Biblioteka Jagiellońska.

4363

N. Inw. 4363.

folia 226

1

Lata Konfederacyi Barskiey.

Kopiie i Oryginały.

zebrane p. S. Kaczkowskiego

Num: 100.

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE

W SOBOTĘ DNIA 14. GRUDNIA ROKU 1771

Z Warſzawy d. 14 Grudnia.

W tym tygodniu w Kościele I. XX. Dominikanow na Nowym Mieście, odprawiło ſię czterdzieſtogodzinne nabożeńſtwo na podziękowanie Panu Bogu za cudowne ocalenie w oczewiſtym niebespieczeńſtwie nayszacownieyszego życia J.K. Mci P. N. Miłościwego, tudzież na uproszenie mu iak nay dłuższego i nayszczęśliwszego panowania. Gdzie przy początku nabożeńſtwa tego, Biſkupim obrządkiem śpiewał Mszą S. Jmć X. Biſkup Poznańſki K. W.K. i innych dni tamże ſwoiey Paſterſkiey przykładnym godzin klęczeniem, nie ubliżył przytomności. Kończył zaś to nabożeńſtwo wzwyż namienionym obrządkiem, Jmć X. Szembek Koadiutor Biſkup Chełminſki śpiewaniem Mszy S. i Hymnu *Te DEUM laudamus.* Przy tym Kazania przyſtosowane do tey materyi tak na początku iako i na końcu, mieli XX. Kaznodzieie tegoż Zakonu, przy znacznym kongreſſie dyſtyngwowanych osob, i licznym pospolſtwie.

Przybył tu w tych dniach z Warmii Jmć Pan Hrabia Kraſicki wespoł z Jeymcią małżonką ſwoią, i miał honor prezentować ſię J. K. Mci P.N.M.

Ze Lwowa pod datą dnia 4 Grudnia, odebrała Kommiſſya Skarbu Koronnego raport, upewniaiący ią, iako dwòch żydow o fałſzowanie monety przekonanych, i za to na śmierć oſądzonych, tamże przez Miſtrza ſprawiedliwości exekucya naſtąpiła.

Dzwony Kościołow tuteyſzych ogłaszaią śmierć Jmci Pana Graffa Fleminga Woiewody Pomorſkiego, ktory po krotkiey tu chorobie ſwoiey, dnia zaonegdayszego o godzinie ſiodmey z południa, ſkończył bieg życia ſwego, z niemiłą pozoſtałey Familii ſwoiey żałością. Ciało iego dnia wczorayszego wieczorem wynieſione ieſt prywatnie do Kościoła I. XX. Miſſyonarzow tuteyſzych.

Ze Lwowa 4 Grudnia.

W tuteyszych Kościołach kontynuie ſię ſolenne tygodniowe nabożeńſtwo przez Wotywy, Kazania, Exorty, i śpiewania Hymnu *Te DEUM laudamus*, na podziękowanie Bogu za ocalone życie i zdrowie J. K. Mci P.N.M przy iałmużnach dla uboſtwa hoynie wydanych: w ſzczegulności Ichmć PP. Officyaliſtowie Grodzcy i Paleſtra takowe nabożeńſtwo dnia 29 Liſtopada, promowowali w Kościele I. XX. Franciszkanow przed Ołtarzem S. Iwona; po ktorym ſkończonym, Sądy Grodzkie Starościńſkie reaſſumowane kontynuować ſię będą do odſądzenia wszyſtkich zapiſow.

Ze Lwowa d. 5 Grudnia

Około godziny 11 z rana, Jmć Pan *de Kreczetnikoff* Generał Maior, Kawaler, i Korpusu pierwszey armii woyſka Roſſ: w Polszcze znayduiącego ſię głowny Kommendant, od tuteyſzego Duchowieńſtwa, i wſzyſtkiego znayduiącego ſię Państwa, z przyczyny rocznicy Imienin Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymci całey Roſſyi odebrawszy powinszowania, po uprzedzoney od całego Garnizonu do Kościoła paradzie, ſam z znayduiącemi ſię armii Roſſyiſkiey Officyerami, do tegoż przybył; gdzie po wyſłuchanym nabożeńſtwie, przy rzęſiſtym na wałach miaſta z armat biciu, ogłoszona ta uroczyſtość, po ktorey wszyſtkich Garnizonu ludzi przykazawſzy uczeſtować, ſam z całą tąż kompanią poszedł do Jmci Pana Generała Maiora *de Szyrkoff* na obiad, gdzie z przytomnemi tu Panami, zwykłe ſpełniania zdrowia takiey uroczyſtości przyzwoite, hucznym ogłaſzane było z armat ſtrzelaniem. Po obiedzie, gdy ſię zaproszone do Jmci Pana Generała *de Kreczetnikoff* zeszło Pańſtwo, zaczął ſię wielki bal tańcami, po ktorym naſtąpił wspaniały ſtoł reprezentuiący na ſobie w cukrowych taflach imaginacyą otrzymanych koło Dunaiu nad Turczynem zwycięſtw. W mieście zaś widziana była na wieży mieyſkiey, i przed pałacem Jmci Pana Generała wielka illuminacya, uroczyſtości akkomodowana, ktora ſię dopiero z zaczynaiącym dniem ſkończyła.

Z Framburga d. 19 Liſtopada.

Gdy doszła tu okropna wiadomość o nieszczęśliwym przypadku J. K. Mci P. N, M. i o dziwnym iego przy życiu i wolności przez naywyższą Opatrzność zachowaniu, Xiąże Jnć Biſkup nasz, nie tylko z obowiązku Paſterſkiego, ale i z ſzczegulney ſwoiey wdzięczności, zebrawszy Prałatow, Kanonikow, i całego miaſta lud, udał ſię do Katedry ſwoiey, gdzie po odprawioney Wotywie, zaczął Hymn *Te DEUM laudamus*, ktory przy nieuſtaiącym z dział ognia dawaniu, był śpiewany na podziękowanie Panu Zaſtępow za ocalenie drogiego życia J. K. Mci P. N. M. i podobne dzięki po całey ſwoiey Dyecezyi przez Proceſs ſwoy nakazał.

Z FRANCYI.

Z Fontainebleau d. 9 Liſtopada.

Doktorowie tuteyſi, osądzili, iż Hrabinie Jeymci *de Provence* w ospie zoſtaiącey potrzebna ieſt odmiana powietrza, przetoż Krol Jmć rozkazał przygotować dla niey pokoie w Zamku *la Muette*, dokąd dnia 11 tego mieſiąca będzie przenieſiona. Ow młody żołnierz od Dragonii Regimentu *Montecler*, ktory, iakeśmy dawniey wyrazili, wilka owego ſzkodliwego zabił, otrzymał za to od Krola Jmci nadgrodę.

W Drukarni Korpuſu Kadetow Mitzlerowſkiey, wyſzły Czynności woienne *przez Jana Bakałowicza Ingeniera J. K. Mci, i Geometrę przyſięgłego. Ta kſiąſzka wſzyſtko to, co kommenderuiącym Officyerom trzeba wiedzieć, w ſobie zawiera. Koſztuie Zł 3 i gr. 15.*

Donoſi ſię, iż nieiaki Piotr Rolle *przedtym u rożnych tu ſłużący, będąc zapozwany na Sądy Grodzkie Warſzawſkie o złożenie wexlu, i inne okoliczności, gdy z nim przypadła ſprawa: nayprzod iż wexlu niema uporczywie twierdził, á potym gdy mu ſądownie powiedziano, iż iako nie poſſeſſyonat ieżeli wexlu nie złoży, na oſobie ſekweſtrowany będzie. Po takowey zapadłey deklaracyi wzwyż wyrażony Piotr* Rolle, *ſkrypt wexlowy dnia 13 Września dany iakoby iemu ſłużący, ſummę Czerw: Zł. 6000 wynoſzącą, do Sądu komportował, i iż do tey oſoby od ktorey był pozwany, żadney pretenſyi więcey nie ma, i żadnych innych dokumentow komportować nie może, przyſiągł. Po wykonaney przyſiędze, ſprawa pryncypalna przeciwko temu Rollenowi intentowana, zawieſzoną zoſtała, á wexel w ręku pewnego kupca złożyć roſkazano. A gdy z złożonego wexlu pokazuie ſię, iż tenże wexel pod datą 13 Września w Roku 1770 datowany, Rollemu ſłużący, ieſt fałſzywy, i podpis na tym wexlu przez pomienionego Rollena zfabrykowany, i przez debitora nie podpiſany, po złożeniu zaś tego wexlu, i ulokowaniu go w trzecich rękach,* Rolle *kredytor oſzukawſzy rożne oſoby, zaraz uciekł. Zaczym donoſi ſię teraznieyſzym uwiadomieniem, iż tenże* Rolle *tak o zfabrykowanie wexlu, iakoteż o podobneż zfabrykowanie Kſiąg iego, do Sądow Prześwietney Kommiſſyi Skarbowey Koronney na Kadencyą* Primis Februarii *w Roku przyſzłym 1772 przypadaiącą, przybiciem Pozwow do bram mieyſkich i ratuſznych, iako żadney oſiadłości nie maiący, zapozwany ieſt, ktorego i ninieyſzym donieſieniem zapozywa ſię.*

Num: 37.

SUPLEMENT

DO KURYERA WARSZAWSKIEGO

WE SRZODĘ DNIA 9. MAJA ROKU 1764.

Z Petersburga d. 27. Marca. Naſtępuiąca wiadomość z Kraiu Kamczatka ,nazwanego nie mało do oświecenia ziemiopiſtwa ſłużyć może. W Roku 1759. Obywatelów z Kamczatki 6. puściło ſię na morze: przez czas długi żadney o nich nie miano wiadomości wſzyſcy iednomyślnie ſądzili, iż z okrętem na morzu zginęli kiedy mimo wſzyſtkich nadzieie temi czaſy powròcili. Donieśli nam, iż żegluiąc z Pułnocy ku Wſchodowi, to ieſt; ku Ameryce pułnocney 16. wyſpów odkryli, ktòrych Obywatele, iż z Narodu *Eſchimaux* zwanego być muſzą, z tąd wnoſić można, iż cale podobni ſą co do obyczaiów i płci, do obywatelów przy rzece S. Wawrzyńca w Kanadzie w pułnocney Ameryce mieſzkaiących. Dwóch wyſpów takowych odryſowali naſi ludzie Mappę, którą do Moſkwy Miaſta odeſłali gdzie w *Archivum* zachowana będzie.

Z WARSZAWT DNIA 9. MAJA.

W przeſzłą Sobotę przybył do Warſzawy Xiążę Jmć Karol *de Schönaich* Poſeł Pełnomocny Króla Jmci Pruſkiego, który przez Jmci Pana *Benoit* Rezydenta tegoż Dworu oznaymiwſzy ſwôy przyiazd, w Niedzielę przed południem miał audyencyą u J.O. Xiążęcia Jmci Prymaſa, naznaczoną, na którą, ile że ią poprzedziły z trzech Seymików przed Konwokacyinych do Xiążęcia Jmci Poſelſtwa, to ieſt; z Generału Ruſkiego przez Ichmciów PP. Szymona Szeptyckiego Cześnika Lwowſkiego, Staroſtę Kożickiego, i Dominika Błażowſkiego Woyſkiego Ziemſkiego, i Podſtaroſtę Lwowſkiego; Z Ziemi Mielnickiey przez Jchmć PP. Piotra Niemierowicza Skarbnika teyże Ziemi, i Kazimierza Oſſolińſkiego Pułkownika Woyſk Koronnych; z Woiewodztwa Płockiego przez Jchmościów PP. Woyciecha Zołtowſkiego Sędziego Grodzkiego Płockiego, Tomaſza Rościſzewſkiego Chòrążyca Zawſkrzyńſkiego, Dyonizego Przeciſzewſkiego Komornika Granicznego Płockiego, Bartłomiela Zakrzewſkiego Chorążyca Zawſkrzyńſkiego, Tomaſza Unierzyſkiego Komornika Ziemſkiego Płockiego, Kaſpra Zglenickiego, Staniſława Niſzczyckiego Kaſztelanica Raciązkiego, Jgnacego Weſsla Kaſztelanica Sierpſkiego, Antoniego Mazowieckiego, Walentego Brudzieńſkiego Burgrabiego Grodzkiego Płockiego, Karola Bonkowſkiego Skarbnikowicza Płockiego, Franciſzka Zaborowſkiego, Antoniego Koſińſkiego Cześnika Płockiego, Jana Zaborowſkiego Komornika Ziemſkiego Zawſkrzyńſkiego, Staniſława Moſtowſkiego Podſędkowicza, i Edwarda Szycłowſkiego Łowczyca Zawſkrzyńſkich; zacnie bardzo funkcyą ſwoię ſprawuiących, przylęcie, tak wielki był Ziazd do Pałacu J. O. Xiążęcia Jmci Prymaſa, że przez Ulice przeiechać z cięſzkością przychodziło, dla czego i wſpomniony Jmć Pan Poſeł Pełnomocny opóźnić ſię muſiał; á jako przez Jmci Pana Rezydenta zaproſzony był na Obiad, tak po audyencyi w kompanij liczney znacznych Gości zoſtał. Tegoż dnia Jmć Pan Rezydent oddał J. O. Jmć Panu Krakowſkiemu naſtępuiący reſpons na Liſt *ſub die 13. elapſi*, do Króla Jmci Pruſkiego piſany:

MCi Panie Hetmanie W. Koronny Hrabio Branicki.

Z Liſtu do mnie adreſſowanego pod datą 13. *Currentis* od WM. Pana i kilku Biſkupów, Senatorów, i Wojewodów Królestwa Polſkiego podpiſanego doſzedłem, iak porywczą trwogą teraznieyſze Intereſſów Polſkich ułożenie WM. Pana przeraża; Miła mi ieſt uſność, którąś mi WM. Pan przy tey okazyi oświadczył; Moie o utrzymaniu wolności, uſtanowienia, i ſpokoyności Rzepltey zdania ſą wiadome WM. Panu, i za niezawodne upewnienie zamyſłów moich w tych okolicznościach ſłużyć maią. Wiem, iż zamyſły Jmperatorowy Jeymci Roſſyiſkiey całe ſię z moiemi zgadzaią, á dane mi od tey Monarchini przyrzeczenia, niedopuſzczaią abym wątpił o Jey przywiązaniu do zachowania Praw i ſwobod Narodu Polſkiego. Mam zatym wſzelkie przyczyny do rozumienia, owſzem przekonany ieſtem, iż Rzplta trworzyć ſię nie powinna o własne ſwoie ſwobody i uſtanowienia, i że wſzyſcy w tey mierze troſkliwi ubeſpieczyć ſię mogą, byleby tylko ſami z tey okazyi korzyſtać niechcieli na uciemiężenie Wſpół-Ziomkow ſwoich, á tym ſamym ſami niedawali okazyi zamieſzania, którego pokazuią ſię chcieć uniknąć. Z teyże przyczyny żądałbym, aby Oni za radą tych poſzli, którzy nayświękſzego w poſtępkach ſwoich pomiarkowania daią dowody, á że rada ta niepochybnie nayprzezornieyſza ieſt, y z powſzechnym Dobrem naybardziey zgadzaiąca ſię, lepſzego dać dowodu rzetelności ſentymentow moich ku WM Panu i całey Rzpltey nie mogę jako radząc mu, abyś podobnym ſpoſobem z wſzelką roſtropnością, y pomiarkowaniem poſtępował.

Nie mogę tu zamilczeć tego; iżem z niemałym podziwieniem widział, że Liſt od WM Pana do mnie piſany, z Pałacu Prymaſowſkiego był datowany, kiedy niezawodnie wiem, iż ten godny Rzpltey Rządca nigdy nie myślił do poſtępku od WM Pana przedſięwziętego przyłożyć ſię, ktory bez przyłożenia ſię Jego nie może być poczytany, tylko za przeciwny Prawom Rzpltey, a zatym pochop by mi dał do powzięcia zdania mniey ſprzyiaiącego WM Panu względem pobudek, ktoreś

WM Pan miał, tym ſobie poſtępuiąc ſpoſobem w tych okolicznościach, gdybym z inney ſtrony, wiadomością, ktorą o Jego ſentymentach mam, nie był zachęcony do lepſzego o WM Panu rozumienia; Zaczym Boga proſzę, aby WM Pana w ſwey trzymał opiece. z Berlina 18. Kwietnia 1764.

IMCi Panu Hetmanowi W. Koron.
Hrabi Branickiemu.

W Poniedziałek zaś, ktòry był dzień Seymowi *Convocationis* Uniwerſałem J. O. Xiążęcia Jmci Prymaſa wyznaczony po ziechaniu ſię do Kollegiaty S. Jana, tegoż Xiążęcia Jmci Prymaſa z Jchmć Senatorami, śpiewał Wotywę Jmć Xiądz Biſkup Kuiawſki, Kazanie zaś *ex themate Sit Vobiſcum Gratia, Miſericordia, Pax á DEO Patre & a Chriſto JESU Filio Patris in veritate, & Charitate.* [*Joan: E: 2.*] Pod propozycyą, w pierwſzey części; Ze złemu wſzyſcy, á naybardziey ci zabiegać powinni, którym Dóbro publiczne powierzone ieſt; w drugiey zaś; Ze poprawa złego w ogolności bez wzaiemney patrzących na nie, miłości, ſtać ſię nie może, miał z powſzechną approbacyą Jmć X. Tomaſz Szaniawſki Kanonik Gnieźnieńſki, Referendarz Tegoż J. O. Xiążęcia Jmci Prymaſa. Podczas Kazania zgromadzenie Poſłòw, i aſſyſtencyi Jch, ledwo Kościoł mògł ogarnąć. Po Nabożeńſtwie ruſzył ſię J. O. Xiążę Jmć Prymas z J. WW. Jchmć Biſkupami z Kościoła do Jzby Senatorſkiey w wielkiey nad zwyczay aſſyſtencyi Stanu Rycerſkiego. Gdzie gdy ſię tłum ludu nieco uſtąpił, zabrał głos do przytomnych Poſłów, żeby ponieważ dzień zaczęcia Seymu z Uniwerſału Jego przyſzedł, poſzli do ſwoiey Jzby i tam według Prawa do rady o tak wielkiey Sprawie, iaką ieſt *Interegni* przyſtąpili, Ruſzyli ſią zatym do Jzby Poſelſkiey, Jchmć PP. Poſłowie, ale chociaż J. O. Xiążę Jmć Prymas otwierać Jzby nie kazał, aż po przyiściu ſwoim do Senatu, á to, dla utrzymania Arbitrów dla ktòrych ganki doſyć wygodne za dyſpozycyą Jmci Pana Podſkarbiego W. K. z rady Senatu Roku 1762, ſą zrobione, żeby ſię do Jzby Poſelſkiey nie ciſnęli, i zamieſzania między Poſłami okazyą nie byli, przecięż iak prędko otworzono Jzbę, że Goſpodarza w niey nie było, i Arbitrom nikt do mówienia nie miał, tak w momencie napełniona Jzba Poſelſka zoſtała, że niemało czaſu potrzeba było do zaſiedzenia Poſłów, którzy nie widząc między ſobą Jmć Pana Marſzałka Starey Laſki przez długi czas, poſyłali do Niego raz, i drugi, *ac tandem* za przyściem Jego poźnym, i uſiłowaniem Jzby, żeby Zagaiał, zaczął mòwić tenże Jmc Pan Marſzałek, ale Jmć Pan Andrzey Mokronowſki Staroſta Janowſki Poſeł Ziemi Bilſkiey, przerwał Mu głos, tamuiąc *Activitatem* Jzbie Manifeſtem w Domu J. O. Jmci Pana Kaſztelana Krakowſkiego Hetmana W.

K. przez Oſob ſiedmdzieſiąt, rachuiąc Senat, Miniſtrow, Poſłow, dobrze obranych, y z Seymikow rozdwolonych podpiſanym, przeciwko Wòyſku Roſſyiſkiemu pod Warſzawą, i w ſamym Mieście przytomnemu, na co niektorzy z Jchmciow PP. Poſłow odezwali ſię, że na tym Seymie iako zwyczaynie *ſub vinculo Confederationis* odprawić ſię powinnym oppozycya takowa mieyſca mieć nie może, y ta ſama okoliczność przytomnego Woyſka niezwłoczney rady potrzebuie. W tym czaſie między w chodzącemi, y wychodzącemi z Izby Poſelſkiey, głowę nabitą otwartą między niektoremi Senatorami diffidencyą wiedzącemi, y o gotowości baieczney dobitwy poſtronnie ſłyſzącemi wſzczęła ſię trwoga, á za nią nakrycie głow, dobycie Szabel, na czym doſyć było, żeby y izbę zamięſzać, y o niebeſpieczeńſtwo Poſłów ſamych przyprawić, w momencie: przecież ten niepotrzebny y nieprzeyrzany tumult uſtał, y JMć P. Marſzałek ſtarey *L*aſki chcąc niechcąc zagaiać Izby wyſzedł, á JM P. Staniſław Koſſowſki Staroſta Sieradzki iako pierwſzy in *ordine reſpectu* Marſzałka ſtarey Laſki z Prowincyi Wielkopolſkiey, z Woiewodztwa Sierackiego Poſeł, *obſtante contradictione* JchMCiom PP. Poznańſkim, y Kaliſkim, ktorzy pod Laſkę poſzli, zagaił, y przyſtąpił do rozdawania głoſow na Elekcyą Marſzałka zaczętego Seymu, ktorym *Concordibus Votis* obranym zoſtał Xiąże JMC Adam Czartoryſki Generał Ziem Podolſkich i Poſeł Ziemi Lwowſkiey, y po odebraney Laſce, wykonaney Przyſiędze, podziękowaniu Prześietney Izbie za affekta, wyznaczenia do Senatu Poſłow, z oznaymieniem o ſzczęśliwey Elekcyi Marſzałka ſolwował Seſſyą, dla Swięta naſtępuiącego, do dnia dziſieyſzego. *Interim Principaliores ex Manifeſtantibus* dnia wczorayſzegó rozieżdzać ſię zaczęli.

Z tuteyſzey Drukarni wyſzedł świeżo ſkrypt pod tytułem PLURALITAS, *ale* per vota ſecreta *Proiekt pewnego Senatora Duchownego na Seym Konwokacyiny 1764.*

Podaie ſię do wiadomości, iż wyſzła z druku Kſiążka pod tytułem: Hiſtorya celnieyſzych i ſławnieyſzych Traktatów &c, *z przydatkiem Traktatow z ſamą Polſką poczynionych, które z Łacińſkich Oryginałów na Polſki ięzyk wiernie przetłumaczone na końcu położone ſą. Ta Kſiążka znayduie ſię w Drukarni Jchmć XX.* Scholarum Piarum, *i u* Jana Łukaſzewſkiego *Kſięgarza Warſzawſkiego, niedaleko Nowomieyſkiey Bramy ſklep ſwóy maiącego.*

Ogłoszenie Wakuiącego Tronu Polskiego Przez Generalność Konfederacyi Ao 1770

My Stany Rady Duchowne y Swieckie Marszałkowie Konsyliarze y Cały Stan Rycerski Koronny y Wielkiego Xstwa Littgo Związkiem generalney Konfederacyi złączeni. Strata rzeczy Jey własney oznacza Szacunek, przemieniona, Szczęśliwości poznaią Jey słodycz kosztowai pozwala, uczyniona z ostatnim Augusta III panowaniem pomyślności dzisieyszych okropnych czasow przykrość, y gorliwości nayczulszym sposobem poznawai, widzieć y czuć daie.

Pokoy siedmdziesiąt Lat nieprzerwany, w naywiększym Sąsiedzkich woien zapale, granice całe wolności wszystkich swoich swobodach niezagrodzone, Prawa zachowane y pełnione, Religia Swięta Katolicka Rzymska czczona panuiąca, przykładem tym okazał się w zaiemne przymierze czyli pakta Conventa wiernie dotrzymane, miłość Krola ku Ludowi, poświęcona Ludu wiara ku Krolowi, po całym kraju bespieczeństwo Handel, dostatek, obfitość, te były skutki Panowania Augusta III. Szczęk broni, rzeź Obywatelow, napełniony teraz cały obcych a z naszych Majątkow karmionym y płatnym Woyskom, od wszystkich Sąsiedzkich Państw zatargi, naysolenniejszych Traktatow złamania, wolność w mocy Tyrannii, y Jedynowładztwa konaiąca, Prawa kardynalne dawne zdeptane, nowe na ubespieczenie gwałtem osięgnionego Dostoieństwa, y wciągnienie wolney Rzpltey w podległość Potencyi Moskiewskiey spisane, Religia S. Katolicka panuiąca wzgardzona, Pakta, przez Siebie pod bronią ułożone, przecież wzgardzone, Tron wszystkich Tyrannow przykładem nadworną y obcą bronią strzeżon, Senatorowie y Posel z Krzeseł y mieysca swoego Swiętokradzką ręką wydarci, Lud cały w rozpaczy, Prowincye Rzpltey (: czego swiadkiem Kurlandya y Ukraina :) Moskwie poddane, po całym kraju wszerz y wzdłuż zarzęty Pożar, słowem y płacz y nędza Ubostwo, Spustoszenie, Zaboystwa gwałt, Niewola, kaydany, Łańcuchy, Spisy, Noże, Pale, Kaźni y wszelkiego okrucieństwa Instrumenta, Są to właściwe y istotne znamiona Stanisława Poniatowskiego, Intruza y Uzurpatora Tronu Polskiego. Daie Bog w gniewie swoim Krolow, na Upokorzenie, pod mocą naywyższy ręki, znosilibyśmy Cierpliwie ten bicz kary gdybyśmy wedlug pozwoloney przez Tęż Opatrzność nam Wolności Sami Sobie Jego wybrali, lecz narzucony y przez broń Nieprzyiacielską Bogu y Ludziom niewdzięczny, wszystkie przytomności y wspołeczności stargawszy Związki, Religią S. Katolicką Rzymską zdradziwszy y Jey wyparszy się, Surętnie Państwie y w nich mieszkalne Taiemnice, Domy Cnoty y bespieczeństwa przez swoich zgwałciwszy y znieważywszy dopełnił gniewu y kary, przebrał miary y sam jeden powszechnego złorzeczenia Stał się celem. Minsem

Widziała Europa w zdarzaiących się Państw odmianach y uzurpatorow szczęśliwych, ale ci bezprawnie Naywyższą władzę osięgnąwszy, prawniey y łagodnie napotym sprawowali, ta została ze Szczegulna nadzieia y nasze opóźniła determinacyę. Ważyliśmy się miedzy Offiarą częścią swobód y prerogatyw naszych a miedzy Chęcią oszczędzania krwi niewinnych, mniemaliśmy, że przyszłe słodszego obeyścia się w Królu zatrzymany w niepamięć zadadzą smutne poprzedzonego przymusu ślady, ale kiedy gwałt zaczęł Dzieło /: czego świadkiem pod Sztykami Moskiewskiemi y Nadwornych Konwokacya, Elekcya y Koronacya :/ Kształciła go Zdrada, Zmowa z Nieprzyiacielem, Świadkiem konfederacya Radomska, Umocniła y stwierdziła Tyrannie, Świadkiem podnięty bunt Ukrainy, y wszędzie podobny z poddaństwem naszym tentowany Postępek, Świadkiem prywatne Delegatów do różnych Dworów Instrukcye, Świadkiem Senatus Consilium naygorliwszych Obywatelów y Oyczyzny Obrońców, Buntownikami zowiących. Świadkiem od Siebie y Kommissyi przez Siebie rządzoney, Ordynanse wydane, wysłane Woyska Rzpltey y Nadworne Pułki, na znoszenie w różnych mieyscach Konfederatów, Świadkiem Rządzący Niewolnik Tyranny, zbity, wpętnagi, kaydanami nagięty, w Zamku Warszawskim dla napasienia okrutnych Oczu, Stawały kiedy Traktaty karłowiceki złamany, przeciwko ściśle złączonym z Rzpltey przymierzeniowi Porcie Ottomańskiey woyskom Moskiewskim wspólnie obuyga Państw Nieprzyiacielskim znaczne tayemnie y otwarte Posiłki dawne, kiedy upamiętania się y końca krwi przelania kraju spustoszenie żadney by naydalszey mieć niemożna nadziei. Przeto znowu dłużey dyssymulowane, dalszy wziętych niedopełniaiąc determinacyi byłoby to powszechne zawodzić oczekiwanie, pozwolić wystę

pow

kowi, cieszy się dłużey, dopuscie Tyranniy* Srożyć bezkarnie, Zdradzać Narody. /: że Krol chociaż by naysollenniey nayczyszciey y nayprawniey obrany po przysiężonych a z natury swiey w wolnym Panstwie, Kondycyonalnych Paktow niedotrzymawszy, Kardynalne Prawa złamawszy, czyliż postępkami takiemi nierozwiązałby obowiązkow posłuszenstwa. niezwrociłby na głowę swoię Zemsty y Oręża, Coż dopiero y iak daleko więcey Intruz, Uzurpator y Tyran? Niewiemyż mimo liczne, Kardynalnych Narodow Konstytucye 1668 y 1736, ktoremi nietylko wprowadzenia Woyskowych ale nawet przez Posłow Cudzoziemskich wszystkie Intrygi w Elekcyach Krolow Polskich, Są zabronionemi? Niewidzieliżmyż na dniu Zaczynaiącey się Konwokacyi, przy Pałacach Naypierwszych Oyczyzny obywatelow Kozackich y rożnego gatunku Woyska Rossyiskiego wstawionych Pikiet po wszystkich Ulicach aż do Zamku y sam Zamek Zbroynym Zołnierzem y Nadwornemi Ułanami osadzony, wyscia do Izby, wszystkim powszechney rady, samym tylko Partyzantom /: za niesłychanemi dotąd Znakami :/ wolney otwarte. Nie widzieliżmyż Marszałka starey Laski y protestuiących się Posłow z Życiem uyscie ledwie szczesliwych, Niewidzieliżmyż manifestow, wraz w czasie przez 22. Senatorow y Czterdziestu Posłow daleko Liczneyszych o gwałty zaniesionych.

Jakim Czołem Stanisław Poniatowski y wymusem utrzymać może Dyploma, gdzie konwokacya pod bronią moskiewskiey, głosnym całey Europie gwałtem swoię moc przestąpiła, formę rządow wzruszyła, Prawa dawne pokassowała, gdzie Elekcya? Ale szczegulny sprawowania delikatnieyszey wolnosci Polskiey pod konfederacyą czego swiadkiem ustawy tegoż Seymu w punkcie o Izbach Olkuskich odprawiona, gdzie wymyłtowane przy uszykowaney pod bronią Nieprzyiacielskiey Piechocie armaty, zewsząd koło obieraiących otaczały y groziły, gdzie Prowincya Pruska wprzod Generał przed konwokacyonalny w Grudziądzu, Moskiewskim Woyskiem pod Kommendą Jmu Pana Poniatowskiego Generała oddanym Mazące, Struty, Zepsuty, Zerwany, y rozerwany, po zmocy o nieprzełomaniu Obywatelow usurpatore Tyranniy podeyrzana, mimo, wyraźne Prawa, nietylko Przywileje przystąpienia Jey do Korony

Polskiey

Polskiey iako nayuroczystszy obierania Krolow warunek, ale rownie mimo Przywileju Zygmunta Wielkiego y Zygmunta Augusta Krolow ostatnich Dziedzicow. Ważność Elekcyi na Przytomności Ziem Pruskich y Jch Kreskach Zasadzaiący y gruntuiącey, niebędąc przez prawne Uniwersały Zawołana tey mniemaney Elekcyi przytomną niebyła ex Libertate Suffragiorum, niepartycypowały w osobliwszym Czasie Manifestow na Ubliżenie Prawom swoim nieważność teyże Elekcyi dowiodła y wsparta, gdzie Woiewodztwo Krakowskie przez przeniesioną Koronacyą w Zaszczycie Przywileiow swoich złupione, gdzie wszystkie posledne Ziazdy pod Prezydencyą tychże Gwałtow sprawowane. Upada więc z siebie, z mocy swoiey takowe Dyploma, ktorego nayistotnieysza iest własność, żeby było wolnym y dobrowolnym, lub przynaymniey na walnym Seymie przyiętym umocowanym y popartym, niebyło wolnym bo pod mocą Moskiewską, pod przeważaiącą Ducha ambicyi mocą, pod armatami, y pod flintami spisane, niebyło popartym, bo żadnego od Smierci Augusta III. nietylko wolnego, ale prawnego niemieliśmy Seymu, na każdym aż do ostatniego Ziazdu Radomskiego, panował tenże gwałt y wymus, też, Repnina Ukazy, też Usurpatora Chytrości y Zdrada, też Zaprzedanych Adherentow podłości, też same cnotliwych obywatelow prześladowania – wiski y kaydany. Damyż imię Seymow a jeszcze wolnych, jakim Ziazdem, gdzie Poseł obcy Prawa pisał w gorzkiey niewoli Jarzmo swobodne karki wprzęgał Delegacye z przeniesioną do nich władzą ustanowił, tym prezydował, gdzie tytuły Rzpltey odjęte, gdzie Biskup Grecki przez Nominacyą wolą Moskiewską podany, żadnego Charakteru w Narodzie niemaiący wszystkich Czołoziemskich Posłow podsiadł, gdzie Senatorowie, iakoś się rzekło, z krzeseł wywleczeni. nie Seymy to? Wręcz nie Seymy ale bez składu, bez formy straszydło y nayosobliwsze w wolnym Narodzie monstrum, ktoremu wszystkie podobne z niego wypłynione Akta y Dyploma. A tak reassumuiemy wszystkich Prowincyi Woiewodztw, Xięstw, Ziem, y Powiatow. Lauda. Reassumuiemy wszystkie nasze Uniwersały poprzedzaiącym sposobem ostrzeżenia wydane, [illegible] Intencye nasze, że skarg

Zażalenia

Zażalenia przeciw Moskwie, w ktorych zawarte gdy obeyżaią Moskwę iako Instrument y Ekluzaiących Stanisława Poniatowskiego, Jego Familię y Adhaerentow iako pierwszą przyczynę, iako Radę nadtworzeniem y pomocą z niemi złączonych reassumuiemy. Instrument sub Actu Ro 1770 Miesiąca Kwietnia Dnia 9 podobnego Interregnum ogłoszenia, przez JWW Marszałka y Reymentarzow Generalnych ktore pod Imieniem Konfederacyi Barskiey Całemu Narodowi nayznajomszych, przychylamy się do Manifestow tak w Czasie Konwokacyi przez nayznacznieyszą y naywiernieyszą Część Senatu y Posłow Jako JW Jmu Pu Małachowskiemu Krayczemu Koronnemu Starey Łaski natenczas Marszałkowi ztą, tyże niedawszy wyszłego Manifestow poślednimi gwałtami, wymuszonemi recessami żeby przyspiesznych, przychylamy się do Manifestu JO. Xcia Jmci Karola Radziwiłła Wdy Wileńskiego przeciwko gwałtom, Consequenter Contra Acta facta Konfederacyi Radomskiey pod Datą Anni 1770 Dnia 3. Marca w Aktach Generalitatis zaszłego, przychylamy się do Autentycznego przez Nayś. Stany pod datą tegoż Roku 1770 Dnia 2. Kwietnia gravaminum oświadczeniem, przychylamy się do Generalnego Manifestu w Oczach Całey Europy przyczyny y pobudki nasze przeciw gwałtom, przemocy Moskiewskiey usprawiedliwiaiącego w Roku 1760. Die 15 9bris publikowanego y tych treść reassumuiąc bezkrólewie od Śmierci III. Augusta trwaiące ogłaszamy, a niektak ogłaszamy, iako rzeczy ogłoszone jeszcze przez JO. Xcia Jmci Łubieńskiego Prymasa Korony Polskiey y JO. Xcia Lit. wspieramy trwaiące od Śmierci Augusta III Interregnum Całemu Narodowi oznaymuiemy Consequenter zaszłe od tamtego Czasu pierwszym ordine Konwokacyi y Elekcyi poźniey Sub Nomine Uzurpatora Związki Ziazdy Seymiki y Same etiam Konfederacye iako pod bronią Moskiewską Stałe cum omnibus onych Actis Kassuiemy za niebyłe deklaruiemy. Jak więc Sprawiedliwości gdy Sprawy nasze zaufamy. Chętnie na obronę Oyczyzny niesiemy y poświęcamy Życia, wzywamy do Spaniałey Pomocy y posiłkow Nayiaśnieyszych Gwarantow do Straży Praw, Swobod, Wolności, całości niepodległości Rzpltey Polskiey przez Traktaty Oliwski Karłowicki Wiedenski y inne obowiązanych, ktorymy, tako nigdy naymnieyszey Infrakcyi niedaliśmy przyczyny, tak przy Całości Jey przed Całą Europą protestuiemy się.

Wzywamy Was wspołbracia y przezacni Obywatele Zaspokoycie nieufnosci wasze, wierzcie zupełnie, tym ktorych pierszenstwa ozdobiwszy Charakterem, na Czele waszym postanowiliśmy, złożcie tę szkodliwą dotąd z nieprzewidzianych pobudek bezczynnosc Waszę, ocucie Dziedziczną Przodkow Waszych gorliwosc męstwo y rezolucyą, Złączcie spolny oręż, podniescie Oręż w Krwi deklarowanego Nieprzyiaciela Moskwy, w Krwi deklarowanego Tyrana Stanisława Poniatowskiego zmyicie Chańbę y obelgę Narodu, oblewaycie sławne Popioły Salebyslewiczych, a drogę wam do Cnoty formuiących mężow, to wam zalecamy w swoich Taiemnicach Bog każe to, wzgardzona cześć Religia, wołaią prawa y wolnosc bliska ostatniego upadku Spodziewamy się że wszystkie Zjazd. przyszłych Rad (ktore tylko od broni Nieprzyiacielskiey wolnieysi będziemy) Naznaczemy na ukaranie zdradliwych Oyczyzny Senatorow Nieprzyiaciela Adherentow wnidziemy. Stanisława Poniatowskiego Intruza Uzurpatora y Tyranna, y iezeliby ieszcze utrzymywać się Partye iakie zgromadzać, w Narodzie mieszać ważył się natenczas wszystkim otwartą lub taiemną mocą tegoż y z nim złączonych prześladować qua Capita inrudicabilia bez żadnego na Życie względu znosić, nie tylko dozwalamy, ale amore publico obliguiemy y Zalecamy. Wszystkim zaś wszystkim ktorzyby go odstąpiwszy z nami niezwłocznie złączyli się amnestyą y przyszłe Rzpltey względy przyrzekamy Dat w Obozie pod Konieczną Roku 1770 Dnia 9. miesiąca Sierpnia

Actum in Curia Regia Varsaviensi Feria Sexta pridie Festi Sancti Mihaelis Archangeli Videlicet Ą 28. Mensis 7bris A.D. 1770.

Do Urzędu y Akt Grodzkich Staroscinskich Warszawskich Osobiscie przyszedłszy JW. Jm P. Chryzostom Krajewski Instigator Kor. gotową kopią Manifestu niżey wyrażonego ręką Swoią podpisaną podał de Tenore Sequenti; Gdy przez obowiązki Praw Boskich oraz przez powszechne Narodow y Cywilne ustawy, w Państwach Samowładnoscią rządzonych y prawem przyrodzonym na Następcow, Tronu Spadaiących, Wiernosć dla Monarchow iest pierwszą y Nieprzełamaną Obywatelow powinnoscią, tym bardziey Zachować ią należy wolnemu Narodowi ktory z prerogatyw Swoich maiąc wolnosć obierania krolow, procz wspomnionych obowiązkow y ustaw Prawem własney woli iest do Niey obowiązany, Zgwałciła wszystkie obowiązki tey dla krolow Swoich wiernosci, ktora Narod Polski miedzy innemi zaszczytami, od Wiekow Zalecieła wyniesiona, nad Boskie y ludzkie Prawa Zapamiętała Zuchwałosć Jmę P. Franciszka Kożuchowskiego Czesnika Kaliskiego, ktory bez względu na prawa, Powagę y bespieczeństwo Majestatu, warruiące y nieuważaiąc na fatalne ztąd dla Oyczyzny konsequencye, Manifestem Swoim w Roku teraznieyszym Fra 6ta pt Ftm. S. Petri in Vinculis. przez siebie podpisanym y przez Jmę P. Stanisława Rozwadowskiego do Akt Grodzkich Oswiecinskich podanym bezkrolewie, y Tron wakuiący ogłasać a przezto pokoy y bespieczeństwo wewnętrzne, wcałym Narodzie wzrusać y obywatelow do iednomyslnosci z sobą animowac, odważywszy się y targnął się na rosporządzenie Rplitey. przez ktore Wszechmocność Boska, w skutkach dzieł Swoich za Krola y Pana Nayiasnieyszego Stanisława Augusta Narodowi Polskiemu rzadko rowną w Elekcyi iednomyslnoscią zposrodka obywatelow wystawiła na Tron, przez ktore po szczesliwey Elekcyi y Koronacyi Swoiey nietilko od własnego Narodu za prawego Pana przyięty y Uwielbiony, ale y od wszystkich Europeyskich Potencyi y od Porty ottomańskiey za rownego im był y iest uznany y uczczony Monarchą, przez ktore odtąd za powodem Stworcy y Rządcy Swiata temu wolnemu panuie Narodowi a iako ten zuchwały postępek Jmci P. Koruchowskiego iest zbrodnią obrazy Majestatu et Perduellionis, tak z obowiązku Prawa y Urzędu Mojego znayduiąc się w powinnosci przestrzegania, aby Dostoienstwo y Powaga Majestatu w niczym od nikogo naruszone niebyły, Manifestuię się przeciwko temusz Jmci P. Koruchowskiemu o kryminalne wzwyż

Wyrażonego Manifestu podpisanie, przeciwko J. P. Rozwadowskiemu osobne onegoż do akt podanie y przeciwko osobom Kancelaryą Grodzką Oświęcinską składaiącym oprzestępne również tego Manifestu do akt przyięcie y takowy Manifest z podpisem rękiey moiey w czasie y Sądzie należytym acte Kryminalny, to czemi prawa y urząd moy nakazuią, czynić będę w Połowicy Kopii do Akt Grodzkich Warszawskich podaię moc poprawienie onego, sobie Zachowuiąc Dan w Warszawie Dnia 28 Września R. P. 1770.

Mowa

Jego Krolewskiey Mci

Na seymie 1766 Dnia 11 Octobris miana.

Lubo dawnym mniemaniem Tronu wyniosłość y powaga tego się zdała wyciągać, aby Monarchowie nie własnemi usty do Ludu swego mowili; Jabym dzisiay miał to za ciężkie ubliżenie, gdybym ja ieden w tym zgromadzeniu nie mogł zażywać nay celnieyszego, a każdemu tutay przyzwoitego wolności zaszczytu, własne zdanie, własne poczucia sam iak nayżywiey wyrazić, ile gdy dopiero głos słyszany, tę miał pro obiecto materyą, przy ktorey wszystkich innych niknie ważność, Mam zaco podziękować Xciu Biskupowi Krakowskiemu, że wyznał y wspomniał pokazane dowody tylekroć, acz w krotkim Panowania mego przeciągu, żwawey o Wiarę y Oyczyznę troskliwości moiey! Miło mi Krolować wtakim Narodzie, ktorego cnota zarliwość zmoią tak zgodna, za pierwszym wezwaniem zaraz iawnie widzieć y słyszeć się daie; miło radzić wtakim Kole, gdzie, Ci to, co rodzą, własney Osoby stwierdzić ofiarą gotowi. Miło mowie Krolować wtey ufności, że zna mię ten Narod, ktory mnie na Tron wyniosł, ktory gdy mi Krolować kazał nad sobą, wiedział, że mam zanic Koronę, o życie niestoię; gdybym ie zuszczerbkiem Wiary lub nieszczęśliwością Oyczyzny miał przedłużać lub nosić sromotnie, Z Wami zgromadzone y kochane Stany Rzeczypospolitey wraz radzić, wraz ginąć będę, lub się ratować przy staropolskiey Wierze y Wolności, Do tego hasła me Panowanie iesli się wiernie stosuie niech czyny moie, nie słowa probuią, Smiało tu wzywam za Swiadka tego, ktoremu iedynie bydz razem godzi się Swiadkiem y Sędzią, Ten to iest Sędzia Naywyższy ktory Mi daie tak chcieć y myslić, abym zrowną odwagą przy Was obstawał y Was ostrzegał; nawet gdy choć zarliwe, iednak zbyt dalekie widzę w Radach Waszych zabiegi. Nie nam to Ludziom iest dane co Sobie iedynie Bog rezerwował, w ktorego oczach niezmierny krąg wieczności, tak iak ieden moment iest zawsze cały przytomny, Ieden Bog tilko co dziś wyrzecze dobrym, wiecz zawsze y nawieki będzie Sądził dobrym, Więc Proponowane dziś Prawo, u przezornego Narodu wziąć skutku y przez się niemoże, y teraz byłaby rzecz wcale niepodobna y nieprzyzwoita na nieuważony, y nie examinowany Proiekt praecipitanter dawać przyrzeczenie.

A gdy mnie y głos Prawa y głos Seymuiącego Rycerstwa Usty Marszałka oświadczony do naymilszey Królowania Łask szafunku powołuie funkcyi, do tey teraz myśli y mowę moię obracam.

Jeżeli podług własnego przeświadczenia dobrze czynić, iest powszechną powinnością, iak nierównie szczęśliwym ten iest, kto swoie zdanie wuściech Ludu znayduie.

Tegom ja wczora doznał ukontentowania gdy zgodną wszystkich Woiewodztw prozbą sobie rekomendowanego do Laski Wielkiey Koronney słyszałem Xiążęcia strażnika Koronnego, którego dawniey wybrawszy in cordis secessu dziś wzywam głośno do obięcia pierwszego in Regno Ministerii

Wzywam w Tey Osobie Imienia y przymiotów Następcy Stanisława Lubomirskiego Sławnego Marszałka pod Sławnym Królem Janem Sobieskim. Gdyby Ci własne cnoty niedawały dostatecznego pochopu miałbyś ie wdomowych dziada przykładach, który w swym wieku Mędrcem nazwany ieszcze dotych zas tymże unas słynie Tytułem.

Wzywam cię wtym czasie, gdzie smiertelnym prawie
od lat kilkudziesiąt stłumiony Letargiem umysł Narodu
zdaie się tandem budźic się y wskrzesac poniekąd.
Zdaie mi się, ze stoię z Prorokiem na owym polu rozległym
gdzie Bog Wszechmocny rospuscił ducha ozywiaiącego, martwe
zwłoki pobitego Ludu schodzic się poczęły powoli,
Nowe to niby mamy przed sobą albo raczey powtorne Swiata
Polskiego tworzenie,
Jest to ten moment krytyczny, gdzie gdy wszystkiego razem
prawie ruszyć potrzeba, bydz inaczey niemoze. tylko ze y serca
y mysli Obywatelow wzawcy iakieysis znayduią się niespoynosci.
Jedni dziarskim zapędem tam się uganiaią, gdzie widziec
„ rozumieią iuz publicznego kres uszczęsliwienia, drudzy
„ troskliwą reflexyą zastanawiaią się, y drugich zatrzymuią
„ nad kazdym progiem, ktory choć samo Prawo lub
natura rzeczy nie iak tamy, ale iak wyznaczenia drogi położyły,
„ odzwyczaiony od czynnosci publicznych lubo cnotliwa
„ gorliwosć, acz niewinnie, iednak te progi iak straszącą
„ nowosć często boi się przestąpić.
Więc doznasz nieraz, Lubo odemnie y Ludu rownie
ządany, lubo iak naylepiey chcący y czyniący Marszałku.

Wd. Koro: trudnosci, sprzeciwienia y przykrosci, Bądź gotow nato, to czeka każdego na wysokiem Urzędzie osadzonego: wszak y Krolowie temu podlegaią umartwieniu nayprącowitsze starania, nay przezornieysze zamysły, są często źle zważone źle tłumaczone.

W takim Domu gdzie wiek, niedozor y pożar ledwie pokątne iakieś y nikczemne własnemu Panu zostawiło mieszkanie, są takie przykłady: że gdy opatrzna Zwierzchność gruzy uprzątnąć, podeprzeć rozwaliny rozpoczęła, ow zubożał Dziedzic sobie dobrze czyniącym przeciwie się zamyslił, mowiąc: moie to są gruzy, niedbaymoto czy mnie czy Sąsiada wspoł-Obywatela przytłucze moy dach wiszący y wspoł złamany; czy rozwalone Mury moie będą dla nocnego złodzieia ukrywką y przytuleniem

Doznasz mowię y naylepiey czyniąc nagany y złosci ludzkiey, ale bądźmy na to uzbroieni, sama sobie iest cnota nadgrodą. A jeżeli na koniec Ludzka w nas słabość inney prócz tego rząda pobudki, upatruymy w przyszłosci tey nadgrody, ktorą teraz wdzięcznemi usty sławnym y zasłużonym Antecessorum naszym wypłacamy.

Pozwolmy sobie tey mysli, że y Bog wszechmocny w zupełnego uwiel=
„bionego szczęścia własce iego zmarłych Przodkow naszych, dozwala

im słyszeć y pozywać wonnego pochwał naszych Kadzidła, ktoż wie,
może tu niewidziane intersunt Nobis wielkie dusze owych Jagełłow,
Zamoyskich, Tarnowskich, Chodkiewiczow, Sapiehow, Potockich,
y tylu innych dawnych Polskich Bohaterow, ktorym może Bog
pozwala Sua gloria frui aby nam cicho wlewali do Serca y myśli
rządze ich naśladowania.

Wszak doświadczone iuż między nami wyborney cnoty specimina
mogą tey dozwolić myśli a wraz nam więcey otuchy dodawać że iest,
z kim dobrze czynić, iest z kim prawa y Oyczyznę kochać

Procz wspomnionych na przeszłym Seymie Ministrowskich przykładow,
widzieliśmy Małachowskiego Referendarza Kor: wolącego w skarbie publicznym zostawić wyznaczoną sobie za Laski Seymowey tak chwalebne sprawonie nadgrodę; widzieliśmy Cześnika Kor: Dzieduszyckiego dobrowolne czy-
y nięczego Sacrificium iąż prawie pewny do Laski Poselski promocyi swoiey, ne in puncto morarentur sortes Reipublicae

Gdy zatym do teyże Laski Seymowey Powołały Stany tego obywatela,
ktorego celne przymioty publiczna ufność uwięczyła: liceat augurari
że ten Seym poydzie felicibus auspiciis.

Laski Marszałkowskie chciała od wiekow rzecz pospolita nasza we
wszelkich radnych posiedzeniach mieć za przewodnicze

Bierze się iuż do ręki WMci Xzę Strażniku koronny a gdy pierwsze Ministrowskiego urzędu swego wykonali działanie, gdy pierwszy raz uderzył laską daię koledze Ministrowi głos do rozporządzenia redelendarum rationum Reipublicae. Faxit Deus, aby z tąd wyniknął bogactw dla Rzeczypospolitey dostatek tak iak laska niegdyś Moyżeszowa z twardey opoki dla spragnionego Ludu za Boskim rządzeniem z bawienney dobyła krynicy. Bierz się do przysięgi, ktora cię uczyni przyiemnie y ~~wa~~ zmyną Cnu wstyd mnie tego słowa:) Sługą Rzeczypospolitey.

Declaratya Imieniem
Krola Imci pruskiego przez Jego Ministra pełnomocnego z konfederowaney Rzeczy Pospolitey na Seymie Roku 1766. uczyniona.

Seym przeszły konwokacyonalny Roku 1764. ustanowiwszy Kommissye skarbowe y Woyskowe uchwalił, oraz ażeby interessa do tych ze dwoch Kommissyi należące pluralitate votorum na seymach traktowane były; zgromadzone na teraźnieyszym Seymie stany, rożniły się w opiniach swoich, a to z racyi generalitatis terminow w tymże znayduiących się prawie.

Wielu się znaydowało, ktorzy przez gwałtowną explikacyą naciągnąć go chcieli aż do nayważnieyszych Materyi Status, iako to są stanowienia nowych podatkow y Aukcyi Woyska, Lecz prawdziwi Patryotowie, uznali żeby to było zupełną odmianą Formy rządzenia y ruiną wolności Polskiey, ktora nayszacownieyszym iest Narodu zaszczytem,

Jako tedy Nayiaśnieyszy Krol Jmci Pruski będąc nietylko Przyiacielem,
Sąsiadem y Rzeczy Pospolitey aliantem lecz y zobowiązkow dostoienstwa
swego intereſsuie się do nie wzruszoney konserwacyi, formy Rządow Rzeczy-
y pospolitey, rowniez y do iey iako nayokolicznieyszy wolnosci, nie mniey y
do praw każdego tak partykularnie iako y wszystkich generalnie.

Reflexye nad Radą nalegaiącą o nieodwłoczne Bezkrólewia Ogłoszenie.

Rada Nalegaiąca o nieodwłoczne bezkrólewia ogłoszenie, z tego wypływa Zrzódła, z którego wszystkie nieszczęśliwości dziś się toczące na Uładzony Swatastwy wypływały y zlały się Narod, iakiez iest Stawie Interessow w Konfederacyi na zrzucenie z siebie y Oyczyzny Jarzma Tyranii Rossyiskiey przedsięwziętych szkodliwa, iak dla Oyczyzny Niebespieczna, (i iakie onez ostatnim Zniszczeniem y Zburzeniem do reszty wywrócić Sposobna z następuiących przyczyn Umysł, nieprewenuyi y Namiętności orzucaiący Sądzący łatwo poznać może. Nieszczęśliwym na kilku iuż bezkrólewiach doświadczeniem Nauczeni Polacy, iuż by to dobrze znać powinni że Zaszczyt y Prerogatywa Wolnego sobie Królów dawania iest Chymerą, Elekcya Królów Ceremonią a w samey rzeczy dziełem Sąsiadów przemożnych, którzy cale sobie przywłaszczali moc y Prawa dawania Królów w Polsce, że Polacy, żadnym sposobem innego Króla mieć niemogą, tylko którego im przyiąć każe zgoda wielu, albo przemożność y siła iednego z Potentatów: poprzedzaiące przykłady są prawidłem następuiących, y byłoby nie nieznaiącą się na biegu Interessów Europy politycznych nieostrożnością utrzymywać, że Międzykrólewiu Polacy z Szczerego swego upodobania y wybierania nie z Interessowania Sąsiadów mieć będą Króla, iako zaś danie Nowego Króla Polsce, istotnie od obcych Zawisło Potencyi, tak przez równą konsekwencyą y z równych Polityki Interessów y ułożenia przyczyn Zachowanie lub rugowanie iuż postanowionego Zawisło.

Jako tedy doświadczenie uczy, że nie iest w mocy Polaków bez uczestnictwa innych Potencyi wakuiący Tron osądzić, tak zdrowy rozum dyktuie, iż równie nie iest w mocy Jch, bez tychże Potencyi Tron wakuiący deklarować.

Byłabyż to rostropność, takowy krok uczynić, bez doskonałego gabinetów porozumienia? Czyżby to z Jch interessami z Jch ułożeniem, z Jch upodobaniem, z Jch sprzyiania takowey robocie sposobnością zgadzało się? Niech bowiem sobie Polacy na wieki z głowy wybiią że żadna Potencya (: iedynie dla dogodzenia Jch, gdy by nayśprawiedliwszemu Żądaniu, gdy by naygorętszey namiętności) nay mnieyszego nieuczyni kroku Sprzyiaiąca Jch Zamysłom ogłoszenia bezkrólewia, ieżeli w tym swego y swey Potencyi nie upatruie

Interessu

Interessu. Dokiey tedy Konfederacya niebędzie gruntownie przekona
na o Interessach Cudzoziemskich Dworów, że się za nowego na Tron
Polski Kandydata zgodziły, że ułożyły skuteczne sposoby przy prowa
dzenia do skutku tego ułożenia, żadnym sposobem ogłaszać Inter
regnum niemoże y niepowinno, inaczey podobała by się w jawne
niebespieczeństwo wstydu hańby, niesławy wieczney y wzgardy
przed całym Swiatem y potomnością.

Wielkie dzieła nigdy się płocho y bez gruntownego fundamentu nieza
czynaią. nie łatwieyszego iako ogłosić bezkrólewie, bo tylko od Czarn
ki Papióru y więzki Słowo zawisło, lecz utrzymać y do końca doprowa
dzić skutecznie rzecz, to iest, to istota czynności. Masz Konfederacya
upewnienie, nie przez prywatne y Narodowe osoby dla swego prywat
nego Interessu wiadomością Intencyi Gabinetów na zawrócenie głów
uwiedzenie prędkowiernych współbraci chlubiące się, lecz Autentyczne
bez Ministrów deklaracye uroczyste, y żadney wątpliwości niepod
legaiące w dwoistem na omamienie tłumaczeniu, że iey zamysłom
dana będzie w tey mierze pomoc? Przebóg. Jeszcze doświadczenie —
Szatburskich Moskwy przez osoby Narodowe więcey daleko, y owszem
wcale przeciwne ułożeniom Moskwy perspektywy Polakom wystawia
iące obietnic, powinnoby nauczyć ostrożności od podchlebnych Proie
któw, które interessowana Intryga może napamięć y bez fundamen
tu ieszcze wystawia y popiera.

Z liczby tych iest ogłoszenia bezkrólewia, które iako iest niezmierney
wagi dziełem tak dla dogodzenia tylko, goręcey niektórych osób. Żądzy
zaczynane rostropne być niemoże, gdy tym czasem Potencye do Poparcia tego
dzieła, nay sposobnieysze albo naybardziey interessowane milczą dotąd,
a przynaymniey ieszcze ukrywaią się.

To pewna że Turcy krwawą Woynę toczą z Moskwą z powodów zem
szczenia się srogości Tyranny Moskiewskiey nad Polską wyrządzoney
Czytaliśmy deklaracye Tureckie przyczyny Woyny ogłaszaiące oświadcza
iące Pomoc przyiacielską do wybicia się z Jarzma Moskiewskiego, lecz nie
wyczytamy wyraźnie aby Polakom do obrania nowego Króla pomoc oświad
czali, ale daymy to że Turcy y Chętnie y łatwo zezwalaią w tey mierze
Żądzy Polaków, lecz to dogodzenie zawiśnie ieszcze albo od zupełnego po
rażenia Woyną Moskwy, albo przynaymniey znacznego oney osłabienia,

żeby między

żeby między innemi kondycyami gdy te Uznania Nowego Krola przyrzeczonego mu
słowa, albo danego przez siebie dla sławy y honoru swego, przy Traktatach
utrzymać niemogła. Iżbo wiemy dokładnie (: nietak iak fałszywi
gazeciarzow głoszą powieści że Turcy Moskę biją y po częściach onych używaią
y doskonale uwiadomiona Konfederacya od Rezydenta swego z Stambułu
tak Listami Decembrowemi iako y de 3tia Januarii z iednostaynym potwier
dzeniem że Determinuje się Porta Woynę morzem y lądem przeciwko
Moskwie, od ktorey powodzenia y inne Potencyje względow Politycznych
oglądaią się na Woyny Turkow z Moskwą skutki, a także Konfede
racya od dyskrecyi Cudzoziemskiey zupełnie dependująca, ma się
z tak wielkiem projektem skwapliwą y nierozważną na dalsze Kon
Konsekwencyje przezornością wyrywać.

Niewczesna Konfederacyi na obronę Wiary y wolności rezolucya, mądre
y przezorne utrzymywania się okrywa ią sławą y honorem przed
Postronnemi Narodami, wyrywanie się z płochym y niewczesnym
Interregni ogłoszeniem okrywałaby wstydem, hańbą podłością y wzgardą
przed wszystkiemi rozumnemi, niedosyć na tym, podałaby iescze resztę
nieszczęśliwey Oyczyzny na ostatnie zburzenia niebezpieczeństwa
Tryumfuie przez Zimę Moskwa, rozpościera się po kraju, sięga, prze
śladuie, morduie, więzi, zabija, nalega w Warszawie o podniesienie
nowey Konfederacyi przeciwko Buntownikom Konfederatom, przeciw
Turkom, iako aggressorom, gdy te wszystkie Intrygi czyni Moskwa
niech tylko Konfederacya Polska prawowierna ogłosi bezkrolewie
pewna Moskwa mieć będzie pobudkę popierania żądaney od siebie
tak usilnie y ustawicznie Konfederacyi, ktoż wie ieżeliby niebyło
Krolowi pobudką chwycić się projektu Moskiewskiego, robić przy assysten
cyi Moskiewskiey Związki, iednych przychylnością ku sobie, drugich przy
musem broni Moskiewskiey gromadkę uzbraiaiąc y przeciwko wspolney
Braci iawnie posłuszeństwo Tronowi wypowiedaiących, prowadzić, prze
śladować na osobach, maiątkach. Co za stan opłakany! co za
ciężka nędza, y rozpacz ostatnia, każdy to przenika, kto czuie y
poznawa co iest domowa y obywatelska Woyna y morderstwo
ktoż wie czy Moskwa gorąco niepragnie tego aby Konfederacya Bezkrolewie
tem Krola uczyniła żeby podzielić na dwie części Narod y ktorych

Sama

Sama Niemotę, w zaciemną Obywatela, przeciwną obywatelowi zaiadłość swą przytępić usiłuie, kto umie rzeczy y sposoby czynienia kombinować słusznie obawiać powinien, aby ten Proiekt, tak wczesnego ogłoszenia Interregni niebył Naysubtelnieyszą na Oyczyznę Zdradą, y niepochodził z Duchow Moskiewskiey polityce Zaprzedanych, ktory niemogł by nigdy skuteczney usłużyc poprzysięgłym na zgubę Polski Zamachom, tylko wprowadzić Narod w postępek, ktorego sam żadną miarą nieutrzymał, a odstąpiony od Potencyi, ktore łatwo opuszczaią, skryte swoie ułożenia y obietnice nawet gdy czas y okoliczności wykonania onych sprzeciwiaią, zapewnieby wstydem, karą by, zgnębieniem ostatnim swey płochości przypłacił.

Dział Konfederacyi o tym myśli, niech prawnie, tak pożądaną wolność Prawowierną Religią przywrocić, ocalić, y ubespieczyc na przyszłość Niech u przyiaznych Potencyi wyrabia pomoc do dania stateczney Oyczyznie Konsystencyi, rządu Systematycznego przyprowadzenia Rzpltey do pomnożenia sił, do Konsyderacyi u Sąsiadow, do sposobu skutecznego rządow, do przywiedzenia obywatelow do Cnoty, do pracowitości, do użyteczney czynności to będzie dziełem nieśmiertelności, ktore naydalsza potomność wydawać będzie to fundament prawdziwy Szczęśliwości, tego tu chybi, to zakudba godna szczęśliwych tez tak strasznych wiskow tak wiele azardow, tyle Krwie wylania, korzyści, przy dobrym y kwitnącym Rządzie, pod każdym Krolem Polska będzie Szczęśliwa, przy dawnym nierządzie Anarchii bezprawiach y nierostropności, słabości, podległości obcym, chociażbyśmy Aniołow Krolow mieli zawsze podłym wzgardzonym y nieszczęśliwym Narodem będziemy, Jeżeli od Krola szczęścia czekać będziemy, Na fundamencie prawdziwey Szczęśliwości na ktorym wszystkie kwitnące Narody stoiąc utrzymuią się, Bog ktory iest dawcą Koron z łatwością do chęci naszych nakierowania okoliczności, da nam innego Krola gdy ten zły nieużyteczny szkodliwy y nieprawnie powołany

Jeżeli zaś zapomniawszy Cos my Bogu, Oyczyznie, sobie samym y następuiącey po nas potomności w czynnościach naszych winni, Ludzącą umysł y rospędem namiętności rządzić się będziemy, Bog ktory Krolow wsadza y strąca na ukaranie naszych nierostropności, że nas nayuciąższe przeciwności do prawdziwego dobrego y cnotliwego obywatelstwa końca, y celu niedoprowadza, nie tylko złych Rządow od nas nieoddali, ale iszcze gorszych dopuści. Zgoła zdrowa polityka, perspektywa okropnych Konsekwencyi, porządne wielkich dzieł czynności, na końcu sprawiedliwa mężow na utrzymanie razem Wiary

y wolności

y wolnosci, Oyczystych Sprzymierzonych Uwaga Rządząca Swiatem y Losami Krolestwa opatrznosc radzą ustrzymanie się od pretendowanego od niektorych Interregni ogłoszenia.

Jezeli z strony Konfederacyi z tylu przyczyn ogłoszenie bezkrolewia było by nie wczesne niemniey strony Potencyi ktore pragnąc onegoż mogą, iedno z tych Dwoch byłby koniecznie musiało. Przyszły po ogłoszeniu bezkrolewia Kandydat do Korony albo by zasiągł Potencyi Rossyiskiey, ktora dotąd nay bardziey w Elekcye Krolow wpływała, albo niezasiągał, y owszem przeciwko Zdaniu y Chęciom Moskwy swe popierał zamysły. Jezeli z pomocą Moskwy do Tronu Polskiego mozesz się to komu wgłowie pomiescic aby kto przyymuiący biorąc pomocy Moskwy. do Tronu Polskiego miał się starać o ogłoszenie Interregni w Konfederacyi? ktora Moskwa nietylko za zbior Narodu niema, ale y owszem statecznie iako Buntownikow traktuie. Jezeli Moskwy Interessem będzie odnowie Tron Polski y dać komu do niego pomoc zapewne nie od Konfederacyi z Barskich Związkow wypływaiącey to uczyni. Znak zas nieomylny że tego Krolu do ogłoszenia bezkrolewia niema intencyi uczynic, kiedy znaiąc niezwyciężone w Polakach oporu, pragnienie, przecież wolała ostatnich gwałtow. Zaufana swey mocy użyc, do dokazania swego w Polsce y na woynę się exponować toczącą, niżeli pozwoleniem na bezkrolewie dogodzić żądzy Narodu, y swe w Polsce panowanie, bez oręża, gwałtow y woyny tak chwało utwierdzie;

Jezeli bez zasięgnienia pomocy Moskwy, ktoż by się podał Kandydatem y kto by go z Mocarzow popierał y utrzymywał to by się żadną miarą stać niemogło bez mocnego y rzetelnego Moskwy upokorzenia y pokonania. Zaczętą Woynę czyż podobna aby się Dwory Cudzoziemskie ktore dotąd niemieszaią się do Woyny pułnocney miały się na takową nową odmiany w Polsce Tronu Impreza odwazyc, niebędąc ieszcze pewni Losow zaczętey Woyny, kto z niey zwyciężonym, a kto zwycięzcą odeydzie. Jezeli zwycięzy Moskwa czyż dopusci rozporządzenia Koroną Polską bez swego zezwolenia y uczestnictwa, iezeli predko zawsze pokoy zostanie, ieszcze mocną y chwałą zwycięstwo natężoną, raznie przywłaszczaną sobie za Prawo władania Tronem Polskim. Influencyę gorliwie tak dotąd utrzymywać będzie.

Kiedzby tedy były ułożenia Gabinetowe dać Krola Polsce mimo woli y Intencyi Moskwy tedy przez rostropność zapewne tey roboty niezaczną [illegible] niebędą skutkow Woyny na ktorą się zwycięskie skłonią Losy tudzież pokoy niedoswiadczy, takie będą dalszey Woyny rezolucye. Można ręczyć że przezornosc y rostropnosc Gabinetow że sobie tak postępią, Zaczym można wiedzieć że żadną miarą w tym czasie ogłoszenia Interregni w Konfederacyi popierać tak gwałtownie niemogą.

Kopia Listu JchoMci Xdza Biskupa Kamienieckiego do Generalności pisanego d. 15 9bris Anno 1770

Jezeli oczywiste oszukanie w Radomiu niemoze nas uczynic ostroznemi, Jezeli Zdrada przez Prymasa y przez Podskarbiego niepotrafiła nas zrobic ostrozniejszemi, Jezeli naostatek własne doswiadczenie, swieze Przykłady, bieda y niewola, niemoze nas przyprowadzic do Rozumu y Otrzezwienia, trzeba byc koniecznie uperswadowanym że Zguba nasza iest wyrokow Boskich przeznaczeniem.

Przyięlismy w Radomiu Szalenstwa w obłudney Deklaracyi Moskiewskiey przyrzeczenia że nam miała Ros. Polski od Terazniejszego uwolnic Tyranna. Przysięgał Podowski w Radomiu Wessel w Warszawie Mniszech w Wielkiey Polsce Łoiky z Brzostowskim w Litwie tajemnicę Detronizacyi w Moskiewskim Gabinecie ułożoną, Im tylko samym obiawioną y staranniejsze pokrytą w srod. a iednak Czas odkryty pokazał, że Jeden podiął się tey Zdrady dla Prymasostwa, Drugi dla przywrocenia Skarbu, Trzeci przez Zemstę, inni dla Prywaty Zysku, y Ambicyi.

Powinnismy byli postrzedz, y rozeznac obłudę od Zebraney Rady, raz po przystąpieniu Krola do Ułożenia Radomskiego, przeciąż Slepota nasza trwała aż do samego Seymu, trwało Zaufanie w obietnicach Authorow Konfederacyi trwał Kredyt y wiara, trwała na ostatek Lekkomyslna do zguby naszey powolnosc, Słuchalismy przez usta tychże, Authorow promulgowanego mniemania że poniewaz Moskwa dla waznych przyczyn, do Detronizacyi przystąpic niemogła, a mianowicie że przy Wakuiącym Tronie dzieła uszczęśliwienia nas zego dopełnicby słusznie niepotrafiła. Więc odłożywszy tę materyą chce pierwey na Seymie Delegacyinym zrobic nam porządną Administracyą Krolestwa, powtornie uczynic pomiarkowanie między Tronem a Wolnoscią a naostatek, nowey iakieyś postac Rządu zbawiennego wzaiemnemi prawami obwarowac. Przestrzegał nas Xzę Biskup Krakowski, przestrzegał Woiewoda Krakowski, wołało wielu innych poczciwych obywatelow że wszystkie Deklaracye Moskiewskie są sidłem na karku naszę a grobem dla Wolnosci, ale zaraz w drugie ucho szeptali Authorowie Confederacyi Radomskiey że Biskup Krakowski niegada tylko dla Baldachimu Hetman dla Konsensow a innych odzywanie sam tylko czysty Fanatyzm, a tak Chytremi fałszywemi rozum nasz zbałamucili, oczy zasłonili, y poczciwą radę wzaiemnych ludzi ochydzili podeyrzeniem.

Zaczęlismy dopiero przyglądac się Koncowi Deklaracyi, kiedy ta cała Machina wielkiemi radzcami napełniona skonczyła się, na przyłączeniu Opactwa Oliwskiego do Prymasostwa na powiększeniu Pensyi do 300000, Podskarbiemu na wymianach Intratnych Starostw y Krolewszczyzn, Za podłe y mierne kawałki na podarunkach, na Lżeyszych Urzędach y w sporządzeniu publicznych Podatkow.

Otworzyły nam się oczy na ów czas, ale na to tylko żeśmy obaczyli błąd nasz y nad nami zawieszony miecz, kaydany, łańcuchy y niewolą, słuchaliśmy onych przewodników, którzy nas w tę niedolę zaprowadzili, ale ich się uchowali jesmy od zamordowania naszego naymiłościwszego, patrzeliśmy na to kiedy Podoski y Podskarbi pierwsi zwodziciele, dla większego z nas urągania się pytali nas na Sessyi Generalney czyli mamy sto tysięcy woyska żebyśmy się potędze Rossyiskiey oprzeć mogli, słuchaliśmy Księdza służącego Gutowskiego, że Nayświętsza Panna zdarzać tego niepotrafi, co Carowa Jeymość o nas napisała. Obaczyliśmy Senatorów mężów zacnych za wiarę y wolność obstaiących wprowadzanych w niewolą zabranych, poznaliśmy niewystawioną ich cnotę, poznaliśmy oraz fałsze, potwarzy na nich niegodziwie rzucone, ale to wszystko już było po czasie.

Już widzieliśmy po iedney stronie wysypaną mogiłę z praw swobod y wolności naszych, po drugiey stronie łupieże, [illegible] triumfujących z imieniem zdrayców y zaraz przy nich obfite nadgrody za zdradę. Widzieliśmy ordery Moskiewskie, ordery Polskie, sobole, dyamenty, pieniądze, porcellany, a co więcey krzesła y urzędy Polskie między zwodzicielów rozdawane, widzieliśmy razem rozpacz naszę et pretium krwi zaprzedanych Senatorów, pogrzebany wolność y praw sprofanowaney, niewątpię że ta smutna pamiątka sprawi wielmy się umysłów zadumienie, dla iakich przyczyn w okolicznościach teraźnieyszey Korony y ratunku zamiast pośpieszney rady wystawię w oczach ich okropne zguby naszey wyobrażenie, dla czego wypiszę historyę tey Epoki, gdzie chytrości Moskiewska obłudne postępki wywodzonych Obywatelów, gdzie na ostatek łatwomyślność nasza y sposoby zażyte do omamienia rozumu naszego są nam przytomne y dobrze znajome.

Pozwolicie się wyspowiadać, niechay mi się godzi przypomnieć JWW. Panom że podczas Konfederacyi Radomskiey, ani między zwodzicielami, ani w liczbie zwiedzionych y oszukanych nieznaydowałem się, byłem wprawdzie prowadzony pod Radom przez Xiędza Biskupa Krakowskiego y wzywam święte świadectwa JmPana Generała Zboińskiego, że na dwie godziny do Radomia zjechawszy o zdradzie Moskiewskiey, chytrości Xiędza Podoskiego przestrzegałem, iako też y chytrości Podskarbiego, na ostatek wszystkie nieszczęśliwości przepowiedziawszy sam sobie wobec z łzami Ciebie ofiarowałem wybaczyć racz że u Wascowie że teraz też same obowiązki Podkomorzego Senatora wziąć może na siebie, ponieważ widzę, że zapomniawszy swoich [illegible]

Kona

Łzenia się z Potencyami o uwolnienie nasze troskliwemi, stąd Ziemie
głowy, w toż Samo Jarzmo, w też Same Sidła, z ktorych się wy-
plątać usiłujecie, słowem mowiąc, też Samę Tragedyę tych
Samych Authorow y Zwodzicielow przenosicie z Radomskiego
Theatrum do Drossowa, Szukaycie tak chcecie WMPanowie
w całey osnowie omyślenia Waszego, nic okazalszego nieznay-
dziecie tylko iedną Detronizacyą, ktora was do zrobienia Kony-
ktury Radomskiey Zachęciła, Czy niemożecie poznać, że ci Sami
Zbiercze, toż Samo Sidło objaśniam pod Podziemney Intencyi
Gdyby niebyło innych dowodow zawsze byłoby powinno tego obja-
śnienia chytrych Intencyi Konsyliarzow że Pan Gomolinski
Imieniem Ońca nalegał u Francyi że Podskarbi roznosił listy drugie
Imieniem Saxonij że na ostatek Lasocki przysłużył się o to
w Konstantynopolu a potym wszystko pokazało się fałszem y ukna-
ną Zdradą Pana Podskarbiego wszakże oprocz tych Stada de Choi-
seul pierwszego Ministra Francyi, w ktorym WPanom Zdanie
swoie w latach dalszych z Insynuacyi JmPana Gomolinskiego otwo-
rzył, jeszcze jawniey odkrył się fałsz na Konferencyi w Drez[n]ie
y przytomności Nayiaśnieyszey Elektorowey Jeymości, Posła Ministra
Francuskiego JmPana Podkanclerzego Saskiego na tę Konferencyą
od Elektora Jmci delegowanego JmPa Kostkowowskiego Ministra
od Generalności do Dworu Drezdenskiego posłanego y Jmci
Pana Sekretarza Legacyi Francuskiey, na ostatek, na ostatek
w przytomności JP. Podskarbiego, gdzie żadna Potencya do tey Rady
przyznać się niechciała, y owszem tak Minister Francuski iako y
Podkanclerzy Saski ministerialiter JmPa Kostkowowskiego ostrzega-
li y zwarowali sobie Imieniem Dworow swoich, aby takie podług Inter-
regnum proklamowane niebyło, bez wyraźnego ich pozwolenia —
Powrociwszy z Drezna nieomieszkałem zaraz donieść WMPanom
com widział com słyszał y czegom się nauczył, że Pan Podskarbi
sposobny węzłem dawney przyjaźni, medyatorem dawnego Krzemięstwa
Xiążęciem Prymasem, a Prymas z Moskwą z Ko~~sz~~ spali między
Siebie Xiążę Saskie, a potym, a potym pod powagą Saxoniy y
Innych Potencyi, przez Gmosinskiego y niektorych Skarbowych
Ludzi chcieliście Zdradę do Konfederacyi wtłoczyć, żeby Projekt Mieszczański

do rozdwojenia
narodu

do rozdwojenia Narodu y zrobienia Woyny domowey Wołkońskiemu okazyę y drogę otworzyć.

Niech mi wolno tu będzie przypomnieć WMciom Panom Historyę Brzezinskiego którey Sami WW. Panowie ieſteście Swiadkami, widzieliście z całym usiłowaniem nalegałem. o Fortyfikacyę Krakowa, pisałem proiekta sprowadzeniem przezornie prosiłem żeby Dywizya JP. Brzezinskiego lokowała się między Warszawą a Krakowem dla zasłonienia tey Operacyi, a tym czasem Pan Podskarbi pod pozorem jakieyś kłótni z Xięciem Sułkowskim Dywizyą Brzezinskiego z Całym Woyskiem pod Sącz y Białą, zamiast wymyślenia utrzymywania Krakowa przeszkadzał y uformował Dzieło prolongowania Interregnum, obranie nowych Celników y Skarbników Woiewództwom y Ziemiom przez Urzędników Marszałków Związkowego y Generalnego, na ostatek Swoich Pisarzów w Kole Marszałkowskie wywołać y gwałtem imponować postanowił.

Ten cały postępek ieżeli ieszcze nie może być [illegible] iawney zdrady to Bałamuctwa ostatniem głupstwem ogłosić należy, któż słyszał prolongować Interregnum konwokować, gdzie mieysce rady założyć, gdzie dalsze według Prawa o Bezkrólewiu dopełniać obowiązki.

Niechcę ja zatrudniać WW. Panów opisywaniem tych Dziejów na które Sami patrzali widzieliście z całym wstydem opuszczony Kraków iakiego niemiłosiernie obdarli, iak ogromny [illegible] marnotrawiło, naostatek iako się Brzezinski obiecał, gdzie się podział ale o tym podobno WW. Panowie uwiadomieni nieieſteście że tenże Brzezinski publicznie głosi że nic nie uczynił, tylko to co mu kazał Pan Podskarbi.

Przyidzie czas obszernieyszego dowodzenia zdrady, gdy Zdrayców szukać będziemy, pokażę się mowy miane na Senatus Consilium gdzie Pan Podskarbi 40000 Moskwy do Polski zapraszał na pogrzebanie Konfederacyi Barskiey. Dwie rzeczy, o których iuż mi się zdarzyło słyszeć Pierwsza żeby był przymuszony, druga że nie wiedział czy to iest prawdziwa Konfederacya że wolności są bardzo słabe do uspokojenia tak wielkiego występku. wszakże nikogo z tey rady Senatu nie wzięto na Syberyą. Za Zdanie przy Konfederacyi Barskiey wszakże Minister przysięga, że nic szkodliwego w radzie nie powie nic. Wszakże na ostatek Prawo Infamisem deklarowało tego który by exotyczne Woysko na karku współbraci swoim bądź z tych, bądź z niepostuszych w Środek wnętrzności Oyczyzny swoiey zapraszał y sprowadzał.

Przyidzie y ten czas, gdzie y ia przed całą Oyczyzną obowiązanym będę eksplikować się, raz iako Senator z rady moiey w kole generalności dawaney, drugi raz iako obywatel Konfederowany ze wszystkich moich czynów y Korrespondencyi, a ieżeli ieszcze ta pora nastąpi, znam się tem winien WW. Panom usprawiedliwienie.

y Ostatnio

y dlatego składam w Archiwum Generalności kopią listu pisanego do JmćPana Generała Zboinskiego sub data 7ma 9bris do Wiednia, tak iakiem zwykł zawsze wszystkie korrespondencye moie przechodzące y odchodzące wszystkie przyjęte Planty y rady, chcąc aby tym sposobem wszyscy, którym obowiązek miłości Oyczyzny albo ratunku zagrzewa serce, przez szepty intryg, kabały, ale przez przyjęte ręką własną podpisane rady swoie Generalności subministrowali.

Nie wstydzę się za moie zdanie, y owszem cokolwiek wprzód JW Panom miałem honor mówić, teraz do przyiaciół moich rozpisuię. Mówiłem od początku Konfederacyi, toż samo y teraz powtarzam, że nam dwóch fatalnych przypadków w dziele obrony naszey ochroniać się należy. 1mo Woyny domowey 2do Woyny generalney. Woyna Domowa osłabi siły generalney Konfederacyi, rozdwoi obywatelów; zniszczy kray, ohydzi przed Potencyami Naród, nadstawi ohydzie Interessa w Gabinetach nam sprzyiaiących Dworów. Woyna generalna zapali między Sąsiadami ogień. a ieden Monarcha niemogąc indemnizacyi swey expensy woienney znaleźć, przeto Kray polski musi być podzielony.

Dawałem wiele sposobów uchronienia się od tego nieszczęścia, popierałem niezbitemi racyami y tylu jasnemi dowodami, żebym zawsze rozumiał że takiego któryby szlachtę zapalił między obywatelami we wnętrzną woynę za nieprzyiaciela Oyczyzny osądzić należało.

Uroczyście zaklinałem na miłość wiary y Oyczyzny aby się WWPanowie Interregnum nieproklamowali bez wyraźnego Potencyi przyiacielskich zezwolenia, sądząc to być przeciwną systemą wewnętrznego ognia, którego bez posiłków zagranicznych y influencyi Gabinetów ugasić ciężko by nam było. Na ostatek odłożył ten krok do skutków woyny Tureckiey do lepszego objaśnienia Dworów przez Manifest y publiczne oskarżenie Pana Stanisława o uzurpacyą tronu y o zdrady o kointelligencyą z Moskwą.

O teraz gdy uwiadomiony iestem przez list JW JmćPana Marszałka Generalnego o wydanych już Interregni Uniwersałach, oświadczam powinne wyroków Jch uszanowanie, dopełniaiąc tego posłuszeństwa które w przysiędze moiey obiecałem. Pozwolcie mi iednak WWPanowie Bracia, abym prawdę w szczerości Ducha mego powiedział, że ieżeliście tę rezolucyą wzięli bez zniesienia się z Dworami Wiedeńskim y Wersalskim, tedy będziecie pewni, żeście strzelili do własney szkody, narobiliście hałasu, ale ście maiątek zapalili, skutków zaś zamysłów wszystkich żadnych spodziewać się niemożecie. Sytuacya Interessow naszych taka iest dzisiey ułożona, że co inne Dwory o nas ułożą, to my z pokorą przyiąć y przyst nie musiemy. Nie nasze Uniwersały, nie nasza wola y żądanie obracać będą kołem całey Europy, ale takiey Stronie Potencye nam sprzyiaiące usiłowania swoie natężać muszą, gdzie prepotencya przeważa aequilibrium. Bogu dziękować należy z Opatrzności Jego że wolność y całość naszą osadził in Systemate aequilibrij. Inaczey przez nierząd, przez bałamuctwa, przez Pychę, Łakomstwo y Ambicyą już byśmy dawno wpośród naymocnieyszych Sąsiadów zginęli byli, a przeto z tych samych refleksyi sądzę WWPanowie możecie, że ście na wiatr wystrzelili rezolucye by Gabinetów nie poradzili. Dziwno mi iest bardzo, że takie Kabały, Intrygi, Plotki, Potwarze Ludzi złośliwych tyle względów u WWPanów znalazły, wszakże to ci sami zwodziciele, którzy nas w Radomiu zwodzili y zgubili, trzeba było koniecznie mieć uprzedzenie że żaden dwa razy iednym sposobem nikogo nie oszuka, że Naród tym bałamuctwem nie tak prędko ucha nadstawi, iak się spodziewaią, że na koniec wszyscy Ich znamy y wszyscy wiemy że byli początkiem naszego nieszczęścia, któż by tedy znalazł się tak z rozumu obrany, żeby szedł za tym przewodnikiem, który go już raz w przepaść zaprowadził. Wiedziałem za dobrze że po różnych mieyscach na naypodleyszych ludzi na nayzacnieyszych obywatelów różne rzucali potwarze. Wiedziałem y o tym że sekretnie przestrzegali WWPanów y upewniali że Pan Stanisław obiecał mi Biskupstwo Krakowskie a Xiążę Marszałek Koronny Córkę swoię Synowcowi memu Staroście Ciechanowskiemu, ale te wszystkie bayki niesprawiły we mnie inego skutku. Śmiech y podziwienie że ci zapamiętali ludzie do ratunku naszego ośmielaią się wyciągać ręce swoie zmazane zgubą naszą w Radomiu, że usta Ich przekonane fałsze o kalumnie o baldachymy o konsensa [illegible] na pod[illegible] Senatorów, ieszcze u nas szukaią wiary y kredytu, na ostatek cieszą mi chcą być w obronie naszey przewodnikami, którzy nas do zguby naszey prowadzili, należało więc WWPanom pogardzić temi kabałami a iść za radą Sumnienia, za radą Cnoty, miłości Oyczyzny y za zdaniem sprzyiaiących nam Potencyi przyiacielskich. Namieniłem ieszcze w liście JW. Generała Zboińskiego, że sposob do zapalenia Domowey Woyny cale był od początku zdaniem Moskiewskim tak dotąd usilnym Ich staraniem być nieprzestaie. Niewątpię że JW. Pan [illegible] musiał to samo donieść WWPanom o tym mnie w szczególności uwiadomia że Minister Francuski dowiedziawszy się o [illegible]

miał mu

miał mu te słowa powiedzieć Zrobiliście WPanowie to czego Moskwa przez trzy lata szukała, cokolwiek bądź, iakimkolwiek sposobem stało się to wam po rzeczy trochę stać było powinno; należy WPanom teraz pilnie radzić iak sobie dalej postąpić maią.

Obaczycie WPanowie naypierwszych w manifescie Crimen maiestatem tych samych którzy o Interregnum przyspieszali. Obaczycie obywatelów chwiejących się Cnotę, przez Szlachetne Łaski y honorow; Obaczycie Zagęszczone Zdrady od Wołłaszego Rata Wałkeyi do przeciwney Partyi Dezercye. Na ostatek Obaczycie Zepsowanych obyczajami Zdzierw Osobach Zamięszaną Manifesta Remanifesta y różnego gatunku milionowi Bałamuctwa, ale to by naymnieyś WPanów trwożyć niepowinno. Żyie Bóg y Opatrzności Jego, Żyią Potencye nam Sprzyiaiące, które nas na drogę naprowadzą, iezeliśmy od ich Przepisów zbłądzili, iezeli to prawda że całość y wolność nasza interessuie Europę, Żyie ieszcze natomiast poczciwe w sercu zacnych męstwo po Woiewództwach, Ziemiach y Woyskach, którzy nas y obrony wszystkie Swoiey nigdy nie odstąpią Niechay będzie teraźnieysze doświadczenie dawnych y poprzysięgłych obowiązków ponowieniem. Że zatem się raz z Bratem moim na ofiarę za Wiarę Wolność y Oyczyznę sakryfikować, tak nigdy z pod naymnieyszego szczęścia naysurowszym upadkiem grożącego ramienia mego nieumknę ile Czasu y Sposobności y drugi okoliczności pozwoli poprzysięgam nieomieszkam.

Declaratya
Nayiasnieyszey Imperatorowey
Roſsyiskiey

Poseł Wielki przy zaczęciu Funkcyi swoich Ministeryalnych u N. Krola Jmci y Nayjasnieyszey Rzpltey: Polskiey znacier przerazaiącym zapatruie się załem na objecta ktore mu nic innego jako tylko naystrasliwszy Wizerunek Nędzy a przedtemi troskliwemi czasy kwitnąca, estymowana y powazana, względem Przyiazni y Aliansow z Sąsiadami Nacya mowię, ktorey Wybornosć Dzieiopismas: Historyi:/ między znacznemi Europeyskiemi Potencyami przyznała dystyngwowaną Rangę, podana iest w terazniey szym czasie wszelkiey obrzydliwosci, z Zdrad, zamięszania y Woyny wewnętrzney pochodzącey patrzy na wywracającą przez ręce Nieprzyiaciol a własnych Ziomkow swoich, Wolnosci konsyderacyi y Wielkosci swoiey Machinę.

Złosliwosć nayobrzydliwsza y zwodzenie jako naystucznieysze wystawiaiąc swoie Powątpiewania niebespieczne, y insynuiąc się w Imaginacyą, y Serca Ludzkie przez słuzye obce same w Sobie prozne zawsze w konsekwencyi duszom słabym y do prędkiego uwierzenia porywczym są fatalne, Prawa bez wszelkiego Wigoru, bez kary gwałcone, Rząd bez wszelkiey czynnosci, Dobra zycie y wolnosć Obywatelow opuszczone y oddane bezbronnie Zaiadłiwosci Żądzy y nie poskromioney Ambicyi? na ostatek okrutna Anarchia. ma to podnosząca się z przepasci publiczney. nieszczęsliwosci podpisuie się mocą swoią przez Okrucienstwa y Pustoszenia

Ta powszechna kraju Polskiego Dezalucya komuż bardziey mogła dotkliwszą y bolesnieyszą uczynic impreſsyą iako tey Przezacney. Monarchia, ktorą Poseł wielki ma Honor reprezentowac u Kraiu Polskiego? ktoż bez wszelkiego względu na Własney Interes swoy może bardziey pragnąc y przy zażyciu wszystkich sił pracowac ku wydzwignieniu Nacyi Polskiey tak oczywiscie bliskiey totalny zgubie podlegaiącey vel totalną zgubę pogrożoney jako Nayiasn. Imperatorowa Jmć. ktorey jednostayney wszystkie czynnosci y postępki nigdy do niczego nie sciągały się innego jako szczegulnie do utrzymania y powiększenia Narodu Polskiego uszczęsliwienia

Jezeli Obowiązek Ludzkosci y Konserwacyi Każdemu Człowiekowi przyrodzoney nie jest zupełnie zatłumiony: jezeli okrzyk powszechny wzbudzaiący Miłosci Oyczyzny może jeszcze dac się poczuc w Sercach Cnotliwych Obywatelow ktorzy w milczeniu wzdychaią nad uniwersalną zgubą, jezeli Rozpacz powszechna ktorą iuż Narod jest zięty nie doszły tego strasliwego Periodu ktory zgubą grozi wszystkim Rzeczom Pospolitym, dla utrzymywania Rozruchow y Niezgod bez końca Spokojnosi odrzucaiącym, tedy przez nieinnego jako szczegulnie przez szczere Umysłow złączeniu y usiłowaniu Patryotyczne wsparte pomocą względem Ktorey Nayiasnę. Imperatorowa całey Rossyi z Przyiazni życzliwości stateczney szczerości y nieustawaiący sprawiedliwosci Nacyą Polską przed Całą Europą upewniać raczy może do tego przyiść Rzptta że te pochmurne wpogodne odmieniaią się chwile, że dobry Rząd y zdrowy rozum reprezentować będą Jey powagę: że Cichość y uspokoienie wygluzowawszy z pamięci wszystkie nieszczęśliwosci przeszłe przyprowadza znowu Nacyą do dobrego mienia y szczęśliwosci powszechney

Rezolucyą z czynnoscią złączona y bez żadnego wykrętu ułożona ku kuncowi pewnemu jest jedynem sposobem a wydźwignienie Oyczyzny z tak okropney sytuacyi powinno byc żądzą niewygaśnioną w sercu każdego Cnotliwego obywatela.

Dla obwieszczenia tedy całey Nacyi Polskiey jak szczerze y skutecznie Nayiasnę. Imperatorowa Jmę. chce kooperować do sukcessu tak zbawiennego Przedsięwzięcia y dla ugruntowania przez asekuracyę nieobojętne Zaufanie ktore chce mieć wieczyste w umysłach JJP. Polakow, także dla oddalenia wszelkich nowych wybiegow y suspicyi, Interpretacyi złośliwych Influentij nienawiści y Zazdrości y innych Inspiratyi złośliwych nieprawych pochodzących które w tą odchłan pogrążyły Nacyą Poseł Jmc objaśnia tu Zdania y Dyspozycye nieodmienne Monarchini swoiey która Sama publikowac je Jemuz rozkazała

22

1mo Ze Nayiaśnie Imperatorowa Jmc szczerze tknięta jest nieszczęśliwością w ktory nacya została, rozdwowana ostatniego zaryc usiłowania które jey tylko Generozya y Stateczność podac mogą aby do iednomyślności przyprowadzic y uspokoic Rozruchy

2do Nayiaśn. Impr. Jejmc inwituie Nacyą do tey nieszczęśliwości do złaczenia się odłozywszy na stronę wszelką partykularną nienawiść y obwarowawszy się przeciwko Zamysłom zainteressowanym które Nacyą do tey nieszczęśliwości przywiodły y do istotnego radzenia o sposobach któreby nacyonalnym nieszczęściom koniec uczynic mogły

3tio Ze Nayiaśn. Imperat. Jmc widząc nie bez żalu jako fałszywy Pozor pod którym Uczesnictwo jey do Interessow Rzpltey przez nienawistnikow powszechney spokoyności Części Nacyi reprezentowane nieszczęśliwie kontrybuie do rozniecania y utrzymywania wewnętrznych rozruchow dała wyraźne Posłowi swemu Rozkazy aby dołozył pracy względem iednania Umysłow objaśniaiąc Im prawdziwe Intencye Imperatorowey Jmc y ugadzaiąc się o sposoby któreby mogły uspokoic Nacyą względem Jey Praw wszystkich

4to. Zechiac doysc do zakonczenia potrzeba azeby dobrze myslący y prawdziwi miłosnicy Oyczyzny porozumienie mieli z postem względem sposobow uspokoienia Rzptt y wykorzenienia wszelkich rozruchow przez srodki jako nayprzyzwoitsze.

5to. Ze Poseł wielki podczas tey Negocyacyi zechce wszelkie przełozyc ułatwienia ktore oniezainteressowaniu Nayiasn. Imperatorowey Jeymę. Nacyą przeswiadczyc mogą zeta Monarchini nic nie czyniła ani zyczyła coby tylko mogło byc szkodzącego Independencyi Rzpttę.

6to. Zey ciz Nacyi ktorzy się dali uwiesc przez Zdradę y błędliwą mysl o Zdaniac y postępkach Nayiasnę Impeę Jmę tak ze się wcale do Oręza porwali ubespieczaiąc się niby przeciwko samey Imaginacyi podlegaiący trwodze a tym czasem istotnieyszemi nieszczęsliwosciami przyciskaiący Oyczyznę yci takze rownie wezwani są aby uczynili przystep do Oyczyzny Miłosci lepiey obiasnioney y bardziey ku ratunku iey służący nakłaniaiąc się do przwoitych sposobow uspokoienia ktore im się teraz ogłasza y ktorego sukces iest tak pewni dla wszystkich uszczęsliwienia jak fatalna była całemu Kraiowi Wiolencya ktorey gdy z dobrey woli Nacya nieodstąpi kontynuatią Fatalnosci wszelkich widziec się będzie musiała.

7mo Ze dla tego Samego kazdy ktory się Oręza chwicili

na pomnożenia tylko nieszczęsliwosci Oyczyzny własney
y ktorzy w ten przysły czas spokoynie chcieliby się udać
do Domow swoich y utrzymywać się od wszelkiemi
przyiaznych postępkow maią być bezpieczni że nie
będą prześladowani od Woyska Nayiaśn. Jmć Jmć.

3vo Przedłużywszy Zamysły Żądze y Intencye złączone
z wspaniałością Umysłu Nayiaśn. Imperatorowey Jeymć
Jey poseł wielki winszuiąc sobie Honoru oznaymie-
nia onychże Przezacnemu Narodowi Polskiemu
z osobey swoiey tyle ieszcze tu tylko przytącza że
Imparcyalności Praca y pilność w czynnościach
jako są skutkiem powinności jego tak też będą
pochopem y chęcią żywą do Zażycia wszystkich sił
aby wszystko dobrze wykonać y szyrzyć jako nay
przyzwoiciey ku tak wielkiemu Przedsięwzięciu Dan
y podpisano w Warszawie 20 Maja 1771

Nayiaśnieyszey Imperatorowy Jmci Całey Rossyi &c. Ja Kaspar Saldern aktualny Tayny Konsyliarz y Poseł Wielki Rossyiski Kawaler &. Caetera.

Deklaracya Ministra Rossyiskiego

Wszem wobec y każdemu komu o tym wiedzieć należy wiadomo Czynię, Wspaniałe Starania, które Nayiaśnieysza moja Monarchini nieustannie przykłada, ażeby wzieraiące się nieporządeki y okrucieństwo Zatamować mogła, tudzież Żądanie Jey własnym żadnym Zyskiem nieposzlakowane, prowadzące Ją do przywrócenia temu Narodowi Spokoyności y bespieczeństwa Żądanie mowię, które ona Jemu Uroczyście przez ostatnią Deklaracyą Królowi Jmci Polskiemu podaną y dla wiadomości powszechney wydrukowaną opowiedzieć kazała powinniby były ten Skutek uczynić że nayostrożnieysza Część Narodu Lekce żywiący się przykładać przynaymniey się przywrócenia bespieczeństwa powszechnego.

Atoli z podziwieniem tako z niekontentowaniem musim widzę iż wszyscy na Jednych tylko na powszechnych nieszczęśliwości przestaią narzekaniach. Rząd czyli w samey rzeczy czyli tylko affektuiące znayduie się w nieczułości y bez Czynności. Znaczna Część obywatelów próżno wzdycha nad tym nieszczęściem, tako widzi Sobie otoczonego Gminem Rozboynikow y Hultajów albowiem ci niegodziwi Rabusie mieszkaiące Stolicę w pośród Samey tey Stolicy bespiecznemi tu czą od wszelkiego poszlakowania gdyż Im niezakazane przywłaszczać Sobie potomnie imię tych którzy podnieśli broń ażeby się od mniemanych Strażow obronić mogli. Zbytnia folga kul Imieniowi którym owi złoczyńcy niesławnie się zaszczycaią y pod płaszczykiem, którego są pewni, że nikt Ich nie będzie zaczepiał iest okazyą do popełnienia rozmaitych okrucieństw y rabunków, które straszne y okropne przed wszystkiemi dobrze się rządzącemi Narodami wystawiuią widowisko. Niemasz prawie tego dnia, a tym ieszcze bardziey tygodnia żeby ta niedochodziły wiadomości, że ci złoczyńcy napastuią tak przechodzących iako przeieżdżaiących rabuią z zdzieraią bez kary co wszystko się dzieje około tuteyszey rezydencyi, żeby nikt nawet opuścić się oddalić nie odważa się; bez

widocznego

widocznego Niebespieczenstwa, bydź napastowanym od tych Rozboynikow, ktorzy się tym niekontentuią, poczty, tudziesz kuryerow y Estafetami expedyowanych albo zabiiaią, albo łupią albo też odbieraią, tak dalece że wszelkie powszechne bespieczenstwo dla Korrespondencyi idących tu od Cudzoziemskich Ministrow, iest niebespieczne y w całe przeięte.

Z tych więc przyczyn tedy iesz widząc bezwładztwo okropne na ktore ia y wszyscy rezyduiący tu Koronowanych Głow Ministrowie iestesmy podani, Oznaymuię Jmieniem Nayiasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Całey Rossyi że wszystkim Szefom y Kommendantom woysk Jey przez Ordynanse będzie zalecono, a żeby się wszelkiemi Sposobami starali uprzątnąć trakty y okolice tego Stołecznego miasta, od tego Gminu rozboynikow y Hultaiow, a mianowicie te ktore są o dwie mili blisko Warszawy. Podobne Ordynanse rozesłane będą po wszystkich pocztowych traktach, osobliwie zas po tych, ktore idą ztąd do Wilbertku, iako iedyną drogą ktorey tak Ja, iako y drudzy Ministrowie zażywamy dla Expedycyi Kuryerow ktorych Nayiasnieysza Jmperatorowa Jeymość tak szczodrobliwie publico odsyłać raczy.

Oznaymuię przytym iż rzeczeni Szefowie y Kommendanci w ktorych ręce ci Rozboynicy wpadną zamiast postępowania z niemi iako z niewolnikami wziętemi od rożnych Kommend owych niewinnych Offiar omamienia znaczney szlachty y własnego Swego zaslepienia, będą z niemi postępować iako z Rozboynikami, Szpiegami y z temi Złoczyncami, ktorych zawsze y wszystkich Krajow Prawa na ostatnią osądzaią karę.

Słowem owi Złoczyncy według przykładu ktorego z niemi zażył JO. Jmc Pan Kasztelan Krakowski Hetman wielki Koronny będą okrutnie y z całą Surowością karani na iaką ich zasługuią uczynki.

Dla wiary czym tę deklaracyą własną moią ręką podpisawszy Herbu mojego pieczęć przycisnąć y do Druku dla powszechney o tym wiadomości podać Kancellaryi moiey rozkazałem. Działo się w Warszawie d. 26 Czerwca Roku 1771.

Kopia Listu JW Jmci Pana Zaręby Kommendanta Generalnego w Prowincyi Wielkopolskiey do JWW Ziemianow Ziemi Wielunskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego Ao 1771.

Zobowiązku ktory o Wolnosć y Prawa Narodowe włozony do sprawowania kommendy Wdztw Wielkopolskich y innych między ktoremi y Przeswietney Ziemi Wielunskiey Konfederacyą mey mocy y władzy oddana Zostaie, a ta przez z konfederowane Stany Rzpltey z ktorych formowana Generalnosć Rzpltą prezentuiąca. Powszechnie o Dobro Publiczne swym. Staraniem usiłuiąca Rzplta ktora w Generalnosci znana Wielu uniwersałami ostrzegaiąca wiele dokładnemi Ordinansami bespieczenstwo y całosć Obywatelow upewniaiąca, uposłuszensto temi Komendami powierzona nieprzedswiadczona. Staranie albowiem Traktem zycia moiego nic inne było. Cel szanować y mieć w poważaniu kazdego w szczegulnosci tego iezeli zapomnienie iakowe ubliżyło okolicznosci y czasow krytycznych Awanturze pełen rozsądku kazdy niech przyznaie. Dowody ktore z tey komendy dla Dobra Publicznego nie mogły bydz mocnieysze iak w sile zostawione: Czas cięzki, obywatel wycienczony, w rozpaczy ięczy zastawiony, iuz. to własnych Domow y Familij opuszczeniem, iuż y takdalece zadumiany że zwłasnego Narodu y krwi iedney nie pamięc niszczyc, gubie y przeciwko wszelkiey ludzkosci ciężkie odbiera Rany Stateczna wstaraniu swym o dobro publiczne Generalność wielu ordynansami publiczny podatek na potrzebę Woyska z Konfederowanego memu własnemu zostawiła szafunkowi co zaopatrzeniu się, ale wielu przypadkami, nie tylko Marszami Transmarszami Woyska Exotycznego; ale do żywego Woysk innych obywatelom dogrzewanie do własnego Ich zostawiłem rozrządzenia przez co JWW Pp. czyniące Sobie allewiacyą w czasie, podatek publiczny Woysku Komputowemu nigdy niezginiony obrociliscie na własne potrzeby. Iestem y Zostawałem waszey woli własney Tłumaczem Żadnego ztąd y w tey mierze nieczyniąc Naprzykrzenia Fundowały mnie Ordinanse władzy tey z ktorey mi Zwierzchność powierzona, z tey kiedy żadney niemam y nieczytam odmiany Swiezo wyszłego JW Marszałka Podlaskiego odmiany ostrzegaiące y Zakazuiące wydatkow podatkow publicznych niekomu innemu iak że z jego wyraznemi Ordynansami Kommenderowanemu. Obywatel.

Sąsiad, Przyiaciel Zołnierz Konfederat y Partyi Konfederackich Generalny Kommendant winne czyniąc uszanowanie, Wyraznym adreſsem pytam się JWW. Panow o Chęć szczerą nieprzymuszoną Wypraw Ziemi Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego iaki okazuie ac Fundusz. Ten z własney woli ułozony publiczny Podatek na utrzymanie y Komplet Dywizyi Wieluńskiey czyli in alienas cedit manus iest to własney woli waszey Szafunek przykrosc Sobie czynić lub się Sobie z własney woli Szkodzic.

Znam y ubolewam, bo y sam doznaię y samemu trudno Sarknąc chociaz mnie dolega, przykrosc ponizenie nieledwo maiątkow Szlacheckich rozporządzenie. Z Obowiązku Rangi szukam Zdania JWW Panow y wyraznego oswiadczenia. Ponawiam y żądam kategoryczney rezolucyi iak się JWWMM Panowie Rządzić umyslicie, Podatek Publiczny obrucic na konfederacyą y zapłatę własney Ziemi albo koniecznie potrzebna nowemi opatrzyc Podatkami Ostrzegaiąc tym Listem moim że ktokolwiek nie wyda puty Exequowany bydz musi ręki nowego obmyslenia y Fixalney rezolucyi ad Desideria Listu mego nieodbiorę Gdyby zas iakie kommendy wybierać chciały Interessowanie przyrzekam iestem zatym zwszelkim Uszanowaniem

d. 29 Asti 1771. JWWMPP. DD. Niski Sługa

Kopia Listu JWJMPda Puławskiego Marszałka Łomczyńskiego, do JW. Generała Dalwika pisanego 28 July

Dochodzą mię wiadomości iż z komendy JWWMPana niewiem iakim pretextem w Naszym kraju Polskim odważaią się Officyalistom odbierania Cła Rzpltey tamowac zaczym niesądziełbym aby to z iego nastąpic miało rozkazu gdyż znaiąc Prawa sąsiedzkie czynic byś tego niepozwolił, więc upraszam o poskromienie swoich kommend, gdyż niedaiem przyczyny zacobyśmy te ponosić mieli przykrości y skarb RPltey uszczerbek oco y pokornie dopraszaiąc się zostaię zwinnym szacunkiem JWWMPana Sąsiedzko kochanym Przyiacielem

Respons na tym że Liście

Niemaz z Strony Pruskiey Tego zwyczaiu na takowe Listy dac responsu chyba żeby ten ktory go podpisał, oddawał ato dla tego aby Jego poznac co nad RP: panuie be_tak iest śmiesznie na nieważaiący List odpisac

Proiekt do Deklaracyi Krola Jmci Stanisława Augusta 1769.

Jezeli zdarza się że Bog Narodom daie krolow w Gniewie swoim, rownie y to się zdarza że znaczy Piętnem gniewu swego na Ukaranie tych ktorym go dozwala, Od nas nikt doktliwiey tey niedoznał prawdy, w tym krotkim Lat przeciągu, iak nas do Rządu powołał Narod ziednoczonym ſ: twierdzić możemy ſ Umysłem, bo ani głos przeciwny dał się słyszyć ani żadna czynnosć uroczysta rozdwoienia niezostawiła Sladu Tym więcey nas ugina teraznieyszych czasow, nieszczęsliwosć im weszelsze godziło się karmić Nadzieje z poprzedzających, ktore błysnęły tylko temu Narodowi momentow. Zdało się Bogu Zastępow Qui dat et aufert pomieszać słabe ludzkiey przezornosci ułożenia, wyciągnął nad Ludem karzącą swe Rękę Zbiegły się Okolicznosci iedna od drugiey zawisła, y ucisk przytomnego nieszczęscia rozpędził Sen przyiemny przeszłych, pomyslnosci ktorych ani nam w Narodzie ani Narodowi przez nas bydz szczęsliwym dotąd nie raczył Bog pozwolić, z Rownosci na Tron przeniesieni wszystkiemu Usiłowaniu y całemu Staraniu Naszemu ta za cel założylismy żeby Narod Rządom Naszym powierzony był swobodny obfity y szczęsliwy. Nietayne nam są gwałtne tłumaczen

Naszych postępkow lecz przykrosci własnego ukrzywdzenia wpowszechnych morząc dotkliwosciach nie pewnie spokoynieyszemi nasycic nie mogło iak przeswiadczenie wewnętrzne czystosci Intencyi naszych. Tę sprawiedliwosc rzetelna ten Sędzia ktoremu są wiadome nayskrytsze Serc Ludzkich zakąty. Przed Jego Sądem staniemy wtey mierze bez strachu, lecz nie Sobie ale Narodowi życząc słusznie osobistych Żalow lekko doznawszy przyczyny Serce nasze Oycowskie publicznemi tylko trwożyc się może dolegliwosciami. Więc do ciebie wołamy Cny Narodzie z krwi zaszczytem zawsze Dzielny, z Siebie y Swiadectwa swych Przodkow, wstrzymay swe Zapędy, pomiarkuy z wywawoscią zrazone kroki ucisz okrzyki woienne, pomysl czy niemożna łagodnieysze do Ran Oyczyzny przyłożyc lekarstwa? a ieżeli te uprzydzenia, ktore mnie podwinną w Oczach waszych wystawuią postacią, nie dopuszczą y Tonu głosu mego do Serc waszych niech Was porusza okropna postac Kraju ktorego iestescie Obywatelami, żaden z Was nie spoyrzy suchą Źrenicą na prowintye tego Krolestwa zniszczone zewsząd szypkiem krokiem ogarnęła Nędza, Miasta zruynowane handel wstrzymany pole bez uprawy, z tak smutnego widoku trwożąc się, Seru Waszemu litosci y słodkich chwycić się sposobow życzemy, z naygorętszym pragnieniem iako Krol wzyznosci Sera iako Obywatel pracy y starania naszego, koło Dzieła zbawiennego. Naymilszą będzie nadgrodą powrot Publicznego uspokoienia y waszey ufnosci, Rozumiemy że nieuznacie żeby my szli za powodem własnego Interessu, gdy chętnie z wszystkiego uczynić offiarę iestesmy gotowi dla ratunku Oyczyzny, Umysł czynnosci przedsięwzięty przedłużec szczegulnie potrafi tę klęski ktore ponosiemy, gdy się do spokoynieyszych Narod przychyli srodkow, spodziewac się należy że będzie ten przykład naśladowany y Broń z Obu stron schowana, wten czas otworzyćbysię mogło pole do traktowania negocyacyi prowadzących do iednego sposobu mogącego koniec zamieszania uczynić to iest Seymu Pacyfikacyi wzupełney odprawuiącego się wolnosci na ktorym grontownie y dokładnie mogłoby ocalenie Wiary Wolnosci y Independencyi być ubespieczenie, To iest wdzięczna korzysć doczesnego Uiszczenia się do ktorego przez wszystkie Was zagrzewamy względy.

Copia Listu Jmci Xiędza Gwardyana od S. Anny na koło do Chorągwi Pancerny Jmię pisanego 1747

Usłyszawszy odgłos ordinasowey Pobudki ktory teraz, resonat en aure christianæ militiæ pod komendą JWWJMPana Daż na koło Przetnego Rycerstwa walecznie prezentuiącego się gdzie Intonat Classicum ad arma miles, aby patefiat Vigil Populus et Gens gloriosa. Ja zdemoliowany Rothmistrz

Sitibundae Gentis Kompanij O.S. Franciszka nie mijam hasta, ale Capesso viam de Latebris eremi Sacrae Duoijsa annae in Campo armien literali w konspekcie całego Prztnego Koła sisto. Juz nie arma ale funes portans ktoremi nie necem minor lecz Iako Heroica Xti fascia pretermisso homilitatis Cultu stringo et necto pijssima Corda JWPana y całego Rycerstwa aby na Chorągiew moię chcieli benigno respicere oculo, korą zostis demoluwit penuria bo Tabory necessitate quotidiana Evacuatij. Więc daię Palet ad bona gratia łaskawyc Serc JWPa y całego Prtngo Rycerstwa ordynuiąc Poczet Xiędza NN ktory na Turas z biesagami zakonnemi do Sukow Zołnierskich Spieszy, niech zas nicht nierozumie ze na Turas idzie ale ut ferat, co mu uzbroiona Złotem lub Srebrem manus herorum udzieli, albowiem optime Credo ze kazdy Pretgo Koła kawaler Pietate et Largitate ferro et animo w kazdey Potrzebie staie,

Więc Spodziewam się oco y pokornie supplikuie, ze z dezertowana ab omi prawie ope. Kompania moia odbiorze potrzebny choynego lenugu prowiant, po ktory nie ad arma ale ad aras tendite manus opolentissimi Milites Ja na zdobycze czekaiąc na podsłuchu stac bede rychło zabrzmią in aure numni zaco ad Numina Coelestia z całą Seraficzną Gwardyą arcus et Sagittas orationum tendam, teraz zas Infortunio victus fortunam expecto fortem me virum na Wszystkie szturmy przy komendzie Panskiey, roboruiąc ktorego oraz y całego Prztnego Koła cum pleno cultu ubogim zostaie Liderlichem.

Przedwieczna Mądrość Xstus Pan powiedział Kto na piasku Dom buduie deremnie go buduje albowiem Wiatr naymnieyszy przyidzie to go obali. Także powiedział Niebo y Ziemia przemije Słowa moie nie Przeminą,

Patrz Kanclerzu Litewski iakes Dom budował,
Krolewszki wszak na piasku unes ufondował,
Rozruciłes Praw dawnych z gruntu fondamenta,
Rowność z gładziełes wolność w niewolnicze pęta,
Wziołes mocno, dlatego z wierzchność rozszerzyłes,
Krolewską swych Siostrzencow Xiążęty zrobiłes,
Przykro ci było patrzyć na władzą Hetmańską,
Postanowiełes zwierzchność nad Woyskiem Tyranską,
Ktora od wiekow prawem była ogrodzona,
Tys chciał przeisć w Prawodactwie Lukurga Salona,
Mowiłes tak zuchawale ze wtey chlubie stoiż,
Dwies rzeczy wielkie zrobił a trzecią wystroiż,
Tak wielką ze się cały Swiat nad nią zadziwi
Rozniesli to po swiecie Ludzie szczebotliwi
Pierwsza rzecz dosyc wielka niewdzięczność Domowi
Saskiemu za tak wiele dobrodzieyst opowi,

Twoie dzieło, a druga żeś Oyczyzne zgubił,
Czemeś się iak Sylla w swoim Sercu chlubił,
Trzecia się iuż rzecz stała że się Swiat zadziwił
Gdy Oyczyzny powrocił wygnany Radziwił,
Przędziecki twey Totumfak iaką miarką mierzył
Odmierzono mu będzie, ażeby uwierzył,
Że Bog iest sprawiedliwy, z tych karze za złosci,
A wychłostawszy daie dowod Łaskawosci;
Nad ułomnoscią Ludzką bo każdy co czyni
Zda mu się to dobrze a drugiego wini

Manifest JW. Hetmana WWX Litt Roku 1771 d. 7 ibris w Chomsku

Rozciągnione nad nieszczęśliwą Oyczyzną moią uciemiezenia, Łupiestwa y uciski, lubo iuż tyle razy od powiayaiących się na obronę obywatelow liczone były, z koro z dniem każdym przyrasta krzywdy, przyrasta gwałtu, przyrasta zniszczenia = Niewspomnę tu wydarty wolnosci Seymowania uszczerbkow wiary y swobody, przywłaszczenia mocy Prawodawcy, Niewzmnienie też wzbroynego wszech rzeczy wymusu okrotney pierwszych Głow narodu niewoli bezprawnego wszelkich własnosci Opanowania. Juz to wszystko ogłosili ci ktorych cierpliwość naypierwey przerwana, ktorych ręka nayprzod do obrony własney uzbroiona ktorych stałość męznym dotąd wstawiona zastawieniem się = Wołam tylko ten ktory z powinnosci Ostatni wołac musze Wołam tylko, na to, na co iuż, ostatni głos złomionego Narodu wzruszyc się musi = 6 Wołam Hetman według obowiązkow Prawa w ogłoszeniu czułosci moiey byc niemogący = a Wołam na uknowane wmomencie samey zguby zatamowane Rzpltey z Woyska wyzuie Tak scisłe są Ludzkiey zpołecznosci Wezły iż pognebienie iednego Narodu, dotyka y wzrusza inne wszystkie, Nie mogę przeto zcałą moią Oyczyzną inaczey rozumiec, iak tylko, ze na ogarnienie y Obarczenie Nasze, Otwartemi Mocarstwa patrzac muszę Oczami, Lecz ile użyto mocy, na stłumienie patrzac muszą Oczami nasze, tyle na wstrzemanie tamtych, sztuki y pokrywek obrocono,= Zwac Buntownikiem Obywatela jarzmo zrzucaiącego, Mienic wzruszycielem Pokoiu Obronce Wiary y Wolnosci swoiey, Tytuł swawolney kupy dawac zbiorowi Nayprzeyrzalszych y naymęznieyszych Polakow był to sposob wstrzymania dotąd litosci, pomocy y ratonkow = Lecz oto wemnie y Woysku Rzpltey dzis przykład y przedswiadczenie ze usilnosć Woyska Rossyiskiego, dazy do podbicia wolnosci Naszey, y ze przesladowani od niego Polacy y przez słusnosć sprawy, y przez większosć Liczby, prawdziwą są Rzpltą jedne znayswiętszych y Naystarodawnieyszych Praw Rzpltey obowiązuie Hetmanow ażeby za każdym Woysk Cudzoziemskich wyściem do kraiu, Woysko Rzpltey zgromadzone było. Lecz aby skutek tey ustawy proiektowanych gwałtowności niezatrudniał, iednem do nichże ścielącym drogę, Seymem odięto zupełnie Hetmanów, a przydaiąc im dla łatwieyszey intrygi pewną liczbę kommissarzów przy samym tylko gołosłownym Wodzów zostawiono Tytule – Nieposiadaiąc ieszcze tego urzędu tłumiłem w Sobie czułość y poznawania, iak wiele na tym Oyczyzna szkoduie rządząca się. Posiadaiąc iuż ulegałem przed samem kollorem Prawa iako ten, którego iest rzeczą pełnić niestanowić. A tak gdy tymże zniszczeniem władzey moiey przez tyle czasu, wymawiałem się ku szkodzie Kraj od kroków ~~na tyle czasu~~ na mnie wymaganych, tym że samym bezczynność moia za ratunkiem Oyczyzny dotąd Exkluzowana być musiała. Ile przeto niemogłym być kraiowi pomocnym tyle Opierałem się zawsze być iemu szkodliwym. Zaszła gwałtowność tak daleko iż reszta nawet prerogatyw Urzędu mego szarpana y tłumiona przez nienawiść Osoby moiey być poczęła – Zakazane Posłuszeństwo Ordynansom

noim, Usiłowane Kommendy nawet wcudze
ręce przeniesione, y insze iuz Publico ogłoszone
prześladowania moie znosiłem póty, póki jako-
kolwiek tylko za moie szczegulnie poczytac mogłem
Lecz skoro Regimenta y Pułki Strażą otoczone
zostawszy, wyraznie y otwarcie do posłuszeństwa
samym iedynie Ordynansom Posła Rossyiskiego
przynaglane były Musiałem westchnąć, do Odartey
Oyczyzny moiey, a gdziesz iest własnosc Twoia
A coz ieszcze wszrod Ciebie Twoiego zostało
Dosyc miał mocy ten zal wemnie rozbudzony
Lecz nietyle ieszcze aby mie do srodkow, ktore
rozpacz podaie przywiodł: Nie zuchwałoscią
nie siłą, y natarciem, Lecz łagodnym, y Prawnym
wynalazkiem zabiedz tey rzeczy musiałem. Prawnym
bo za postanowieniem iedomyslnym przydanych
mnie Kommissarzow Woyskowych rozciągnyłem
część Woyska od rozego zabierania pozostałą Łago-
dnym bo wnaywiększey karnosci y cichosci do ni-
czegom się niewdawał = Azeby zas niewinnosc
moią tym dowodnieyszą była, wsunołem się z tą
garsztką Woyska w mieysce od wszelkich przecho-
dow y kummunikacyi odległe. Lecz

Gratyfikacye dalsze Seymu 1767

1

XX Karolowi i Hieronimowi Radziwiłłom oprócz Summ dawniey przyznanych za Poselstwo do Rzymu, Wiednia i Wenecyi Michała Kazimierza Radziwiłła Konstytucyami Konst. 1710 i 1726. za znaczne expensa Nam (Królowi) i skonfederowanym Stanom 2,700,000 złł pol. lata zaś należytość HH Radziwiłłów na 7,346037. złł skomputowana do wypłaty po 900000 rocznie.

Popiełom SS Popiela Star. Tuczapskiego za Poselstwo tegoż do Stambułu 1725° 200,000.

Alexandrowiczowi Tomaszowi Podkomorzemu kor: za poselstwo do Stambułu # 4000.

Kickiemu Janowi i Młkowi Tryb: Małopol: 30,000

Ledóchowskiemu Franc: Stsce Włodzimierskiemu za nagrodę Konfed: Tarnogrodzkiey którey dziad iego Stanisław Ledo: Podkomorzy Krzemieniecki był Młkiem — 350,000 złł po.

Komorowskiemu Stefanowi Pułkownikowi Pancernemu za rezydencyą przy Stanie Tatar: w Krymie za panowania Augusta III # 2000.

XII

Lista członkow Seymu Konwokacyinego, ktorzy w dniu 7. Maja przeciwko gwałtom protestacyą zanieşioną podpisali. 1764.

Senatu

Krasiński —	Biskup Kamieniecki
Branicki —	Hetman W. Koronny Kasztelan Krakowski
Rzewuski	Hetman Polny Kor:
X. Jabłonowski	Wojewoda Poznański.
X. Radziwiłł	Wo Wileński.
Twardowski	〃 Kaliski
Dąbski Str.	〃 Brzeski Kujawski.
Potocki . Str	〃 Kijowski
Ossoliński Str	〃 ~~Lubelski~~. Wołyński
X. Lubomirski.	〃 Lubelski.
X. Jabłonowski	〃 Nowogrodzki
Miączyński.	〃 Czernichowski
Lipski	Kasztelan Łęczycki
Brzostowski	〃 Połocki
Zboiński	〃 Płocki
~~Chełmski~~	〃 V
Kuński .	〃 Chełmski
Głębocki	〃 Kruszwicki
~~[illegible]~~ Dąbski	〃 Kowalski
Nowosielski	〃 Ciechanowski
Bieliński Str.	Wielki Marszałek Kor:
Mniszech	W Mar. ~~Litewski~~ Nadw. Koron.
X. Sanguszko	Marszałek Nadwor. Litewski

(1)

Małachowski — Urzędzy Koronny b. Marsz. Seym.
Czacki — Podczaszy Koronny

Posłowie

z W. Krakowskiego . Poznańskiego — Wileńskiego — Kaliskiego

z Halickiey — Brzesko Kujawski Inowrocław, Dobrzyńskiey

Chełmskiego Wołyńskiego Podolskiego Łomżyńskiey

Lubelskiego Bełzkiego Oszmiańsk Ptu, Orszańsk.

Wiłkomirskiey, Bielskiey Bracławsk Wt, Grodzieńsk.

Oprocz tych wielu chcąc neutralizować protestacyi niepodpisali, ale z Warszawy wyiechali.

W naydotkliwszym czuiąc sposobie coraz bardziey zbliżaiącą się ku upadkowi Oyczyznę przez gwałtowną zamianę Praw fundamentalnych y ubliżenie Prerogatyw ważących między władzami równości, stłumieni mocą chciwych zatracenia nayszacownieyszego Zaszczytu wolności, w niemocy tę przeciwną chwilę przebyliśmy dotąd w milczeniu wiedzeni nadzieią w przyszłym Czasie słodszey odmiany po długim doświadczeniu wyglądaiąc cierpliwie. Ale kiedy po ustałym Związku Generalney Konfederacyi Seym ostatni lubo wolny szkodliwe ustawy z ujmą Praw kardynalnych z upadkiem y zniszczeniem Obywatelów bez względu na głosy wielu Senatorów y Posłów przeczących ieszcze stwierdził y umocnił przymuszeni iesteśmy szukać ulgi w uciśnieniu y ratować się ginąc maiący. a tym sposobie, którego Przodkowie nasi zwykle zażywali w podobnych przypadkach Łączenia nie tylko Osób, ale myśli y serc swoich na ratunek Oyczyzny. tak y my łączemy się y Konfederuiemy nie widząc innego środka do zabieżenia grożącym nam zewsząd w Oyczyźnie nieszczęśliwościom innego sposobu podźwignienia upadłych wspól Braci, szczególną miłości miłość dobra powszechnego chwalebna chęć zachowania w całości Praw Oyczyzny y podźwignienia wiernych Jey Synów, ztąd tylko nieszczęśliwych że się o całość narodu troskliwie zdawali, a nad własne honory mienia y samo życie dostoieństwo y uszczęśliwienie wspól Braci swoich przeważali do tego przymusiły nas Związku y złączenia się. Oświadczamy się iż zachowamy dobrze należyte Maiestatowi uszanowanie, spodziewamy się owszem. że Sentymenta Patryotyczne JKMci P.N.M. wraz z nami dążą do przywrócenia Praw. Spieraiących Tron, a oraz ubespieczaiących całość Oyczyzny w szczególności y każdego obywatela w ogólności szczęśliwość Któżby zatem był nieczułym y niebacznym nad wspól Braci naszych w miłey Oyczyźnie przygodami y przypadkami, iakich nayżywszy widziemy przykład w osobie Xcia Jmci Karola Radziwiłła wielorakiemi uciskami y stratami przyciśnionego y pogrążonego przykład nieszczęśliwy a każdemu z nas podobnym co dzień grożącym upadkiem

Któż z nas zapadłey przygaszać nie będzie iskierki, ale raczey czekać wszystko wpośród obracaiącego pożaru zabieżyć nam należy wcześnie złośliwych nowych nam wymysłów, a żebyśmy potym niebespiecznych nie doznali skutków. Szukamy ulgi Sami w sobie wraz, oświadczoney nam Łaskawie przyiaźni niezwyciężoney Sąsiadki naszey w przyiaźni, Którey znamy nazbyt Szacunek a żebyśmy a żebyśmy tego nie zganili tym co nie tylko zachować nie umieli Jey Zaszczytu, ale owszem wszystkich środków y sposobów zażywali, aby nas od niey uczyniwszy dalekiemi Sami się stali niegodnemi, wynalaszy obięty sposób pod zaszczytem obrony wiary nie odpowiedzenia na żądania Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymości, oświadczone publicznie w Senacie usty pełnomocnego Posła Jey Xcia Jmci Repnina, a przezto Prawa Sąsiedzkiey Przyiaźni o dobro nasze troskliwey nie zachowawszy y nie wstrząsnąwszy okoliczności nad tym się szczegulnie zaradzili gruncie, że przyszłe Seymy pod wolnym głosem zrywać się mogące gorliwe Ich zamysły uknuią y dopominy nigdy nie przystąpią odpowiedzi. Opatrzeni autentycznemi pismami y deklaracyą, którą sobie zaprawd bierzemy niedawno przez Xcia Repnina Imieniem Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jmci ogłoszonemi, chcąc Prawa ocalić koniecznym dać wsparcie, a mianowicie potrzebną Oyczyźnie y szacowną nam wszystkim przyiaźń z tą Monarchinią zachować do ulatwienia zamięszanych Oyczyzny rządów y uczynieniu słusznieyszey sprawiedliwości, tudzież uzalaiącym się, między któremi rachować należy Greków Dyzunitów y Dyssydentów z wszelkiego Stanu y Kondycyi przy gwarancyi y protekcyi Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jmci, o którą się usilnie dopraszamy do utrzymania Praw wolności y swobod naszych uroczystych, tudzież formy rządów Rzeczypltey Seymu Extraordynaryinego żądamy. Do którego niżeli przyidzie do dysponowania nayczystszych myśli naszych z prawdą miłości ku Oyczyźnie wszystkich współ Braci naszych do złączenia się z nami zapraszamy, mniemaiąc iż żaden Syn Oyczyzny tak odrodny nie będzie, któryby przygotowanym upadkom naszym wcześnie zabiec niechciał, pokoiu y szczęśliwości Kraiowey nie życzył y na końcu stał się nieprzyiacielem Oyczyzny y tey Potencyi, która tak co dziennie przeświadcza, tak wiele ma troskliwości o całość Praw swobod y uciśnionych przez moc obywateli. Oświadczaiąc się z tym że w tym niniejszym Dziele naszym nie iesteśmy tak zapamiętali o pierwszey powinności naszey, a żebyśmy w Wierze Świętey Katolickiey panuiącey, którey zachowanie zupełnie iest nam warowane przez tęż Deklaracyą, w którey żyć y umierać pragniemy, uszczerbek iaki lub Duchowieństwa zawsze od nas czczonemu y szanowanemu krzywdę by naymnieysze uczynić zamyślali.

Concordat cum originali

My Prawowierni Chrześcianie Wiary Katolickiey Rzymskiey Naród
Polski Wierny Bogu y Rzeczypospolitey Wolny Królow y Wolney Oyczy-
zny uważaiąc koniec nieszczęśliwy tylu strasznych środkow
gwałtownie przeciw Wszystkiemu Prawu uczynionych nieomylnie wy-
nikuiący y przynoszący nieomylne nadwątlenie y prawie powsze-
chną zgubę na Wiarę S. Kath. Rzymską widząc oziębłości w Du-
chowieństwie wyższym, w Urzędach Większych [illegible] obojętność
tudzież w Obywatelach iakąś [illegible] bojaźń y pomieszanie,
a to nayniesczęśliwsza że żadney [illegible] dobro-
wolnie nakrytaią się nigdy [illegible] Wolnego Na-
rodu pod Jarzmo niewolnicze [illegible]
któresmy krwią Chrystusa [illegible] Naszey kupione
bespieczanie przed Narodami niedbaiąc na ludzkie [illegible] Swie-
dziw y Kozaków Russkie które iak Cień [illegible] od zachodzącego
Słońca tak one od Znaku Krzyża S. [illegible] przy [illegible] Na-
szym Oycu; Ale jest Bóg w Jeruzalem jest jeszcze y obrona który
wszystka Wiary pomyślności jeżeli tylko [illegible] stać y upadać
przy Boku Jego y S. Wierze Katolickiey będziemy, umocni siły
Nasze y rozbudzi w nas krew Rycerską, będzie Nam Sam Wo-
dzem y Przewodnikiem Zastępem y potęgą, niech Nas utrzymuie Jego
Wszechmocna Moc, y siła niech Nas posili Moc Syna Prze-
nayświętszego, niech Nas zagrzeje Duch Jego miłości Czyniemy
Jak więc w Imie Troycy Przenayświętszey Boga Oyca Syna y
Ducha S. to przysiężenie [illegible] y powszechną [illegible] bę-
dzie Nam Marya.

Punkta y Obowiązki Zaprzysiężone

1. Wiary S. Kath. Rzym. Własnym życiem y krwią obligowany każdy broni-
2. Żadnych gwałtów y rabunków między Katolikami dozwalać ani osobi-
ście ani przez Subordynowane Osoby niepowinien Czynić.
3. Kommendy każdy [illegible] powinien [illegible] rozkazy pełnić choćby
z narażeniem życia były oraz [illegible]
Sama Kommenda ani surowie zakazać aby żadney [illegible] w obozie niech
4to Chorągwie Katolickiey [illegible] jedna Nayprincypalnieysza
Pan Jezus Ukrzyżowany na [illegible] Złotey lub srebrney. Druga Nay-
świętszey Panny [illegible] zaś pod Znakiem S. Krzyża
być mają. Którzy to Chorągwi osobliwie dowodzi Nayprincypalnie[y]
szych Trupy na kupie padaiąc z podpisem: Wyrzekł sobie Nieprzyia-
5 ciołom Wiary S. niedamy. Hasło zaś generalne bywa Jezus Marya.
6. Żadney Korrespondencyi ani porozumienia Czynić niebędą z Nieprzy-
iaciołami Wiary S. tudzież z Katolikami nieprzysięgłemi
Każdy przysięgły Rycerz niepowinien mieć [illegible] tylko przy-
[illegible] Pałasz dobry Proporcyą y [illegible] z całym Moderunkiem
koye

kogo na niego stać będzie, oraz Znak Krzyża na Boku lewym y Czap-
ki według dawnego Modelu za Wierzch ponsowy, nie pierwey go zaś
przypiąć aż na generalnym Zjeździe, lecz gotowe z sobą mieć, po-
winni, Czapki Tatarskie Wysokie Mundur zielony Cały lub gra-
natowy. Więcey zaś Ekwipażu ani Wozów wszelkich mieć prócz Kom-
mendantów samych.

8. Chorągiew każda stała ma być złożona z samych Rycerzów
zprzysiężonych, oprócz Chorążych w których [illegible] 4. być ma
to iest Rotmistrz Porucznik Chorąży y [illegible] Trębacz y Dobosz
gdyby mógł. Chorągwie zaś 2. y naypryncypalnieysze [illegible]
[illegible] Rycerzów mieć powinny oprócz [illegible].

9. Pana Nasza Chrystus y Opatrzność Jego Nayświętsza który sam
będzie w tey Konfederacyi Wsparcia y Zapomożenia [illegible] Obligowa-
ny dopomóc.

10. [illegible] niewięcey być ma wybierany tylko gdzie generalna Kommen-
da [illegible] y Wielkość każe.

11. Kommendant Generalny Szczególnie [illegible] [illegible] [illegible]
obierany, a zaś inni Officerowie przez [illegible] [illegible]
Chorągwie pod ten Znak Chrystusa [illegible] wprowadzić
z których Kommendantów powinien każdy się przysię-
gać Wierności y miłości y posłuszeństwa [illegible] generalnemu
Kommendantowi Ci zaś Kommendanci Officerowie każdy [illegible]
podobnież przysięgać powinni.

12. Żadnego Lutra Kalwina Schizmatyka Przechrzty do tego
zprzysiężenia przez wszystek Czas przypuszczać nie maią
[illegible] tego Sekretu nie [illegible] nikomu ani żonie ani Matce
Siostrze zgoła żadney kobiecie.

13. Każdy zprzysiężony w Czystości Sumienia żyć y nayusilniey
starać się powinien, chronić się w wszelkiey okazyi y zbrodni, wsz-
elkie Dzieła w każdym razie od Boga y S. Sakramentów zaczy-
nać y kończyć.

14. Każdy zprzysiężony do tego związku zachęcać y pobudzać obligowany.

15. Na Zdraycow Śmierci kara.

16. Pieczęć na Piersiach Orła [illegible] Jezus Ukrzyżowany y Pałasze
w [illegible] z napisaniem albo umrzeć albo zwyciężyć.

DEKLARACYA

Konfederacyi Barskiey Polskiey

Michał Hrabia na Krasnym, Sutowie, Zuchowiczu, Korwin KRASINSKI. Podkomorzy Ziemi Rożanskiey, Opinogorski Starosta, Rotmistrz Pancerny Woyska Kor. Konfederacyi Marszałek z przytomną Radą JWW. JchMćPP. Konsyliarzami.

Wszem wobec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, osobliwie JWO. JWW. PP. Feld Marszałkom, Generałom, Kommendantom, Pułkownikom, y wszystkim niższey Rangi, Szarży Officyerom, y Unter-Officyerom także Stanom y Obywatelom Rossyiskim przy Oswiadczeniu Sąsiedzkiey Przyiaźni dla Objaśnienia niewinności dla Uwagi poznania tak wielkiego Ukrzywdzenia Narodów, y Krajów Naszych z Uprzeymą powolnością, y przychylnością Sąsiedzką do wiadomości podaiemy.

Dochodziemy teraz, iż ta na Wiarę y Wolność Naszą burza, Traktatów y Sąsiedzkiey Przyiaźni Zniewaga, y Przestępstwo Prawa Narodów, Zgwałcenie Praw Naszych Starodawnych Polskich wzgarda, y wyprocenie przez Xia Jmci Posła Rossyiskiego fakcyi Dyssydentskiey przychylnego, iest Zrodłem Zamieszania Naszego, y przyczyną Zakłócenia Całey Europie, y okazyą niepotrzebną straty Narodu Nasdów Woyska Rossyiskie uważamy, Jż ta Jmpreza Dyssydentów iako fakcya przeciwko Nam zażyta iest przeciwko Własnemu Interessowi całego Narodu Rossyiskiego z Nami sprzymierzonego, y przeciwko Starodawney y Wierze Greckiey, y Naszey Rzymskiey Katolickiey, ta zaś Wiolencya, która się stała y dzieje Naszemu od Woyska Rossyiskiego Krolestwu, nierozumiemy, aby była z Rady Cnych, y Uczciwych Narodu Rossyiskiego obywatelów, y Jmienia godnych ~~Obywatelów~~ Następców, bo w samey rzeczy, iest w Moskwie reprobowana, iako ta, która Samemu Narodowi Rossyiskiemu bez wątpienia smutną w krotce przyniesie, y może Konsekwencyą Stanom Duchownym, y Swieckim, y Samey Wierze Nacyonalney Greckiey wzgardę y odmianę.

Oświadczamy się więc Woyskom Rossyiskim y Stanom Państwa Moskiewskiego, Jnflantskiego, Kozackiego, y Kałmuckiego, Jż iako Nas dawna Społeczność Narodu Słowiańskiego sprzymierza y łączy, iako wiedney że Dyssydentskiey Fakcyi przewrotna Usilność, y Rada Naszego, y Ich Narodu sławę y wiarę poniża, y osłabia, y obcym Narodom Prawa przepisywać, y dawać pragnie, tak dla odwrocenia tey Fakcyi, Naszę Wiarę Rzymską Katolicką, y Ich Grecką Narodową y odmienić usiłuiące y Skazama

szenia

dla ~~zmniejsz~~ zniesie ania całego Ucisku y Jarzma Dyssydentskiego ofiarujemy się z niemi, iako Przyiaciołami, y Kollegami Naszemi po Przyiacielsku na Obronę Wiary Starodawney y Narodowey Wolności się y wzaiemnie sobie dopomoc będziemy, y chcemy. Życia y Fortuny Nasze dla utrzymania teyże Wiary łożyć deklaruiemy, za oznaniem wzaiemney, y wątpliwey Ich dla Nas Przyiaźni Sąsiedzkiey, Przyiacielskiey Przychylności, według Sąsiedztwa y Traktatów dobrowolnego z Kraju ustąpienia.

Oczym rzetelne y Przyiacielskie czyniąc upewnienia, Iesteśmy niewątpliwey Nadziei, że ta powolność, y przychylność Nasza Narodom z Nami Sprzysiężonym będzie powodem do wzaiemney dla Nas Przyiaźni, y Życzliwości.

Co żeby do wiadomości wszystkich przyszło, in publicum teraznieysze Pismo Nasze wydać rozkazaliśmy. Dat w Barze d 7 Marty 1768

Concordat cum Originali Jacek Kola Kochanowski Konfederacyi Kor. Konsyliarz, Sekretarz y Pisarz Woyskowy

Punkta Essencyonalne Konfederacyi Barskiey Die 29. Febr. 1768. Ano

1mo Przyczyny y Pobudki Konfederacyi: Zgwałcenie Praw, y Traktatów, Inwazya Kraiu przez Woyska Rossyiskie, Gwałty y Wielorakie szkody uciążenia, y Rabunki Dóbr, Extorsye Furażów, Szlachty Kaptywacye, Inkarceracye, y Zaboie na wielu Mieyscach, y wdawanie się Posła Rossyiskiego w Rady nigdy nieprzyzwoite, Zuchwałe, Gwałtowne postępki, Zgwałcenie Juris Gentium, wzięcie z Rady Biskupów, Wodza, y Posła trzymanie w Areszcie tak długim y ciężkim pod Bronią Moskiewską JW. Podczaszego Kor., y Innych Osób, pniewolenie do szkodliwych Traktatów y Ustaw po zniewolonym y Zerwanym Seymie etc.

2do Podniesienie y Poprawa Zaszłych Konfederacyi ad Tenorem Podlaskich in Solo Puncto tuitionis Wiary, Wolności, y Praw Narodowych.

3tio Obranie et Substitutio Marszałka in loco Xcia Jmci Radziwiłła pod Wartami Zbroynemi Rossyiskich Żołnierzy Zostaiącego. JW. JP. Krasińskiego Podkomorzego Xstwa Mazowieckiego Ziemi Rożańskiey Marszałka.

4to Wezwanie wszystkich Obywatelów Cujuscunque Status et Conditionis et Praeminentiae sunt, Duchownych y Swieckich do Konfederacyi na Obronę Wiary, y Wolności, Idq sub rigoribus etc.

5to Wszystkie in Genere et Specie Actus poniewolnie quocunque Titulo [illegible] Colore extra Mentem Rzpltey przeciwko Zaszłym Konfedera Prawom y Wolnościom Narodowym, iako szkodliwe bezprawne Reklamowane, Zniewolone, y Kassowane.

6to Prawa wszystkie Narodowe, na których Wiara, Wolność, y Urzędy Cywilne, y Straże Woyskowe, y Władza Hetmańska wspierała się, Także Prawa wszystkie Swiątobliwe, Starodawne Traktaty, Przywileje, Dekreta, y Inne Ustawy Rzpltey zgodnie y legalnie nastąpione wieczyście y

Przysięgami

Przysięgami Ztwierdzone, y Akceptowano, do pierwszego Rygoru przywrócone.

7mo Woysko całe Utriusq; Authoramenti, non obstantibus quibusvis Ejus diversis Commissionibus et Dispositionibus ad Corpus Reipłcae przyłączone

8vo Na pomnożenie tegoż Woyska Millicye Ordynackie Zamoyska, Myszkowska, Ostrogska, także Millicye Nadworne, od Starostw Pogranicznych y od Grodów Wielkopolskiey y Małopolskiey. Item Łanowa Millicya z Sołtysi, aieky Zbroyni in Personis juxta Antiquum Usum et Legis Stawić, albo Pachołków Zgodnych do Woyny Stawić. Item Wyprawy z Dobr Ogólnie wszystkich Królewskich Duchownych, Ziemskich, y od Summ na Prowizyach będących, według Proporcyi Porządków na Radzie Konfederackiey y Woyskowey ułożonych.

9no Z miast gñalnie wszystkich Kwoty na Artyllerye, broń y Inne Ammunicye Ostrzeżono.

10mo Od Żydów, Woluntaryuszów, Cyganów, Manistów, według proporcyi nateż Potrzeby y Artyllerye.

11 Pospolite Ruszenie in Casum necessitatis Ostrzeżone y Warowane sub Rygoribus Legum, y gotowość do niego Ostrzeżona

Poselstwa do Sąsiedzkich Potencyi

12. Poselstwa do wszystkich Potencyi Sąsiedzkich poprzedzaiące do nich przez Kuryerów y Posłanie, Expedycye nakazano.

Iakoto

Do Oyca S.o y Nuncyusza Expedycye, do Dworu Wiedeńskiego, Francuzkiego, Berlińskiego, y do Innych Chrześciańskich Potencyi. Item do Dworu Drezdeńskiego Saskiego, y do Xcia Kurlandzkiego Karola. Item Do Prześw. Porty Ottomańskiey, do Nayiaśn. Hana, do JO. Baszy Przychylnego Chocimskiego, Benderskiego, od których Posłannikowie po dwa razy z Expedycyami do JW JP. Marszałka byli, y pod Akt tey Konfederacyi przystali, Posłannik Aga Sekretarz Porty Subsistit, dla którego z Rady iest napisana Expedycya.

13. Do Prześw. Prowincyi y Wdztw, także do JO JP. Kasztellana Krakowskiego Hetmana W. Kor. Listy publiczne y Expedycye.

14 Skarb publiczny, Kwarty, y Pogłówne Żydowskie oneyże Szafunek rozrządzenie z krzywdą Rzpltey bez dołożenia się Wdztw y pozwolenie na to bez potrzeby, y nienależycie czynione, wstrzymane, y Zakazane

15 Sądy Konfederackie naznaczone, a wszelkie Jurisdykcye Trybunały, Kommissye, wstrzymane, Zakazane, obrona Sędziów po Wdztwach juxta Antiquum usum Ostrzeżone.

16. Summy z Prowentów publicznych, Percepty, y Expensów wszelkich danda ratio, et Investigatio facienda, y tego wszystkiego, et aliorum Status Criminum Cognitio Ostrzeżona

17

17. Zabiegaiąc wszelkiey Szkodzie, y Krzywdzie publiczney całego Krolestwa Omnis abusus, Redukcye, y Menniczego bicia Zniesione y Zakazane Salvis Juribus Reipublicae

18. Według Praw, y Traktatow cum Vicinis Potentijs y z Dworem Berlinskim względem Zamknienia kursu Redukcyi Pienięzney iuxta Leges Anteriores etc Zniesienie się seu Communicatio necessaria obwarowana y ostrzezona.

19. Quum przyidzie do podniesienia Menniczego y Ustanowienia Kursu Monety za Zniesieniem się wprzod cum Vicinis Potentijs według Zaszłych Traktatow obwarowano, y Ostrzezono, azeby dawna Złota y Srebrna Moneta Prawem niewątpliwym ustanowiona y na tym że Prawie funduiąca się in Antiquo Valore et Cursu zostawała do dalszey Rzplitey Decyzyi.

20 Podatki nowe uciemiezaiące Kray, y Obywatelow, znosząc Cursum Czopowego zastanawiamy, non attentis quibusvis Dispositionibus Stanowi Szlacheckiemu Juribus et Privilegijs et Praejuditiosis ad Antiquum Suum usum przywracamy Soli Suchedniowey za Ustanowioną y praktykowaną do Skarbu płacą, podwyzszenie contra Leges Antiquas in Praejuditium Stanu Szlacheckiego znosząc, Solennie ubespieczamy.

21 Forteca Częstochowska Mieysce Cudami wsławione, a Chwale y Honorowi Naszey Krolowy Polskiey poswięcone, azeby Antiquo Usu et Privilegio mogło gaudere, y pod Kommendą Osoby Zakonney Wiarą, Cnotą, y Experyencyą Woienną wyprobowaney było, non Obstantibus quibusvis in Contrarium emanatis Dispositionibus. Całość y bespieczeństwo Skarbow od pobożnych Krolow, Xiążąt, y wielu godnych Osob temu Swiętemu Mieyscu danego, iako Miłą y Szacowną Ofiarę, y Depozyt Matki Boskiey Chwale, y Honorowi poswięcony na zawsze warowano.

Inne Punkta, Materye, y Desideria Woiewodztw, Miast etc Ostrzezono y Warowano

1769.

My Stany Rady duchowne i Swieckie Marszałkowie, Konsyliarze i cały Stan rycerski koronne i W. X. Litt związkiem generalney Konfederacyi Złączeni.

Podłąby nader o narodzie mieć potrzeba opinią, izby wierzyć że tylekroć, tak okrutnie zdradzonemu, tak wstydliwie zawiedzionemu, nowych ieszcze potrzeba było przestróg. Ale gdy smutne nas uczy doświadczenie, iako raz z nayсroższym oyczyzny naszey nieprzyiacielem, sprzysiężona na zgubę Religii Praw i wolności naszych, rada nic nie zasypia, ani opuszcza cokolwiekby nasz upadek i zgubę przyśpieszyć mogło, nie oszczędza gwałtów, tyranii i mocy tam, gdzie na zalęknionych podłe wymódz spodziewa się zgodzenie się, nie skąpi podchlebstwa, delikatności i zdrady, tam gdzie na nieostrożnych ukryte a pełne zdrady rozciąga sidła, przeto powinnością obowiązków naszych, słusznie być sądzimy ostrzedz iako nayprędzey przezacny Naród, Naród w tylu żadną pamięcią niezasięgnionych nieszczęściach zanurzony, naród obywatelską i braterską ufnością nam straż praw wolności i swobód swoich powierzaiący, naród któremu ze wszystkich kroków naszych winniśmy i chętnie ofiaruiemy rachunek ostrzedz go, o zdradzie którą nam nieprzyiacielska gotuie ręka, ostrzedz o przepaści nad którą nas chytra stawia polityka, ostrzedz o sieciach które sprzysiężeni narodu zdrayce na zagarnienie cnotliwych oyczyzny synów gotuią i rozciągaią bądź to z zaprzedaney iuż dawno sentymentów wolności, a ztąd koniecznie zaciągnioney powinności, bądź z nadanego tylekroć w nayszkodliwszych proiektach sukcesu, bądź na ostatku wzgardzoney a zaniedbanie powinności obywatelskich ściągaiącey się kary. Dosięgaią nas wiadomości w których pewność prawdę i istotę nie wchodzimy że zdradliwi własney oyczyznie niektórzy, nowych iakichsiś spisków formuią proiekt, że Naród naypozornieyszemi proiektami łudzić i zwodzić będą, zagrożą Dyssydentom umknieniem pozwolonych

na

na ostatnich zjazdach przywileiów, izby w czasie swoim tym łatwiey panuiąca Religią uczynić niewolniczą modyfikować będą, Gwarancyą izby w czasie swem tym łatwiey petersburgskiego Ministerium polskiem wolnościom włożyć iarzmo, odstąpią praw pisanych izby w czasie swoim tym łatwiey sroższe i okrutnieysze były pisanemi, zwolnią podatki, izby w czasie swoim tym łatwiey z obywatelów swoich ostatnią krew wyssano, samemu tronowi zagrożą izby w czasie swym tym łatwiey absolutnością mu ofiarować władzę więcey ieszcze ofiarować będą nowe dla Polski akwizycye izby ią tym łatwiey w czasie swym hołdownieyszą uczynić, słowem nie opuszczą, chcą nas zwieść zdradzić i w ostatnią nieszczęśliwość wprowadzić zdolnem będzie przezacni wolnego narodu obywatele izalisz ieszcze być przestrzeżonymi potrzebuiecie konfederacya konwokacyina te nieszczęśliwe a cóż dawno uproiektowane nieszczęść naszych źródło Konfederacya Radomska końcem zwiedzenia naycnotliwszych w zasługach ludzi i naywiększych w oyczyznie mężów uformowana zwróconym na krew i bezpieczeństwo poczciwych obywatelów orężem przydana naywyższey Generalnego Generalney Konfederacyi Marszałka powadze warta dokonała i dopełniła. licmnez to będą ieszcze świadectwa izby was ostrzegać potrzeba o zasłonę która oczy wam powlec stara się, wybraliście nas stróżami wolności wspólnych, naznaczyliście nas ofiarą zemsty, włożyliście na nas powinność czucia o szczęśliwość Rzpltey obowiązaliście do zdania wiernego z czynności naszych rachunku. Słusznem stąd prawem wzaiemney od was wyciągamy wiary, abyście raz iż niepłonnie nam zaufali, z nami znosili się, z nami łączyć, z nami oyczyznę ratować, z nami ieżeliby tego potrzeba i umierać raczyli, strzeżąc się kształtnych i samą tylko powierzchownością pozornych do zwiedzenia was powabów, odrzucaycie słodycz, która was truie, nie kosztuycie przynęt które wam śmiercią grożą, unikaycie sideł, z których wyplątać się podłą chyba niewolą zdolni będziecie. Potrzebnego między cnotliwemi a podeyrzanemi obywatelami poznania, krótkie

wam

przepisuiemy znaki, liczcie mogiły, liczcie zabranych zabranych w sławną w samey potomności niewolą mężów, stosy popiołów na mieyscu kwitnących niegdyś miasteczek wsiów i dworów, oglądaycie rodzay i gatunek rozmaitych ucisków, pilnie rozważcie, czytaycie wydane tylekroć iescze przez X. Repnina deklaracye, przyrównywaycie ie do okropnych Radomskich Konfederacyi skutków.

Widzie łatwo iak daleko z porządkiem obietnic różni się koniec. Staraymy się z niespracowaną pilnością dopełnić obowiązki nasze, a niezatrwożeni tylu przeszkodami, ciągniymy do celu, którym szczególnie i iedynie iest panuiącey Religii ubezpieczenie praw i swobód i wolności ucalenie powszechney w ogólności oyczyzny szczęśliwości. Zemsty ofiarę gotowi iesteśmy, krew i życie własne na ostatnie nieść przeświadczenie, pracuiemy w sąsiedzkich, a wiernie nam sprzyiaiących dworów, iżby w tak krytycznych okolicznościach potrzebną nam przyspieszali pomoc, ani wątpiemy o bliskim zabiegów naszych uskutecznieniu. Nieprowadzi nas zemsta złość prywatna i partykularne nieukontentowanie; wierność Bogu, i objawioney od niego Religii powinna oyczyznie życzliwość Prawom Swobodom i wolnościom obywatelska miłość iedynym i szczególnym naszym iest przewodnikiem, bolałoby nas niewymownym sposobem to narodu rozróżnienie w które i chociażby część nieiaka i zaślepiona i upodlona wziętemi iuż z zagranicy, iako nam donoszą pieniędzmi przedayna i przekupna wniyść miała, a żeby nayznacznieysza część żadnego narodu samą nieostrożnością wciągnąć się miała, a przez ten sposób szkodliwemu rozróżnieniu, i nayfatalnieyszym stąd wynikaiącym konsekwencyom była przyczyną, postępek albowiem takowy nie może tylko naypewnieyszą z strony Tureckiey, według wydanych iuż w tey mierze deklaracyi grozić woyną i ostatecznym kwitnącey tak długo Rzpltey upadkiem, zkąd przymuszeni iesteśmy wszystkich takowych w całym narodzie nowe iakieś związki Contra Mentem iuż stałey w Osobach naszych Generalności formuiących i proiektuiących wcześnie za nieprzyiaciół oyczyzny ogłosić; życia ich pro invindicabilibus Capitibus deklarować oręż nasz z orężem przyiaznych Potencyi przeciwko wszystkim tym iako wspólnym nieprzyiaciołom

Tączyi

łączyć osoby bez względu na stan i kondycyą na życiu karać, dobra konfiskować i tym którzy mężnie przeciwko takowym powstawać z nami, łączyć się będą kubita proportione rozdawać. Co ażeby powszechney całego narodu doszło wiadomości we wszystkich aktach i drukarniach publikować rozkazuiemy. — Działo się w Białey roku 1769 Dnia 7go Miesiąca Grudnia

Michał Jan Pac
M G K G W X Litt S Z. (L S.)

Ignacy Bohusz Generalney
Konfederacyi sekretarz

Deklaracya Nayiaśnieyszego niezwyciężonego Józefa II. z Domu austryiackiego Cesarza Rzymskiego z rozkazu wydana przez Mgnr: Wacława Henryka Barona de Saschen Sekretarza i Prezydenta Zegarn Cesarskiego dnia 6 Września 1769. roku w obozie.

„Stosując się do wyraźnych rozkazów Nayiaśniey: niezwyciężonego Cesarza Jmści, niżey podpisany Prezydent i Sekretarz Zegarn, niniejszym pisaniem czyni oświadczenie, że przyiaźń rzetelna i ścisła iedność, między Dworami Wiedeńskim, i Berlińskim zachodząca, i szczęśliwie trwaiąca, tak na sprawiedliwości i słuszności ugruntowana iest, że w myśl wpaść niepowinna, aby kiedy niepodobnie tem udaniem, zamysły przedsięwzięte być mogły pomnieyszone, owszem coraz powiększone swoich państw własnych. — Odrzuciwszy względy Cesarz Jmść: wraz z Królem Jmścią Pruskim wszystkie starania swoie do tego końca obraca, i obracać będzie statecznie, aby Państwa i Kraie związkiem złączone Rzpltey Polskiey i W. X. Lit: osobliwie dawniey należące do Ruskiey Pred: własney Krwi, w całości przywrócone zostały przy utrzymaniu wiary Rzymskiey, praw, swobód i narodu wolnego Polskiego. —

Król Jmść: Pruski tenże sam założywszy umysłom swoim

cel

cel, do tego szczególnie godzi i zmierza, z umową iednostayną między Nayiaśnieyszym Cesarzem zachodzącą, tak zbawienne zaszłe dwoch Potencyi zamysły, pewną czynią nadzieię, iż ich iedność wielce pomocne, do zjednania Rycerstwu polskiemu, a day Boże iak nayprędszey spokoyności naygruntowanieyszey.—

A że przyczyny bliskiego sąsiedztwa i dobrey harmonii, od dawnego czasu utrzymywane, i między kraiami Cesarza Jmści i Króla Jmści Pruskiego, złączone z wieczystą Rzpltą Polską, i iey prowincyami przymierzami, uczestnikami bydź muszą tego wszystkiego, co się zbawiennego w Polszcze przytrafić może.—

Niżey podpisany mocą odebranych rozkazów, obowiązanym iest do oświadczenia, względem teraźnieyszych okoliczności, zaplątaney woyny w Polszcze, iż Cesarz Jmść z Królem Jmścią Pruskim większego dla Rzpltey Polskiey związaney nieupatruią pożytku iako aby z czasu korzystaiąc, do nayprędszego pokoiu przystąpić raczyła z Stanami kwitnąca Rzplta, w którym pokoiu zostawała swobodnie.

A że coraz wzmagaiąca się do góry woyna, impet bierze odrzuconych pożytków miłego pokoiu.

Cesarz Jmść z Królem Jmścią Pruskim, nie mogą niedbale zaniedbać, zabiegaiąc w południowych Państwach tym większego pobudzenia woyny, statecznych i przeważaiących fundamentalnych przyczyn, obraniaiąc dwóch Państw Cesarz Jmść posyła dywizyą swoią, pod komendą Jenerała Grafa Nadusty, aby był pomocą w teraźnieyszych krytycznych okolicznościach, dla uważania zarówno dobrego Narodu, który z takiego odbierze postępku, niemniey uszczęśliwienia z pięknemi przywileiami, któremi się zaszczyca. —

Zatem każdy obywatel przeniknie, że się niemogło pomyślnieyszego przytrafić dla Polski wcztem spokoyniey. iak takowe uspokoienie a tey wierze między sąsiedzkiemi potencyami, Wacław Henryk Baron de Mageheyn Prezydent i Sekretarz. Datt w obozie ut supra. —„

Remaniſest, Baszy Seraskiera Benderskiego datowany według Kalendarza Naszego dnia 20. Maja 1769 w Obozie pod Kauszanami.

Achmet Sechm Basza Benderski, Sylistryiski y Całey Beſsarabij Seraskier, Kommendant wysoce Ogromny mnogiego y niezwyciężonego Woyska Zacnych Musułmanow Nayiaśnieyszey Porty Ottomańskiey, na pomoc dobrym Sąsiadom y Przyiaciolom Konſederatom Polskim, naprzeciw gwałcicielom Wiary, prawdy oraz wolności Polskiey nikomu niepodległey danego, ktorego Nayszczęśliwszy Koniec niech będzie od Boga błogosławiony, od Prorokow uzrzony.

Jak prędko stało mi się doniesienie od Wiernych Ferdzimanow Naszych, Iż niejaki manifest niby w Kwaterze Kijowskiey ieszcze dnia 14. Marca datowany, a w Warszawie Drukowany po Polszcze tata od Kniazia Gallitzina w Państwach Wolnych Rzeczypospolitey Woyska Moskiewskiego od Początku Roku Kommendanta, ktory się dopiero na Swiat pokazał. y że takowy pełen fałszu dostał się w ręce wysoce zacnych poczciwych Panow Konſederatow Barskich przy nas się dotąd dla cichow bawiących, a ci przełożyli styl y Sens tak Kłamliwego Pisma y uszczepliwey potwarzy Naszym Wiernym Ferdzimanom, Ci też nam to pogotowiu przetłumaczyli z Opisaniem ich prawdy y rzetelności iak się rzecz iſtotnie ma na każdy Punkt nieprzyiacielskie Wyrażenia, tak też na to poczuliśmy się w powinności ten Remaniſest ogłosić, kazawszy go swoim Pismem Ottomańskim napisać, a potym po Polsku przełożyć, żeby Szlachetnym Obywatelom Polskim mogł bydz wiadomy rownie y Moskalom do zrozumienia, ktorzy się na Chlebie Polskim dobrze tego Języka nauczyli, a tak punkt za punkt według zaciągnienia od rodowicie Szlachetnych Polakow rzetelney Informacyi.

Niech dziwno nikomu niebędzie; że Narod Rossyiski w Kłamstwie wyćwiczony, gdy Nayuroczystszego przymierza z nim niedotrzymał, pogotowiu też z Nayiaśnieyszą Portą Ottomańską złamał go, A na Rzeczpospolitą Wszystkie wywarł fałsze żeby wolności iey przytłumić, y pod swoie Jednowładztwo podciągnąć, o co też y Woyna od Nas musiała bydź Wypowiedziana ktorey Przyczyny Całemu Swiatu nietayne; Bo Nayiaśnieysza

Porta

Nayiaśnieysza Porta niebawi się Szalbierstwy, gdyż nam Re
gia Machometańska bardzo fałszu zakazuie, Narod zaś ten
Dziaurow Moskalow niedosyć że Zawarte z niemi Traktaty
Prutski Belgradzki, Sromotnie łamie, Osobliwie co się tycze
wolności Polskiey, ale też y z Drugiemi Potencyami zaszłe
o Wolności Elekcyi Krolow Polskich niemięszania się w
Prawa y Rząd tego Narodu, Oczywiście ważył się przestę
wać. Zaczym dobyty ma Oręż Muzułmański na kark bez
wstydnych Wiary Przestępcow, ktory niech Wszechmogący
Bog swoią Sprawiedliwością zaostrzy.

Interregnum Ostatnie było spokoyne w tey Rzeczy po
spolitey od natarczywości Cudzoziemskiey, bo wkrodce po
marł ten Potomek ktoregoby Narod przez Szacunek obra
sobie życzył, a choćby byli mieli wewnętrzne iakie zamięsza
nie Polacy, niegodziło się Moskalom mięszać się do tego, y
Elekcyi wolney Woyskiem przymuszać y gwałcić, a do po
roz gdy ich nikt niekłocił, na co wprowadzone Woyska Mo
skiewskie Konwokacya y Seymiki z Adherentami sw
mi pogwałcili, y pod bronią Seymować kazali, nie po sa
ku się to stało, roztropną Części Narodu ktora używała Sey
pomocy aby się na Tron wsadzić, nauzemy potym z ką
Im to Prawo przyszło.

W Drugim Punkcie zasłania się Moskwa, iakoby
Narod Polski żądał takich Posiłkow, a niepowiada z ktorego
to iest Seymu, My też wiemy że ten Narod nie przy
tnie y nie w kilka Osob czynić może powtorę że bez Nadzie
Zysku Moskwa weszła w Polskę. To fałsz gruby, bo Na
iuż lat kilka ten Kray Ciż niszczą Sąsiedzi, Już siła
w tym Kraju iak brytani popsasali y Trzosami Pobu
dowali. Oczym donas pisał Malena Berdyczewski.

Piasta Krola lubo ich Moskwa przymusiła obierać,
leży tu kłamstwo, bo sami Polacy y Nasi Ferdzimani
twierdzą, że Piast niebył Szlachcic, ale mieszczanin z Kru
szwicy, Ten zaś obrany miał się zawsze za Szlachcica a

day

zgoda Jednomyślna y w Konwokacyi y w Elekcyi tak przystoyna była, że Większa Połowa Posłow y Senatorow przeciw niewidzianym dotąd gwałtom manifestowała się, aż nay godnieyszych Większa Część za Granicę powychodziła. Wszakci nam to Węgrowie Dobrzy Nasi Sąsiedzi Oznaymili.

Co do Punktu Swieżey Gwarancyi na Ostatnim mniemanym Seymie nad Explikacyą tey turbować się nie trzeba, bo o takową przez Ordynka się Turczka dopyta, czyli to godziwie było wkładać gwałtem na Wolny Narod przymus Gwarancyi y drudzy się Pytaią Potentaci, iakim się to stało Prawem, bo nikt z Zacnych Polakow o to nie prosił, tylko Armata, Flinta y Bagnet w Radomiu, na Seymikach y w Warszawie uczynił a jeżeli kto z Polakow o to prosił musiał bydź Wyrodek y nieznał co to iest wolnośći y za lada błyskotkę oddaiąc się w Poddaństwo Moskalom, dla ktorych to tak roztropnych Ludzi Oszukania damy Konfederatom Barskim posiłki Wojenne.

Daley na Ludzkość Carycy Jeymośći tak chwalebna, szkoda y gęby psuć na odpowiedź, bo Same skutki dowodzą, piękna to Ludzkość, brać wolny Narod za łeb po naszemu Mosky abo Polsku Biskupow, Hetmanow y Posłow, z pod Boku Krola w Czasie Seymu y mniemanego Traktatu w niewolą odsyłać a Stana Syny Psykty na Seymikach Armaty zataczać gwałtnie Szlachtę, odzierać, bić tyle Tysięcy Dusz pomordować, a co naysromotnieysza własnych Poddanych buntować przeciwko Panom, że Ci na Sto Tysięcy Ludzi y Szlachty okrutnie w Ukrainie zgładzili za Buntownikow Konfederacyą, po całym Swiecie Okrzyczać, na ostatek Samą Ruś podmową swoią zbuntowaną na rzeź wydawać, y na naypierwszy Ogień wystawiać, oraz własne Woyska gubić a Stana Syny Psykty u Nas dziwudziły w Puszczach Syryiskich co Machometa nieznaią ieszcze nic podobnego nieczynili, y z taką niepostępną obłudą.

Weprzeć się w Cudzy Interess z Lutrami, Kalwinami a sama będąc Greckiego Wyznania, zastępować niby Jnnych Potentatow

Potentatow żądania., Ktorzy choć w takowy Traktat wchodzili, przecię nie podpisali, ani authoryzować chcą, niezwyczayna to iest Dumność y postępek zuchwały.

Mowi daley ten manifest o Owocach zakonczonego mimanego Traktatu, ktory niewiedziec zkim bez Woyny y Pretensyi, niewiedziec za co y naco nastąpił, pięknym pretextem [illegible] niezgody wolny Narod w Jarzmo despotyczne po swoiemu Zaprzągłszy y defekta w Administracyi Konstytucyjney przenicowawszy ze Krol z Pierwszego stanu Rzeczypospolitey stał się Jednowładzcą a Moskiewskim iakoby Boiarem o zapewne sława takowey roboty będzie brzmiała w pozne Wieki.

Bezwstydne nazwanie Obywatelow Polskich Gorliwych Patryotow, znaiących Szacunek drogiey wolności Buntownikami, ktorych Jnni Potentaci za dobrych uznaią ~~Potentatow~~ Konfederatow, że się ięli y poruszyli na gwałt takiey Jmpozycyi y nastąpienie zuchwałą nogą na Jch Karki niepodległe, nie warto z Naszey strony odpowiedzi tylko tyle, że gdyby sami Moskale znali się więcey niżli mogą, co to iest wolność y swoboda, będący zdawna Mizernymi Carow swoich Niewolnikami, umieliby w Polakach czuć ten umysł zacny.

A Lubo z sił obnażeni przez Piotra Alexiewicza Poprzednika Moskiewskiego od Traktatu Warszawskiego, przecież Czuli porwali się do broni na tych co Jm na Wiarę y wolności następuią. My choć Dziaurow przez Swiętość Alkoranu Naszego nienawidziemy, przecież u nas się nie[illegible]fito, żebyśmy Zawoiowanemu Narodowi gwałtem Wiarę obierali; Ach Wstyd Naszemu Orężowi, że się dobył na takich Promotnikow.

Smieią mowić że Konfederaci na Krola się zbuntowali, choćby tak było, to słusznie, bo Pacta Conventa z Rzecząpospolitą nie są dotrzymane, ale ten bardziey iest Buntownikiem Ktory obcym będąc wtrąconym bez żadnych zasług Oręż śmie na własną porywać się Oyczyznę.

Państwa Moskiewskiego Obywatelow że namawiali Barscy do poznania Krzywdy swey przez widoczną preferencyą nad nich Dyssydentow to jeżeli wzum maią Moskale mieć tego za złe niepowinni ale bardziey do uważenia siebie samych poczuwać się Im należy. y tak nieszczęśliwych Sąsiadow posiłkować a przeciwnie poznać się na tym, na iaką klęskę y kraiu zniszczenie Panuiącey Kobiety Miłostka exponuie Wszystkich Rusinow y ich wiele już Tysięcy Głow Moskiewskich kosztuie y jeszcze kosztować będzie.

Woyskiem Auxyliarnym Moskwa w Polszcze iakim tytułem nazwać się może gdy Rzeczpospolita żadney z nikim niemiała Woyny, Cel to wyniosłości Moskalow aby Rzeczpospolitą zamięszawszy do dependencyi swoiey przymusić lub Króla swey Kreacyi despotem na nią wystawić tak Cel auxyliarnym Woyskom daie nazwisko. Ale Nayiaśnieysza Porta Ottomańska dotrzymuiąc przyjaźni Rzeczypospolitey Polskiey, da niezawodne Posiłki do wyrugowania z Polski takich Naiezdnikow pod postacią Przyiaciół Kray Polski Niszczących. ~~Smie~~

Smie daley wyrzucać ten Manifest że Konfederaci Barscy ~~nieznaiąc się na własnych siłach~~ udali się do nas o posiłki, co przed całym Swiatem iest Im nay więcey na chwałę zarabiaiące bo Oni niemaiąc żadnych sił, przecię się porwali na tych, ktorzy Im Wiarę y wolność wydzieraią, a do tego jeżeli Potęgi Naszey zażyli wsparcia, ktora iest zawsze Ucieczką uciemiężonych, to się udali do dobrey Sąsiadki y sprzymierzoney Przyiaciołki. Lecz niedziwno że Moskale ten ganiąc tak słuszny postępek, ktorym się przez zastęp nieudało dokonać niesprawiedliwości nad Rzecząpospolitą, bo y wilk gdy mu kto z gardła wydziera Owcę wtenczas nayzaiadliwszy bywa.

Zarzucaią potym Kłamliwie, że tym Końcem iesteśmy wezwani aby w Polskim Kraiu Woynę z niemi toczyli; lecz skutek ten fałsz dowodzi, albowiem przyrzekłszy my w Kraiu Moskiewskim szukać sprawiedliwey zemsty, Polskiey ziemi dotąd. ochraniamy y ochroniać będziemy ile możności.

Wyrzucaią daley Jadowitym dobrych Patryotow Oczernieniem, iakoby Oni pod pretextem Wiary nas Burzycielow Oczy

wmeszyasza

w Messyasza Wierzących na pognębienie oney zażyli, lecz my l
się bo my nie Wiary, ale gwałtownikow Mściecielami byli, y te
raz za pomocą Boga Sprawiedliwego będziemy.

Moc Fanatyzmy w naszym Języku y Religij nazwana, aż
gdy nam wytłumaczono, na tych spadać powinna, ktorzy niemaią
prawa y słuszności do rzeczy ślepo się nadstawiaią w dokona
niu Opiniy żarliwością, a teraz tacy uznani są w Polszcze Dy
sydenci Schizmatycy, ktorzy okrucieństwem samym usiłuią czynić
dowody Wiary swoiey Fundamenta rozpościeraiąc Jey w Polszcze, aby
naymniey Prawa niemaiąc, Jak nam to iest poczciwym słowem zape
wniono od Panow Polakow, My też Im iako nieposzlakowa
nym w słowie wierzemy.

Wypuszcza na ostatek Gallitzynowski manifest Łzy
Krokodylowe nad Narodem Polskim, ktoremi go dobić y dognę
bić umyślił, gdy mowi że Carowa użaliwszy się Polakow
Karała mu w Kraju Polskim rozprzestrzenić się, a tak Po
daństwo Jednym Gwałtem na rekruty zabierać, Drugiemi
w Potrzebach z niemi zastawiać się, Innych z maiątkow wy
zuwać Hana Syny Szlachty. Z kąd to Prawo? pokażemy Uczyn
kiem tępiey niżeli słowem, Jako prawa Narodow zachowuiem
iako Sąsiadow dobrych bronić możemy, y iak naiezdnikow
Cudzych poskromić potrafiemy, a oraz możemy Moskalow
y z Ich podszczuwaczami ktoto w Polszcze buntownik, na
uczemy być zuchwalcow Co śmię Boskie y moc tak ponie
ważaią, y ktorzy Opatrznością Boską śmieią się zastawi

A gdy ciągnąc iednostayną bezwstydności śmie ten Ge
nerał, czyli ten co zamiast niego pisał, wzywać kochaiących
Oyczyznę Polakow, aby się do niego z chęcią y Pomocą wsp
łączyli, przeciwnie Ja wzaiemnie mowię y napominam w
większym Prawem, bo Prawem Przyiacielskiego Obroń
aby wszyscy dobrzy Polacy łączyli się z Godziwemi Kon
federatami, y nierozdzielni byli, pozwalaiąc iednak ktow
cy w Jarzmie Moskiewskim niż się w Wolności Polskiey zako
chał żeby z niemi trzymał, niedbaią z przymierzeni z nam
Obywatele Polscy o takich wyrodkow, znaydziemy Jch p
tym w tłumie nieprzyiacielskim y Oczyściemy narod Po
lski z kału takiego.

Niech nikt temu Kłamstwu nie wierzy że Barszy Nayiaśnieyszey Porcie sprzymierzoney zaświadczoną Domowi chcieli deklarować takiego Kraiu ustąpienie, bo tego ani ona nie żąda maiąc za Punkt Wspaniałości darmo sąsiedzkie wspierać Państwa od Nieprzyiaciela y bronić.

Ani w Konwencyi zaszłey między niemi a Nayiaśnieyszą Portą za wiadomością wysoce możnego w Chrześciaństwie Padyszy Krola Francuskiego by naymnieyszą do nieznaydzie Owszem surowo Ostrzeżono iest, albowiem dosyć nam konieczny będzie gdy Polskę w Granicach swoich całemy starodawnych a Moskala Naieźdźnika Ukrocięmy

Próżna y to Przestroga że kto Woyskom Ottomanskim pomocą będzie takowy Wspolnym Moskwy Nieprzyiacielem stanie się, bo my żadney pomocy nie potrzebuiemy, Nawet my tak cudzemi Ludźmi podszywać się nie chcemy, iak Moskale czynili.

Pozwalamy nawet Obywatelom Polskim aby byli Przewodnikami Woyskom Moskiewskim, do wprowadzenia ich w Kray nasz mianowicie na Wołoszczyznę a przeto z Polski ich pozbycia, gdyż wiedzą iak na pierwszym wstępie pod Chocimiem przywitani zostali y iak Sołtan Gerey pięknie gościł w Ukrainie

Ich nakoniec fałsz, Kłamstwo y bezwstydne udania niech same w sobie niszczeią, a Wiara prawowierna poświęcona Wielkim Prorokom Machometowi niech zwycięża y panuie na ziemi, ktorych Prawodawca Nayogromnieyszego na Swięcie Ludu niech naywięcey zato będzie uwielbiony, że Kobietom zakazał panować, y żaden Musułman nie ma im czynić postu dziedzictwa gdyż Męstwo Sprawiedliwości y nie Winności naywięcey przez nie zwykła ponosić zniewagę Halla Kihuma Holta &c. Działo się w Obozie pod Kawszanami z Pozwoleniem przetłumaczenia y Druku Polskiego dla wiadomości & 20 Maij 1769.

Dnia 5 8bris 1769 wieś Strzyżewice która iuż wydała przyzwoitą wyprawę, uwalniam, od wszelkiey exakcyi, y pretendowania z niey od którego z kolwiek exaktora konfederacyi naszey pod dyzamentu, lub animadwersione serio zakazuiam y rekomenduię

Działoszyn w Sto[illegible] Józef Zaremba
[illegible]

41. 15.
41 15.
25.
108 0

Z Dyspozycyi Przeswietnego Wdztwa Sieradzkiego odebrałem kwotę pieniężnę na Pachołka Jednego z Dobr Łazyna w posessyi WJ Pana Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego będących z Poł. Pięcset [illegible] pół rocznia z Poł. Osiemdziesiąt y Trzy to dla uwiadomienia WW Panow Kommissarzow Wdztwa Sieradz. Kwituię y na to się ręką własną podpisuię Datt w Łaznie d. 30 Kwietnia Roku 1769

Michał Bednarski

Ten Kwit Dnia Osmego Listopada Roku 1769 Według Uniwersału JW Marszałka Sieradz. iest Skwitowany y Ingrossowany w Sieradzu.

Mienieyski Konf. WJ. Sędz.

Kwit Wsi Parzna do Księdza Kluckiego należącey z Części Plebańskiey dany.

Testor Pene jako odebrałem z rąk WJmć Pana Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego Dobr Łazzna Possessora Złott Dwiescie ktore gromada na werbunek Pachołka y płacę połroczną złożyła aby ze Wsi Ludzie dwa Pachołkow brani nie byli z ktorey odebraney pomienionego WJP Chorążego kwituię Datt w Łaznie d. 26. Junij Ao 1769.

Michał Biernacki

Ten Kwit Dnia Osmego Listopada Roku 1769 wedlug Uniwersału JW Marszałka Sieradz. iest Likwidowany y Jngrossowany w Sieradzu

Nieniewski Towarz W. Sieradz.

Kwit Gromadzie Sturzycy
na Zł. 200 strone w
prawy.

Z Dyspozycyi JWJMćPana Marszałka Konfœde-
racyi Wdztwa Sieradzkiego odebrałem od WJMćPana
Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego Dobr
Sarzna Possessora Lenung półroczny na Dwoch Pachołkow
po Złł osmdziesiąt y trzy Co facit Złł Polskich sto sześ-
dziesiąt y sześć Item Zasług na każdego Pachołka po Złł
piećdziesiąt Co facit Złł sto Na co się własną ręką podpisuię
Datt w Jędrzejowicach Die 7ma 8ctobris 1769.

Michał Biernacki mp

Ten Kwit Dnia Osmego Listopada
Roku 1769 według Uniwersału JW Marszałka Sierz
iest Likwidowany y Ingrossowany w Sieradzu.

Nieniewski Konf. Woi Sekretarz
mpa

Według Ordinansu WJmPana Michała Biernackiego Rotmistrza Konfederacyi Województwa Sieradzkiego pod Widawą dnia 23. 7bra 1770 Roku datowanego, mnie zadanego odebrałem od WJmPana Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego z Dobr Parzna na dwoch Pachołkow półroczni płacy, a bardziey Lenungu po złł. osiemdziesiąt y trzy co facit złł. sto sześćdziesiąt y sześć z ktorych pomienione Dobra Jmie niew WJmPana Rotmistrza kwituię Dało w Parznie d. 2. Paździerznika 1770 Roku. Piotr Głowacki Towarzysz

Iże JmPan. Głowacki powrociwszy z Exakcyi oddał mi te pieniądze co odebrał od JmPana. Chrzanowskiego, przeto kwit ten podpisem ręki moiey stwierdzam. dat. w Kijzanie d. 3 8bris 1771.

Andrzey Strzebulskus mp

K-166.

Z dyspozycyi Przeswietnego Woiewodztwa Sieradzkiego odebrałem kwotę pieniężną za Pachołków z Dobr Parzna części do Probostwa należący w Posessyi WJ Pana Stanisława Chrzynowskiego chorążego Znaku Hussarskiego zostaiący Złł [illegible] Tysięcy co dla wiadomości Wszech Wielmożnym Panom Rotmistrzom Woiewodztwa Sieradzkiego kwituię y na to się ręką własną podpisuię. działo się w Parznie dnia 20. Kwietnia 1769.

M. Biernacki

Ten Kwit. Dnia Osmego Listopada Roku 1769 według Uniwersału JW. Marszałka Sieradz. iest Likwidowany y Ingrossowany w Sieradzu.

Michniewski Sędz. W.S. Sekr.
Extra

z á Ordinansem JW JP Pana Jozefa Zaręmby Regimentarza Woiewodztwa Sieradzkiego odebrałem od WJP Pana Chrzynowskiego Chorążego Znaku Husarskiego Kaspera Wsi Parzna. Lenungę dla Dwoch Szeregowych na pierwsze. Pułkownika oddała rachunek kwita wydanych pieniędzy na Pachołków. z D. [illegible] 166. mocy mi nie powierzoney teyże WJ Pana Chorążego Kwituię Dat. w Parznie d. 30 Augusti 1771.

Andrzej Strzelecki
Pleb.
m.p.

Kwit Częsci Plebanskiey w Wsi Parznie Służący

fl — 1000
Item — 166

1769.

Mowa JW. Gurowskiego Marszałka Nadwornego Litt. na Radzie Senatu d. 3 8bris 1769 w Warszawie miana

Kiedy nas tak okropne czasów dotykaią nieszczęścia, tym naymocniey całemu widzę spokoynie odetchnąć Kraiowi, że wszyscy iedno czuiąc, nie iedno nam się przeciel do zaleczenia ran Oyczyzny dostateczne wydaią sposoby.

Powstały w Narodzie wielorakiem ściśnieni nieszczęściem wszyscy, daią w ofiarę ukochane życia, wyzuwią się wszelkiego gatunku maiątkow obywatele, lecz cały z prawdziwych stopniowy własności, gorzkie łzy tylko zawodzianny brzeg musi pokarm, wzorem J.K. Mości Króla, że to nie uzyskał stawny naywiększey WKMci pieczołowitości, bo widział Naród, iakim serce Jego napełniło się żalem, gdy WKMć obraz przykrzey uponiewolonych wszystkiey czynnościach, ale cóż iedna u Nas wszystkich niemoc, a tey zgromadzenie zaszły tamuiące zaległy, do tey nas teraz przyprawiła rzeczy, że się albo upośledzonych wskazuiących, albo wdzięcznie przyszłych stawiać musiemy. Boli nas uprawdzie ostatni niewinnie grożącym ~~[illegible]~~ nieszczęściem coraz się mocniey szerzące rozterki, niedbałamy dobra iakiego utraty, bo tę czystą spokoyna przywraca chwila, ale że nas odiedno myślącego sposobu nato wnieść Oyczyzny równo dobrze myślących oddalaią.

Gorzko dość głośno naród, tak daleko że iuż we wszystkich Państwach to lamentliwe odbiiaią się Echo czuie prawowierny Katolik z wiary, Obywatel z Prawa, a syn kochaiącey Oyczyzny życiem bronić powinni, ale zacóż te wszystkie skargi nie uprzód nato nie tak kochaiącego zło zmieniać miały Oyca, któryby rad chętnie z narodem wedle swt. powierzonych sobie iako nay prędzey uchylić się wpokore burzy, szukaiąc ustawicznie troskliwie przez podane do zarady punkta, iakoby niewo grożące mu zamachy na które zastanowieniem Majestatu może otwieram zdanie.

Ostatnie Kiedy wielce przeciwną mówiących w Rzymie WKMci wysłaniu do przymierzonych Potencyi a Traktatu Karłow. wiarę zachowujących zostawiło Jego Mości Króla że nie wchodzący cały wolności Naród czysto lub sprawiedliwie ustawy zapodeymowanie Oyca dusza a sama nie wiadomość iakiey się teraz tezom przymierzenia, gdyby ledwie nie uznać wadzi, nie życzyłbym dobych WKMci wysyłać potencyi które się dopomnożenia praw innych religiów pomocą stawały, przez poselstwo bowiem ponieważ przyiaźni odnowiłaby do samego WKMci S. Moii Mtla narodowe, żale wiedząc w Jego rzec wysłanie złożono poselstwa, ale biorąc samey Porty zwrócić za przykład czynności że nie uczyniony przez Xcia Gallicyna Manifest zamysł się tylko zawsze usprawiedliwiać tym czynności kontentowała z manifestem że odradney lubo bez niey nie iest sprzymierzenia Xięcia nie wysłała Poselstwa, życzyłbym tylko iak naydoskonaley y nayrzetelniey fatal zamu prestemptive Traktatu Karło: pokazaniu y istotę kłamstwa zarzucaiącego że zostawię łączne Xcia Wdie Bratt. poczynione szkody czyli niczy dostatecznym dowodem z małą pe stemplowo Karłowi. Traktatu u Porty Ottomańskiey uczt. urobienie to dokładnie objaśnienie ma Krystonnym tu oddawszy ministrom równym sposobem iak nas od porty ta doszła wiadomość starać się aby ta nasza dysputa Porty rezolucyą

2do Troskliwe WKMci starunki żeby nay prędzey uspokojeniem Kraiu, ogulną każdemu przywrócić wolność y żeby tym prędzey mieć mogły skutek dawny w Rzeczypospolitey zwyczai ledwie by teraz prosem prawa być nie mógł, czkiedy Sprawy tak pomieszki, iak w których nami nikt głosu. Ja do niego może przychylaiąc zdanie życzyłbym WKMci generalną statuu konfederacyą, aby tę czwiatły pod iednym zebrawszy rządem y iuż do iednego zmierzaiące celu, iako nay prędzey skutków dobrych cieszyć się mogły zamysłem, zatamuią się przez to coraz to szerzey zmagaiące się nienawiści y iuż naród niebędzie przeciwko narodowi uzbroiwał, od których się nayskrytsze takie zamysły, a WKMci niepodobna pomnożyć się sława, że się na to chętnie z Narodem zgodzi mierzył żebyś wiary y wolności ratował

ad 3 Uwolnienie tak wielkich osob, że nie tylko przez szacunek Osob. Każdemu być prawem po-
winno, dopiero kiedy stawa narodu ubezpieczenie każdego wolnie zamyka, iak zatym nay goretszy ni
ponawiać proźby, ktora żeby potęgą WKMci wyrazach skuteczna była, y dobre Posła u Dworu Peter-
burskiego było by przyięcie, z którym tu spełnionym postem o to się zniesay by Jemu dać poznać
iak wszelkiy narod oswiecon przywrocenie ziomkow

ad 4 Położenie Fortecy Kamieńca ważney dla Rpltey iest twierdzy, kiedy wszyscy to znamy, rzecz prawdzi-
wa żeby na Utrzymanie garnizonu Komm. Skarbowa sposob płaty z przychodzących tylko do Li-
kwidacyi wyrzekła dały Kom. Woysko. wielość tak Lwowskiemi garnizonami, iako y tey Fortecy
Instrukcye potrafi.

Votum JO Xięcia Jmci Czartoryskiego Wdy Ruskiego na Senatus Consilium d. 30 Maia
1769 miane

Jm się wyższe adres z stanu oyczyzny naszey wyświecenie pełne okrążaiącego niebezpieczeństwa okoli-
czności tym śpieszey wyciągaią w potrzebie ratunku starania.
Między innemi Manifest Porty Ottomańskiey który WKMć S. N. M. kommunikować raczyłeś,
szczegulniey daie przyczynę tey ostrożności chociaż wyraża Ottomanie Traktatu Karłow. Uwod
na tylko przeciwko Rpltey bynaymniey go nie nawidzącey samo nie ździałuiące zdania pr-
zyczynę. Gdy zwłaszcza iednak y sąd mieszczyn wypadku nie pomyślnym konsekwencyom na zapob-
ieżeniu memu iest oddać woli WKMci wyprawienie Posła do Porty, które
mediatorami Traktatu Karł. y do innych które przez sąsiedzkie y dobre uzy-
mogły by okazać ponowne Interessowanie się.

Wie bowiem się nie dawno z składaiących ten Naród, w iakie wprawiony fatalności, co bez
wszelkiego Praw względu, Obrony wspomnionych Osob, y uchutkowanych na Xiąże
Repnina Posła Rossyiskiego gwałtownościach które iako nie zgadzaiące się z wspaniałością
Wszystkiey wielkiey Monarchini Imperatorowy Rossyiskiey aby od niey utrzymywane być miały
pewna uprosić wierzyć nie dozwala.
Sądzę więc potrzebne wysłanie do Imperatorowey Posła z remonstracyą o przywrócenie dobra
uciskaiących nas okoliczności; nadzieię skutku wyroić może, nie tylko dzielność
w Uskutecznianiu się JcaM. P. Posła, ale y dana dokładna temuż Instrukcya wszyst-
kiego w sobie Opis zamykaiąca.
Jak zaś każda iле zdarzone szczegulności wyciąga nieustannego Interessowania za zabra-
nemi gwałtownie Senatorami y Posłem, tak nadto aby uwolnieni byli ninie ieszcze
JW. P. Podczaszy Kor. y inni w Areszcie zostaiący. Sama teraźnieysza Okazya op-
rawić nie dozwala zlecenia JeyMci Posłowi do Petersburga iechać maiącemu o
naydokładnieysze czynienie
Potrzebę Garnizonu fortecy Kamien. y Lwowskiey w Instrukcyi remonstrowa-
nych potrzeb Gen. Komm. Skarbowa spodziewam się że zasięgnie potrzeby

Mowa JW Chodkiewicza d. 30. 7bris A. 1769. na Senatus Consilium

Nayiaśnieyszy Krolu Panie moy Miłościwy

Nadchodzi więc czas iż głosy sprawiedliwości y prawdy daią się słyszeć y krajowi poznawać a prawa dawne Narodu naszego czyniące filar wolności możności nabywaią za wolność Rzey pospolit braci naszych krew choynie leiących, Niechże mi się godzi wspomnieć szkliwe postępki Prześwietnego Senatu. Tron naszego miłościwego Krola zdobiącego grono, ktore radą na gwałtowności ostatniego Seymu krajowi niebyło użyteczne ale raczey powodem większego nieszczęścia, za ochoczym po nimo woli y Intencyi całego Narodu do Traktatu Szkodliwego przez Delegacyą podpisaniem się y tego wszystkiego wykonywaniem, co rzadko praktykowana gwałtowność przymuszać zwykła obie Narody przez Woyny wypowiedziany zostaiące. Zapomnimy od dziś dnia żalow bojaźni zelżywości y ustaw zniszczenie za powodem przymusu Woyska przeszłego sąsiedzkiego a nie mniey zbyteczne powolności Senatu, oraz y sposoby używane dla tracenia klejnotu własney wolności na ostatnim ziezdzie Seymem nazwanym chodz pod orężem, może oyczyzna pociągnąć do sprawienia się. Zaczosz Conventiculum JchMM PP. Dyssydentow przyjęto delegacye y uznano ich za Konfederatow Legalnych przez sprzeciwienia się naymnieyszego, lubo prawo dosyć obszernie broni a przyłożona wierność Senatu zdawała się aby przestrogi uczynić swą radą powinną. Teraz o Bog Zastępow umnieyszyć przeciwności pozwala za odważnym zapędem Cnych Ziomkow naszych. Ci bowiem złamali ogniwo niewoli, w ktorey Narod stękał, nie szukaiący sposobu ratunku ale raczey pomnożono zgubę y uczyniono krzywdę JchMM. PP. Konfederatom, nie uważaiąc na tak wielkie zasługi Oyczyste. Dowodem tego resultatum ostatnie gdzie oskarżono y ogłoszono za wzburzycielow Pokoju mniemanego nie zaś istotnego, użyto oręża cudzoziemskiego y nadto ieszcze własnego Narodowcyo pod Bar te to poruczę Królu zniszczyły posłuszeństwo porządek szczęście kraju, zniszczyły ufności Stanu Rycerskiego dla drugich dworyya przedkuiących a nim pogardzaiących. Z tego to źródła wynikła troskliwość teraźnieysza, z ktorey wszystkiego Porty manifestu do Woyny była zniewaga ustawom stanowionym na ostatnim Zieździe przez absolutność postępków Woysk Rossyyskich porwanie Senatorów y Posła a przecież byliśmy dobrowolną zezwolenia ofiarą gwałtów naywiększych maiąc skutki, przecież znaydował się umysł natężony utrzymowania się w niewolniczey postaci wolnemu narodowi nieznajomey y nienależytey z czego teraz uwalniaiąc się Potencyom postronnym potrzeba uczynić uwiadomienie że zwyczayny sposób w kraju naszym ratunku jest użyty to iest Konfederacya

Twoie Nayiaśnieyszy Królu Panie Miłościwy starania twoie niniejsze przedsięwzięte środki poczynaią szczęśliwie nadzieję Narodowi pomyślną że zabiegasz skutkom okropnych wyroków. Szczęścia już dziś pewnych Twoie sprawiedliwe serce doda odwagi pomnoży miłość dla ludu, który w wierności Tronu pomiędzy innemi Europeyskiemi naybardziey się zaszczycał cały naród pod orężem stawał będzie, za powodem twoim niewydanie, kiedy własnego dobra chcesz dla obrony wiary y wolności y Ten Naród Tron twoy ocalać obowiązanym będzie. wszystkie przewagi, które się o wierności tych nad którymi panuiesz W. M. Królu byłyby podłe gdyby zaniedbywali życzliwości y słuszności do utrzymywania wolności Krajowey, zdradzaiąc naypierwszy obowiązek obywatela dobrego. Znam że iest prawdziwa wolność, ta która zostaie w granicach prawa y sprawiedliwości, wiem że naypierwszy skutek tego mowić co słuszność każe y obowiązek urzędu powierzonego Oyczyzny maiąc włożoną powinność pytania jeżeli zadosyć staie uroczystym Paktom Konwentom W. M. Króla, gdzie między

Punktami wtraktowana Ewakuacya Woysk Zagranicznych
a dotąd niewykonana o ktorą chcey W. M. Panie ponowić
staranie, gdyż zostaiąc pod bronią żadna Narodowi nie
będzie skuteczna Rada lecz za gwałt od wszystkich
pospolicie Narody poczytuie się. Wyznać zaś należy
że przeszłe Resultatum Senatus Consilij zgrzeszyło
contra Statum dobrowolnie że po nimo Narodowey
potrzeby te Woyska Zagraniczne osądziło pierwiastkowie
za zdatne do tego iescze przekładaiąc rzędzie Dworowi
Petersburskiemu dalszego zatrzymywania. Więc iakiś
mamy wynaleść sposob odmienienia rzeczy do ktorey
się naymnieysza w Narodzie przykładała, przeciwko wła-
snemu Interessowi w remonstracyach ninieyszych
Dworowi Petersburskiemu za doskonały a racyi nay-
prawdziwszy tylko może. Dla czego Posła należy wyprawić
to w Instrukcyi wyrażaiąc. Za ustąpieniem zaś Woyska
Zagranicznych pod Pretextem obrony Wiary, Wolności
W. Krolu Panie Nasz Miłościwy gdy zebrać raczysz Na-
rod na Seym w Węzle Konfederacyi ninieyszey, ktora
skład nayistotnieyszy czyni Narodu naszego dasz mieysce
do Rady gruntowney y Legislacyi pożyteczney tak
w Traktowaniu z Portą Otomańską nam zawsze przy-
iemney, iakoteż y wszystkim potrzebom Oyczystych
Interessow. Tym czasem życzę wyprawić Poselstwa
do Rzpltey Angielskiey y Hollenderskiey iako Gwarantow
Pokoju Karłowickiego. Że naymnieyszego niemasz pretex-
tu od nas do zerwania Przyiaźni z Portą Otomańską
lecz chcemy uroczyście y wiecznie Przyiaźń zachowy-
wać wzaiemną. Niemniey użytecznym sposobem będzie
aby wysłać Posła do Krola Jmci Francuskiego w naylepszym
z Portą porozumieniu się będącego. to dowodząc że w Narodzie
naszym poruszenie pochodzi z przytomności obcego Woyska
Zawsze skutki pod gwałtownością przeszłego Zjazdu
ostatniego, Rozumiem iż zmiękczy nayspanialszy
Umysł Nayiaśnieyszey Imperatorowy Jmci że bezże
uwolni Kollegatow naszych y Posła Ichmciow dłuższe wię-
zienie

Żadney nieprzyniesie Interessom Jey Korzyści przez Żal
snych odgłosów Wolnego Narodu Polskiego do Czę
[illegible] iako Ojca Oyczyzny W. K. Mci Staranie poży
teczne być może; tyczę zaś tyczę Jmci Pana Podczaszego
Koronnego Czackiego uwolnienia to sądzę że nie tru
dne ponieważ iże Jmć Poseł Rossyyski pełen
Zdań wysokich, rozkazać może skutecznie po
znawszy iż w każdym Narodzie Obywatela więzić
nienależy chyba z [illegible] Praw narodowych
Garnizon Kamieńca sprawiedliwie mieć powinien
opatrzenie ze Skarbu, Lwowskiemu zaś Garniz
nowi zdaie się słuszniejsza aby Reguły postępowa
nia miał łagodniejsze przepisane.

Kopia Manifestu JWo. Bierzyńskiego Marszałka Sieradzkiego

Każdy Obywatel Krajowy w wolnym Narodzie nie tylko poważnym Syna Oyczyzny Imieniem czczony być powinien, ale tym powinniey należy mu powszechna wdzięczność, y poważanie Charakterow poczciwości y Urodzenia iego, im iawniey okazuie cnotę dobrego Patryoty, gorliwość y dobro powszechne, y im czystszą dla Oyczyzny z Życia y Maiątkow swoich poświęca Ofiarę. Do tey przyszła dziś niecnoty y złości wyniosłość, prywata, niepamięć y niewzgląd na opłakany Stan Narodu, że nayprościeysze szczere Kroki uczynności przed Narodem oczernić y ostatnim zhańbić wynalazkiem ma za cnotę. Protestuię się przed Bogiem y Swiatem, iż nie myślą y duchem zemsty zapalony używam pióra na publiczne użalenie się przed swym y wszystkiemi Narodami przeciwko gwałtownym wyrokom zagranicznego w Preszowie z różnych etiam bezprawnych Lasek, y z wielu członkow pod płaszczykiem dobrych myśli y Patryotyzmu skrytym napełnionych iadem złożonego Zgromadzenia, ktore bezprawnie, bez pozwu, bez konwikcyi wywodem tylko własnym nierozsądnych fałszow y zarzutow, honor, cnotę y Urodzenie y poczciwość moię zhańbiło oczerniło, y nawet iak ostatniego Zdraycę y Występcę na Życiu, y maiątku ścigać łapać, y pod przywłaszczaiące sobie prawo miecza przywieść determinowało, y w tym Kraju, ktory każdego honor maiątek y Życie ubespieczone mieć chce, y ubespiecza, ośmieliło się do porywczego, a bezprawnego na honor Maiątek y Życie moie miecza, do ktorego ani prawa, ani jurysdykcyi zażyć nie mogło bez wniesienia sobie winy y kary Arbitrio Kraju tegoż, czyli Naywyższey nad nim Władzy wolney nieomylnie spodziewaney. Nie oczyszczam się tym Manifestem z złośliwych Kalumnij y zarzutow, w nieprawnym, y nierozmyslnym Dekrecie Preszowskim wyrażonych, bo niewinność Sumnienia iest mi tarczą. Krzywdę zaś tak ciężką et poenam Talionis czasowi y Sprawiedliwości RzPltey w iakich Stanach na ten czas będzie zostawiam, y w niey explikacyą każdego Kroku moiego oświadczam. Z obowiązku zaś miłości Oyczyzny, cały Narod do postrzeżenia się y poznania Iskaryockiey Obywatelow ćmiącey, a w niewolnicze iarzmo do reszty wprzęgaiącey roboty oświecam. Wiadomo iest całemu Narodowi: iż Konfederacye począwszy od Barskiey wszystkie zniesione były w Kraju od Nieprzyiaciela, kiedy ia dobrym patryotyzmem y gorliwością o Wiarę wolność y Prawa uchylone zdięty, podniosłem Laskę Sieradzką świadkiem mi staną Obywatele Wdztwa tegoż iak byłem ze wszech stron prześladowany od Nieprzyiaciela, iak wiele z azardem Życia wytrzymywałem utarczek, y rosproszek, iak wiele wzaiemney w Nieprzyiacielu czyniłem szkody, na ostatek mocy nieprzyiacielskiey wytrzymać niezdołaiący przebrałem się z garsztką ludzi w Gory, tak, że w granice Węgierskie wpędził mnie Nieprzyiaciel, y uszkodował na 50000. Złł. Polsk. zabraniu mi koni moderunkow y rynsztunku woiennego, y w nadgrodzeniu Węgierskim Obywatelom poniesioney od Nieprzyiaciela szkody przez rabunek, nie odstąpiłem poprzysiężonego obowiązku moiego, y owszem osiadłszy przy Tabułtowie, w Muszynce pomnażałem sił na odparcie Nieprzyiaciela, świadkiem Lubownia y Piwniczna uczynioney w Nieprzyiacielu szkody, a gdy w powiększoney znaydowałem się mocy, przez przystąpienie niektorych Chorągwi Komputowych, y złączeniu onych z zaciężnym Pułkiem moim JMć P. Czerny, JMć P. Wilkonski JMć P. Hrabia Tarnowski, JMć P. Potocki Stá Kaniowski ziechali do mnie, y mimo Wdztw, Xięstw y Ziem swoich podnieśli Laski; actus Elekcyi swoich dopełniwszy, podpisami zaciężnych Towarzystwa y Pocztow moich, a gdy swe Laski złączyli z prawemi, y sprawiedliwemi Laskami naszemi, to iest Sieradzką moią, Wieluńską y Gostyńską w nadziei wspolnych y dobrych myśli, y czynności dla dobra powszechnego, przyiąłem ofiarowany mi Instrument na Generalną Regimentaryą Lasek złączonych, nakazuiący mi zabranie JWW. Pułaskich y Obozu pod Grabiem, w kommendzie JW. Paryssa Laską Sendomirską zaszczycaiącego się będącego, uczyniłem zadosyć obowiązkowi w zabranym Obozie pod Grabiem, wrociłem z ludźmi pod Muszynkę. Oddałem zabrane pod Grabiem Krakowskie Sendomirskie wyprawy tymże szczycącym się Laskami Marszałkom. Ale widząc czynności pod Prezydencyą JMći P. Czernego bynaymniey do wspierania interessu Boga, y Oyczyzny nie kierowane, y nic wartuiące, ale samym bałamuctwem Sessya y zagranicznemi Sessyami proznemi/ Ktorych in Convictionem ad Acta publica podać nie zaniedbam/ trudniące bieg ratowania uciśnionego Kraju, podziękowałem za Regimentaryą, oddawszy w ręce Instrument dany, ruszyłem potym z pod Muszynki z swemi tylko dywizyami, y częścią JW. Wieluńskiego y JW. Gostyńskiego Marszałkow, ludzi zbroynych, bo pierwsi y iednego, oprocz odemnie z Grabia ludzi wziętych im oddanych y zostawionych nie mieli Zołnierza. Wsrod Kraju dla zagrzania Wdztw do wspolney

gorliwości

gorliwosci, Obrony Wiary y Oyczyzny wziąłem z Sobą JW. Potockiego Stę Kaniowskiego, natenczas Laską Zano
zaszczycaiącego się, poszedłem z Nim w Wdztwa Obywatelow Godnych y Zacnych, iednych prośbą drugich
źbą innych etiam pod Aresztem prowadziwszy do Wisnego sprawiłem obrządek Aktu Elekcyi Generału
na oddanie Laski w ręce tegoż JW. Starosty Kaniow, y w Kosciele solenną do bronienia Wiary Woln
y Praw Uchylonych od tegoż obranego Marszałka odebrałem przysięgę. Po tym Obrządku złącz
się z JWW. Putawskiemi Przemyskim, y dzisieyszym Łomżynskim Marszałkami, z tylu do
azardow y przesladowania Nieprzyiaciela powszechnie w Kraju gorliwoscią męstwem y szczer
czyzny miłością zaszczyconemi Usiłowałem Miasto Lwow wraz z stoiącym tam znacznym Gar
nem do posłuszeństwa Marszałkowi tegoż Wdztwa z azardem życia przywieść, a po
tym Kommendanta Fortecy bronieniu się nieposłuszeństwie; iako obszerniey Manifest eo
w Busku uczyniony uczył szedłem w Wdztwo Bełzkie, dla uskutkowania Laski y
nych dla Oyczyzny Operacyi, wspomniony JW. Marszałek Ruski mimo wszelkich perswazyi y w
niania się mego, wymogłszy na mnie 500. przeszło ludzi, odłączył się y udał do Krystyanpola
przez swoię nieostrożnosć, opoźnienie ruszenia rannego z pod Iastrząbki, bo y Oboz niewiedział g
oddalił y nocował, lubo był przestrzeżony Kartką odemnie o sciągaiącym go Nieprzyiacielu, w Sam
Krystyanpolu bawiąc podał ludzi Zacnych na rzeź y łup nieprzyiacielowi, a niesłusznie y nie bez
dzenia w swoim czasie czoła opisał mnie Manifestem, iakobym go nie sukkursował, z Bełza
Miasta y wszystkich w nim Obywatelow, nawet samego Krystyanpola wzywam na swiadect
ieżelim dwoch mil odległosci mieysca we trzech godzinach nie stanął z Bełza pod Krystyanpo
y ieżelim z Nieprzyiacielem lubo w niedostarczaiących siłach, w tymże czasie nie miał utarczki
staiącemi od tey Klęski ludźmi, gdy Bog poblogosławił zabrać Oboz pod Lublinem Komput
y przyłączyć do wspolney z Konfederacyą roboty, niech się każdy w Akcie Związku tego Woys
przyizrzy, z iakich przyczyn, na iakim fundamencie, y czyli nie conformiter do mysli y czynnosc
federacyi Barskiey, y czyli nie na Obronę Wiary Wolnosci, y Praw Narodowych sprzysięgło
wzięty pretext iakobym wyniosłoscią y Ambicyą zdięty potym posiągnął Laskę na ukrzywdzenie
kich w Oyczyznie zasług JW Imci P. Potockiego Podczaszego Litt, y wydanym Manifest
ciwko mnie uknowanym, tudzież rozesłanemi do rożnych Obywatelow listami zabroiona na pok
wdzenie niewinnosci charakteru, y cnotliwey ku Bogu y Oyczyznie mysli moiey, a ukryli przed
wiadome dobrze listowne oswiadczenie moie JW. Podczaszemu Litt ustąpienia na Osobę Iego
gdy szczęsliwie w Kray zawita. Okazałem iawnie w Zborowie, dokąd od JW. Imci X. Biskupa Kam
go, y JW. Imci P. Generała Wielkopolskiego wokowany byłem, iż duch moy y szczere mysli dalekie
y prywaty, szczegulnie do interessu Wiary y Oyczyzny przywiązane, kiedym rewers chętnie
iż Laski Związkowey chętnie ustąpię na Osobę JW. Podczaszego Litt za szczęsliwym iego w Kray pow
Ucichł na to subtelny podstęp, skrytey iednak nie przestaiąc chytrosci do zupełnego Uchylenia
Związkowey, nieczekaiąc przybycia w Kray JW Podczaszego Litt. rozmiary uczynił przez p
szenie Generalnosci, iako znayduiące się na ten czas za Granicą w Bielsku Laski, bez przył
drugich sprawiedliwych Lasek, a drugie przytomne in condita pluralitate przewyższywszy s
Generalnosć, y upoważyły Aktem w bliskich granicach Krajowych Biały, sprowadzony po
z Woyskiem w Kray zniszczony pod Czerniechow, wokowany do Bielska, z Osoby na Zagranic
Sessyi, przywiedziony zostałem do recessowania od Laski Związkowey, co chętnie uczyniłem
okazania dalekosci Ambitu y prywaty, nieprzestała wzmiankowana Generalnosć uprojekt
na dalsze Krzywdzenie mnie zawziętosci swoiey y Subtelnosci przez przesłanie skrycie Ordyn
JW. Szaniawskiemu Marszał Lubelskiemu do obięcia w Generalną Kommendę Woyska
y pracą moią zgromadzonego, a mnie w poprzysiężonych z Woyskiem do bronienia Wiary y
zny zostaiącego Obowiązkach, bez Sądu, bez Konwikcyi od Kommendy uchyliła, skutki
sliwe z tego że mną postępku pod Dobrą nad Woyskiem wyniknione same przed Niebem
tem oskarżać będą Bielską Generalnosć, a strata więcey iak Millionowa, w ludziach kon
broni moderunkach, y rynsztunkach woiennych kosztem znacznym y potem czoła moiego
sposobionych czy może być nadgrodzona y powetowana? Znam lia iż przyspieszenie

ralnos

ralnosci oczekiwanym było zrzodłem spłynienia szczęsliwszych na Kray skutkow, ale y to znam iż JW. Jmć P. Krasinski Podkomorzy Rozański Generalną upoważony Laską gdy dla niewystawionych a wiekom w słodką pamięć zostaiących wraz z JW. Podczaszym Litt. dla Narodu za Granicą sprawowanych azardow y czynow nie był dotąd, y ieszcze nie iest w stanie w posrzodku Narodu działać Obrządkow dostoienstwa tego, tylko przez Namiestniczą na swym mieyscu władność, należy aby tak wysoka prerogatywa JW. Marszałka Gnlnego naymnieyszym bezprawiem przez składaiące ią członki skażona nie była. Nie iestem tak smiały abym bezwstydnie z gruntu wywracał strukturę Generalnosci, żebym przez to nie zdał się psuć rospoczętych przez szczere duchy y żądanio ku powszechnemu dobru dzieł, ale samo sumnienie przymusza mnie czynić poprawę fundamentu, bez ktorego Superficies Umbra, y wyłączenia członkow niektorych bezprawnych, a ukrytym zarażonych iadem. Niech się wpatrzy Obywatel w istotę skleioney Generalnosci Bielskiey czyli wzięta imię prawey na siebie Generalnosci. Prawa albowiem Generalnosc, gdzie idzie o utrzymanie Praw Narodowych uchylonych, powinna mieć Aktu swego fundament, a Obrządki w Kraju, nie za Granicą sprawować. Jakiż tedy grunt tey Generalnosci Bielskiey, a to nie weyzrzawszy w Kontenta Aktu Konfederacyi Barskiey stanowi do sprawowania Namiestniczego Generalnych Rządow JMci P. Paca Starosty Ziolowskiego uczyniwszy Akt Unii Litwy z Koroną ktora z dawna złączona y nierozdzielona, należało wprzod weyzrzeć y dopraszać się o Akt Elekcyi Jmci P. Paca gdzie stanął Gnlnym Marszałkiem Litt. a wprzod partykularnym, a ieżeli pod dawnym Aktem głosił się bydź Marszałkiem Litt. nie powinien był bydź domieszczony Namiestnictwa y Rządow JW Marszałka Gnlnego Koronnego bez renowacyi Aktu tamtego, ponieważ uchyliwszy sobie imię Obywatela Oyczystego y o nim zapomniawszy, despotycznym recessem wyznał się buntownikiem, a iakże nieupoważony na nową Laskę mogł bydź wyniesiony do Namiestnictwa Rządow Gnlnych, y pomieszczonym w posrzodku prawych Lasek podniesionych na Obronę Wiary y Oyczyzny? czyliż nie oczywista rzecz że Jmć P. Pac tym podstępem ambit y prywatę okazuiącym imię Generalnosci prawey skaził, y Actus iey bezprawnemi uczynił usiłował, y dostoienstwo wysokie JW. Marszałka Gnlnego Koronnego pokrzywdzić osmielił się. Poznali Starsi Bracia Nasi robotę podstępną y nierozmyslną, czynili się y czynią dalekiemi od akcessu, nie widać Senatorow y Ministrow, aby do tak bezprawnego a nieszczęsliwość Krajową przedłużaiącego dzieła Jmci P. Paca mieli myśl przynaymniey skłonić się. Sam tylko Stan Rycerski przyciemiony y nie przenikaiący ukrytego wyniosłosci y prywaty iadu, staie się Zycia y Maiątkow poniewolną Ofiarą. Przybranie do Generalnosci Sekretaryi Jmci P. Bochusza czyliż nie iest wystawionym rozmyslnie Obywatelstwu zwierciadłem nieufania z wielu przyczyn dzieiom, y czynnosciom teyże Generalnosci, spichnęło się kilkanascie bezprawnych y prywatnych ale iadem zarażonych Lasek, y ukonowaną między sobą pluralitate rozrządzaią, a w iednym tylko stanie bez drugiego Stanu wyższych Braci naszych będąc przywłaszczaią sobie imię Stanow Rzpltey, ktora w podobnych dziełach z dwoch się koniecznie składać powinna, rozszerzaią w zagranicznych bezprawnie Sessyach prawo miecza na krew wspoł: Braci y Obywatelow swoich, rozrządzeniem wyciskaią podatki, Żołd Woysku Kompoutowemu prawem opisany ubespieczony, y do wybierania Woysku wolny zostawiony zabieraią swiadkiem same Wwdztwa y Xięstwa osobliwie Krakowskie y Sendomirskie iak do ostatniego wyniszczone grosza na Konserwacyą złączoney z Litwą za Granicą sprawuiącey rządy Generalnosci, swiadkiem wspoł: Bracia, y Obywatele niektorzy, iak wydartego niby na dobro powszechne, z ubogiego ludu ostatniego grosza, niektorzy zapamiętali na biesiady, uczynki Konfederacyą Barską zakazane y wyzłabione za granicą bezwstydnie zażywaią, a do ratunku upadaiących filarow Wiary Wolnosci y Praw Narodowych poprzysiężonych nie pełnią Obowiązkow oprocz niektorych Narodowi y samym nieprzyiaciełom wiadomych wiernych Bogu y Oyczyznie JWW. Marszałkow życie y zdrowie azarduiących. Czyż nadstawić

ze z drugich Ktory piersi? widział że nieprzyiaciela? dobył że na niego Oręża? a po wspoł-Obywa
skie Bogu y Oyczyźnie poświęcone Osmiela się bezwstydnie et incompetenter za granicą ściągać
y bezprawnie dobywać miecza, iako z wydanego na mnie za granicą Dekretu, w Koniecznym publi
nego, honor wypracowany, Jmię y Urodzenie z gruntu czerniącego same nawet Życie odbieraiące
każdy poznać powinien. Zarzut pierwszy pełen złośliwey impostury o iakimsiś Kupcu, wsty
okryie nie rozmyślna potwarz, gdy w posrzodku Narodu przed Rzplitą w iakowych będzie na ta
stanach dopomnę się pokazania wyprowadzonych w Jabułtowie przez obwiniaiące mnie tera
złośliwie Laski, Inkwizycyi w Sprawie Obiekcyi wspolnych między Jmcią P. Winnickim y Nieb
Kiem Jmcią P. Kossowskim, tudzież o Manifest, Ktorego żadnego niebyło, chyba by się teraz urod
a w Dekrecie z Inkwizycyi ferowanym wspomniony był bydź powinien. Z zarzutu drugiey
śliwego pobory y zdzierstwa w Starostwie Spiskim, samo oczyści niewinność moię Stan
y Obywatele iego, a Rzplta przyzna sprawiedliwe, y nieuważliwe żadnym dowodem Kro
ie. Fałsz powszechności wiadomy, że oprocz JJWW. Wieluńskiego y Gostyńskiego Marszałk
żadnych drudzy Marszałkowie niemieli złączonych Dywizyi, ani ich pod Muszynką w Kommen
dali, prożney chluby na uszczerbek y dotkliwość moię użyli do Wyrokow Swoich. Wo tam
was Przeswietne Urodztwa Xięstwa Ziemie y Powiaty użalcie się y podaycie in publicum
wdy, pokażcie zdzierstwa nadzwyczaynego podatku przezemnie nakazywane, iako mi zło
we wytchnęło pioro. Daycie swiadectwo Obywatele, ieżelim was to Uniwersałami, to pr
daniem potrzeby publiczney, to listami nie zagrzewał y nie ciągnął do Ogniwa wspolnego
nienia Wiary y Oyczyzny, swiadczcie ieżelim nie prześladował Nieprzyiaciela. Zastąpi sp
wiedliwie Niewinność moię Część Xstwa Litt. Podlasie, y Część Xięstwa Mazowieckiego
w przechadzkach moich przysposobiaiąc Lasek disciplinam militarem surowo utrzymy
tem. Na Straszny Sąd Boga Obowiązuię Was Klasztory osobliwie Collegium JchMo
Jezuitow Sendomirz obiaśnicie prawdę ieżelim Waszego Prowincyała y Rektora pokry
wdził Aresztem, ieżelim go nie uczcił wspolnym Kawałkiem chleba. Oczyści mnie z zarz
Konfrontacya Kwitow z paletami, y liczba Woyska dowiedziona, wiadomo całemu Narodowi
Woysko Komputowe pod Lublin Ordynansem Kommissyi sciągnione, od samey Kommissyi
dowało, żadna przysięga JW. Podczaszemu Litt. nie obowiązało się, a iakżeż mi to Kryminałem
znawać y zarzucać, żem Woysko przeciwko przysiędze favore Laski dla siebie do Związku pr
wiodł, stanie w czasie toż Woysko na oczyszczenie niewinności moiey, wyzna iż nie byłem po
dem do Związku, Akt sam Związku wytłuszcza przyczynę tego dzieła, toż Woysko y Obywatele
znaią szczere pełnienie Obowiązkow poprzysiężonych Bogu y Oyczyźnie, będą swiadkami trudo
prac y azardow moich, Kryminał że to żem tym Woyskiem w złączonych z milicyą JO X
Jmci Radziwiłła siłach znaczną pod Białym Stokiem w Nieprzyiacielu uczynił klęskę
w dalszym Kraju przywodził do podnoszenia Lasek. Czyiaż wina Straty w krotkim czasie
widzenia nieprzyiaciela 3000 blisko Regularnego z Pułkami ludu, Armat 11 Spiżowych
y azardem JJWW. Pułaskich w Xięstwie Litt. zabranego, niech wyzna sam Jmć P. Pac, ieżeli
go nie prowadził przełożeniem potrzebnego ze mną y z JJWW. Pułaskiemi złączenia y spe
nia, nastąpiło przyrzeczenie, podstęp ukrytey zdrady sprawił odłączenie się od Nas, wozy moie po
sne z Ammunicyami trzy zabrane, oraz Armaty y woz JJWW Pułaskich przywłaszczone,
ledwo sam iezdząc JW Marszałek Łomżyński wywindykował, dwoch niedziel nie doszło na
odgłos zbliżaiącego się Nieprzyiaciela toż Woysko na los puszczone y utracone, sama na
winę włożyć obowiązana Generalność odkrytego y niezasłonionego Krakowa będąc pamię
iż Ordynansem swoim JW. Szaniawskiemu przesłanym oddała mu w Generalną Kommend
sko pierwey, niż Nieprzyiaciel zbliżył się pod Krakow. A iakże ten fałszywy zarzut mogł
Kryminalnym uczynić w Generalności Dekrecie. Obwinęła mnie Generalność o buntowan

Woysk

Woyska, y odwodzenie ich od posłuszeństwa, iak gdy by się tego zaprzeć mogła, iż to Woysko gdy Kta swego Grlnego y Akceſsu tudzież podania y weyźrzenia w desideria pozyskać nie mogło, iawnie w oczy szemrało, y od Obowiązków uchylać się Oświadczało. Naostatek gorliwości nieodstępne powodowało się Ordynansem JW. Załuskiego, ale widząc gwałtowną Grlności dyspozycyą y przynaglenie do przysięgi Super Sancita Sancienda, wniozłszy sobie coś ukrytego na zdradę Oyczyzny oddalone odemnie, y w niższey będące dependencyi rozieżdżać się poczęło za permiſsyami, reszta zaś bezpłatna zniszczona, złodzona garsztka Woyska od większego w siłach nieprzyiaciela stracona y rozproszona na ten czas kiedy byłem w Węgrach w Zabułtowie a Grlność w Rzeszowie, odległość moia od Obozu przynaymniey Mil 50. czyli mogła być okazyą buntu, do którego przed nieprzyiacielem naymnieyszego nie było paſsu, same resztuiące z rozsypki Woysko, zaufane w Osobie moiey, y zdoznanych Kroków wiernie dla Boga y Oyczyzny sprawowanych, a poprzysiężonemi mi obowiązkami wzruszone nie tylko się garnąc do mnie poczęło samo, ale y w tę odległość do samey Generalności e medio sui wysłało, że żadney Kommendzie Szafunku Krwi Swoiey nie powierzy iako mnie wzaiemną w Woysku obowiązanemu przysięgą. Skrzywdzone opacznym wyrokiem Generalności Woysko, skrzywdzone poniżeniem Laski Związkowey praktykowaney, iako nas uczy ostatni Traktat Warszawski Anno 1717mo. zdziałany, gdzie Branicki w Koronie, a Łotocki w Litwie Marszałkowie Związkowi tenże traktat równie z Grlnym Marszałkiem podpisali ani Laska Związkowa mogła krzywdzić JW Podczaſzego Litt, gdy mu za przybyciem y listownie y rewersalnie zaręczona była, protest to był malowany, fałszywie wymierzony był na pokrzywdzenie Osoby moiey y Woyska Komputowego, Boga nayprzód iako widzącego wszystkie serc ludzkich głębokości, wzywam na zasłonę niewinności moiey iezelim myślą przewinił względem pretendowania do Obozu mego Jchmć PP. Grabowskich, albo ieżelim ich znał, lub z niemi takowe miał porozumienie. Świadczę się JWW Marszałkami y Konsyliarzami na ten czas wspólnie ze mną bawiącemi się w Kompaniy, ieżelim nie mowił JP. Janikowskiemu aby podług woli Grlności odprowadził Jch do Konieczny ale Jmć P. Hrabia Tarnowski mimo przysięgą du per Secreto Stubę gdy wyraźnie ostrzegł JP. Janikowskiego aby nie odprowadzał JP. Grabowskich do Konieczny bo Ordynans Sekretny wyszedł aby WmPana we 12 godzinach rostrzelano, był przyczyną że JP. Janikowski wskroś przeniknięty takowym upewnieniem wyiechał do swego Obozu zbliżonego ku Granicy Węgierskiey o mil 4. a przerażony niespodzianym od kogoś o północy attakiem siebie dla bespieczeństwa Aresztantów mimo wiadomości moiey bo mieszcze pozostał w Rzeszowie, odprowadził JPP Grabowskich do Obozu mego w Byszowy przy samey Granicy Węgierskiey ulokowanego, a żadney fortecy bliskiey ani bezpieczeństwa żadnego nie było a ustawiczne allarmy o zbliżaiącym się nieprzyiacielu wszczynały się były, przyczyna że za rewersem naprzód wziąłem JPP. Grabowskich do Zabułtowa, sami potym nieuchylaiąc się od powinnego usprawiedliwienia w Generalności dobrowolnie wyiechali powozem moim z granic Węgierskich przy Konwoiu moim w granice Polskie do Muszynki, iakoż gdyby nie codzienne allarmy z Konieczny wynikaiące dotrwali by byli do przybycia wysłanych od Generalności Delegatów /: iako sami ciż z ust Aresztantów o tym upewnieni byli :/ przyznać muszą. Ale niespokoyni bez bezpieczeństwa za praktyką wartuiącey straży czyli za okazyą upatrzoną niedokładney pilności w nocy uszli na zad do Zabułtowa, których spotkawszy y wróciwszy skłoniła do rewersu w granicach bespieczeństwa dobrowolnie danego, iż się nigdzie nie oddalą y na każdą rekwizycyą bez szukania zasłony protekcyi zagraniczney stawią się do explikacyi Generalności, ten los niespodziewany nie może mi być kryminatem, gdy mimo woli y wiadomości moiey odprowadzeni JPP. Grabowscy do Uydowy, takowe tedy rzetelne istoty opisanie podaię zdaniu y Decyzyi

cyzyi Narodow. Czyliz bez Konwikcyi bezprawnie za granica bez Jurisdykcyi mogłem zostać del
wany za nieprzyiaciela Oyczyzny, czyli na życiu y maiatku powinienem ponieść Karę. Iaka wła
y mocą Generalność w Preszowie iurisdykcyą założyła bez pozwu Inkwizycyi, bez Konwikcyi
nicach bespieczeństwo każdemu zachowuiących świata ferować Dekret pełen Kalumnii y fał
wych zarzutów, y dobywać w cudzym Państwie na życie moie przywłaszczonego sobie Absolu
miecza. Iakim prawem gwałtowność czyni aby bez biletu JmCi P. Paca, albo JmCi P. K
Tarnowskiego żadnemu JW. Marszałkowi y Konsyliarzowi dobrym Patryotyzmem tchną
uchylić się od bezprawnych Kroków, y zagraniczney bezprawney czynności usiłuiącemu, a w
Kraju Obowiązki pełnić chcącemu nie był wolny od wyiazdu od właściwey y władnącey Zwierz
ści pas dany. Protestuię się tedy y powtornie przed Swym y Obcemi Narodami o niewinno
risdykcyi y Dekretu porywczo, y bezprawnie na mnie ferowanego, oświadczaiąc Krzywdy
et pœnæ Talionis Rzpltey Windykacyą. Nieopuszczam ręku lubo Preszowskim Dekre
Cywilnie Umarły, y ożywiam chęci Ducha moiego do dalszego ratunku Oyczyzny, nieodst
iąc Krokiem poprzysiężoney Bogu y Oyczyznie ofiary moiey stosuiąc myśli y czynno
ie do Konfederacyi Barskiey, abym szczerey zawsze myśli widoczne Narodowi da
dy, iże do wspolney ze mną czynności łączyć nieprzestanę dobrych, gorliwych o Wia
Wolność y Prawa Narodowe uchylone nieodstępnych Patryotow. Datt w Białey. 4. Apr.

Kopia Manifestu WoJmCi P. Kazimierza Albina z Liczgiętow Lenartowicza Znaku Hussarskiego JO Xcia JmCi Jenerała Ziem skich, Towarzysza Przeciw Konfederacyi Woiewodztwa Sieradzkiego Lu wnika y Konsyliarza w Grodzie Oświecimskim wyrażonego.

Nie żadna prywata, nie zwykle winnych panuiący Ambit, nie zemsta nad znayduiącem
iaszczurczego plemienia w Oyczyznie swoiey Wyrodkami gorliwego Patryotyzmu niewd
cznikami Krwi Staropolskiey Zniszczycielami, lecz szczery Obowiązek, równość miłych
rodzie swobod, y patryotyczna o Wiarę S. Rzymską Katolicką gorliwość iest mi powo
przyspieszaiącey niecierpliwości do uwolnienia przed Bogiem własnego Sumnienia, a p
odkrycia całemu światu skutek uformowanego niektorych w Radzie Jeneralney w płaszczyku
dzieckiego Judasza zasiadaiących, pozor tylko dobrego Obywatela okazuiących prawidła
iest w prawdzie rzecz tylko moia strofować lub karać wcześnie Crimina Status, bo było by
na sine viribus ira, ale ich nie dla dokładnieyszey przestrogi całemu okazać Narodowi
obowiązkiem. Wielki wprawdzie żal, swoy własny wstydzić y oczerniać Naród, lecz
był by większy zguby całego Państwa, przeto wydać takowy występek iest wielka zasługa
niechcę pokrywać bezwstydney niektorych w Radzie Jeneralney zasiadaiących Obywatel
/: ieżeli tak poważnego warci imienia :/ hipokryzyi; niechcę sprawiedliwey od całego Narodu
taki występek ustrzymać Kary, albowiem Venia Uni Concessa, aliis ad delinquendum Auda
præbet. Zdraycow zas specifice niewyrażam, aby mi prędkiey Zemsty nie przyznano, al
chytre czyny w własnym czasie będą tłomaczone, dystynkcya zas w Kole Jeneralnym każdy
swe Sumnienie przeswiadczyć może, ex Ungve Cognoscitur Leo, iednak ciekawością z
tam się naypierwey, Co było znaczyła Generalność? domyślić się można iest to Grono
wcow poczciwych dobrych o Wiarę S. Katolicką Rzymską gorliwych dobrze obran
nie recessowanych sub nexu juris niezostaiących, dobro publiczne in folio utrzymu
cych prywatą y Ambitem nieuwodzących się Obywatelow uformowane, nie zas w
Kolik

Kolwiek notowanych, wytnać tu muszę proste lecz Sprawiedliwe przysłowie: nie pewny Rybak połowu gdy Matni u Sieci nie zawiąże, niepewne Rzpltey Uszczęśliwienie, gdy źle skleiona Jeneralność, iest to figura chytrey Zdrady wielki w prawdzie Azard na los podawać Maiątek Zdrowie y Życie, ale umrzeć dla Oyczyzny nie mała Sława, więc stawić w Zwierciedle Krajowi y innym Narodom dzieło do poznania, iest Koniecznym Musem. Niezbyt otwarcie explikować Usiłuię chytre w Jeneralney Radzie praktyki bo bym y poczciwych tam Zasiadaiących dla nietayności Sekretu podał w ohydę, a wziąć honor Komu, iest koniecznym Obowiązkiem powrócić go, więc to tylko do Uwagi podaię y poznania Zdraycow, Ktorzy naypierwey przewrotnie prawa explikuiąc, byli okazyą do przyszłego Znikczemnienia Konfederacyi przez odebranie Kommendy tak licznego Woyska JW. Jmci P. Bierzynskiemu Marszałkowi Sieradzkiemu do umyślnego bez płacy bez furażu niszczenia ludzi Urlupowania absitowania, co w czasie Woyny nigdy służyć nie powinno, Ktorzy byli prawidłem do zguby tak Wielu Zacnych rozlania Krwi y Wzięcia w niewolą Mężow, do straty tylu Armat Ammunicyi, y millionowey Szkody pod Dobrą, Ktorzy niby ex Concluso Rady Utrzymywali JW. Szaniawskiego od Uderzenia na Nieprzyiaciela poki się ieszcze w małey znaydował kwocie, Ktorzy podaiących odemnie ~~w~~ z Bielsku na sessyi y od całego Woyska tak Komputowego iako y nowo Zaciężnych. Fundament Utrzymania Wiary S. y Wolności zakładaiących do rezolucyi przyimować niechcieli, y owszem buntem to y kryminałem osadzili. Acz czyliż nie większy Kryminał subtelnie wymurować Machinę bez fundamentu, zrobić Jnrlność bez głowy, ludzie Machiawelskiem w Zagranicznych bez Sprawiedliwego roboty Uiawienia, uformować pluralitatem, a w tak naykardynalnieyszych Całości Kraju okolicznościach postrzegłszy większość poczciwych Kresek zwłoczyć rezolucyą, potym zdradliwie bez ich Wiadomosci decydować, Ordynanse Dekreta już nie wpośrzod Kraju lecz za granicą bezprawnie dobrym nayszkodliwsze ferować, dobywać miecza na własnych Braci, a nieprzyiaciela w polu nieznać, Woysku Komputowemu płacę odbierać, y Chorągwie ich zamyslać zwiiać, co przeciwko Traktatowi od Wszystkich Zagranicznych Potencyi podpisanemu, Kray niszczyć y ze wszystkiego ogałacać, zamiast pokornych do Boga Supplikacyi y Modlitwy, Asamble, reduty y biesiady za uyciśnione Krwawo zaprawowane Szlacheckie fortuny sprawiać, Obrady około dobra publicznego w Warszawie rewelować y to nie Kryminał? Stosować się niby z myślą Barskiey Konfederacyi, a niebacznie nowe Prawa in executionem wprowadzać y ich obserwować, starych uchylać, nie dosyć na tym ale y wyrozumianych na tey robocie Obywatelow pozor iakowys niby zdrady przez kazualne wyiście JPP. Grabowskich uformowawszy, bez fundamentu bez Inkwizycyi bez Konwikcyi z Oyczyzny przywłaszczeły wszy sobie moc wszystkich Stanow wywadzać, Maiątki konfiskować, Życie odbierać, infamizować na wszystkim bez występku karać. Przebog! postrzeż się każdy Patryoto dobry na tey Subtelnosci, czyliż dzika zaiadłość nie drapie Całosci Oyczyzny, nie mowię ia tu do całey Jnrlnosci, ale przyłączam y tych Ktorzy do tak poważnego wdzierali się Koła nieznawszy Statum Reip. albowiem imperfectus Medicus perfectus homicida. y czyliście się poznali na tym że same oczernienie Nas: w Bogu nadzieia niedługo trwałe iest oczywista zguba Oyczyzny, albowiem pierwsi do tego Przewodcy przez to podchlebstwo siebie lepiey u Was zakredytować, nas zaś oczernić usiłowali. Cożż winien JW. Bierzynski Marszał. Sieradz. że tak srogi odbiera Smierci Wyrok, chyba tyle że był gorliwym w zaczęciu Konfederacyi, że przez tyle czasu odważnie y mężnie gromił nieprzyiaciela, że w całym Kraju wszystkich Obywatelow do tak chwalebnego zachęcał Konfederowania się, co winni tylu innych o Wiarę S. y Wolność gorliwych Mężow ktorych explikacyą własnym zostawuię zdaniom. Lecz samego siebie stawiam na celu pytaiąc się z złączoney w Bielsku rady o przyczynę szkaradnego mnie w Oyczyznie oczernienia, Maiątkow skonfiskowania, na smierć okrutnym wyrokiem skazania, ale coż za niebaczność będąc wewnętrznie przeświadczonym, widoczney szukać remonstracyi, iest nie mała, dla Ktorey okrutney smierci surowy nastąpił wyrok. Oto gdy tylko z przeznaczenia Nieba Obywatelom Polskim z prawowiernych Rodzicow Krwi

Szlacheckiey

Szlacheckiey zrodzony, zaraz gorliwą Oyczyzny swoiey wyssałem przychylność, w poznieyszym zas czasie pozwo
sobie od Boga życia swiatłem tak naturalnego rozumu, iako y przyzwoitey edukacyi obiasniony, gruntow
Wiary S. y miłey Oyczyzny zyskałem nieodstępność, mała ieszcze wina; ale gdy nastąpił czas dla Oycz
nieszczęśliwy nie tylko przez niepraktykowane uciemiężenia Kraju, domow y Klasztorow rabunki,
chowieństwa despekta, niewinnych Panien y Zakonnic gwałty, swiątnic ruiny, ludzi roznych Kondycyi
nie y Katownie, wszystkim postronnym Narodom widoczny. Czas naypierwszych w Oyczyznie Senato
y Posłow z chańbą całego Narodu, z Obrad publicznych nam wydzieraiący, nachylenie Wiary S. y
sci, przez uchylenie Starych, a ustanowienie nowych Praw pod bronią Potencyi Rossyiskiey nastąpionym
docznie remonstruiący, rozwalina tak Wiary S. swobod Narodowych Krwią Przodkow naszych uzy
nych, iako też y całego Panstwa grożący, wydarłszy miłe pokoiu słodycze, nas w niewolnicze
skiey Potencyi iawnie wprzęgaiący iarzmo, chętnie dobrego Patryoty z uszczerbkiem zdrowia
tku y życia pełniłem Obowiązki, pod chwalebne JW Bierzynskiego Marszał. Sierad. do bronien
upadku Wiary S. y swobod Narodowych gromadząc się hasło, szczerych chęci bez złey inten
wne były dowody, swiadkiem tego są w tylu potyczkach okropne śmierci niebespieczeństw
to ciężkie y prawie śmiertelne pod Dorochowem skłocia, pod Piwniczną Krystyanpolem, y
nych tak wielu Utarczkach poczciwe okazywania się, ktorych rzetelność niechay nie tylko przy
Woysko, ale y sami blisko miejsc tych mieszkaiący odkryią Obywatele. Szczęścił Bog y błog
wił szczerey Oswobodzenia Kraju intencyi, srogo częstokroć z wielkim zawstydzeniem y strata
odnosił nieprzyiaciel chańbę, łamały się przykładem Starodawnych Polakow naywiększe
iacielskie Huffce, chętnie y odważnie przy Hasle JW. Bierzynskiego broniąc Wiary S. y
Konczyli życia, Krew wylewali godni y zacni Polscy Rycerze, tam zawsze zwycięstwo gdzie
Naywyzszego Boga. Ale ah! coż czyni nieszczęśliwa diffidencya, wdzięczność y sławę w tylu
czynił okazaną dzieciach w smiertelne zagrzebuie popioły. Juz dopiero Kochana Oyczyzno po
Komu sprawiedliwy okrutney śmierci przyspieszyc powinnas Wyrok, czy temu ktory gorliwym
nia twego w prostocie serca Patryotycznego Umysłu pała zapędem, czyli też w polityczney
Kryzys ratunek dobrego Patryoty okazuiącemu, a chytrze wnętrzności z ciebie dobywaiącem
nieprzyzwoicie w niewolnicze pęta zaprzedaiącemu. Ah! podobno pozornych Miłosnik
Kondolencya żałosna twych swobod krwie waletę. Postrzeż się na tym wcześnie a wyniszcz
Kąkol aby w czasie z siebie nie wydał plonu. Nie zważaycie y wy gorliwi o dobro publ
Obywatele, nieuchylaycie pomocy Wassey niegodziwie oczernionym Patryotom. Wzyw
Was na Straszny Sąd Pana Boga do łączenia się z nami, nie mieycie z tego o Sprawie
wych Oyczyzny swoiey Obrońcach porozumienia. Nie tayna Sędziemu Bogu ale y wsz
Stanom Rzpltey, w czasie prętkim iawna będzie nasza niewinność, dla ktorey utwierdze
nie tylko przed Niebem Oyczyzną swoią, ale y całym swiatem, tak o oczernienie p
zdradliwe w Generalności dumy teyże polepszenie tego wszystkiego o nieważności prz
łaiąc się do myśli y Aktu Barskiey a nie inney Konfederacyi, w ułożeniu Gener
ności sprawiedliwey, tak że biorąc Boga na pomoc z Annihilacyą nowych Usta
a fatis słodko pamiętnego Augusta Trzeciego w Wolnym Narodzie gwał
wnie pod bronią Moskiewską nastąpionych, protestuię się z oświadczeniem, iż p
Wierze Wolności y Prawach dawnych krew wylac życie utracić, duszę wyz
gotow iestem y pragnę.

Rozmowa Krola z Xięciem Kanclerzem y Xięciem Podkomorzym 1770.

Krol Przez czas długi Ostrożność rady pożądaney Zamysłom Naszym przynosiły Skutek, teraz niewiem co za nieszczęśliwy przypadek nay sekretnieysze na Jaw wydaią się taiemnice. Proiekta Nasze iuż nieodmienne przez odkrycie Gabinetowych Arkanow, ledwie nieprzychodzi nam powątpiewać o niewierności Pana Ogrodzkiego

X. Podkomorzy Tey myśli przypuszczać nietreba, bo Ogrodzki nietylko iako obowiązany, ale iako Farmazon dotrzyma Sekretu, do tego gdyby Nas chciał wydać, wydałby y siebie, Wszak on za przeszłego Panowania wszystkie Gabinetowe odkrył Nam Taiemnice, niespodziewałbym się przeto inszey zapłaty, tylko tey ktora Zdradzieckie przystoi, zasłużyłby Sobie dwoiako, u Innych nieznayduie względu, u Nas oczekuie Zemsty. Z Inney Strony co nazywaią Zdradą tomy rozumem, co grzechem to My polityką, Nabożeństwo za Smiech, post za grubiaństwo mamy, Zgoła Wszystko Farmazonom wolno, iednego tylko Sekretu przełamać niewolno.

Krol. I Jabym powątpiewał: aby tey chwycił się podłości, bez pominąwszy co się stało, radźmy: iak sobie postąpić daley mamy

Xże Kanclerz Nietreba desperować tylko do Desperackich zabrać się Sposobow. Oczernili Nas Schyzmatycy w prawdzie zbuntowani przez wydanie Sekretu: Że z Rozkazu WKMci zabrali się do rozruchow y Tyranii, to iednak naymnieyszey czynić niepowinno animadwersyi, Wszak każdemu dla własney obrony szabla y rozum są dane, Że zas poznał Cały Narod. Iż naszey roboty była Konfederacya Radomska, to Nam pewnie przypisano rozum, o sumienie też niedbamy, prozny to Strach, ktory grozi piekłem, rozumnie trzymamy. Że niemasz Innego Piekła, tylko Syberya, ktorego WKMć Lucyper a my Czarci, kogo chcemy, to wtrącemy, o Xiężych zas baykom głupi chyba wierzy.

Krol Przyznam WXMci: że częstokroć trwożę się Sam z Sobą, gdy rozważam. Że z moiey przyczyny tyle zginęło y ginie, y ieszcze ginąć będzie Ludzi, Każda Mi ~~się~~ ta wnętrzna gryzota Sumienia, nic Innego niejest, tylko Znak złey Edukacyi, Ktora kazała mieć wzgląd na Wieczność w Imaginacyi szczegulnie wymyślną, a fałszywemi stworzoną baykami, wybiiam z głowy te prożne nauki a zaczętych Koncepcyi nieprzestanę czynności, to Nam zupełną obiecuie pewność: Że się dotąd niepoznali na Zamoyskim, niewiedzą: Że On wspolnie z Nami radzi: Że za naszą namową y przekupieniem złożył Pieczęć: aby Sobie ziednał affekt u tych Ktorzy nam przeciwni, po Skonczoney Konfederacyi: aby podniosł

nowa

nowa Konfederacya, lecz ze wszystkim do dawney stosowana; Ponieważ zaś przeciwni Zamysłom Naszym Potocki y Krasiński uprzedzili Zamoyskiego, iuż się Nam więcey nie zostaie tylko ta jedyna Nadzieja: że Zamoyski może iescze y teraz zostać Generalnym Marszałkiem. Jest on nasz troiako: bo płatny, spokrewniony, y dalszych obietnic pewny do tego poprzysiągł Nam wszelką wierność. przeto Seym Konfederacyi pod Jego Laską przypadły nie tylko ustanowione w Roku 1768. utwierdzi Prawa lecz z wielkim dla Nas pożytkiem rozszerzy onęż powtorną Naród oszukany raz zaś Iuż się nie będzie śmiał zabrać do Buntu, My się oraz pospieszemy urwać tym wszystkim Łby, ktorzy Fanatyzmu pełni, Ich zaś Dobra podamy ad Fiscum, ogołociwszy Kray z Ludzi~~i~~ możnych y za Granicą akcie płacąca maiących, podzielemy Polskę na Elektoraty, a tymże oddamy, ktorzy krwi Naszey nayblizszi, na ten czas dopiero poślubiemy Naszą miłość Carowey, y Cesarzem się Oryentalnym być ogłosiemy, trzeba potym pomyśleć o Krolestwach Pruskim y Węgierskim, lecz o tym myśleć dosyć iescze czasu, teraz myślmy o Kołakach, z tych wielu iest co Nam nadskakuią iako to Wielopolski, Lutherowski, Potocki Krayczy Koronny, Gurowski, Poniński, Podoski Przezdziecki Tyzenhauz y Inni Szafirkowie tych podchlebników obietnicami uwodźmy, przyidą oni zarowno z Innemi w poddaństwo.

Xiąż Kanclerz Należy iednak mieć iakową względność do pomagaiącym Interesom Naszym. Radziłłowi: że nie swoich Konsyliarszów ale Naszych słuchał rad ubespieczemy przy spokoynym dzierżeniu niektorych Dobr, resztę zaś ad Ærarium publicum, dosyć to nagrody głupiemu. Ossolińskiego Stę° Sendomirskiego: za to że był Posłem dopraszaiącym się Gwarancyi y Posiłkow, uczyniemy ia

Kim

jakim w Woysku Generałem. Ostrowskim, także iesteśmy winni wdzięczność, wszak Biskup Kujawski pomagać chcie: aby chłopi w Jego Biskupstwie zabrali się do Buntu przeciwko Szlachcie, także Szeptyckiemu Biskupowi Płockiemu, bo y ten werbuie żołnierzy y podaie pod komende Woyska Naszego Rossyiskiego Drugi Szeptycki Deputat na zerwany Trybunał kazał Regimentom dawać Ognia do Konfederatów. Są to wszystkie ludzie Nam potrzebne, a per consequens y zapłaty wymagaiące, lecz że to są Nasze Kreatury dość iuż od Nas maią nagrody. Dzierzbicki y Inni ktorzy Exekwowali Nowe Prawa zasiadaiące in Judicio Mixto iuż maią dobre napakowane kieszenie od Dyssydentów, przeto W.K.Mć nagradzać Im nieiesteś Obligowany; także Branickiemu y Stępkowskiemu ktorzy wyiezdzali przeciw Konfederatom dość się pożywili z tego, iako to znać widomie, bo Stępkowski kotysz z znacznych teraz Summ pożycza. Tyzenhauzowi Podskarbiemu za to że Szlachtę z Ekonomij Brzeskiey, Grodzieńskiey y Mohilowskiey y Innych Krolewszczyzn powypędzał, niema przyczyny nadgradzać, bo ten przez swoie wymysły, a bardziey głupie Gospodarstwo więcey czyni Expensy, niż pożytku, a do tego sam o sobie dobrze pamięta. Trzebieńskiemu zas ktory w Krakowie y Gizickiemu ktory w Barze zdradził, sekretnie chyba co wyswiadczyć, bo by cała Europa rzekła: że u W.K.Mći tylko Szelmy w Łasce. Jeżli Woda Podlaski, Swandowski Wda Kaliski, Dzierzbicki Kasztelan Brzeski Kujawski Gurowski Marszałek Nadworny Litt Krajewski Instygator Koronny. Dłuski Podkomorzy Lubelski, Kasztelan Mazowiecki y Inni niemogą się dopominać niczego, bo rocznie biorą pensye od Moskwy. Nietylko zas tych ktorzy licznemi zaszczyceni bogactwy y znaiomości Zagranicznych, trzeba Nam uprzytnąć, lecz y tych ~~ktorzy~~ oraz drobny Szlachtę, ktorzy maią popularitter na Seymikach na Seymikach, mały albowiem robak naywięcey dokuczy, y teraźnieysza Konfederacya tylko z tey się składa Szlachty. Gustaw Krol Szwedzki niebyłby się uczynił absolutnym Monarchą, gdyby Krystyan Krol Duński Senatorow y Pryncypałow Szlachty Szwedzkiey nieściął, y gdy by się Sam nieogłosił Dyssydentem. Założyłeś iuż w prawdzie WKMć dobre do tego początki gdy tym tylko rozdaiesz Biskupstwa, Kresła, Ministerya, ktorzy noszą Sumienie w kieszeni, zawsze Ich za Pieniądze dostanie, trzeba ieszcze dla Chłopstwa ogłosić wolność, niech będzie wolno każdemu wierzyć, iak kto chce, byle by naywiększe opłacali podatki, a nieostrożne chłopstwo przywiąże się do samego Imienia wolności, y nieprędko się pozna. Że iest oszukane o to dbać niebędziemy, byleby nam teraz pożyteczne było. Żeby zas w samych początkach nie przykrzyć się podatkami trzebaby Nervum belli wyciągnąć nayprzody, uczyń więc WKMć wyznanie Religii Ewangelickiey, tym większe Dyssydenci liczne składać będą kontrybucye. Że zaś tego ieszcze mało będzie na powiększenie Szczupłych Dochodow, trzeba będzie odiąć wszystkie Dobra Biskupom, Proboszczom, Zakonnikom, nieiako ich w Katolickim Państwie potrzebni będą, zasmuci się z jedney strony Duchowieństwo, gdy znacznych postrada Intrat, Lecz z drugiey strony ucieszy się, gdy z Juliami, Emichniami przestawać będzie wolno.

Xz Podkanclerzy Ia Julii nikomu prócz WKMci niepozwolę

Xz Kanclerz Znaydą sobie inne albo to tylko Julie kurwa, iest Ich tyle niczego y Woiewodzicowey Insuistawe wolne życie każdemu się podoba.

Krol Chwalę zdanie WXMci, lecz aby do Exekucyi przyszły rzeczone Proiekta trzebaby pewnie założyć fundamenta.

Xz Kanclerz Rob WKMć Konfederacyą z swoiey strony, albo z mało w Polszcze Podgłodkow mamy Poninskich, Gurowskich, Dzierbickich a w WXLit Przezdzieckich, Syrenow y tyle Innych Liżusiow, a niechay sobie Konfederacya niby stosuiąc się do poprzedniczey za nayprincypalnieyszy punkt niech kładą Zupełne Starszeństwa Postupaństwo, trzeba będzie na ten czas niby przystępować do zgody złożyć Seym Pacificationis, na ktorym Moskwa niechay niebędzie przytomna, owszem niechay się niby ku swoim ruszy granicom

Kopia Listu pisanego od Hana Krimskiego do Konfederatow, a znayduiącego się w Leydyiskich Gazetach

XXIII

Życzę wam, Moi Przyiaciele y Sprzymierzeni dobrego Zdrowia.

Cały świat wie, że Nayiwyższa Porta każdego czasu miała wiele przyiaźni y poważania ku Rzeczypospoley Polskiey, z ktorą żyć pragnęła w trwałym y wiecznym pokoiu według Traktatu Karłowickiego.

Dwor Rossyiski złamał ten Traktat posyłaiąc do kraiu polskiego woyska dla obrania tam przez moc Krola, ktory mało godny bydź nim, dependuiącego od tegoż Dworu y utrzymuiącego interessa iego. To sprawiło łupy spustoszenia y zabicie wielu tysięcy niewinnych mieszkańcow, y wciągnęło zniszczenie waszych dawnych praw y swobod, iako też wyniszczenie, y upadek zupełny waszego kraiu.

Gwałty, ktorych doznaliście z strony Rossyi wątpię wam niedozwalaią, azeby ona was nie poważała iako naród podbity mocą swego oręża. Podobne postępki wlały wielkiemu Sołtanowi pragnienie zemszczenia się krzywdy swoich wiernych Przyiacioł y Sprzymierżonych, y determinowały go do wydania woyny tey Potędze bez względu na niezmierne koszta, ktore utrzym~~ywanie~~anie swego niezliczonego woyska koniecznie wyciągać powinno. Wielki Wezyr powinien wam był oznaymić to przedsięwzięcie, ktore iuż iest wiadome całemu Swiatu.

Iestem nowo obrany Hanem Krymskim od wielkiego Sołtana, ktory mi nietylko dał moc, ale mi nawet zalecił żywym głosem, podczas gdy byłem w Konstantinopolu abym miał osobliwe staranie o was. naszych wiernych Przyiacielach y Sprzymierzonych, y abym wam dał prędkie posiłki przeciwko waszym Nieprzyiaciołom, y czego się spodziewam dopełnie przy łasce Boga

Donoszę wam więc moi wierni przyiaciele y Sprzymierzeni, żem się udał d. 1. Grudnia do Kałczanu, co iest mieyscem, gdzie zebrałem Corpus znaczny woyska, z ktorym się ~~spodziewam~~ przy pomocy Wszech mogącego

Wiadomo Probatio Probatio Probatio ~~Boni Calami~~

Znaydowac się spodziewam ę 25 w okolicach Balty. Nayzwyższa Porta wam otym
iuż data wiadomość Znay~~dowac się niemoże albo to niewiadomo niebawem~~
Teraz rzecz potrzebna abyście się ~~siła~~ ziednoczyli ściśle z Nayzwyższą
Portą y aby Rzeczpospolita Skonfederowana pokładała na niey wszystkę swoią ufn
unikaiąc wszystkiego tego, co by było przeciwnym zamysłom y Interessom
Jey. Bo trzeba będzie złączyć nasze siły na ~~Detronowanie~~ zrucenie Króla do K
rego przyięcia Moskwa was przymusiła y na obranie inszego zgodnym
zezwoleniem Rzeczypospolitey y według formy waszych Dawnych Praw y
Przywilejów. Trzeba będzie zupełnie z swego Kraiu wypędzić Moskw
abyście po uspokoieniu wszystkich zamieszań, y rozporządzeniu wszy
tkich Spraw Publicznych, mogli sięgać po waszych Nieprzyiaciołach zem
stę należytą. Wiedzieć łatwo możecie, że wielkie do tey woyny czynie
my przygotowania iedynie tylko przez naszą przyiaźń y przymierze
z wami takoż y przez stałe pragnienie, które mamy wam wspomagać przeci
wko wszystkim Nieprzyiaciołom

Probatio Calami

Stawię się niezawodnie na mieyscu wyznaczone, z kąd będę musiał
przechodzić przez Polskę dla wniyścia do Moskwy z moim woysk
będziecie mieli staranie trzymać gotowe żywności y furaże potrzebn
dla mego woyska

Trzeba będzie darować wielu Polakom błąd, który popełnili przywiązu
iąc się do Interessów Rossyiskich, jeżeli ich wcześnie ~~opuszczą~~ odstą
pią y odmienią swoie postępki ~~wolaszcza~~ poniewaz ~~ią~~ wiadomo
iż większa część z pomiędzy nich byli przymuszeni do ~~takowych~~
kroków. Ci wszyscy którzy się przywiążą do Strony Rossyiskiey będą miani
za nieprzyiaciół, y będą traktowani, y wypędzeni iako tacy za moim
tam przybyciem.

Posyłam wam ten List, abyście mogli ~~rozważyć~~ pomyśleć nad temi różnemi widokami
Jeszcze raz moi przyiaciele y sprzymierzeni, zalecam wam iedność y dobre roz
mienie z nami y Staranie przygotowania furażów dla mego woyska, życzyłby
abyście ~~mnie~~ uwiadomieli, o tych mearach które w tey rzeczy weźmiecie.
Życzę wam dobrego zdrowia moi Przyi: y Spra:

Reflexye dobrze myślących	Respons Autorowi skryptu pod tytułem: Reflexye dobrze myslących
1mo Konfederacya choc by cele iak nayświętsze, y intencye iak naypoczciwsze okazywała przedsięwzięcia swoiego, nigdy do skutku przyprowadzic niemoże, ieżeli niebędzie starac się bydz mocną y liczną.	**Ad 1mum** Miły autorze, kiedy wszytka osnowa interessow iuż iest na kłębku, dopiero Nas zwijac uczysz; kiedy na ostatek poczteroletnym ~~tym~~ z Moskwą walczeniu iuż spodziewamy się bydz przy progu pomyslnego pokoiu, y Traktatu, dopiero dzisiay obudziłeś się, y przychodzisz z kompasem rozmierzac fundament skonczonego budynku: Piszesz w pierwszym punkcie, że Konfederacya nic nie zrobi tylko mocą, y liczbą. Wszakże co widzisz niestało się ani przez Czarnoksięstwo, ani przez imaginacyą, ani przez Sen, ale stało się mocą Obywatelow, y taką liczbą, iaka bydz mogła. Żebym iednak niezdał się naymnieyszemi pogardzac reflexyami, poydę za twoim zdaniem, ile że Ci się zdaie dobrze myslic.
2do Niemoże bydz mocną, ieżeli niepozyska zaufania Narodu, ktory ią naydokładniey popierac może, albo pomocy, y posiłkow Potencyi iakiey przyiazney, y niepodeyrzaney Narodowi.	**Ad 2dum** Wybacz mi co powiem, że przestroga twoia warta tey Konsyderacyi, co Musztarda po obiedzie. Piszesz, że niemoże bydz mocną, ieżeli niepozyska zaufania Narodu. Wszakże widziałeś Konfederacyą Barską liczną do dwudziestu tysięcy, a przeto zaufanie Narodu mieć musiała. Niewidziałeś żadney rekonfederacyi, ani remanifestu, oprocz kilkunastu Sena-

an. 1773

torow

torow zapłaconych od Repnina, ktorzy ią za buntownikow per resultatum Senatus Consilii deklan wali, y zaraz wysłali Posła prosząc o czterydziesci tysięcy Moskwy na ich znoszenie; Ale y Ci chcą się z tego grzechu wyszalbierowac. Więc gdy nikt przeciwko niey niepowstał, ani powstaie, y owsz wszytkie Woiewodztwa pisały się przy konfederacyi Barskiey; O ktorym że tedy gadasz Narodzie, co się tobie zwierzył swego niezaufania?

Dokładasz ieszcze, czego ia nierozumiem radząc Nam posiłkow Potencyi niepodeyrzaney. Wszakże konfederacya wszytkim doniosła, że się Turczyn biie, że się Francya intereſsuie, y inne Dwory. Coz tedy chcesz powiedzic nowego o tey Potencyi niepodeyrzaney, y ktorą z tych trzymasz za podeyrzaną. Pomiarkuy się iezeli tylko gorączki niemasz, bo ma się widzi, zes musiał z plastrem ieszcze na głowie uciec od Bonif trow.

3tio

Zaufanie Narodu pozyskac niemozna tylko broniąc mocno, y nieprzerwanie praw, y prerogatyw Narodu, tylko staraiąc się polepszyc stan iego, y zakonczyc klęski, y nieszczęsliwosci iego.

Ad 3tium

Tak mi się z początku zdawało, miły Autorze, że w myslach twoich chciałes postępowac po tych gradusach, po ktoryc iuz cztery lata mineło, iak konfederacya chodziła. Ale widzę, że czym wyzey sładem za konfederacyą idziesz, tym większy zawro w głowie cierpisz.

Piszesz zaufania Narodu pozyskac niemozna, tylko broniąc mocno y nieprzerwanie praw, y prero ga gatyw Narodu. Niech mi się godzi spytac ciebie, co rozumiesz przez to słowo prerogatywy Narodu? Czy myslisz, że wolnosc, y Wiara są coś podleyszego, niżeli twoie prerogatywy? Czy na ostatek zdaie ci się, że Konfederacya Barska lepiey by była uczyniła, gdyby na czole hasła swego położyła prerogatywy Narodu, a niżeli, że się związała przy wierze, y wolności. Wiedz że otym miły polityku, że co inszego iest prerogatywa, a co inszego Wolnosc y wiara. Że prerogatywy Narodow wypływaią ex conventione z inszemi Potencyami, a Wolnosć pochodzi z independencyi, od wszytkich innych Narodow; Więc rożnosć między temi dwoma słowami iest bardzo daleka.

Woyna dzisieysza gdyby wzięła początek o precedencyą między Posłami Moskiewskim, a Polskim, lub Prymasem albo innemi, na ów czas mogłbyś wspominac twoie prerogatywy, ale kiedy widzisz, że Woysko Moskiewskie weszło w kray nasz bez wypowiedzenia Woyny, że Repnin dysponował całą Polską, a potym przybrawszy sobie Podoskiego, y innych Pomocnikow przepisywał prawa, y ustawy bez naymnieyszego względu na independencyą. Przeto o wywrocenie wolnosci skonfederowac się podciwym obywatelom należało. Ale pozwol mi powiedzic, że gdyś to pisał sam siebie nierozumiałeś, y przyznay się lepiey, że przez prerogatywy Narodu, chciałeś rozumie

4to

Posiłkow obcey Potencyi prawdziwie Wolności, y Narodowi przychylney dostąpic y ubespieczyc sobie niemożna, tylko staraiąc się usilnie wzaiemnie iey bydź zdolnemi.

5to

Konfederacya teraznieysza niemoże bydz cnotliwsza, Cele iey wszytkie niemogą bydz swiętsze, y podciwsze. Czemuż nie iest mocną? Czemuż niewzbudza zaufania? Czemuż nie iest na tym stopniu władzy y powagi, ktory iey przystoi? Oto dla tego, że zaniedbała dawnych praw ułożenia, dla tego, że chciała Nowosci wprowadzac, dla tego na ostatku że nieprzyswoiła sposobu postępowania prawnego, y statecznego.

prerogatywy Urzędow; Co iest cz stym szalenstwem, y ta twoia chorob nizey ci się dowodzic będzie.

Ad 4tum

Maxyma, ktorą cytuiesz, ies prawdziwa, że iedna Potencya ni może bydz drugiey Potencyi prawdziwie przychylna, ieżeli wspa nemi niesą związane pozytkami.

Trzeba by ci naypierwey dłu eplikowac, żebyś to poiąc mogł, iakie pozytki łączą teraz Potency Nam sprzyiaiące. Powtore dla iakich przyczyn Wolnosc w Polszcz iest innym Monarchom potrzebna. Jnaczey bez iasnego kombinowan interessow naszych z interessami inszych Potencyi, oco się pytasz zrozumieć niepotrafisz, ile widzę miły Autorze, że całą tę maxymę Zywcem wyiąwszy z Biefeld do twoich reflexyi przytoczyłeś takim slepym trafunkiem, iż iey żadną mi rą, ani do wyzszego artykułu, gdzieś pisał o prerogatywach, ani do niższego, gdzie mowisz o niezaufaniu przyszyc niepodobna.

Ad 5tum

Po cytowaney piękney maxymie z Biefelda Cosz konkluduiesz, moy miły Polityku w terazniejszym piątym twoim artykule, oto pochwaliwszy cele konfederacyi, pytasz się siebie Czemuż nie iest mocną? czem niewzbudza zaufania? czemuż nie iest na tym stopniu władzy y powagi, ktory iey przystoi? y zaraz Sam sobie odpowiedasz. Oto dla tego, że zaniedbała dawnych praw ułozenia, dla tego, że chciała Nowosci wprowadza dla tego na ostatku że nieprzyswoiła sposobu postępowania prawnego, y statecznego.

Ten

Ten twoy dyalog miły Autorze, ieſt podobnieyszy do Snu, albo do maligny, niżeli do reflexyi dobrze myslących. Pytam się wzaiemnie ciebie, ktoraż to konfederacya cztery lata trwała, y utrzymywała się mocą y siłami swemi? pytam się powtore ktorą konfederacyą popierali Turcy, y Francya razem? Więc zgodzić się musisz, że konfederacya teraznieysza ieſt mocnieysza nad dawne, poważnieysza nad przeszłe, y maiąca więcey zaufania nad inne, kiedy piąty rok Negocyacye u Dworow utrzymuie.

Jeżeli to cię gorszy co piszesz, że niema władzy takiey, iaka iey przystoi. Mieyże, proszę cię, cierpliwość, aż wnidzie do kraju, potym ogłoś się Autorem tych twoich reflexyi, a ia się spodziewam, że pierwszy władzy swoiey przykład nad tobą uczynic nieomieszka.

Odpowiedzi twoie nie są tylko imposturý, y kalumnie. Powiedasz dla tego niema zaufania, iż zaniedbała dawnych praw ułożenia. Cożto pytam się ciebie do konfederacyi należy układać dawne prawa? Wszakże ich Ładowski ułożył. Powiedasz powtore, że chciała Nowości wprowadzać. Czemuż tedy niewzmiankuiesz w reflexyach twoich, czy chciała nową wolność, albo nową Wiarę wymyslic. Poniewaz konfederacya Generalna niema w obowiązkach swoich tylko te dwa hasła Wolność, y Wiara.

Powiedasz ieszcze, że nie przyswoiła sposobu postępowania prawnego y statecznego. Widzę ia że w tym sensie chcesz ſtro-

ſowu

6to

Akt konfederacyi, y przysięgi nasze uzbroiły Nas przeciwko nowym prawom. Obiecalismy, y przysięgli wspol braciom naszym bronić, y utrzymywac dawne prawa; iednakowoż ustawicznie nowosci wprowadzamy, y popieramy.

7mo

Moznasz obiecywac sobie pozyskac zaufanie Narodu, ktory nienawidzi Nowosci, utrzymuiąc te Nowosci? Moznaż bespiecznie na obronę wolnosci używac tych Samych sposobow, ktorych Moskwa na pognębienie tychże zażywała?

fowac konfederacyą o niepra
wnosć, y niestatecznosc, ale skła
tey mysli złosliwey iest tak gła
pie wyrazony, że ani ia, ani ty
nierozumiemy, więc niebaw ody
się poidz my daley.

Ad 6tum et 7mum

Daremnie, miły Autorze, twoy
rozum błąka się po aktach konfe
deracyi Barskiey. Cytuiesz,
żesmy przysięgli, y obiecali wspo
Braciom naszym utrzymywac sta
re prawa. Powiedz że mi, w
ktorym to starym prawie tak moc
zakochałes się, że wiednych arty
kułach twoich reflexyi niezaufa
niem grozisz a w drugich ustawi
cznie stropuiesz o iakies Nowosc
y zaniedbanie praw starych.
Przyznam ci się, że zgadnąc
niepotrafię, ieżeli mi tego ia
sniey, y wyrazniey niewytłoma
czysz.

Tak w szostym iak w siod
mym artykule reflexyi twoich dwi
widzę opinie Mozg twoy zara
ty. Pierwsza niezaufanie Nar
du; druga stare prawa, y iakies
Nowosci. Ale wierz mi, że
obiedwie twoie mysli są fałszyw
Co do pierwszego, ieżeli prawd
wie chcesz szukac przyczyny ni
zaufania Narodawego? szukay że
iey w aktach Seymu delegacyi,
y w aktach konfederacyi Radoms
na ostatek szukay w Archiwum
Repnina. Jeżeli znaydziesz t
Same osoby w konfederacyi Bars
ktore pensyi podczas Delegacyi
dla siebie powiększały, pienią
od Moskwy brały, Obywatelow
dziły, a na zgubienie wolnosci
y wiary z Moskwą przysięgały się
przystanę zaraz do twego zdania,
Narod ani zaufania w takich
dziach miec niepowinien, ani
ie

ich roboty nic dobrego spodziewac się niemoze. Ale kiedy widzisz Nayczystsze Serce konfederacyą teraźnieyszą reprezentuiących, z kądze tedy wymysliłeś sobie niezaufanie Narodu.

Co się tycze drugiey opinji twoiey, iuzem ci powiedział wyzey, zemy się nieprzysięgli o prerogatywy Narodu, bo Casus non existit, mniey ieszcze przy prerogatywach Urzędow, bo by to była robota szalonego wzruszac spokoynosć powszechną dla prerogatywy JP. Woyskiego, albo JP. Podsędka, chociasz obadwa Urzędy są starym prawem opisane; ale powiedziałem iuz zesmy się skonfederowali przy Wierze, Wolnosci, y całosci Oyczyzny naszey; Więc trzeba bydz przekonanym, ze kto broni Wiary y Wolnosci, broni razem prawa, na ktorych wspieraią się te dwa kardynalne filary. Niemogę tedy przyiąc twego strofowania o zaniedbanie prawa starego, y o iakieś Nowosci wprowadzenie tylko za znak pomięszanych zmysłow twoich, albo za imposturę, y kalumnią.

Gdybyś miał tylko uncyą zdrowego rozumu, zadrzec by ci pioro powinno pisząc w siodmym artykule twoich reflexyi. Moznaz bespiecznie na obronę Wolnosci zazywac tych Samych sposobow, ktorych Moskwa na pognębienie tychze zazywała. Ktoresz to upatrzyłes sposoby w konfederacyi podobne do Moskiewskich? iezeliś upatrzył, czemuz ich niewzmiankuiesz? Czy rozumiałes, ze babskie gadki są to iedno co reflexye dobrze myslących? przyznam ci się, ze nielubię ani gadek czytac, ani ich zgadywac, y upewniam ciebie, zebym był plunał na twoie pismo, gdyby mnie był tytuł twoich reflexji

8vo

Gdyby ieszcze te tak mocno utrzymywane Nowości iakie konfederacyi przynosiły pożytek, mogła by ztąd iakaś znaleść wymowkę. ale to wszytko niepomnożyło w konfederacyi ani Woyska, ani pieniędzy, y owszem Narod do podeyrzania skłonny /: bo iuż tyle razy oszukany /: w pędzie swoim zatrzymał się, a pierwiastkowa gorliwość iuż zgasła.

xyi dobrze myślących do czytani niezachęcił.

Jeżeli przez tę gadkę chciałeś powiedzieć, że tak Moskwa kra rabuie, iak y Woysko konfederack a może y gorzey, to prawda. Rabował Bierzyński, z Kaldy w swym rabował Paszk owski, y inni naieżdżali wsie, od bijali skarbce, porujnowali zupy zmarnowali sol; ale coż temu winna konfederacya genera na. Jeżeli niewiesz czyim duchem te exorbitancye się dzi ły, to byś się nauczył z listów niektorych osob, gdzie pisały do roznych Senatorow, że Bierzy ski ieden iest poczciwy Obywatel, y ieden Rycerz. Ale iesz cze widzę bardzom się pomylił w moim zgadywaniu, ponieważ mo ia myśl porownała sposoby konfede ratow z Moskiewskiemi co do ruj ny tylko kraju, a ty piszesz co do pognębienia Wolności? Więc między krajem a wolnością sam przyznaię wielką rożnicę.

Miły Autorze przestrzegam c twoie pismo iest bardzo śmiałe, twoie zarzuty nie są tylko kalu mnie, a myśli twoie, nie są tylk skutkiem maligny.

Ad 8vum

Ktoż cię nauczy, miły autorze, o pożytkach, albo szko dach przez wprowadzenie nowo uczynionych, kiedy nikt zrozumi niepotrafi, co ty chcesz mowic przez twoią Nowość. Dokładasz że ta nowość niepomnożyła ani Woyska, ani pieniędzy. Jak po dko pierwszego nierozumiem tak o drugim wiedzić niemogę. ale c piszesz, że Narod do podeyrzan sk

9.no

Coz zapozytek wyniknął z tąd dla konfederacyi, że Hetmanow y Reymentarzow władzę umnieyszac usiłowała. Wykorzeniono zupełnie posłuszenstwo, y dyscyplinę Woyskową, ktorą pława utrzymywały w żołnierzach Narodu. Postanowiono kilku komendentow, ieden od drugiego niedependuiących. A co naynieszczęsliwi. Dla Nas, że się to na tym skonczyło, że się ich bać zaczęto, a przez to nieraz y kłocić usiłowano.

skłonny /: bo tyle razy oszukany /: w pędzie się swoim zatrzymał, y pierwiastkowa gorliwość iuż zgasła. Wiedz o tym, że sam błądzisz, y Narodowi krzywdę czynisz; Dla czego upewnić cię muszę, że ci ktorzy teraz bronią Narodu, nie są ci Sami, ktorzy go przed tym oszukali. Jeżeli zas cisną się niektore subiekta do rady konfederackiey tym koncem szczegulnie, żeby nosząc płaszczyk obroncow Starych praw, Stare szalbierstwa, y dawne zdrady płaszczykiem zasłonili, tedy nie frasuy się wszyscy ich znaią, a przeto będą mieli ostrożność na ich postępki.

Ad 9.num

Dopiero poznawać zaczynam z tego Artykułu, że co nowoscią zowiesz, iest to Rada Woienna, y Rada skarbowa, co zowiesz starym prawem, iest to prawo o Buławie, y o skarbie koronę. Co zas wyżey nazwałes prerogatywą Narodu, to chcesz mieć prerogatywą Urzędow.

A ponieważ zacząłes kwestyę twoię od pytania. Coż zapozytek wyniknął z tąd dla konfederacyi, że Hetmanow, y Reymentarzow władzę umnieyszać usiłowała? Więc pozwol mi także spytać ciebie; Co zapozytek byłby, gdy by Jch konfederacya przy dawnych prerogatywach zostawiła? Jeżeli mi odpowiesz, że ten Sam zysk będzie dla Rzpltey, ktory był za dawnych rządow Hetmanskich Tedy ci wszytkie zaraz porachuię. Dragonie Rzpltey nie umiały

nic

nic tylko pułmiski nosic na stoły Hetmanskie. Regimentowe konie za karytą ich aſsystuiąc zdychały. Woyskowi na Seymikach hałasy czynili; Na reaſsumpcyach Trybunałow za ordynansami Hetmanskiemi tumulty robili. Swiadkiem tego ostatnia reaſsumpcya Wilinska za Augusta Trzeciego, gdzie Hetman Maſsalski całe woysko do Wilna sprowadził.

Chcesz-że ieszcze wiedzic dawne pozytki z Urzędu Podskarbinskiego. Oto skarb kradli iak chcieli. Kleinoty, y Srebra stołowe sprzeuowali. Pałace sobie na wsiach wielkim kosztem budowali. Seymy, unikaiąc kalkulacyi zrywac kazali. Na Seymikach Mytnikow, y Celnikow swoich Postami utrzymywali.

Jezeli mi odpowiesz, że to było equilibrum inter libertatem et Majestatem. Powiedz to proszę cię drugiemu Waryatowi takiemu iak sam iestes, ktory nie wie co się dzieie w Polszcze, y co się działo podczas Konfederacyi Leduchowskiego, gdzie wszyscy Hetmani odstąpiwszy Narodu, przyszli się do Woyska Saskiego, y zato byli dekretem tey że Konfederacyi od czci od Wiary, od fortuny, y od Urzędu odsądzeni.

Jezeli tedy wiadome są tobie obowiązki Konfederacyi Leduchowskiey, ieżeli znajoma opreſsya całego kraju, y Obywatelow przez Kontrybucye Saskie; gdzie się podzieie twoie malowane equilibrium, ktorym chcesz omamic Obywatelow, y Oszukac Oyczyznę, dla tego tylko, żeby się przypodchlebił Hetmanom.

Pow

Powiedz mi, co za pozytek mielismy podczas przeszłey Konwokacyi z tych dwoch Urzędow. Hetman był Człowiek poczciwy, ale tak stary, że w zgrzybiałosci swoiey nie miał inszey rady nad iednę Zonę, dwoch domowych bałamutow, y dwie kobiety. Gdyby była na ow czas rozumna rada Woienna umysłem iego rządziła nie Zona, y domowe stołowniki, tedy by zapewne nieopuscił był Warszawy, y nieposzedł błąkac się po gorach Węgierskich.

Niewątpię że będziesz ciekawy, iak sobie postąpił Podskarbi w tym przykrym na Oyczyznę przypadku. Oto podpisał naypierwey neutralitatem iak Potencya iaka. Potym niechciał się pisac na manifescie z Hetmanami, Xięciem Biskupem Krakowskim, y innemi Senatorami przeciwko gwałtom, y opressyi Moskiewskiey, ktora co czyniła wszytkim iest wiadomo; Cała polityka Urzędu Podskarbienskiego nie miała inszego końca, tylko zamruzyc oczy na biedę Oyczyzny, a ocalic pieniądze, ktore iednak ku koncowi Seymu konwokacyinego bez ceremonji, nieuważaiąc na neutralność z kieszeni wytrząsnięto. ale że ietesmy blisko Artykułu o Podskarbim więc poydźmy do niego.

10mo

Coż zakorzysć miała konfederacya, że się sprzeciwiła Administracyi Podskarbiego W. Koronę. prawem obwarowaney. Dawny porządek skarbu utrzymac się niemogł. Zła Moneta rozmnozyła się w krajach naszych. Kassy Generalney, y porządney ustanowic niemoglismy.

az

ad 10mum

Chwała Bogu żem się doczekał twego dziesiątego Artykułu, gdzie sam swoie szalenstwo wyznac musisz.

Zacząłes, miły autorze, w twoich reflexyach, że nic konfederacya niezrobi, tylko mocą y liczbą. Że liczby, y mocy miec niemoże

bez

a z wybranych tylu Milionow sposobu wyrachowania się Rzpltey niewidziemy.

bez zaufania. Pozyskac zas zaufania niepodobna, ieżeli niebędzie starych praw utrzymywac, ktore wszyscy popierac sprzysięgli się. A teraz na ostatku konkluduiesz przez kwestyą = Co za korzy miała konfederacya, że się sprzeciwiała Administracyi Podskarbiego W. Koron. prawem obwarowany. Otoż to iest całego twoiego bałamustwa argument, y osnowa.

Uważayże, proszę, czy nie iedno to było powiedzieć, że konfederacya niemoże bydź mocna, y straci wcale kredyt u Narodu, ieżeli nieprzywroci Urzędowi Podskarbieńskiemu dawnych sposobow do kradzieży skarbu koronnego, a gdy znaydziesz, że ia to samo powiedziałem w krotkich słowach, co ty w dziewięciu artykułach przez tysiączne bałamustwa wytłomaczyc mi usiłowałeś. Pytam się ciebie naypierwey czy mogłże kiedy zdrowy rozum pomyslić? żeby konfederacya Barska y w Niey zacni Mężowie sprzysiągłszy się porzucili domy, żony, fortuny, y dali się złupić z milionowych intrat dla tey ażeby Urzędowi Podskarbieńskiemu według upodobania wolno było szarpac dochody publiczne.

Pytam się powtore czy nie iestże to szaleństwo grozic y pisac, że Narod, ten, y Ci Obywatele, ktorzy zawsze byli troskliwi o całość, y naymnieyszą pomyslność Oyczyzny swoiey stracą teraz zaufanie y narzekac będą na konfederacyą, że zagradza drogę do kradzieży skarbu, y niewyrzuca strozow do pilnowania iego postanowionych.

Pytam się na ostatek czy nie iest to oczywista waryacya, imaginowac

sobie

sobie, że konfederacya Barska sprzysięgła się na szkodę dobra publicznego, na ruynę Ærarii publicz. Y że przyrzekła póty się nierozwiązac, póki skarbu koronę. obdartego nieobaczy. Gdybys powiedział nayostatnieyszemu żołnierzowi w konfederacyi, że on dlatego się bjie z Moskwą, y krew wylewa, żeby wolno było kraść Podskarbiemu, tedy by ci w oczy plunął konfederat, a Moskal dał z pięć set batogow. Ponieważ sam przyznasz, żeby to było wstydem, y hanbą dla Potencyi Moskiewskiey woynę toczyc z Polakami, zabraniaiąc absolutnych rządow skarbu koronę, iako y rowną niesławą dla Polakow bic się z Moskalami oto, żeby wolno było dochody publiczne krasc iednemu obywatelowi. Coż dopiero gdybys to powiedział Turczynowi albo Francyi lub innym Potencyom w tę woynę wchodzącym, iestem pewny, żeby cię kazano związac, y zaprowadzic nazad do Bonifratrow zkąd podobno uciec musiałes.

W całey Polszcze, miły Autorze, obywatela tak w rozum obratorze, obywatela tak w rozum obranego niepokażesz, ktoryby iedną kroplę krwi swoiey zaniosł szkodzie publiczney na ofiarę; dla tego żeby Panom Podskarbim wolno było napisac naypierwey w percepcie z cła koronnego trzykroc sto tysięcy, zkąd przychodzic powinno kilka milionow, Potym żeby wolno było napisac w expensie sto tysięcy na miotły, Osmdziesiąd tysięcy na papier, Trzydziesci tysięcy na piora, a sobie za tę sztukę sto dwadziescia tysięcy pensyi.

Na

Na ostatek Miły autorze, kogo bolało, temu sarkać należało. Wiadomo każdemu, że Seym Konwokacyiny władzę Podskarbińską ukrócił. Gdzież iest Manifest oto którego Podskarbiego.

Pomijam, że Podskarbi koronny w Wigilią Konwokacyi niechciał się manifestować z innemi Senatorami, bo na ówczas neutralność z iedney strony, a z drugiey strony polityka Menażowanie radziła, żeby favore następuiącey kalkulacyi umysłu kalkulatorów niepodraznić, chociaż by wiara y wolność cierpiała. ale powiedz mi miły autorze, czemu się niemanifestował, y czemu niebronił swoich prerogatyw w ten czas, kiedy mu kiesznią wytrząsano, y Stróżów do skarbu przydawano.

Jeżeli tedy Podskarbiowie Sami siebie niebronili. Jeżeli z ich strony niebyło y niemasz Manifestu! zkądże więc ta wizya w głowie ci się uroiła, że co szablę dobytą konfederacką obaczysz, to rozumiesz, że ona woiuie za prerogatywami Podskarbienskiemi; tak iak ów Waryat athenski, co widział wchodzący okręt do portu, to rozumiał w szaleństwie swoim, że iego własny y dziedziczny.

Niewątpię, że wszytkie musisz znać prawa, ponieważ naywięcey o starym prawie gadałeś. Radbym, żebyś mi dwie konstytucye pokazał. Pierwszą, gdzie zakazuie pilnować publicznych dochodów. Drugą, która ie kraść pozwala. Jeżeli tedy żadna z tych dwóch in volumine legum nie nieznayduie się, y Podskarbiowie niemaią tylko rząd Skarbu, iakimże prawem ukradł Siedlicki Podskarbi dwa Miliony, ktore przepadły? y iakim prawem niegodzi się Rzpltey ani przeszkadzac, ani pilnować, ażeby podobnym sposobem inni Sukceſsorowie na Urzędzie Podskarbinskim z prowentami publicznemi obchodzili się.

Otoz masz, miły Bałamucie, odpowiedz na pytanie = Co za korzysc miała konfederacya, że się sprzeciwiała administracyi Podskarbiego korone prawem warowaney. Żebym cię ieszcze zupełnie uspokoił, należy mi ci powiedziec, że konfederacya Widziała w tym iawne pożytki dla kraiu w ogulnosci, y całość dochodow publicznych, Nad to nie tobie partykularney osobie należy się Generalnosci pytac, czemu to czyniła, gdyż tylko na Seymie zgromadzone Stany roztrząsac Jey czyny moc maią.

Że zaś nierozumiem cos chciał powiedzić przez te słowa z wybranych tyle Milionow sposobu wyrachowania się nie widziemy. Jezelis chciał mowic o regestrach albo o Ewikcyi. Więc możesz bydz pewny że y regestra znaydziesz porządne y poſseſsye zasiadaiących w Radzie Skarbowey daleko większe niżeli są, y były poſseſsye Podskarbich. O czym upewniwszy ciebie, czytać będę daley twoie reflexye.

11mo

Oprocz tego wszytkiego, te nowe ułożenia odrazyły od Nas, uczyniły nas podeyrzanemi Narodu.

wał

Ad 11^{mum}

Jak prędko zrozumiałem, że tylko w starym prawie szukasz dziury, ktorą byś się wcisnął do

Docho

Wzbudziły między Nami Sciſsye, y niechęci, y odstręczaią Dobrych Obywatelow od iednoczenia się z Nami.

dochodow publicznych, tak będ pewny, że iey twoią Nowoscią niewywiercisz. Pisałes wyży y teraz znowu powtarzasz = te nowe ułożenia odraziły od Nase. Ledwiem przeczytał, y zaraz się domysliłem, kto to iest odrażony, y od kogo, chociasz nic niewzmiankuiesz. To pewnie odrazili się Mytnicy, Celnicy, y Ci Pisarze ktorych z komor wypędzono, a teraz siedząc na bruku o głodzie piszą reflexye dobrze myslących.

Miły autorze, podobno y ty iestes ieden z tych nieborakow, bo miarkuię po twoich argumentach, żebys lepiey ukraść potrafił, niżeli napisac. Ale niechay się odrażaią iak chc Ci wszyscy, ktorzy Skarb publiczny Szarpali, y Ci z Ni mi ktorzy pensye brali niepotrzebnie. Owszem niech się wyniosą w te kraje, gdzie nawet rozkaz iest Wroble dusić, żeby cudzey przenicy nieziadały; y gdzie takich Szarpaczow do taczek kuią po fortecach. A zaliż złych ludzi w Polszcze ubędzie, albo ich kara zagranicą poprawi; ponieważ rozumieią, że konfederacya Sprzysięgła się o Wolnosc y o Wiar tym koncem, żeby im wolno był krasć Skarb Koronny bez nagany, bez kary, bez widza, bez Stroża, y bez naymnieyszego dozoru.

Prozno sobie podchlebiasz, że ostroznosć konfederacyi u nita ią podeyrzaną u obywatelow. Przestań wrożyc, że ob

się

watelo podciwi niebędą się łączyc z Nami, poniewaz tez y Cygani mało wrozeniem zarabiaią. Bayka to iest wszytko co prawisz. Nigdy podciwy obywatel niemoze razem kochac Oyczyzny, y iey szarpaczow, bo by się dwie passye sobie przeciwne w umysle iego znaydowac razem musiały, to iest zyczyc Oyczyznie pozytku razem, y szkody, co iest niepodobna. A zatym niebędę sobie głowy łamał na długie odpowiedzi, bo widzę, ze twoie reflexye nie są warte rozumnych dyssertacyi. Poydę daley zebym prędzey skonczył.

12mo

Podeyrzenie, ktoremu iuz rzez to podpadamy, pomnaza się eszcze przez Czynnosci nasze opieszałe, Obojętne, y sobie Samym przeciwne.

Ad 12mum

Smiechu godna imaginacya, obchodzic Skarb na oko, zkąd by go szarpnąc, a Strozom grozic podeyrzeniem. Wyrzucac na oczy Konfederacyi opieszałe, obojętne, y sobie Samym przeciwne czynnosci. Nie iest ze to kalumniowac, a to ieszcze Naywyzszą Zwierzchnosc niewinnie, ktorą wyzey dostatecznie usprawiedliwiłem. Wybacz co powiem, ze tak muszą iść interessa, iak ich okolicznosci zagraniczne prowadzą. A zatym kto nie patrzy, tylko na Skarb, zle ich uwaza, y miałko o nich mowic musi. Otoz masz krotki respons.

13tio

Cnoty, y zasługi JmP. Oginskie uczyniły go zaiste godnym, azeby

uczy

Ad 13tium

Zacząłes, miły Autorze, od panegiryku JP. Oginskiego, a

skon

~~Wzbudziły między nami Scisłe niechęci, y odstręczaią do b·yk Obywatelow~~ [illegible]

uczynić dla niego excepcyą w ustanowieniu naszym. Ale co za przyczynę miec konfederacya mogła do przyswoienia przytey okazyi ułożenia niszczącego bezkrolewie, y szkodliwego interessom naszym.

14to

Tyle starostw rozdanych przez Poniatowskiego byłyby zaiste wielką pomocą dla konfederacyi. Dziesięc lub dwanascie Milionow, ktore consecutive z tych dzierzaw wybieraią, Możnaby było Woysko Narodowe utrzymywać, y interessa nasze popierać by mogły.

15to

Te zostawuiąc w ręku ludzi, ktorzy te pieniądze przeciwko Nam zażywac będą; przymuszeni będziemy na utrzymanie Woysk ~~ska~~ naszych przyciskac podatkami Szlachtę, y kraie nasze, ochraniaiąc prawdziwych Moskwy Adherentow.

16to

Naygorsza w tym wszytkim rzecz iest, że ten krok oznacza boiazń, y obojętność, ktora nadzieię odeymuie, y wiele iuż iest co rozumieią, że konfederacya blizsza iest zgody niżeli Woyny z Poniatowskim.

skonczyłes na strofowaniu o zniszczenie bezkrolewia. Domyslam się coś chciał mowic, ale tez y to znam, że co mowisz tego Sam nierozumisz. A zatym JP. Ogiński będąc mężem Zacnym y cnotliwym mniey Szacuie cudze pochwały, a ia tez na twoy sen o bezkrolewiu nic tobie nieodpowiem, y tak skonczemy artykuł.

Ad 14tum

Taką radą małe dziecko pogardzic by powinno. Każdy wie, że Moskwa opanowała całą Polskę. Jakże smiesz radzić, żeby konfederacya rozsyłała wybierać twoie Miliony od Starostwa do Starostwa, kiedy za Krakow cięzko się wychylić konfederatowi po wiązkę siana.

Ad 15tum

Wiele iest takich maiętnosci do konfederatow należących z ktorych Moskwa intratę wybiera. Jezeli tedy takiey natury prowenta niemogą bydz ocalone, ani na swoy pozytek obrocone. Nie iest że to bałamuctwo pokazywac gałkę na kosciele, po ktorą wleść niepodobna.

Ad 16tum

Jeszcze gorsza, wierz mi, rzecz iest, że ciebie nikt nierozumi, o iakim mowic chcesz kroku, co boiazń y obojętnosc oznacza. bo ieżeli gadasz o boiazni iść na kosciół po gałkę, ktorą w Wyzszym artykule pokazywałeś, idzże sam po nią, y przykłey mi do niey Supozycyi twoie, o pokoiu y zgodzie z S. Stanisławem; tym czasem nim się smiać przestanę.

17mo

Ta opinia, ktora konfederacyi zu-
pełnie kredyt stracić może, wzma-
nia się ieszcze przez tę opieszałość,
[opoźnienie] z ktoremi proiekta
rancyi do zmocnienia Narodu dążą-
e, przyimuiemy, y ułatwiamy.
Boiąc nikt niemoże w całey Pol-
szcze, iak w interessie własney ob-
ony tak słabo, y niedokładnie po-
tępować można.

18vo

Z tego wszytkiego tak łatwo
iest widzieć, że konfederacya nie-
ażywała sposobów, ktoreby iey za-
ufanie Narodu, y moc istną pozy-
kać mogła.

Ad 17mum

Każdy wie, że interessom niemożna przyłożyć ostrogi do boku, żeby kłusem chodziły. Potencya Turecka mocnieysza niżeli konfederacya, a przeciesz widziemy, że skutki ich Woyny stępem stanęły. Ktokolwiek zna kray nasz, y sytuacyą naszą dziwować się niepowinien, że proiekta Francyi do zmocnienia Narodu dążące oporem idą. Kray zniszczony, obywatel zgłodzony, Rzemiesznika niemasz, Broń z trudnością sprowadzać, Sukna trzeba daleko szukać. Łatwo więc dziwować się, y pisać iak w interessie własney obrony tak słabo, y niedokładnie postępować można. Ale konfederacya będąc uspokoiona na Sumieniu, że żadney powinności swoiey niezaniedbała, pogardzać będzie twoim podziwieniem.

Ad 18vum

To iest podobne do kalendarza Dónczewskiego, gdzie nikt prognostyku bez klucza wytłomaczyć niepotrafi. Że zaś ia miły autorze twoy klucz iuż wiem, więc na mieyscu responsów będę ci kład twoich enigmatów tłomaczenie.

Z tego wszytkiego tak łatwo iest widzieć, że konfederacya nieprzywróciła Urzędowi Podskarbinskiemu dawnych sposobów do kradzieży Skarbu Koronnego, ktore by iey zaufanie Narodu, y moc istną pozyskały. O toż to iest tłomaczenie.

19no

Trzeba więc, ażeby przyswoiła niedowłocznie sposob postępowania ktory by iey ubespieczył tę pomyślnosc, ktorey dotąd nieuznała.

20mo

Trzeba żeby konfederacya oznaczyła przywiązanie swoie do dawnych praw, przyprowadzaiąc ie do exekucyi.

21mo

Nieprzystoi konfederacyi utrzymywac te nowosci, przeciwko ktorym iest zrobiona.

22do

Niepowinna dłużey sprzeciwiac się wyraznym prawom względem władzy, Hetmanow, y Regimentarzow, ktorzy iedynie posłuszenstwo y subordynacyą wprowadzic mogą.

Ad 19num

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno. Trzeba żeby konfederacya zaraz przystąpiła do oddalenia Rady Skarbowey, bo się niegodzi pilnowac skarbu, y przeszkadzac prerogatywie Podskarbinskiey, mocą ktorey wolno mu iest drzec łupic, szarpac, y rozpraszac podatki publiczne, ktore postępowanie ubespieczy iey taką moc iakiey ieszcze nieznała.

Ad 20mum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno. Trzeba żeby konfederacya oznaczyła przywiązanie swoie do dawnych praw, oddaiąc skarb w absolutny rząd Podskarbim; przez co pokaże, że kocha Oyczyznę, broni Wiary, y Wolnosci.

Ad 21mum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno. Nieprzystoi konfederacyi utrzymywac strożow, y pilnowaczow, bo to iest wymysł nowosci, a konfederacya sprzysięgła się o wolnosc, mocą ktorey trzeba żeby było wolno samym tylko Podskarbim łupic Skarb Rzpltey.

Ad 22mum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno: konfederacya niepowinna się sprzeciwiac Hetmanom, y Regimentarzom, y Radę Woienną przydawac. Bo ieżeli Hetmani, ktorych korzysc łudzic niemoże, zaniedbaią mowic o siebie, tedy Rada Skarbowa utrzyma się. Trzeba więc podszyc swoy intere

inte

interessem Hetmanskim, żeby się prędzey utrzymac przy dawney prerogatywie Skubania Skarbu. Dla czego należy rozgłaszac, że oni są iedni, ktorzy Subordynacyą wprowadzic mogą.

23tio

Należy konfederacyi powierzyc według prawa Administracyą Skarbu Podskarbiemu W. Koron:, ktory iedynie kassę Generalną, y porządek Skarbu ubespieczyc może.

Ad 23tium

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno: Należy koniecznie konfederacyi oddac skarb kor: w absolutny rząd Podskarbiego, żeby mu independenter od nikogo wolno było pensye powzniakom naznaczac, kleynoty kupowac, y prowenta publiczne na swoy pozytek y upodobanie obracac. Ale co sześć lat powinien będzie na małey kartce rachunki podac, Według zas starego prawa, y dawnych zwyczaiow za Prependowskiego, y Sieldnickiego niema więcey pisac w percepcie z Cła kor: iak Trzykroc sto tysięcy, chociasz ztąd kilka Milionow przychodzi. Podobniesz w expensie niema więcey pisac na miotły tylko sto tysięcy; a na piora trzydziesci tysięcy. Takim sposobem niegodzi się nikomu dysponowac Skarbem, tylko Podskarbiemu, ktory iedynie ten porządek sam uczynic może, y tak ubespieczyc kassę, że cała Rzplta dopytac się o nią niepotrafi.

24to

Trzeba obiasnic Sancitum o uprzywilegowanych, y Na administracyach ubespieczyc płacę Woyska y nadgrodę męstwa y cnoty.

Ad 24tum

To się tak przez klucz tłomaczyc powinno: Wydała Generalnosc Uniwersał, że wszyscy ante publicatum interegnum privilegiati, maią wolnosc łączyc się z Generalnoscią donec aliter decidetur.

Więc

25to

Przystoi konfederacyi ubespieczyc Stan, y charakter Marszałkow, y konsyliarzow przeciwko Nowym a nieprawnym elekcyom, Waruiąc iednak prawa y prerogatywy Województw, ktore zaskarzywszy się nayprzod, y od konfederacyi rezolucyą odebrawszy do nowey postępowac mogą elekcyi.

26to

Na ostatku trzeba konfederacyi korzystac z pomyslnych Dumu Francuzkiego dyspozycyi na zmocnienie swoie, na pomnozenie Woyska, y na wykonanie projektow zdrowych, roztropnych, y pozytecznych.

27mo

Iezeli konfederacya tych sposobow zazywac zechcę; będziemy za honor poczytywali sobie powszechne Narodu ubespieczyc uszczęsliwienie; ale

ieżeli

Więc trzeba rzucac potwarz n konfederacyą, że przez to Sanci tum obaliła, y zniszczyła pierwszy uniwersał interegni, a to dla przychęcenia głupich, y przywiązania ich do fakcyi przeciwko Generalności. A chociaż z Administracyi Starostw cwię nigdy nic niepodobna, przecię należało napisac dla przymilenia się Woysku, azeby płacę na tey Administracyi ubespieczyc y wyznaczyc nadgrodę męstwa, y cnoty.

Ad 25tum

Do tego Enigma nie potrzeba klucza.

Ad 26tum

To Enigma iest tak wysokie, że go kluczem wytłomaczyc nie potrafił.

Ad 27mum

Stanowszy na koncu n ich odpowiedzi, niechciał bym się rozstać z tobą bez po zegnania. Niżeli iednak przystąpię do tego; pozwol mi się spytac cos ty za Czło ieżeli postępowania sposobu odmieniac niezechce, oddaleni statecznie będziemy, niechcąc ani Narodu, ktorego przewidujemy nieszczęscia, ani u Dworow Cudzoziemskich bydz policzonemi między temi, ktorzy dobrych ich intencyi poznac, ani ich doktadnie popierac nieumieli.

wiek? Wypowiadasz, widzę, słuzbę konfederacyi, toc musisz bydz konfederat. Wypowiadasz widzę, gromadno, oddaleni Statecznie będziemy, toc was musi bydz więcey Autorow niżeli ty ieden. Powiedz że mi czy przysiągłeś z innemi konfederatami bronic wolnosci, y Wiary? y czy w przysiędze twoiey był ten obowiązek? że się poty nierozwiążesz, poki się zadosyc tym dwom hasłom niestanie! Jeżeli iestes tym sposobem przysięgły konfederat iakże możesz odstawac od konfederacyi.

Szedłem ia za twoiemi myslami od początku, aż do konca, y poznałem, że będąc oddalony od Skarbu szukasz dziury, iak byś się powrocił szarpac dochody publiczne. Spodziewam się, że wzaiemnie poznałeś z moich odpowiedzi, że konfederacya pilnie obmyslaiąc fundusz realny dostarczania expensom publicznym, niemogła odstąpic od porządku przezornie. Względem partycypacyi Prowentow roznego rodzaiu przez Radę Skarbową, przy Prezydencyi Podskarbiego ustanowionego; Zostawuiąc Legalnemu Seymowi Administracyi Skarbu koronnego w Czasie swym grontowniejsze rozporządzenie. Jakimże czołem wymieszasz na Niey kondycyą absolutnego

rza

rządu dochodow publicznych, y chcesz wypowiadać służbę konfederacyi, kiedy widzisz, że na to zezwolić bez uszczerbku swey niemoże; jakimże Sumieniem rzucasz przysięgę, y przekładasz nad wolność twoię, nad Oyczyzny szczęśliwość, y dostoyność Wiary, ieden nikczemny nałog kradzieży Skarbu publicznego.

Czy iestżeś Cudzoziemiec, albo Chrześcianin? Jeżeliś Obywatel toć Oyczyznę twoię kochać powinieneś, a nie szarpać.

Jeżeliś Chrześcianin, tedy powinieneś wiedzieć, że publiczna krzywda iest obrazą Boską.

Coż to więc znaczy oddaleni statecznie będziemy: czy nie iestes ty kolegą Bierzyńskiego, ktoremu że rabować niepozwolono oddalił się statecznie, y iest teraz Rotmistrem kozackim. Na ostatek, miły Autorze bądź Czym chcesz ia ciebie żegnam. Przyimi proszę, przy pożegnaniu tę odemnie przestrogę, że kiedy cnoty niemasz, kiedy tak zuchwale gadasz, kiedy tak mało szacuiesz wolność twoię, y Wiarę, kiedy przekładasz zysk z rządow Skarbowych nad nayświętsze hasło, y powinności Obywatelskie; pamiętay, żebyś z władzy y wyrokow konfederacyi tak się daleko nieoddalił, zkąd nigdy więcey wrocić się nie potrafisz.

Actum in Castro Petricoviensi Sabbatho post Festa Solennia Sacri Pentecosten proximo Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Primo

Officium praesens Castrense Capitaneale Petricoviense ad Affectationem Partis cujus interest eidem Punctum dispartimenti Dationum Pabulorum et aliorum Victualium ex Districtu Petricoviensi provenientium tum literas vulgo Ordinans vocitatas cum admonitione Illustris Magnifici Zawoyski Generalis Commendantis Fortalitii Clari Montis Czestochoviensis manu propria subscriptas et Sigillo Confoederationis Communitas Quarum et quidem dispartimenti tenor sequitur talis. Dyspartyment Furażiow Miesięcznych na utrzymanie Fortecy Jasnogorskiey dla Woyska Rzeczypospolitey Konfederowanego przez Parafie Woiewodztwa Sieradzkiego na Powiat Piotrkowski ułożony ktorey Miasta y Wsie punktualnie płacy kontentowane niezawodnie wydawać obligowane Die Decima Septima Mai Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Primo Anno

	Powiat Piotrkowski	Ludzie	Drwa	Żyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Słod		Słonina	Siano	[illegible]mu	Płotna
		Koni	Fury	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Funty	Funty	Funty	Łokci
	Miasto Piotrkow	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	12			
	Wies Chwierczow	1	-	-	2	-	1	-	-	-	1	1	-	-	2	6	400	100	8
	Wies Rożyce	1	1	1	-	-	1	-	1	-	2	2	2	1	-	12	500	200	[illegible]
	Wies Wola Rożycka																		
	Wies Bełzatka	-	1	1	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	2	6	100	100	8
	Wies Oprzezow	1	1	1	-	-	2	-	2	-	2	1	1	1	-	9	500	200	8
	Wies Mokow	1	1	-	3	-	1	-	1	-	1	1	-	-	2	6	400	100	8
	Wies Gomolin	1	1	1	-	-	2	-	2	-	2	1	2	1	-	8	500	200	16
	Wies Żachta																		
rafia Piotrkowska	Wies Szydłow z Wolą	-	1	1	-	-	2	-	1	-	1	1	2	1	-	8	100	100	8
	Wies Meszcze	1	1	-	2	-	1	-	1	-	1	1	1	-	2	6	500	100	8
	Wies Bałow	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	1	1	1	-	8	500	100	8
	Wies Byki	3	3	3	-	1	-	-	2	-	2	3	2	1	2	18	1000	300	24
	Wies Jarosty																		
	Wies Twardosławice																		
	Wies Karlin																		
	Wies Cisowa	1	1	1	2	-	2	-	1	-	1	2	-	1	-	12	500	200	11
	Wies Zaborowie																		
	Wies Wola Rękłoska																		
	Wies Witow	2	2	2	-	1	-	-	2	-	2	4	-	2	-	24	1000	300	[illegible]
	Wies Kałek																		
	Wies Zalesze																		
rafia Witowska	Wies Kłodzice																		
	Wies Sutemosty																		
	Wies Uszczyn	1	-	-	2	-	1	-	1	-	1	1	2	-	2	6	500	100	8
	Wies Milejow	3	3	3	-	1	-	-	2	-	2	5	-	1	2	18	1000	300	[illegible]
	Wies Czekanow																		
	Wies Krzyzanow																		
	Wies Gąski	2	2	2	-	-	2	-	2	-	2	3	-	1	-	12	500	200	24
rafia Milejowska	Wies Bujny																		
	Wies Kamski																		
	Wies Kręzna	1	-	-	2	-	1	-	1	-	1	1	1	-	1	6	100	50	8
	Wies Łazy	1	-	-	2	-	1	-	1	-	1	1	1	-	1	6	100	50	8
	Wies Rozprza	3	3	3	-	1	-	-	2	-	2	4	-	1	-	24	1500	300	40
	Wies Białocin																		
	Wies Kisiele																		
	Wies Jezow																		
	Wies Dzieciary																		
	Wies Straszow	1	-	-	2	-	1	-	1	-	1	1	-	-	1	6	300	100	8
Parafia Ro	Wies Wronikow	1	1	-	3	-	1	-	1	-	1	1	2	-	2	6	500	100	8
	Wies Pieszkow	2	2	2	-	-	2	-	2	-	2	3	-	1	-	12	800	200	18
	Wies Raysko																		
	wies Drugie Raysko																		

27. 9 3. 7. - 7. 2 43. 1 10 3 201. 11300. 3400. 322

Dalszy Powiat Piotrkowski

		Ludzie	Drwa	Zyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Słód		Słonina	Siano	Słoma	So
		Pien.	Fury	Korce	Garncy	Korce	Garncy	Korce	Garncy	Korce	Garncy	Korce	Garncy	Korce	Garncy	Funty	Funty	Funty	Ł
Spierska	Wies Niechcice	1	–	–	1	–	1	–	1	–	1	1	–	–	–	6	100	50	16
	Wies Gięski																		
	Wies Swierczyńsko	1	1	–	2	–	1	–	1	–	1	1	2	–	2	8	200	50	16
	Wies druga Swierczyńsko																		
	Wies Gosienna	1	1	–	2	–	1	–	1	–	1	1	2	–	2	8	300	50	8
	Wies Wilkoszewice	1	1	–	2	–	1	–	1	–	1	1	2	–	2	8	300	50	8
	Wies Zmorna Wola	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	200	–	8
Parafia Sulejowska	Miasteczko Sulejów	2	2	1	2	–	2	–	2	–	2	2	2	1	–	18	600	200	24
	Wies Koło																		
	Wies Barkowice																		
	Wies Biała	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	6	–	–	8
	Wies Białska Wola	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	6	–	–	8
	Wies Kurnędz	1	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	3	–	–	6	–	–	8
	Wies Łęczna	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	3	–	–	6	–	–	8
	Wies Przygłów	1	–	–	2	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	8	–	–	16
	Wies Nowa Wies																		
Parafia Rzecznoska	Wies Rzeczno	2	2	1	2	–	3	–	2	–	2	2	3	1	–	18	1000	200	24
	Wies Łobnica																		
	Wies Paskrzyn																		
	Wies Mojkowice	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	6	–	–	8
	Wies Łęki Regalia	1	1	1	–	–	1	–	1	–	1	2	–	–	2	10	500	100	16
	Wies Łęki Nobilium																		
	Wies Ogrodzona	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	6	–	300	8
Parafia Bąkowey Góry	Wies Bąkowa Góra	2	1	1	–	–	2	–	2	–	2	2	2	1	–	12	1000	200	16
	Wies Dęba																		
	Wies Będzynek	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	200	–	8
	Wies Zelowice	1	[illegible]	–	1	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	200	–	8
	Wies Korytno	–	1	–	2	–	1	–	1	–	1	1	2	–	2	6	500	100	8
	Wies Kalinki	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	100	–	8
	Wies Dobrenice	1	1	–	2	–	1	–	1	–	1	1	–	–	2	6	500	100	8
Parafia Mierzyńska	Wies Mierzyn	1	1	1	–	–	1	–	1	–	1	1	2	1	–	6	500	100	8
	Wies Zerochowa	1	1	–	2	–	1	–	1	–	–	1	–	–	2	6	300	100	8
	Wies Bryzki	1	–	–	1	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	6	300	100	8
	Wies Lubień	1	–	–	2	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–	6	300	100	8
	Wies Cieszanowice	1	1	1	–	–	2	–	1	–	1	1	2	–	1	8	500	100	8
	Wies Daniszewice	1	1	–	2	–	1	–	1	–	–	1	–	–	2	6	400	50	8
	Wies Zerniki	1	–	–	2	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	200	50	8
	Wies Tomawa	1	–	–	2	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	200	50	8
	Wies Łochynia	–	1	–	2	–	1	–	1	–	–	1	–	–	–	6	300	100	8
Parafia Bęczkowicka	Bęczkowice	1	1	–	3	–	2	–	2	–	1	1	–	–	3	12	500	100	8
	Wies Podstole	2	2	1	2	–	3	–	3	–	3	3	–	–	2	18	1000	200	32
	Wies Cieśle																		
	Wies Bartodzieje																		
	Wies Wola Przerembska																		
	Wies Krosno	1	1	1	–	–	1	–	1	–	1	2	–	–	2	8	600	100	16
	Wies Ciny	1	1	1	–	–	1	–	1	–	1	2	–	–	2	8	600	100	16
	Wies Piwaki																		
Parafia Gorzkowicka	Wies Gorzkowice	3	3	3	–	–	3	–	3	–	2	4	–	1	–	18	1000	200	32
	Wies Bujniczki																		
	Wies Plucice																		
	Wies Rzeszkowice																		
	Wies Krzemieniewice	1	1	1	–	–	1	–	1	–	1	1	–	–	1	6	300	100	8
	Wies Rdułtowice	1	–	–	2	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	6	300	100	8
	Wies Kotków	2	1	1	2		1		1	–	1	2	–	1	–	16	600	200	24
	Wies Kotkowska Wola																		
	Wies Borzęcin																		
	Wioska Bujnice	1	–	–	2	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	6	300	100	8
	Wies Gorzkowiczki	2	1	1	–	–	1	–	1	–	1	2	–	–	2	12	800	200	16
	Wies Żuchowice																		
	Wies Sobaków Regalis	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	100		16
	Wies Sobaków Nobilium																		
Parafia Bo	Wies Bogdanów	2	1	1	–	–	2	–	2	–	1	2	–	1	–	12	900	200	16
	Wies Wolka Bogdno:																		
	Wies Radziątków	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	100	–	8
	Wies Kamienna	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	100	–	8
	Wies Bliżin	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	–	–	8
	Wies Parznicewice	1	1	–	2	–	1	–	–	–	1	1	2	–	2	6	400	100	8
	Wies Bukowa	1	–	–	1	–	–	–	1	–	–	1	–	–	1	6	200	50	8
	Wies Mokracz	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	6	200	50	8
				29	2	9	3	8.	3	7.	„	63	3	15.		3800/	16700/	3950/	560

Dalszy Powiat Piotrkowski

		Ludzie	Drwa	Zyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Słod		Słonina	Siano	Słoma	Łok
		Dzien	Fury	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Funty	Funty	Funty	
Bogdanowska	Wies Mielakow	2	1	1	-	-	2	-	1	-	1	2	-	-	3	12	1000	100	16
	Wies Podstękalice																		
	Wies Zwierzchow	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	-	-	8
	Wies Dobiecin	1	1	-	2	-	1	-	1	-	1	1	2	-	3	8	500	200	8
	Wies Korcow	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	200	50	8
	Wies Misiaki	2	1	1	-	-	2	-	1	-	1	1	1	-	3	12	600	200	16
	Wies Dobrzelow																		
	Wies Niedyszyna	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	-	-	8
	Wies Borowa	1	-	-	2	-	1	-	1	-	1	1	-	-	2	6	500	100	8
	Wies Makolice	2	1	1	-	-	3	-	2	-	2	3	-	1	-	12	1000	200	16
	Wies Gertek	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	100	50	8
	Wies Pichary	1	1	-	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	8	300	40	16
	Wies Koziorogi																		
	Wies Wozniki	1	1	1	-	-	2	-	1	-	-	1	2	1	-	8	400	100	8
	Wies Lipowiec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6			8
rafia Gro holska	Wies Politalice	1	-	-	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	6	200	100	8
	Wies Dzieszulice	4	4	4	-	1	-	1	-	1	-	6	-	2	-	24	2000	300	48
	Wies Zawodow																		
	Wies Bieńkow																		
	Wies Bełchatow																		
	Wies Bełchatowek																		
	Wies Czaplenice																		
	Wies Łękawa	1	1	1	-	-	2	-	1	-	1	1	2	1	-	8	500	100	16
	Wies Łękawska Wola																		
	Wies Kałdony	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	200	50	8
	Wies Gałkowice	1	1	-	2	-	-	-	1	-	-	1	2	-	-	6	300	50	16
	Wies Rząsawa																		
Parafia Ła rznowska	Wies Ładzno	5	5	5	-	1	2	1	-	1	-	6	-	4	-	30	2000	500	4
	Wies Kluki																		
	Wies Rozdzin																		
	Wies Łubice																		
	Wies Zbyrzek																		
	Wies Soblu																		
	Wies Ławy																		
	Wies Domiechowice	1	-	-	2	-	1	-	1	-	-	1	2	-	-	6	300	100	8
	Wies Kaszowice	2	1	1	2	-	2	-	2	-	2	2	-	1	-	12	500	100	48
	Wies Kurnoś																		
	Wies Oſkawa																		
	Wies Łuſzcza																		
	Wies Kuźnica																		
	Wies Mikorzyce	1	1	-	2	-	1	-	1	-	1	1	2	1	-	8	500	100	16
	Wies Mikorska Wola																		
Parafia Łobudzicka	Wies Łobodzice	1	1	1	-	-	2	-	1	1	-	1	-	1	-	8	1000	100	16
	Wies Chromotka																		
	Wies Grębociny	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	8	500	50	8
	Wies Wola Kruſzyna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	8
	Wies Podwody	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	6	500	40	8
	Wies Ostoja	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	8
	Wies Rozniatowice	1	1	-	3	-	1		1		1	1	-	-	-	12	500	50	16
	Wies Wolka Rozniato																		
	Wies Brzyny Major	-	1	-	2	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	6	300	50	8
	Wies Brzyny Minor	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	6	200	50	8
	Wies Kocieſzow	1	1	1	-	-	2	-	1	-	1	2	-	1	-	12	1000	100	16
	Wies Brodnica	1	1	-	2	-	1	-	1	-	-	1	2	-	3	9	500	50	8
	Wies Kuznica	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	6	-	-	8
Parafia Druzbicka.	Wies Druzbice	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	2	-	1	-	8	1000	100	8
	Wies Kobyłki	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
	Wies Huta	1	1	1	-	-	1	-	1	-	1	1	2	-	3	8	1000	100	8
	Wies Bukowie		-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	6	-	-	8
	Wies Raſsowy	1	-	-	-	-	2	-	1	-	1	2	-	1	-	8	1000	100	8
	Wies Rzechcice	1	1	1	-	-	1	-	1	-	-	1	2	-	2	8	500	100	8
	Wies Głupice	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-				
	Wies Grombosrow	3	3	1	2	-	2	-	1	-	1	3	-	-	-	16	1500	200	32
	Wies Kargolin																		
	Wies Wadłow																		
	Wies Choynow																		
	Wies Wietopole	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	8	500	100	8
	Wies Wola Studzka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	8	-	-	8
				31	3	10.	3	9.	2.	7	1	62	1.	19	3	345.	21100	3630	558

Dalszy Powiat Piotrkowski		Ludzie	Drwa	Zyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Slad		Słonina	Siano	Słoma	P
		Piesi	Fury	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Funty	Funty	Funty	Łok
Parafia Krzepczowska	Wies Krzeporow	3	3	-	3	-	1	-	1	-	-	1	2	1	-	8	1000	100	8
	Wies Mzurki	1	1	-	2	-	1	-	1	-	-	1	.	.	2	8	500	80	8
	Wies Wdowin															8	.	80	8
	Wies Gatki	1	.	-	1	-	.	-	1	.	.	1	.	.	.				
	Wies Budzow															8	.	.	16
	Wies Mała Wies	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.				
	Wies Kobyłki Maior	.	.	.	2	.	.	.	1	-	.	1	-	.	.	6	100	.	8
	Wies Dziewoliny	3	2	2	.	-	3	.	2	-	1	4	-	1	-	18	1200	300	24
	Wies Pouzoiny																		
	Wies Grabica															6	500	100	8
	Wies Strądzow	1	.	1	2	.	-	-	1	-	.	1	.	.	.				
	Wies Moszczenica	1	1	1	2	.	2	-	2	-	1	2	-	1	.	8	1000	200	16
	Wies Kosowy	1	.	.	2	.	1	-	.	-	-	1	.	.	.	6	500	100	8
	Wies Kielczowa Wola	1	.	.	2	.	1	-	-	.	.	1	.	.	.	6	500	100	8
Parafia Wolborska	Miasto Wolborz	2	.	1	.		1	.	1	-	.	2	.	2	.	24	.	.	16
	Wies Baby	8	8	9	-	4	-	3	+	2	-	12	-	4	-	40	3000	1000	88
	Wies Modrzewek																		
	Wies Żarnowice																		
	Wies Polichno																		
	Wies Proszenie																		
	Wies Gałkumia																		
	Wies Białkowice																		
	Wies Psary																		
	Wies Kuznocin																		
	Wies Młynary																		
	Wies Ksiątniki																		
	Wies Lubiatow	1	1	1	.	.	1	.	1	-	1	2	-	1	-	8	500	100	8
	Wies Zakrzew	1	-	.	2	.	.	.	1	-	.	1	-	-	.	8	200	50	8
	Wies Raciborowice	1	.	.	2	.	.	.	1	.	.	1	.	.	.	8	200	90	8
	Wies Rzeczkow	1	.	-	2	.	.	.	1	.	1	1	.	.	.	8	200	90	8
	Wies Kat druga Wola Kalska	1	-	.	3	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	16	500	100	16
Parafia Czarnocin	Wies Czarnocin	5	5	9	-	2	-	1	2	1	-	9	-	4	-	30	2000	300	48
	Wies Bierzwody																		
	Wies Biskupia Wola																		
	Wies Tychow																		
	Wies Wola Kotowa																		
	Wies Remiszowice																		
Parafia Mago zycka	Wies Swolszewice Major	3	3	4	-	-	3	-	3	-	3	6	-	2	-	24	1500	200	32
	Wies Swolszewice Nor.																		
	Wies Wiaderne																		
	Wies Brzostowa																		
Parafia Chorzecinska	Wies Chorzecin	1	.	.	2	.	1	.	1	-	1	1	2	.	-	8	500	50	8
	Wies Zawada	1	.	-	2	.	1	-	1	-	1	1	2	.	.	8	500	50	8
	Wies Kałon	.	.	.	2	-	.	-	1	.	.	1	.	.	.	8	200	90	8
	Wies Studzianki	1	-	.	2	-	1	-	1	.	-	1	-	.	+	8	200	50	8
	Wies Goleszcze	1	.	.	3	-	1	-	1	.	-	1	2	-	-	8	200	50	16
	Wies Wola Goleska																		
Parafia Rzgowska	Miasto Rzgow	2	1	1	2	.	2	-	1	.	1	2	-	2	-	20	500	.	16
	Wies Gorki Major	1	-	1	-	-	1	-	1	.	-	2	-	1	-	8	500	50	8
	Wies Wola Kozubowa	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	.	8	-	-	8
	Wies Łazy	.	.	.	1	.	-	-	1	-	.	1	-	-	1	8	500	-	8
Parafia Dłutowska	Wies Dłutow	7	5	6	-	2	1	1	2	1	2	11	-	5	-	54	3000	800	88
	Wies Wola Szałowska																		
	Wies Brogie																		
	Wies Borowiny																		
	Wies Palczewice																		
	Wies Orsko																		
	Wies Łaziska																		
	Wies Leszczyny																		
	Wies Huta																		
	Wies Redeczyny																		
	Wies Podstolal											1	.	1	-	8	500	100	8
Parafia	Wies Srocko	1	-	-	2														
	Wies Rekoray	1	.	1	.	-	2	.	1	-	1	1	2	1	-	8	500	100	8
	Wies Gozimowice	3	3	2	-	-	3	-	2	-	1	5	-	1	-	30	2000	200	32
	Wies Makoszyn																		
	Wies Podlin																		
	Wies Papieze	1	-	-	2	-	1	-	1	.		1	.	.	-	10	500	100	16
	Wies Broza										-	1	-	1	-	10	500	100	16
	Wies Kamocim Major	1	-	1	-	-	2	-	1	-									
	Wies Kamocin Minor										-	1	-	1	-	10	500	100	16
	Wies Ostrow	1	-	1	-	-	2	.	1	-									
	Wies Wola Kamocka															8	-	-	8
	Wies Wodzyn Minor	.	.	.	-	.	-	.	1	-	-	1	-	-	-	8	200	100	8
	Wies Grabica Wola	1	-	-	1	-	1	-	1	.	-	-	2	-	-				
	Wies Kruszow	1	-	1	.	-	1	.	1		-	1	-	-	2	8	300	-	8
	Wies Głuchkow Major	.	-	-	2	-	1	-	1	-	-	1	.	.	.	8	200	-	8
	Wies Głuchow Minor																		
	Wies Żeromin	1	-	1	-	-	.	.	1	-	-	1	2	.	-	8	500	100	8
	Wies Rzepki	-	.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	8	-	-	8
				54	3	16	3	13	-	7	2	69	2	31	1	510	25200	4910	66

Dalszy Powiat Piotrkowski

		Ludzie	Drwa	Zyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Słod		Słoniny na			
		Piesi	Fury	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Funty	Funty	Funty	
Srocka	Wies Czyncyce	1	-	1	.	1	-	1	-	1		1	.	-	2	8	500	100	8
	Wies Gajkowice											1				8			8
	Wies Lutociawice				2	1						1				8			8
	Wies Lubonia				1								2			8			8
	Wies Drzewce				1								2			8			8
	Wies Czyżki				1								2			8			8
	Wies Władzyn				1								2			8			8
	Wies Gętygow				1								2			8			8
	Wies Dąbrowka				1								2			8			8
				3		2		1		1		6.			2	72	500	100	72

Dyspartyment Furażiow Miesięcznych na Utrzymanie Fortecy Jasnogorskiey dla Woyska Skonfederowanego Rzeczypospolitey przez Probostwa Plebanie Prebendy ac Archidyakonatu Uniejowskiego na Dekanaty Radomski y Brzeznicki distinctim ułożony w Fortecy Jasnogorskiey Dnia Siedmnastego Maja Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Primo Anno

Archidyakonat Uniejowski		Ludzie	Zyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Bydło	Słoniny	Słomy	Płutna
		Piesi	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Sztuki	Funty	Funty	Łokcie
Dekanat Radomski	Probostwo Radomskie cum Hospitali Sancta Maria Magdalena	1	1	-	.	1	-	1	+	1	1	-	.	90	50	8
	Plebania Krzepska	1	-	1	-	1/2	-	1/2	-	1/2	+	2	-	50	50	8
	Plebania Dobrzyska	1	-	3	-	1	-	1	-	1	+	3	-	50	50	8
	Plebania Woli Grzymaliny	1	.	1	-	-	-	1/2	-	-	-	1	-	20	20	8
	Plebania Kamienska	1	-	2	-	1	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Kodrebska	1	1	-	.	1	-	1	-	1	-	3	-	20	50	8
	Plebania Dmeninska	1	.	1	-	1	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Kobielska	1	.	3	-	1	-	1	-	1	1	-	4	-	50	8
	Plebania Zytnenska	1	.	1	.	.	.	1	-	.	-	1	-	-	50	8
	Plebania Borzykowska	1	-	1	-	-	-	1/2	-	-	-	1	-	-	-	8
	Plebania Pobrzycka	1	-	1	-	.	-	1/2	-	.	-	1	.	.	-	8
	Plebania Dabrowicka	1	.	2	.	1	-	[illegible]	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Kłomnicka	1	.	1	.	.	.	1	-	1/2	-	2	.	50	90	8
	Plebania Gidlewska	1	.	3	-	1	-	1	-	1	-	3	-	50	50	8
	Plebania Pławnoska	1	.	1	-	-	-	1/2	-	-	-	1	-	50	-	8
	Prebenda Strzałkowska	1	1	-	-	2	-	1	-	1	1	-	-	100	100	8
Dekanat Brzeznicki	Probostwo Brzeznickie	1	.	2	-	1/2	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Selnowska	1	.	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	50	50	8
	Plebania Kruszynska	1	.	2	.	1	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Borowinska	1	.	2	.	1	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Probostwo Mstowskie et S. Otolie	1	-	2	.	1	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Mykanow et Cykarzow	1	-	.	.	.	.	.	.	1/2	-	1	-	-	-	8
	Plebania Dworszowicka	1	-	1	-	1/2	.	1/2	-	-	-	1	.	50	50	8
	Plebania Makowiska	1	.	1	.	1/2	.	1/2	-	.	.	1	4	50	50	8
	Plebania Wasoszecka	1	.	1	.	1/2	-	1/2	-	-	.	1	-	50	50	8
	Plebania Działoszynska	1	.	2	-	1/2	-	1/2	.	-	.	1	-	50	50	8
	Plebania Siemkowicka	1	.	1	-	1/2	-	1/2	-	-	-	1	-	50	50	8
	Plebania Pajęcznicka	1	.	2	-	1/2	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Rząśninska	1	.	2	-	1/2	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Strzyzynska	1	-	1	-	-	-	1/2	-	-	-	1	-	50	50	8
	Plebania Szulmierzycka	1	-	2	-	1/2	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Wiewiecka	1	-	2	-	1/2	-	1	-	1/2	-	2	-	50	50	8
	Plebania Łgocka	1	.	1	.	.	.	1/2	-	.	-	1	.	.	.	8
Dekanat Uniejowski	Plebanii w nim iest 24	24	12	-	3	.	4	.	3	-	12	-	5	800	400	192
Dekanat Wartski	Plebanii w nim iest 17	17	8	.	2	-	2	.	1	2	8	-	4	600	300	136
Dekanat Radkowski	Plebanii w nim iest 21	21	10	-	2	2	3	.	2	-	10	-	4	700	350	168
Dekanat Rudzki	Plebanii w nim iest 19	19	9	.	2	-	2	2	2	-	9	-	4	600	300	152
Dekanat Krzepicki	Plebanii w nim iest 10	10	6	-	1	2	2	-	1	-	6	-	3	400	200	80
Dekanat Wieruszowski	Plebanii w nim iest 12	12	7	-	1	3	2	2	3	-	8	-	4	500	300	96
Dekanat Kurzelowski	Plebanii w nim iest 18	18	9	-	2	1	2	3	1	-	9	-	4	650	300	144
Dekanat Małogoski	Plebanii w nim iest 17	17	8	-	2	-	2	2	1	2	8	-	4	600	300	136
Dekanat Zarnowski	Plebanii w nim iest 11	11	6	2	1	3	2	-	1	-	6	2	4	350	200	88
Dekanat Opoczynski	Plebanii w nim iest 13	13	7	2	2	-	2	3	1	.	7	2	4	400	300	104
Dekanat Skrzynski	Plebanii w nim iest 13	13	8	-	2	-	2	3	1	2	8	-	4	400	300	104
Dekanat Przytyczynski	Plebanii w nim 14	14	8	1	2	1.	2	3	1	2	9	-	4	450	300	112
Dekanat Łęczycki	Plebanii w nim 13	13	8	-	2	-	2	2	1	2	8	-	4	400	300	104
Dekanat Kłodawski	Plebanii w nim 17	17	9	2	2	2	2	3	1	3	9	-	5	700	300	136
Dekanat Kucinski	Plebanii w nim 21	21	10	-	3	-	3	-	2	-	10	-	5	800	300	168
			141	1	37.	1/2	46.	1	20	2	143.	1	70	9720	5070	2104

szy Archidyakonat Unieiowski

	Ludzie	Zyto		Pszenica		Krupy		Groch		Owies		Bydło	Siano	Słoma	Płótno
	Piesi	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Korce	Cwierci	Sztuki	Funty	Funty	Łokcie
Dekanat Zgierski Plebanii w nim - - 19	19	9	1	2	2	2	2	2	-	9	2	4	700	300	152
Dekanat Tuszynski Plebanii w nim 27	27	13	2	3	2	4	2	3	1	13	2	5	850	400	206
Dekanat Kaliski Plebanii w nim - - 18	18	9	.	2	1	2	3.	1	-	9	-	5	650.	100	144
Dekanat Krotoszynski Plebanii w nim - 7	7	4	.	.	3	1	1	-	2.	4	2	2	250	150.	56
Dekanat Stawiszynski Plebanii w nim 20	20	10	.	1	2	3	.	2	-	10	-	5	600	300	160
Dekanat Pleszewski Plebanii w nim 20	20	10	.	2	2	3	-	2	-	10	-	5	600	300	160
Dekanat Stawski Plebanii w nim - - 19	19	9	.	2	1	2	3	2	-	9	-	5	600	300	152
		64	3	16	1	19	3.	12	3	65.	2	31	4250	1050	1030

Widzi Kozdy oczywiście iak Strony przeciwne natęzyły Siły swoie na Wykorzenienie z Oyczyzny naszey Wiary Świętey Katolickiey Rzymskiey y Spustoszenie samey że Oyczyzny ostatniego Kawałka chleba Adherentow [illegible] na wykonanie ułożoney uprzedzy Praktyka codzienna Nauczy iak wielką Krzywdę Sługom Bożym dzieie się przez Kościołow Świątnic Bożych y Ich Starszenstwo Sprofanowanie dla tych całości Dostoyność Szlachecka Życia Fortuny y dostatkow szafować nieoszczędnie rezolwowana została Słuszność wyciąga aby y Wielmożne Duchowieństwo niezaniedbało suplementować Tym bez Żadnego uciężenia pożądanym Furażem Woysko Konfederacyi Koronney Stoiące w Jasnogorskiey Fortecy na Obronę tak wielkiego Kleynotu Którym się Żadna Nacya prócz Polskiego Narodu Zaszczycić niemoże że zas Wielmożne Duchowieństwo podług wypadkow dawnych Paletow Żadnych nieuczyniło więc teraz Spodziewano iest ze względności znaydzie Swoie ułożony Dyspartyment [illegible] w przystawieniu Furażow za May y Czerwiec niezawodnie do Jasnogorskiey Fortecy na Dzień piąty Czerwca innych zaś następuiących Miesięcy zawsze dnia drugiego nastąpionego Miesiąca dostawiać Tak Samo względnie y uczynności w przystawieniu iak nayprędszym iako dyspartymentowe opiewa opisanie ściągaiąc y do Dobr Duchownych, Krolewskich, y Dziedzicznych Szlacheckich od Obywatelow na ten Sam czas y Dzień wraz Zamieszkaiący dwa za Który wydany y przystawiony Furaż zaraz po uiszczeniu podatku publicznego lub kontentowanym Kwitem do czasu dalszego danym Który nieomylnie satysfakcya. Sposob wydawania Furażow podług Dyspartymentu Tabelli do Jasnogorskiey Fortecy Kozdy obywatel bądź to Duchowny y Świecki iak iest wyrażono w Tabelli dyspartymentowey przystawić powinien do Fortecy Człeka pieszego z rydlem motyką Siekierą na tydzień ieden maiącego z sobą Żywność Który co tydzień odmieniany bydź ma iak iest w Tabelli ułożono Furaż iak iest w liniach podług ułożenia wypisany co miesiąc odwieść do Fortecy a na dowieziony Kwit tu dopomnieć się powinni będą. Słonina od ziemian funtami a gdyby tey niebyło Masło lub Sadło dawane będzie. Bydło na tenże Furaż Jałowica dobra Krowa lub Woł żywo przystawiony funtow Sto pięćdziesiąt po Zabiciu ważyć maiący się powinno. Siano y Słoma Wiązkami Wiązane na Kręż z funtow dziesięć ważące przystawiane będzie niepotrzebni zaś alterum tantum nieuchronną przymuszeni Exekucyą wydawać będą. Płótno raz tylko przy pierwszym Furażu przystawione bydź powinno a inszych czasow tylko Furaż podług ułożenia y Ludzie piesi do roboty z wyrażonemi do pracy narzędziami przysłany będzie Furaż y aby wcale [illegible] do Fortecy ma bydź wyznaczony dozorca ieden z Dobr Ziemiańskich Kozdey Parafii takowy Dekanatu w nadgrodę tego tak Wieś lub Plebania wolna będzie oddania Furażu w dyspartymencie wyrażonego y tenże na dostawiony ma dopomnieć się u Komisarza o Kwit oraz dla dozoru tu Ludzi na cały miesiąc wysłany bydź ma z tąd kommenderowany Officer za obwieszczeniem Dyspartymentu tego iezeliby się nie [illegible] danego Ordynansu Sobie Sprawować y cokolwiek nad ordynans pozwalał z Krzywdą y Szkodą Obywatelow doniesiony y oskarżony wyższey Kommendzie do Jasnogorskiey Fortecy bydź ma a za przestąpienie Ordynansu podług Woyskowych Artykułow nieomylnie karany będzie. W.W. Obywatele tak Duchowni y Świeccy Którzy będą Spodobni y Sufficientes w tym czasie lub przysłać razem y Zamieszkaiący trzy dostawienia Furażu Zostawuie się to woli Ludzi że gdy chcą na Miesiąc cały przysłać mogą a gdy nie to co tydzień y ci luzować się mają y ten Dyspartyment aż póki niewspolnieysze Oyczyzna trwać ma. Ci Którzy będą iakowe miały nayprędszy przy oddaniu Furażu y Ludzi dania tych wszystkich Specyfikacya do Obłaty Grodzkiey podadzą iako tez y tych Którzy nieposłuszni temu Dyspartymentowi będą y Sprzeciwiać się dla rozeznania dobrych Obywatelow y Sprzyiaiących Wierze y Oyczyznie y dla cenzury przed Światem kiedy Exekucya swoią okaże powinność. [illegible] Jenerał Maior Woysk Konf Pułku piechoty Pułkownik Woiewodztwa Lubelskiego Oberszter Leytnant Regimentu Dragonii Buławy Wielkiey Koronney Kommendant Regimentu Piechoty Konfederackiey Starosta Kłomnicki etc etc. Z Mocy mi od wyższey nakazaney Kommendy Daię ten Ordynans Ichmć Panom Tomaszowi Woronieckiemu Chorążemu y Grzegorzewskiemu Podchorążemu Regimentu piechoty Konfederackiey Którzy za Odebraniem tego poiadą do Grodu [illegible] przy Radomskiego Powiatu a drugi Piotrkowskiego [illegible] do Obłaty Dyspartyment na fundamencie [illegible] tak w trzech Archidyakonatach Uniejowskim [illegible] Dekanatow z Opisaniem przy tym że Dyspartymencie Które Ichmć Panowie Akceptanty za Obłatowawszy na Parafie przez Extrakty Autentycznie wyięte, wydadzą. Też Ichmć Panowie Chorąży y Podchorąży będą mieli moc werbunku Ludzi zdatnych do Woyny y onych do Fortecy Jasnogorskiey odsyłania Którym tak w Miastach iako y Wsiach podwody ile potrzebować będą aby dawane były. [illegible] anta wszelkie podług ułożenia dyspartymentu nakazywać nieposłusznych do Fortecy donieść dla przystawienia im Exekucyi wszystko podług ułożenia Dyspartymentu do Skutku przyprowadzić maią. Zlecamy tymże Ichmć Panom Woronieckiemu y Grzegorzewskiemu wszelką Skromność Karność y wszędzie [illegible] znieść podług Artykułow Woyskowych oraz w Werbunku przyzwoitą powinność do Którego Werbunku bydź tu w Dobrach Duchownych, Krolewskich y Dziedzicznych Szlacheckich Zwierzchności Dworskie maią dać pomoc o szczerą uczynność y wszystkich Konfederacyi Kommend dopraszam się. Kommenderowani za ordynansem niemaią wyciągać od Obywatelow pod Żadnym pretextem iakimkolwiek uciemiężać. Jak Sposobem Pierwsze początki zawsze przynoszą przy Krwi, Struktura nayokazalsza w Którym przeciągu czasu więcey Sławy niemoże dowybieć Skutku wspaniałości początki Związkowe Konfederacyi Koronney z rozmaitego ludzi ochoczych gatunku dla Obrony Wiary Świętey Praw y Wolności Zebrane lubo chcą bydź regularnemi iednak przez Zatamowanie Nieprzyiacielskie niemogą dopełnić istoty regulamentu przez co Obywatelom przy Krwi Kraiu nadwątlenie przyniosły Kiedy w dalszym czasie regularność Kommend w ostrym rygoru Woyskowego rozwiozłaysych utrzymała Sprawiedliwości wolnieyszych uchwała, w tym uszczęśliwić chce Obywatelow zapobiegaiąc dalszey Kraiu uciążliwości ułożony Dyspar

tyment

tyment furażów mieſięcznych do Ksiąg Kronnych Grodów podać aby kożdy mógł być wiele wprzeregulacyi
wydał mu na wszystko Konfederacyi Koronney w Fortecy Jasnogorskiey stoiące upewniony. Żeby żaden tylko
Żołnierz Konfederacyi Koronney mimo wiadomości Kommend miał kiedy pozwolić sobie lecz y zamiſtrzając
Stanu rownego y kondycyi ludzie czynili pod pretextem Konfederacyi exorbitancye po rożnych Mieyscach
zmieniem Rożnych Kommend z Zmyśleniem podpisow y ręki Dokumenta niby zwzięstych furażów prze
Posseſsorow Ekonomow lub Pisarzow nastąpiły Kompillacye więc zapobiegaiące o takowych Exorbitujących
Kray niszczących aby zaraz Fortece y Kommendy wnicy stoiące obwieszczali lub onych że bez żadnego względu
niemaiących sprawiedliwego Ordynansu do Fortecy na ukaranie zbrodni odwozili na Karanie Daię ten Ordynans
wszystkim in genere Posseſsorom, Ekonomom, Administratorom Woytom Burmistrzom aby ludzi fury drwa fu-
razie legominy, Słoniny, Siana, Słomy, Płotno, Bydła, tak z dobr Duchownych Probostw, Plebanii, iako te
Szlacheckich y Krolewskich według Dyspartymentu y opisania sposobu wydawania pod rygorem Woysko-
wym razem Zamieszczey dwa Stoiec Wozy y Czerwice na Dzień piąty Czerwca do Jasnogorskiey For-
tecy przystawiali drugich zaś następujących Miesięcy aby zaraz dnia drugiego zaczętego Miesiąca bez ża-
dney exkuzy lub niesposobności iż że tak Mały na Każdego Dyspartyment iest. Obfitowali Towarzy-
stko pod Animadwersyą Woyskowego rygoru Zalecam. Aktoby się znalazł temu Ordynansowi przeciwny
iako nieposłuszny nietylko dwoiakiem wydaniem z iedenfurażu bez żadney exkuzy niewchybnie ukarany
gdzie ale y do Grodu o nieposłuszeństwo podany zostanie Który to Ordynans dla tymwiększey Wiary y wagi
przy wyciśnieniu Pieczęci Konfederackiey Ręką własną stwierdzam Datum w Fortecy Jasnogor-
skiey Dnia Dwudziestego trzeciego Maia Tysiącznego Siedmsetnego Siedmdziesiątego Pierwszego
Roku Zawoyski Generał Major Locus Sigilli sumo expreſsi Inclita Confoederationis de verbo
ad Verbum extradere Mandavit

Komornicki

Lcca p Dawidowicz

Punctum Dispartimenti Districtus Petricoviensis ab IM. Commendante Regimentis Pzlechoviensis emanati

Extraditum

In Castro Petricoviensi 1771.

Za Ordinansem. JW. JmćPana. Józefa Zaremby Generałego
Kommendanta Prowincyi Wielgopolskich y innych. odebrałem
od JmćPana. Ostrzeszowskiego. Oberżego Znaku. Huzarskiego
Wsi Paczna Wespera. dla Szeregowego. z wyprawy Wsi tyże.
Lenungu zł Polskich 83. za barwę zł 83. Zasługi zł 60 a to
za Rok. trzeci rachunku a data pierwszego kwitu z wydanego
Pachołka mocą mi nije powierzoną tegoż JmćPana. Oberżego
Kwituję Dat w Pozynie d 22. 9bris 1771.

Andrzej Strzelecki
Mas
mp

ielmożny Mći Dobrodzieju

Na rekwizycyą WmmćPana Dobrodzieja, Chętnie bym to
uczynił, tylko, też to niepodobna, żeby miały Ko-
nie w Komendzie moiey o głodzie bydź, ale pr
naymniey chciey WmćPan Dobrodz, cokolwiek Dać
Furażu, tak z Parzna, iako też y Strzyżewie, po
nieważ też, y na Kluki iest bardzo ciężko,
gdyż ustawiczny też iest gość, a osobliwie
z Konfederacyi, to też niepodobno Już razem
zniszczyć Wioskę, a do tego że nieumyśl-
nie do Dobr WmćPana Dobrodz posyłam, bo
y do Jnszych Dobr, w pobliskości będących

wysłałem, ponieważ więcey jeszcze przybędzie
Dywizyi oprócz moiey, a żeby się Mieszczań
stwo nas niechciało suplementować tym
trochy furażu, toć niepodobna, żeby
Konie miały być o głodzie, ale Dysp
ię w łaskawy Respekt Mieszczańs-
Dobroć, że przecie przyśleß dla Ko
ni naszych, co kolwiek owsa, choć z obo
dwoch wsiów korcy 20. albo też jęczmi
y siana wbędzie można. a teraz żeby mi

niebytem ruinę w Respekcie WMćPana Do
brodz. to się rekommenduię y przepraszam
za to że się naprzykrzam, bo niewiem co
mam czynić z sobą gdyż ani Kuchni, ani
też stodoły za sobą nieprowadziemy [illegible]a
ziusty piszę się raz nazawsze

Dab. d. 2 Marty
Aō 1770.

WMćPana Dobrodzieja
życzliwym Bratem y nay
niższym sługą
Stanisław Wysztawski
Ch. Kaz. BP

WymćPani Chorążyny
nayniższy zasyłam
Submissyą

Dałem Kercy owsa dwa y furę siana

Wielmożnemu Jmć Panu
Chrzanowskiemu
Stolnikowi Kołomyjskiemu
Chorążemu Husarskiemu
WW Jmmć Panu y Osobliwszemu Dobrodziejowi
w Partnito

Kwity konfederack
ab A° 1769. do
Pawna y Strzyzewice

Według Ordinansu WJmPana Michała Biernackiego Rotmistrza konfederacyi Wdztwa Sieradzkiego Dnia 23 7bris 1770 Roku pod Widawą datowanego, mnie danego, Odebrałem od WJm Pana Stanisława Chrzanowskiego Chorążego Znaku Staparskiego z Dobr Parzna Lenungu Pułrocznego na Pachołka iednego Zł: Osiemdziesiąt y trzy z którego zupełnie wypłacenia Imieniem teyże WJmPana Rotmistrza z wyż pomienione Dobra Kwituię Data w Parznie 22. Pazdziernika Roku 1770.

Piotr Głowacki

Iże JmPan Kowalski powrociwszy z Exakcyi oddał mi [illegible] [illegible] te pieniądze ktore odebrał od WJPana Chrzanowskiego Chorążego Znaku Stasparskiego, przeto kwit ten podpisem Ręki mey stwierdzam. Dat. w Parznie d. 3. 8bris 1771

Andrzey Strzelecki

Zaremby do Gałeckiego
z Originału.

d 16. 9bris 1770 z Libidzy.

Jaśnie Wielmożny Mći Kochany Dobrodzieju!

Nieubliżę należnego względu JW. Panu Zakrzewskiemu Regimentarzowi, JW. WPanu znalazłszy czas wolnieyszy, teraz gdy Moskwa od Krakowa tuż blisko znayduie się Jasney Gory, przesyłam na ręce JW. WPana Dob. Ordynanse do komend moich wszystkich, aby się sprzągły iak nayprędzey pod Radomsk. Suplikuię za należącemi do Kujawskiey i innych konfederacyi Ordynansami, aby do nayblizszey odesłane bydź mogły: iutro sam do Sieradzanow pospieszam. Oddaię mnie statecznemu respektowi z wielkiem przywiązaniem i poważeniem zostaiąc

JW. WPana Dobrodzieja
szczerze życzliwy
niski sługa
Zaremba.

P.S. ponieważ może się posłańce trafić z którąkolwiek Komendą, dla tego osobne Ordynanse na ręce iego daię: aby prędzey tym sposobem dostać się komu należy mogły.

Zarę do Gałęckiego d 23 Xbris 1770 Ana z Wrząc: 98

z Oryg:

Jaśnie Wielmożny Mću Marszałku i Kochany Dobrju

Spodziewam się że wszczęta między Woyskiem Kon-
federacyi Woiewodztw Wielkopolskich i dla iako-
wych okoliczności rozróżnienie, dokładnie wiado-
me JW Wćmu Dobr., dla których zaspokoienia
z Komendami moiemi w te tu przymuszony
zostałem ściągnąć Wojewodztwa. JW Wćm Dobr.
wraz wziąwszy z sobą Rotmistrza Obozowa;
który na zamiast do słuchania odesłany bę-
dzie w tych dniach, odziałowawszy swey partyi, raczyssz
się zobaczyć zemną w Kaliszu, dla wspólnego a bardzo
nam między sobą potrzebnego umówienia się, któ-
rego in horas wyglądaiąc przybycia, z należytem
zostawam uszanowaniem.

JW Wćmpana Dobrodzieja
szczerze życzliwy
niski sługa
Zaremba

Wiele proszę abym się
mógł z JW Wćmćem Dob.
widzieć, w wielu materyach
capere Consilium.

Gutenkigo do Kasztelana Sieradzkiego

bez daty lecz pewnie pierwszych
dni Grudnia gdyż Zaremba obrany
Marszał: Wielkopol: 7 Gru: 1771 we
Wschowie.

Jaśnie Wiel Mći Dob.

Iuż iestem dawniey informowany o uciężliwościach naszego Wdztwa i w on tylko miał ludzi wysłałem na obronę, Pan Niemojewski z całą swoią Komendą ma dosyć do czynienia w okolicach pobliższych Wdztwa Kaliskiego, nareszcie i ia Jchmościow przy sobie bawiących wysłałem dla odwrocenia tych uciężliwości. Co moment spodziewam się naszych Komend, ponieważ JW. Zaremba d. 7. Xbre obrany Marszałkiem Wielkopolskim o godzinie 9 po południu przysięgę wykonał przed JW Kasztelanem Kaliskim, w obecności Kasztelanow kilku, urzędnikow dosyć, i Obywatelow nie mało w Wschowie, iak mam z doniesienia JMc Zabłockiego Konsyliarza Wdztwa

Ja też nie wiem, iak mam w interesie Wdztwa naszego dogodzić, kiedy taryffy nasze przez Bursakow pretendowane a przez Pana Rejenta

Sta

Stawiskiego mimo moiey referencyi deklarowane
swoim sposobem (niech to będzie przy Panu)
są zataione. W interesie Powiatu Szadkowskie-
go względem fiuraźu pretendowanego od
JmćPana Ciszkiewicza piszę list do pomienio-
nego JPana Ciszkiewicza (który volanti sigillo
na ręce JWJmćPana Dob: przesyłam) Ten że
przeczytawszy JPana Ciszkiewiczowi proszę
z-dostać. In reliquo wyznaię zem iest.

JWWce

Zalecki

Kopia z Gazet pisanych

Z Warszawy d. 6 8bris 1770 r.

Nadeszły w tych dniach Kuryer z Anglii znaczną przywiozł Expedycyą Dworowi tuteyszemu, ktorey Kontenta nie są iescze Publico wiadome.

JO Xiążę Jmć Prymas wymogł to u Xcia Jmci Wołkonskiego, Posła Rossyiskiego: iż od tąd Woyska Rossyiskie w Polsce będące, żadnych Szpiegow, tudziesz przesłańcow z Listami z Duchownych osob nie będą szukać; i przeto Ordynansem swoim wspomniony Xiążę Jmć Wołkonski, Poseł Rossyiski zalecił wszystkim Kommendantom Woyska Rossyiskiego, aby żaden Pułkownik nieważył się od tąd żadney Duchowney osoby do takowych rzeczy używać. — O Konfederacyach następujące odbieszemy wiadomości: 1º Iż Rotmistrz JPana Moszczyńskiego w okolicach Sandomierza w liczbie 200. Konfederatow znayduiący się, przez Komendę JPana Szuwarow Pułkownika Rossyiskiego do 800. wynoszącą, opasany, gdzie wiele Konfederatow padło i 60. dostało się Kommendzie Rossyiskiey w niewolą — 2º JPan Morawski zostawiwszy z swey Kommendy Ludzi 600. w Bydgoszczy, sam w 200. na podiazdy i Furaże udał się, ktorego 300. Moskwy Kommendy Pułkownika Rhena chciało otoczyć i ze wszystkim znieść, lecz On rejterował się

p. Sawa Marsz. Wyszogrodzki

się ku swoym Ludziom, z którymi złączywszy się, miał Moskwę porazić, i do reyterowania się oney przymusić. — 3tio I Pan Sawa w Raciążu znayduiący się, miał ułożyć taxę na prowianty, zboże, bydło etc. przeciwko któremu Kommenda Rossyiska z Pułtuska, Prasnysza i Pragi, iest destynowana; między którymi w tych dniach spodziewać się każą potyczki, gdyż i On z woyskiem swoym z Raciąża przeciwko teyże Moskwie ruszył.—

Kopia z Gazety Oryginał. pisaney

Z Warszawy, d. 15 8bris 1770.

Tak przez Sztafetę z Lwowa nadeszła de ię 5ta Octis do Domu tuteyszego o odebraniu przez woysko Rossyiskie Fortecy Tureckiey Bender iest wiadomości, Jako też d. 8 Currentis przybyły z Wołoszczyzny do Xcia Jmci Wołkońskiego Kuriera potwierdził: Iż die 28 Elapsi za przypuszczeniem z trzech stron Attaku przez Moskwę Bender odebrany iest. Garnizon w nim będący Turecki wycięty, Basza tylko ieden według Trybu woyskowego pardonowany i w niewolą zabrany —

Od Granicy Węgierskiey dochodzą nas wiadomości: iż w Transylwanii w Regimencie woyska cesarskiego tam stoiącego, Zaraza morowa pokazała się — / Z Międzyrzecza donoszą: iż tam w Kollegium XX Piiarow kilkanaście Xięży i sam Rektor Strzelecki na zarazę morową wymarło. —

/ Z Grannego de d. 5 praesen: List donosi, że JP. Dzwonkowski Pułkownik 170 Ludzi Skonfederowanych maiący, we wsi Zerczycach, a Powiecie Mielnickim na Podlasiu, miał akcyą z Połkami Kommendy JP. Branickiego, gdzie 40 Konfederatow i samego JP. Dzwonkowskiego zabito, tylez drugie blesserowanych i w Niewolą wziętych rachuią, reszta zas wszystka poszła, zabitych w Kościele w teyże wsi Zerczycach pochowano —

JP.

JPan Sawa Marszałek ziemi Wyszogrodzkiey w przeszłym tygodniu pod Drobinem miał podiazdową utarczkę z Moskwą, kommendy Pułkownika Szelmera, w ktorey z obu stron rowna strata Ludzi tak pobitych iako i ranionych

Czytane z Oryginału.

102

List JWo Joachima Potockiego Podczaszego Litt. do JW Branickiego Hetmana W. Kor. pisany z Chocimia d. 18 Augusti 1769.

Nie ludzkiey myśli, ani w obrotach rozumu siłę przypisywać należy, ale nayważnieyszemu Rządcy nieba i ziemi, który straszne tłumy woysk na wiary rozszarpanie w prowincyi polskiey, dumy chardością wzniecone, przed całym Swiatem zawstydzić usiłował. Zemsta pokazała się troista za podniesieniem Konfederacyi Ibney naszey Barskiey. Niech szeroki Swiat i w nim mieszkańcy przypatrzą się rządow naszych formie, gdyż z tey ułożenia tamci nam się przyszło z trzema ukazuiącymi się nieprzyiaciołmi. Kwi tak straszny szafunek, nielitościwey miłości chrześciańskiego plemienia stał się Vindex et Judex; szafarzem życia naszego ziomka miłość; a zbytnie nasze zakochanie kondycyi zaufaney, zgubiło nasz zadatek. Naypierwszy łamaliśmy się z Moskwą zdzierżoną; i nadszedł tłum drugi z Naszyniow, którzy losy życia naszego z Kommissyi woyskowey przeznaczone, mało że nas zakopywać chcieli w mogiłach. Trzeci tłum zaiadły, brutalny, chłopstwo Schizmatyckie spuścili, przez wszystkie ordynanse z Kancellaryi Królewskiey Kwaśniewskiemu w Koronie a w Kijowie Fuszczewi na nas. Tą zaiadłością pozabiiali mało 500 xięży Ruskich i Unitów; Szlachty z żonami i dziećmi na kilkaset; ludu płci oboiey, żydów na kilka tysięcy.

Na ostatku ich samych gubią; Moskwa znosząc na kilkadziesiąt mil dobra ich z intratami do szczętu zrabowali (+) Gorszy iad rozszerzoney zdrady pomście wytrzeili zacnych patryotów, nawet marszałków konfederackich naszych, przez wyznaczenie konferencyi z delegatem od Dworu z życia zgładzić umyślili. Do tego nas przywiodła ostatnia determinacya Rady cofnienia się w granice Wołoskie po zwycięztwie pod Barem. Ta nieszczęśliwości przykrzeysza pokazała się nad wszystkie przypadki, gdy wolą swoią i rozkaz W.R.S. tenty Fermanu, nieposłuszen słowom przeszły Basza Chocimski; z przyczyny zdobyczy złota pozystanego odmienił przyiaźń. Ja wyznaczony do Stambułu w poselstwie za powodem Hana Tatarskiego Konwoiu stanąłem. Widzenie się moie z Posłami, Cesarskim, Hiszpańskim, Weneckim, Francuskim, proiekt podany Wilhelma Ekzyrowi sprawiły zadziwienie. Odmieniła się straszna Scena. Basza z Woiewodą Wołoskim sprowadzeni, po oskarżeniu i dowodach uduszeni, a nowey Kreacyi z woyskiem wysłane na pomoc tez zawodzą. Ruszamy się pod Sokol w Rus w Mazowsze; czas odkryie szczęśliwsza przemys-

---

* Osobliwość stylu robi ten list mniey zrozumiałym; odpisany z Manuskryptu w ktorym wiele innych pism poprawnie było pisanych. P. Potocki Regimentarz Ilny nie był wielkę Stelistą

pomyślność nad wszystkie zatrudnienia: Porzuciwszy trudy myśl moia neypierwsza mi iest wdzięczności nadgłosić się i donieść o sytuacyi zdrowia; a tembardziey usilniey żądam o zdrowiu JW WPana Dobr dowiedzieć się życząc z pragnieniem nieodległego uiszczenia się widzeniem, którego dozgonnie szanować i kochać usilnie JWWMP. Dobr

z Manus: Niemojowskiego Cześnika

Mocy mi powierzoney z ~~O~~rdinansu JW. JmćPana Jozefa Zaremby Regimentarza. Woiewodztwa Sieradzkiego Generalnego Całey Prowincyey Wielkopolskiey y innych Kommendanta odebrałem od JmćPana Chrzanowskiego Chorążego Znaku Husarskiego. Wsi Parzna Possessora za oporządzenie za Lat dwa narzeczonowego z wyprawy Parzna. Wziąłem barwe poprawe. Kulbaki y oporządzenie strzelby. złotych Polskich 166. dla lepszey wiary y waloru podpisem Ręki mojey stwierdzam. Działo się w Parznie d 11 Maja 1771. zrachunkiem a data wydanego Pachołka.

Michał Biernacki

Cap.

Pieczęć ważna
pamiątka.

16

Za ordinansem JW Jmć Pana Józefa Zaremby Regimentarza Województwa Sieradzkiego Generalnego Prowincyi Wielkopolskiey y innych Kommendanta de die 30 Julij datowanego Odebrałem od WJmć Pana Stanisława Otrzyanskiego Podwojewodzego Putkowskiego Radomskiego Possessora Wsi Paszna na dwoch Szeregowych z tey Wsi wystawionych Leningu na barwy y rynsztunki Dziesięć za koń trzeci ratę oddata rusztu znydanych Pachołkow Leningu złł Bt 166 na barwy dla Obudwoch złł 166 Zasług dla obudwoch złł [illegible] mocą mi nyże powierzoną tegoż WJmć Pana Possessora Kwituję Datt w Paszynie d 22 7bris 1771.

Andrzej Strzelecki

Kwit Ostatni z Lenun
gu y Zasługi.

1772

Instrukcya dla WJMC Pana N. od Woiewodztwa Sieradzkiego obranego Konsyliarza do Przeswietney Generalnosci stanów skonfederowanych dnia 20 miesiąca Styczna roku Pańskiego tysiącznego siedemsetnego siedemdziesiątego drugiego na Kongresie tegoż Woiewodztwa w mieście Widawie spisana.

1mo Ma oświadczyć WJmć Pan Konsyliarz od Woiewodztwa naszego delegowany iak naypowinnieysze, i naygorliwsze od Woiewodztwa naszego Przeswietney Generalnosci stanów skonfederowanych uszanowanie, wiernosci, i przychylnosci; okazuiąc to, że iesteśmy iednym tchnący duchem narodu obywatele, wiarę i wolność kochaiący, obrońców tey wiary i wolnosci osobliwi czciciele.

2do Tey wiernosci naszey dalismy dowody z gadzaiąc się z zdaniem przeswietnych stanów skonfederowanych. Już trzeci rok kończy się, iak obralismy JW Marszałka Woiewództwa naszego, wydali wyprawy z dóbr naszych, wypłacamy leniungi ratame corocznie, i wszelkie ciężary woienne przez konsystencyą woyska i transmarsze ponosiemy.

3tio Doniesie WJmć Pan Konsyliarz delegowany że podatki publiczne omnis generis, to iest te które mente legis publice dysponowane na regimenta i chorągwie w Woiewództwie naszym repartycie maiące, a in corpore Konfederacyi niezostaiące, tudziesz czopowe i szeleżne właściwe Woiewództwa, na żołd woyska skonfederowanego procz tego inne podatki z dóbr i maiątków naszych wyznaczylismy które zaś chorągwie w Woiewództwie naszym repartycie maiące in corpore Konfederacyi naszey zostaią, na te osobliwe podatki publiczne do wybierania rezerwowalismy, więc WJmć P. Konsyliarz dopraszać się będzie u Przeswietney Generalnosci aby ta ustawa nasza niebyła naruszona.

4to Mamy zazwyczay i powinność konserwować, i subsystencyą ponosić Konfederacyi Woiewództwa naszego, ale Woiewództwo nasze naynieszczęśliwsza przez ustawiczne stanowiska, transmarsze woyska skonfederowanego zróżnych Woiewództw

ziem i powiatów i woyska rossyiskiego zawsze tam dążącego
gdzie się konfederacii znayduią z przyczyny obięcia fortecy
Jasno Górskiey przez kommendy JW. Puławskiego marszałka
ziemi Łomżyńskiey. Już nam wyprzątneli spichlerze utraciliś
my kilkoletnie zatrzymane krescensye dla niedostatku żywno
ści w wielu mieyscach inwentarze utracone i znacznie u
mnieyszone.

5to Przymuszeni byliśmy z wielką ruyną naszą nieznośne prowi
anty i furaże wydawać do fortecy Jasnogórskiey, a naybardziey
powiat Radomski naybliższy teyże fortecy, tak iest zruino
wany, że ludzie porozchodzili się, ledwie w trzeciey części w mia
steczkach i wsiach znayduią się, w wielu mieyscach od głodu
umieraią. W tych uciążliwościach pisaliśmy do Przeswietney Gene
ralności i podaliśmy memoriał od niektórych tylko urzędnikó
podpisany albowiem in hoc turbulento Statu rerum, wszyscy
niemogli się na ów czas ziechać, i dobru publicznemu zara
dzić, i odebraliśmy rezolucyą że Komisarze delegowani od
Przeswietney Generalności mieli się ziechać do fortecy Jasno
górskiey wszystkie uciążliwości moderować, i rezelwować, al
gdy to w samym skutku niestało się ugodziliśmy się przez
Posłów delegowanych z JW. Puławskim Marszałkiem Łom
żyńskim super Quantum furażów od powiatu Piotrko
wskiego i Radomskiego. Ułożyliśmy Taryffę i podali do
fortecy Jasnogórskiey według którey furaże rozłożone na
dwie raty wydaiemy, i otrzymaliśmy deklaracyą że więcey
nad Taryffę wydawać niebędziemy.

6to Ponosiemy te przykrości, że JW. Puławski Marszałek ziem
Łomżyńskiey prócz kommendy liczney w fortecy Jasnogórskie
zostaiącey ściągnął ordynansami swemi liczne dywizye
różnych Woiewództw nawet konfederacyą Litewską i Inflan
ką, te lokowane w naszym Woiewództwie nieznośne krzy
dy czynią i wielkie furaże wybieraią do ostatniego znisz-
czenia kraiu. Obywatelów nie uważaiąc na żadną dys-
tynkcyą osób, z wielkim kontemptem lżą podstarościów i
poddanych biią, tak że trudno mieć dozorców przezornyc
do przyzwoitey ekonomiki. Adcoż WJmć Pan Konsyliarz dopr
szać się będzie, żeby prócz kommendy w fortecy Jasnogórskie
będącey inne kommendy w odległeysze Woiewództwa

były oddalone, zapobiegaiąc ostatniemu upadkowi woiewództwa naszego, albowiem gdy dłużey w Woiewództwie naszym persewerować będą niebylibyśmy sposobni do wypłacenia podatków dla Konfederacyi naszey ustanowionych i musielibyśmy odstępować Fortun i maiątków naszych coby nas wprowadziło w ostatnią desperacyą w rzewliwy płacz i lamenta

7mo Prócz tych dolegliwości w wyższych punktach wyrażonych różne kommendy JW Marszałka Łomżyńskiego zabieraią nam nie tylko zboża, omnis generis ale konie, woły, szkopy, owce, wieprze, gorzałki, piwa, słody, masła sery i wszelki drób. O kilkanaście mil furaże siana słomy drzewo do fortecy prowadzą także poddani od koni wołów wozów uciekaią, przeto poddanych woły i konie tracimy.

8 Przełoży i to WJmć Pan Konsyliarz że według Tareffy przez nas ułożoney wydaliśmy pułroczne furażie in Sebtembri z powiatu Piotrkowskiego i Radomskiego do fortecy Jasnogórskiey a drugie pułroczne Furaże deklarowaliśmy wydać in mense Martio a wteraznieyszym miesiącu Styczniu wyszedł uniwersał, żeby uprzedzaiąc termin raty Marcowey wydać furaże powiększone, nie według Taryffy przez co ponosiemy znaczną krzywdę, gdy nad ugodę i opis Tareffy wychodzą ordynanse i palety.

9no Tenże WJmć P. Konsyliarz wyexplikuie różne okoliczności martwiące Woiewództwo nasze które są wtey instrukcyi opisane i nie opisane i oraz dopraszać się będzie nayzwyższey władzy Generalności Prześwietnych Stanów Konfederowanych o wzgląd na Woiewództwo nasze wielkie ruiny ponoszące, i o zasłonę w wszelkich uciązliwościach

10mo Gdy zaś codziennie pomnażaią się ruiny Kraiu naszego WJmć P. Konsyliarz od Woiewództwa naszego obligowany rezydować przy Generalności, iak będzie miał doniesienie od JW. Marszałka naszego o nowych wynikaiących uciązliwościach prócz tych które są wtey instrukcyi wyrażone, ma usilne czynić staranie do zyskania wsparcia Woiewództwa naszego i oddalenia martwiących dolegliwości, iakie wypadną rezolucyi Prześwietney Generalności wiernie

reportować temuż JW. Marszałkowi.
Którą instrukcyą Activitati i przezorney remonstracyi WJmc Pana Konsyliarza od Województwa naszego delegowanego poleciwszy, iako iest z iednomyslney woli Województwa naszego napisana, tak te dla zupełnieyszego Kredytu, podpisać JWJWPanu Marszałkowi Województwa naszego i WW. Jmc Panom Konsyliarzom dozwoliliśmy. Działo się ut supra w Widawie na Kongresie naszym to iest dnia 20 miesiąca Stycznia roku 1772go.

Reprod: in Caue Sierad: Fer: 2 pt Fm Omn: Sanc: d: 6ta Oct: 1775.

Applauz JW. Pana Zaremby.

Zważ Oyczyzno Kochana, wiernych twoich synow
Ktorzy ciebie gwałcących mieli bić Rusinow,
Przysięgli, na koń wsiedli, wzięli się do broni,
By cię mogli obronić w nieszczęśliwey toni,
Aż oni przeciw tobie iawnie powstawaią,
Na twą z nieprzyiacielem zgubę się zmawiaią.
Oto świeży masz przykład na szumnym Zarębie
Wybrał żołd, zabrał woysko w tym własnym obrębie.
Szlub złamał, ciebie zdradził, oddał Moskwie ludzi;
Czyż że to zemsty Bozkiey na siebie niewzbudzi?
Już wziął zadatek płacy, swey szelmowskiey sprawy
Bo iak wiarołomca wieżdżał do Warszawy
Z okazałością żywą na koniu poskoczył
Koń padł, jeźdźca zwalił, pod karetę wtłoczył
Tak iż koło, zaledwie ręki nie skruszyło
Niedziw bo tę robotę Kata zostawiło;
Słusznie aby tę rękę zgruchotały koła
Ktorą swą matkę zranił bez wstydu i czoła.
Patibulum et rota
Sit tibi compensatio tota.

---

z Man fsp

z pisma Maska odkryta / po polityce krola Prus-
kiego wymierzonego / List Fryderyka do
Zaremby.

„Odebrałem list WWPana d. mogę go upewnić, że
„poki WWPan będziesz się tak rostropnie zachowy-
„wał z woyskiem swoiem, iakoś dotąd czynił, nie zrze-
„dę tego, aby mu się naymnieysze działo pokrzywdze-
„nie, czego iest skutkiem, gdy iuż przykazałem natychmiast
„pieniądze i konie (o ktore się uskarżał moiemu majorowi
„de Anhalt.) powrocić, ktore WPanu były zabrane
„Nareszcie chociaż mi WWPan nie wzmiankujesz,
„żeś nie iest przeciwnego strony Krolowi swoiemu, iednak
„ia radzę, aby w tey mierze czynności WWPana i Mos-
„kwie przeciwne nie były i starannie unikaj złączenia
„z niemi
„Proszę zatym Boga aby cię Mości Panie Zarębo
„miał w swoiey świętey i godney Opiece. Dan w Potz-
„damie dnia 18 Aprilis 1772. roku

Fryderyk Krol

Stanisław August z Bozey Łaski Krol Polski Wielki Xiąże Litt. Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolinski Siewierski, y Czerniechowski,

Wszem w Obec y kazdemu zosobna komu otym wiedzieć należy mianowicie Urodzonym Senatorom, Dygnitarzom, Urzędnikom Ziemskim, grodzkim y całemu Rycerstwu Ziemi Wiłunskiey Uprzeymie y Wiernie Nam Miłym przy Ofiarowaniu Łaski Naszey Krolewskiey Dowiadomośći podaiemy.

Urodzeni Uprzeymie y Wiernie Nam Mili. W tak długim od Lat siedmiu troskow y nieszczęśliwośći przeciągu że, iednostaynie chęć zachowywaliśmy aby ten Zacny Narod a od Nas tak szczerze Ukochany chciał przy Nas y wraz z Nami zaradzić o zaleczeniu iuż zadanych Ran Oyczyznie a odwroceniu wiszących nad nią dalszych niebespieczeństw. Lecz zbyt były iawne zawady ktore się tey Zadzy naszey przeciwiały aby nie były pamiętne; Część Obywatelow cnotliwych ale przez własną otwartość sztuczney obłudzie podległeysza nie tylko dała się nakłonić ku szukaniu osobnych bez Nas a przeto mylnych drog do Ratunku Oyczyzny, ale przez to stała się przyczyną y tych ktorych nie poruszona Wierność y prawdziwa ku Oyczyznie Miłość do Nas wiązała, że bez wspoł Pracy czynić pomyślnie być w stanie nie sądzili się. Rada Senatu przez Nas w Roku 1769 złożona lubo tak dowodnie okazała że Nas nikt nie celuie w ochocie gorliwey ku zamierzeniom Prawomiernego y Wolnego Ludu, nie była iednak dostateczną na przeświadczenie zaiętych potwarzami Umysłow, y owszem za pochop prawie zaięta została do Nayqorszych przeciwko Nam zapędow. Pomnożył się zamęt tak dalece iż zgorszeniem wszystkich dobrze myślących z ochydą kraju y wieku Naszego pokazał się tandem zapamiętały Akt Bezkrolewia z nakazem śmierci Naszey. Nie umnieyszyła się wprawdzie przez to w Sercu Naszym Miłość ku Oyczyznie: Pchnęliśmy nie przerwanie żądzą Rodakow aż nie wdzięcznym dobrze czynienia, ale sposoby usługi publiczney tępiały y kruszyły się codzień w Ręku Naszych przez te ustawne domowe przeciwności. Jednak choć iuż y na własney Osobie okropnym przypadkiem doświadczyliśmy co może moc zaślepiona gdy złośliwa przewrotności cnoty nawet odważnych y ludzkości zwykle znamienitych Ludzi na swe końce złudzić potrafi: w pierwszych dniach właśnie po odniesioney Ranie to zaraz nayżywszym było staraniem Naszym z iedney strony przekładać Woiuiący Obcey w kraiu Naszym

moc

mocy, że wina niektórych nie powinna ostrzedź zemsty na wielu przez omamienie tylko grzeszących, a z drugi aby przez wydanie się tych samych Dworow na których naywięcey polegać zdała się znaczna część Obywatelow uchylonych zostać mogło, cokolwiek narodowego nie ukontentowania było przyczyną

[illegible]
[illegible] przywileje [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] przyjęte)

My Komisarze Ziemi Wielun. y Powiatu Ostrzeszowsk
niżey na podpisie wyrażeni

Wszem wobec y Każdemu zosobna Komu otym wiedziec
należy mianowicie iednak JO WW WMMPPanom Dziedzicom y Po
sessorom Dobr wszelakich tudziesz Miastom Miasteczkom y Obywate
lom Woytom Sołtysom y wszelkiey kondycyi w Narodzie Polskim lu
dziom przyzaleceniu powolnych chęci naszych wiadomo czyniemy Iż
mocy specyialney plenipotencyi y Ordinancu WWMPana Generałowi de
Loße od N: Krola JMci Pruskiego wspaniałego Rzeczypltey Naszey podług
Traktatow Welawy y Oliwy y ostatniego Warszawy Alianta do ułatwie
nia żądan swoich z Narodem Polskim danego umowiwszy z tenże WWMP
Generałem Kontrakt to nayusilenniey ostrzeglismy aby Koncem Zachowania
Obywatelskiego y Szlacheckiego z Miejskim Pokoiu ani Woyskowi N JMci
Krola Pruskiey ani Jego pod iakimkolwiek tytułem y pretextem uzurpo
wani Komisarze żadnych spraw rozsądzać dopiero ludzi ~~bić~~ rzeczy
iakie gwałtem zabierać Domy naieżdżać nieważyli się otoszem tak
iest Dotorony ze za wiadomością Nam Komisarzom dany a przez
nas obwieszczeniem WWMPana Majora Szulemberga tenże WWMP Major
takowych imać Komendami ścigać obowiązany ~~się~~. A przeto żeby Oby
watelstwu otym niebyło ukrzywdzenie y takowe w Kraju niedzia
ły się bezprawia obliguiemy JO WW WMMPPanow Possessorow y Dziedzicow
Dobr wszelkich aby o takich występkach iako nayprędzey nas uwia
domiali upewniaiąc z osobliwego przez N: Krola JMci Pruskiego danego Kre
densu że to wszystko znaydzie zaspokoienie y bezprawia czyniący Stra
szne ukarani będą co aby wiadomości Każdego doszło obwiesz
czenie to od Wsi do Wsi od Miasta do Miasta Ma bydz przesłane
Ktore Rękami własnemi podpisuiemy

w Myslniowie d 11 9bris 1772

F: Iakub Psarski P: S: Z W y K: (LS)
Eustachi Drogosław z Korzewa Skorzewski K: Z: W: y P: O:

Odpowiedź na Deklaracye Krola Imci y Rzeczy-Pospolitey Polskiey przez Ichm
de Benoit Ministrow y Imperatorowey Imci Wszystkich Rossyi y Krola Imci Pru
y Cesarzowey Imci Krolowey Węgierskiey y Czeskiey na Dniu 26. Września 1778.

Niżey podpisani Ministrowie Krola Imci y Rzpltey Polskiey po doniesieniu JoWch Mości o Ichmciow Panow de Stachemberg y de Benoit pod datą 18 Września Roku teraźniey Jmć Pana Barona de Rewitzki pod datą 26. teyże miesiąca Deklaracyach po zasięgnieniu w tey mierze rady Swego Senatu, odebrali odpowiedź na nie w następuiący sposob

Pomyślne a od własnego Interessu dalekie starania ktoremi Nayiaśn. Imperatorowa Imć Rossyi dopomagała do utrzymania Spokoyności w Polszcze pod czas ostatniego bezkrolewia, tud ney Elekcyi Panuiącego a iednomyślnie obranego Krola, przyłączenie się Nayiaśn. Krola Imci Prusk go do Samego końca, oraz okazowana na ów czas neutralność od Nayiaśnieyszey Cesarzowey Imci Krolowey Węgierskiey y Czeskiey, są to okoliczności ktore u Krola Imci w należytym zostaią szacunku, nigdy ani z Serca ani z pamięci niewypadną. Tym więcey że ieżeli Krol Imć uczuł ukontentowanie kiedy, że trzy Potencye w Deklaracyach Swoich uznały bydź rozumnemi y pożytecznemi ustawy y rozporządzenia krajowe Prawami pierwszych po śmierci Augusta 3. Seymow uchwalone, im uprzeymiey zawsze żądał widzieć wszystkie czynności z nayuwyższey władzy Narodowey pochodzące, na dobrą Stronę od Rządow Swoich tłumaczone. Nie tayno całey Europie co były za przyczyny postępliwe y następne zamieszań Polskich. Wiadomo iey o tym że Krol Imć zbawienniejszą Narodu części zażywał wszystkich ile tylko mogł sposobow, iuż dla ich uprzedzenia, iuż dla zapobieżenia dalszym onych progressom. Atoli że wszystkie starania szczęśliwego niewzięły skutku, nastąpiły okropne szerzącego się nierządu konsekwencye, wzgardzona od niektorych nayuwyższa w Narodzie władza; ogarnęła wszystkie prawie Krolestwa Prowincye Anarchie, cała Polska zdeptana z ubożona, iuż to przez własnych Obywatelow, iuż przez Woyska Zagraniczne według stopniow przez czas bytności onych w Kraju, Ordynanse Dworow y Sposob wykonania onych dał uczuć Narodowi a poznać całey Europie. Słowem pięcioletni ciąg uciskow y zniszczenia potężnie do tak okropnego Polskę przyprowadził Stanu, iż widząc niedobitą iako nayrychleyszego pokoiu potrzebę nie mogłaby trzymać inaczey o uczynionym między trzema Potencyami dla Skutecznego Zaspokoienia Swego Związku, tylko że ten Związek pełnym iest ludzkości, y Krol Imć radby go był słyszał w nayżywszey wdzięczności oświadczeniu, gdyby druga część tey Deklaracyi zmieniwszy postać nieprzyniosła mu podziwienia y naydotkliwszey boleści. Daie się tu w niey czytać zapowiedź znacznych pretenzyi Trzech Dworow do nieszczęśliwey Polski ułożona zkanta, do godzenia siebie w tey mierze wspolnemi siłami y aktualne obięcie w posessyą części wyrownywaiących walor pretenzyi. Delikatna troskliwość z iaką się Krol Imć y Rzplta Polska starali uiszczać we wszystkich Swoich ztemi Potencyami obowiązkach, prawa sąsiedzkie tak świątobliwie z strony Polski zachowane, sposoby przyiacielskie y pełne względow, z iakiemi Krol Imć był zniewolony reprezentować w tylu okazyach rozmaite do uskarżenia się nierządow powody, sama nakoniec Sytuacya Polski godna z tych miar litości nad nią serc czułych y wspaniałych.

Wszystkie te okoliczności powinny iey były ziednać wzaiemną życzliwość, a razem oddalić nawięksi zamysły tak pokrzywdzaiące iey prawa y prawności trzymanych od niey posessyi. Wszystkie własności tytuły ktoremi ktoremi Rzplta Prowincye Swoie posiada takież moc wagę y prawność maią, iakie tylko być mogą nayudoskonalsze, posessya iey tylu wiekami utwierdzona, Traktatami nayuroczystszemi przyznana y ubespieczona, mianowicie Oliwskim y Wielawskim, przez Austryą Francyą Anglią Hiszpanią y Szwecyą Gwarantowanemi, Traktatami Roku 1686. z Państwem Rossyiskim zawartemi, Deklaracyami Świetnemi y wyraźnemi teyże samey Potencyi Krola Imci Pruskiego w Roku 1764. uczynionemi, na koniec Traktatami z Domem Austryackim dotąd trwaiącemi. Na tych się zasadzaią fundamentach prawa Rzpltey, ktorę się tu ogułem namieniaią, zachowuiąc sobie w czasie okazai y mieyscu szczegulne tychże dowody.

Jakież były tedy prawa te trzy Dwory przeciwko naszym wystawić mogły, wygrzebane chyba z ciemney zapadłych głębi starożytności zakątkow, chyba z owych czasow płodnych nagłe y przemieniaiące rewolucye, ktore podnosząc y niszcząc, daiąc y biorąc Państwa, krotkim odmiany w czasie kilku lat lub miesięcy nabawiły widokiem. Takowe powody gdyby były przyięte, powinnyby do Polski przyłączyć kraje iey przed tym własne, a dawno posiadane od tych samych Potencyi, ktore sami do niey roszczą pretensye. Wszakże iako temu zbyt przeczyć niemoże, że nietylko starożytne od wiekow niepamięci ukryte,

ale wszelkie

otwierć tranzakcye niżeli się poźnieyszemi umowami iako wszystkie ostatnie Rządów
Traktaty, że w brew przeciwne odrywaniu Aktualnie Dzieiącemu się Dzierżaw Rzpltey,
ąd że powody y Odrywania Krajów Polskich przez trzy Potencye, nie mogą bydź uznane za
wiwe, bez osłabienia bezpieczeństwa Europy i wszystkich Państw na świecie a wzruszenia Z
wszystkich Tronów. Że same Potencye w wspomnionych Deklaracyach swoich mówią
Polski Niebiecie mi otrzymania Sprawiedliwości zwyczaynemi drogami, niemogą tey
znać, że Stan teraźnieyszy Rzpltey iest tylko przypadkowym, y momentalnym, że od nich Samych
zawisło, aby ten Stan obecnym bydź przestał. Skoroby zezwolili nato, wracałaby się zaraz Rzplta
do używania Spokoyney prawney y wolney Całowładności Swoiey, y na ów Czas dopieroby był
pora dla nich przekładać swoie pretensye y one roztrząsać. Ten iest proceder którego powinna ocz
kiwać Polska od Sprawiedliwości trzech Potencyi, tego się poniekąd spodziewać na fundam
cie listu Nayiaśń. Imperatorowey Jmci, Królowey Jmci Węgierskiey y Czeskiey 26. Stycznia 1771. ro
do Króla Jmci pisanego. Lecz ponieważ teraźnieysze Ich postępki daią przyczynę Nayważnieyszą
Królowi Jmci do Uskarżania się y gdy powinności Korony Jego niedopuszczaią Mu tego Milczeni
pokrywać, Oświadcza się Naywyraźniey J. K. Mość iż Opanowanie Aktualnie Prowincyi Rzpltey
Polskiey przez Dwory Pruski Peterburski y Wiedeński, ma za niesłuszne gwałtowne y przeciwn
Sprawiedliwości Praw Naszych. Odwołuie się zatym Król Jmć zupełnie do Traktatów Gwaran
tuiących Rzeczpospolitey Królestwa Swego, a pełen ufności w Sprawiedliwym Bogu, Prawa, Serce, na
Podnóżku Tronu Jego składa poruca mu Sprawę Swoią, iako Naywyższemu Sędziemu Królow
y Narodów, a w Oczekiwaniu Jego Pomocy, protestuie się Uroczyście przed całym Swiatem przeci
ko uczynionym, lub maiącym się czynić krokom względem odrywania Kraiu Polskiego. Datum

w Warszawie d. 14. Października Roku 1772.

N. a. Kopia rezolucyi JmPanu Delegatowi Ziemi Wieluńskiey i Powiatu Ostrzeszowskiego od WJPana Jenerała de Lossow, conformiter do Uniwersału Jego d. 31. Novemb. w Rawiczu An: praes: daney.

z Rękopismu

Podziękowawszy Prześwietney Wieluńskiey i Powiatowi Ostrzeszowskiemu za delegacyą do mnie wysłaną w Osobie WJPana Broniłowskiego, ktory na propozycyą moią aby wszystkie Wdztwa zostaiące w Kordonie zaciągnionym przez Woyska Krola JMci Pruskiego, złączyły się i iedną Radę formowały, gdy mi dał odpowiedź iż do ułożenia cokolwiek w tey mierze potrzebney nie ma plenipotencyi tedy nie chciałem trudnić pomienionemu JPanu Broniłowskiemu powrotu iego, według tego iak ten podobać mu się będzie. Gdy zaś wspomniony JPan Delegat upewnił mnie iż takowe zjednoczenie podlegać będzie trudnościom, a ia oddalony iestem od tego abym Prześwietnemu Senatowi i Przezacnemu Rycerstwu Wdztwa Sieradzkiego (iak daleće to w Kordonie zostaie) tudzież Ziemi Wieluńskiey i Powiatu Ostrzeszowskiego Obywatelom, cokolwiek prawom i prerogatywom ich przeciwnego, albo coby pozor siły ich przymuszenia mieć mogło, imponować miał; więc wszystkie w tey mierze rezolucye wolney ich zostawiłem woli; upewniaiąc ich że przy tey propozycyi nie inszego nie miałem pro Objecto tylko ich własne dobro; ktorego gdy serdecznie pragnę, iako tego przez zniesienie niedyskrecyi (?) i wprowadzenie w Kray dobrego porządku dałem dowody. Więc to samo następuiącey prośbę moią usprawiedliwia ktorą do Prz: Senatu i Przezacnego Rycerstwa czynię; mianowicie, aby z strony swoiey takowe miary przedsięwzięli, przez ktorebym w moiem przedsięwzięciu dalszego utrzymania tegoż dobrego porządku sekundowany został. Nayważnieysza do tego permowencya iest ta iż przez naszą przyiacielską harmonią, dobro Woyska Krola JMci Pruskiego pod Komendą moią zostaiącego z dobrem ich złączone będzie. A tu należy, aby usiłowania tych ktorzy przez przewrotne zamysły swoie dobre to dzieło rozrabiać (?) chcą bezskutecznem uczynić, do czego prawdziwi patryotowie widzą istotną potrzebę. Gdy czas nadchodzi, aby dalsza subsystencya w Ich Wdztw Ziemiach i Powiatach, dla Woyska Krola JMci Pruskiego

oraz

rozporządzona była, więc chciałem presentibus W.S. Senat i Przezacne Rycerstwo mieć proszonym, aby względem tego proportionaliter między sobą naradzili się i czynili sobie honor oswiadczenia Jm iż ieżeli moc zatrudnienia pozwoli mi albo sam na mieyscu do tego przeznaczonym stanąć albo WJPana Majora de Schulemburg komendanta Bellingowskiego Hussarskiego Regimentu autoryzować do tego nie zaniedbam.

Działo się w Lesznie 9. Abris 1772 Anno.

de Lesson.

My Nayiasnieyszego Cesarsko Krolewskiego, y Apostolskiego Majestatu Kommissarz, Plenipotent, y Rządca.
Wszystkim komu o tym wiedzieć należy wiadomo Czyniemy.

Nayiasnieyszy Cesarski Krolewski y Apostolski Majestat Pani Nasza miłosciwa, w naypierwszym Panowania Swoiego baczeniu to u Siebie maiąc aby odebranym y obiętym krajom, nie tylko pokoy y wewnętrzne bespieczeństwo wraz z dobrym porządkiem y Sprawiedliwością na zawsze utwierdziła, ale też naywięcey aby krzywdy y wszelakie uciśnienia od nich odwróciła, y oddaliła, wszystko Cobykolwiek do wnętrznego y zwierzchnego uszczęśliwienia y ubespieczenia zdolnego było, łaskawie opatrzyć postanowiła.

Poniewaź zas na ten koniec bez wątpliwosci wszelakiey wielkie się nakłady podeymować muszą, potrzeba zatym koniecznie tego aby wszelakiey rożnicy, Dzierżawcy Duchowni, Swieccy, Szlachta, Mieszczanie, Chłopi nakoniec niemniey iako y Krolewskie dobra, podług wymiaru gruntow y dochodow sprawiedliwy między niemi uczyniwszy podział, do publicznych podeymowania potrzeb przyłożyli Się.

Do tego więc podziału z wyraźnego rozkazu Nayiasnieyszego Cesarsko Krolewskiego y Apostolskiego Majestatu, a podług naysprawiedliwszey Słusznosci przepisow uczynienia, potrzebna nam jest koniecznie iak naydokładnieysza y nayrzetelnieysza wiadomość tak obszernosci gruntow jako tez dochodu z nich. Przeto Dziedzicom y Dzierżawcom wszystkim tak Duchownym jako y Swieckim, jakiegokolwiek Stanu Są y kondycyi ninieyszym Uniwersałem usilnie zalecamy aby naydokładnieysze opisanie wszystkich tak do Siebie jako do Poddanych Swoich należących gruntow uczynili w nim zasiewow rodzay pol obszerność, lasow, Stawow, tak, Pastwisk rozległość, y ich Zyzność wymienili. liczbę Poddanych, Czynsze dni pańszczyzny y inne powinności, ktore od nich miewaią, bydła rożność y wielość wyrazili; Tak że dochody ktore od Żydow albo innych maią Arendarzow, y wszystko to dokładnie opisane według przyłączonego tu Formularza, w przeciągu Niedziel Szesciu od dnia ogłoszenia Rozkazu tego, bez wszelkiey wymowki do Nas odesłali. —

Dla

Dla Ułatwienia zaś Ceny, ostatnią kupna przedaży lub
naymu ugodę niech wyrażą.

Ponieważ zaś wszyscy prawie królewszczyzn, Dzierżaw
którzy Inwentarze Swoie według Rozkazu naszego dni
16. Października ogłoszonego poprzysyłali, Grontow Dwo
skich do Dobr królewskich od Siebie trzymanych, należąc
w nich nie wymienili, przetoż chcemy, aby Ciż Sami
Dzierżawcy Inwentarze według teraźnieyszego Formu
larza powtornie spisali, owe zaś Sposoby dochodow któ
re dla słusznych przyczyn w Formularzu wyrażone
nie są wraz z Zebraniem Intrat wszystkich dołożą. Co
samo Uczynić maią y Ci którzy wspomnionych Inwe
tarzow dotąd nie podali.

Jeżeli nad to znayduią się inne jakie Intrat Zrzodła
w Formularzu tym nie wymienione, te osobno wszyscy
nawet Dziedziczni Panowie wyłożyć maią.

Żeby zaś y prędzey a naywięcey żeby Jednostaynie In
wentarze te od Dzierżawcow wszystkich spisane bydź
mogły, rozkazaliśmy dostateczną Ich wydrukować liczb
których były tu we Lwowie łatwo każdy mogł dostać, y
one zapisać ile komu będzie potrzeba, Czyli Pan Czyli
Ekonom Jego. Na to iednak baczność mieć potrzeba aby
Jednego Pana dobra zwłaszcza gdyby te w różnych znay
dowały się Powiatach, wraz w iednym Inwentarzu zmię
ne niebyły, ale na każdą z osobna Wieś osobny Inwentar
napisać potrzeba tak Co do Grontow Dworskich, jako y
Chłopskich.

Nakoniec y to zachować należy, że lubo w tych Inwe
tarzach teraźnieyszy każdey maiętności stan należycie
opisany bydź ma, przecięż y to wymienić potrzeba, Czyli
y iak przez Czasow nieszczęśliwości albo Poddanych uci
ke Wieś spustoszona iest, y to mianowicie zaś u niektych
Poddanych liczbą osobno zapisana bydź ma. —

Spodziewamy się że każdy Dziedzic, y Dzierżawca
tym Chętniey rozkazowi temu zadosyć uczyni im Częst
bywaią Żalenia się na uciemiężenia z okoliczności tych
nakładow wynikaiące które naywyższo Cesarsko kr

krolewskie podeymuią wszyscy. Albowiem Nakładow tych podział według dawnych Taryff, nie że wszystkim rowne Umiarkowanie Zawieraiących, w niedostatku Jnnego lepszego wymiaru uczyniony iest musiałona stanąć zatym, że nad Słuszność więcey iedni mniey dawali drudzy, żeby więc uciążliwości tey zabieżeć, Czasu żadnego opuszczać nie można aby nakładow pomiar dochodom każdego, iak tylko naybardziey można przyzwoity z dokładnych Jnwentarzow, im prędzey tym lepiey był ustanowiony. Też Same Jnwentarze pokazały to, iżeliby na nie których mieyscach Chłopow poddanych zapomagać nie należało, aby nayużytecznieysza ta ludzi Część, ze Szkodą Naywyższego nawet Pana, y dziedzicznych Panow Swoich, nad możność Swoią obciążona nie była.

Jeżeliby zaś kto mimo nadzieię naszę, nie dokładne albo też zawikłane w cale wyliczonych tu Artykułow opisanie nam się podać ważył, ten Samemu Sobie przypisze, jak przez Wyznaczonych na kommissyą Rewizorow prawdy doszedłszy nad przyzwoity wymiar, on by więcey co na potym płacić y dawać, a tym Samym niegodnym postępkiem Swoim Jnnym Nayiaśnieyszego Cesarsko krolewskiego Majestatu poddanym uciążliwości ich nadgradzał.

Raz zaś Ułożony podatek na mieysce pospolitego w czasie potrzeby ruszenia, ustanowiony będzie.

Tym Czasem zaś które dotąd podatki płacono y dawano te do publicznego Cesarskiego Skarbu do Wieliczki albo do Lwowa wszyscy odwozić maią. Dan w Lwowie d 22. Grudnia 1772. —

(L.S.)

S.P.R. Hrabia á Pergen.

Te Gazety ſą z dzisiey=
ſzey Poczty.

INSTRUKCYA.

Jego Krolewskiey Mci Pa. N. Mił. na Seymik przedseymowy Poselski dnia XXII miesiąca Marca Roku Teraznieyszego M.DCC.LXXIII. przed Seymem Extraordynaryinym tu w Warszawie na dzień XIX Kwietnia naznaczonym przypadaiący, Urodzonemu Posłowi J.K.Mci na tenże Seymik z Kancellaryi dnia XX miesiąca Lutego w Roku tymże dana.

1) Dosyć iasny iest Uniwersał J.K.Mci Pa. N. Mił. ktory Zacnym Woiewodztwom Ziemiom y Powiatom oznaymuie poprzedzaiącą Radę Senatu, dnia 8 Zaczętą, a dnia 15 Currentis mensis Februarij Zakonczoną, Złożenie Seymu Extraordynaryinego na dzień XIX miesiąca Kwietnia w tym Roku. z tego Uniwersału et ex annexis do niego łatwo każdy pozna przyczyny, ktore J.K.Mć do złożenia rzeczonego Seymu y w tak prędkim czasie determinowały; ale y potrzeba iak nayprędszego uwolnienia całey Rzpltey od ciężarow y nieszczęśliwości, pod ktoremi nietylko Jęczy, lecz y większych ieszcze obawiać się powinna, iest bardzo widoczna. A za tym Zacne Woiewodztwa Ziemie y Powiaty maią gotową a wielkiey ważney rzeczy wagi Materyą do Obrady Obywatelskiey na Seymikowym Ziezdzie, to iest Obranie z pomiedzy Siebie Posłow na Seym wzmiankowany Ludzi Znaiomością Rzeczy, y Gorliwością Obywatelską uprzedzeniom niepodległą Zaleconych, y tych umocowanie żeby o wyrwaniu Rzpltey z tak opłakanego Stanu w iakim iest, y o całości Jey Granic iak tylko będzie można, wraz z J.K.Mcią zaradzali, pokoy Oyczyznie naszey powszechny przywrocić Starali się, oraz na przyszły czas rząd wewnętrzny poprawą tego co z Obrębu Praw wypadło, albo co te Prawa przez naciąganie Jch do Jnteressow Partykularnych przyćmiło, y Obojętnemi zrobiło, oraz Ustawą Nowych Praw do stałego Uszczęśliwienia Rzpltey ~~pomo~~ y Obywatelow pomocnych Opatrzyli.

2 Z Ogłoszenia bezkrolewia przez Obywatelow w związku będących, po nim nastąpione bodaj pod słońcem ~~nigdy~~ więcey niepraktykowane Krolobóystwo, są to dwa ślady, ktoremi potomności zawsze dochodziłby mogła iaka bezbożności tego oświeconego Wieku zdarzyła się w Polszcze, y znaleźli się tacy wyrodkowie ze się niewzdrygali podeptać Praw Boskich y Ludzkich, a za tym Karę Boską na całą Oyczyznę sprowadzili; więc żeby więcey w tey Niesławie Rzeczpospolita niezostała y ślady rzeczone tak zatarte być mogły; żeby na potym nikt z tey Oyczyzny Synow niemi chodzić nieważył się iak nayGorliwsze oto na Seymie Staranie Urodzony Poseł J.K.Mci na Seymiku Wwdztwa swoiego usilnie promowować ma w Jnstrukcyi Urodzonym Posłom na Seym tey Okoliczności Zalecenie.

Na własne Jego Krolewskiey Mości
Pana Naszego Mił. rozkazanie.

Uwagi

Pewnego Wielkopolanina nad okolnym Krola Pruſkiego Listem pod Datą 13. 7bra 1772 w Berlinie wyszłym z przyczyny wzięcia w Poſseſsyą Pruſs Polskich od tegoż Pruſkiego Monarchy

Lubo doświadczeniem przekonany, iż zdawnego tak natury, iako y Narodow Prawa, nowe teraz zwłaszcza w Możnieyszych są ułożone Prawidła, z tym wszystkim zdaie mi się, iż dwie tylko od Narodow przyięte iakiegokolwiek woiennego postępku przyczyny (: Ktorychem się przeszło Lat 50 od sławnego nauczył Grocyusza:) iedna sprawiedliwie Woynę wypowiadaiąca, a druga usprawiedliwiaiąca, do dziś dnia prawne maią mieysce. Wielu znacznych Prowincyi Krolestwa naszego przez granicznych Monarchow opanowanie, od obuch tych przyczyn dobrze daleko odsunęło się; niedużość sił, y wyniszczenie Kraiu naszego, iedynym do bezprawnego znaczney części Polski tym Potencyom mogły bydź powodem zagarnienia, na ktore ze drżeniem reszta Europy powinna poglądać, y wcześnie się do kaydan od Potzdamskiey Polityki ukowanych gotować, ktoremi iuż Wiedeński y Petersburgski Dwory, zdradliwą a przezorną powiększenia własnych swych Dzierżaw usidlone ponętą, okowane zostały. Przestąpiono na Szranki wkraczaiąc do obcego Kraiu, iedynie dla tego, iż wątłe y ku odparciu niezdolne są znalezione.

Dla pokrycia tak niesłychanego postępku, rozmaite do naszych Prowincyi roszczą Pretensye, lecz poniewaź mnieyby Swiatu dostateczne dla usprawiedliwienia oderwanych Kraiow wydziały; przeto ieszcze domagaią się nagrody rowney szkodom, ktore z nieużycia tych Prowincyi od tak długiego czasu ponoszą;

Darmo Dwor Berlinski pod pokrywką zodległey starożytności zasiągnione wystawia nam swe uroszczenia szperaiąc onych w 13 wieku, na ten iedynie koniec, aby przeświadczaiącey Powagi mogł im nadać pozor. Lubo w rzeczy samey nie od tak dawnego czasu początek swoy biorą; ale iak wszystkim wiadomo dostatecznie, od kilku Lat tylko wydobyte. Rzecz albowiem pewna, iż wykrętow y subtelności wybiegami wszczęte w Krolestwie Naszym wewnętrzne zatargi, na ten iedynie koniec utrzymywano, aby do tego nieszczęśliwości kresu Kray doprowadzić, gdzie bezkarnie utaione odkryć możnaby było zamysły.

Nayiaśnieyszy Dzieiow Brandeburskich Pisarz w Xiążce pod Tytułem (: Supplement aux Memoires de Brandeburg edition de Berlin 1751. 8vo. page 73.) Sam chwali zmarłego Fryderyka Wilhelma Oyca Swego, iż lubo do wzięcia w Sekwestr Pruſs Polskich od Francyi był pobudzony, aby Elekcyą Krola Stanisława w 1734. utrzymywał, Radę tę iako niesprawiedliwą odrzucił „ Poczytał bowiem ze wszech Stron (: własne są Przezacnego tego Authora słowa:) takowy względem Pruſs Polskich postępek wielce niesprawiedliwym „ Uroszczone zatym do tey Prowincyi Prawo przez dziś Krolującego Monarchy Panowaniem za nieprawne było poczytane.

Lecz

Lecz od roku 1740. inaczey rzeczy poszły (: Cztery Głownieysze Punkta :) mowi Autor pierwiastkowych pewnego Krola rządow page 32. :) snować mi się przed Oczyma zaczęły: Szląsk, Prussy Polskie, Geldrya Hollenderska, y Pomerania Szwedzka; Na Szląsk obrociłem oczy, Dalsze zaś mych Zamysłow względem innych Punktow wykonanie przyszłemu poruczyłem czasowi. w Zawarciu Bygdowskiego y Oliwskiego Traktatow (: z ktorych Ostatni z gruntu przez ninieyszey Prowincyi Zagarnienie, bez wszelkiey Onego Gwarrantow porady uczynione, iest zniszczony :) Żaden spor względem własnosci Pruss Polskich miedzy stronami Przymierza te zawieraiącemi nie zaszedł; y kiedy w 1764. Rzeczpospolita na Seymie w Warszawie Tytuł Krola Monarsze Pruskiemu dziś panuiącemu przyznała, ten z Swoiey Strony wszystkie Kraie y Dzierzawy Rzpltey Gwarrantował, y wszelkich się do pomienionych Dzierżaw zrzekł Pretentensyi (: a :)

Gdy się o przedsięwziętym Pruss Polskich opanowaniu wieść rozeszła, mniemali Politycy, iż pretext pomienionego zabrania ze Strony Pruss Brandeburgskich wyniknie. Rozumiano, iż Krol Pruski całe Prussy, iakie niegdyś pod Krzyżakami były, złączyć zamyślał, y że: pod Tytułem dawnego W: Mistrza chciał Prussy Polskie (: bezwzględnie na pokoy w Toruniu 1466. zawarty, mocą ktorego Prussy miedzy Polską y Zakonem podzielone były :) sobie przywłaszczyć, wybity nawet Medal z przyczyny wykonaney w Kuidzynie Przysięgi; zdaie się to wspierać mniemanie, Napis Regno reintegrato odnowienie Krolestwa niezawodnie oznacza, y oczywistą Prowincyi naszey złączenia z Prussami czyni przymowkę, dla tego, aby Prussy do dawnego Granic obrębu, iako pod Krzyżackiego Zakonu Mistrzami były, znowu powrocić mogły. Niemniey w Skrypcie względem sprawowania Sprawiedliwosci w nowo nabytym Kraju pod Datą 27 września wydanym, Prowincya nam wydarta, częscią odzyskana, y znowu do Krolestwa przyłączona nazywa się; Gdzie się dodaie, iż Prawa, Sprawiedliwosci, y mieyski porządek tym samym co y w Krolestwie Pruskim maią być utrzymywane sposobem, Oprocz tego rzecz iest oczywista, iż przez Pruss Polskich opanowanie, iedynie, do pierwszego Stanu Pruskie Krolestwo przywieść sobie zamierzono, gdy żadney o tak znacznym dla rzeszy niemieckiey Kraju pomnożeniu, Seymowi Ratyzbońskiemu niedano wiadomosci; co koniecznieby nastąpić musiało, gdyby Krol Pruski iako Xiąże Imperij Kray nam wzięty do Monarchij Brandeburgskiey, lub Pomeranij przyłączyć umyślił.

Z tego wszystkiego osobliwa iakaś w obwieszczeniu 13. września 1772. wydanym wynika zdań przeciwnosci, w ktorych wroszczone do Prowincyi naszych Pretensye ani od Ziem Pruskich, ani od dawnych Krzyżackich Mistrzow Dzierżaw, ani raczey od Pomeranij y nowey Marchij wywod swoy biorą.

Dwor Berlinski niechciał aby przywotane Jego do Pruss Polskich Prawo z Prawa W. Mistrzow do tey Prowincyi było wywodzone, gdyż w tym razie.

razie do Kurlandyi, Semigallij, y Estonyi, iako dawnych W. Mistrzostwa Częś
rowniety toż samo rozciągnąć powinien był Prawo. Czego się można obawiać,
aby snadź tak niezmiernym Potęgi swey Pomnożeniem oczu Sąsiedzkiego
Dworu nieprzeraził, zwłaszcza do dania odporu mało sił maiącego. Y dlate
to przyczyny na tych tylko teraz przestano Pretensyach, ktorym żałosny
stan Kraju naszego oprzeć się niezdoła. Ułożonych zaś Zamysłow wzglę
dem innych W. Mistrzostwa Częsci wykonanie pomyślnieyszemu polecono
Czasowi, ktory może przy tak szczęśliwych początkach bez pochyby sprawić, iż
wszystkich Krajow wzdłuż Baltyckiego morza od Stolpy, aż do Narwy
od Krzyżackiego niegdyś dzierżonych Zakonu nastąpi złączenie, a tym sa
mym uknowanego skrycie Dzieła względem założenia Baltyckiego Krolestw
widoczne dokonanie. Dokądże więc zmierzaią umyślone do Pruss Polskich
Prawa? Głębiey rzecz biorącym, chyba tylko do Pomeranij mnieyszey, inaczey
Pomerellji: zwaney, sciągać się zdaią. Pomerellią tę (: o ktorey tu mowiem:)
niegdyś Xiąże Mestwin II. z Domu Pomerelskiego posiadał, a po zaszły
Onego Smierci w Gdańsku mieście stołecznym, Pomerellia iśćby powinna była
w podział naybliższym Jego Krewnym Xiążętom Pomorskim z Domu Szcze
cińskiego iako wspoł Lennikom, Lecz Ją Polacy opanowali, a tym od Krzy
kow iest odebrana.
Pomerania zaś nigdy się swego niezrzekła Prawa, ani wspomnioney Pome
rellij iakim kiedy Traktatem ustąpiła (: b:) Elektorowie więc Brandebursc
po zeyściu Xiążąt Pomorskich, wszystkie onych odziedziczywszy dzierżawy
a zatym y Praw Jch stawszy się Uczestnikami, o swoię się upominaią włas
a mianowicie o Pomerellią. Przyznać należy iż ten wywod z tak odległych
a dla starożytności przyćmionych czasow zasięgniony, wcale ma niedosta
teczną z Dzieiow, dla zjednania sobie prawdy, pomoc. Jakie tylko albowi
mamy w tey rzeczy Dzieiopisow Swiadectwa, te wszystkie ani względem Ge
alogij Xiążąt Pomorskich na rożne Linie podowczas dzielących się, mię
ktoremi Kray był podzielony, ani względem szczegulney każdego z tych Xi
żąt Cząstki, ani względem każdemu przynależących Praw y wzaiemnych
między niemi Sojuszow, ani na Ostatek względem Jmion tylu innych p
szych Xiążąt dostatecznie nas oświecaią, Cokolwiek bądź, z tey atoli C
mnoty wszelkiego rodzaju Pretensye nayszczęśliwiey Gabinet Potzdams
wywodzi, kiedy niedostatek wywodow Prawnych, działami y woyskiem
stępuie. Mestwin II. Mestogin, albo Mestingus czyli Mestojus (: te bo
wiem wszystkie Jmiona daią mu Dzieiopisarze:) nad Pomerellią panu
zszedł bez Dziedzica y Testamentem małą swą Kraju Cząstkę Przem
stawowi W. Polski, y Krakowskiemu, a potym Krolowi odkazał. Nadto
życia ieszcze swego do wykonania wspomnionemu Krolowi Posłuszeństw
Przysięgi, Poddanych swych zniewolił, iako mowi Kromer de rebus Polon
Lib: 10. pag. 176. Successorem sibi eligit, et intra quartum annum, mor
Vacuam Ipsi Pomeraniae Possessionem reliquit. A tu przychodzi wątpli
zali

Zali Xiążę Mestwin z Linij Gdańskiey idący miał Prawo, okazać Testamentem Dzierżawy swe Siostrzeńcowi Swoiemu Krolowi Polskiemu Przemysławowi? Powinneby były te Dzierżawy iako obwieszczaiące Listy utrzymuią, spaść na Jego współLennikow (: c.) ktokolwiek bądź, iednak to co się w tey mierze przywodzi iest bez dowodu zkądże albowiem ta wiadomość, iż wtenczas Lenne Prawo tenże sam miało Kształt, y w tey co y dziś było Ważności. Nie iest rzecz do Wiary podobna, aby Lenne Prawo ktore od Początku swego Ustanowienia samym tylko Germanom teraźnieyszym niemcom służyło, kiedyżkolwiek było lub być mogło w używaniu u narodow od Sławakow pochodzących, iako to: Wandalow, Kaszubow, Pomorzan, y Polakow. Owszem przeciwnie z Dziejow owych czasow dowieść można. Nayprzod iż Xiążęta udzielne Części Swoie Kraju ze wszelką posiadali własnością 2do. iż żadnym wzaiemnym y koniecznym względem swych pokrewnych niebyli związani Powinności obowiązkiem. 3tio. iż Dzierżawami Swemi wedle woli rozrządzać mogli, a tym bardziey one testamentem podług upodobania swego Komukolwiek odkazować, co niezliczona przykładow liczbą stwierdza się. Jakimże więc Prawem Mestwinowi IImu możem niedopuszczać swey woli być Panem y uczynione od niego Testamentowe odkazanie Kassować? zwłaszcza iż nie ludzoziemkowi iakiemu, lecz daleko bliżey pokrewieństwa Węzłem złączonemu a niżeli Wolgatskiey lub Szczecińskiey Linij byli Xiążęta, Kray swoy Zostawił. Zkąd sprawiedliwe Części Mestwinowey od Przemysława objęcie, ieżeli nie iest zasadzone na lennym Prawie ktorego na on czas zachowanie między pochodzącemi od Sławakow Narodami, nizkąd dowiedzione być niemoże, przynaymniey na przyrodzonym ktoremu wszystkie ustępuią używaniu u tych narodow będącym, Nie można tego pokazać z Dziejow, aby Krewni Mestwina, lub Krewnych następcy przeciwko temu od Części Dziedzictwa oddaleni skargę kiedy zanosić mieli, albo też Imperium niemieckie ze swey Strony o oderwanie tey Lenności miało się upominać. Tego zaś iawno dowieść możem, iż w Pomeranij do Rządow następstwo, nie na samę tylko Płeć męską spadało, coby być koniecznie powinno, gdyby tam Lenne Prawo było w używaniu. Prawdę tę tak niezbitemi utrzymać można dowodami, iżby żadney Dom Brandeburgski, gdyby tylko słuszności raczył iść drogą, nieznalazł na nie odpowiedzi. Trzeba albowiem wiedzieć iż w Piętnastym dopiero Wieku (: Roku 1464.) Druga Szczecińska Linia w Osobie Xiążęcia Ottona III. wygasła, to iest wtenczas, kiedy Prawo niemieckie w większym nierownie niż w 13 wieku było na Pomorzu używaniu. Po Smierci wspomnionego Ottona, Fryderyk Drugi, Elektor Brandeburgski (: d.) chciał te Dzierżawy mocą dawney umowy względem następstwa uczynioney, sobie przywłaszczyć, Lubo Linia de Wolgast Xiążąt Pomorskich ieszcze nie wygasła, z tym wszystkim dway Bracia tey Linij Eryk II. y Wratysław X. w dzierżeniu Krajow Domu Szczecińskiego utrzymali się, dając odpor za pomocą Fryderyka III. Cesarza Brandeburczykom częste wtargnienia czyniącym, Obacz (: histoire Eccles: de Pomeranie par Daniel Cramerlio II. chap: 44. pag. 112.

Albo więc "Elektor" Fryderyk II. widoczną popełnił niesprawiedliwość, chcąc zbroyną
Ręką Kray opanować Szczeciński, żadnego pokrewności związku za pretext
brać niemogąc, ponieważ nayblizsi Krewni y współLennicy ieszcze w Ł
gaście zostawali: albo trzeba przyznać, iż Przemysław Krol Polski, mocą
uczynionego Testamentu, słusznie ciągnął Dziedzictwem Dzierżawy Uy
swego Mestwina II. Matki swey Brata, bez względu na Xiążąt Pome-
ranij bliższey. Z kąd wypływa, czyniąc sprawiedliwy y niezbity wniosek,
iż kiedy Pomerellia słusznym Prawem Krolowi Polskiemu Przemysławow
dostała się z rowną słusznością od Xięstwa Pomorskiego była oderwana, il
w samey rzeczy (:coby naprzod dowieść należało:) tego Xięstwa Częścią, a nie osobnym
Kraiem co samo, ktore nosi Kaszub Imie (:e:) oznaczać zdaie się, a z tąd by nastąpiło,
iż Poźnieysi Pomorscy Xiążęta żadnego niemieli Prawa odwoływać się do utrac
ney Części, ale daymy to (: na co trudno zezwolić:) iż wygasła Xiążąt Pomorskich
Familia przez Testament Mestwina II. ukrzywdzona, słuszne do Pomerellij
rościć mogła Pretensye, Prawo atoli to, do Elektorow Brandeburgskich rozcią-
gnąć się żadną miarą niepowinno. Izaliż Francuscy Krolowie maią moc rosz
nia Pretensyi do całych Niemiec, Włoch y Kataloniy, z tey iedynie przyczyny, iż
po Krolewskim Karolowingow pokoleniu nastąpili? Każdy to tylko Dziedzi-
ctwem może osiągnąć, co w oczywistym znayduie spadku, żaden Dziedzic o ut
coną rzecz, lub od Przodka za Życia Jego darowaną, niema upominać się Prawa
Elektorowie zatym Brandeburscy po Ostatnio zeszłym Bogusławie XIV. Xiąż
ciu Pomorskim, tego tylko stać się mogli Dziedzicami, co na owczas Pomeran
w Obrębie swych Granic zawierała. Nad to Prawo Elektorow Brandeburski
do Pomeraniy nienaiakim Powinowactwa lub pokrewieństwa związku, lecz
na pewney zasadza się względem następstwa Umowie między Elektorami Do
Brandeburgskiego, y Xiążęciem Barnimem Wielkim w Roku 1386. zeszłym uczy-
niony. Ta umowa daleko ten czas uprzedziła, w ktorym Dom Krolewski de Ho-
henzollern dzisiay Panuiący Godnością Elektorską był zaszczycony, Co ponieważ
w Roku 1417 stało się, niemogł przeto żadną miarą do tey wchodzić umowy. Doda
też tu należy, iż wczasie teyże umowy między Barnimem W. y dawnemi Bra
deburgskiemi Elektorami zawartey, iuż Kaszuby albo Pomerellia dobrze od
Pomeraniy była odłączona. Niemogła więc żadnym sposobem być celem tey Um
wy, ani iakiegokolwiek do wspomnioney Pomerellij Elektorom Brandeburgski
podawać Prawa.

Pozwolmy bowiem y na to, chociaż iest rzeczą bardzo wątpliwą, iż po wygasłey w O
bie Xiążęcia Gdańskiego Mestwina II. Xiążąt dalszego Pomorza Familij, powinni
li po niey nastąpić Xiążęta Pomeraniy bliższey, a po nich podług ugodnego Przy
rza Dom Bawarski w Brandeburgij panuiący, miał być następcą Pomerell
Atoli niebyła iuż na ten czas z tych Państw Liczby, ktore się Prawem Nast
stwa iakiey dostawały Familij. Dom zaś Elektora Brandeburgskiego idący
z Familij Bawarskiey gdy ustał Elektorstwo Prawem kupna przeszło w Do
Xiążąt Luxemburgskich, po nich zaś Familia Hohenzollernow Inwestyturę od
Państwa Cesarskiego na tę otrzymała Godność. Pod iakimże tedy Sprawie
wości przynaymniey pozorem Dom Elektorski Hohenzollernow może Sobie
do Pomerellij Pretensye rościć?

Przyczy

Przyczyny ktoremi bardzo mocny nasz Sąsiad zaiechanie znaczney Części Wielkopolskiey z tamtey Strony Noteczy położoney chce usprawiedliwić, niemniey są nikczemne. Ta Część podług przeciwney Strony zdania, powinna była przedtym należeć do nowey Marchyi, ktorą niesprawiedliwie Polacy oderwawszy do Polski przyłączyli, a przetoż Krol Pruski iako Elektor Brandeburgski ma upominania się y odebrania Jey Prawo. Przyznaię iż Część Kraiu z tamtey Strony Noteczy leżąca do dalszey przedtym Pomeraniy czyli Kaszubow należała, ale aby taż Część pod ten czas zwłaszcza z nową Marchyą, ktorą Krzyżacy w Zastawie od Elektora Zygmunta z Familiy Luxemburgskiey trzymali, być miała złączona, iest to rzecz ktorey żaden niedowiedzie. Z drugiey zaś Strony iest pewna, iż Polska w tey, Ktora iest ku Pomerellij Stronie, też samą miała wtedy, co y podziś dzień Granice. Podczas Woyny, ktorą Krol nasz Jagiełło wiodł z Krzyżakami, naymnieysze Kraiu niestało się oderwanie. Właśnie tedy Pruss Possessorowie mogli w Roku 1455 od Elektora Fryderyka II nową Marchyą z temiż samemi Granicami odkupić z iakiemi przedtym była przedana; y gdyby iaką część od Polski oderwali byli, nie zaniedbałby pewnie Elektor Fryderyk II dopomnieć się o to u Polaków, maiąc zwłaszcza bardzo sposobną do tego porę. Polska bowiem na ten czas woynę z Krzyżakami, ktorzy na iey popsucie nową tę Marchyą przedali, przez 13 lat wiodąc bynaymniey by ustąpić czego Elektorowi niepowątpiewała, byle tylko naprzeciwko iey Nieprzyiaciołom chciał pomagać, Wszakże iest rzecz uważenia godna, Dwor Berlinski ściele, oemnieyszone nowey Marchyi granice, Do Polski pretensye, ktora słusznieyszym nierownie prawem, o toż samo, y u tegoż Dworu dopominać się powinna. Zaliż bowiem nowa Marchya nie składała się z tych kawałow y części ziemi, ktore są oderwane od Pomorza y Polski? y samo nazwisko to nowa Marchya nie pokazuieli? iż ten kray przyłączony iest do Marchyi? Nie tayno iest, iż ta była Margrabiow iako Xiążąt Cesarstwa iednostayna Maxyma, podbić cały Narod Słowacki, iuż to z Wandalow, iuż z Pomorzanow, iuż z Polakow, składaiący się, co też w Kraiach między Elbą y Wartą leżących pomyślnie udało, zaludniwszy ie do tego osadami z Niemiec, a naybardziey z Niderlandu sprowadzonemi.

Albert Krantz rodem z Hamburga w swey Xiędze ktorey Titul Wandalia (f:) a ponim nasz Komer w Xiędze XI kar: 180 wyraźnie mowią, iż po zabiciu Krola Polskiego Przemysława, wiele Miast z ktorych się nowa Marchya składa, było oderwanych od Polski, wiadomo także y to iest z Historyi, iż ci sami Margrabiowie mocno się potym o Pomeranią y Gdańsk Miasto kusili, z tego tedy cośmy dopiero mowili, moglibyśmy słusznieysze nierownie y gruntownieysze do nowey Marchyi mieć prawo, ktorzy my przed

tym

Przedtym ieżeli zechcemy z dawnieyszey Historyi, y trzynastego wieku zasięgnąć wiadomości, w naszych trzymali Ręku, z łaski gdyby do poparcia Interessow, tego moc przystąpiła Oręża (g:) ale pozwolmy na czas że Polska tę część kraju z tamtey strony Noteczy leżącą, ktora przedtym do Marchyi należała Brandeburgskiey sobie przywłaszczyła, tego iednak nikt nie dowiedzie, żeby ten kray Polacy na Elektorze Brandeburgskim zyskać mieli, ktorzy żadney w owych czasach to iest w wieku XIV z Elektorami tak Domu B~~landeburg~~warskiego iako też Luxemburgskiego Woyny nie widzieli, przydzey Na to, co uniwersał sam czyli Deklaracya Dworu Berlińskiego wyznaie Przystać należy, iż Polska ten kraiu kawał od Krzyżakow iako od Nieprzyiacioł swoich orężem nabyła, a zatym do niey należał Iure Belli Prawem Woyny. u nich tedy podług wszelkiego Prawa, niech się Dom Brandeburgski ieżeli tylko Krzyżacy wspomniony słusznie posiadali kray, o swoie szkody y krzywdy dopomina, nie zaś u Polski, ktora nic wcale w tey Materyi Domowi Brandeburgskiemu nie iest winna (:h:)

To wszystko y Prawem Narodow y Zwyczaiem od Niepamiętnych czasow ustanowionym doskonale zgadza się, na ktory prawdy świadectwie wiele można by przywieść przykładow, ale dosyć mi będzie na iednym z Historyi pięknym wziętym, czytamy w Rozdziale XI Xięgi Sędziow, iż Ammonitowie w podobney całe Materyi swe do Jeftego przeciwko Izraelitom zaniesli skargi, w iakiey teraz Dom Brandeburgski dond Sciele Pretensyę, Ammonitowie uskarżali się na Izraelczykow, iż ci opanowali kray cały, w ktorym między Arnon y Rzeką Jabok leży, ktory przedtym do Ammonitow należał. na co im tę Izraelitowie dali odpowiedź iż ten kray Ammoreyczykom swym Nieprzyiaciołom nie zaś im spokoynie go przytym przez lat 300 bez żadney z strony Ammonitow odezwy trzymaiąc odebrali, zamilczeliście tedy w tak długim czasu przeciągu o wasz kray nie opomnieli się; Wy więc Ammonitowie Dziecie Jeste niegodziwie z Izraelitami postępuiecie, kiedy im Woynę z katyi podbitego od Ich Nieprzyiacioł Kraiu po wypełnieniu 300 Lat Wypowiadacie, Wszakże y Bog sam tę sprawę na stronę Izraelczykow przysądził. Nie tu iednak iest koniec Dworu Berlińskiego pretensyi Wy cieyoś się od nas domaga, kiedy wyciąga dla nie nie trzymaniu przez lat 450 w possessyi tak pięknego, iaki iest między morzem Baltyckim Wisłą y notecią kraiu, a stąd wynikaiący straty, były mu leżące po prawey

stronie

Stronie Wisły całe Prussy Polskie, to iest Woiewodztwa Malborskie Chełminskie y Biskupstwo Warminskie, w nadgrodę oddane, ale przystańmy Teraz iescze na to; (co iest Oczywistym fałszem!) iż Pretensye Dworu Berlinskiego są sprawiedliwe, umiał atoli Krol Pruski te urojone szkody z tak długiego nietrzymania Kraiu do siebie należącego, wypływaiące Dobrze iuż sobie nadgrodzić, Nayprzod bowiem z nie zachodzącey rożnicy Między Kaszubią, w ktorey za czasow Mestwina II żadnego okrom Gdańska nie było Miasta, a w stanie Pomerellij teraznieyszym w sobie 20. Miast od Samychże zbudowanych Krzyżakow zawieraiącey nie wspomnę; Mowmy raczey o teraznieyszych Interesu tego okolicznosciach. Ktoż tego Nie widział, iako Krol Pruski pod pięknym pozorem powietrza, rozciągnąwszy Kordon z Kraiu więcey nad Osm razy niż Kaszuby obszernieyszego, to iest z Prus Polskich, y Sameyże Wielkopolski niezmierne przez Trzy lata wybierał Summy, Summy on wymogł częscią przez nakazane w Ziemie Prowianty, y niezmierne furaże częscią przez Cło w Kordonie ustanowione, częscią na ostatek przez pieniężne Kontrybucye, a fałszywey Monety w Kray nasz podrzucenie, Coż mowić o werbunkach gwałtownych, o Tysiącach ludzi zgodnych do Osad zabranych, y o innych niezliczonych Sposobach, ktoremi Obywatelow tych to nieszczęsliwych Prowincyi tak potrafiono wyniszczyć iż im krom rozpaczy y nędzy okropney nic niepozostało, A takowe niezmiernych bogactw wydarcie, czyliż nieprzewyższa obficiey Wszelkie, ktore tylko z Kaszuby, w tym w iakim zostawała przed lat 470 Stanie mogł mieć Mestwin II y Jego następcy, Dochody; Przypłaciła tedy Aż nazbyt Polska z tak długiego niepożytkowania z tego Kraju, ktory Dwor Berlinski do siebie należącym bydź mieni.

Wszakże gdyby w tym Interesie dowodami było y sprawiedliwoscią Przyszło walczyć y niczego więcey do wygraney, nad pokazanie iasnie Prawdy nie trzeba było, łatwo bysmy nasze wzaiemnie do Dworu Berlinskiego pokazać y ich słuszność wesprzeć podobnież dowodami mogli.

Nie tayno iest nikomu, iż Szląsk był niegdyś Polski, a do Piastow Należący, częscią ktory odstrychnąwszy się, potym od Polski, Czechom Się w opiekę podcali. Ktory postępek rownie iak Mestwina II Kaszubią Krolowi Polskiemu Przemysławowi odkazuiącego nie był uchwalony. a iako po wygasłey Mestwina Familij Piastow, wrocić się do Polski był

Powinien

Był powinien. Wygasłać w prawdzie w osobie Kazimierza Krola y Janusza Xiążęcia Mazowieckiego, tak iako y Xiążąt Pomorskich w osobie Bogusława XIII Familia Piastow ale Dom Jagielloński, a po Nim Obierani Polscy Krolowie iako prawnemi są Następcami Piastow, tak Wszelkiego ich Prawa bydź Dziedzicami powinni, tym właśnie sposobem iakim Elektorowie Brandeburgscy z Familij Hohenzollernow pochodzący; wszelkiego po Pomorskich Xiążętach stali się następcami Prawa, Z tym wszystkim na Szląsk Krolestwa Czeskiego Krolowie prawem Lenności tak, iako Kaszubią Krzyżacy kawalerowie w swych zatrzymali Rękach, a iako Krol Teraznieyszy Pruski tenże sam Szląsk traktatem w Roku 1743. Wrocławskim od Korony Czeskiey nabył, tak Polacy Kaszubią przez Traktat Toruński 1466. od Krzyżakow byli dostali, a ieżeli spokoyne Nieprzerwane, y wielą set lat przeciągiem kraiu iakiego odziedziczenia Stwierdzone, iuż teraz nie waży, trzeba nam tedy Polakom, iak się tylko zamarszy to wszystko z cudzych Rąk odebrać, cośmy przed laty w naszych Trzymali, a nayprzod na Szląsk, Ze to tak bogatą a mlekiem iż tak Rzekę y miodem płynącą, a pod cudzym Rządem od tylu wiekow zostaiącą Prowincyą, Oycy nasze Obrocmy, a w nadgrodę długiego nazbyt nietrzymania tak kosztownego kraiu zaiedźmy skoro tylko siły Potemu będą, całą Marchyą Brandeburgską — — — O myśli ucieszne O Snie przemiiaiący! Rzecze kto prawda, może się to komu rzeczą niepodobną zdawać, ale u Boga będzieli to niepodobną? będzieli to temu? ktory iest zawsze uciemiężonych niesprawiedliwie, Obrońcą! y Mścicielem, trudno ramienia naszego iako Instrumentu zażyć, do wykonania Tey rzeczy ktora się teraz Proiektem niewzruszonem bydź zdaie? Czyliż Dzieie Świata nie miały nigdy takich y bardziey iescze niespodziewanych rzeczy zamian! a nie idąc daley, Wieki nasze iuż takich widziały Bohatyrow, ktorzy o włosch od swey zguby będąc, strasznemi się potym całey Europie Stali, Albo i nie wiemy, iż iedney czasem ukoronowaney Głowie Śmierć prędsza, lub poźnieysza, kilką miesiącami nadzwyczayne w nayznakomitszych Laurach sprawić mogła odmiany?

Namieniłem iż za Prawem natury idąc, żadney Preskrypcya w tym Razie wagi mieć niepowinna, gdyż ta materya żadnym aż dotąd nie

Obwaro:

Obwarowana ustanowiem, rzecz iest z tym wszystkim pewna, że dla bespieczeństwa y spokoyności Narodow, nieodbita urodzić się daie potrzeba, aby Preskrypcya od wszystkich była przyięta, y dobrze mym zdaniem w Księdze II Rozd: IV Grocyusz mowi, iż bez takowey ustawy sprzeczki między Państwami y Ich Granicami, a z tąd wynikaiące Woyny nigdy nie wezmą końca, zasięgać albowiem z przeszłowieczney a rownie niepewney, Iak od naszych czasow oddaloney Starożytności, w ktorey nabywanie y Posiadanie krajow iedynie od woiennego zawisło losu, swych Pretensyi dowodow, iest to chcieć niesprawiedliwość swego przedsięwzięcia, Zkryć swoy wzburzenie przez niegodziwe woyny krolestw, przed całym Swiatem okazać. nie wiem iakim by to sposobem z Historyi, ktora w tym Nam żadnego nieużycza Swiatła, dowieść można, aby tamtych wiekow sprzeczki między Państwami zachodzące, żadnemi ugodami, żadnemi Traktatami, zaspokoione nie były. Iakim sposobem na przykład, o ktorey teraz rzecz iest sprawie, można utrzymywać, iż względem Kassubow Xiążęta Pomeranij, bliżey nie umowili się lub z Polakami lub też z Krzyżakami, ale chcieli potomności tę sprawę do rozsądzenia zostawić; ale choć by y tak było, nie iest że to rzeczą sprawiedliwą aby w takowey wątpliwości, iż mocą ugodnego Przymierza, Xiążąt Pomorskich, Dom Elektorow Brandeburgskich, żadney nigdy od Roku 1454 do Pomerellij y krajow z tamtey Strony Notecy leżących, nie stał Pretensyi; a przeto choć by też także Dom wspomniony do tych krajow miał Prawa, samym tym przez tak długi czas zamilczeniem, zrzekłby się go dobrowolnie. Gdy tak iest, iakże tedy Dom Brandeburgski wznawiać teraz prawa, do tych krajow może. ktorych Dobrowolnie odstąpił? ale przystańmy iescze ostatni raz na to, dla zupełnego tych uwag rozstrzygnienia, że wszystkie Pretensye Dworu Berlinskiego Są sprawiedliwe, azaliby nie mogł Dwor wspomniony zwyczaynemi Negocyacyi drogami, z tak słabym zwłascza, iak iest teraz Polska Krolestwem, Tego Interesu zakończyć? Zawiż tedy pobudza Przeciwko nam Inne Dwie Straszne a godne panowania Potencye, ktore się wspaniałym umysłem Temu nieszczęśliwemu krolestwu od niejakiego czasu iuż stawiły? z ktorych Jedna zwłascza iako prawdziwa Przyiacielka w Roku 1768 zawarta przymierze, ktorym wobecności Europy całość Dzierżaw naszych gwarantowała, przymierze, ktore między istotnemi Prawami Polski, iest policzone; Zaś Dwor Berlinski, przez skryte postępki do uczestnictwa swych względem rozrywania Polski zamysłow, te Dwory pociąga? ktorego nie zadługo

Zato.

Załować będą, iak tylko postrzegą z tych wszystkich Dworu Berlinskiego postępków, ten był, a nie inny koniec, aby się stał wszelkiego handlu na Wisle Portu Gdańskiego, a zatym morza Baltyckiego Panem, a to Nasz Sąsiad czyli raczey poprawdzie mówiąc, nasz Rzeczywisty Monarcha stawszy się Dźwiną wyiąwszy, wszystkich Rzek Polskich, które do Morza Wpadaią Panem, wkrótce niezmierne pożytki z nowo nabytych krajów Mieć będzie, Co iuż teraz z wielkim pospiechem wykonywać zaczyna, Dosięgaiąc daley swe Panowanie, niż mu dwie pierwsze pozwoliły Pre tencye; Patent w którym Pruski o swych oznaymuie Pretensyach, iest Datowany, 13 Września y tegoż samego dnia z woyną Ręką bierze Elb Wygania z niego nasz Garnizon, naznacza Dzień 27 tegoż Miesiąca, wy nanie mu od zabranych Obywatelów przysięgi wierności, niepozwalaią Im ani tyle nawet w którym by od swey przysięgi którą byli własnem Monarsze uczynili, mogli bydź uwolnieni. Dnia zaś 18 Września Rezy dent w Warszawie Króla Pruskiego w obszernych wyrazach o zamysła Monarchy swego oznaymuie. Kiedy iuż w zabranym kraju woysko Pru skie niezmierne nakazuią, y wybieraią podatki, nowe Regimenta wiel ką gorliwością y szybkością zaciągaią. Nigdy ten kray wolny y spo ny, który tyle krzywd, podczas ostatniey Woyny, to iest od Roku 1756. aż do Roku 1762. od swego Sąsiada poniosłszy, zachowywał z nim ie dnak dotąd Sąsiedzką przyiaźń, nigdy może tyle niedoznał nędzy I nigdy tak nielitościwie iak teraz niebył spustoszonym.

W tym tedy tak nieszczęśliwym zostaiąc stanie, innego nie znayduie Ratunku, iak tylko tę sprawę Naywyższemu poruczeć, niech ią między Nami y Przeciwnikami naszemi, osądzi, y rozproszy woynę miłuiąc Naród; a do tego mamy nieiedney Korony godnego króla, nad którym Wszechmocna Opatrzność Boska tey to okropney 3 Listopada Nocy Widoczną pokazała Rękę, daiąc znać przez to Swiatu całemu iż mo Jak tylko zechce ostatnim upadkiem grożący a prawie iuż zginiony kray podźwignąć, y szczęśliwym uczynić, Pokażmy tedy całey Europie Co wolny a odważny Naród pod rządem mądrego y ulubionego zosta cy Pana, dokazać może, Pokażmy iak wielka zachodzi różnica, między Męstwem wspaniałych Rycerzów, którzy poddawszy się porządney zwie chności, woiuią za wolność y Oyczyznę niegodziwie uciemiężoną, a m stwem podłych y wzgardzenia godnych Naiemników.

Noty

(a.) Zastrzeżenie się, które Krol JMć Pruski względem Dzierżaw Rzeczy Pospolitey Polskiey na Seymie w Warszawie 27 Maja 1764 przez Xiążęcia Carolath y Pana Benoit uczynił, w tych się zamyka słowach, Ne haec recognitio Nec juribus nec possessionibus Reipublicae sit damno vel Praejudicio — Nec animum nec mentem esse usu hujus Tituli Tractatibus et Conventionibus quidquam Praejudicij afferre, Atoli te słowa bezprawnego Pruss Polskich zagarnienia nie potępiaią.

(b.) Monarchia Brandeburgska tego do Pomerellij Prawa którego nigdy nie miała, ustąpić nie mogła. ten nawet który by go mieć mógł, iuż go od Roku 1311 utracił, kiedy ta Prowincya tegoż czasu od Margrabiów Kawalerom Krzyżackim za summę 10000 grzywien była przedana, Patrz Schütz y Garcaeus p: 103.

(c.) Daymy to iż byli iacy współlennicy (: na co nie pozwalaią :) zachodzi pytanie, kto był zwierzchnim Panem, od którego by ta lenność zawisła; Podług prawideł onych czasów lenności Panem tym Rzymskim Cesarz być powinien. a ztąd choćby Dom Brandeburgski na swą mógł przenieść strony, kiedy po wygasłey Xiążąt Pomorskich liniy W tym przypadku Pomerania do Imperium wrócić by się powinna.

(d.) Obacz zaś Garcaeus de rebus gestis March Brandebur pag: 206.

(e.) Przywodzę tu świadectwo Mikołaia Leuthingiera sławnego, y bez przywary, co się tycze Praw Brandeburgskich Historyka Cassubia (: Mówi on na karcie 40. w swoiey Typografij :) Prior Marchiae jurisdictionis fuit Polonorum [illegible] Princeps Janussius filiam habebat formosam, quam Swentopolcus In Matrimonium ex Lesci Regis Consilio ducebat, nec multo post Janussius Obit, Swentopolcus igitur Cassubiam Occupat, Contra assensum Regis, quo Ingratissime in balneis Obtruncato, ipsam cum Pomerania (: nimirum Pomerellia :) divellit a Polonia cui haetenus mille Marcas penderat. Jeżeli więc dopiero, od Swentopełka Kaszuby do Państwa Xiążąt Pomeranij dalszey zostały przyłączone, rzecz oczywista iż żeden z Jego Następców to iest Mestwin II Albo Mestingus, iako de Garcaeus na karcie 206. nazywa, nie był koniecznie obowiązanym, tęż Pomeranią bliższey liniy krewnym, pominąwszy Siostrzeńca swoiego testamentem odkazać.

Cf:/ Libr: VII C 40 p 169. toż samo potwierdza Zach. Garcaeus de rebus Gestis March. Brand. Lib II p 99 potym 123 nakoniec 203 tomże wyraźnie mowi, iż nowa Marchya także była częścią Kaszubow.

Eg:/ Umowa zaszła między Jagiełłom Krolem, y Fryderykiem Elektorem/: Mocą ktorey Fryderyk II Syn Fryderyka I biorąc za żonę Jadwigę Xiężniczkę Polską miał wziąć w posagu Krolestwo Polskie, po zeszłym Swym bez Potomka Płci Męskiey zyściu. pod tym atoli warunkiem, aby przyłączył do Krolestwa Marchyą, ktora od niego dawniey była Oderwana/: oczywiście przeświadcza, że nowa Marchya należała przedtym do Polski: obacz Leuthingiera in Topographia posteriore p: 10

Ch:/ Zrodło Pretensyi Dworu Berlinskiego, do wszystkich Dawnych Krzyżackiego Zakonu Dzierżaw; iakoto Inflant, Kurlandyi, Semigallii, y Estonyi, owszem y tych, ktore ten Zakon w Niemczech posiadał, by naymniey nie iest ukryte, przez głębiey na uwagę rzeczy biorącemu, I na dalsze zaś wnioskiem cokolwiek przyuczonemi, w krotce bydź może, bez wątpienia, że Gabinet Brandanski, przy takim rzeczy swych Biegu, y tak pomyślnym Dworow Europeyskich omamieniu, do Tego skryte swe ułożenia doprowadzi stanu, gdzie w naymnieyszey Iego pretensyi, uspokoiać go, chociaż z oczywistą całey Europy Krzywdą, rzecz będzie konieczna. Co się tylko od Roku 1740. a mianowicie Pod czas ostatniey woyny stało, to wszystko sprawiedliwie za Wzory namienionego wniosku może bydź poczytane. Czas przyszły Nad podziw niespokoyną w tey mierze ukazuie Perspektywę.

PRZETŁOMACZENIE
DEKLARACYI IEDNOSŁOWNYCH
OD MINISTROW TRZECH POTENCYI SĄSIEDZKICH
MINISTERIO
JEGO KROLEWSKIEY MCi
Y RZECZYPOSPOLITEY
Die 4. Xbris Anno 1772.
PODANYCH.

NAyiaśnieyſza Ceſarzowa Jeymość Krolowa Węgierſka y Czeſka przyięła to z niewymownym podziwieniem , iż tak Jey Deklaracya przez niżey podpiſanego Miniſtra podana , iako też Deklaracye Jmperatorowy Jeymości Roſſyiſkiey y Krola Jmci Pruſkiego , ſłabą uczyniły impreſſyą , do przyſpieſzenia oſtatniey rezolucyi Rzeczypoſpolitey z trzema Sąſiedzkiemi Państwami , względem ich pretenſyi do Polſki ; pretenſyi, ktore iſtotny interes Jch Koron , nie pozwala puszczać na los niepewnych przypadkow , y zamieszania , iakim zawsze to Krolestwo podlegało. Do pewnego tylko kresu idzie pomiarkowanie , ktory mu powaga y sprawiedliwość rzeczonych Dworow zamierza. Ta prawda , ponieważ nie może bydz ukryta przed okiem przezornym Krola IMci , ani bydź oboiętna dla ſerca Iego , ieśli ie głos wołaiący Oyczyzny przenika ; przeto Nayiaśnieyſza Ceſarzowa Jeymość , Krolowa Węgierſka y Czeſka , ſpodziewa ſię, iż Nayiaśnieyſzy Krol Jmć Polſki , nie zechce podawać ſwoy Narod na cel nieſzczęśliwych przypadkow , ktore wynikaią z ſzukaney przewłoki złożenia Seymu y negocyacyi iedynego śrzodka do podźwignienia Oyczyzny Jego , do ożywienia formy Rządow Rzeczypoſpolitey tylo niebeſpiecznemi razami dotkniętey , oraz do uczynienia końca tylu nieſzczęśliwościom , o ktore ią interes prywatny , ambicya , nienawiść , y niezgody domowe przywiodły.

Dan w Warſzawie Die 4. Decembris 1772.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO.

Z powodu Pisma drukowanego w Lesznie *secunda Elapsi* w przytomności niektorych Obywatelow Przezacnych Woiewodztw Wielko-Polſkich, ręką J. W. Sułkowſkiego Woiewody Gnieźnieńſkiego *qua Primi in Ordine* podpisanego; Wszem w obec y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, mianowicie J. OO. J. WW. WW. M. W. Mć Panom y Braci tychże Woiewodztw Wielko-Polſkich Obywatelow do wiadomości podaie. Jż idąc torem Prawa, ktore wszelkich czynności Obywatelſkich bydź powinno Prawidłem, powydawała Ordynanse swoie Exaktorom Regimentow y Deputatom Chorągwi, Repartycye płacy swey tak Zołdu iako y Hiberny w tychże Woiewodztwach maiących, aby należytość swoię na Ratę tegoroczną *Septembris*, zawiesiwszy zaległe z dawnieyszych Rat Retenta, z mieysc *respectivè* sobie Prawem wyznaczonych odbierali, zaś *à Refragariis* oneż podług Prawnego pozwolenia z powiększeniem w potrzebie Sił exekwowali; Zapobiegaiąc więc gwałtownościom, ktoreby tak z uporu Przezacnych Obywatelow w wypłaceniu powinnych Podatkow, iako też z surowego dopominania się satysfakcyi należytości przez Officyerow wyniknąć mogły, tudzież ażeby Przezacni Obywatele rzeczonych Woiewodztw Wielko-Polſkich zdrożną Prawa Interpretacyą w rzeczonym Piśmie w Lesznie datowanym w sobie zawieraiącą, uwiedzeni nie byli, KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY Woyſka Koronnego do posłuszeństwa Prawu Onychże miłością Dobra Publicznego zagrzewaiąc, o wyszłych Ordynansach na Exakcye Płacy Woyſkowey do tychże Woiewodztw, Onychże obwieszcza y uwiadomia, oraz ten Uniwersał dla powszechney wiadomości do Grodow mieć chce rozesłany. Działo się w Warszawie na KOMMISSYI RZECZYPOSPOLITEY Woyſka Koronnego Dnia 7. Miesiąca Listopada 1772. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Wojewoda Płocki Prezyduiący.
JOZEF STEMPKOWSKI Kasztelan Kijonſki z Senatu Kommissarz.
HIERONYM WIELOPOLSKI K. W. K. z Stanu Rycerſkiego Kommissarz.
WINCENTY MODLINSKI Podkomorzy Brzeſki Kuj: z Stanu Rycer: Kommissarz.
ANTONI CZAPSKI Podkomorzy Chełmińſki z Stanu Rycer: Kommissarz.
KAZIMIERZ RADONSKI Generał Major Woyſk Koron: z Stanu Rycer: Kommis:
MICHAŁ SWIEYKOWSKI Pułkownik Woyſk Koron: z Stanu Rycer: Kommissarz.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO.

WSzem w obec y każdemu z oſobna mianowicie komu o tym wiedzieć należy do wiadomości podaie , kiedy w czaſie teraźnieyſzych rozruchow w Kraiu ninieyſzym od lat kilku wſzczętych , rożne pod rozmaitemi pretextami Oſoby Zołd Woyſku Komputowemu Konſtytucyą Anni 1717. wyznaczony z Repartycyi ich właściwey od Obywatelow Koronnych już to gwałtownie , już udawaniem ſię za prawnych Exaktorow wybierać ważyły ſię , przez co nietylko pokrzywdzenia Obywatelow , lecz y zawod w punktualności płacy dla Chorągwi y Regimentow J. K. Mci P. N. Miłościwemu y Rzeczypoſpolitey wiernych , Ordynanſom Kommiſſyi Woyſkowey Koronney poſłuſznych praktykowane były ; przeto zabiegaiąc takowym inkonweniencyom Kommiſſya Rzeczypoſpolitey Woyſka Koronnego ninieyſzym Uniwerſałem po Woiewodztwach do Grodow , iako też y do Woyſka Oboyga Zaciągow rozeſſanym uwiadomia , y wſzyſtkich J. OO. J. WW. WW. Jmciow Panow Dobr Ziemſkich Dziedzicow , Duchownych y Krolewſkich Poſſeſſorow , lub też iakimkolwiek Prawem dzierżących oſtrzega : aby żadnemu Deputatowi Chorągwi Komputowych y Exaktorowi Regimentu Woyſka Koronnego , Pogłowne lub Hyberna tak na Ratę bliſko nadchodzącą 7bris w Roku teraźnieyſzym iako , y na zaległe oddawane nie były , ktoraby Chorągiew albo Regiment wyraźnego do Exakcyi teyże Raty od Kommiſſyi Woyſkowey Koronney nie miał Ordynanſu , y dla tego wſzyſtkie Chorągwie Polſkiego Zaciągu , iako y Regimenta Woyſk Koronnych do władzy Kommiſſyi Woyſkowey Koronney przez Stany Rzeczypoſpolitey oddane , uczynić maią nieodwłoczny rekurs do Kommiſſyi ninieyſzey z żądaniem wydania ſobie *reſpective* Ordynanſow na exekwowanie Raty 7browey Anni 1772. iako y Retentow do właſnych po Woiewodztwach Repartycyi , a z takowemi dopiero od Kommiſſyi ninieyſzey Ordynanſami Deputatow lub Exaktorow po Zołd w czaſie prawem wyznaczonym wyſyłać będą mogli. Działo ſię w Warſzawie na Kommiſſyi Rzeczypoſpolitey Woyſka Koronnego Dnia 30. Czerwca 1772. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Woiewoda Płocki Prezyduiący
HIERONYM WIELOPOLSKI Koniuſzy W. Kor. Kommiſſarz
WIECENTY MODLINSKI Podkomorzy Brzeſki Kuiawſki Kommiſſarz
KAROL MALCZEWSKI Generał Major Woyſk Kor. Kommiſſarz
KAZIMIERZ RADUNSKI Generał Major Woyſk Kor. Kommiſſarz

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO.

WSzem w obec y każdemu z oſobna mianowicie komu o tym wiedzieć należy do wiadomości podaie, kiedy w czaſie teraźnieyſzych rozruchow w Kraiu ninieyſzym od lat kilku wſzczętych, rożne pod rozmaitemi pretextami Oſoby Zołd Woyſku Komputowemu Konſtytucyą Anni 1717. wyznaczony z Repartycyi ich właściwey od Obywatelow Koronnych już to gwałtownie, iuż udawaniem ſię za prawnych Exaktorow wybierać ważyły ſię, przez co nietylko pokrzywdzenia Obywatelow, lecz y zawod w punktualności płacy dla Chorągwi y Regimentow J. K. Mci P. N. Miłościwemu y Rzeczypoſpolitey wiernych, Ordynanſom Kommiſſyi Woyſkowey Koronney poſłuſznych praktykowane były; przeto zabiegaiąc takowym inkonweniencyom Kommiſſya Rzeczypoſpolitey Woyſka Koronnego ninieyſzym Uniwerſałem po Woiewodztwach do Grodow, iako też y do Woyſka Oboyga Zaciągow rozeſłanym uwiadomia, y wſzyſtkich J. OO. J. WW. WW. Jmciow Panow Dobr Ziemſkich Dziedzicow, Duchownych y Krolewſkich Poſſeſſorow, lub też iakimkolwiek Prawem dzierżących oſtrzega: aby żadnemu Deputatowi Chorągwi Komputowych y Exaktorowi Regimentu Woyſka Koronnego, Pogłowne lub Hyberna tak na Ratę bliſko nadchodzącą 7bris w Roku teraźnieyſzym iako, y na zaległe oddawane nie były, ktoraby Chorągiew albo Regiment wyraźnego do Exakcyi teyże Raty od Kommiſſyi Woyſkowey Koronney nie miał Ordynanſu, y dla tego wſzyſtkie Chorągwie Polſkiego Zaciągu, iako y Regimenta Woyſk Koronnych do władzy Kommiſſyi Woyſkowey Koronney przez Stany Rzeczypoſpolitey oddane, uczynić maią nieodwłoczny rekurs do Kommiſſyi ninieyſzey z żądaniem wydania ſobie *reſpective* Ordynanſow na exekwowanie Raty 7browey Anni 1772. iako y Retentow do właſnych po Woiewodztwach Repartycyi, a z takowemi dopiero od Kommiſſyi ninieyſzey Ordynanſami Deputatow lub Exaktorow po Zołd w czaſie prawem wyznaczonym wyſyłać będą mogli. Działo ſię w Warſzawie na Kommiſſyi Rzeczypoſpolitey Woyſka Koronnego Dnia 30. Czerwca 1772. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Woiewoda Płocki Prezyduiący
HIERONYM WIELOPOLSKI Koniuſzy W. Kor. Kommiſſarz
WIECENTY MODLINSKI Podkomorzy Brzeſki Kuiawſki Kommiſſarz
KAROL MALCZEWSKI Generał Major Woyſk Kor. Kommiſſarz
KAZIMIERZ RADUNSKI Generał Major Woyſk Kor. Kommiſſarz

Odpowiedz na Deklaracye Oddane Ministrom Krola Jmc y Rzpltey Polskiey przez Jmc P. P. de Sztachelberg, de Benoit Ministrow Imperatorowy Jeymc Wszystkich Rossyi y Krola Jmu Pruskiego na dniu 18 Wrzesnia y Cesarzowy Jeymc Krolowy Węgierskiey y Czeskiey na dniu 26 7bra Roku Panskiego 1772.

Nizey podpisani Ministrowie Krola Jmci y Rzpltey Polskiey po doniesieniu J. K. M: o podanych sobie przez Jchmc P. P. de Sztachelberg y de Benoit pod datą 26. tegoz Miesiąca Deklaracyach po zasiągnieniu przez J. K. M: w tey mierze Rady Senatu swego odebrali rozkaz odpowiedzi na nie w nastempuiący sposob.

Pomyslne a od własnego interessu dalekie starania ktoremu Nay: Imperatorowa Jeymc Rossyi dopomagała do utrzymania spokoynosci w Polszcze podczas ostatniego Bezkrolewia tudziesz od wolney Elekcyi Panuiącego a iednomyslnie uznanego Krola. Przyłozenie się Nay: Krola Jmci Pruskiego do tegoz Nay: Cesarzowy Jeymc Krolowy Węgierskiey y Czeskiey są to okolicznosci ktore u Krola Jmci w nalezytym zostaiąc szacunku nigdy mu ani z Serca ani z pamięci nie wypadną.

Tym większe ieszcze Krol Jmc uczuł ukontentowanie kiedy te Trzy Potencye w Deklaracyach swich uznały być rozumnemi y pozytecznemi Ustawy y rozporządzenia krajowe Prawami pierwszych po Smierci Augusta Trzeciego Seymow uchwalone, im uprzeymiey za.

wsze żądał widzieć wszystkie czynności z Naywyższey
władzy Narodowey pochodzące na dobrą stronę od Są
siadow swoich tłumaczone.

Nie tayno iest całey Europie co były za przyczyny po
cząthowe y następne zamieszkow Polskich, wiadomo
Jey y o tym że Krol Jmć zbacznieyszą Narodu część
zażywał wszystkich ile tylko mogł sposobow, iuż dla
nich uprzedzenia iuż dla zapobieżenia dalszych ony
progressow. A toli te wszystkie starania szczęśliwy
nie wzięły skutku, nastąpiły okropne z szerzącego
nie Rządu konsekwencye wzgardzona od niektory
Naywyższa w Narodzie władza ogarnęła wszystkie
prawie Krolestwa Prowincyi Anarchia cała Polska
zdeptana zubożona zniszczona iuż to przez własny
Obywatelow iuż przez Woyska Zagraniczne według
stopniow ktore czas bytności Onych w kraiu Ordy
nanse Dworow y sposob wykonania Jch dał uczu
Narodowi a poznać całey Europie słowem pięcio
tni srogich uciskow y zniszczenia przeciąg do tako
pnego Polskę przyprowadził Stanu iż widząc niew
tą iak nayprędszego pokoiu potrzebę nie mogłaby ta
czey trzymać o uczynionym między trzema Potency
mi dla skutecznego zaspokojenia swoiego związku
tylko że ten proiekt pełnym iest Ludzkości y Krol Jmć
radby go był słyszał z nayżywszey wdzięczności Oświa
czeniem; gdyby druga część tych Deklaracyi zmie
wszy postać nie przyniosła mu zadziwienia y nay
dotkliwszey boleści.

Daie się w nich czytać zapowiedź znacznych Potencyi trzech Dworow do nieszczęśliwey Polski ułożona planta dogodzenia sobie w tey mierze wspolnemi siłami y aktualne obięcie w Posessyą części wyrownywaiących walor pretensyi.

Delikatna troskliwość z iaką się zawsze Krol JMć y Rzplta Polska starali uiszczać we wszystkim swoich z temi Potencyami Obowiązkach Prawa Sąsiedzkie tak Swiątobliwie ze strony Polskiey zachowane sposoby przyiacielskie y pełne względow z iakiemi Krol JMć zniewolony był reprezentować w tylu okazyach rozmaite do uskarżenia się na Sąsiadow powody, sama na koniec sytuacya Polski godna z tylu miar litości nad nią Serc czułych y wspaniałych wszystkie te okoliczności powinny Jey były ziednać wzaiemną życzliwość a razem oddalić na wielu zamysły tak pokrzywdzaiące Jey Prawa y prawności trzymanych od niey posessyi. Wszystkie własności Tytuły ktoremi Rzplta Prowincye swoie posiada taką moc wagę y prawność maią iakie tylko być mogą nay doskonalsze. Posessya Jey tylo wiekami stwierdzona Traktatami Nayuroczytszemi przyznana y ubespieczona; Mianowicie Oliwskim. Westwalskim, przez Austryą, Francyą, Anglią, Hiszpanią, y Szwecyą gwarantowanemi Traktatem Roku 1686 z Panstwem Rossyi zawartym De.

klaracyami swiezemi y wyraznemi teyze samey Poten
cyi oraz Krola Jmc Pruskiego w Roku 1764. czynione
mi na koniec Traktatami z Dworem Austryackim
trwaiącemi dotąd. Natych się zasadzaią fundamental
Prawa Rzpltey ktore się tu tylko ogołem namieniaią
zachowuiąc sobie okazac wczasie y mieyscu szczegulne
tychze dowody. Jakiezby to tedy Prawa te trzy Dwo
ry przeciwko Naszym wystawic mogły wygrzebani chy
ba z ciemnych kiedys zapadłey starozytnosci zaką
tkow, chyba z owych czasow płodnych za nagle y pra
mijaiące rezolucye ktore podnosząc y niszcząc daiąc
y biorąc Panstwa w krotkim odmiany czasie kilka
lat lub miesięcy bawiły widowiskiem. Takowe
Praw powody gdyby były przyięte powinnyby przyłą
czyc do Polski kraie Jey przedtym własne a dawno po
siadane od tych samych Potencyi ktore dziś sobie do
do Niey rozczą pretensye.

Wszakze lubo nikt temu przeczyc nie moze ze nie tylko
starozytne y od wiekow w niepamięci ukryte ale
wszystkie iakiekolwiek Transzakcye niszczą się po
znieyszemi umowami iako wszystkich Sąsiadow Pol
ski z nią Traktaty są wbrew przeciwne odrywaniu
aktualnie dzieiącemu się Dzierzaw Rzpltey tak wyni
ka ztąd ze powody odrywania kraiow Polskich prze
te trzy Potencye nie mogą byc uznane za sprawiedli
we bez osłabienia bespieczenstwa posessyi wszy
stkich Panstw na Swiecie a wzruszenia zgrontu
wszystkich Traktatow.

Te same Potencye ktore wpominionych Deklaracyac swoich ze Stan Polskiey nie obiecuie Jm utrzymania sprawiedliwości zwyczaynemi drogami nie mogąc tego nie znać że Stan teraznieyszy Rzpltey iest tylko przypadkowy y momentalny y że od nich samych zawisło aby ten Stan obecnym być przestał skoroby zezwoleły na to tylko wrociłaby się zaraz Rzplta używania spokoyney Prawney y wolney całowładności swoiey y na ówczas dopiroby była pora dla niey przekładać swoie pretensye y one roztrząsać. Ten iest proceder ktoregoby oczekiwać powinna Polska od sprawiedliwości Trzech Potencyi tego się poniekąd spodziewać może na fundamencie Listu Nay: Cesarzowy Jmć Krolowy Węgierskiey y Czeskiey dnia 26 Stycznia Roku 1771 do Krola Jmci pisanego; lecz ponieważ teraznieysze Jch postempki daią przyczynę nayważnieyszą Krolowi Jmć y nie dopuszczaią Mu milczeniem tego pokrywać Oświadcza się iako nayuroczyściey J. K. Mć iż opanowanie aktualne Prowincyi Rzpltey przez Dwory Widenski, Petersburski, Berlinski, ma za niesłuszne gwałtowne y przeciwne sprawiedliwych Praw swoich.

Odwoływa się przytym Krol Jmć zupełnie do Traktatow Gwarantuiących Poseſsye Krolestwa swego a pełen ufności w Sprawiedliwym Bogu Prawa swoie na pod nożka Tronu Jego składa y porucza mu sprawę swoię iako Nayzwyższemu Sędziemu Kro=

łow y Narodow, a w Oczekiwaniu Jego pomocy Protestuie się Uroczyscie przed całym Swiatem przeciwko wszystkim uczynionym lub maiącym się czynić krokom względem odrywania kraiow Polskich Dat w Warszawie Dnia 18. Pazdziernika Roku 1772.

Dyspartyment Furażu z Fortecą Jasnogorską na Powiaty Piotrkowski y Radomski za względnym JW. Jmci Pana Kazimierza na Kostrach, Grabowie, Derażniach y Pułaziu Pułaskiego Ziemi Łomżyńskiey z Xięstwa Mazowieckiego Marszałka, różnych Dywizyi Woyska Skonfederowanego Generalnego Kommendanta rozrządzeniem umowionego dla Woyska utriusq Authoramenti Konnego y Pieszego na Rok cały á d 1ma Xbris Anni Curren: zaczynaiący się aby to Woysko w tych Powiatach nie furażowało ad proportionem dawnieyszego w podobney okoliczności tychże Powiatów ułożenia przez nas niżey wyrażonych Dnia 19. Sierpnia Roku 1771. uczyniony, którego Furażu połowa na puł Roku d 1ma Xbris w Roku tym. Druga zaś połowa d 1ma Martij w Roku następuiącym 1772 przystawienie do pomienioney Fortecy sub pensione duplici w niedosyć uczynieniu et executione militari nakazane

Parafia Parzno	Żyto			Groch			Krupy			Słod			Owies			Bydło			Słonina	Siana	Słoma
	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Korce	Ćwierci	Garce	Woły	Cielęta	[illegible]	Funty	Funty	Funty
Parzno Część do Kluk.	3.	1.	7.	–	2.	3.	1.	–	5.	1.	–	5.	5.	–	6	–	–	–	6	579	289
Tymże Części do Jabostowa	1	–	5	–	–	7	–	1	5	–	1	5	1	3	–	–	–	–	2	193	96
Wieś Mikorzyce	–	1	2	–	–	2	–	–	4	–	–	4	–	1	6	–	–	–	1	49	24
Wola Mikorska	–	–	5	–	–	1	–	–	2	–	–	2	–	–	7	–	–	–	1	25	12
Wieś Ławy	–	1	2	–	–	2	–	–	4	–	–	4	–	1	6	–	–	–	1	49	24.
Wieś Domichowice	–	–	5	–	–	1	–	–	2	–	–	2	–	–	7	–	–	–	1	25.	12
Wieś Kaszewica	3	–	3	–	2	1	1	–	2	1	–	2	4	2	2	–	–	–	7	509	254
Wieś Kurnos	–	2	4	–	–	3.	–	–	7	–	–	7	–	3.	4	–	–	–	2	98	49
Wieś Ścichawa	–	2	4	–	–	3	–	–	7	–	–	7	–	3	4	–	–	–	2	98	49
Wieś Puszcza	–	1	2	–	–	2	–	–	4	–	–	4	–	1	6	–	–	–	1	49	24
Wsi Część Starey Sieradzy	–	–	5	–	–	1	–	–	2	–	–	2	–	–	7	–	–	–	1	25	12.
Kluki Wieś	3	3	1	–	2	5	1	1	1	1	1	1	5	2	4	–	1	–	7	628	314
Wieś Rożdżin	2	1	2	–	1	5	–	3	1	–	3	1	3	1	7	–	–	–	4	386	193
Lubiec Wieś	–	–	5	–	–	1	[illegible]	–	2	–	–	2	–	–	7	–	–	–	1	25	12
Wieś Kuźnica	–	–	5	–	–	1	–	–	2	–	–	2	–	–	7	–	–	–	1	25	12
Wieś Zbyszek	–	1	2	–	–	2	–	–	4	–	–	4	–	1	6	–	–	–	1	49	24
Wieś Sobki	6	3	5	1	–	6	2	1	2	2	1	2	10	1	4	–	–	1	12	1156	576
Wieś Strzyżewice	3	1	7	–	2	3	1	–	5	1	–	5	5	–	6	–	–	–	6	579	289

Parafia Parzno

Rekommenduie się Wmu Xdzu Proboszczowi albo Jmu Xdzu Kommendarzowi aby iako nayprędzey wypisawszy każdą wieś z osobna rozesłał między Parafianow albo tym Patentem Viā Cursoria obesłał Ich.

Ludzie odwożący Furaż do Fortecy powinni z sobą brać Siekiery Motyki Rydle y Żywności dla siebie na trzy dni ktore się tam zabawią.

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu Parafiom Miastom Miasteczkom y siom w Nich będącym, Aby za doyściem Onego Zyta z Łanu jednego po Cwierci iary teraznieyszey Warszawskiey tu do Piotrkowa na Woysko Rossyiskie w kom: endzie J.O. Xiążęcia Gallicyna będące, na przyszłą Sobotę przystawiły, pod Exe: cyą Kozacką. A ten Ordynans powinien bydź od Parafij do Parafij odsyłany dług dawnieyszego Zwyczaiu. Dan w Piotrkowie dnia Szesnastego Lipca Roku 1772

Parafia Parzno.

Parzno z Łanow pułpiąta,
Ławy z Łanu jednego.
Mikorzyce z Łanow pułczwartu.
Wola Mikorska z Łanow pułczwartu.
Rodzin z Łanow trzech.
Kluki z Łanow pułczwartu.
Sopki z Łanow pułczwartu,
Kaszewice z Łanow pułtrzeciu,
Strzyzowice z Łanow Czterech,
Lubice z Łanow pułtoru.

Major Heatzey

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Miasteczkom y Wsiom w Parafiach niżey wyrażonych w Powiecie Piotrkowskim będącym, aby za doyściem onego na Dzień iutrzeyszy koniecznie bez żadney exkuzy y wymowki przystawiły się do Piotrkowa Kaszy tatarczany lub Jęczmienney z każdego Łanu po Garcy dwa Miarą Nową Krolewską, pod Surową Exekucyą Beszkierow według niższego Dyspartymentu, ktory to Ordynans od Parafij do Parafij ma bydź pilno odsyłany pod rowną Exekucyą

Parafia Parznowska	Łany	pół Łany
Parzno,	4.	1/2.
Ławy	1.	
Mikorzyce	3.	1/2.
Wola Mikorska	3.	1/2.
Rożdżin	3.	
Kluki	3.	1/2.
Sobki	3.	1/2.
Kliżin	—	1/2.
Kaszewice	2.	1/2
Strzyżewice	4.	
Lubiec	1.	1/2.

Dan. w Piotrkowie D. 25 Czerwca R. P. 1772.

L. S.

to wszytko wydane było przez
JmPana Swidzinskiego z ko
byłek-

Uspokoił JP- Swidzinski z kobyłek

Kocieszow z Łanow trzech
Podwody z put Łanu
Srumotka z Łanu iednego.
Grembociny z Łanu iednego
Nota Kruszynskie z Łanu iednego
Rozniatowice z Częsci Skrzynskiego z Put Łanu.
Rozniatowice z Częsci Lutleszkiego z Put Łanu —

Parafia Parzno.

Parzno z Łanow dwoch
Łany z Łanu iednego
Mikorzyce z put Łanu
Nota Mikerskie z put tera Łanu
Rozdrzew z Łanow trzech.
Kluki z put Czwarta Łanu
Sobki z put Czwarta Łanu
Kaszewice z put trzecia Łanu
Stryzewice z Łanow dwoch.
Lubice z put tera Łanu

Parafia Dłutowska

Dłutow z Łanow Siedmiu
Kalno większe z Łanow Ośmiu
Kalno mnieysze z Łanow Szesciu
Podstola z Łanow trzech
Czyzemin z Łanow put piąta
Leszczyny z Łanow Piąciu
Orzek z Łanow Czterech
Redociny z Łanow Czterech
Zariska z Łanow Trzech

Jan Komerniecki Vice Regent Grodzki Piotrz Komissarz Powia
tu Piotrkowskiego mp

Ten Paket Gromadom wspolnie ta
ate drogą mam do Piotrkowa.

Na fundamencie Uchwały Powiatu Piotrkowskiego Dnia 8 Sierpnia Roku 1772 w Piotrkowie nastąpioney y do Grodu Piotrkowskiego per Oblatam podaney w Sobotę to iest w Wigilię S. Wawrzynca Męczennika Rękami WW. Urzędników y Obywatelów Powiatu Piotrkowskiego podpisaney, Wydaie się Patent do Parafij y Wsiów niżey wyrażonych, aby Każda Wieś za doyściem tego Patentu na dzień 12 Sierpnia przystawiła podług dyspartymentu dla Komendy Rossyyskiey Jo Xięcia Jmci Gallicyna w Piotrkowie stoiącey Żyto z Łanu iednego po Ćwierci y Garnca lub Jęczmienia z Łanu po Siedm garcy, Siana z Łanu iednego po pół Fury, która by zaś Wieś nie miała zupełney Fury, z drugą Wsią ma się złożyć a dopiero całą Furę Siana odwieść, Donosi się Wielmożnym Obywatelom Powiatu Piotrkowskiego, iż miara przez Jo Xięcia Jmci Gallicyna zapieczętowana iest tęż większa nad teraznieyszą nową bo do pół korczyka [illegible] dosypie się dwa Garce nowey miary dobrey, a do Korca cztery, zaczym aby się każdemu odmierzyło według tey miary trzeba przysyłać Furaż. Żyto retentowe z niektórych Wsiów zatrzymane przy teraznieyszym Furażu ma być przystawione podług dawnych Patentów. Gdy zaś ten Furaż będzie odwożony WmPan Maior maiący komendę w Piotrkowie wprasza WW Jmć PP. Obywatelów osobliwie Kommissarzów y Ekonomów po Dobrach Duchownych y Królewskich aby mu Masła, Jaiec, Gęsi, Kur y innych Drobiazgów ile kto może przystawili za rekompensę bez krzywdy [illegible] Datt w Piotrkowie D. 9 Augusti 1772 Anno, który to Patent dawnym zwyczaiem od Parafij do Parafij bez odwłoki za Rewersami pod surową Exekucyą ma być odsyłany.

Parafia Krzepczow

Cały Krzepczow z Łanu iednego.
Chynow z Łanu iednego y pół,
Koziarze z Łanu iednego.
Gadki z Ćwierci Łanu
Borysow z Pięciu Łanow
Dziewuliny z Łanu iednego
Stradzow z pół Łanu
Wadlow z Pięciu Łanow y pół
Wola z Łanu iednego.
Raszowy z Łanu iednego
Wielkopole z pół Łanu
Rusociny z Czterech Łanow y pół,
Domiechowice z Łanu iednego y pół
Stary z Łanu iednego
Wola Drzedzeb z Łanu iednego y Ćwierci
Wilkowia z Ćwierci Łanu
Budkow z pół Łanu.

Parafia Drz[illegible]ka.

Cały Drzebice z pół Łanu
Wdowin z Łanu iednego.
Bukowiec z Łanu iednego.
Kobyłki większe z pół Łanu
Głupice z Łanu iednego
Suchcice z Łanu iednego.
Karolin z Ćwierci Łanu
Grębopow z Łanow Dwoch
Grabica z Łanow Czterech
Mzurki Oboie z Półtora Łanu.

Parafia Łobudzka

Łobudzice z Łanu iednego.
Buczyny mnieysze z Półtora Łanu
Buczyny większe z Łanow Dwoch
Grabostow z Łanow Czterech
Brodnica z Łanu pół iednego.

Teraz mi przysłał tę Karthę o te
Konie nie boię się bo juz maią kwit
także Koniow ale o Parzno dlatego
chciey WMMPan Dobrodziey iako nay
prędzey dać znać aby sam WMPan Chorązy nadjechał bo znowu bardzo
przyszła ta Kartha y niemogę dojechać dzis do Piotrkowa justifiko
wać te Dobra ze niepowinni pretendować znich furazu Lecz jutro
Rano poiadę Zyczę sobie abym mogł uliberowac przypomnieniem
ze te Dobra juz Zaspokoiety ktore oni niewinnie pokładli na te
Lata. Prawie rozumu brakuie ztakiemi Cięzarami ktore oni nakładaią
do ktorey wsi im się podoba to sobie formuią pretensyę proszę WMMy
Pana Dobrodzieia abys swego umyslnego iako nayprędzey posłał do Parzna
niewiem co się to tak dziwnego robi ze ten Człowiek poczciwy takie pono
się Księgi zepsuia MMostecki

Nº. 72 d. 21. Martii

Dobra Sarzno, Bukowie, Skorzew
Za Niedostawienie furażu. Nie
będą Exekwowane, ato z informacy-
-i Mam W. Kietlińskiey. przeto w
Powtornie donoszę uniżenie
= aby wszelkiey Exekucyi ktora
Nieomylnie dnia jutrzeyszego
Z Łąd wychodzi

do Nog upadam

Vertatur

Adam

Kopia Ordynansu

Wydaię Ordynans powtorny za ktorego doyściem aby Powiat Piotkowski furaże według Paktow pod dniem osiemnastym maja Roku teraznieyszego wydanych nieodwłocznie pod surową Exekucyą y zabraniem wszystkich zboz po miasteczkach y wsiach z należionych dowożił Ktory ordynans od Parafii do Parafii aby każdego wiadomości doszedł dla prędszego dowiezienia Furażow iako nayprędzey ma być odsyłany. Dan w Piotk: d. 22 Maja R: 1772

Oprocz Dobr Jw. Biskupa Kuiawskiego, Jw. Referendarza, y Starosty Piotkowskiego, Jw Zaręby Marszałk.

Parafia Bogdanowska
Parafia Grocholicka
Parafia Srocka
Parafia Tuszyńska
Parafia Czarnocka
Parafia Łobudzka
Parafia Druzbicka
Parafia Krzepczowska
Parafia Parznowska
Parafia Dłutowska.

Major Graff Melin.

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu Parafiom Miasteczkom y Wsiom w nim będącym aby za doysciem Onego każde miasteczko y wieś naznaczony dawnieyszym Paletem Furaż to iest Żyto y Słomę które dotąd nie przystawiły, aby iako nayprędzey odwoziły pod Surową y nieuchronną Kozacką Exekucyą y zabraniem wszystkiego Zboża gdyby ninieyszemu Ordynansowi zadosyć nie uczyniły, lub naznaczonego tymże dawnieyszym Paletem po iednym Korcu Żyta, y iedney Furze Słomy /: Co się powtornie surowo przykazuie :/ dowoziły. Tenzaś Ordynans od Parafij do Parafij viâ Cursoria iako nayprędzey ma bydź odsyłany Datt w Piotrkowie Dnia 22 Czerwca R.P. 1772.

Kopia Ordynansu Piotrkowskiego

Daie się Ordynans Wsiom w Parafiach niżey wyrażonym na Rebenka podanym ażeby czyniąc pierwszym Pakietom zadosyć przystawiły do Piotrkowa dla Kommendy Rossyjskiey na Dzień drugi Sierpnia Żyta starego Lub nowego Miary Warszawskiey z Łanu iednego po ćwierci, Inquantumby zaś ktora Wieś na czas wyżey wyrażony nieprzystawiła Żyta za przystąpieniem Exekucyi każdy sprzeciwiający się temu Pakietowi y nieczyniący zadosyć powinien zapłacić każdemu Kozakowi po Złotych dwa za nieposłuszeństwo y furaż naznaczony in duplo oddać. Ten zaś Pakiet dawnym zwyczaiem od Parafij do Parafij za rewersami iako naypilniey ma bydź przesyłany pod surową Exekucyą. Działo się w Piotrkowie Dnia 30 Lipca R. 1772

Parafia Parzno

Kluki z trzech Łanow y put.
Rordzin z trzech Łanow,
Kaszewice z Dwoch Łanow y put
Lubiec z Łanu iednego y put.

Mayor Aleksij

Dla zwykłey potrzeby Woyska tu stoiącego, rozkazuie się tym Ordynansem Miasteczkom y Wsiom w Parafiach swoich niżey wyrażonych będącym, aby za przeczytaniem onego Żyto y Słomę dziś koniecznie iako nayprędzey tu do Piotrkowa to iest każda Wieś lub Miasteczko po korcu Żyta miary Warszawskiey, Słomy Forę iedną odwoziły, ktoraby zaś Wieś zadosyć wczasie naznaczonym nieuczyniła, po doyściu tego z Regestrow Exekucya Kozacka wysłana będzie. Ten zaś Ordynans aby do każdego wiadomości doszedł, powinien bydź de Wsi do Wsi iako nayprędzey odesłany

w Parafij
Piotrkowskiey
Bogdanowskiey
Grocholickiey
Srockiey
Tuszyńskiey
Czarnocińskiey
Drużbickiey
Łobudzickiey
Krzepczowskiey
Parzniewskiey
Dłutowskiey
Rzgowskiey

Procz Dobr JW Biskupa Kujawskiego JW Referendarza Koronn. JW. Zarzy

Dan. w Piotrkowie Dnia 8. Czerwca 1772 Roku

Podpołkownicky Kanyckiwicz
L. S.

Uſpolnitem

Daię ten Ordynans Miasteczkom y Wsiom w Powiecie Piotrkowskim y Parafiom wnim będącym aby za doyściem onego każde Miasteczko Wieś z Łanu Żyta po put tora Korca, Owsa po Korcy trzy, Siana po Ptor trzyku do Piotrkowa dnia pietrzeyszego naydaley uchraniaiąc się Exekucyi surowey Kozacki odsyłaty. Dan w Piotrkowie Dnia 18 Maja R.P. 1772.

Parafia Parznowska.

Parzno z Łanow put piętu —
Ławy z Łanu iednego —
Mikorzyce z Łanow put czwartu —
Wola Mikorska z Łanow put czwartu —
Rozdzin z Łanow trzech —
Kluki z Łanow put Czwartu —
Sobki z Łanow put Czwartu —
Kliczin z Czwartey Częsci Łanu —
Kaszewice z Łanow put Czwartu —
Stryżenice z Łanow Czterech —
Lubiec z Łanow put tora —

Z powu. Dobr JW Biskupa Kujawskiego, JW Referendarza Koronnego Starostwa Piotrkowskiego JW Zaremby Ten zas Ordynans od Parafij do Parafij ma być odesłany wykonotowawszy swoię Parafią iako nayprędzey

Mangt Epostkundy

Ten Patet przyszedł D 21 Maj o go
dzinie Osmey zrana pod nie by
tnosc JmP Komendarza —

Kopia Ordynansu

Wydaie się Ordynas do Powiatu Piotrkowskiego aby za
Zebraniem Onego każda Parafiia y wieś podług
Dyspartymentu dawnieyszego z każdego Łanu
Żyta po pułtora korca, Owsa po korcy cztery, Siana
powozow trzy na Dzień Jutrzeyszy tu do Piotrkowa
pod surową Exekucyią kozacką y zabraniem wszel
kiego Zboża przystawili ktorzy Dziedzice Possessorowie
lub Ekonomowie Wsiow Ordynansom przeszłym
zadosyć nieuczynili Teraznieyszym do wszelkiego
zadosyć uczynienia nie ochronnie zapilnym
w Regestrach konotowaniem przynagleni będą
a Jehm Xięża Proboszczowie Plebani lub Oyc
Substytuty Parochie swoie obieszczac y Ordynas
od Parochij do Parochij aby każdego wiadomości doszedł
Po wsiach rozsyłac są obligowani.

Jarzno z pułpięta łanu
Ławy z Łanu iednego
Mikorzyce z Łanow pułczwarta
Wola mikorska z pułczwarta Łana
Kluki z pułczwarta łana
Sabki z Łanow pułczwarta
Kaszowice Łanow Czterech
Strzyżowice Łanow Czterech
Lubice Łanow pułtora

Dan w Piotrkowie 24 Kwietnia 1772

Ten Paket idzie do Rozdzina
z tamtąd do Kluk, z Kluk
aby był odeſłany zaraz
do Kapenice Kapenice
zaś maią odeſłać do Sobely,
Sobli do Parzna
co ſię można zaleca, aby
iako nayprędzey przyſłał

Daię powtorny Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu y Parafiem w tym Powiecie będącym aby za przeczytaniem Onego każdy Pan Wsi Possessor lub Ekonom Przystawił Furaż z każdego Łanu tey Wsi Żyta po korcy trzy Owsa po korcy Cztery Siana po wozow Cztery tu do Piotrkowa Dziś Zaraz bez Żadney Zwłoki pod surową Exekucyą w tym Momencie wychodzącą y Exekwowaniem Wsi poki się Zadosyć nie stanie temu Ordynansowi a to w Parafiy Parznowskiey.

Wieś Parzno z Półpięta Łanow
Wieś Ławy z Łanu Jednego
Wieś Mikorzyce z Łanow Półczwartu
Wieś Wola Mikorzka z Łanow półczwartu
Wieś Bordzyn z Łanow trzech
Wieś Kluki z Łanow Półczwartu
Wieś Sobki z Łanow Półczwartu
Wieś Kaszewice z Łanow Półtrzecia
Wieś Strzyżowice z Łanow Czterech
Wieś Lubiec z Łanow Półtora

Ten zaś Palet Ma każdy Pan, Dzierżawca lub Ekonom Sobie przepisać co do Wsi Jego Należy

Dan w Piotrkowie Dnia 28 Marca R. P. 1772

Ten Ordynans ma sie do Ka
szenii z Kaszenic ma być
odesłany do Lubca, Lubiec
ma go odesłać do Parzna.
Dziś zaraz.

Uniwersał Hrabi Hadyka Woysk Austr: Kommendanta w Polsce Dnia 30. Czerwca 1772 w Zamku Leskim

Andrzey Hrabia Hadyk de Futak i t d.

Jak tylko Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymci Pani a Pani moiey naymiłościwszey woyska rządom moim powierzone, w to Królestwo Polskie wkroczyły, ponieważ wszystkie te ziemie i powiaty, które też woyska wkroczeniem swym zaymuią, pod nayważszą protekcyą teyże Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymci samą czynnością są wzięte, takoż wszystkie dochody królewskie, podatki i iakimkolwiek sposobem zwane daniny, zaraz od pierwszego dnia wkroczenia nikomu innemu, iako Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymci są przyzwoite i należą.

Dla czego wszystkim ogólnie ziem i powiatom dygnitarzom, urzędnikom, Exaktorom publicznych podatków, i generalnie wszystkich onych obywatelom, i zamieszkańcom, tym obwieszczeniem surowo nakazuie się i przykazuie, ażeby żaden z nich nic z wspomnionych prowentów, pod żadnym pretextem komu innemu dawać nie ważył się, ale wszystko, co tylko ziemi, za odebraniem dalszych rozkazów moich, na ten koniec wyiść maiących do kassy woyskowey Cesarsko Królowey Jeymci (dobrze nakaże) oddać ma. Publiczny Jnteres tyczące się rozkazy, od nikogo innego, prócz mnie samego nie maią być przyimowane, ani uwiadomienia, referencye, i udawania się, do kogo innego czynione. Sprzeciwiaiący się zaś temu, cięzkiey animadwersyi i karze nieuchronney podpadną.

O tych zaś którzy wpośród kraiu, pod pretextem konfederacyi, pieniądze i pożywienia od obywatelów biorą, wymagaią, i mizerne pospólstwo niszczą, nayblizszym komendantom woysk znać dawać, aby onych łapaniem i więzieniem publiczna spokoyność utwierdzona być mogła.

Datum w zamku Liskim etc. et supra.

Andrzey Hadyk
mpp (L S)

Uniwersał drugi tegoż Hadyka we Lwowie dnia 5 Augusta 1772 wydany.

Andreas Comes Hadyk de Futak etc. etc. Exercitus Cesareo Regii in Polonia Supremus armorum Prefectus.

Quanquam in dubium non vocetur, per factam augustissime sue Cesareo Regie et Apostolice Majestatis, de data diei decime, superioris mensis Junii publicationem, omnes et singulos Incliti hujus Regni Polonie Cives, et incolas eorum districtuum, in quos Exercitus Cesareo Regius ductui meo clementissime confisus, hoc tempore penetravit, pacate et tranquille se gesturos penes officia, opificia publica, atq et privata munia sua, ac in domibus et bonis suis, stabiliter permansuros.

Inquantum vero his preteritis turbis nonnulli ab illis recessissent, eos eo jam rediisse, atq sic assecurata ipsis altissima protectione se dignos reddituros.

Nihilominus tamen in conformitate Altissime Sacratissime Cesareo Regie Apostolice Majestatis mandata per presentes denuo publicandum venit, quod universim omnes, Sub falso nomine Confaederatorum (nam nulla Generalitas Confaederationis uspiam extitit) adhuc dum conglomeratae Poloni in omnibus per exercitum Cesareo Regium jam occupatis districtibus a die publicationis harum Patentalium intra 14 dierum spatium, Arma deponant; turbas suas dissolvant, et domus suas revertantur, consequenter ab omnibus expeditionibus abstineant, nullas amplius executiones in Regno exerceant, sed ad exemplum aliorum fidelium incolarum eo infallibilius pacifice domi sue se contineant, quo certius omnes, tam catervatim, quam Singulatim circumvagantes, ubicunque deprehensi fuerint, non secus ac Latrones publici considerabuntur, persequentur, atq igne et ferro exterminabuntur.

Nec minus et illi, qui cum hoc patrie sue per latrocinia exitiali hominum genere, correspondentiam aliquam fovere presumerent, severissima pena, et quidem pro qualitate circumstantiarum, vel in facultatibus, vel in corpore, et vita irremissibiliter punientur.

E converso vero eos, qui similes latrones intercepturi, et mili
tia Caesareo Regia tradituri sunt, pro quolibet capite, duo
rum aureorum merces, una cum apparamentis armis, et equi
intercepti, mansura est.

Quibus itaqz omnes et singuli se debite conformandos
et ab indubia pœna se tutandos habebunt. Dat: in Praetorio
Leopoli die 5 Augusti 1772.

(L. S.) Andreas Comes Hadik mpp.

z Kluk Dedię 14ta Martij 1772

Wielmożny Mości Panię Chorązy y moy Serecznie Kochany Mości Dobrodzieju

Bardzo ubolewam nadtym że mi się niedostaię ta sposob-
ność widzęnia się z WWPanstwęm Dobrodzieystwem bom
tak nieszczęśliwy że chociażbym się radł pozbyć Goscia
niemogę y prawię momentu Niejestem wolny ato od Kressy
Ktory stoi umnię w Klukach Coż dopiero mam pisać o
zmartwięniu Moim w Wydawaniu z nakazu Woyska
Rossyiskiego Furażu Niemaią y Ci całę względu y
miłosierdzia ale Kazdy tylko day Spiewa przez ten
Czas Pisałęm do Łopuchyna z prozbę aby Mnię uwolnił
od Furażu napisał wresponsię że wtym razię służyć mi nie
może będę komunikował tego Listu WWPanu Dobro-
dziejowi za zobaczęniem się z Nim y tak Sam Pojacha-
łęm do Piotrkowa y byłęm znawu u Łopuchyna Pułko-
wnika koniecznię odpowiedział że Potrzebno Dać Furaż
iednak Mnię mile przyiął y zlecił abym ten Interes
z Kwatermistrzęm zakonczył y tak przecię zaledwię
wetchnęwszy R & 2. y Rybl przystał Obiecawszy dosta-

tem Kwitu z wydanego Furażu iako to z Kluk z Rozdzina
pek y zapisał w Kaptularzu przy Mnie iako Fura
wyddany Posłałem Dnia wczorayszego do Piotrkowa
Aby Com mogł Mieć naypięknieyszego. Mam Wiad
mość iż Kozaki są w Drużbicach y Exekwuią Rz
Furażu w Powiat Radomski posłali Palety Ja y iutro z
WWPaństwem Dobrodzieystwem widzieć niewiem czy będę
ten sposobność bo Chcę bydz w Widawie ale na Swięty Józ
tobym chciał uczynić me przyśpieszenie dla dostąpienia
Dwoiakiego odpustu Przytym Nieskończoney Mnie
lecam Przyiaźni y Dobremu Sercu Oboyga WW
stwa Dobrodzieystwa Piszę się

WWMMPana Dobrodzie
szczerze życzliwym y naynisz
Sługą Woyciech Stefan z Bar
Psarski
Pod. Łęg. RZW

Wielmożney Jmści Pani Chorążyny Kumie Dobrodzieyce do Nóg upadam
za Pozwoleniem WWMDja
Konsolacyi naywierniey się
zapisuię Uniżoność.

P.S. w Wigilię S. Józefa przyśli
WWPan D. sobie po Szczupaka
Jak będzie naypięknieyszy to niebędę
Żałował Panu. a Może y Sam Wa dostatecznieyszy przysługi odeslę Całe iuż Nicarnię
Kyś bo bym się chciał czym więcey przypodobać

Wielmożnemu Jmćiu Panu
Chrzanowskiemu
Podwojewodzemu Piotrkowskiemu Ch
zemu Husarskiemu WW Jmćiu Pan
y mnemu Sereczn Kochanemu
Dobrodziejowi

w Parznie

Wielmożny Mości Panie Chorąży
Dobrodzieju.

Wiadomę WMPanu Dobrodziejowi wszystkię
mę dostatki nayosobliwiey względęm Furażu
Którego Ja żadnym sposobęm wydać Niemogę
ponieważ Ni Koni nieludzi Ni Całę Nic Nie
mam a przeto wzywam WMPana Dobrodzieja
Rady Chciey Mi dopomoc y Objaśnić Mię
Jak się mam o tey okolicznosci Dyspo
nować y Czy iachac do Piotrkowa y Upra
stać się Czyli Jak bo wcale Juz y Rozum
tępieię od Ustawicznych Obrotow Przy
tym Mnię Zalecam w dobrą Przyiaźń y
wyznaię iż iestęm Na Całe Życię quo Nomi
Sincerior Alter

WMPana Dobro
dzieja Całę życzliwy
Brat y Nayniższy Sługa
W.S.Z.P.P.P.S.R.Z.K.

Wielmożny Mości Panie Chorąży y Moy Sercem
Mości Kochany Dobrodzieju

Bardzom zmartwiony na taką Nowinę ktorą odebrałem o Niezdrowiu WW Pana Dobrodzieja ktorego Polepszenia iak Nayserdeczniey Życzę

Donoszę Jemu przytym Jż z Dyzpozycyi Moiey Uczyniony w Prochulicach Pisarz tam teyszy Nieomieszkał mi Na Całą Noc Donieść Jż Moskwa stanęła w Czoray na Połunię w Piotrkowie a Kozaki w Skoksycach y pocinnych wsiach Stoją Co ta wiadomość Rzetelna bo Umyślny był Posłaniec do Piotrkowa ale że się wrócił z Plucic y od WJmści Pana Cymanowskiego Miał przestrzeżenie.

Miałbym był wielę Rozmowić się z WW Panem Dobrodziejem Jako y około tych Furażow

za Ktorę ja z Dawn Daty po Rozdawałem y t
Kompanię Ktorę 7mi Dni Stały Umnię
Exekucyi przeszło z Łożakami y Końmi
18mnastu Rachuiąc Ktorych to Żywili Mu
tem y przynależyte dawać wygody a Jm
Pan Komendant wszystko przyjał Ko
ki aby Nieustępnie Niezmiernie nap
Kszali się co Czynili Na Resztę Mus
tem y Do Komendy Jezdzie y tam się z Ko
mieszkiem pokłucilismy Powiadał ten Ko
mieśnik że to był Namowiony od Jm
Pana Ciskiewicza Na mnie Ozym Sam
więcey Opowiem jakie potym Rozjacha
nia Nastąpiły

Znowu Komęda JWWJmści Pana Patowskie
go porozdawała do Parochiow Dyzpozy
cye ogłaszaiąc aby furaż podług Disparti
mentu Komissarzow Piotrkowskich przy
stawiac do Częstochowy. Już niewięmy Co
będą brali kiedy my niemamy Czym ludzi
do żywiać dopieroż y za Pieniądze kupić nie
można. Mam Sam Uniwersał od General
ney Konff. ktora przez Swe Ogłoszenie każ
dęmu obwieszczia Punkt Eliminuiąc z Pierwsze
go Podanego Uniwersału Interregni ktory był
z Pozwoleniem godzęnia Na życie krolewskie
ale ten przysłuższy W czasie Jednak za Zobaczę
niem się Kommunikować nie zaniedbam Te
raz Do Nog Upadszy Obbyga WWPanstwa
Dobrodziey
Piszę się WWPP...

Wielmożny Mći Panie Chorąży
Dobrodzieju

Kiedy żadnym sposobem Niemożemy bydz wy
excypowani od Furażu JWmć Panow Litt: Konfe
deracyi przeto Niniejszym Pisaniem Moim
przyzastaniu Jak naypowinnieyszey Uniżono
ści Moiey Żędem po Osobie Laski WWPana
Dobrodzieja abyś się zechciał kazać przyło
żyć do Furażu alepiey dobrych ludzi zbyć to na
siebie biorę iż Osobny kwit wyrobię na Pasz
zo przynaymniey WWPan Dobrodziey Sie
na na Sarkę y Owsa Cokolwiek przy
tym Nocy iak naszczęśliwszy Życząc
WWPanu Dobrodziejowi Wyzna
ię się Należę życie Moie

Jmći Dobr Nasz Łaskawy
z Kluk de
Die 2 Januarij
1722

WWMMPana Dobrodzieja
Nay. Sł. Jarski Pad Sięrz.

B.

154

Daię ten Ordynans Miasteczkow y Wsiom w Powiecie Piotrkowskim y Parafiom w nim będącym aby za doysciem onego Każde Miasteczko y Wieś z Łanu Zyta pułtora korca Owsa korcy trzy, Siana Cet trzy tu do Piotrkowa dnia iutrzeyszego naydaley uchraniaiąc się exekucyi surowey Kozackiey odczytany Dan w Piotrkowie Dnia 18 Maja R.P. 1772.

Parafia Parznowska

Parzno z Łanow puł piątu –
Łany z Łanu iednego –
Smiłorzyce z Łanow puł Czwartu –
Wola Smiłorska z Łanow puł Czwartu –
Rozdzin z Łanow trzech –
Kluki z Łanow puł Czwartu –
Sobki z Łanow puł Czwartu –
Ksizin z Czwartey Częsci Łanu –
Kaszewice z Łanow puł Czwartu
Strzyzewice z Łanow Czterech
Lubiec z Łanow puł tora

Oprocz Dobr JW Biskupa Kuyawskiego, JW Referendarza Ko Starostwa Piotrk. y JW Zaremby, Ten zas ordynans od Parafij do Parafij ma bydz odczytany y konnotowany w swey Parafij iako nayprędzey

Mangot Epeszkandy

Ten Paket przyszedł dziś rano ktory zaraz posyłam
Kursorym pod niebytnosc JMci Komendarza w ten sposob
Wieś Bordzin ma go odesłać do Lubca zaraz
Wieś Lubiec ma odesłać do Kluk zaraz
Wieś Kluki ma odesłać do Kaszewic zaraz
Kaszewice maią odesłać na powrot tu do Parzna
Kluki zas maią uwiadomić Lubci lub Paket im
odesłać Dat w Parznie d. 27 Maja R. P. 1772.

Stanisław Chrzanowski
Posessor Par
mp

Kopia Ordynansu

Daię ten Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu ponieważ według ostatniego Ordy:
nansu ztąd wypadłego Furażu naznaczonym za dosyć nieuczynił y o=
nego tu do Piotrkowa odwieść zaniedbał aby za dosyciem teraźnieyszego
Ordynansu Furaż wyznaczony w całości iako nayprędzey odysłał pod Su:
rową w zaniedbaniu y nieuchronną Kozacką Exekucyą zadosyćczyniąc osta:
tniemu Ordynansowi czyli paletom wypadłym. Ten zaś Ordynans aby od Pa:
rochij do Parochij w tym Punkcie był odsyłany JchMci XXa Proboszczowie Ple:
bani lub Jch Substytuty są obligowani y powinni będą z podpisem Ręki swo:
iey iako ten Ordynans Jego doszedł. Które zaś Miasteczko lub Wieś wspo:
mnione w całości oddały Furazie z kwitami popisywać nieodwłocznie umi=
kaiąc Exekucyi, powinni. Dan. w Piotrkowie d 13 Maja R. P. 1772

Kapytan Artemyew

L. S.

Kopia Ordynansu

Przykazuie się Wsiom w Parafiach niżey wyrażonych będącym aby za Doszłym teraznieyszym Ordynansem każda Wieś z osobna po Jor Drew Liżć dziś zaraz pod Exekucyą kozacką odwoziły tu do Piotrkowa, Wsie zaś co niżey wypisanych Parafiach będące, Proboszcz Pleban Lub Jego Substytut iako nayprędzey obwieścić pod odpowiedzeniem powinien swoiey Parafij.

Parafia Srocka,
Parafia Moszenska.
Parafia Druzbicka.
Parafia Krzepczowska.
Parafia Gomolinska.
Parafia Bogdanowska.
Parafia Dłutowska.
Parafia Pabianska.
Parafia Juszynska.
Parafia Parzno,

Dan w Piotrkowie Dnia 25 Miesiąca kwietnia Roku 1772

Daię powtorny a surowy Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu y wszystkim Obywatelom ktorzy po powtornemu Patencie y z Piotrkowa naznaczonego Furażu nie przystawili, ażeby dnia dzisieyszego nie czekaiąc exekucyi dziś zaraz należyty Furaż przystawiali, y ieżeli by temu Ordynansowi nie posłuszni byli tedy nie omylnie Kozacka exekucyia surowie nastąpi, przykazuię zatym żeby ten Ordynans od Parafij do Parafij szedł nayprędzey odsyłan

Datt w Piotrkowie 1772 d 5 Aprilis

Lopuszyn S. L.

Ze Kopię Ordynansu przysłał dzię do Kluka z
Kluka aby była odesłana do Kaszewic z
Kaszewic aby była odesłana do Lubca,
z Lubca zaś do Pazna

A. A. Mellin
Wikary

Obwieszcza się teraźnieyszym Ordynansem cały Powiat Piotrkowski za ktorego przeczytaniem każdy Dziedzic Dzierżawca lub Ekonom Dobr niżey wyrażonych Miasteczka y Wsi podług dawnieyszego y ostatniego Ordynansu Furaż dziś zaraz tu do Piotrkowa przystawiali pod Surową Exekucyą Kozacką Dnia jutrzeyszego nieuchronnie wychodzącą, nad to Siana y Słomy przeszłemi Ordynansami wyrażone ktore Wsie ieszcze dotąd tym Ordynansom zadosyć nieuczyniły, y nie odwiozły, powinny dziś zaraz odwozić pod osobną exekucyą w zaniedbaniu odwożenia. Ten zaś Ordynans od Parafij do Parafij Ichmć Xięża Proboszcze, Plebani, Wikaryuszowie y Ich Substytuty w tym Punkcie odsyłać maią y powinni pod karą w wzwyż wyrażoną Parafią swoią doskonale obwieścić. Parafie zaś w tym Powiecie do obwieszczenia te są.

Parafia Łobodzka
Parafia Drużbicka
Parafia Krzepczowſka
Parafia Parznowska
Parafia Dłutowſka
Parafia Rzgowſka

oprocz do Biskupstwa Kujawskiego Wsiow należących y Starosty Piotrkowſkiego
Dan: w Piotrkowie Dń. 29 Kwietnia Roku 1772.

Wydaie się Palet czyli bardzey ** Ostrzezenie do Parafiy nizey wyrazonych y Wsiow w tych Parafiach będących. Azeby Unikaiąc Exekucyi Kozackiey w tym Tygodniu nieodmiennie wynisć maiącey przystawiły podług pierwszego Paletu Komisarskiego w tym tygodniu, Futurae dla kommendy JO Xiązęcia JMci Gallicyna Generała Woysk Rossyiskich w Piotrkowie staiącey to iest z Łanu iednego po Cwierci Zyta Garcy Sześć, Owsa Garcy Siedm, Siana pul Fury, Ktoraby zas Wieś nieuczyniła zadosyć temu Paletowi za przystąpieniem Exekucyi kazda Wieś kazdemu Kozakowi po Złotych Dwa płacić będzie musiała y Futurae dubeltowy odwieść. Ostrzega się y to iż Miara Magazynowa to iest Cwierć, od Cwierci Warszawskiey dwiema Garcami iest większa. Ten zas Palet dawnym zwyczaiem od Parafij do Parafij według porządku jako się tu Specyfikuią przez JMc Xięży Plebanow nieodwłocznie odsyłany bydz ma; pod rygorem podobney Exekucyi gdyby Palet w Plebanij ktorey zatrzymany Lub Parafianie kazdy z osobna o Niniejszym Paletu Uwiadomienia nieodebrali. Datt w Piotrkowie d 8 Xbris Ao 1772.

Parafia Parznowska

Parzno z Części do Kluk należącey

Sobki z Łanow Trzech y Pul.

Lubiec z Pułtoru Łanu

Dla Nagłego wysłania Paletow nie wystarczyło Czasu do Konnotowania Wsiow ktore nie zupełny wydały Futurae y Remanencie znayduią się Te tylko Wsie wyrazaią się ktore nie wydały natrzaenieysze Komisarskie Palety Lecz y z tych Wsiow z ktorych in Parte tylko przystawiony Futurae reszta ma bydz nieodwłocznie odsyłana Albowiem Wsie tylko Zupełne Kwity Maiące Exekucyi podpadać nie będą.

Ignacy Sutkowski Komisarz Powiatu Piotrkowskiego

Jan Komornicki ruſ Komisarz Powiatu Piotrkowskiego

Kopia Ordynansu

Ponieważ Woysko Rossyiskie tu w Piotrkowie stoiące bez Słomy dla wygody Ludzi y Koni obeyść się nie może. Zaczym daie się Ordynans Powiatowi Piotrkowskiemu Miasteczkom y Wsiom w nim y Parafiach niżey wyrażonych będącym, aby za przeczytaniem Onego każde Miasteczko y Wieś z Łanu iednego według dawniey wyrażonych Łanow w Miasteczkach y Wsiach znayduiących się po Wozow Dwa tu Dziś zaraz pod Exekucyą przystawić y odesłać nie zaniedbały. Ten zaś Ordynans aby od Miasta do Miasta od Wsi do Wsi odsyłany był nieodwłocznie y podpisywany surowo się zaleca y na powrot do Piotrkowa odsyłany Dan w Piotrkowie D: 22. Maja R. P. 1772.

Z Parafij Piotrkowskiey
Witowskiey
Milejowskiey
Rozpierskiey
Bogdanowskiey
Grocholickiey
Srockiey
Krzeporowskiey
Czarnocińskiey
Drużbickiey
Dłutowskiey
Parzniewskiey
Tuszyńskiey
Łobudzickiey
Rzgowskiey

Oprocz Dobr J.W.W. J.W. Biskupa Kujawskiego Referendarza Koronn: y Starost: Piotrkowskiego y Zaremby Marszałka W W P.

Major Graff Mellin

[redacted]

Daię powtorny Ordynans Dowiatowi Piotrkowskiemu
Parafiom w tym Powiecie będącym aby za przeczytaniem
swego każdy Pan Wsi Possessor lub Ekonom przystawił
Zaraz z każdego Łanu tey Wsi Żyta po korcy dwa
Owsa po korcy czterey Siana po Wozow czterey tu Do
Piotrkowa Wieś zaraz bez żadney exkuzy pod surową
Exekucyą w tym momencie wychodzącą y exekwowaniem
i, gdyby się zadosyć nie stanie temu Ordynansowi a też z

Parafij Parznowskiey.

Wieś Parzno z Puł piętu Łanow
Wieś Ławy z Łanu iednego
Wieś Makrzyce z Łanow puł czwartu
Wieś Wola Smikorska z Łanow puł czwartu
Wieś Łobki z Łanow puł czwartu
Wieś Strzyżewice z Łanow czterech
Wieś Lubiec z Łanow puł trzecia
Wieś Kluki z Łanow puł czwartu
Wieś Rozdzin. z Łanow trzech
Wieś Kaszewice z Łanow puł trzecia
Ten zaś Podatek ma każdy Pan Dzierżawca lub Ekonom
sobie przepisać co do Wsi Jego należy Dan w Piotrkowie dnia
marca R.P. 1772 Łopuszyński Locus Sigilli.

Rozne Zbiory mow Listow
y innych Pism Ciekawych
Ten Manuskryp napełniony a przez
W. Woyciecha Mączynskiego
Starostę Lubolskiego pisany
w małoletnim Wieku będącego.
ad majorem DEI Gloriam niech
to będzie y Jemu na Uzyteczny po
zytek w doyrzałym Wieku na za
szczyt Imienia ta Praca niech
jego będzie

Manifest Ziemianski.

Do Urzędu y Xiąg Ninieyszych Grodzkich Starościnskich Wielunskich osobiście przyszedłszy JWW WW. Urodzeni Adam z Mirowa y Myszkow Myszkowski Podkę Zie: Wielunę Franciszek Stadnicki Star: ostrzę. Jgnacy Skorzew: Stol: Pow: Ostrzę: Woyciech Bartochow: Łow: Władysław Pranski Miecznik Maxy: Wielo: Podwoie: ZW: Jozef Rychłowski Mie: Piotr: Augus: Myszkę: Podko: Wielunę. Woyciech Mączynski chor: Sie: Stefan Trzinski Mie: Sostynę. Jozef Siewierski Czesnę. Ostrzę: Walenty Wiewiorowski Czes: kotomę. Antoni Stamirę: Podstę: Raw: Walenę. Morawski Burgę: Sie: Alexander Ostrowski Walenę: Stakowski Burgę Wielę. Jgnacy Karsnic: Wawrzyniec Brocki Kazmę: Bieniecki Woyciech Adamczewski Michę: Niniewę: Podsękę: Wielę: Fran: Zaremba Mich: Wolicki. Bogu: Kozuchę. Konę: W: Jo: Tączanę: Piotr Grabinę. Andrzy Mastowski Grzegorz Winkler, Obywatele Ziemi Wielunskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego swym y wszystkich JJWW. JMc. Panow swoich wspoł Obywatelow tu nieprzytomnych za ktorych ratychabicyą ręczą y zapisuią się. Jmięniem takową swoiey Oyczyznie Czynnosci swoich przychylaiąc się do Manifestu Dnia Dzisieyszego przez JW. Walewskiego Pod: Ostrzę; teyze Ziemi Posła sgo. czynię oplikacyą iż gdy według Uniwersału wydanego ktorego ani Laudo y w Jnstrukcyi od Ziemi y Powiatu obranym Posłom

Swoim szerzy obiasnione powody na Dzien naznaczony
do Seymikowania ziechali się chcąc się rządzic przykładem
Prawa ktore proiekta do Instrukcyi podane po napisaniu
y ułozeniu oney czytanemi miec chce, o nic bardziey nie
starali się iako oto aby porządek Seymikowania wtey
mierze iaknayscisley zachowanym został Dla czego kon
ceptowane Punkta do Laski podawszy wygotowaney cze
li Instrukcyi wtym przeciągu nastąpione od przemocy
względem furaziow żądania: gdy obywatelom ułatwic
trzeba było, więc naywalnieyszy dogadzaiąc okolicznos
ile prywatney od Laski Rekwizycyi, iż Instrukcya y
Laudom do wygotowania nieco potrzebuią Jchmc: oby-
watele zaufani obranym przez siebie Marszałkow
y Assesorom odmawiac niechcieli do dnia iutrzey
szego prewłoki, lecz skoro natymże Nazaiutrz Seym
kowanym po większey Części zgromadzeni Mansc: wy-
gotowany od Laski dopraszali się roboty dowiedziec się
musieli z żalem nieskonczonym iż Punkta do Instru
cyi Lasce powierzonym JWo Jel: Mcnę. Cze: Wielk
y obranemu na Seym Po: zas niewiedziec jakim sp
sobem wrece padło nietylko niegotowe ale in min
tis et proiectis wcale do Domu zabrane wynikła
ztąd potym Inkonweniencya iuz na podpisanym przez
Marsz. y Asses: blankiecie czytac mozno było Punkt

Iakoby na Seymiku proponowane ktorych nietylko zaden zprzytomnych na seymiku niesłyszał ale y samych Prowincyi niedopuszcza sytuacya remunstracye prozby reflexye gdy skutkowac niemogły Więc Ziemia y Powiat znaiąc się natym iz Postom Ich nikt procz oby: na seymiku Instrukcyę dawac niemoze iz ta Instrukę. znastąpionych propozycyi ktore według Materyi czyli per pluralitatem czyli per unanimitatem approbowane formowac się powinna. Nietylko na Dniu dzisieyszym własciwie na seymiku uchwaloną wpunktach Ich własnych ad Acta podaią Instrukcyą ale y takowe y na dopis Jey zadną miarą tłomaczoną miec niechcą, Wynikłe przeto Manę. zstrony JW Fel: Wierusz Nie: Cze: y Po: ZW: tak naprzeciw JW: Xaweremu. Kol: zWal: Walew: Podstę. Ostrzę: teyze Ziemi Pierwszę. Po: T. 6. pt Dm̃ Laetare. Item iako naprzeciw Jan: Topol: Rey: Grę: Wielę: dnia dzisieyszego poczynione lubo niby publicznym Imieniem JW Urzędnikow y wspoł Oby: gdy tylko osobistey nieuzytosci zdaią się bydz produkcyą więc zeby Prawa Uniwersałowi nieszczęsliwey Oycz: sytuacyi dogodzic stawaią Manię: przy nienaruszoney swey czynnosci stawaią, przy zaskarzeniu przeciwnych wyzey wyrazonych zoporem Ałestow stawaią, circa authę Elekcyi nastąpioney stawaią circa inadmissibilitatem na seymiku nieproponowanych Punktow circa facultatem zaprzysiężoney Mar: funkcyi ktora tey w wygotowaniu,

Seymikowanych rezolucyi szczegulnie przyzwoita y ni
rządząc się tylko za miarem Prawa Duch z-Oby: y mysl
uskutecznienia we wszystkim Uniwersatu niniey=
szym Manifestem wszystkie pojawic się mogące wzg
dem Ziemi y nastąpioney Elekcyi tudziesz na Dniu
Dis: nadakla podawszy Instrukę trudnosci ulatwion
miec chcą y cokolwiek bytym przeczyc mogło iako czę=
scią privata authoritate częscią przez inne rownie pa
tykularne powody nastąpione za nieważne y nielegal=
ne poczytuią zostawuiąc sobie poprawy uymy lub
przydatku ninieyszego Manifestu.

Instrukcya Jasnie WW Posłom od Oby=watelow podana D: 22. Martij AD: 1773.

My Rady Dygnitarze Urzędnicy y Całe Rycerstwo Zie
mi Wielk: z Powiatem Ostrz: ziechawszy do Miasta W
lunia obradom naszym Prawami oznaczonego za Uni
wersatem N: S: Augusta Krola Jmc Pana N: Miło
sciwego w Warszawie Dnia 22 Februarij w Roku te
raznieyszym 1773. Datowanego y tu w Xięgach Grodz=
kich Wielk: D: Februaryi Roku ninieyszego Oblatowan
go w zwyczaiu z Prawa zpublikowanego Seymiku Ele
cyi JW.W. Posłow y onych Instrukcyą opatrzenia Dn
Dzisieyszy 22 Marca nakazuiący na Seym Extraordynar
iny w Warszawie dnia 19 kwietnia w Roku płynącym

Przypadaiący wyznaczony ziechawszy się takowe tychto obrad naszych uczyniliśmy rozporządzenie. ktorego poprzedzaiąc JW. JMć Pan Adam z Mirowia y Myszkowie Myszkowski Podkomorzy Ziemi naszey z okoliczności pierwszeństwa Urzędu swego na tey obradzie naszey przytomnego uczynił zagaienie oraz ku jednomyślności umysłow zaradzeń tych obradow dalszych zachęcenie po ktorym zagaieniu przystąpił JW Prezyduiący do przeczytania Uniwersału J. K. Mci P. N. M. z Istoty ktorego podał JW. JMć P. Xawerego Walewskiego Podczaszego Powiatu Ostrz: za kandydata na Dyrekcyą koła do Laskiey Marszałkowskiey ktorego jednym Głosem cała Rada do Rządzenia tą Laską zaprosiwszy obraliśmy a z powodu Prawa W JMć Pana Augustyna Myszkowskiego Podkomorz: Wiel. Woyciecha Mączynskiego Chorą: Sieradz: za Assesorow Deputowaliśmy ktorychto JW. Marszałka y Assesorow observata Juramentorum Solennitate ad Imaginem Crucifixi Dñi Nostri Jesu christi super fidelitatem connotandorum punktorum do Instrukcyi iako też y Suffragiorum na JW. W. Posłow przysięgi wysłuchaliśmy Po ktorey wysłuchany przystąpiliśmy do ułożenia Instruccyi ktorey wyraz iest takiey.

Odgłos Bogday nigdy niesłychany w wyrazie samym zaczne Serca Obywatelstwa Ziemie y Powiatu wskroś użalenia przenikaiący odgłos krolobóystwa podniesienie ręki

Bezboznych bez cnoty y bez rozumu ludzi na Krola y Pan
Miłosciwego ktorego Ręka Boska Narodowi Naszemu wy
tchnęła y namasciła ktorego nietylko z powinnosci poddans
czcie, wielbic Jemu posłusznemi byc tak Synody Religij
Rzymskiey S. katolickiey Prawa koronne tez iasnie na
kazuiące ale własne Prawo natury szanowac z ulubie-
niem y za zdarzeniem się oglądania Majestatu przed Nim
w Miłosci z boiaźnią zmieszaną gorliwie Pałac należy
Tymci to odgłosem przerazone Rycerstwo Ziemi Wieł
y Powiatu Ostrzę: wota przez Posłow swoich tu niży
wyrazonych do Ciebie N. Krolu y Panie nasz Miło-
sciwy wota y mowi sama w sobie zatrwazaiąc się y
Tyzes to Krolu tak sromotne odniosł Pan zadatki, kto-
rys tylekrotnie upewniany zostawał od całego Narodu
Panowaniu Twemu Podległego bezpiecznie na łonie kaz
go Poddanego Twego spoczywac? Tyzes ktorego Cały
Narod iednochętnie iednosłownie przez wszystkich ulubio-
ny, ukochany, za Krola y Pana okrzyknięty, wybrany,
pomazany, na Tron osadzony przez wszystkie Potencye
Sąsiedzkie za Monarchę uznany. Teraz przez niekto
re Osoby ogłaszania bezprawnego Interregnum od ie-
dnych samochętnie czynionego, od drugich z przymusu
przemocy do tego nakłonionego czystek Obywatelstwa
cierpliwie zniosłes zaciosy. Tyzes Krola okolnemi Lis
mi twemi iako kochaiący Oyciec Miłosciwy Krol y Pa
te wszystkie urazy swoie darował ah złąc zapałasz

Serca ogniem niewgaszonym Miłosci, Ciebie nietylko cały Swiat Polski ktorym pałaiąc wogulnosci, ale tez y Rycerstwo Ziemi Wielunskiey y Powiatu Ostrzę: wszczegulnosci obliguie przez ninieyszą chwałę nizey wyrazonych J. WW. JMć. P.P. Postow swoich aby oni głęboką przed Tronem J. K. Mći P. N. Mgo. złozywszy od nas Rekognicyą upewnili oraz iz w wiernosci iako ku Panu, w Miłosci jako ku Oycu Oyczyzny trwamy, iedynie sobie tego zycząc aby nam Go na tym osadzonego Tronie nigdy niezazdrosciły Nieba, ale dodaiąc Mu mnogich sił y jak nayczerstwieyszego Zdrowia wiecznym iego uczyniło Panowanie. Plamę iednak przez krolobuycow na Narodzie ostawioną aby iako nayprzyzwoitszym ukaraniem zmazana byc mogła z Stanami otym JWW. Postowie się naradzą

2do Po uczynionym tym wyrazie doprászac się będą JWW JMć. Postowie Ziemi Naszey przed Tronem J.K.M.: aby Nay: Pan iako Ociec y Pan nasz Miłosciwy wspaniałem Umysłem swoim zaradzic y ziednac Raczył Woyska z Kraiu Ewakuacyą do ostatniego upadku nas przywodzące.

3tio A Jako Wiara S. Rzymska katolicka panuiąca iest Fundamentem ocalaiącym y szczęsliwosc wprowadzaiącym w Kray kazdy, tak z naypowinnieyszego względu zachowanie w swych Obrzędach Teyto Wiary S. wpilney J. WW. Postowie miec będą bacznosci.

4to w Wszelakich Materyach statum tyczących się iako ex mente Legum per oppositionem unius swoy miały wigor, tak ieżeliby stanowienia podatkow iakowych pretendowane albo Prawodawstwo

Ich stanowienia udziałania zezwolone byc miały w tym obli
gowani będą J. WW Jmć PP. Posłowie per oppositionem se ci
ca Legem aby nigdy pod jednego stanu rozrządnosc Materi
as status nie poddawali

5to Co się tycze uzurpatij od Jednostownych trzech Potencyi oder
wania niektorych częsci Prowincyi od Krolewstwa naszego y
Wielgo XStwa Litt. na oddalenie tego wszelkich przyłożą sta
ranności odwołuiąc się do Traktatow Oliwskiego, Welaw
skiego, y Jnnych całość granic Potencyi Gwarantuiących
a gdy tego niebędą mogli zyskac do uprocktowania usiłow
ni przystąpią ztym iednak ostrzezeniem iako wszczegulnosci
z powodu zagadnienia od tych iednostownych Potencyi uzur
pacyi Kraju Seym Extraordynaryiny złozony iak tez co do
tey usilnosci aby zaradzenia były: inne zas Prawa by
były stanowione a tak przez stanowienie onych nie pokaz
lismy się byc utwierdzaiącemi oderwanych nam Prow
cyi przez wykonanie Praw z pod teyze Prassy wynikaiące
amore Patriæ JWW. Posłow obliguiemy.

6to. Jako wiele natym zalezy aby złoto ktore wosobliwszey
uwadze byc powinno w prowadzeniu onego w kazdym Pa
stwie iak gdy u nas w Polszcze przez ponizenie z Reduk
złota iest prawie toz z Złoto z kraju wywiezione dla wy
szey bo do Zł Pol: 18. w swoie kurencyą Podniesione
w Sąsiedzkich Panstwach przeto o przywrocenie kurenc
i dawney a Zł 18. JWW Jmć PP. Posłowie nas domow

7mo Przychylaiąc się do dawnych zwyczaiow wczasach lat kry
tycznych ktorym terazniejsze wieki nasze będąc podob
ni a y prawie w dozniszczenia Miast Miasteczek, W

Szlacheckich przez teraznieysze Rewolucie do ostatniego upadku zmierzaiące gdy Obywatele na opłacanie nakładow sum roznych pozaciągali od ktorych na zaspokoienie ani na procenta z tychze wiosek swych zebrac niemogą. Przeto zwyczaiem dawnieyszych Wiekow praktykowanym umnieyszenie Procentow, tak od sum wyderkatowych iako y Jnnych z Przeswietnemi Stanami JWW Posłowie umowią się:

1mo Podatki publiczne w Dobrach krolewskich y Duchownych Swieckich dotąd wybrane y z wydatkow zakwitowane in genere wszystkie tak aby o nie do powtornego datku nikt pociągnionym niebył JWW. Posło: dopraszac się będą

2do wprowadzony zwyczay w Dobrach Dziedzicznych slacheckich niektorych przez JmSciow XX. Proboszczow Plebanow abusive przywłaszczaiących sobie ponimo wyrzezne fundusze anteactor habendum bez wszelkich Przywilejow y Praw od Nay: krolow mianych Propinacyi tronkow omnis generis przez Dekreta tylko ex usu Jch legalizuiące a czasem ani incompetenti Foro otrzymane więc iako to in praejudicium Bonorum terrestrium dzieie się tak aż JWW: Posłowie oskasowanie takowych Propinacyi u Przeswietnych Stanow sgromadzonych starac się będą,

3mo A poniewasz w czasach teraznieyszy Rewolucyi osobliwiey w Ziemi Naszey praktykowaney wiele od roznych Osob ex privato na niektorych Domach obywatele uczuli gwałtownych uciskow y zdzierstwa y zniszczenia fortun swoich. Przeto aby z takowemi Osobami wolne było dochodzenie Prawem swey własnosci y to aby nie było pod Amnestyą ukrywane zwyczaiem dawnych Praw Amnestyi opisuiących exceptis privatorum injuriis JWW Posłowie przyłożą starania

11mo Suplikowac będą przed Tronem JWW. Posłowie aby sol Such
dniowa zaległa w żupach Wielickich ziemi Wielk. y Powiat
Ostrzę. należąca, attenta miserabilitte Ziemi tey przez Inku
rsye naygwałtowniey w niey się rozpieraiące in bonificationem
tych szkod aby taz Sul Suchedniowa ex decisione statuum
wydana była y na dalsze Lata solita praxi et lege obywatelo
dochodziła.

12mo J.O. Sołtykowi Xiążęciu Siewierskiemu Biskupowi Krako
skiemu y JW. Załuskiemu Biskupowi kijowskiemu JW. R
wuskiemu Woiewodzie Krak. Hetmanowi Polnemu Koron
y Synowi Jego JW. Staroscie Dolinskiemu szczęśliwego
powrotu iako Ziemia Nasza z Powiatem serdecznie ucie-
szoną została tak wszelkich tych Panow Okazałosci Ser
nieśmiertelną Osob Naszych Powolnosc zasługiwania wy-
rysowaną miec Pragniemy pro gestis pamięc JWW Posłowie
oświadczą Po ktorey to Instrukcyi tak ułozoney przystąpili
do Elekcyi JWW Jmć PP. Posłow za podaniem tedy Kandy
datow przez JW Podkomorzego Ziemi Naszey uprosilis my
JWW Jmć Pana Xawerego Walewskiego Podczaszego ostrz
z Ziemi Wielk. JW Jmć Pana Felicyana Niemyjewskie
Czesnika Wielk z Powiatu ostrzę. ktorychto JWW Posłow
Amore Patriae o wykonanie y dopełnienie tey Instrukcy
naszey wyrazow obliguiemy.

Xawery Walewski Marszałek koła Rycersk
Augustyn Myszkowski Podkomorzyc Wielk Asses
Woyciech Mączyński Chorążyc Sier. Assesor.

Głos Xiążęcia Sułkowskiego woiewody Gnieznienskiego na Seſsyi Seymowey 6. Maja. Roku 1773. Miany,

Dwoiaka okolicznosc doszła mię na dniu wczorayszym, a podobno y wtey całey P. Izbie sprawiła zadumienie, iedna tym wspanialsza im niespodziewańsza rezolucya W. K. Mci, nam od Tronu z Ust jego naytaskawszych oswiadczona, że chcęc dotrzymac swiętobliwie zawarte z Narodem wolnym Pacta Conventa, w ktorych y ten się zawiera artykuł, aby na żadną alienacyą krajow Rzpltey Krol niezezwalał, mimo innych wszystkich Oycowskich zabiegow, ktorycheś nam z wrodzoney wielkim Duszom moderacyi niewszystkie oswiadczyc raczył, mimo listow Pisanych dla ocalenia Oyczyzny do tych Postronnych Mocarstw i mimo krokow starannych, wysłanych do roznych Dworow Ministrow naszych, i czynnosci Ich chwalebnych z relacyi na teyże Seſsyi wysłuchanych Postow Pełnomocnych JJ. WW. Ich Mc. Panow Oginskiego Sekretarza W. X. Litt, do Dworu Wiedenskiego in Anno 1771 Alexandrowicza do Porty Ottomanskiey, in Anno 1765 wyprawionych, nowy wynalazłes sposob do ratunku ginącey Rzpltey, gdy odmawiaiące nam dotąd posiłki i niewfiaruiące /: lubo z obowiązku traktatow :/ Potencye, medyacyą swoią, do teyże iak nayusilniey zapraszac dobrotliwie raczyłes.

Druga, żes WKMść PNM Miłosciwy przy zkonfederowanych Stanach Rzpltey; pierwszy zawsze lecz ieden tylko reprezentuiący dzieło mysli y ręki swoiey Panskiey, bez zawołania do społecznosci wyżney Rady i P. Stanu Rycerskiego, tu nayprzod przeczytac przez Xiążęcia Jmci Sekretarza W. K. a potym Postom Cudzoziemskiem, niewiemy nawet czyli wszystkiem, czyli niektorym tylko przez Ministerium W. K. Mści oraz Rzpltey oddac, rozkazałes

Głębokie milczenie i momentalnie Solwowana Seſsya były skutki tak wielkiey wagi postępku, lecz na dniu dzisieyszym gdy z obowiązku Senatorskiego Głos zabieram, czynię to dla oswiadczenia W. K. Mci powinney y nayniższey z mieysca mego wdzięcznosci, że nieopuszczaiąc Rzpltey w nayfatalnieyszym losie, widzisz jeszcze dla niey drogę do szczęscia ogolnego. Rozumiec albowiem y myslec nawet niemogę, aby Pan tak przezorny, Dobry, Łaskawy takową /: jakowmy na dniu wczorayszym słyszeli czytaną :/ wydał Notę albo dla kilkudniowego tylko przeciągnienia gwałtownych Oyczyzny Interessow, albo dla rozdrażnienia większego niecierpliwych iuż Trzech Potencyi Sąsiedzkich Ministrow, iakos sam oswiadczyc raczył, że iestes od tego dalekim; ani dla pomnożenia osobistey swoiey przed Europą sławy, ktorą znasz, iak z innych wielkich czynow iest mu należyta; ani też z iakiego powątpienia aby ktoż kolwiek znaydowac się mogł w tey Poselskiey Izbie tak odrodny Polak, aby wraz z Krolem swoim, nietylko Substancyą y życie, ale też y mieysce na ktorym

Zasiada, niebył gotów dla ratunku Publicznego sakryfikować lecz sprawie
wie supponować powinienem, iż kiedy W. K. Mość, zapraszenie Innych Pote
cyi do medyacyi z formuiącemi do nas pretensye Sąsiadami przypuściesz, ma
iuż mieć pełne fundamentu dla Narodu nadzieie że się kto onas tak mocno,
tak skutecznie uymie: a zatym dalszych wtey mierze od Tronu Waszey K
lewskiey Mości, przy wolnym domowieniu się wyglądać chcąc wyroków. te
raz tylko należy mi się pytać Jednych Ministrów W. K. Mości, wraz R
pltey, ieżeli tę Notę iuż wszystkim czyli niektorym tylko Kommunik
wali zagranicznym Postom, i iaką od każdego pomyślną lub przeciwną
dla Rzpltey odebrali Rezolucyę.

Mowa J. W. Jmci. X. Turskiego
Biskupa Łuckiego, miana na Sessyi
Seymu. w Senacie dnia 10 Maja 1773.

Seym nie iest co innego, tylko zebranie woli narodowey; ta wola iest od Na
du okazana, przez Instrukcye dane Postom, iako Pełnomocnikom swoim
Poseł przez daną sobie Instrukcyą, bierze z prawa Konstytucyalnego, dwisty
siebie charakter, przekładać potrzeby Ziemi, lub Województwa swego wsz
gulności, y stanowić prawo powszechne Krajowe; przeto Poseł iest w obow
ku, być in continua activitate, sprawowania legislacyi, a nie ma m
cy do uchylania się renuntiando albo compromittendo na drugich, ust
nowieniu Prawa powszechnego; a zatym nie ma mocy zostawić siebie, y
lą Ziemi, lub Województwa swego, in passivitate.

Że Seym teraznieyszy, wziął formę Konfederacyi, dla łatwieyszego sposobu Kon
dowania Rady Kraiowey, to iuż zadosyć się staie temu Końcowi, zacoż zm
szac, liczbę dość nielicznych Postow, przez Delegacyę?

Jeżeli wszystko ułożenie poprzedzaiące decydowało, y ta Delegacya wzięła wp
dek tegoż ułożenia, to przynaymniey niezostawujmy iey absolutam facul
tem decidendi, ale cum referentia ad tres status do pozostałych in passivitate
Wszakże naturalnie każdy sądzi, że nikt tego approbować niemoże, czego n
widzi, nie wie, y niepoznaie nikt tego niezgoda, czego nie ma wiadomości, y co
ogolnemi terminami ukrytego iest wtym Proiekcie, a tym bardziey gdyby k
poznał, własne niebezpieczeństwo mógłżeby go pragnąć,

Możeż zaś być większe niebespieczeństwo, iak poddać Prawa Narodowe wedł
tego Proiektu, pod Gwarancyą, i czynić ie niewzruszonemi, bez woli y dep
dencyi Gwarantow, ktore Prawa według potrzeby y przypadku, stanowią
y podług nich odmienie się mogą.

Szukać na Prawa Kraju swego Gwarancyi, iest iedno, iż poddać wpoddan
tych Potencyi Kray cały, wyzuć się z swoiey woli nazawsze, y wnaygwałto
wnieyszych potrzebach, czekać losu szczęśliwego, od cudzey Potencyi.

Należy mi także to, w wierność Majestatowi Waszey Krolewskiey Mości Pana n
go miłościwego y obowiązek charakteru mego dyktuie mi mowić y przy
pomnieć żem ostrzegł, w naypierwszym głosie moim, przed Akcessem do

Konfederacyi, aby sprawa Religij Naszey S. Rzymskiey Katolickiey, y Jura Majestatica, na Delegacyę niebyły odsyłane ani żadnym sposobem sub pluralitatem votorum podciągane.

Jakoż, roztrzęsać to per Pluralitatem votorum co Rplta, nie raz na wolnych porządnych, y dobrych Seymach, roztrzęsała; decydować, co zupełnie pominąwszy, inne dawnieysze Seymy, na Convocationis Seymie Roku 1764 decydowała, y przez Seym 1766. utwierdziła y ubespieczyła; Radzić otym w żadney wątpliwości, ani kwestyi podpadać niepowinno, oraz co iest naypierwszym Krolestwa Naszego y naygruntownieyszym Prawem, Rpltey y Tronu Waszey Krolewskiey Mosci twierdzą. iest to zgruntu te fundamenta, na ktorych do tych czas stoiemy wzruszać, y woczywiste niebespieczeństwo ostatniego rzucać upadku.

Prześwietne zgromadzone stany, wszak się skonfederowały, przy Dostoienstwie J. K. M. Pana N. Miłł. przy wierze Swiętey Katolickiey Rzymskiey, przy Prawach y Wolnosciach; y te trzy węgielne kamienie, za fundament uczynionego związku założyły. Coż za potrzeba proszę, jura Majestatica poddawać pod Decyzyę, kilku, czy kilkunastu osob? co zaprzyczyna Wiarę Rzymską Katolicką, y iey Prawa, na wyrokach Samego Boga gruntuiące się, żadney odmianie, ani przerez poprawie ludzkiey niepodlegaiące, Wiarę iedną Swiętą Delegacyi, lub pluralitati votorum poddawać.

Wszak ciż sami primi authores, ktorzy wseymowaniu, przez wydanie Książki pluralitatem votorum życzyli; materiam religionis excypowali, y żeby na pluralitatem votorum, nigdy nieprzychodziła wyraźnie dowodzą, y sprawiedliwie. Bo na to chyba interes Religij rzucilibyśmy na los pluralitatis votorum, żebyśmy fundamenta wzruszywszy, wrzednych obalinach, y zamieszaniu ustawicznym zostawali

Powszechne iest zdanie wszystkich Statystow Causam Religionis, ita esse conjunctam cum racyone status, ut illa turbata vel mutata, hanc necesse sit turbari vel mutari,

Woiewodztwa podobno prawie wszystkie, przez swoią nieustaiącą gorliwość, Ich Mciom PP. Posłom, podały w Instrukcyach, żeby Wiara Rzymska Katolicka, z swemi prawami, w dawnym y nie wzruszonym zostawała obrębie, to iest, aby J. PP. Dyssydenci in statu quo do r. 1776. zostawali, wtymże zostali; aniby pewnie J. PP. Posłowie, do teraznieyszey przystąpili Konfederacyi, gdyby wsobie niebyli przeswiadczeni, że jura Majestatica, tylu Prawami ugruntowane nie mogą bydź wzruszone; że Wiara Rzymska Katolicka, nad życie szacownieysza, i tak mocno przez naszych Przodkow, z hoynym na iey obronę krwi wylaniem, utrzymywana, na iakowe roztrzęsanie Delegacyi lub pluralitatis votorum przychodzic miała; a zatym z wierności moiey Majestatowi W. K. M. winney, z wielu obowiązkow, y powinności moiey względem Religii S. y praw iey, na Delegacye wtey mierze, y quo ad jura Majestica ex. fidei pozwolić niemogę.

Głos J.W. Jmci X. Okęckiego Biskupa Chełmskiego Dnia 7. Maja. Roku 1773. w Senacie miany.

Nieznaiącemu upodobania Waszey Królewskiey Mości Panu Miłosciwemu w samym dziele iego, lubo powinnym od wszystkich wielbieniu, ani mnie razem pragnącemu czas drogi trawić, y od traktowanych materyi odstępowac, wstrzymać mi się, po staremu niepodobna od głębokiego podziękowania W. K. M. P. M. Mił z wdzięczności zupełney czułego serca, nie tylko za oświadczoną na przedwczorayszey Sessyi lecz w istocie przedsięwziętą staranność o pośrednictwo wielce pożądane, y potrzebne dalszych zaręczaiących nam dawne traktaty Potencyi, do wkładaiących nam ciężar nierównego traktowania bliższych sąsiadów.

Poprzedziłeś W. K. M. P. M. M. żądanie wielu tu zasiadaiących, a pragnących okazyi y czasu dopraszanie się tego, lecz na poprzedzaiących Seymu teraznieyszy Senatu radach, podobnie wnoszących.

Pewien iestem, iż te niepomyślności które W. K. M. w naylepszych Swoich doznaiesz Intencyach, niepotrafią zatrzymać dalszych W. K. M. P. M. Mił czynności, y pełnienia chwalebnie tych Posiadanego Tronu obowiązków, które są iego naywiększym przed swoim y obcemi Narodami zaszczytem.

Nie dla wątpliwości mowię, lecz dla przeswiadczenia inaczey niespodziewanie myślących, radbym bydź oświeconym; że ieżeli każdemu z Nas wolno wnieść, y powin co do ratunku Oyczyzny sądzi przydatnego, Samemuż naypierwszemu stanowi y od którego szczegulniey moc wszystkę rzecz bierze, to niema należeć?

Byłoż to Punktem Konstytucyi, albo Proiektem do Niey, aby Przeswietne Skonfederowane Dwa Stany, nad tym rozważać y deliberować miały Praw lub gdzie iest insze? ażeby srzodka tak sprawiedliwego sine concursu Ordinum od Tronu chwycić się nieprzystało?

Lecz gdyby /: niepozwalaiąc iednak na to :/ y tym sposobem iść miało? czyż nie doświadczyliśmy na tymże Seymie, iak sub vinculo Confederationis seymuiąc, trudno było pluralitate ex turno decidować, dla przemocy, w naymnieysze wdawaiącey się kroki?

Jestże co dotąd, czegobyśmy przez umiarkowane rostropnością kroki, podlegaiąc widoczney, y nad umysłami nawet naszemi chcącey panować przemocy, nie czynili? a po staremu cierpiemy, a gorsze coraz natężania klęsk naszych doświadczamy!

Będziemyż sami kładli sobie przeszkodę, do ratunku Oyczyzny, y temu się sprzeciwiali, oco prosić powinniśmy?

Odwołuię się o tey prawdzie do każdego szczegulniey w Przeswietnych Stanach zgromadzonych osob zdania, myśli y sumnienia, iż gdyby to całemu Narodowi, y w Domac pozostałym Braci naszym, okoliczności wiedzieć pozwoliły całemu mowię Narodowi w strapieniu uciskami publicznemi y prywatnemi skołatanemu przyni

Coz dla Nas zostaie do czynienia w takowym razie? to iedno: zebys my szukali sposobu, ktorymby tamte Dwory, mogły nam się stac uzytecznemi. Ze za nas woiowac niechcą, tak iasno pokazały, ze roztropnie tego się spodziewac niemozemy. juz tedy chyba w sposob przyiacielskiego udania się między Nas a Sąsiadow naszych mogą nam byc pomocnemi

Ale poniewaz y tego działania posrzedniczego nawet tamte Dalsze Dwory Nam nieobiecały, wnosic ztąd mozna, ze i tego ofiarowac nam niechciały, niewiedząc wprzod, czy takowe ich działania posrzednicze będzie od trzech Sąsiadow Naszych przyięte.

Więc Nam to nalezy, zebysmy Sami rekwirowali Sąsiadow Naszych, aby takowego udania się przyiacielskiego dalszych Potencyi na rozeznanie, y rozięcia formowanych do Nas pretensyi zezwolili. Tego zyczyc, o to prosic, My powinnismy. A ze o to prosic będziemy, urazac się Sąsiedzi nasi o to niemogą. Moia zas pewnie mysl nie iest ich draznic.

Bog ieden, ktorego skinieniem losy y kres Panstw y mocarzow determinuią się, przewidziec moze niechybnie skutek tego zamysłu, ktory dzisiay otwieram Przezacnym Stanom: Ale tenze Bog iest swiadkiem, ze ten zamysł moy, pochodzi iedynie z przeswiadczenia mego, ze niedopełniłbym powinnosci moich, sumnienie by mi spoczynku niedało gdybym opuscił ten krok, bez ktorego niemogłbym Ja niemogł by z nas zaden byc wewnętrznie uspokoiony, bez ktorego niemogli bys my powiedziec: fecimus quae potuimus, omnia tentavimus, nihil omisimus.

Więc nierozwodzęc się daley w przytaczaniu racyi na ten krok; w ktorym miłosc Oyczyzny, miłosc własney Sławy y nayswiętsze obowiązki czynią wszystkich bez braku godnych y cnotliwych tu zasiadaiących Obywatelow ze mną iednomyslnych, zlecam Ich Mosciom Kanclerzom Narodowym podania kazdemu z Ministrow Sąsiedzkich Potencyi Noty, ktora teraz przeczytana będzie.

Nota. a Ministerio J. K. Mci P. N. M.
y Rzeczypospolitey podana Ministrom
Dworow Wiedenskiego, Petersburgskiego
y Berlinskiego dnia 5. Maja. 1773.

Nizey Podpisani maią rozkaz adressowac JMsci Panu N. Ministrowi Pełnomocnemu Dworu N. infra contenta

Trzy dwory sprzymierzone, Wiedenski, Petersburgski y Berlinski zapowiedziawszy tylko Pretensye swoie do Polski w iednostaynych Deklaracyach in Septembri ultimo elapso powody onych odkryły dopiero w wywodach respective swoich na dniu 9. Marca, roku teraznieyszego podanych Polskiemu Ministerio, Te odebrało rozkaz die 18. Aprilis dac Ministrom tych trzech Dworow na ich wywody responsa, w ktorych Prawa Rzpltey Polskiey, nad wszystkiemi Panstwy swemi są wsparte, nayiawnieyszemi dowodami przeciw wszelkim pretensyom ku iey szkodzie formowanym; ale gdy Rzplta niewidzi dotąd na te odpowiedzi względu, ktorego były godne; y poniewaz trzy Dwory trwaią niemniey w naleganiu ządan swoich, staie się potrzebnym dla Polski rekwirowac tez Dwory, iakoz są teraznieyszą Notą rekwirowane, aby

Zezwolity na przyiacielskie wdanie się Potencyi neutralnych, y Gwarantuiący
traktaty nasze do roztrzęsnienia przez nie, praw y pretensyi zobopolnych tych
końcem, aby trzy dwory nam Sąsiedzkie niebyły wraz sędzią y stroną w wła
sney sprawie i żeby Rzplta Polska była zasłonioną od pokrzywdzenia, k
re takowe okoliczności ciągną za sobą.

Mowa. J.W. Jmci. X. Turskiego
Biskupa Łuckiego, miana w Senacie
na Sessyi Seymowey dnia 11. Maja 1773.

Znam Nayiaśnieyszy Królu Panie moy Miłościwy, że honor iest Obywate
lowi ponosić przykrość dla Oyczyzny, Majestatu lub Wiary, nie dla pry
watney iednak chwały mówię, że czyniąc zadosyć obowiązkom wierney
Rady, y Obywatelstwa narodu, dopełniaiąc powinności przysięgi moiey, y st
zęc Oyczyznie, lubo znam, że ieszcze niedoskonale, ale Bóg przenika skry
tości serca moiego, że chciałbym iak naydokładniey znayczotliwszym Oby
watelom emulować w usłudze Oyczyzny, niewiem iednak komu nie po
bały się te moie kroki, że ściągnęły do mnie Woyska zagranicznego Exekucy
lubo nikomu nic niewinienem, prócz wierności Waszey Królewskiey Mści
y Oyczyznie moiey życzliwości, którego długu ta Exekucya odebrać mi
niepotrafi, bo choć znam być moią powinnością, wypłacać go, wyzuwa
się iednak z niego, nigdy nie iest myślą moią. To tylko iest mi powodem
donieść Waszey Królewskiey Mści o tey na osobie moiey przykrości, prze
rą nietylko mnie ale y Maiestatowi Waszey Królewskiey Mości, y Ca
temu Senatowi y walney Radzie staie się pokrzywdzenie, abyś Wa
sza Królewska Mość z zgromadzonemi stanami mógł dalsze brać me
sures, czyli w tak gwałtownych okolicznościach, obrady publiczne k
tynuować mamy, y czyli przynależy? bo co mnie dziś, jutro drugiemu
być może; czyli też tylko Ministerium Waszey Królewskiey Mości ma
z Postami Cudzoziemskiemi traktować, abyśmy pod oswobodzoną Powag
Waszey Królewskiey Mości kontynuować Seymowanie mogli. Że mię
dnak przywiązanego do wiary Majestatu y wolności nic przerażyć
niepotrafi, dowód tym czasem niech ten będzie, że głębokie u Tronu Wa
szey Królewskiey Mości składam podziękowanie za tę staranność o Ko
Dobra Publicznego, którey na dniu wczorayszym z ukontentowaniem ca
go Narodu doznaliśmy; Przeto o podpisanie proiektu od Tronu Wasz
Królewskiey Mości podanego usilnie dopraszam się.

Jeżeli by się zaś te myśli moie komu z obywatelów tu przytomnemu niepo
bały, oświadczam się, że nie z ambicyi, ani duchem przeciwieństwa mówię
ale wewnętrznie będąc tak przeświadczonym, y te myśli moie sądzę za powinne y przy
ięte, a gdyby się nawet y to wyznanie niepodobało przyznać się muszę do słów w świ
tniey Praw dawno przez godnego męża powiedzianych, y teraz do moiey myśli przy
padaiących: Si noceo, quod recte sentio, fateor, sine fine nocebo.

Przekonany że swey chciwosci y Ambicyi uczynił ofiarę z Wolnosci y Wiary? kto w smutnym niezastanowi się zamysleniu, że zemscie y nienawisci dogadzaiąc wzruszył y Podeptał Prawa, nad trwałosc Rzeczypospolitey utrzymuiące, kto na ostatek nayokrutnieyszym niepodlega Obowiązkom, że Prywatą władzy pragnącą wyostrzył miecz na rozcięcie własney Oyczyzny, y rozlanie Krwi wspoł Braci y Obywatelow.

Czas więc naymilsi wspoł Bracia wtym iusz ostatnim momencie poznać bezbrodzia nasze, Czas mowię utrzymać zapędy własnych Pożytkow, a iść tam, gdzie nam przewodniczy Cnota, wabią obowiązki dobrego Obywatelstwa, Woła upadaiąca Wiara y Wolnosć, Te właściwe obowiązki nasze to iest powinnosć dobrego Patryotyzmu Ktorych to Poddannosci, Żąda po Nas potomnosć, Oczekuie Naywyszcy Rządca zelżony wtych taiemnicach Swoich utrzymuiący szalę ledwie nieprzeważaiącą iusz przestępstwami Naszemi, Lubo czas teraznieyszy zdaie się być dopełniaiącym nieszczęsliwosć krajową skryte iednak okolicznosci wrożą pomyslnieyszą Interessow naszych odmianę; a chociasz nie iest moim czasem rozszerzać się wtey materyi, jest jednak Obowiązkiem Ocucić wspomnionych przemocą y uciskiem wspoł Obywatelow swoich.

Rozpaczać albowiem wtym momencie, wktorym nayżywszą mieć powinnismy Starannosć około iuż dogorywaiącey Oyczyzny, było by to naypodleyszych Dusz namiętnoscią, a niewłasnoscią tego Narodu ktory wnayzawilszych okolicznosciach, tyle razy nieoszczędzał Kropli Krwi, y tego cokolwiek mogł mieć naymilszego a głaskaiącego Umysł Ludzki dla Interessu miłey Oyczyzny Niewyciągam ja ukochani wspoł Bracia tych determinacyi od Was gdysz podobne lekarstwo wtym razie, było by zarażaiącą truciżną dla Kraju tylą nieszczęsciom wystawionego. Chcę tylko Celu podać Wam prawidło maiące za Oręż miłosć Oyczyzny, za Męstwo nieynteressowaną Duszę za odwagę przeyrzałosć okolicznosci y wniczym niewzruszoną Statosć Umysłu. Ten zamiar jest jedynem sposobem, Ktory nas wyrwać może zostatni nieszczęsliwosci toni grożącego samowładztwa.

Seym Następuiący przemocą zagranicznych Potencyi przepisany, będ
otwartym grobem dla Wiary swobod y Wolnosci Narodowey, nieta
jednak niebespiecznym, zeby całosc y nieprzełomnana Wiara Cn
tliwych Obywatelow niebyła wstanie uchylic tey przygotowan
na Wiarę Wolnosc y Całosc Krajową przepasci:

Niech nikt niemysli zeby to było Interessem Potencyi kray rozryw
iących, zeby to szczupłe zostawione nam Ograniczenie jęczało w ja
zmie przepisow, niedawno przez Warszawę naprzyszły Seym przygot
wanych, a tych ze nieznacznie czyli nieostroznie wysliznietych się
pomiędzy Obywatelow, Czylisz kazdy przeglądac niemoze iz za
złych Potencyi z niepoddanosci naszych Chłopow a zamienienie Po
wszych szlachty w podły y nikczemny Stan pozytkowac niemo
czylisz powiększy tym ktora z nich granic, ze u nas nie Ziems
nie Trybunaty, ale Sądy zadworne decydowac będą losy naszy
Majętkow y Osob, Mozesz to sobie kto wnosic ze wydarte nam
karczemne Intraty y innego Całego Kraju pozytki pomnozą się
pograniczne Skarby? Czylisz pomienione Potencye nakoniec
tą nieprzełomaną twierdzą Zabraniom Krajow przywroc
z gruntu Praw swobody, Wolnosci Rzpltey a zamienieniem o
wiek niewolniczy, z wylewow Pychy tylko y Ambicyi absolu
zmu chciwcy wypływaiący? słowem mowię przebierzmy w
wszystkie Punkta przez Warszawę na Nasze karki uknow
ne nieznaydziemy tam zagranicznych Celow tylko jasne przygo
wania do wprzęzenia Wolnego Narodu w jarzmo niewolnic
A gdy iusz kazdy tak Ciemnym byc niemoze, zeby niezostał Pr
konanym w tey prawdzie, Wnosic więc te przykrosc nieochyb
nalezy, ze zadna z tych Potencyi wystawioney mocy wzywa
niebędzie tylko na Poparcie własnych Panstw Interessow.

Idzie zatym, ze na Przyszłym Seymie wewnętrznego Rzpltey R
du zostawiona nam będzie moc wolnego Seymowania, a to z
jest ostatni moment podaiący moznosc uchylenia wymierzo
nych na Oyczyznę razow, ktory gdy Cnota wasza, Stałosc przy

Wierze y Prawach kardynalnych niedali się złudzić, ani Zysku chciwością Uwieść ale determinowani byli dla Boga y Oyczyzny na wszystkie tylko blaskiem im grożące przeciwności, Dość nieczuli byliśmy przez całą Epokę nieszczęść naszych, prywata niechęć, y Żądza Zysku Zamroczyła Oczy że niemogliśmy przewidzieć tychto swoich nieszczęśliwości skutkow, Dawaliśmysię w nayzbawienniejszych Okolicznościach chytrym w Łonie Oyczyzny wykarmionym Ludzie nieprzyiaciołom trzeba im było rwać Seymy, aby nieprzyszła Rzplta do legalney mocy y rządu Dobrego; Ah! jakże sromotnie dla naypodleyszego zysku szarpiąc jaszczurczym sposobem wnętrzności własney Oyczyzny, dogadzaliśmy ich zajadłey na własny Naród wściekłości. Przypomniemy sobie Seym ostatni 1768. gdzie Wiara Rzymska Katolicka od kilku set Lat w tey Oyczyźnie panuiąca z wszystkich Sekt porownana opiniami, gdzie forma Rządu wolney Rzpltey ukazem obcey Potencyi została poddana, przez kogoż ta blizna potomne wieki zadziwiaiąca zadana Oyczyźnie, jeżeli nie przez nas Samych? Sprzeciwialiśmyż się y opierali wszyscy tey przemocy, ktora dokończy Losow naszych nieszczęśliwych, y zepchnie w przepaść bezdenną, z ktorey dobyć się w stanie nigdy nie będziemy. Tento mowię Moment nadchodzi, ktory z wolnego Dziś Narodu zamieni nas w podłych Niewolnikow, y Rządu formę Wolney Rzpltey przeniesie w samowładztwo, moc swoię rozciągaiące nad Majątkami y Życiami Naszemi, Aże tych nieszczęśliwości odwrocenie w Waszych jest ieszcze Ręku, naymilsi Bracia staraycież się z naywiększym Azardem gorliwych y cnotą zaleconych wybierać z pomiedzy siebie na przyszły Seym Posłow ktorzy by mężnie obstaiąc przy Wierze Swiętey y Prawach, Dzielnie grożącym przemocy zamachom Stawili się. Naśladowaliśmy wielkich Mężow Biskupow Krakowskiego Kijowskiego Hetmana y Syna jego, ktorzy stali się Ofiarą zemsty dla tego, że Sami byli cnotliwemi y gorliwemi Obywatelami; Nie! y Owszem źli; y niebaczni Obywatele grzebali własnemi Rękami doły do niewoli tym przykładnym Senatorom tak

Właśnie jak mowi przez Proroka Mądrość przedwieczna: Począł bo
leść y rodził nieprawość, Doł otworzył y wykopał, aby pogrążył
wiedliwego wpadł w doł, ktory czynił, obroci się boleść na głowę Jego
Psal: 7: v: 15.

Czyliż niejawnym sposobem niejszczą się tego Proroka Słowa
tych, wspomnienia niegodnych Obywatelach wszakże dogodzili
iey Zemście, y obrzydłey prywacie, ale też razem zniemi utopi
wszy Wiarę y Wolność sami w pracey Rąk swoich z całą mi
manych zysków nadzieją przepadli,

Układa już teraz Warszawa na przyszły Seym swoie Subje
a bardziey Interessowane Dusze y przedayne, idące tylko za w
sną korzyścią, y iey obłudnemi powabami, ale czuli y gorl
Obywatele, czy dacież się daley ieszcze zdradzać, tym nieba
cznym na własną Oyczyznę Poczwarom; Czyliż ten ostat
Punkt uszczęśliwienia albo zguby poruczycie tym bezterny
Rawom, nurzaiącym się wśrodku nawałności Morskich, y
niedążącym tylko tam, gdzie ich Wiatr y Bałwany kiero
zwykły: Ah; popełniać taki błąd było było zabijać włas
Oyczyznę y Samych Siebie; Wszak mamy ieszcze dosyc Cn
tliwych Obywatelow, tych z troskliwą Pracą wybieraymy,
nie tym Powierzaymy się u ktorych Wiara fanatyzmem, W
ność. Swobody y Prawa kardynalne czczem y bezrządnym
nałaskim nazywać się zwykły.

Albo nieskażony niczym, charakter ma w Sobie dosyc m
y trwałości, lecz gdy Nas doświadczenie uczy, że w podobny
Rązach, Przemoc Potęga y Pokryta Maszką Dobrego Patryo
zmu chytrość pozytkować Umie, więc potrzeba abyście tym
branym od Siebie Posłom moc w Instrukcyach Określili y
niczyli, nad ktorą by sobie więcey postępować niemogli, naysolen
nieysze y nieodstępne na nich wkładaiąc obowiązki ubespiecz
Wiary Swiętey Katolickiey, Panuiącey; Wolność Narodowych
Praw, y Innych Kardynalnych, a tym zmowieni będąc prz

Sem Jusz niebędą wstanie byc przywiedzionemi do Szkodliwych czynnosci.

Pokazałem wam Zacni Obywatele wzaczęciu tych moich Reflexyi przyczyny nieszczęsliwosci Krajowych Dowiodłem we srodku skutkow okropnych, Podałem przy dokonczeniu Szczęsliwych Krolewst Podpory y twierdzy, Ktore Jedność wspomaga y staie się rownie gruntem Szczęsliwosci w Narodach.

Mądrosć wynaydzie Sposoby do utrzymania Pospolitego Oyczyzny Dobra, Rada ſę w Obrębach wydaie, iednosć, Serce, y Umysły Łączy, Siły wspaia, obrada do Skutku przyprowadzi, do ktorey się przywiązuie Boska Ręka aby znimi utrzymała szczęsliwosć Bog iest miłosc, kto mieszka w miłosci w Bogu mieszka a Bog wnim, Joan. 4: v. 16:

Kopia Manifestu
Uczynionego w Grodzie Łuckim D. 22 Martij 1773.

Postanowiwszy się Osobiscie WWJmć Panowie Urzędnicy Przeswiętnego Wojewodztwa Wołynskiego, zadawnieni Obywatele niżey na Podpisach wzmiankowani, nie dla zadnego Partykularnego Swego zysku Lub nieukontentowania, ale postrzegłszy powszechny Praw Swobod Polskich uciski, y Jusz prawie ostatnie Kraju, nawet y całego zniszczenie, a Widząc wtak opłakanym stanie Oyczyznę swoią czym przerażeni y dożywego tknięci będąc, Takowe niniejsze Jako nayuroczystsze zanoszą oswiadczenie. Jz Lubo Uniwersałem JK. Mci Pana Naszego Miłosciwego Dzien dzisieyszy, do Obrania Posłow z przeswiętnego Woiewodztwa na przyszły Seym Warszawski jest naznaczony, y Lubo nawet podczas Spokoyney Rzpltey Seymy y Rady dla Kraju są pożyteczne, tym potrzebnieysze były by, To pewna wteraznieyszym Krytycznym Rzpltey Stanie, ale gdy Prawa tejże Rzpltey dla tymże większego Wolnosci Szlacheckiey ubespieczenie mieysca Seymikow y Seymow od wszelkiego Woyska, Kray zas cały od wszelkiego Żołnierza

Średziemskiego wolny mieć chciały iakoż z powodu tego Praw
w Resultatu Senatorskiey Rady też same wydaią się żądania
przez Ministrow Polskich, Ministrom Postronnych Potencyi w od
powiedzi na Deklaracyą Ich Dworow 2da Febr. 1773 Año po
ną oswiadczone a że nietylko Prawu temu y Żądaniu Rzpltey
zadosyć się niedzieie, ale owszem oczywiście widziemy że Woyska Po
stronnych Potencyi wkroczywszy w kray Polski, znaczne części tegoż
obiąwszy, y coraz bardziey ieszcze rozszerzaiące się do Mieysca nawet
Stołecznego, obrad Całey Rzpltey zbliżaiące się. chcąc tedy mieć tak zba
wienne Prawo w iak nayściśleyszym Zachowaniu, nietylko tu
w Woiewództwie Naszym, ale y gdziekolwiek takie Seymiki pod
Bronią Żołnierzy, lub Boiaznią Oney odprawiać by się miały, Ja
ko z obowiązkiem Prawa niezgadzaiące się, a przeto Całości Rzpltey
Wolności y Swobodom Szlacheckim szkodliwe czcze y nieważ
mieć chcą y rozumieią prosząc to Oswiadczenie actis Connotari.

Mowa ktorą Krol Imci. J. K. M.
miał dnia 5. Maia na Seymie 1773.

Wszystkie powieści, pisma y postępki trzech sąsiedzkich Dworow wyraźnie Na
w nich okazuią nieodstępną chęć zniewolenia Nas do zamierzonych Końcow swo
ich. Te Końce iak są dla Oyczyzny naszey straszne, żałosne y szkodliwe, czu
ie każdy. Te odwracać, tych niedopuszczać dobrowolnie iest każdego Patryoty żą
dzą y powinnością, szczegulnie ieszcze mnie Krola wiążą te słowa: Pactoru
Conventorum: Żadney części a Republica avellere niedopuściemy. Te tedy obo
wiązki mamy tu wszyscy przed oczami, gdzie tylko ospasobność i możność in
dogodzenia.

Dawnieysze Błędy sił zbroynych do własney obrony nam niezostawiły,
Te błędy teraz gorzko opłacamy.

Lecz gdy Nam własney niedołężności przeświadczenie obcych ratunkow
wzywanie doradziło, czyniliśmy w tey mierze do wszystkich Dworow, w ro
zerwaniu Kraiu naszego części niemaiących, procz innych zabiegow, ode
zwy listowne po trzy kroć powtarzane z iaknayżywszą y naydokładnie
szą usilnością.

Tych starań skutek słyszały Rzeczone Stany na dniu wczorayszym w
responsach od tych Mocarstw Nam danych, ktore z obowiązkow tra
ktatowych i z własnego interessu Naszego ocalenia, zda się, że nay
bardziey życzyć y przestrzegać powinny.

Oświadczaią Nam wprawdzie te Dwory że ubolewaią nad naszym
uciskiem, ale w wyrazach swoich pokazuią, iż bardziey życzą, niż
widzą możność dania Nam pomocy,

Manifest Generalney Konfederacyi Barskiey w Mieście Wolnym Cesarskim Lindau Dnia 26 Listopada Roku 1773. Uczyniony

My Stany y Rada Rzpltey Polskiey węzłem Konfederacyi Generalney spoione. Upadła na koniec Polska pod mocą ogromnego Związku, ktory go wzrost Stopnia y nieszczęśliwe Skutki tym niepodobniey Przyczyni by to, im więcey składaiącego Potencye, we wszystkich Pismach swoich dla Rzpltey oswiadczyły, Potencye tak długo sobie wzaiemnie zazdrosne nie łączą się dzisiay, tylko dla znowienia się z Strat naszych, w prawdzie zjednoczoney ich sile nie oprze się niezdolna, ale mogąc się spodziewać, aby prozna formalnosć, na ktorey wspieraią się usiłuią usprawiedliwić ich przedsięwzięcie

Słuszność chociaż wzniosła, Utraci Praw swoich y poki Prawa Natury nie będą czczym głosem poty ieszcze nieprzestaniemy ze skargi nasze interessować będą za Nami na koniec Europę.

Postępek tych Potencyi wydawać się powinien tym więzliwszym w Oczach każdego Polaka, to dla dania powierzchowney gwałtowi Prawości wywraca zwyczaiu porządek, rownie poważone sobie od Narodu zaszczyty, takaż powagę przywłaszcza sobie może taka Konfederacya, ktory wyrzec się powinna Rzplta czyli pozwolić ninie na zniszczenie wszystkich Praw swoich, Narod Polski bez wątpienia iest mocen, na Zastawienie się grożące mu niebespieczenstwami, Lekarstwo to gwałtowne iest y zdolne zawiązać wszystkie zdrętwiałe części Stanow Rzpltey azeby tym ogulnym w zniszczeniu utwierdzić się na dawnych swoich fundamentach

Naturę Konfederacyi nic innego nie iest tylko sposob ogłoszenia Zdania Powszechnego, y woli Całego Narodu ktorego Celem być niemoże tylko Szczęśliwość y w Prawdzie Dobro Oyczyzny. Lecz tak liczny y Wszechowładztwo Składaiący Stany poruszenie azeby było Porządney w generalny Związek złączone nieuchronnie na tę formę wyznacza ustawę Rządu naszego. Obywatele zaiąc powinni przez Związki po Woiewodztwach y Powiatach, Ten albowiem iest jedyny sposob poznać każdego

Wszczególnosci wolę a zatym ogulne Żądania Narodu, Te związ
ki obowiązane są Mianowac Marszałkow y Konsyliarzow
ktorzy zpomiędzy siebie obieraią Marszałka Generalnego. Aja
ko Rzplta z ktorey się Dwoch Narodow rownych sobie w Prawach
w Prerogatywach Oyczyzny Dzielnosci tak też Samo Zachowuie
się Czynnosc w Koronie Polskiey y WXLitt wtenczas dopiero
dwie Generalne Konfederacye przez Osobliwy akt Unionis
scisle łączą się y Staią się Jedną Prawną Konfederacyą czyli Cia
tem Neywyższy Rzpltey wszechwładztwo w Sobie Zawieraią
cym; według tey więc formey Prawney y nieuchronney Stała
ta Konfederacya Nasza Mimo niebespieczenstwa Życia na
szego y Wszystkie Przeszkody ktore kładła powinnosc, akta
szczegulnych po Grodach Ziemiach y Powiatach Konfederacyi
Rowniez Generalnych Korony y Litt komuż są tayne
Nakoniec Czytała Cała Europa akt Sollenny Unionis przez
ktory dwie Generalne Konfederacye) Łączą się wiedno owoz wo.
czyste Monumenta Prawnosci naszych owoz wywody Praw
naszych, Narod przyozdobił y Przyodział Nas własną Jemu
mocą y Stalismy się Jego składem, żaden akt szczegulny, lubo
ogolny imieniem narodu wydany, nierzekł nie naruszał
kształtu Powagi Naszy, aż poki niewypadły Deklaracye kraio
wey Podziału. Gdzie są albowiem te akta ktoreby nam zarzu
cić można kiedyż w rzekła w tym Rzplta, albowiem by dzis
Jęcząca pod mocą y gwałtem mowiła, ktoż niewidzi Zamia
sto okazania Prawdziwych Swoich Sentymentow niepo
wtarzała by tylko to co Jey Przemoc dyktowała, możemyż
bez Zdrady Oyczyzny więcey nasze złożone Jey władzę powierzyć
bezprawnemu w Warszawie zgromadzeniu? Uznamyż
Że Narod Ludzi Jęczących niezaintersem Oyczyzny Lecz
tych Potencyi ktore nawet dopuscie aczeby nam Zastawio
ne Prowincye Swoie Zaszczycały mogły niepodległoscią.
Nietylko pozwolę Narodowi w Wolnosci oswiadczyć

Zdanie swoie upewni Jestesmy zwięc nie wyprze powierzoney nam władzy wniey ostatnie swoie gruntuiąc nadzieie, czyliż dosyć iest tytułem Konfederacyi Gnłey upoważnić prywatny spisek, ażeby przez ten środek zniszczyć Prawa Zaszczyty y Zwyczaie Rzpltey ta mniemana Konfederacya Gnła iestże Dziełem narodu, iakież wniey są ślady oświadczoney woli Woiewodztw Ziem y Powiatow, iestże ona przynaymniey wolną wposrodku broni Obcey, nie zaprzeczone są to rzeczy Ministrowie y Generałowie trzech Potencyi ktorzy z słabości y Boiazni Obywatelow korzystaiąc rozkazali zamienić Seym w Konfederacyą Zebrane Prowincye w Prawach y w Prerogatywach z pozostałemi rowne Miałyż na tym mniemanym Seymie czyli Konfederacyi swoich Reprezentantow, Izaliż nie dopuszczaiąc ich do uczestnictwa Rady nie zasłoniła od Zdeptania ich Przywileiow, a tym sposobem nie oddanoż ich pod obce panowanie wprzód niżeli Potencyi Trzech Pretensye były roztrzęsnione potrzebaż więcey do przeswiadczenia Całey Europy że wszystkie Dzieła niniejszey Konfederacyi Warszawskiey są dla nas obce y bynaymniey nas nieobowiązuiące, y owszem według własnych tey Pretendowaney Konfederacyi nianym, kroki iey są Generalnie przeciwne naszym Prawom Zwyczaiom y ustawie Rządu narodowego Rzućmy tylko oko na mniemane universały przedseymowe, zalecaiąc te szczegulnie obranie Postow ktorzyby znali Prawa Oyczyste uczynione Oyczyznie krzywdy Rownie iako okoliczności y Potrzeby w ktorey się ona znayduie, y ktorzyby umocowani przez swoie Woiewodztwa mogli y mieli do okoliczności stosuiąc się utwierdzić poprawić y odmienić to wszystko cokolwiek służyć może ad meliorandum et Conservandum statum.

Wszakże w tych Uniwersałach y przy Konfederacyi niewspomniane wielu Woiewodztwach Ziemiach y Powiatach obrano Posłow na Seym wolny władzę bardzo ograniczoną bez naymnieyszy Konfederacyi wzmianki. Po niektorych nawet zamiast Obrania Posłow na Seym Solenne tylko zaniesione Manifesta przeciwko wszystkiemu coby się stać z uszczerbkiem Praw Dobra Rzpltey mogło. Przez rostropną gorliwych Oyczyznie wiernych Obywatelow przezorność, iakże y iakim Prawem bez władzy y bez uznanego urzędowie charakteru dobrana Posłow Liczba zgromadza się 16 Kwietnia w Domu Prywatnym y zawiera Spisek, ktory sobie Generalną mianuie Konfederacyą, zadziwieniu y indygnacyi Izbey Poselskiey z tey fatalney nowiny oburzyła się zaraz przeciwko tak niesłychanemu Przedsięwzięciu w tak mocnych wyrazach iż my sami niebyśmy im przydać niemogli. Nie widzieli gorliwi Mężowie w tym postępku tylko Upadek Oyczyzny y wspaniałością Ducha Poruszeni Publiczną przeciw niemu zanieśli Protestacyą, sami tylko Zdraycy Oyczyzny tą cnotliwych odwagą pokazali się pomieszanemi takie albowiem sprawiedliwości moc iest że ten nawet ktorego wybraniem na Marszałkostwo upodlono tyle się tey chimeryczny wstydził godności, iż tey Laski w Izbie Poselskiey podnieść niechciał, a tym samym przyznał, że y swego obrania y konfederacyi ktorey stał się głową nieprawności. Dodaiemy do tych Obywatelskich Protestacyi głosy Senatorow rowno tey Nowości oponuiących się? byłże wzgląd na ich gorliwość? powtarzamy więc śmiele iż trwamy zawsze w uszanowaniu dostoyności y mocy ktorą nam powierzył Narod, Powtarzamy y to iż niemożna Poiąć iakimi sposobami

Nazywa Warszawską konfederacyą Generalną, ktora nie wypływa z konfederacyi szczegulnych Woiewodzkich, jako poiąć jeszcze azeby kilku Posłow przez swoią w Izbie Poselskiey Legitymacyą y ktorzy przed prawnym roztrząsnieniem na Rogach Publicznego charakteru niesą tylko prywatnemi mogli sobie przywłaszczyc Prawo podniesienia konfederacyi Przy y więc zamknie Seym przed Dniem uczynienia tegoż czyli Radzono się o tym na Seymikach? Czyliż Dzieło tak wielkiey wagi było tam roztrząsane? Dałyż nato Woiewodztwa swoie instrukcye Mianowałyż Marszałkow y konsyliarzow? zkądże poznać Żądanie Narodu? Czemuż tak Prawne Protestacye są Bezsilne zgładzoneż już Polskie imie jezeli namo iszcze Pozwolaią istnosci? jezeli mamy Oyczyzne? jezeli mamy Prawa więc uznac niemozna za Prawny uformowany przeciwko Rzpltey w Warszawie Spisek? boby to było dać Prawnosć zbrodni Przywłaszczeniu mocą sobie nadaney. władzy zgwałtem ustrzymywaney Czy godnaż Poszanowania, y czyliż uprawiac może zupełne Praw Narodowych zniszczenie czy możnaby to sobie Podchlebiac azeby Pretendowaną konfederacyą Warszawską utwierdzic możnaby to przymuszaiąc pod Strachem wszystkich ten Seym składaiących do Przyięcia Proiektow niektorych Osob Trzech Potencyi Zupełnie oddanych. Prozno nadzieia przemoc niemiała nigdy Prawny władzy Nowa krzywda czy może usprawiedliwic przeszłe? w Coz się obrocą Narody. Czyz niesłusznosc niesłusznoscią wspierana byc może? Przeswiadczona jest Europa o sprawiedliwosci skarg naszych, Przeswiadczony jest Swiat Cały ze Przeciwko ktorym żalimy się, Potencye chcąc osłabic Prawa nasze odkryli tym jasniey nieprawosc swoich Pretensyi

Na odkrycie szkaradnosci Mysli konfederacyi mniemaney Warszawskiey dosyc iest wytknąc, ze tak Delegatom swoim nieograniczoną moc dała zgodzenia się na Podział Polski y Odmienienia Podług upodobania swego formy Rządu zaleciła przez Artykuł 15. Instrukcyi Prosic u sąsiedzkich Potencyi o przywrocenie do dawney mocy Traktatu Karlowickiego iakoby przez Porte nadwerężonego wkłada na siebie Obowiązek Ratyfikowania tego Cokolwiek ustanowią Delegaci Te Wady skasuiąż Obywatelstwo Wolnych y Oyczyznie swoiey Wiernych? Czyliż niewczuy w iarzmie mogą Jęczących przelinie zaprzedanych ustawicznie niesprawiedliwosci, e Autorowie tey pretendowaney konfederacyi, chcąc własne szczęscie na kraiowych Ustawic Obalinach, Czyli toż trudno Jest zgubic Resztę Nas niestartszy y zeby tak naganny Proiekt tym prędzey ułatwi skassowali wszystkie Akta Nasze przez Wyroki ktorych wydac niemieli Prawa. wmawiaią w nas przyczynę nieszczęscia, ktorym my zabiez a przynaymniey wstrzymac usiłowalismy. Lecz iak Pogrozki nietrwożą Nas iako niesłuszne, Mamy Za Nami Swiadectwo własnego sumnienia Mamy Prawa y Szacunek Cnotliwych Obywatelow.

Przyznaią nam bezwątpienia zesmy się niestali smutną przesladowania y Zemsty ofiarą, tylko przez scisłą powinnosciom naszym wiernosci, ktoraż Slachetnieysza Pobudka, ktoryż godnieyszy chwały zaszczyt, iako raczey podpasc proscripcyi, Nizeli zezwolic na zniszczenie Nayswiętszych Praw Religij y Oyczyzny, skarzą naszą Generalną konfederacyą ze iest przyczyną Ruiny Rzpltey przez zniszczenie (: iak mowią:) Sił kraiowych ktoremiby Polska zdolna bydz mogła oprzec się Potencyi mocy przewyzszaiącey.

Pytamy się. kolei Naszey ale daleko zwiększą słusznoscią czemu isty ta niebyty Zarzut, przed Nami w Początkach Zaraz starania Praw

Rzpltey, Byliśmy cierpliwi az nadto y Dzis bylibysmy bez trwogi, gdyby to uczynione było wczasie cosmy usiłowali bezskutecznie Mimo wszystkie usiłowania y Naywiększe ofiary nasze, Przebog? możnaż poczytać występkiem jednemu narodowi, że wszystko czynił co był czynić powinien dla zachowania Wolnosci własney y jak daleka jest niewinna Konfederacya Warszawska od zasłużenia na podobny zarzut, Appelluiemy do Cały Europy niech ona te między Jch a Naszą Konfederacyą rozsądzi sprawę kto z nas służył Oyczyznie, kto ią zgubił? Czyniliśmy jak Cnotliwym przystało Obywatelom, Lecz fortuna przestała sprzyiać naszym zabiegom przeciż chyba za naszym idąc przykładem, Polska zdała kiedy podniesie się z swoich Obalin Uwolni z jarzma podbitą wolność a Świętey Religij Zachowa zwierzchność y Winne uszanowanie, Niechyby ci Którzy dzis nas potwarzać ważą się, łączyli się byli z nami wtenczas gdy Porta Wierna przymierzom swoim na Naszą Obronę podniosła Oręż Niechayby iednak słabość y chciwość niektórych porwała w oholizności drugich, Niechayby Naród Cały Rozwinął moc swoię y okazał winnego Ducha który mu tyle iednał Zwycięstwa, bylibyśmy iuż bliscy nadziei odzyskania wolności naszych zbliżylibyśmy się do skończenia nieszczęść naszych, Nie znaydowalibyśmy się w tey smutney y przykrey potrzebie, w Łośrodku nas własnych dopytywać się Oyczyzny y między nami prawdziwego szukać narodu Niebyłaby wyniknęła ta liga która nas uiska Europa dzis upadek nasz żywo czuiąca, Sławiłaby Naszą Odwagę Niechay zatym Źli Obywatele silący się na Zgubę Oyczyzny przestaią nas potwarzać, Nas którzy ią bronimy. Czernią się oni nawet w Oczach tych Którym służą, my zaś pewni iesteśmy Szacunku y od tych samych Potencyi Które z rozroznienia Narodu Profituią. Dalecy na koniec iesteśmy żalić się na wszystkich Obywatelów niniey z ą pretendowaną składaiących Warszawską Konfederacyą wyiąwszy małą liczbę ktorym własne sumienie wyrzuca Występek wszyscy Przyznaią nam sprawiedliwość, y my ſm w Zupełnie przekonani iż tylko samey Przemocy y gwałtowi ulegać muszą, skazuią oni na Wyroki Proskrypcyi, wzruszone na nas Serca są ich z nami, Usta nawet słusznie mowiemy zrwalbię Słabości y z w Nas upatruią ostatnię nadzieie Rzpltey.

Błogosławią Protestacyą, ktorą mamy Prawo czynić przeciwko Aktom do podpisania ktorych oni są przymuszeni, Nierozpaczycie o Rzpltey mowią nam oni, ufaycie zawsze pro opowiedaniu w Zaufaniu, Opatrzności ktora dziś nas chłosta nakoniec uciskami naszemi tknięta nadgrodzi nam Stateczną miłości Oyczyzny) pozwolaiąc być iey na Nowo szczęśliwą y więcey niżeli kiedykolwiek kwitnącą rozciągać się daley niebędziemy nad nieważnością tych Aktow bo nadto iawna. Roztrząsać niebędziemy Praw Polskich y dotyku ich Prowincyi Uformowanych Pretensyi Dowody tey Wielki sprawy przełożone iuż Oczom Europy. a wyrok iey padł za słusznością.

Protestacye są ostatnim srodkiem, ktory nam został srodek wprawdzie nadto słaby dla Obywatelow kochaiących Oyczyznę swoią. Znosiliśmy dosyć długo y cierpliwie prześladowania ktoremi byliśmy uciśnieni obwinienia y Potwarze ktore przeciwko nam wczora się ogłosiu znosilismy y daley samym milczeniem płonne wzgardzaiąc oskarzenia, gdyby o Nasze tylko chodziło Osoby, gdybyśmy niebyli winni sprawić się z czynow naszych potomności y gdybyśmy nielękali się Stracić winy Szacunku. Nieiest to więc dla zbycia Uszczypliwości osobistych y zarzutow prozno nam czynionych, za wzywaiących Nayświętszego prawa Boskiego Protestuiemy się przeciwko wszystkim Zaszłym y Zaiść maiącym Aktom pretendowaney konfederacyi Warsz. ale iest dla wypełnienia Obowiązkow Nayświętszych naszych dla zostawienia następnym naszym Rzpltey w tym Stanie w ktorym iey obieliśmy od Przodkow naszych Lecz rozsypani Prześladowani y nie

Własności nie maiący przez Cnoty, Honoru y odwagi cóż więcey uczynić możemy

Miła Oyczyzno? Nie mamy iuż dalszey ofiary ktorą tobie mogli byśmy poświęcić, Straciliśmy Dobra nie oszczędzaliśmy na twoie ofiarę Dni naszych zazdroszczonych Losow tych ktorzy dla swo ich zaszczytow chwalebnie y mężnie Krew przelewali, Życie samo byłoby domiarem nieszczęść naszych gdyby nie nadzieia że kiedyż kolwiek tobie może bydź pożyteczna to od czasu zawisło szczęście zdaie się bydź odległe lecz okoliczności zbliżyć się mogą y spodziewać się godzi że te nayspieszą

Wiemy że w doczekiwaniu tey szczęśliwey Kolei Protestacye nasze przywiodą nas do stanu, znosić ią będziemy bez wstrętu a nadzieia służenia Oyczyźnie osłodzi gorzkość Stanu naszego.

Protestuiemy się więc przed Potencyami Gwarantami Traktatow naszych przed Nayiaśnieyszą Portą Ottomańską ktora wspaniale y szczęśliwie za interesa Rzpltey prowadzi woynę, przed własną Oyczyzną naszą y całą Europą, przeciwko wszystkim Russom w społ Obywatelow naszych, ktorych nam prawdziwe sentymenta są znaiome iako mową y światem wymuszone.

Protestuiemy się przeciwko wszystkim Przysięgom wierności uczynionym lub czynić się maiącym ktorykolwiek Potencyi: Przysięgom nieważnym z siebie samych, ani zdolnych zrywać naturalne związki każdego Obywatela z swoią Oyczyzną. Protestuiemy się Contra Resultatum ostatnich ziazdow Senatu ktorym nadano imie Senatus Consilium, przeciwko przetudowanym uniwersałom Seymowym, Konfederacyom y Seymom, iako przeciwko Dziełom z mocy obcey a nie z dobrowolnego narodu zezwolenia wypływaiącym, Protestuiemy się przeciwko wszystkim Rezolucyom Kongressu aktualnego Warszawskiego Kommissyi Delegacyiney y władzy Delegatom powierzoney przeciwko wszystkim ich deliberacyom, przeciwko wszystkim Paktom, Konwencyom, Traktatom, Zamianom Ratyfikacyom, Generalnie przeciwko wszystkim aktom iakimkolwiek bądź przez nich

Zawierającym lub zawierać mającym do Podziału Prowincyi Polskich, albo do utwierdzenia podziału Zaszłego lub zaciśnieć mającego przeciwko w Zrowieniu w Formie Rządu Religij y Wolności, w zrowieniu tym niebespieczniejszym jz w okolicznościach teraz trwaiących bydz niemoże tylko skutkiem gwałtu y Broni obcych

Protestuiemy się przeciwko wszystkim aktom przeszłym ninieyszym y przyszłym, jako Przeciwnym Prawom Natury, Prawom Narodow Traktatom zaszłym z Sąsiedzkiemi y pierwszemi Europy Potencyami przeciwnym Gwarancyom wszystkim Traktatow Constitutionis status, Prawom kardynalnym y niepodległości Rzpltey.

Zaklinamy kochanych wspoł Obywatelow naszych aby tyle ile z nich zależeć może starali się ninieyszą Protestacyą rozrzucić wszędzie y podawać ją do wszystkich aktow gdzie tylko będą mogli, ale nade wszystko Zaklinamy ich, aby ją wlaczali w serca swoie iako zastaw gorliwości naszey, y niezmazaney Oyczyzny Wierności, jako wzor powinności, ktorey dopełnić obligowani będą w pierwszey podaney porze do dźwignienia Praw Rzpltey przeciwko aktom wyciśnionym mocą gwałtem y oppressyą.

Nakoniec Jako Nay: Porta Ottomańska raczyła nas za swoich wiernych Sprzymierzeńcow przyiąć, jako nieprzestawa, niezwyciężonym Orężem swoim utrzymywać Prawa y Całości Kraiu Polskiego, y iako z jey pomyślności oczekuiemy ratunku y uszczęśliwienia Rzpltey, tak składamy akt ninieyszych Protestacyi w jey ręce prosząc jak neyusilniey o jeh przyięcie y Konserwacyą, iako szczegulny zastawy dotrzymaney Wiary obowiązkom naszym y naszey wdzięczności dla tey Nay: Porty Datt w Lindau w Mieście w Wolnym Cesarskim Roku Pa: 1773. D 26. Listopada

Proiekt do Deklaracyi Krola przez Stanisława Augusta 1769.

Jezeli zdarza się że Bog Narodom daie Krolow w gniewie swoim rownie y to się zdarza że znaczy Piętnem gniewu swego na

Ukarania tych ktorym Bog dozwala, od nas nikt dotkliwiey niedoznał Prawdy, w tym krotkim lat przeciągu jak nas do rządu powołał Narod zjednoczonym /: twierdzić możemy :/ A w tym bo ani głos przeciwny dał się słyszyć ani żadna czynność uroczysta rozdwoienia nie zostawiła śladu, tym więcey nas ugina teraźnieyszych Czasow nieszczęśliwość, im weselszą godziło się karmić nadzieie z poprzedzaiących, ktore błysnęły tylko temu Narodowi momentow, Zdało się Bogu Zastępow, Qui dat et aufert, poniszczyć słabe Ludzkiey przezorności ułożenia, wyciągnął nad Ludem karzącą swe Rękę, Zbiegły się okoliczności jedna od drugiey Zawitsza, y ciąg przytomnego nieszczęścia rozpędził, Ten przyiemny przeszłych pomyslności ktorych ani nam w Narodzie ani Narodowi przez Nas być Szczęśliwym dotąd nie raczył Bog pozwolić, z Rowności na Tron przeniesieni wszystkiemu usiłowaniu y całemu Staraniu naszemu to Za Cel założyliśmy żeby Narod Rządem naszym powierzony był Swobodny, Obfity y Szczęśliwy, nie tayne nam są opaczne tłumaczenia Naszych Postępkow lub przykrości własnego ukrzywdzenia w Powszechnych morzę dotkliwosciach nic pewnie spokoynieyszemi nas Czynić niemogło iak przeswiadczenie wewnętrzne czystości Intencyi naszych. Tę sprawiedliwość Rozezna ten Sędzia ktoremu są wiadome neyskrytsze Serc Ludzkich Zakąty przed Jego Sędem Staniemy w tey mierze bez strachu, lecz nie sobie ale Narodowi Życząc słusznie Osobistych Zawod lekko doznawszy Przyczyny Serce Nasze Oycowskie Publicznemi tylko trwożyc się nowe dolegliwosciami, więc do ciebie wołamy Cny Narodzie z krwi Zaszczytnym zawsze dzielny, z Siebie y Swiadectwa Swych Przodkow, wstrzymay swe Zapędy, pamiarkuy Żwawością zrozone kroki, ucisz okrzyki Woienne, pomyśl czy nie można tego. Godnieysze do Ran Oyczyzny przyłożyć Lekarstwa? cieżeli te uprzedzenia, ktore mnie podwinnę w Oczach Waszych Wystawiaią postaci, nie dopuszczą y Tonu głosu mego do Serc waszych, niech was porusza okropne [illegible], ktorego istotnie Obywatelami Żaden z was nie spoyrzy suchą źrenicą na Prowincyi tego Krolestwa.

Zniszczone, Zewsząd szybkiem krokiem ogarnięte nędzą, Miasta zruynowane, handel wstrzymany, Pola bez uprawy, z tak smutnego widoku Trwożące się, Serce Waszemu Litości y Słodkich chwycie się sposobow Życzemy, z naygorętszym Pragnieniem iako Krol w żywości Serca iako Obywatel Pracy y Starania naszego koło Dzieła zbawiennego naymilszą będzie Nadgrodą powrot Publicznego uspokoienia y Waszey ufności, Rozumiemy że nie mniemacie żeby my szli za Powodem własnego interessu, gdy chętnie z wszystkiego uczynic Ofiarę iesteśmy gotowi dla ratunku Oyczyzny, Umysł Czynności przedsięwzięty przedtem szczegulnie potrafi te klęski ktore ponosiemy gdy się do spokoynieyszych Narod przychyli środkow, spodziewać się należy że będzie ten Przykład naśladowany, y Broń z Obu stron schowana, wtenczas otworzyćby się mogło Pole do traktowania negocyacyi prowadzącey do iednego sposobu mogącego koniec Zamieszania uczynić to iest Seymu Pacyfikacyi w Zupełney odprawuiącego się Wolności na ktorym gruntownie y dokładnie mogłoby ocalenie Wiary Wolności y Independencyi byc ubespieczenie. — Ta iest wdzięczna korzyść chwalebnego uiszczenia się do ktorego przez wszystkie was zagrzewamy względy

Kopia Listu Krola Imci Polskiego do Panina Ministra Rossyjskiego pisanego, z Francuzkiego na Polski Język przetłumaczonego.

Nie zapieram się obligacyi ktorą winien iestem Imperatorowey Rossyjskiey, za sposoby ktorych Panu Bogu użyć się podobało w Wynieśieniu mnie na Tron Polski, ale wstępuiąc nań przyrzekłem wiernie Szanować Religię moię po wszystkich Prowincyach krolewstwa mego gdybym był tak Słabym żebym ię opuścił, Tron moy y Życie poddałbym na Sprawiedliwe się Oburzenie narodu mego, Grozi mi WX że zaczyiuż mowy na dopięcie Proiektow swoich iest to drugi Termin ktory niemniey dla mnie stałby się fatalnym widzę iawne niebespieczenstwo w Rewolucyach, ktorąkolwiek mam brać w siebie wolę iednak wydać się na to co mi powinności wiary honor obierać każe y teraz iuż łączę się z Narodem moim na obronę S. Religiy naszey.

Parzno Sts Plebanaly hat das dem selben zugetheilten Quantum Fourage an des H. Major von Woltky Esquadron bis Ultimo Junij richtig abgereichet.

Peterkow d. 12s Mertz 1773

Jsutkoski [illegible] Komisar

[illegible]

Schommer

Quartier Meist.

Na Żyw Zł. 14.

Das Dorff Parznow Część Płabinie hat die [illegible]
[illegible] bei [illegible] auf ausgeschriebene
8 Metzen Gersten 8 Metzen Haber ins Regiments
Magazin zu Działoszyce richtig abgeliefert
worüber quittiret Działoszyce den 23ten Martii
1779

J. Sutkowski K. K. Commissair

Raty w Zll. 1.41

9 15

182

Die Dorfschaft Sarzno Kirchen paraphie Sarzno hat den durch die H. Commissarien des Petrikauer districts, derselben zugeschnitten quantum an Rogge mit 10 ~~[illegible]~~ 14 Mtz

Gerste — 7 — 8

Hafer — 1 — 4 1/2

Grütze — 1 — 4 1/2

in das hiesige Lonzi Magazin richtig abgeliefert. Sieradz den 22
Feb 1793

A Müller

Kontiert richtig
J Sutkoski [illegible]

Ratym, Kuricie ztt. 163
9/12 t

Parino.

My Stany Rzeczypospolitey Polskiey, połączeni związkiem Konfederacyi Generalney etc.

I.

Nayświętsze prawo natury, upoważnia każdego do obrony swoiey własności. Z tey wychodząc zasady, poświęcilibyśmy z zapałem życia nasze całości i prerogatywom naszey Rzeczypospolitey, ku ocaleniu ~~kilku wiekami zabezpieczonego i nie zaprzeczonego posiadania prowincyi~~ odwiecznem posiadaniem, świętością praw i uroczystemi traktaty zabezpieczonych prowincyi; gdyby ~~połączone dwory na rozbior Oyczyzny naszey~~ poświęcanie się nasze wyiednać mogło reklamowaney przez nas sprawiedliwości. Lecz dwory połączone na rozbiór naszey Oyczyzny, są tak potężne, tak wysoki zaymuią stopień między mocarstwami Europeyskiemi, że w stanie ucisku pod którym ięczymy, musimy zostać w granicach uszanowania dla nich, a nie opor ich broni stawić w oczach całego świata nasze zażalenie. W skutek przeto udzielonej nam przez naród władzy i specyalnego pełnomocnictwa przez skonfederowaney Rpltey protestuiemy uroczyscie, przeciwko rozbiorowi polski, i przeciwko wszelkim wydanym lub wydac się maiącym postanowieniem na szkodę tegoż Krolewstwa.

w Augsburgu 16 Kwiet: 1773.

podpisani M. H. Hrabia Krasiński
M. J. Pac
Ignacy Bohusz Sekretarz

Num: 12.

SUPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

WE SRZODĘ DNIA 10 LUTEGO ROKU 1773

Z Konſtantynopola d. 3 Grudnia. Odebraliśmy tu wiadomość o zupełnym znieſieniu małey Floty, ktòrą Baſza Prowincyi *Scutari* wyſłał był do *Egiptu.* Ta Flota napotkana od Okrętów *Roſſyiſkich* ze ſzczętem ſpalona ieſt w Golfie *Patras.* Chociaż dawniey piſaliśmy, iż ta wyprawa uczyniona była nie tylko za wiadomością, ale nawet za rozkazem *Porty*, ſłychać atoli teraz, iż *Porta* gani Baſzy ten mimo trwaiącego ieſzcze Armiſtycyum uczyniony poſtępek, i że przeto wyſłała ſwego *Capigi* do *Morei* z rokazem uduſzenia Syna Baſzy, który miał komendę nad tą Eſkadrą. A chociaż to żadney wątpliwości nie podlega, że ta wiadomość ieſt prawdziwa, ta iednak kara pokazuie ſię być barziey naznaczoną za niepomyślne potkanie ſię tego Kommendanta pod czas utarczki, aniżeli za przedſięwziętą drogę iścia na pomoc *Mechemet Abudaabowi.* Zwyczayna rzecz ieſt naſzemu Dworowi miarkować i ſądzić rzeczy z onych pomyślnego udania ſię. Nie ma ſię zatym żaden dziwić, iż ta rozprawa między dwiema eſkadrami żadney odmiany nie ſprawiła w ułożeniach *Porty* do pokoiu dążących, gdyż ona tym większą pokoiu potrzebę *Turkom* pokazuie, ktòrzy zawſze prawie zwyciężeni zoſtali.

Na proźbę Felt-Marſzałka Hrabi *Romanzowa* Dwòr tuteyſzy kazał uwolnić Pana *Walchoſſki* Kapitana w Woyſku *Roſſyiſkim* wziętego przy początku tey woyny, ktòry od onego czaſu był trzymany w Zamku *Sept-Tours.*

Kawaler *Tott* uſtawnie muſztruie Artylerzyſtow *Tureckich*; i wielką ma pociechę, kiedy widzi, iż tak wiele korzyſtali z iego pracy, że niedawno w iedney minucie 15 razy ognia dali.

Wypis liſtu z Konſtantynopola d. 3 Grudnia. Dnia 19 Liſtopada, po przybyciu umyślnego przyſłanego od Obozu *Wielkiego Wezyra*, *Porta* kazała oznaymić Panu *Zegelin* Poſłowi Kròla Jmci *Pruſkiego*, iż dopuſzczała wyiechać trzem Familiom, o ktòre ten Miniſter mocno nalegał, i że rozkaz dała iechać onym aż do *Bukareſtu*. Te trzy Familie ſą Jeymć Pani *Abbot* Macocha dawnego Poſła *Roſſyiſkiego*, *Obreſkowa*, i iey Còrka; Jeymć Pani *Pini*, którey ſyn był naypierwſzym tłumaczem i Sekretarzem od Dworu *Petersburſkiego* u Pana *Obreſkowa*, i inni trzey Jey Synowie; á naoſtatek Familia Pana *Panajerodoro*, ktòry niedawno był tłumaczem u Pana *Zegelin*, á teraz zoſtaie w Woyſku *Roſſyiſkim*. Z tym wſzyſtkim przeciwko wſzelkiemu mniemaniu *Porta* odmieniła ſwe poſtanowienie, względem tey oſtatniey Familii, i kazała donieść Panu *Zegelin*, iż miała pewne ſwe przyczyny, dla ktòrych niedopuſzcza wyiechać tey Familii aż do Nowego Roku. Niewiadome do tych czas ſą te iey pobudki. Tym czaſem pomieniony Poſeł mocno nalegał o odmianę tego poſtanowienia: Między innemi dowodami przywodził, „że chociaż w rzeczy ſamey Pan *Panajerodoro* był urodzony poddanym Ceſarza Jmci, nie mògł iednak więcey być miany, iako tylko za poddanego *Pruſkiego*, za Pana ſwey Oſoby, Familii, i wſzyſtkich dobr, mocą *Barath*, albo Liſtu Ceſarſkiego, w którym Ceſarz Jmć uwalnia go od powinności i obowiązkow poddanego *Porty*.„ Kończy Pan *Zegelin* te wywody, pytaiąc ſię, *ieżeli liſty Ceſarſkie, i obowiązki iego Dworu zaciągnione przez ugody z uwolnionemi niemiały iuż mieć więcey żadney wagi?* J nie przeſtał na tym pomieniony Pan *Zegelin*; udał ſię ieſzcze do innych Miniſtrów Cudzoziemſkich tu mieſzkaiących, zapraſzaiąc ich do złączenia ſię z nim na obronę tych Przywileiòw, ktòrychby zaginienia i utraty niechcieli. Jakoż oprocz Poſła *Francuſkiego* wſzyſcy ſię z nim złączyli.

Z Marſylii d. 20 Grudnia. Odebraliśmy tu liſty z *Alexan-*

dryi Egipſkiey, które donoſzą, iż tam żadney niemaſz nadziei, aby *Ali-Bey* mógł powrócić do *Egiptu*, i pomieſzać ſpokoyność handlu, którey tam używaią po iego odieździe, przeto iż całe ſiły ſwoie traci w *Syryi* na oblężeniu *Jaffy*. Jeden z Synòw *Dahera, Cheika d' Acré* udał ſię do *Damaſzku* z pozorney tylko przyczyny nieiakiegoś poròżnienia ſię. Z doświadczoney i dobrze wiadomey tego ſtarego woiownika *Cheika* polityki, ſą niektóre Oſoby, które wnoſzą, że to oddalenie ſię Syna ieſt iego fortelem, i że wyſłał Syna ſwego do nowego Baſzy *Damaſzku*, dla wyrobienia iakiey dla ſiebie pomocy w potrzebie. *Turcy* tym czaſem według tychże liſtòw, nieodſtępuią od *Seydy*, maiąc 10 tyſięcy Zołnierzy, i odebrali Ordynans iść naprzeciw *Daherowi*, gdyby im przeprawuiącym ſię do *Egiptu* nie pozwolił przeyścia przez ſwe Kraie. Kupcy Miaſta *Baruth* nie powròcili ieſzcze do tego Miaſta, i mieſzkaią na gòrze *Caſtrevan* czekaiąc zupełney ſpokoyności w tym Kraiu.

Od niżſzego Renu d. 15 Stycznia. Liſty ſzczegulne z *Wiednia* donoſzą, iż tam nigdy tak częſto Kuryerowie nie przybywali, iako teraz od Dworòw *Petersburſkiego* i *Francuſkiego* &c. Miniſtrowie Ceſarſtwa Jchmciów prawie nieporzucaią rady, gdyż wyſzedſzy nawet z oney barzo częſte miewaią rozmowy z Miniſtrami Cudzoziemſkiemi. Przydaią także, iż Xiąże Jmć *de Rohan* Poſeł *Francuſki* miał iuż drugą audyencyą u Ceſarzowey Jeymci Królowey, po ktòrey wyſłał Kuryera do ſwego Dworu.

Z WARSZAWY DNIA 10 LUTEGO.

J. K. Mość P. N. M. dnia onegdayſzego, iako na Terminie z Liſtòw Okolnych do Jchmciòw Senatoròw i Miniſtròw Oboyga Narodòw rozpiſanych przypadaiącym, zagaił Radę Senatu. Na którą ziechali tu świeżo Jchmć XX. Oſtrowſki Kujawſki, Turſki Łucki, Wodzińſki Smoleńſki Biſkupi, Woiewoda Rawſki Granowſki, Mielżyńſki Poznańſki, Woynicki, Dembińſki, Podhorodeńſki Czerniechowſki, Węglińſki Chełmſki, Gurowſki Przemętſki Kaſztellanowie, Gurowſki Marſzałek Nadworny Litewſki i inni.

W przeſzłym tygodniu Jmć Pan Stackelberg Poſeł Roſſyiſki donioſł J. K. MCi P. N. M., że na iego inſtancyą po przeſzłey radzie Senatu zanieſioną, Jmperatorowa Jeymć Roſſyiſka uwolniła z areſztu Xiążęcia Jmci Biſkupa Krakowſkiego, Jmci X. Biſkupa Kijowſkiego, i Jchmć Panow Rzewuſkich Wojewodę Krakowſkiego Hetmana Polnego Koronnego, i Syna Jego Staroſtę Dolińſkiego.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 10 LUTEGO.

Jan Auguſt Poſer Bibliopola w Warſzawie na Trembalſkiey Ulicy w nowey Kamienicy Jmci X. Biſkupa Kujawſkiego mieſzkaiący czyni wſzyſtkim zwłaſzcza wyżſzego Stanu ludziom wiadomo, iż temi czaſy wytworne Koperſztychy, iuż całe, iakie dzieło w ſobie zawieraiące, iuż w oſobnych ſztukach od naylepſzych wydane Autorów ſą ſprowadzone razem z wyborem Kſiąg Francuſkich, we wſzyſtkich nauk rodzaiu, ktòrych tamże za przyzwoitą Cenę doſtać można. Szacunek onych ſam ſiebie doſkonale zaleca. Rejeſtr zaś tak Kſiąg Francuſkich, iako i Koperſztychow darmo będzie rozdawany.

Z Liegnic Magiſtrat cytuie publicznie.

1mo. *Jana Tobiaſza Jſcheuſchnera z Mieyſkiey Wſi* Hummel *nazwaney urodzonego, w Gienſdorfſkim Huſarſkim Regimencie Pruſkim ſłużbę maiącego, a od 14 lat zbiegłego.*

2do. *Chryſtyana Jnaugotta Wittwera tu urodzonego Czeladnika rzemioſła piekarſkiego od 17 lat zbiegłego.*

3tio. *Gottfrida Hillera tu urodzonego Czeladnika rzemioſła Rzeźnickego od Roku 1740 zbiegłego.*

4to. *Karola Samuela Grunda tu urodzonego Cyrulika od Roku 1761 zbiegłego, albo Jego Sukceſſorów w czaſie 6 Mieſięcy, aż do dnia 30 Czerwca teraznieyſzego roku, aby oſobiście na Ratuſzu na Seſſyach przytomnemi byli dla odebrania należącey do nich dziedzictwa części, w Adminiſtracyi zoſtaiącey, inaczey za umarłych będą poczytani, i ich Subſtancya naybliżſzym Krewnym przyſądzona będzie. Z Liegnic d. 8 Stycznia, Roku 1773.*

Dyrektor, Prezydent, i Rada.

Num: 17.

SUPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

W SOBOTĘ DNIA 27 LUTEGO ROKU 1773.

Z Konſtantynopola dnia 17 Grudnia. Pani *Abbot* Macocha Pana *Obreſkowa* dawnego Miniſtra *Roſſyiſkiego*, wyiechała ztąd dnia 9 tego mieſiąca, z Còrką ſwoią, i Familią Pana *Pini* naypierwſzego Tłumacza Dworu *Peterſburſkiego*, maiąc ſię udać do *Bukareſtu*. *Maimander*, (albo Urzędnik obrządków Dworu) odebrał od Porty rozkaz, aby ią odprowadzał i ſtrawował. Która to ludzkość zdaie ſię ukazywać początki naſtępuiącey iedności między temi dwiema Monarchiami. Familia iednak Pana *Panajerſdoro*, iakośmy namienili, mimo wſtawienia ſię Pana *Zegelina* Poſła Kròla Jmci *Pruſkiego*, nie mogła otrzymać dozwolenia, aby tegoż czaſu wyiechała.

Aczkolwiek nic tu pewnego niemamy względem traktatu układaiącego ſię w *Bukareście* między Panem *Obreſkowem*, i *Reis-Effendi Obozowym*, przy naywyżſzey władzy *Wielkiego Wezyra*, wſzakże wſzyſcy iednomyślnie dobrą ſobie czynią otuchę, zwłaſzcza, że *Porta* barzo małe czyni przygotowania na przyſzłą wyprawę.

Przeſzłego tygodnia, ſtaneła w naſzym porcie wielka liczba Okrętów Cudzoziemſkich, zktòrych więkſza część ſamą żywnością naładowana była. Mimo iednak z prowadzonych tych towaròw cęna Kawy i Ryżu znacznie ſię podwyżſzyła, z przyczyny zbliżaiącego ſię *Ramazanu* (Poſtu mieſięcznego) na którego święta zwykli *Turcy* w obfitą żywność opatrywać ſię. Między temi Okrętami był ieden *Angielſki* naładowany Ryżem z *Karoliny* w *Ameryce*.

Z Paryża d. 25 Stycznia. Odebraliśmy zupełne donieſienie o zgorzeniu *Wielkiego Szpitalu*, ktòre tym ieſt pewnieyſze, że ieſt wyięte z wyznania i opiſania prawnego, uczynionego przy Kommiſarzach Miaſta naywyżſzych, ktòrzy dzień i noc przemieniaiąc ſię, pod czas tego pożaru przytomni byli. W nocy z dnia 20 na dzień 30 Grudnia, ogień wſzczął ſię w *Wielkim Szpitalu*, kędy robiono świece. Niewiadoma przyczyna zapalenia ſię; gdyż robotnicy dniem przed tym ſkończywſzy ſwą pracę, o godzinie 7 w wieczor wyſzli, i drzwi zamkneli. Że zaś to mieyſce było podziemne, ogień przez długi czas tam trwaiąc, w pòł do wtòrey z pòłnocy zewnątrz ukazał ſię; zapaliwſzy ſtaynie, ſtodoły, a potym Szpital. Z ktòrego tak ſię Miaſto rozświeciło, iż Obywatele przy oſtatkach *Paryża* mieſzkaiący mniemali, iż na ich przedmieściach domy ſię paliły. Łacno do rozumieć ſię, iak wielkie było zamieſzanie w domu goreiącym i napełnionym choremi, ktòrym ſtrach nagły nieiakich ſił dodawał. Widziano, iako iedni drugich wyciągali, drudzy przez ogień wyſkakiwali, inni odbieżawſzy wſzyſtkiego lub nadzy, lub w ſamych koſzulach, która kędy komu ukazała ſię droga, uciekali, ſzukaiąc ochrony w pobliżſzych domach i Kościołach. Między ktòremi byli też tacy, co mimo naytężſzego tey nocy zimna, oſobliwſzym przeięci ſtrachem o kilka mil od Miaſta odbiegli. Za pierwſzym ogłoſzeniem pożaru, naypierwſzy Prezydent, Prokurator powſzechny, Przełożony naywyżſzy Mieyſki, Sędzia, Prokurator Kròlewſki, i Dozorcy *Szpitalu Wielkiego* iedni po drugich przybyli. Wołano, aby bramy odemknięto; lecz że doglądaiąca kluczòw na wyprowadzeniu chorych zabawna była, z wielką i długą pracą drzwi antabami żelaznemi obite wybiiać muſiano. Tym czaſem kiedy za ſprowadzeniem Gwardyi *Paryſkiey*, i niektòrych części Gwardyi *Francuſkiey* i Mieyſkiey, Magiſtratowi wydawali rozkazy do przeſzkodzenia ſzerzeniu ſię ognia, wyprowadzono z zapalonych izb chorych do Kościoła *Nayświętſzey Panny.* A iako te rozkazy były uważne i roſtropne, tak z niemnieyſzą ſprawnością i pilnością wykonane były. Przez cały dzień naſtępuiący, nic ſię prawie z mocy trwaiącego i ſzerzącego ſię tego ognia nie umnieyſzyło. Przeto żeby Jzba Aptekarſka, Szpichrze z Oliwą, Winem, i wòdką, i inne domy na Ulicy *Nayświętſzey Panny* nie zaiely ſię, Urzędnicy Mieyſcy przeyrzeli te wſzyſtkie mieyſca, i co kolwiek tylko możno było z Apteki wynieść, kazali uprzątnąć, á Szpichrze z Oliwą, wapnem ſtarym oſypać, i inną materyą, którey ogień nieſzkodzi. W wieczor i w nocy z dnia 30 na dzień 31 ukazał ſię znowu ogień po niektòrych mieyſcach; i tak muſiano rozrzucać nie ktòre domy, i używać z wielką trudnością pod czas tęgiego mrozu pomp, pòty, aż ogień nie maiąc do palenia materyi, przededniem gaſnąć począł. W wieczor mury i dachy, ktòrych żadnym ſpoſobem zachować nie można było, ſame przez ſię, bez żadney ſzkody uczynioney upadły. W nocy gdy ſię znowu ogień ukazał po niektòrych ſtronach, Urzędnicy Mieyſcy boiąc ſię o ulicę *Nayświętſzey Panny,* wſzelkich ſpoſobow do ugaſzenia używać kazali, przy pomocy oraz Gwardyi *Francuſkich* i *Szwaycarſkich.* W Piątek, w dzień Nowego Roku, i przez 6 naſtępuiących dni, aż do dnia 8 nie przeſtawano pompami pracować pod dozorem Pana *Morat,* to ieſt pòty, aż przeglądaiąc wſzyſtkie prawie pogorzeliſka gruzy, naymnieyſzey ſkry tleiącey niepoſtrzeżono. Rozgłoſiła ſię tu była powieść, że z 500 chorych, ktòrzy byli wdomach zgorzałych, żaden ſię niewyratował; lecz ſię znaczny fałſz pokazał, ponieważ z 521 Oſob mieſzkaiących w Szpitalu, znaleziono 450 w Kościele *Nayświętſzey Panny,* á więkſza część reſzty ſchroniła ſię w Kościołach Swiętych, *Seweryna, Andrzeia, Piotra,* Swiętey *Magdaleny,* i po różnych domach, ktòrych w nocy nawet, Przełożony Mieyſki doglądać kazał. Dwanaście tylko trupòw w całym pogorzeliſku znaleziono. Dwoie ludzi w ſamym ratowaniu zgineło; pięciu cięſzko, a czternaſtu lekko ſię raniło. JmćX. Arcy-Biſkup *Paryſki* kazał był przygotować ſwòy Pałac dla przeprowadzenia tam chorych, którzy byli w Kościele *Nayświętſzey Panny*; lecz potym znaleziono ieſzcze mieyſce w *Szpitalu Wielkim*, do którego we Czwartek w wieczor ich przenieſiono. Jmć X. Arcy-Biſkup aż do dnia tego trzymał i karmił Zakonnice, ktòrych ieſt 90. Kapituła wiele rzeczy potrzebnych dała, á niektòre Oſoby znacznieyſze ſame przychodziły dla wſpomożenia chorych, i przyięcia cząſtki ſtarania tych Zakonnic, które w tak ſtraſzliwym przypadku wielkie pomocy czyniły. Szkody z tego pożaru ponieſione ſą trzykroć znacznieyſze nad one, ktòre ten że ſam Szpital, w roku 1737, z podobnegoż przypadku odebrał; wynoſzą albowiem na dwa miliony. Wſzyſtkich teraz iednoſtayne żądze ſą, aby ten Szpital wyſtawiony był na mieyſcu przyzwoitſzym, a Obywatele wſzyſtkich ſtanów pokazuią ſię być gotowemi do wyſypania iałmużn iak nayobfitſzych, ieśli te żądze i proźby ich będą wyſłuchane.

Z Wiednia d. 20 Stycznia. Poſłowie Cudzoziemſcy często ſię znayduią u Dworu, kędy częſte miewaią rozmowy z Miniſtrami naſzemi względem liſtòw, ktòre odbieraią od ſwych Monarchów. Wſzyſtkie powſzechne wiadomości czynią wzmiankę o onym dziwnym ſpoſobie, ktòrym Pan *Beniowſki*, *Węgrzyn*, przedtym będąc na uſługach Konfederacyi *Polſkiey*, potym więzień *Roſſyiſki* pozyſkał ſobie wolność, przeprawiwſzy ſię morzem z *Kamſzatki* do *Chin*, z kąd potym przybył do *Francyi* iednym okrętem *Europeyſkim*. Liſty, któreśmy tu odebrali z *Paryża* upewniaią, że temu Officyerowi pozwolono wybrać ieden Reyment, i na ten koniec naznaczyło mu i dało Miniſteryum wielkie pieniądze. Według tychże wiadomości, pomieniony Pan *Beniowſki* ma ſię z ſwym Reymentem w mieſiącu Marcu znaydować w *Breſt*, dla złączenia ſię z dwoma Pułkami Woyſka regularnego, i z niemi ma wſieść na Okręty, ktòre iuż w tym Porcie gotuią; przydaią nadto, że Pan *Beniowſki* przed ſwym wyiazdem odbierze niektòre przeſtrogi prywatne, z rozkazem oraz, aby nie wprzód, aż będzie na morzu, one wyiawił.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung
Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen CORRESPONDENTEN.

Anno 1772. (Am Freytage, den 18 December.) Num. 202.

Neapolis, den 27 November.

Den 21ſten dieſes kam bey dem hieſigen Venetianiſchen Reſidenten ein Courier von Otranto mit Briefen aus Cephalonien vom 15ten an, und brachte die Nachricht, daß die Rußiſche Flotte den 8ten dieſes die Türkiſche Flottille von 30 Segeln, welche dem Abudahab in Egypten wider den Aly Bey Succurs bringen wollen, wogegen, wie bereits gemeldet, der Graf von Orlow proteſtiret hatte, im Geſicht von Patraſſo angegriffen, und 13 Fahrzeuge verbrannt, oder in Grund geſchoſſen habe. Zwey davon hatten ſich unter den Kanonen von Patraſſo in Sicherheit begeben; die übrigen aber, welche die Flucht genommen, werden von den Ruſſen verfolget. Der Reſident ſchickte ſogleich eine Staffette mit dieſer Nachricht und mit den ſich darauf beziehenden Depeſchen nach Venedig.

Parma, den 28 November.

Den 24ſten reiſete der Marquis von Llano, nebſt dem Marquis von Revillas, von hier nach Toſcana ab. Am Montage, den 23ſten, kam der ordentliche Courier von Spanien mit Depeſchen für den Hof, und nachher wurde das Spaniſche Wapen vor dem Hauſe des gedachten Herrn Marquis von Revillas abgenommen, der darauf, wie gemeldet, abreiſete.

Grodno, den 1 December.

Obgleich der General von Elmpt aus Litthauen mit 2 Regimentern Cüraßiers, 3 Regimentern Infanterie, 1 Regiment Huſaren, und 1 Regiment Coſacken nach Finnland marſchiret, ſo ſind die Ruſſen in Pohlen doch noch an 32000 Mann ſtark, ohne ſich in der Rechnung zu irren. Bloß der General, Graf Tottleben, welcher das Commando in Litthauen erhalten, hat 2 Regimenter Curaßiers, 2 Regimenter Carabiniers, 2 Regimenter Infanterie, 1 Regiment Coſacken, und 3 Regimenter Basquiren unter ſeinem Commando, die zu Grodno, Mosli, Schlonim, Kanne, und an verſchiedenen andern Orten, in den Winterquartieren liegen.

Am 24ſten des vorigen Monats gab beſagter General, Graf Tottleben, bey Gelegenheit der Krönungsfeyer des Königs von Pohlen, ein großes Feſtin, welches mit einem Ball und koſtbaren Soupee begleitet war, woraus man abnehmen kann, daß die Ruſſen und Pohlen noch gute Freunde ſind, ob man gleich fälſchlich das Gegentheil verſichern wollen. Oberwähnter General iſt bey der Nation ſehr wohl gelitten. Seine Truppen müſſen die genaueſte Mannszucht beobachten, und er ſelbſt iſt gegen einen jeden ſehr höflich und geſprächig.

Warſchau, den 9 December.

Die 3 Miniſter des Wiener, Petersburger und Berliner Hofes haben dem Könige eine Declaration übergeben, worinn die Nothwendigkeit eines Reichstages gezeiget wird, ohne welchen es nicht möglich iſt, daß das Reich zu der alten Ruhe kann gebracht werden. Die von dem Preußiſchen Miniſter überreichte Declaration lautet folgendermaßen:

Se. Majeſtät, der König von Preußen, haben mit unausſprechlicher Verwunderung den wenigen Eindruck bemerket, welchen die von Dero unterzeichnetem Miniſter Sr. Pohlniſchen Majeſtät übergebene Declaration, ſo wie die Declarationen Ihrer Majeſtät, der Kayſerinn-Königinn von Ungarn und Böhmen, und Ihrer Majeſtät, der Kayſerinn aller Reußen, zur Beſchleunigung der endlichen Einrichtung der Republik mit den 3 benachbarten Mächten, in Abſicht ihrer Anſprüche, gemacht haben; Anſprüche, welche das weſentliche Intereſſe ihrer Krone nicht erlaubt, dem ungefähren Zufall der Begebenheiten und Unruhen, welche dieſes Reich immer in Bewegung geſetzet haben, zu überlaſſen. Es hat auch die Mäßigung ihr Ziel, welches die Gerechtigkeit und die Würde der Höfe vorſchreiben. Da dieſe Wahrheit den Einſichten Sr. Pohlniſchen Majeſtät nicht entgehen, noch Ihrem Herzen gleichgültig ſeyn kann, wenn die Stimme des Vaterlandes ihre Rechte darinn erhalten hat; ſo hoffen Se Majeſtät, der König von Preußen, daß der König Pohlen nicht ſolchen Begebenheiten ausſetzen werde, welche der Erfolg von der Langſamkeit ſeyn werden, womit Se. Pohlniſche Majeſtät die Zuſammenberuſung eines Reichstages, und eine Negociation betreiben, welche allein Dero Vaterland retten, die Regierungsform der Republik, die ſo viel gefährliche Stöße erlitten, wieder wirkſam machen, und das Unglück endigen kann, welches von Privat-Intereſſe, Ehrgeiz, Haß und Uneinigkeit in ſelbigem verurſachet worden. Warſchau, den 4ten December, 1772.

Unterzeichnet:

Benoit.

Man redet auch von einer neuen Declaration, welche der Rußiſche Miniſter herausgeben wird, wodurch alle außer Landes ſich befindende Senatoren, ſich zu dem im März beſtimmten großen Rath einzufinden, vorgeladen werden; außerdem werden auch aus den Kanzeleyen Circulairſchreiben an dieſelben ergehen. Ein dergleichen großer Rath ſoll nicht anders, als auf einem Reichstag beſtimmet werden können, und dieſer kann ſo geſchwinde nicht angehen, weil dazu vorhero noch zu viel Anſtalten müſſen gemacht werden, daß alſo auch der groſſe Rath noch wol etwas weiter wird hinausgeſetzet werden.

Der Graf Wielohorsky, welcher ſo lange als Geſandter der Conföderirten in Paris geweſen, ſoll von dem daſigen Hof an die noch zu Landeshut in Bayern ſich aufhaltenden Conföderirten mit dem Auftrag abgereiſet ſeyn: daß man es für die Nation und ſie ſelbſt bey den gegenwärtigen Umſtänden am zuträglichſten fände, wenn ſie wieder nach ihrem Vaterlande giengen, und ſich mit dem Könige vereinigten. Man wird ſehen, was dieſe Vorſtellung bey ſelbigen ausrichten wird.

Der Biſchof von Plotzko, Sceptipky, ſoll gefährlich krank ſeyn, und will man an ſeinem Aufkommen zweifeln. Der Woywode von Plotzko, Graf Potocky, hat in der Abſicht, dieſes Bißthum gerne zu haben, den geiſtlichen Stand erwählen wollen; weil aber der König nicht Willens iſt, die Würde des Primas und des Biſchofs von Plotzko unter 2 Brüdern zu ſehen, ſo ſoll der Fürſt Abbé, des Königs Bruder, die Anwartſchaft auf dieſes vacant werdende Bißthum bekommen haben.

Stockholm, den 8 December.

Von Strömſtadt wird unterm 30ſten vorigen Monats gemeldet, daß man daſelbſt den 1ſten December den König erwartet habe. Se. Majeſtät ſind geſonnen geweſen, den 2ten Swineſund in Augenſchein zu nehmen, darauf den 3ten Raſttag zu halten, den 4ten die Reiſe fortzuſetzen, den 5ten nach Uddewalla zurückzukommen, und den 7ten nach Gothenburg zu reiſen, wo Hochſtdieſelben vielleicht eine Woche zubringen möchten.

Man ſiehet einen von Brinkebergs-Kulla ertheilten ausführlichen Bericht von der verrichteten Reiſe des Königs nach Trollhätte, woraus erhellet, wie Se. Majeſtät nicht nur den dortigen weitläuftigen Schleuſen-Bau, ſondern auch den ſtarken Gothiſchen Strom, nebſt dem ganzen Gebirge, theils zu Waſſer in einer offenen Schaluppe, theils auch zu Lande aufs genaueſte in Augenſchein genommen haben. Bey Jättgryta, unweit der Polheimiſchen Schleuſe, haben Se. Majeſtät geruhet, mit Dero eigenen Hand auf einem Berge zu zeichnen: G. d. 27. Novembr. 1772. und zwar unter den Namen Sr. Majeſtät, des höchſtſel. Königs Adolph Friedrich, und der verwittweten Königinn Majeſtät, die Beyde mit eigenen Händen daſelbſt geſchrieben, und nachher ausgehauen worden. Der Herzog von Oſtgothland hat ebenfalls die Anfangsbuchſtaben Seines Namens unter der Zeichnung Sr. Majeſtät, unſers allergnädigſten Königs, geſchrieben. Seitdem iſt man beſchäfftiget geweſen, auf dieſem Berge, der ſehr hoch iſt, 2 Pyramiden von Marmor aufzurichten, mit folgender Aufſchrift in der Ueberſetzung: “Den 26ſten und 27ſten November 1772. beſahe der König Guſtav III. dieſes Schleuſenwerk, das von Guſtav I. Zeit an in Vorſchlag gebracht, angefangen und fortgeſetzet worden. Guſtav hat in dem andern Jahre Seiner Regierung den Muthwillen unterdrücket, und den Strom aufgehalten, der das Land überſchwemmete. Der Gothen König ſoll, dem hölliſchen Falle zum Trotze, den Gothiſchen Fluß ſegelbar machen.”

Wie das Gerücht gehet ſo werden des Königs Majeſtät nicht vor dem 12ten Januar in dieſer Hauptſtadt eintreffen, ſondern die bevorſtehenden Feyertage zu Eckholmſund zubringen. Man will ebenfalls wiſſen, daß die Ambaſſade nach Rußland wenigſtens aufgeſchoben worden.

Vorgeſtern langte hier ein Commando Huſaren an, und in dieſen Tagen ſind ebenfalls die leichten Dragoner der Königl. Leibgarde mit Pferden verſehen worden.

Seit einigen Tagen ſind wiederum Couriers aus verſchiedenen Gegenden durch dieſe Stadt gegangen.

Die Unterſuchung, betreffend den General-Major und Ritter, Freyherrn Pechlin, wurde am 1ſten dieſes von dem Königl. General-Kriegs-Gerichte, in den Zimmern auf der Hauptwache, nahe bey denen, wo bemeldeter General-Major in Verwahrung gehalten wird, angefangen. In dieſem Gerichte ſind jetzo der General-Lieutenant und Commandeur mit dem Großkreuze des Königl. Schwerdt-Ordens, Graf Friedrich Horn, Präſes, die Oberſten, Freyherren Schmidefeld und Jägerhelm, die Oberſt-Lieutenants Sternros und von Nummers, der Major, Freyherr Diurklo, und der Oberſte in der Armee, Freyherr von Kaulbars, Beyſitzer, welche alle Befehl von Sr. Königl. Majeſtät erhalten haben, nicht auseinander zu gehen, noch die Sitzung für dieſes Jahr, die ſonſt mit dem Schluſſe dieſes Monats aufhören müßte, zu ſchließen, bevor obberührte Sache abgeurtheilet worden. Der Actor in dieſer Sache iſt der ordentliche Kriegs-Fiſcal Pontelius. Der bisherige Gevollmächtigte des General-Majors, ein Vice-Häradshauptmann, Namens Blix, ſoll, dem Gerüchte nach, wegen ſeiner Verwandtſchaft mit einigen Mitgliedern des Gerichts, verwerflich befunden ſeyn.

Die Königl. Akademie der Wiſſenſchaften hat in ihrer im October gehaltenen Verſammlung in Gegenwart Sr. Majeſtät, des Königs, und unter Vorſitz des Reichsraths, Grafen Scheffer, den Churſächſiſchen Kammerherrn, Grafen von Callenberg zu ihrem auswärtigen Mitgliede ernannt.

Der Reichsrath, Graf Ulrich Bark, Commandeur des Königl. Großkreuz-Schwerdt-Ordens, iſt den 2ten dieſes im 55ſten Jahre ſeines Alters verſtorben.

Verfolg von Copenhagen, vom 12 December.

Das Königl. Finanz-Collegium hat unterm 5ten dieſes folgendes Placat durch den Druck bekannt gemacht:

“Se. Königl. Majeſtat haben den 4ten December 1772. allergnädigſt zu reſolviren geruhet, daß die durch ein Placat unterm 19ten November h. a. ausgeſetzte Prämie reſpect. von 2 Mark und 1 Mk. 8 ßl. Däniſch, oder 1 Mark 12 ßl. Lübiſch, auf jede Tonne Haber, welche binnen Ausgang Januar und May 1773. nach irgend einem Haven oder Loße und Lade-Stelle des Königreichs Norwegen, es ſey mit einheimiſchen oder fremden Schiffen, und aus einländiſchen oder auswärtigen Häven, eingeführet, und daſelbſt zum Verbleiben gelöſchet wird, ſich auch auf guten geſunden Rogken und Gerſten, welche von dem Tage dieſes Placats an, bis zu den obgedachten Terminen, nach einem Norwegiſchen Haven, insbeſondere nach Chriſtianſand und Mandal, verſchiffet und eingeführet, und daſelbſt zum Verbleiben ausgeladen werden, erſtrecken ſollen. Alſo, daß bis ultimo Januar 16 Schill. per Tonne, und von ultimo Januar bis Ausgang May 1773. 12 Schill. Lübiſch per Tonne an Prämie bezahlet wird.“

Weiter haben Se. Königl. Majeſtät allergnädigſt eine Prämie von 1 Mark Däniſch, oder 8 Schill. Lübiſch von jeder Tonne Erdäpfeln, welche, unter ebenangeführten Bedingungen, bis Ausgang Januars nach Norwegen verſchiffet, eingeführet und zum Verbleiben gelöſchet wird; nebſt einer Prämie von 4 Schill. Lübiſch pr. Tonne, von ſolchen, von ultimo Januar, bis ultimo May 1773. nach irgend einem Norwegiſchen Hafen eingeführten und daſelbſt ausgeladenen Erdäpfeln, auszuſetzen geruhet.

So hat auch die Königl. Norwegiſche Kammer unterm 8ten dieſes bekannt gemacht: wie Se. Königl. Majeſtät unterm 3ten dieſes allergnädigſt reſolviret hätten, daß fette Waaren, nämlich: Butter, Fleiſch, Talg, Speck und Käſe, nach Norwegen, ſowol nach Süd- als Nordenfield, von fremden Oertern, bis zum nächſtkommenden 1773ſten Jahres Ausgang, gegen Erlegung des halben Außenreichs-Zolles, möchten eingeführet werden.

Eine Perſon, welche allhier bey Chriſtiansholm, vor einigen Tagen, Morgens um 3 Uhr, in ein Boot geſtiegen, und damit fortzurudern beſchäfftiget war, wurde von dem nicht weit davon auf ſeinem Poſten ſtehenden Soldaten angehalten. Der Menſch bot der Schildwache 50 Rthlr. um weiter zu rudern; allein, dieſe arretirte ihn, und iſt derſelbe gefänglich eingezogen. Man will, der Arretirte ſey ein Norwegiſcher Student, welcher 117 Rthlr. bey ſich gehabt, die er von ſeinem Vater per Wechſel empfangen. Es ſoll derſelbe verſchiedene Zeit hindurch verrückt im Kopfe geweſen ſeyn, und ſchreibet man ſeiner Gemüths-Verfaſſung dieſes Unternehmen zu. Inzwiſchen ſitzet er noch im Arreſte, und will man ſagen, der Soldat ſey wegen ſeiner Achtſamkeit und Treue mit 10 Rthlr. beſchenkt worden.

Das hieſige Friedrichs-Hoſpital wird nach deſſelben erſten Einrichtung wieder auf den Fuß geſetzt, als es vor der letzten Veränderung geweſen, und wird nur eine Direction bekommen, welche aus dem hieſigen Commandanten, dem Oberpräſidenten, einem Königl. Leib-Medico, einem Profeſſor Medicinä, für jetzige Zeit dem Profeſſor Friis-Rotböll, dem General-Directeur der Chirurgie, Profeſſor Hennings, einer Perſon von der Kammer, dem Staatsrath Hoffmann und zweyen Rathmännern, anjetzo Liunge und Thulſtrup, beſtehet.

Geſtern war zum erſtenmal bey der jungen Königl. Prinzeßinn Cour, ſo wie bey Sr. Königl. Hoheit, dem Kronprinzen.

Der Herr von Beringſchiold gehet nicht aus dem Lande, wie in einigen Nachrichten gemeldet worden; (Man ſehe Nr. 177. dieſer Zeitung,) ſondern lebt mit ſeiner Gemahlinn auf ſeinen Gütern im Lande, nachdem er auf ſein allerunterthänigſtes Anſuchen gnädigen Abſchied erhalten, und Se. Majeſtät, der König, deſſen jährliches Gehalt von 2000 Rthlr. zum Zeichen Dero Zufriedenheit mit ſeinen geleiſteten Dienſten, auf deſſen Gemahlinn, ſo lange der Herr von Beringſchiold lebet, zu transferiren geruhet haben.

Von gelehrten Sachen.

“Die chriſtliche Sittenlehre in kurze und leichte Fra-“gen und Antworten gefaſſet, und zu einer feinern und “chriſtlichen Bildung junger Gemüther eingerichtet “von Joh. Friedr. Jacobi. Hannover, 1772. 144 S. “in 8.” Der Herr Conſiſtorialrath gehöret zu der Zahl ſolcher denkender Gelehrten in unſern Tagen, die es nicht für zu geringe anſehen, mit ihren Gaben auch bis zu Kindern ſich herabzulaſſen. Wenn auf dieſe Art bey dem Unterrichte der Jugend die gute Methode immer mehr angewendet wird, die Religion und ihre vortreffliche Sittenlehre auf eine faßliche Art vorzutragen, und von einer angenehmen und vortheilhaften Seite zu zeigen; ſo wird die Hoffnung immer gegründeter, die ſich der chriſtliche Menſchenfreund ſo gerne macht, durch Ausübung derſelben mehr Heil in der Welt ausgebreitet zu ſehen.

Gegenwärtige Bogen ſind der erſten Jugend gewidmet, und empfehlen ſich durch verſchiedene Vorzüge. Die Abfaſſung in Fragen und Antworten iſt beybehalten, weil dieſe Methode bey Kindern noch immer die ſchicklichſte bleibt; zudem beſitzt der Herr Verfaſſer eine ſchätzbare Gabe, ſelbſt ſchwere Sachen durch Fragen in leichte aufzulöſen, und Kindern begreiflich zu machen. Die chriſtliche Sittenlehre ſelbſt iſt ſo vorgetragen, daß Kinder angeführet werden, die Ausübung derſelben auch in den gemeinſten Handlungen ihres kleinen häuslichen Lebens zu ſuchen; und dabey werden ſie beſtändig auf den Nutzen zurückgeführet, den dieſe Ausübung ſchon in Abſicht auf dieſes Leben hervorbringt. Die Sprüche aus heiliger Schrift ſind oft alſo geordnet, daß dieſe die Stellen der Antworten ſelbſt vertreten; wodurch der doppelte Vortheil entſteht, daß Kinder nicht nur mit der heiligen Schrift ſelbſt bekannt werden, ſondern auch das recht verſtehen, was ſie daraus wiſſen. Dies ſind die Vorzüge, die uns bey Durchleſung dieſer Bogen in die Augen gefallen ſind, und welche eben den ausgebreiteten Nutzen davon vermuthen laſſen, welchen des Herrn Verfaſſers Glaubenslehre bereits angefangen hat zu leiſten. Lehrende aber, welche dieſe Schrift zum Grunde bey ihrem Unterrichte legen, erinnern ſich ja der Warnung in der Vorrede, daß dieſe Fragen und Antworten nicht zum Memoriren aufgeſetzet ſind.

(Iſt allhier bey H. C. Grund am Fiſchmarkt für 8 ßl. in Commißion zu haben.)

Nachricht.

Morgen wird allhier bey Letztgedachtem, wie auch bey Vieweg und Matzdorf in Berlin das 35ſte Stück der Wochenſchrift: De Plattdütſche, ausgegeben. Koſtet 1 ßl.

Allhier in Hamburg bey Jean François Lochet, in der erſten Brandſtwiet vom Fiſchmarkt, in Herrn Doctor Langenbecks Pforte, iſt ein Deutſch- und Franzöſiſches Schulbuch zu haben, welches für kleine und große Kinder eingerichtet iſt, indem nicht allein das ganze Deutſche ABC-Buch, oder ſogenannte Fiebel, mit dem Franzöſiſchen allezeit darneben, ſondern auch die gebräuchlichſten Wörter und Redensarten darinn zu finden ſind. Auch iſt eine kleine Anweiſung zur Ausſprache zu Anfange, und die Declinations und Conjugations am Ende angebracht, damit diejenigen, die nach den Regeln lernen wollen, ſolches mit Nutzen brauchen können, ohne daß ſie nöthig haben, ſich eine Grammaire anzuſchaffen. Das Exemplar koſtet 1 Mark.

Am Montage, als den 11ten Januar 1773, Vormittags um 9 Uhr, wird in Copenhagen die Auction von des ſel. Herrn Gerhard Morell, vormaligen Königl. Däniſchen Kunſtkammer=Verwalters, Bibliothek erſter Theil, von Folianten und Quartanten angefangen, und auf der Ecke vom Königs=Neumarkte und der Gothers=Straße Nr. 171. gehalten. Zur beliebigen Nachricht der Liebhaber dienet, daß dieſe weitberühmte Bibliothek aus einer anſehnlichen Sammlung der zu allen Wiſſenſchaften gehörigen Bücher, und darunter insbeſonders rarer Schriften beſtehet. Catalogi davon ſind bey Tramburgs Wittwe zu haben.

In der Nacht vom 7ten auf den 8ten dieſes Monats iſt aus einem, dem Herrn Grafen von Pleſſen zu Ivenack gehörigen Bau=Geſpann, in dem Kloſter=Dobbertinſchen Kruge, ein Pferd geſtohlen worden. Dieſes Pferd iſt ein ſchwarzer Hengſt ohne Abzeichen, etwa 5 Fuß hoch, oder ein weniges höher, ſtark und rein von Knochen, 8 Jahr alt, auf der linken Lende mit einem M. gebrannt, welches Zeichen aber, wenn die Winter=Haare ſehr lang werden, nicht ſonderlich deutlich zu ſehen iſt.

Sollte jemand nach Ivenack eine Anweiſung geben können, wo dieſes geſtohlene Pferd hingekommen, würde man ſolches nicht nur mit vielem Dank erkennen, ſondern auch demjenigen, der ſolches anzeiget, einen Recompens willig zufließen laſſen. Ivenack, in Mecklenburg, den 13ten December, 1772.

Da die 6te Ziehung der von Sr. Hochfürſtl. Durchl. zu Heſſen in der Reſidenzſtadt Darmſtadt gnädigſt privilegirten Zahlen=Lotterie auf den 18ten dieſes veſtgeſetzet; ſo werden die Herren Collecteurs erſucht, ihre Einſatzliſten ſpäteſtens Sonnabend Mittag bey uns in duplo einzuliefern. Sichere Perſonen, welche für dieſe ſolide Zahlen=Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, werden gebeten, ſich dieſerhalb gefälligſt bey uns zu melden, und verſichert zu ſeyn, daß ihnen mit allem dazu Erforderlichen gedienet werde. Hamburg, den 17ten December, 1772.

General=Directions=Comtoir bey F. Karſtens.

Bey der 30ſten Ziehung der Königl. Däniſchen privilegirten Zahlen=Lotterie in Altona wurden aus dem Glücksrade gezogen: Nr. 6. 1. 69. 17. 47.
bey der 132ſten Mannheimer: 32. 17. 59. 2. 54.
bey der 35ſten Regensburger: 72. 11. 22. 24. 29.
bey der 77ſten Hildburghäuſer: 51. 23. 2. 37. 18.
Alle hiedurch in meinem General=Lotterie=Comtoir gefallene, zum Theil ſehr anſehnliche Gewinne werden ſogleich prompt und ohne den mindeſten Abzug ausbezahlet.

Am Sonnabend Mittag wird die 6te Darmſtädter und 36ſte Stralſunder, und Abends die 36ſte Regensburger geſchloſſen.

Sowol zu dieſen, als allen andern hier gangbaren reellen Lottis kann ein jeder mit ſelbſtbeliebigen Billets in meinem General=Lotterie=Comtoir verſehen werden, und ſich der aufrichtigſten Begegnung verſichert halten. Hamburg, den 18ten December, 1772.

F. Karſtens, an der Börſe.

Bey der am 14ten dieſes zu Berlin vollzogenen 151ſten Ziehung der Königl. Preußiſchen Zahlen=Lotterie kamen zum Vorſchein:

Nr. 64. 41. 37. 13. 69.

Die dadurch in unſerm General=Comtoir gefallene Gewinne werden, wie bekannt, auf das prompteſte ausbezahlet. Die 152ſte Ziehung geſchiehet den 4ten Januar, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Sichere Perſonen, welche von dieſer ſoliden Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, können ſich deshalb bey uns melden, und mit allem dazu Erforderlichen verſehen werden. Hamburg, den 18ten December, 1772.

L. P. & G. Schott,
General=Collecteurs der Königl. Preußiſchen Zahlen=Lotterie.

Morgen Abend um 6 Uhr wird die Einnahme zur 36ſten Ziehung der Königl. Schwediſchen Zahlen=Lotterie hieſelbſt geſchloſſen. Bis dahin ſind ſowol in unſerm General=Comtoir, als auch bey allen authoriſirten Herren Collecteurs, beliebige Billets zu haben. Die Herren Einnehmer werden erſucht, zur bemeldeten Zeit ihre Liſten in triplo im General=Comtoir einzuliefern. Hamburg, den 18ten December, 1772.

L. P. & G. Schott, General=Collecteurs.

Morgen Abend wird die Collecte der 49ſten Strelitzer Hof=Zahlen=Lotterie geſchloſſen. Bis dahin kann ein jeder ſowol in unſerm General=Comtoir, als auch bey allen angeſetzten Herren Einnehmern beliebige Einſätze machen. Die Herren Collecteurs werden erſucht, ihre Liſten um 6 Uhr bey uns einzuſenden, damit ſelbige mit der Eſtafette können abgeſandt werden. Hamburg, den 18ten December, 1772.

L. P. & G. Schott, General=Collecteurs.

Bey der am 14ten dieſes zu Berlin vollzogenen 151ſten Ziehung kamen aus dem Glücksrade zum Vorſchein:

Nr. 64. 41. 37. 13. 69.

Alle in meinem General=Lotterie=Comtoir gefallene Gewinne werden von mir prompt ausbezahlet. Die 152ſte Ziehung geſchiehet den 4ten Januar a. f. und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Die reſp. Liebhaber können ſowol zu dieſer, als zu andern Lottis, mit ſelbſtgefälligen Einſätzen in meinem General=Comtoir bedienet werden, ſich auch einer geſchwinden und reellen Begegnung verſichert halten. Hamburg, drn 18ten December, 1772.

M. Gottſchau,
General=Collecteur der Königl. Preußiſchen Zahlen=Lotterie, wohnhaft an der Ecke vom Pickhuben.

Die 132ſte Ziehung der Churfürſtl. Pfälziſchen Lotterie iſt heute mit denen gewöhnlichen Formalitäten vollzogen worden. Die aus dem Glücksrade gekommenen fünf Gewinnſt=Nummern ſind folgende:

32. 17. 59. 2. 54.

Die 133ſte Ziehung geſchiehet Donnerſtags, den 31ſten December, und die nachherigen in ununterbrochener Ordnung von drey zu drey Wochen. Mannheim, den 10ten December, 1772.

Von Seiten der General=Adminiſtration beſagter Lotterie.

Stade. Zum öffentlichen Verkauf des dem hieſigen Seidenkrämer Caſpar Blanck zuſtändig geweſenen in der Höckerſtraße belegenen Hauſes iſt auf Anhalten des Advocati Ritter, als gemeinſchaftlichen Anwaldes Blanckſcher Creditorum, novus Terminus auf den 16ten Januar 1773. Nachmittags um 2 Uhr, auf dem Rathhauſe anberahmet, und können ſich Kaufluſtige ſodann gehörigen Orts und zur gehörigen Zeit einfinden.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung
Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen CORRESPONDENTEN

Anno 1773. (Am Freytage, den 29 Januar.) Num. 17.

Madrid, den 1 Januar.

Se. Majeſtät, der König, haben den Herzog von Arcos bey ſeiner Zurückkunſt zum General-Capitain der Armee ernannt.

Die Nachricht von den Unruhen in Chili ſind mit den Briefen des Königl. Schiffes, Aſturien, beſtätiget worden. Beym Abgange deſſelben von la Conception, in Chili, ſind die Indianer von der Stadt Caſtrio, auf der Inſel Chiloe, und von der ganzen Inſel Meiſter geweſen; und die Eingebohrnen hatten die Hauptſtadt von Chili, St. Jago, überfallen, und einen großen Theil davon auf den Grund abgebrannt.

Genua, den 6 Januar.

Der große Rath hatte am Montage 15 Glieder erkohren, aus welchen eines zum Dogen ſoll gewählt werden; von dieſen wurden am Dienſtage von dem kleineren Rath 6, nämlich: Ihre Excellenzen, die Herren Giovanni Agoſtino Imperiale, Giovanni Franceſco Pallavicino, Giovanni Carlo Pallavicino, Ranieri Grimaldi, Ferdinando Spinola und Giovanni Giacomo Cattaneo, ausgeſuchet, von welchen der große Rath einen nach den Geſetzen der Republik zum Dogen erwählen wird.

Bologna, den 8 Januar.

Briefe aus Rom melden, daß die Jeſuiten verſchiedene ihrer Effecten, die nur todtes Capital für ſie ſind, und unter andern das berühmte Muſeum des Römiſchen Collegiums, haben verkaufen wollen; daß ihnen aber angedeutet worden, vorher Sr. Heiligkeit Nachricht davon zu geben.

Parma, den 8 Januar.

Am Neujahrstage wurde die Schwangerſchaft Ihrer Königl. Hoheit, der Infantinn Erzherzoginn, öffentlich bey Hofe bekannt gemacht.

Es wird jetzt an der Einrichtung eines beſtändigen Plans für den Hof, den Kriegsſtaat und die Finanzen gearbeitet.

Livorno, den 12 Januar.

Vergangenen Mittewochen reiſeten 8 Officiers von den beyden in unſerm Haven befindlichen Rußiſchen Kriegsſchiffen von hier zu Lande nach Petersburg ab. Man erwartet noch 32 Officiers von der Flotte aus dem Archipelago, nebſt 2 Kriegsſchiffen. Dieſe ſind ebenfalls von der Kayſerinn nach Petersburg berufen, um 8 Kriegsſchiffe, welche daſelbſt ausgerüſtet worden, nach dem Mittelländiſchen Meere zu führen.

Die neueſten Nachrichten aus Paros melden, daß der Graf von Orlow mit einem Courier die Zeitung von der Verlängerung des Waffenſtillſtandes bis zum März erhalten, und hierauf alle Feindſeligkeiten eingeſtellt habe.

Verfolg der Nachrichten aus London,
vom 15 und 19 Januar.

Als am 18ten dieſes der Geburtstag der Königinn bey Hofe gefeyert wurde, waren von den Königl. Kindern, der Prinz von Wallis, der Biſchof von Osnabrück, die Prinzen William, Edward und Ernſt Auguſt, die Prinzeßinnen Charlotta, Auguſta und Eliſabeth gegenwärtig. Die Königl. Herren Brüder und die Prinzeſſinn Amalia, die Tante des Königs, wurden vermiſſet. Von den fremden Geſandten fehlte allein der Sardiniſche, welcher unpaß iſt. Der Franzöſiſche Geſandte gab zur Ehre dieſes Tages ein großes Feſtin, und hatte ſeinen Pallaſt illuminiren laſſen. Der Spaniſche Chargé d'Affaires that ein gleiches. Lord North und die Staats-Secretairs, Grafen von Rochford, Suffolk und Dartmouth, bey welchen verſchiedene fremde Miniſter herrlich tractiret wurden, celebrirten dieſen Tag ebenfalls; auch waren verſchiedene öffentliche Gebäude in London illuminirt. Des Abends war Ball bey Hofe, welchen der Herzog von Devonſhire mit der Herzoginn von Marlborough eröffnete, und der etwa bis 11 Uhr dauerte, womit ſich die Feyer des Geburtstages der beſten und von der ganzen Nation angebeteten Königinn endigte.

Unſere Börſe iſt jetzt wie eine Wittwe, die die Trauer um ihren Mann angeleget hat. Einige der vornehmſten Häuſer ſind bankerott, und derſelben ſind 15 bis 16. Zwar ſind verſchiedene davon im Grunde noch gut, und können nicht nur alles bezahlen, ſondern es bleibt ihnen auch noch ein Anſehnliches übrig; allein, die übrigen haben ſehr wenig zur Bezahlung der großen Summen, welche ſie ſchuldig ſind. Man höret immer von mehrern, die noch dazu kommen werden. Die Bank von England allein behält ihren Credit. Der übrige Credit iſt gefallen. Bey allen dieſen Umſtänden, und bey fortwährender Theurung aller Lebensmittel, ſind verſchiedene politiſche Köpfe der Meynung, daß ein Krieg das beſte Mittel ſeyn würde, die Umſtände zu verbeſſern. Es muß oft (ſagen ſie) ein Uebel durch ein anderes Uebel vertrieben werden. Ein Krieg würde der Verſchwendung, welche gegenwärtig, wenigſtens in London, ſehr groß iſt,, Grenzen ſetzen; die Leute, welche nur von ihrer Arbeit leben, würden mehr Arbeit haben; das auf den Krieg ausgelegte Geld (dafern es nicht Subſidien ſind) würde bey der Nation bleiben, und die Einkünfte in die Schatzkammer den Ausgaben vollkommen gleich ſeyn. —

Es ſcheinet nun ein Ernſt zu ſeyn, die Vereinigung des Königreichs Irland mit Großbritannien zu ſuchen. Der Graf von Townshend iſt deswegen öfters bey dem König. Da er verſchiedene Jahre Vicekönig in Irland geweſen, ſo weiß er beſſere Anſchläge dazu zu geben, als andere Räthe. Der Großkanzler, Graf von Apſley, und der oberſte Richter, Graf von Mansfield, ſollen den Plan verfertigen, nach welchem dieſe Vereinigung geſchehen ſoll. Man ſiehet zum Voraus, daß die Irländer Schwierigkeiten machen werden, wenn ſie kein Parlement mehr haben ſollen. Um dieſe Schwierigkeiten zu heben, ſo iſt beſchloſſen, ihnen den Schatten eines Parlements zu laſſen. Der Plan iſt folgender: Irland ſoll die Freyheit genießen, aus jeder Grafſchaft ein von ihr erwähltes Glied im Unterhauſe des Parlements ſitzen zu haben. Der Grafſchaften in Irland ſind 32. Auch werden ſie aus ihrem Adel 48 Lords erwählen können, welche Sitz und Stimme in dem Oberhauſe haben ſollen. In Irland aber ſoll eine beſondere Verſammlung, unter dem Titel: The Great Council of the Kingdom, d. i. der große Rath des Königreichs, aufgerichtet werden. Jede Stadt ſoll die Freyheit haben, einen Rathsherrn dazu zu erwählen; dieſe aber ſollen mit nichts anders zu thun haben, als mit den innerlichen und bürgerlichen Angelegenheiten des Königreichs.

So bald der Graf Townshend von Irland in London angelanget, kam auch der Graf Berrymore an, welcher ihm nachgereiſet war. Dieſer letzte gab vor, von dem erſtern beſchimpft worden zu ſeyn; den Schimpf aber konnte er nicht rächen, ſo lange jener Vicekönig war. Er reiſete ihm alſo nach, und ſo bald er in London ankam, ſchickte er ihm eine Ausforderung durch den Herzog von Ancram zu. Der Graf Townshend ſandte ihm durch den Grafen Ligonier Antwort, daß er bereit wäre, ihm Satisfaction zu geben, und überließ es ihm, den Ort, die Zeit und Waffen zu beſtimmen, wo, wann, und womit ſie ſich duelliren ſollten. Man ſah auf beyden Seiten, daß es an Herz nicht fehlete; daher dachten die Secundanten, der Herzog von Ancram und der Graf Ligonier, die Ehre würde keiner Seits leiden, wenn nun die Sache verglichen würde. Dieſes geſchah, zur großen Zufriedenheit des Königs, und aller, die davon hörten.

Der Däniſche Miniſter hat einen Courier von Copenhagen erhalten, und eine Audienz bey dem König gehabt. Man ſagt, der Däniſche Monarch habe an Se. Großbritanniſche Majeſtät eigenhändig geſchrieben.

Warſchau, den 20 Januar.

Man redet jetzt viel von einer Schrift, die hier und auf dem Lande herumgehet, und vieles von der künftig einzuführenden Regierungsform in Pohlen enthalten ſoll. Nach ſelbiger würden 4 Commißiones errichtet, und die Senateurs ſämmtlich abgeſchafft, die noch übriggebliebenen Staroſteyen aber zu Königl. Domainen gemacht werden. Sie ſoll ſonſten noch viel Merkwürdiges, und überhaupt 15 Punkte enthalten.

Man will hier behaupten, daß durch die Vermittelung der Seemächte, wegen des Handels mit Danzig, die Sache dahin beygeleget worden, daß der König von Preußen darinn eingewilliget habe, daß der Handel zwiſchen Pohlen und Preußen dergeſtalt, wie zwiſchen Königsberg und Litthauen, eingerichtet werden ſoll, womit man ziemlich zufrieden zu ſeyn ſcheinet.

Der erwartete Biſchof von Wilna iſt nunmehro angekommen. Man will verſichern, daß der Graf Oginsky, Groß-Feldherr von Litthauen, und der Kron-Hofmarſchall, Graf Wielopolsky, auch in kurzem nach Warſchau kommen würden, und ſoll erſterer ſchon unterwegens ſeyn. Dagegen aber ſoll der Fürſt Radzivil, Woywode von Wilda, ſeine Reiſe verändert, und, anſtatt nach Warſchau, nach Mannheim gegangen ſeyn.

Die Oeſterreicher fahren fort, in ihren Provinzen neue Einrichtungen zu machen. Mit den neuen Zöllen und der Mauth ſind die Pohlen eben nicht ſehr zufrieden.

Aus Lemberg meldet man, daß die Oeſterreicher die Gelder dererjenigen, welche Schulden hätten, zurück behielten, und ſolche nicht eher wieder auslieferten, als bis die Schulden getilget wären.

Ein hoher Monarch ſoll bey dem Churfürſten von Bayern wegen der zu Landshut ſich aufhaltenden Conföderirten Vorſtellung haben thun laſſen, und es heißt, daß ſich der größte Theil nach Lüneville begeben würde.

Wien, den 20 Januar.

Zu Loſicz, in Krain, lebt jetzt ein Mann, Namens Anton Ill. Er iſt 1695 gebohren, und folglich 78 Jahr alt. Er hatte ſich dreymal verheirathet, und 18 Kinder gezeugt. Noch iſt er vollkommen geſund; er arbeitet ſtark, und ringet mit den jüngſten Männern um die Wette. Dies iſt eine ſeiner Lieblings-Uebungen, und nur ſelten weiß man den Fall, daß er im Kampfe überwunden worden. Sein Großvater, Chriſtoph Ill, wurde 117 Jahr alt. Er war 1574. gebohren, und hatte, wie ſich bey der Muſterung der Armee unweit Presburg im Jahre 1683 fand, durch 80 ganze Jahre unter fünf Kayſern, nämlich Ferdinand I. Rudolph II. Ferdinand II. Ferdinand III. Leopold I. als Cüraßier zu Felde gedienet. Er eroberte noch bey dem Entſatze von Wien 1683. ein Paar Türkiſche Trommeln, die er ſeinem damaligen Regiments-Commandanten, dem Oberſten von Götz, überbrachte, wofür er vom Kayſer, weil er die Unterhaltung im Spital zu Wien, die man ihm antrug, ausſchlug, und lieber ſein Leben im Felde beſchließen wollte, einen ſilbernen Becher zum Geſchenk erhielt, den ſein Enkel noch wirklich beſitzt.

Mannheim, den 21 Januar.

Den 18ten dieſes ſind allhier Se. Excellenz, Herr Joſeph Anton, Freyherr von Reibeld, Churpfälziſcher wirklicher geheimer Staats- und Conferential-Miniſter, Hofkanzler, ꝛc. nach einer kurzen Krankheit geſtorben.

Copenhagen, den 23 Januar.

Den 19ten dieſes, des Morgens, ſind Ihro Königl. Hoheit, die Prinzeßinn Louiſe von Heſſen-Caſſel, glücklich von einer Prinzeßinn entbunden worden. Der Hof hat eine Stafette nach Norwegen geſandt, um Sr. Hochfürſtl. Durchl. dem Prinzen Carl von Heſſen, dieſe glückliche Entbindung bekannt zu machen. Die junge Prinzeßinn wird in der künftigen Woche getauft werden.

Die Königl. Commißion, welche zur Unterſuchung der Beſchaffenheit des Militair-Etats niedergeſetzt worden, beſtehet aus dem Prinzen von Bevern, als Präſident; ferner aus den Beyſitzern, Herrn General-Lieutenant von Hauch, General-Major von Lersner, General-Major von Seheſtedt, General-Kriegs-Commiſſair von Wodroff, den Oberſten von Penz, Lehmann, Numſen und Bielefeldt, und dem Oberſt-Lieutenant von Röpſtorff. Der geheime Rath, Baron von Schimmelmann, und der geheime Rath, Graf von Bernſtorf, ſind dieſer Commißion zugeordnet worden, und hat dieſelbe am Montage die erſte Sitzung gehalten.

Se. Königl. Majeſtät haben den Oberſt-Lieutenant von Caſtenſchiold, den Major Munthe von Morgenſtierne, die Capitains von Brackel und Gersdorf, und den Baron von Gyldenkron zu Dero General-Adjutanten ernannt.

Wie verlautet, ſo ſind die Kammerjunkers Juel und Juel Wind zu Aſſeſſores im höchſten Gericht verordnet.

Man ſagt, es werde die Schreib-Freyheit aufhören.

Frankfurt, den 23 Januar.

Den 19ten dieſes iſt der Kayſerl. Königl. General, Prinz Friedrich von Naſſau-Uſingen, aus Wien hier angekommen, und geſtern haben Se. Durchl. Ihre Reiſe nach Uſingen fortgeſetzt.

Berlin, den 26 Januar.

Se. Durchl. der Landgraf von Heſſen-Caſſel, haben Dero hier ſtehenden Envoyé extraordinaire, Herrn Grafen von Oynhauſen, mit einer koſtbaren goldenen, reich mit Brillanten beſetzten Tabatiere beſchenkt. Ihro Königl. Hoheit, Dero Gemahlinn, haben gedachtem Herrn Geſandten ein gleiches Präſent gemacht.

Am Freytage endigten ſich die hieſigen Winterluſtbarkeiten, und am Sonnabend reiſete der König nach Potsdam zurück.

Am Sonntage, den 24ſten, wurde das Geburtsfeſt Sr. Majeſtät, des Königs, bey Hofe mit der gewöhnlichen Pracht gefeyert. Künftigen Donnerſtag wird die Königl. Akademie der Wiſſenſchaften und ſchönen Künſte zur Feyer dieſes frohen Tages ihre Verſammlung halten.

Der König hat den Rath und Kammerherrn der Stadt Neufſchatel, Herrn Jacob de Luze, wegen ſeines in der letzten Theurung bewieſenen Patriotiſmus und Uneigennützigkeit, in den Adelſtand erhoben.

(Die Schwediſchen Briefe vom 19ten dieſes fehlen.)

Von gelehrten Sachen.

Bey Joh. C. Dieterich iſt zu Göttingen und Gotha in Octav auf 61 Seiten herausgekommen: “Regeln “für unerfahrne Reuter, aus dem Engliſchen. 1773. “Neſcit equo rudis haerere. *Horat.*” Ein hoffnungsvoller junger Officier von der Hannöveriſchen Cavallerie hat ſich durch die Ueberſetzung dieſes kleinen Tractats inſonderheit um alle diejenigen, welche vom Reuten Profeßion machen, verdient gemacht. Ein abermaliger Beweis, daß in dieſen aufgeklärten Zeiten mancher Officier ſeine müßigen Stunden beſſer anzuwenden wiſſe, als ſolche beym Spiele oder beym Weine hinzubringen. Dieſes kleine Werk enthält, wie auch in der Vorrede deſſelben angeführet worden, eigentlich zwar nichts Neues; inzwiſchen iſt doch ſehr viel Gutes und Nützliches darinnen anzutreffen. Dasjenige, was vom Auf- und Abſitzen, dem Einhängen der Kinnkette, ꝛc. darinn geſaget worden, muß eigentlich niemanden, der jemals eine Reitbahn beſuchet, unbekannt ſeyn. Jedoch iſt es auch nur für unerfahrne Reuter geſchrieben. Auf der 24ſten und 25ſten Seite findet man etwas, warum es gut ſey, eine ungezwungene Poſitur zu Pferde zu haben, und ſich nicht ſchlechterdings auf den Knieſchluß zu verlaſſen, ſondern daß man vielmehr durch ein Gleichgewicht im Sattel ſeine Veſtigkeit im Sitze zu erhalten ſuchen müſſe. Eine Methode, welche in dieſen neuern Zeiten ſehr viel Aufſehens in der Reuterey gemacht, und welche man hin und wieder, obgleich nicht mit dem beſten Erfolg, einzuführen bemühet geweſen. Die Richtigkeit dieſer Art zu reuten wird durch ein artiges Gleichniß, welches vom Ballſpiel hergenommen, erwieſen. Was Seite 28. und 29. von der Bauart des Sattels, und wie der Sattel auf dem Pferde liegen müſſe, geſagt wird, wird wol niemand in Zweifel ziehen. Seite 41. bis 48. findet man auf eine ſehr gute Art ausgeführet, wie man ein ſcheues Pferd behandeln ſolle. Es iſt zu wünſchen, daß ein jeder ungeduldiger Reuter ſich dieſes zur Vorſicht dienen laſſe. Der Vergleich von dem Verhältniß eines Pferdekopfs und dem Zügel, mit der Spannkraft einer Angelruthe, welche einen Fiſch gefaſſet hat, iſt ganz zutreffend. Seite 51. bis 54. wird es ſehr gut ausgeführet, warum es nöthig ſey, alle Aufmerkſamkeit auf den Beſchlag der Pferde zu wenden, und warum es rathſam ſey, ſolchen nicht bloß der Willkühr des Hufſchmidts zu überlaſſen.

Wir empfehlen dieſen kleinen Tractat der aufmerkſamen Leſung aller derer, welche ſich dem Cavallerie-Dienſte und der Reuterey gewidmet haben, wobey man jedoch niemals wird außer Acht laſſen dürfen, daß er nur Regeln für unerfahrne Reuter enthalte. R.

(Es ſind dieſelben allhier bey H. C. Grund am Fiſchmarkt für 4 ßl. zu haben, bey welchem auch Garſaults Unterricht für Liebhaber der Pferde und Reuter, mit 7 Kupfertafeln, für 1 Mk. zu bekommen iſt.)

Nachricht.

Heute wird bey Letztgedachtem das fünfte Stück der neuen Wochenſchrift: Angenehmer und lehrreicher Zeitvertreib, ꝛc. ausgegeben. Koſtet 2 ßl. Die Pränumeration auf ein ganzes Jahr iſt 5 Mk. Auswärtige Liebhaber aber bezahlen dafür, nebſt dem Couvertiren, $2\frac{1}{2}$ Rthlr. in Louis d'or, oder Hannöv. Caſſenmünze. — Auch iſt bey ihm das zweyte Stück der neuen Wochenſchrift: Freye Urtheile, welche alle Donnerſtage erſcheinet, und allemal einen halben Bogen beträgt, für 1 ßl. in Commißion zu haben.

Heute wird das zweyte Stück, oder der Monat Februar, der ſo beliebten Monatsſchrift: Tägliche Nahrung des Herzens vom Brodte des Lebens für alle, die da hungert und durſtet nach der Gerechtigkeit, bey dem Verleger derſelben, Johann Phil. Chriſt. Reuß, bey H. C. Grund am Fiſchmarkt, bey der Wittwe Tramburg im Brodtſchrangen, und an allen ſonſt gewöhnlichen Orten auf Druckpapier à 3 ßl. und auf Schreibpapier à 4 ßl. ausgegeben.

Unter der Gräfl. von Nealeſchen Verlaſſenſchaft zu Berlin befindet ſich eine beträchtliche Sammlung von vortrefflichen und auserleſenen Kupferſtichen, welche, ſo viel die bibliſche Geſchichte betrifft, in einem verkauft werden ſollen. Der Catalogus davon kann in unſerm Zeitungs=Comtoir eingeſehen, die Kupferſtiche ſelbſt aber bey denen Gräfl. von Nealeſchen Curatoribus zu Berlin in Augenſchein genommen werden, wozu der Commiſſarius Rehefeldt daſelbſt weitere Anweiſung geben wird.

Am Mittewochen, den 3ten Februar, ſoll auf dem hieſigen Eimbeckiſchen Hauſe durch den Auctionarium Hinrich Jürgen Köſter öffentlich verkauft werden die auserleſene Bibliothek des wohlſel. Herrn Joh. Heinr. Kaſſow, beyder Rechten Licentiaten, in welcher ſehr wohlconditionirte theologiſche, juriſtiſche, philologiſche, philoſophiſche, mathematiſche, hiſtoriſche, und zu den ſchönen und andern Wiſſenſchaften gehörige Lateiniſche, Deutſche, Franzöſiſche, Italieniſche, Spaniſche, Portugieſiſche, und in andere Sprachen verfaſſete Werke und Bücher, Hamburgiſche gedruckte und ungedruckte Schriften, auch ſehr gute Landcharten und Kupferſtiche befindlich. Das Verzeichniß hievon iſt, ſammt einigen Anhängen von Landcharten, Kupferſtichen, und gleichfalls ſehr guten Italieniſchen, Franzöſiſchen, Deutſchen, auch andern Büchern, welche eben daſelbſt verkauft werden ſollen, bey demſelben, auch bey E. Hochedl. und Hochw. Raths Buchdrucker, Piſcator, den Armen zum Beſten, für 2 ßl. zu bekommen.

Die 134ſte Ziehung der, mittelſt gnädigſtem Patent vom 25ſten Auguſt 1764. errichteten Churfürſtl. Pfälziſchen Lotterie, iſt heute in dem großen Saale des Rathhauſes hieſiger Reſidenzſtadt mit gewöhnlichen Formalitäten vollzogen, und nachſtehende fünf Nummern aus dem Glücksrade gehoben worden, als:

Nr. 32. 88. 33. 9. 44.

Die 135ſte Ziehung geſchiehet Donnerſtags, den 11ten Februar, und die nachherigen von drey zu drey Wochen. Mannheim, den 21ſten Januar, 1773.

Von Seiten der General=Adminiſtration
beſagter Lotterie.

Morgen Abend um 6 Uhr wird die Einnahme zu der 38ſten Ziehung der Königl. Schwediſchen privilegirten Zahlen=Lotterie hieſelbſt geſchloſſen. Bis dahin kann ein jeder im General=Comtoir und bey allen authoriſirten Herren Einnehmern beliebige Billets erhalten, und reeller Bedienung verſichert ſeyn. Hamburg, den 29ſten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General=Collecteurs der Königl. Schwediſchen
Zahlen=Lotterie.

Morgen wird die Einnahme zur 52ſten Ziehung der Herzogl. Mecklenburg=Strelitziſchen Hof=Zahlen=Lotterie hieſelbſt geſchloſſen; bis gegen 6 Uhr, Abends, ſind bey allen authoriſirten Herren Einnehmern ſowol, als in unſerm General=Comtoir, beliebige Einſätze zu machen. Die Herren Collecteurs werden erſucht, zur bemeldeten Zeit ihre Liſten bey uns einzuliefern. Hamburg, den 29ſten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General=Collecteurs der Herzogl. Mecklenburgiſchen
Hof=Zahlen=Lotterie.

Bey der am 25ſten dieſes zu Berlin vollzogenen 153ſten Ziehung der Königl. Preußiſchen Zahlen=Lotterie kamen zum Vorſchein:

Nr. 55. 35. 33. 61. 53.

Die 154ſte Ziehung geſchiebet den 15ten Februar, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Sichere Perſonen, welche von dieſer ſoliden Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, belieben ſich bey uns zu melden. Hamburg, den 29ſten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General=Collecteurs der Königl. Preußiſchen
Zahlen=Lotterie.

Bey der am 25ſten hujus vollzogenen 153ſten Ziehung der Königl. Preußiſchen Zahlen=Lotterie kamen folgende Nummern zum Vorſchein:

55. 35. 33. 61. 53.

Alle in meinem General=Lotterie=Comtoir gefallene Gewinne werden prompt ausbezahlet. Die 154ſte Ziehung geſchiehet den 15ten Februar; bis dahin können die reſp. Liebhaber täglich beliebige Einſätze bey mir machen, und ſich einer geſchwinden Begegnung verſichert halten. Auch ſind von andern gangbaren Lottis täglich Einſätze bey mir zu machen. Hamburg, den 29ſten Januar, 1773.

M. Gottſchau,
General=Collecteur der Königl. Preußiſchen
Zahlen=Lotterie, wohnhaft an der Ecke
vom Pickhuben.

Da die 8te Ziehung der von Sr. Hochfürſtl. Durchl. zu Heſſen in der Reſidenzſtadt Darmſtadt gnädigſt privilegirten Zahlen=Lotterie auf den heutigen 29ſten veſtgeſetzet; ſo werden die Herren Collecteurs erſucht, ihre Einſatzliſten ſpäteſtens am Sonnabend, als den 30ſten, bey uns in duplo einzuliefern. Sichere Perſonen, welche für dieſe ſo vortheilhafte Zahlen=Lotterie eine Collecte zu übernehmen geneigt ſind, werden gebeten, ſich dieſerhalb gefälligſt bey uns zu melden, und verſichert zu ſeyn, daß ihnen mit allem dazu Erforderlichen gedienet werde. Hamburg, den 29ſten Januar, 1773.

General=Directions=Comtoir bey F. Karſtens.

In dem Depoſito der Fürſtl. Biſchöfl. Regierung zu Neiße in Schleſien befinden ſich folgende Gelder; der Aufenthalt der Eigenthümer iſt unbekannt: Für den J[illegible]us Freyherrn von Jaroſchin 153 Rthlr. 8 Slgr. 9 Pf. für den Johann Chriſtoph Joſeph von Strachwitz 58 Rthlr. für den Chriſtoph Wilh. von Schmidt 16 Rthlr. 10 Slgr. 11½ Pf. für den Carl Hahn 17 Rthlr. 10 Slgr. für den Verwalter Frenzel 16 Rthlr. 27 Slgr. 11½ Pf. für den Chriſtoph Koßmann 28 Slgr. 3 Pf. für die Johanna und den Ludewig von Rohrſcheidt zuſammen 10 Rthlr. 22 Slgr. 10 Pf. und für den Advocat Ehrlich 1 Rthlr. 2 Slgr. Es werden alſo benannte Perſonen hiermit edictaliter citiret, ſich binnen drey Monaten, längſtens aber in Termino den 10ten Februar 1773. bey bemeldeter Regierung, Vormittags um 9 Uhr, zu Erhebung dieſer Gelder zu melden, oder zu gewärtigen, daß dieſelbe entweder denen hierländiſchen Erben extrahiret, oder dem Fiſco als bona vacantia adjudiciret werden ſollen. Neiße, den 13ten October, 1772.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zei-tung Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen CORRESPONDENTEN

Anno 1773. (Am Sonnabend, den 30 Januar.) Num. 18.

London, den 22 Januar.

Die Sachen der Oſtindiſchen Compagnie ſind bey der erneuerten Sitzung des Parlements der vornehmſte Gegenſtand der Berathſchlagungen deſſelben. Man ſagt, es werde mit eheſtem ein Reglement zum Vorſchein kommen, wodurch die Mißbräuche, die ſich in die Verwaltung der bürgerlichen und militairiſchen Sachen in Indien eingeſchlichen haben, völlig ſollen gehoben werden, und dieſe Verordnung werden die Schiffe der Compagnie, die zu Ende dieſes Monats nach Oſtindien und China abgehen werden, mitnehmen. Man glaubt, daß das Parlement die Adminiſtration der Territorial-Revenüen in Indien über ſich nehmen, und der Compagnie alle Summen wieder zuſtellen werde, welche ſie zur Erbauung der Veſtungswerke und Errichtung einer Armee zur Vertheidigung der Beſitzungen angewandt hat. Sollte dieſes wirklich geſchehen, ſo dürften die Actien leicht wieder auf 200 Pf. Sterl. ſteigen, und die Intereſſenten würden einen großen Vortheil davon haben; allein, vor dem Ablauf der gegenwärtigen Octroy dürfte an die Ausführung dieſes Projects wol nicht zu denken ſeyn.

Nächſt den Affairen der Oſtindiſchen Compagnie beſchäfftiget ſich das Parlement mit dem Project, die Ausländer aufzumuntern, den Eigenthümern der Ländereyen auf den Engliſchen Inſeln in Weſtindien Geld vorzuſchießen. Dieſe Sache ſcheinet vielen Beyfall zu finden, und man glaubt, darüber nächſtens eine Acte zu erlangen. Die Verminderung des Preiſes der Lebensmittel, deren Theurung in England und Schottland ſo viele Unruhen verurſachet, beſchäfftiget die Aufmerkſamkeit des Parlements vorzüglich. Hier in London werden beſonders die Seidenwebergeſellen mit ihren Familien dadurch gedrückt. Dieſe gehen jetzt herum, und ſammeln Allmoſen in allen Häuſern, weil ſie ohne Arbeit ſind, und alſo nichts verdienen können. Auf allen Caffeehäuſern und unter dem Adel werden Collecten für ſie gemacht, wozu die Prinzeßinn Amalia 500 Pf. Sterl. gegeben. Die nunmehr verſtattete zollfreye Einfuhr des Korns und anderer Lebensmittel hat noch nicht die geringſte Wirkung gehabt, die Lebensmittel wohlfeiler zu machen; und man glaubt, daß es nöthig ſeyn werde, die Abgaben zu vermindern, wenn dieſer Zweck ſoll erreichet werden. Es ſind dem Miniſterio hierüber ſchon verſchiedene Aufſätze überreichet worden. In einem derſelben hat man beweiſen wollen, daß ein Particulier, der jährlich 20 Pf. Sterl. verzehret, 13 Pfund davon für Abgaben und Impoſten bezahlet. In andern wird vorgeſchlagen, eine allgemeine Freyheit für das Einbringen aller Arten von Lebensmitteln aus allen Theilen der Welt zu geſtatten, ja, auf das Einbringen von lebendigem Vieh aus den Niederlanden und andern Gegenden, wo man keinen Mangel daran hat, eine Prämie zu ſetzen, wodurch der Preis deſſelben nothwendig verringert werden müßte — Das Project, die Königl. Revenüen zu vermehren, wird nicht aus der Acht gelaſſen werden, und die Oppoſitionsparthey wird nicht unterlaſſen, auf die Verkürzung der Dauer des Parlements wiederum anzutragen. (Die Fortſetzung folgt.)

Paris, den 22 Januar.

Ein gewiſſer Boulnois, der zwey Weiber zugleich gehabt, hat, zufolge eines Arrets des Parlements, den 14ten dieſes am Pranger geſtanden. Auf jeder Seite hatte er einen Spinnrocken, und vorne und hinten einen Zettel mit dem Namen ſeines Verbrechens. Nachher wurde er auf 5 Jahr aus dem Lande verwieſen. Vor ein paar hundert Jahren würde er ſchwerlich mit dem Leben davon gekommen ſeyn.

Das Gerücht, als wenn hier eine Geſellſchaft ein ausſchließendes Privilegium zum Sclavenhandel an der Africaniſchen Küſte erhalten, iſt ungegründet.

Zu Bourdeaux ſind im vorigen Jahre 2904 Kinder gebohren, und 3454 Perſonen geſtorben.

Stockholm, den 19 Januar.

Vorgeſtern Abend kamen des Herzogs Friedrich Adolph von Oſtgothland Königl. Hoheit von Tullgarn zurück.

Mit des Königs allergnädigſten Erlaubniß, und in Sr. Majeſtät, wie auch des ganzen Königl. Hauſes Gegenwart, wurde geſtern Abend auf dem hieſigen Ballhauſe eine neue Schwediſche Opera: Thetis und Pelde, aufgeführet. Die Poeſie war von dem Häradshauptmann Wellander verfertiget, und die Muſik von dem Königl. Kapellmeiſter Uttini componiret worden.

Als am 13ten dieſes der Subſcriptions-Ausſchuß der Geſellſchaft pro Patria gewöhnlicher Weiſe beyſammen war, wurde demſelben ein Brief zugeſtellet, mit einem eingeſchloſſenen Banco-Tranſportzettel auf 6000 Thaler Kupfermünze, und den Worten: Von einem wohlmeynenden Geber. Noch ein Brief mit 2000 Kupferthaler; imgleichen ein mit der Poſt von Oerebrück an den Herrn Reichsrath, Grafen Carl Friedrich Scheffer, eingeſandtes Schreiben, mit beygefügtem Tranſportzettel zu 1500 Kupferthaler, und den Worten: An die Nothleidenden in dem Mahlungſchen Kirchſpiele. Ferner ein Schreiben an gedachten Herrn Reichsrath mit 300 Kupferthaler, und der Anweiſung: Zur Unterſtützung der Armen. Weiter eine Summe von 240 Kupferthaler, die ein junger Edelmann von 10 Jahren an Se. Excellenz überſchickt hatte, vermittelſt eines merkwürdigen Briefes. In dieſem wird unter andern geäußert, wie dieſer junge Edelmann mit zärtlichſter Unruhe und Gemüthsbewegung die Noth vernommen hätte, die jetzo Dalekarlien drückte; wogegen derſelbe ſo glücklich wäre, in dem Hauſe ſeiner lieben Eltern alles deſſen, was ihm nöthig wäre, zu genießen, ꝛc. Weswegen er auch von ſeinem Vater die Erlaubniß geſuchet, und erhalten hätte, zum Dienſte vorbemeldeter elenden Leute, an Se. Excellenz das kleine Capital zu überſenden, das er von ſeinen zarten Jahren an geſammelt hätte, von dem, was ihm zu Weihnachts- Neujahrs- und andern Gaben zur eigenen Diſpoſition verehrt worden, ꝛc. Und endlich hat der Subſcriptions-Ausſchuß noch eine Summe von 2000 Kupferthaler von Upſal durch den Kammerherrn, Grafen Carl Güllenburg, empfangen, um ſolche zu vorbenanntem Endzwecke anzuwenden.

Morgen Abend um 7 Uhr wird bey der verwittweten Königinn Majeſtät Cour und offene Tafel, imgleichen eine halbe Stunde zuvor bey der Prinzeßinn Königl. Hoheit Cour ſeyn, womit man künftig des Mittewochens fortfahren wird.

Nachdem Se. Königl. Majeſtät auf der von den Reichsſtänden gegebenen unterthänigen Anleitung geruhet haben, zu einem Luſtſchloſſe für des Herzogs Friedrich Adolph von Oſtgothland Königl. Hoheit das Gut Tullgarn, mit allem Zubehör, auszuerſehen, und einzulöſen; ſo hat ein Königl. und Reichs-Kammer-Collegium auf erhaltenen gnädigſten Befehl bekannt machen laſſen, wie es der Ritterſchaft und dem Adel frey ſtünde, anſtatt dieſes dem Stande entgangenen Eigenthums ein gewiſſes Gut der Krone von gleichem Werthe wieder an ſich zu löſen.

Der König hat den Reichsrath, Baron Kaſling, in den Grafenſtand zu erheben geruhet, und ihm das Patent darüber unterm 15ten October 1772 ausfertigen laſſen; auch haben Se. Majeſtät den durch verſchiedene Schriften bekannten Herrn von Heß zum Regierungsrath in Pommern ernannt, und das Patent dazu bereits unterzeichnet.

Von der Weichſel, vom 22 Januar.

Dem Vernehmen nach, iſt der Preußiſche geheime Finanzrath Richard von Danzig nach Berlin zurückgereiſet, ohne mit dem Magiſtrat etwas zur Richtigkeit gebracht zu haben. Man erwartet indeſſen an dem erſten Orte die Herren von Stutterheim und Domhardt, mit Depeſchen von ihrem Hofe, zur Schließung eines Vertrages wegen des Havens; der aber für die Stadt von keinem großen Belang ſeyn würde, wenn nicht die Freyheit des ganzen Weichſelſtromes darunter begriffen wäre.

Zu den fliegenden Gerüchten gehöret auch die Nachricht, daß ein Corps Preußiſcher Truppen in Curland eingerückt wäre.

Man ſiehet hier folgenden Brief, den Se. Preußiſche Majeſtät an die Woywoden von Großpohlen geſchrieben:

Meine Herren Senatoren der Woywodſchaften von Poſen, Kaliſch und Gneſen!

Ich erkenne es mit Ihnen, zufolge Ihres Schreibens vom 12ten dieſes, daß es billig ſey, Ihren Provinzen, die ſo viel von den Conföderirten gelitten, in Abſicht der verlangten Lieferungen alle mögliche Erleichterung zu verſchaffen. Ich bin auch ſehr geneigt dazu; doch die Umſtände leiden es nicht, Sie von dieſen Contributionen gänzlich zu entſchlagen, und eben deshalb ſchmeichele ich mir, daß Sie, in Betracht der Nothwendigkeit, die ſie unvermeidlich machen, ſich nicht weigern werden, wenigſtens einen Theil von den gemachten Forderungen zu erfüllen. Der General-Major Loſſow iſt bevollmächtiget, mit Ihnen über dieſe Sache zu tractiren, und er wird ſie ohne Zweifel mit Ihnen auf eine ſo billige Art zu Stande bringen, daß Sie damit zufrieden ſeyn werden. Ich bitte Gott, daß er Sie, meine Herren Senatoren der Woywodſchaften von Poſen, Kaliſch und Gneſen, in ſeinen heiligen Schutz nehme. Potsdam, den 21ſten December, 1772.

Friedrich.

Pohlniſche Grenze, vom 22 Januar.

Lublin und Crakau ſind noch von den Ruſſen beſetzt; allein, vermuthlich werden beyde Oerter bald von ihnen verlaſſen werden. Die Zeit muß es lehren, ob die Oeſterreicher nachher von dieſen Städten Beſitz nehmen.

Aus Buchareſt hat man keine zuverläßige Nachrichten, wie weit das Friedenswerk ſchon gefördert ſey; indeſſen hält man den Frieden für nahe.

Einigen Nachrichten zufolge, ſind die Effecten der Conföderirten zu Eperies confiſciret worden.

Wien, den 20 Januar.

Der Kayſerl. Königl. Geſandte am Preußiſchen Hofe, Herr Baron von Swieten, iſt dieſer Tagen wieder nach Berlin zu ſeinem Geſandtſchafts-Poſten abgereiſet.

Der Courier, welcher vor einigen Monaten von Genua mit einem Plan zur Beylegung der Streitigkeiten wegen St. Remo hier angekommen, iſt noch nicht zurückgegangen, da der Genueſiſche Miniſter noch keine Antwort auf das dieſer Sache wegen eingereichte Memoire erhalten.

Von der Donau, vom 21 Januar.

Die Oeſterreichiſchen Regimenter werden jedes mit 2 bis 300 Mann vermehret, ſo wie bey Kriegszeiten gewöhnlich iſt; es werden aber ſonſt keine außerordentliche Zurüſtungen gemacht, auch keine neue Regimenter geworben.

Man will hier wiſſen, daß zu Stettin große Magazine errichtet werden, und daß die Preußiſchen Truppen

Befehl erhalten, gegen den künftigen Monat marſchfertig zu ſeyn.

Brüſſel, den 19 Januar.

Die gelehrte Geſellſchaft, welche im Jahr 1769 allhier mit Genehmigung der Kayſerinn-Königinn errichtet wurde, iſt von Ihro Majeſtät durch ein Patent, de Dato Wien, den 16ten December 1772. zu einer Kayſerl. Königl. Akademie der Wiſſenſchaften und ſchönen Künſte erhoben worden.

Copenhagen, den 26 Januar.

In dieſer Woche fallen 3 hohe Geburtstage ein, die bey Hofe in Galla celebriret werden. Am Donnerſtage, als am Geburtstage Sr. Königl. Hoheit, des Kronprinzen, wird die neugebohrne Prinzeßinn von Heſſen-Caſſel getauft. Am Freytage, als an dem hohen Geburtstage unſers geliebteſten Monarchen, werden, wie man ſagt, einige Perſonen mit Ordensbändern und Kammerherrn-Schlüſſeln begnadiget werden.

Der Stifts-Amtmann und Landdroſt, Herr von Scheel, iſt in dieſen Tagen von hier nach Pinneberg abgereiſet.

Se. Königl. Majeſtät haben zur Unterſuchung der Beſchaffenheit des hieſigen Goldhauſes und deſſelben Fabriken eine Commißion verordnet, welche aus dem Oberpräſidenten hieſiger Königl. Reſidenzſtadt, Herrn Conferenzrath von Bräm, dem General-Kriegs-Commiſſair, Herrn von Wodroff, dem Oberſten, Herrn Johannſen, und dem Herrn Juſtizrath Reierſen beſtehet.

Man erwartet hier den geheimen Rath, Grafen von Moltke, ſo bald Sr. Excellenz Gemahlinn wieder geneſen ſeyn wird; und will man, daß dieſer Graf von Sr. Königl. Majeſtät in dem hohen Staatsrath wieder werde aufgenommen werden.

Se. Majeſtät, der König, haben den Kammerjunker, Herrn von Linſtow, mit dem Kammerherrn-Schlüſſel begnadiget, und wird derſelbe ſeinem Herrn Vater, dem geheimen Conferenzrath von Linſtow, als Hofmeiſter bey der Prinzeßinn Charlotta Amalia und Chef für Dero Hof-Etat ſuccediren.

Das erſte Schiff, welches von hier nach Drontheim ſegelt, ſoll den pardonnirten Lieutenant L. nach Munkholm überbringen, wo er täglich in ſeiner dortigen Gefangenſchaft 6 Schill. Lüb. zu verzehren bekommt, die demſelben auch bereits in ſeinem hieſigen Arreſt gereicht werden.

Die Feuersbrunſt, deren wir neulich gedachten, iſt nicht in Helſingör, ſondern in einem nicht weit davon gelegenen Dorfe geweſen.

Den 18ten dieſes iſt eine Staffette von Kiel hieher, und den 21ſten eine Königl. Staffette von Hamburg, ebenfalls hieher gehend, Corſör paßiret.

Aus dem Brandenburgiſchen, vom 27 Januar.

Dem Vernehmen nach, haben Se. Majeſtät, der König, den Durchlauchtigſten Erbprinzen von Braunſchweig zum General der Infanterie zu ernennen, und Ihm ein zu Halberſtadt liegendes Infanterie-Regiment zu conferiren geruhet.

* Hannover, den 27 Januar.

Die Erfindung des Herrn Harriſons in London iſt bekannt, durch welche er den Uhren die Vollkommenheit gegeben, daß man dadurch die Meereslänge genauer, wie zuvor, finden kann. Wer das Weſentliche dieſer Erfindung kennet, wird geſtehen, daß die Anwendung derſelben auf die Tiſch- und Pendel-Uhren von recht großem Nutzen ſey, und ſie dadurch eine weit größere Vollkommenheit erhalten, als man durch ſchwere Pendels und die neulich angebrachten Regulators erhalten wird. Indeſſen iſt ſolche, ſo viel man weiß, auf dieſe Art Uhren noch nicht benutzet. Der hieſige geſchickte und einſichtsvolle Uhrmacher, Herr Pannyſon, hat es jedoch unternommen, und nunmehro ſchon 2 Tiſch-Uhren von dieſer Art zu Stande gebracht.

Die erſte, welche bereits im 90ſten Stück des Hannöverſchen Magazins von 1771 beſchrieben, iſt im verwichenen Sommer bey den Beobachtungen, die zu Findung der Länge und Breite dieſes Orts angeſtellet worden, durch ſehr viele Sonnenhöhen und Durchgänge der Sonne und Sterne genau unterſucht, und ihr Gang ſehr gleichförmig befunden.

Die zweyte hat noch mehrere Vollkommenheit erhalten, indem dabey ein Schlagwerk und der Datum-Zeiger befindlich, ohne daß alles dieſes den gleichförmigen Gang der Uhr unterbricht. Außer dieſem kann man die halben Secunden genau zählen, den Pendel auf halbe Secunden verlängern und verkürzen, ohne den Gang der Uhr zu unterbrechen, und das Aufziehen, ſo alle 8 Tage geſchiehet, hebet den Gang der Uhr nicht auf.

Sie iſt von ſo bequemer Größe, daß man ſie mit auf Reiſen nehmen, und ohne weitläuftige Verrichtung wieder in Gang bringen kann. Der Preis derſelben iſt ſehr leidlich, indem eine Uhr ohne Schlagwerk für 150 Rthlr. eine mit dem Schlagwerk aber für 200 Rthlr. gegeben wird.

Allen denen, welchen es um eine Uhr zu thun, die im ſtrengſten Verſtande gleichförmig gehet, und bequem im Gebrauch iſt, muß alſo dieſe Nachricht ſehr angenehm ſeyn.

Altona, den 29 Januar.

Heute wurde in dem hieſigen Chriſtianeo zur Feyer des 24ſten Geburtsfeſtes Sr. Majeſtät, unſers allergnädigſten Königs, von dem Herrn Profeſſor und Rector Ehlers eine öffentliche Rede in dem großen Hörſaal gehalten, zu deren Anhörung der Redner vorher alle Patrioten eingeladen hatte.

Von gelehrten Sachen.

Halle. Von den Betrachtungen über die Werke Gottes im Reiche der Natur und der Vorſehung, auf alle Tage des Jahrs, iſt nun bey Hemmerde der zweyte Band, welcher die 6 letztern Monate enthält, vollſtändig zu haben. Dieſer zweyte Band giebt dem erſten an Güte nichts nach. Der Verfaſſer ſorget für den Unterricht derjenigen Leſer, für die er, wie er gleich Anfangs gemeldet, vorzüglich geſchrieben, aufs beſte. Die Wahl ſeiner Materien, wozu ihm die Jahrszeit mehrentheils eine gute Gelegenheit gegeben, und der gute und deutliche Vortrag derſelben müſſen dieſe Betrachtungen allen denen ſchätzbar machen, welche die Größe Gottes und ſeine unendliche Güte aus den Werken deſſelben im Reiche der Natur und der Vorſehung wollen kennen lernen, um ſich dadurch zur Anbetung dieſes großen Herrn der Welt und zur dankbaren und freudigen Ausübung aller ihm ſchuldigen Pflichten zu ermuntern. An Büchern, welche hiezu auf eine, auch einem ungelehrten Leſer faßliche Art, Anleitung geben, haben wir eben keinen Ueberfluß; und es wäre zu wünſchen, daß Schriften dieſer Art die vielen ſchaalen Romane verdrängen möchten, die weder den Verſtand heller machen, noch das Herz beſſern. — Wir haben ſchon geſagt, daß die Jahrszeiten dem Verfaſſer oft Gelegenheit zur Wahl ſeiner Materie geben. So hendelt er z. E. im December von dem Nutzen des Holzes, von dem Urſprunge des Schnees und ſeiner verſchiedenen Geſtalten, von den Wintergewächſen, von der Kleidung der Thiere, von der Sorgfalt derſelben für ihren Winterunterhalt, von den Wohlthaten des Winters, von dem rauhen Winter-Regen, von der Wirkung der innern eingeſchloſſenen Luft, ꝛc. Bey den übrigen Monaten kommen eben ſolche lehrreiche und nützliche Betrachtungen vor, und die Mannichfaltigkeit derſelben ſchützet vor Ueberdruß, und unterhält den Leſer in ſeiner Aufmerkſamkeit.

(Die ſämmtlichen 12 Monate ſind allhier bey H. C. Grund am Fiſchmarkt, jeder Monat für 10 ßl. noch complet zu haben.)

Nachricht.

Heute wird bey Letztgedachtem, wie auch bey Vieweg und Matzdorf in Berlin, das 41ſte Stück der Wochenſchrift: De Plattdütſche, ausgegeben. Koſtet 1 ßl.

Da am 8ten Februar dieſes Jahrs in dieſer Stadt Wald-Dorfe zu Hanſtorp, auf dem ſogenannten Mühlenkampe allda, eine Quantität in Faden geſetztes friſches Büchen-Brennholz an die Meiſtbietenden in Cavelings öffentlich verkauft werden ſoll: Als hat man ſolches den Liebhabern hiemit bekannt machen wollen. Hamburg, den 29ſten Januar, 1773.

Von Gottes Gnaden Wir Paul, Kayſerl. Kronprinz, Thronfolger und Großfürſt aller Reußen, ꝛc. Erbe zu Norwegen, Herzog zu Schleswig, Holſtein, Stormarn und der Dithmarſchen, Graf zu Oldenburg und Delmenhorſt, ꝛc. ꝛc.

Fügen hiemit zu wiſſen, wasmaßen bey Uns die verwittwete Frau geheime Räthinn, Eliſabeth Henriette von Pechlin, gebohrne von Friccius-Schilden, cum Curatore, dem Königl. Dännemärkiſchen Kammerjunker, Hans Heinrich von Friccius-Schilden, auf Haſeldorf und Haſelau, ſowol für ſich, qua Creditricinn ihres verſtorbenen Ehegatten, als auch in mütterlicher Allerhöchſt confirmirter Tutel ihrer Kinder; ſodann Unſer Rittmeiſter, Peter Auguſt, imgleichen der Herzogl. Glücksburgiſche Kammerjunker, Johann Friderich, beyde Barons von Pechlin, und endlich Unſer geheime Legationsrath, Henning Friderich von Seelhorſt, als allerhöchſt beſtellter Vormund der nachgebliebenen annoch minderjährigen Kinder erſter Ehe des vorerwähnten Defuncti, Unſers weyl. wirklichen geheimen Raths und Conſeil-Miniſters, Herrn Detlev Philipp, Freyherrn von Pechlin, des St. Annen-Ordens Rittern, allerdemüthigſt und allerunterthänigſt angezeiget, wie ſie zur Berichtigung itztbemeldten ihres verſtorbenen reſp. Ehemannes, Vaters und Pupillen-Vaters Verlaſſenſchaft, welche ſie nicht anders, als cum beneficio legis & inventarii anzutreten geſonnen, eines öffentlichen Proclamatis, in Hinſicht aller derjenigen, welche einige Anſprüche daran zu haben vermeynen möchten, benöthiget, mit Bitte, Wir ihnen ſolches zu ertheilen geruhen wollen.

Wann Wir nun dem Geſuche Statt gegeben, und das gebetene Proclama nachſtehendermaßen zu Recht erkannt: Als mandiren und befehlen Wir hiemit aus hoher Landesfürſtl. Obrigkeitlicher Macht und Gewalt, auch von Gerichts- und Rechtswegen, allen und jeden, welche an des obbemeldeten Unſers weyl. geheimen Raths und Conſeil-Miniſters, Herrn Detlev Philipp, Freyherrn von Pechlin, Rittern, Verlaſſenſchaft irgend einige Anſprüche, ſie rühren her ex quocunque capite vel cauſa ſie immer wollen, zu haben vermeynen, daß dieſelben, und zwar die Einheimiſchen innerhalb ſechs, die Auswärtigen aber binnen zwölf Wochen a dato publicationis hujus Proclamatis ſich damit, & quidem ſub poena praecluſi & perpetui ſilentii, bey Unſerm Kanzeley-Rath und Kanzeley-Secretario Thomſen hieſelbſt angeben, die etwa in Händen habende Documenta, womit ſie ihre Praetenſiones zu beſtärken gedenken, originaliter bey demſelben produciren, und davon beglaubte Abſchriften ad Protocollum zurücklaſſen, die Auswärtigen auch zugleich einen Procuratorem ad Acta beſtellen ſollen, mit der ausdrücklichen Commination und Verwarnung, daß der- oder diejenigen, welche in der präfigirten Friſt ihre etwa habende Anſprüche und Forderungen nicht angeben, damit weiter nicht gehöret, ſondern gänzlich präcludiret, und ihnen itzt als dann, und dann als itzt, ein ewiges Stillſchweigen auferleget ſeyn ſolle. Wornach ein jeder, dem daran gelegen, ſich zu achten, und für Schaden zu hüten hat. Urkundlich unter Unſerm vorgedruckten Kanzeley-Inſiegel. Gegeben in Unſerer Stadt Kiel, den 23ſten December, 1772.

M. F. von Holmer. J. G. von Pfenningen.
(L. S.) E. H. Thomſen.

Bey der 32ſten Ziehung der Königl. Däniſchen privilegirten Zahlen-Lotterie zu Altona ſind aus dem Glücksrade gehoben worden: Nr. 60. 52. 21. 62. 59.

bey der 134ſten Mannheimer: 32. 88. 33. 9. 44.

Alle hiedurch in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene zum Theil ſehr anſehnliche Gewinne werden ſogleich prompt und ohne den mindeſten Abzug ausbezahlet.

Heute wird die 8te Darmſtädter, 38ſte Stralſunder und 52ſte Gothaer geſchloſſen.

Sowol zu dieſen, als allen andern hier gangbaren reellen Lottis kann ein jeder bis zur ſpäteſten Schlußzeit mit ſelbſtbeliebigen Billets in meinem General-Comtoir verſehen werden, und ſich der aufrichtigſten Bedienung verſichert halten.

Da die dritte Ausgabe des Vade Mecums nunmehro aus der Preſſe gekommen iſt, ſo ſind hievon Exemplare das Stück ungebunden für 1 Mkl. in meinem General-Comtoir zu haben. Hamburg, den 30ſten Januar, 1773. F. Karſtens, an der Börſe.

In dem allgemeinen General-Comtoir auf Kayſers-Hof in Hamburg werden folgende Lotterien geſchloſſen:

Sonnabends, den 30ſten Januar, die 52ſte Strelitzer, 52ſte Gothaer und 38ſte Stralſunder;
und künftige Woche:
Mittewochs, die 135ſte Mannheimer;
Freytags, die 28ſte Eutiner;
Sonnabends, die 8te Altenburger, und eine Menge anderer Lotterien.

Auch wird für das allgemeine General-Comtoir auf Kayſers-Hof nächſtens erſcheinen, und in demſelben zu haben ſeyn: Taſchen-Buch für die gangbaren Zahlen-Lotterien, worinnen ſich vorzüglich compendiös für die Herren Liebhaber der Lotterien befinden: die Altonaer, Copenhagener, Berliner, Hamburger, Mannheimer, Eutiner, Braunſchweiger, ꝛc. Da der Preis geringe ſeyn wird, ſo darf ſich dieſes bequeme Hand-Buch für Zahlen-Lotterien die beſte Aufnahme verſprechen. Mannes, auf Kayſers-Hof.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen CORRESPONDENTEN.

Anno 1773. (Am Dienſtage, den 9 März.) Num. 39.

Rom, den 15 Februar.

Da Jhro Königl. Hoheit, die Erzherzoginn von Oeſterreich, Chriſtina, Herzoginn von Sachſen-Teſchen, unter andern erhabenen Eigenſchaften, ſich vorzüglich in der Mahlerey hervorgethan haben, ſo iſt neulich von der hieſigen Akademie von St. Luca beſchloſſen worden, ſich bey dieſer Prinzeßinn die Gnade auszubitten, Sie zur Zierde dieſer Akademie, als ein Ehren-Mitglied aufnehmen zu dürfen. Jhro Königl. Hoheit haben ſolches nicht nur gnädig aufgenommen, ſondern auch dem hieſigen berühmten Profeſſor der Mahlerey, Herrn Marron, ein mit eigenen Händen verfertigtes Gemählde, welches eine Ausſicht in das Feld vorſtellet, überſchickt, um ſolches der Akademie zu überreichen.

Man ſuchet jetzt, auf Veranſtaltung des Hauſes Rezzonico, in der Peterskirche einen Platz zu dem koſtbaren Grabmaal aus, wohin die Aſche des verſtorbenen Pabſtes Clemens XIII. ſoll gebracht werden.

Se. Heiligkeit haben befohlen, daß dem Erzbiſchof von Bologna ein Breve überſchickt werde, in welchem ihm, wie man ſagt, Vollmacht gegeben wird, die Häuſer und Collegien der Jeſuiten, welche unter ſeiner Gerichtsbarkeit ſind, zu unterſuchen, und darüber zu verordnen, was ſeine Klugheit für gut befinden würde, auch diejenigen von dieſem Orden zu ſeculariſiren, die ſolches verlangen möchten.

Seit einigen Tagen iſt es hier außerordentlich kalt geweſen, wobey vieler Schnee gefallen, der aber nun bey erfolgter gelinderer Witterung geſchmolzen iſt, und die Tiber ſo angeſchwellet hat, daß ſie an verſchiedenen Orten aus ihrem Ufer getreten.

Ferrara, den 18 Februar.

Zu Anfange dieſes Monats wüthete in einigen Gegenden des Päbſtl. Gebiets ein Sturm, der viele traurige Wirkungen hinterlaſſen. An den Ufern von Sinigaglia hat man Segel, Taue, Maſten, ꝛc. von verſchiedenen Engliſchen und Holländiſchen Schiffen gefunden, und in dem bekannten Fichtenwalde bey Ravenna ſind mehr als 300 Bäume ausgeriſſen worden. Es iſt auch vieles Vieh umgekommen.

Genua, den 18 Februar.

Von Madrid wird gemeldet, daß der Engliſche Geſandte mit dem Spaniſchen Miniſterio öftere Conferenzen hält. Es gehen auch verſchiedene Couriers von da nach London und Paris ab. —

Livorno, den 19 Februar.

Am Montage ſegelte das Rußiſche Kriegsſchiff, Europa, von hier nach dem Archipelago ab. Der Admiral Spiritow, welcher ſich einige Monat in unſerer Stadt aufgehalten, iſt auf ſelbigem nach Paros zurückgegangen, um wieder das Commando über die Rußiſche Flotte zu übernehmen.

Mit einem in 10 Tagen von Maltha hier angekommenen Schiffe iſt die Nachricht beſtätiget worden, daß der Großmeiſter, D. Emanuel Pinto de Fonſeca, ein Portugieſe, daſelbſt am 25ſten des vergangenen Monats geſtorben ſey. Er war den 16ten May 1681 gebohren, und den 18ten Januar 1741 zum Großmeiſter erwählet worden. Sein Nachfolger iſt der Baili Ximenes, ein Spanier, der den 28ſten des gedachten Monats zum Großmeiſter erkohren wurde.

Venedig, den 20 Februar.

Die freye Einfuhr des Waizens in die Häven unſers Staats iſt von der Regierung bis auf den 11ten Junii dieſes Jahrs verlängert worden.

Florenz, den 20 Februar.

Der Großherzog hat den Herrn Jacob Nerli zum Kammerherrn ernannt.

Der Graf von Wildſeck, welcher von Neapolis hier zurückgekommen, um wieder nach Wien zu gehen, iſt von Sr. Königl. Hoheit mit Dero reich mit Brillanten beſetzten Portrait beſchenket worden.

Beſchluß der Nachrichten aus London, vom 26 Februar.

Am 23ſten waren die Proprietoren der Oſtindiſchen

Compagnie wiederum verſammelt, und es wurde mit 405 gegen 199 Stimmen der Vorſchlag, von der Regierung anderthalb Millionen Pf. Sterl. aufzunehmen, genehmiget.

Die Inſel St. Vincent und der Feldzug dahin haben in England viel Aufſehen gemacht. Es wird unſern Leſern nicht unangenehm ſeyn, etwas mehr von der Sache zu wiſſen. Folgendes iſt eine wahre Beſchreibung davon: "Die Inſel St. Vincent wurde am Ende des letzten Krieges von Frankreich an England abgetreten. Die Anzahl der Indianer auf dieſer Inſel, Männer, Weiber und Kinder zuſammengerechnet, iſt ungefähr 2000. Einige unter ihnen ſind gelbe Mohren, und das ſind die eigentlichen und alten Caribäer; die übrigen ſind ſchwarz. Vor 100 Jahren kamen ſie auf einem Engliſchen Schiff, als Africaniſche Sclaven, und waren nach Barbados beſtimmet. Das Schiff wurde an die Inſel St. Vincent verſchlagen; daſelbſt ſetzten ſich dieſe Mohren. Die gelben Einwohner ſind freundlich und furchtſam; die ſchwarzen aber grauſam, unwiſſend, gehen nackend, und leben ohne Geſetze in Faulheit und Müßiggang. Die Franzoſen ſandten eine Colonie von Martinique dahin, deren ungefähr 4000 ſeyn mochten. Weil die abgetretenen Inſeln als Kron-Land angeſehen werden, ſo kam der Befehl, die Ländereyen zu verkaufen, welches nicht geſchehen konnte, ohne das Land abzumeſſen. Dieſem widerſetzten ſich die Indianer, und ſie wollen bis dieſe Stunde von keinem Vergleich hören."

Ueber die Americaniſchen Angelegenheiten ſind 3 Raths-Verſammlungen gehalten, in welchen aber noch nichts Beſtimmtes beſchloſſen worden. Die meiſten Rathe bezeigen einen Widerwillen gegen das Verfahren wider die Indianer in St. Vincent. Die Umſtände der Colonien auf dem veſten Lande in America ſind auch von ſolcher Beſchaffenheit, daß eine Mäßigung zwiſchen Gelindigkeit und Schärfe erfordert wird. Die 3 Regimenter, ſo nun auf dem Marſch nach Portsmouth ſind, und dazu die gehörigen Transportſchiffe angeſchaffet worden, ſollen nur nach America gehen, 3 andere abzulöſen. Indeſſen iſt ein Expreſſer an den General Gage abgefertiget worden, welcher im Begriff war, America zu verlaſſen, und nach England zu kommen. Er erhält hiedurch Ordre, bis auf fernern Befehl bey der Armee zu bleiben.

Die Königl. Geſellſchaft der Wiſſenſchaften hält es für gut, neue Entdeckungen um den Nord-Pol zu machen. Dieſe Geſellſchaft hat ſich bey der Admiralität gemeldet, und gebeten, daß ein Schiff möchte ausgerüſtet werden, um einige gelehrte Leute auf dieſe Reiſe auszuſenden, welches bewilliget worden iſt.

Paris, den 1 März.

Mit einem am 20ſten des vorigen Monats von Turin abgefertigten außerordentlichen Courier iſt die Nachricht eingegangen, daß der König von Sardinien daſelbſt in der Nacht vom 19ten auf den 20ſten Februar, nach einer langwierigen Krankheit, geſtorben ſey. Carl Emanuel III. König von Sardinien, war den 27ſten April 1701 gebohren. Durch den Tod ſeines älteſten Bruders, des Prinzen von Piemont, ward er den 23ſten März 1715 nächſter Kronerbe, und durch die Abdankung ſeines Vaters, Victor Amadeus, den 3ten September 1730 König. Er hatte ſich dreymal verheirathet; 1722 mit der Prinzeßinn Anna Chriſtina Louiſe von Sulzbach; 1724 mit der Prinzeßinn Polyxene von Heſſen-Rheinfels, und 1737 mit der Prinzeßinn Eliſabeth Thereſia von Lotthringen.

Stockholm, den 27 Februar.

Aus Upſal iſt die Nachricht eingegangen, daß der Upländiſche Landshauptmann und Ritter vom Nordſtern-Orden, Freyherr Johann Funk, im 70ſten Jahre ſeines Alters an einem Schlagfluſſe geſtorben ſey.

Seit einigen Tagen iſt die Fahrt über das Aland-Haw bey eingefallener gelinden Witterung wieder hergeſtellet.

Wien, den 27 Februar.

Der General-Feldmarſchall-Lieutenant, Fürſt Poniatowsky, iſt von Linz in einer Sänfte hieher gebracht worden, und iſt noch ſehr krank.

Zu Laubach, in Crain, ſind den 13ten und 14ten dieſes einige ſtarke Erderſchütterungen verſpüret worden.

Den 21ſten iſt der jüngſte Prinz des Fürſten Johann Carl von Lichtenſtein im 3ten Jahre ſeines Alters an den Blattern geſtorben.

Lüttich, den 1 März.

Unſer Fürſt-Biſchof wollte neulich ein Mönchs-Kloſter ſeculariſiren, und fand von Seiten der Mönche Widerſpruch. Er wandte ſich hierauf zur Vermeidung aller Weitläuftigkeiten an den Kayſer, und nun haben 2 Chur-Maynziſche Räthe den Auftrag erhalten, die Sache zu unterſuchen. Vermuthlich werden die Mönche verlieren. Ueberhaupt dürften die Mönchs- und Nonnen-Klöſter noch vor Ausgang dieſes Jahrhunderts in Deutſchland ſehr dünne, oder wohl gar aufgehoben werden.

Frankfurt, den 2 März.

Den 23ſten vorigen Monats iſt die verwittwete Gräfinn zu Salm-Reiferſcheid-Dyk, Sabina Maria Joſepha, gebohrne Fürſtinn von Rubempre, im 59ſten Jahre Ihres Alters zu Dyk verſtorben.

Gotha, den 2 März.

Der Herzog hat zum Vortheil des Publicums in unſerer Stadt eine öffentliche Anatomie anlegen laſſen, und dem Rath und Leib-Medico, D. Grimm, die Aufſicht über dieſelbe ertheilet. Es ſind dabey ſolche Anſtalten vorgekehrt worden, daß es nicht an Leichen fehlen wird. Die Demonſtrationen ſelbſt haben bereits ſeit einiger Zeit ihren Anfang genommen.

Berlin, den 5 März.

Der Erbprinz von Braunſchweig iſt vor einigen Tagen von Potsdam über Magdeburg nach Halberſtadt gereiſet.

Der bisher bey der Magdeburgiſchen Kammer geſtandene Kriegs- und Domainenrath Beyer iſt von dem Könige zum geheimen Kriegsrath in Seinem Cabinet ernannt worden.

Am verwichenen Bußtage verrichtete der Prediger Oelrich in der Dorotheenſtädtiſchen Kirche allhier die Taufhandlung eines von ihm in der chriſtlichen Religion unterrichteten bisherigen Jüdiſchen Lehrers, Levin Joſeph genannt. Er iſt eines Mähriſchen Rabinen Sohn, 33 Jahr alt, und erhielt die Namen Chriſtian Heinrich Ferdinand Friedrich Neuſtadt. Die Königinn und die Königl. Prinzeßinnen haben die Taufzeugen-Stellen dabey vertreten laſſen.

In unſern Buchläden wird itzt verkauft: Lettre hiſtorique et politique d'un Gentilhomme Polonois addreſſée à ſon ami à l'occaſion des obſervations qui ont paru au mois de Janvier ſur les declarations des Cours de Vienne, Petersbourg et Berlin, au ſujet du demembrement de la Pologne.

Niederelbe, vom 8 März.

Die letzten Briefe von Copenhagen haben noch die Nachricht mitgebracht, daß Se. Majeſtät den Legations-Rath Sturz zum Regierungsrath bey der Oldenburgiſchen Regierung cum voto und einem anſehnlichen Gehalt ernannt haben.

Zu Paris hat jemand angekündiget, er hätte einen Affen mitgebracht, der allerhand ſchöne Menuetten auf einem Inſtrument ſpielen könnte. Das haben die Leute geglaubt; man iſt gekommen, und jedermann hat die Geſchicklichkeit des Affen bewundert, der mit aller Artigkeit eines Virtuoſen das Inſtrument geſpielet. In allen Geſellſchaften iſt von dem geſchickten Affen geredet worden; endlich iſt ein Muſicus hingegangen, dem die Sache verdächtig vorgekommen; er hat einige Nüſſe mitgenommen, und dem Affen eine davon hingeworfen, der gleich darnach gelaufen, und ſiehe da! das Inſtrument hat von ſelbſt fortgeſpielt, ohne daß der Affe wäre dabey geblieben: wodurch denn der Betrug entdeckt worden, daß es ein mechaniſches Inſtrument geweſen, das von ſich ſelbſt gewiſſe Arien fortgeſpielet, wenn es einen Druck zum Anfang erhalten hatte.

Hamburg, den 8 März.

Folgender Aufſatz, welchen wir der Gütigkeit unſers berühmten Herrn Doctor und erſten Stadt-Phyſici Bolten zu danken haben, wird über die in unſerm vorigen Blatte gemeldete Nachricht von der Krankheit eines hieſigen Comtoir-Bedienten mehr Licht verbreiten:

“Den 6ten Februar dieſes Jahres iſt J. L. A. M. ein ſonſt geſunder und vollblütiger Menſch von 20 Jahren, des Abends etwas unluſtig geworden, nachdem er den Mittag mit Mehlklöſen ſich recht gut geſättiget hatte. An dem folgenden Morgen aber fand man ihn in ſeinem Bette ſinnlos, ſteif und erſtarret, und in dieſen Umſtänden hat man ihn aus dem Hauſe ſeines Brodtherrns zu ſeinen hier wohnenden Anverwandten gebracht, bey denen er auch noch iſt, und mit aller möglichen Pflege und Aufſicht bedienet wird. Herr Färber, ein zu ihm geforderter geſchickter Wundarzt, hat ihm ſofort die Ader am Arme geöffnet, und dieſe Oeffnung nach zween Tagen wiederholet: allein, obgleich das Blut ſehr dick geweſen, ſonſt aber gut zu ſeyn geſchienen, ſo iſt doch nicht die geringſte Veränderung nach der Aderläſſe erfolget; daher der Kranke am fünften Tage ſeiner Krankheit meiner Vorſorge anvertrauet worden iſt, und ich traf ihn in folgenden Umſtänden an: Er lag mit geſchloſſenen Augen und etwas geöffnetem Munde auf dem Rücken, er holete frey Athem, er hatte eine beynahe natürliche rothe Farbe im Geſichte, und dennoch hatte dieſes ein finſteres und äußerſt betäubtes oder verſtandloſes Anſehen; ſein Puls war langſam, und ein wenig hart oder voll; die Wärme des Körpers war wie die eines geſunden Menſchen; ſeine Gliedmaßen waren zwar nicht mehr ganz unbeweglich, jedoch mehr ſteif, als biegſam; ſeinen Mund konnte man weder ſchließen, noch öffnen, ſondern dieſes letzte mußte durch die Hülfe eines Spatels geſchehen, und die geſchloſſenen Augenlieder konnte man zwar von einander bringen, alsdenn aber drehete ſich der Augapfel ſo ſehr in die Höhe, daß man den Augenſtern nicht ſehen konnte. Die Aderläſſe noch einmal zu wiederholen, hielte ich nicht rathſam zu ſeyn, weil ihm in denen beyden vorgenommenen wenigſtens 2 Pfund Blut waren abgezapfet worden; ich verordnete ihm daher nur eine Mixtur, 2 Spaniſche Fliegenpflaſter an die Waden zu legen, und ein ſcharfes Kliſtier. Die erſtere konnte nur mühſam gebraucht werden; die letzteren Verordnungen aber thaten ihre gehörigen Wirkungen, das Kliſtier jedoch ein wenig langſam. Dem ungeachtet, und obgleich die Spaniſchen Fliegenpflaſter ſtets erneuert, und die Kliſtiere um den dritten oder vierten Tag geſetzet wurden, blieb der Kranke in der Betäubung, ſchwitzete abwechſelnd ungemein ſtark, gab keine Zeichen des Bewußtſeyns von ſich, auch nicht einmal bey der durch die Kliſtiere erzwungenen Oeffnung des Leibes, oder wenn man ihm etwas in den Mund goß, welches faſt allezeit langſam niedergeſchlucket wurde, und ſein Zuſtand hat mit dem eines ſchlafenden Menſchen ungemein viele Aehnlichkeit, welcher überaus ſelten durch einige Unruhe, oder geäußerte Spuren der Empfindlichkeit unterbrochen wird. Beynahe gänzlich unverändert iſt derſelbe auch bis den 21ſten Tag geblieben, da ſein Geſicht heiterer ward, und ſeine Zunge anfieng, ſich von einer dicken ſchwarzen Rinde zu reinigen; dahero ich ihm ein Paar neue Spaniſche Fliegenpflaſter hinter die Ohren legen ließ, ungeachtet die alten noch ſtark eiterten. Auch dieſe hatten große Blaſen gezogen, und wurden dem Kranken ſo empfindlich, daß die Berührung der von der Oberhaut entblößeten Stellen mit dem Finger ihm die Thränen aus den Augen gepreſſet hat. Seit dieſer Zeit ſcheint die Empfindlichkeit ſich in der That gemehret zu haben: denn er verzucket das Geſicht, wenn er mit kaltem Waſſer beſprützet wird; er hat verſchiedenemal genieſet, nachdem ich ihm ein wenig Schnupftoback vor die Naſe geſtreuet; eine ihm eingegebene Abführung hat zweymal gewirket, und es läßt ſogar, er merke, oder höre es, wenn man ihm Arzeneyen reichen will, und dennoch iſt er gegen alles Zureden taub; ſein in die Höhe gerichteter Arm bleibet unbeweglich ſtehen, bis man ihn endlich anſtößet, und alsdenn fällt er wie ein lebloſer Körper nieder; er ſpricht kein Wort, nur ein einzigesmal hat man geglaubt, er wolle Nein antworten, und einmal hat man auch wahrgenommen, daß er gelächelt hat; ſonſt beobachtet man noch, daß er bisweilen mit einigem Geräuſche Athem holet, als wenn er ſchnarchte, und alle Nahrung, die er genießet, beſtehet in ein wenig Brühe, welche ihm eingeflößet wird. Heute, da ich dieſes ſchreibe, iſt der 30ſte Tag der Krankheit dieſes angeblichen Schläfers, deren völliges Ende ich erwarten wollte, ehe ich von derſelben einen Bericht bekannt zu machen gedachte. Allein, da ſie, gegen meinen Wunſch und Willen, die Geſchichte der ganzen Stadt geworden iſt, welche man täglich mit falſchen Zuſätzen vermehret, und ihre Beurtheilung, wo nicht gar ungereimt und lieblos, doch insgemein ſehr ſchaal ausfällt, ſo habe ich mich entſchließen müſſen, die allgemeine Neugierde mit einer unvollſtändigen Nachricht vorläufig zu befriedigen. Bey dieſer führe ich zugleich an, daß der Mutterbruder dieſes jungen wohlgeſitteten Menſchen ehedem einen faſt ähnlichen Zufall gehabt hat; daß er ſelbſt in dem vorigen Jahr vor der Mitte des Julii-Monats ſteif, ſprach- und dem Anſcheine nach ſinnlos geweſen iſt, welcher Zuſtand damals nur 3 Tage gedauert, aber eine Blödſinnigkeit nachgelaſſen hat, von welcher er erſt auf dem Lande, nach einem zufälligen Erbrechen, und einem tiefen Schlafe von 5 Tagen, in dem Anfange des Septembermonates ſich plötzlich wieder erholet, und gänzlich hergeſtellet worden iſt; daß er ſich alles, was man, um ihn aufzuwecken, damals mit ihm in den 3 erſten Tagen vorgenommen, deutlich erinnert, und bezeuget habe, die Kliſtire wären ihm inſonderheit ſo empfindlich geweſen, als wenn ihm ein brennendes Feuer wäre in die Gedärme gebracht worden, wobey er ſein Unvermögen, auch nur das geringſte Zeichen ſeines Schmerzens von ſich zu geben, ſehr gefühlet hätte; und endlich, daß er bey einer Handlung iſt, welche Apothekerwaaren führet, daß er große Luſt zum Leſen, und ſolche mit ſeinen Geſchäfften in einiger Verbindung ſeyende Bücher gerne geleſen hat, welche vieles Nachdenken erfordern, und die Einbildungskraft ſehr beſchäfftigen.

Den Namen dieſer Krankheit kann ich nicht nennen, weil ſie eigentlich zu reden ihrer Seltenheit wegen noch keinen hat. Zu der Claſſe der Schlafſucht ſcheint ſie zwar zu gehören, von der wirklichen Schlafſucht und ihren bekannten Arten aber doch verſchieden zu ſeyn. Eine wahre Starrſucht iſt ſie auch nicht: denn die Dauer der Anfälle derſelben iſt kürzer, und man erwecket die Starrſüchtigen noch ſo ziemlich leicht, wenn ſie anfangen, empfindlich zu werden; dahingegen in dieſem Vorfalle die Reizbarkeit, die Empfindlichkeit, und vermuthlich das Bewußtſeyn auch, nicht fehlen. Verwandt ſind ſie jedoch alle 3 mit einander, und ſie haben ohne Zweifel insgeſammt einen unnatürlichen Zuſtand des Gehirns zum Grunde, der gewiſſe Nerven an dem Orte ihres Urſprunges drücket, wodurch dergleichen wunderbare uns unbegreifliche und unerklärliche Erſcheinungen in dem lebenden Menſchen hervorgebracht werden.

Wie das Ende dieſer Betäubung und der beynahe allgemeinen Lähmung der Muskeln, welche mit ihr vergeſellſchaftet iſt, ſeyn, und wann es erfolgen werde, weiß ich nicht: denn man hat Exempel, daß dergleichen Kranke über 3 Monate in einem und eben demſelben Zuſtande geblieben, und dem ungeachtet wieder geneſen ſind, es ſey denn, daß eine harte, unverſtändige oder gar zu geſchäfftige Behandlung derſelben den noch übrigen Reſt ihres Lebens verſchleudert hätte; es endige ſich ſolche aber, wie ſie wolle, ſo werde ich davon die öffentliche Anzeige zu thun nicht ermangeln.” Hamburg, den 8ten März, 1773.

J. F. Bolten,
M. D. und Stadtphyſicus.

Von gelehrten Sachen.

Der März. Eine Ode.

Komm, holder Lenz, die wartende Natur
Mit geiſtgem Hauch belebend zu erquicken.
Soll ew'ger Schnee, Gebürge, Wald und Flur,
Der mildern Luft ſtets widerſtehend, drücken?

Der Winter herrſcht noch im beeiſten Thal,
Und ſchüttelt oft ſein brauſendes Gefieder,
Verſcheucht den Weſt, und Phöbus milder Strahl
Fällt kraftlos auf erſtorbne Auen nieder.

Erſchrocken hüpft ein leicht gefiedert Heer
Von Fremdlingen in den entlaubten Hecken;
Noch findet es den Hayn von Schatten leer,
Und ſucht umſonſt ſich ſchüchtern zu verſtecken.

Doch die, die nur den lauen Nächten ſingt,
Schweigt lauſchend, und erwartet beſſre Tage;
Sie ſpart, bis ihr der May die Schatten bringt
Zu künft'ger Luſt, die nächtlich ſüße Klage.

So ſchweigt und horcht ein ächter Muſenſohn,
Er tändelt nicht zu früh auf ſchwachen Saiten:
Dann ſchallt ſein Spiel, wann ſchon den Meiſterton
Natur und Kunſt zu ſicherm Ruhm begleiten.

Bey H. C. Grund am Fiſchmarkt ſind zu haben: 1) Nutzbares, galantes und curieuſes Frauenzimmer-Lexicon, worinn alles, was ein Frauenzimmer in der Hauswirthſchaft, Kochkunſt, Zuckerbeckerey, Kellerey, in andern weiblichen Arbeiten, ingleichen zur Erleichterung ihrer Lectüre zu wiſſen nöthig hat, erkläret wird; nebſt einem Anhange von Küchenzetteln und Riſſen zu Tafel-Aufſätzen. Dritte Auflage. 15 Mk. 2) Die Königl. Preußiſche Staatsſchrift: Beweiſe und Vertheidigung der Rechte des Königs auf den Haven und Zoll der Weichſel. 12 ßl. 3) Lettre hiſtorique et politique d'un Gentilhomme Polonois addreſſée à ſon Ami à l'Occaſion des Obſervations qui ont paru au Mois de Jauvier ſur les Declarations des Cours de Vienne, Petersbourg et Berlin au Sujet du Demembrement de la Pologne. 8 ßl. 4) Schreiben eines Freundes in Berlin an ſeinen Freund im Haag. 4 ßl. 5) Garſaults Unterricht für Liebhaber der Pferde und Reuter. Mit 7 Kupfertafeln. 1 Mk. 6) Regeln für unerfahrne Reuter. 4 ßl.

Die General-Einnahme der Zahlen-Lotterien auf Kayſers-Hof in Hamburg, welche, wie gewöhnlich, Vormittags von 8 bis 2 Uhr, und Nachmittags von 3 bis 9 Uhr offen iſt, wird die Liſten einiger Zahlen-Lotterien folgendergeſtalt ſchließen und abſchicken:

Heute, den 9ten März, der 28ſten Braunſchweiger;
Mittewochs, den 10ten dieſes, der 53ſten Anſpacher, 20ſten Caſſeler und 101ſten Würzburger;
Donnerſtags, den 11ten dieſes, der 34ſten Altonaer, (am Ziehungstage)
Freytags, den 12ten dieſes, der 60ſten Coblenzer und 67ſten Maynzer;
Sonnabends, den 13ten dieſes, der 54ſten Gothaer, 40ſten Stralſunder und 55ſten Strelitzer.

Auch wird in dem General-Comtoir die Lotto-Controlle aller in Hamburg gangbaren Zahlen-Lotterien, nebſt einer General-Tabelle, wie oft jede Zahl in allen dieſen Lotterien aus dem Glücksrade gezogen worden, beyde zu 10 ßl. verkauft.

Heuſer.

Nachdem die 20ſte Ziehung der Hochfürſtl. Heſſen-Caſſeliſchen gnädigſt garantirten Zahlen-Lotterie auf den 17ten März vor ſich gehen wird, ſo belieben die Herren Collecteurs ihre Schlußliſten auf Original-Billets den 10ten März zu verabſenden. Sichere Perſonen, ſo von dieſer ſoliden Lotterie annoch Collecturen übernehmen wollen, gelieben ſich directe nach Caſſel, oder bey mir allhier zu melden, da ich ſie denn auch mit allen dazu nöthigen Lotto-Litteralien verſehen kann. Hamburg, den 8ten März, 1773.

W. B. Holländer,
Hochfürſtl. Heſſen-Caſſeliſcher Hof-Factor und
General-Receveur des daſigen Lotto.

Da der Jude M. S. Oppenheimer in dem 37ſten Stück des Wandsbecker-Bothen ein Avertiſſement einrücken laſſen, wodurch ſich gleichwol niemand, der ihn kennet, wird irre machen laſſen; ſo zeigt man gegenſeitig an, daß dieſer Jude bereits bey Ihro Wohlweisheiten, Herrn Luis, zur Auslieferung ſeiner Vollmacht eingeklaget, und warnet das Publicum, fernerhin keine Einſätze bey ihm zu machen, indem ſeine Billette als betrügeriſche anzuſehen, und die General-Direction auf keine Weiſe dafür einſtehet. Gleichfalls wird man einem jeden angeſetzten Ober-Collecteur, der von obbenanntem Juden, als Unter-Einnehmer, Liſten annimmt, worauf man, ſo viel möglich, Acht haben wird, die Vollmacht abfordern, und daß es geſchehen, in den Zeitungen bekannt machen laſſen.

General-Direction der Königl. Schwediſchen
privilegirten Zahlen-Lotterie.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung

Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen CORRESPONDENTEN.

Anno 1773. (Am Mittewochen, den 10 März.) Num. 40.

London, den 2 März.

In den beyden Parlementshäuſern iſt nichts von einiger Wichtigkeit unterſuchet worden; nur hat das Unterhaus beſchloſſen, die Miliz zu kleiden, und der Königinn eine Glückwunſchungs-Addreſſe zu überreichen.

Nach vielen Verſammlungen der Glieder der Oſtindiſchen Compagnie, und nach vielem Diſputiren unter denſelben, iſt endlich die Sache den 25ſten Februar zu folgendem Entſchluß gekommen: 1) Daß das Parlement um ein Darlehn von 1500000 Pf. Sterl. aus der Schatzkammer, und 2) um die zollfreye Ausfuhr des Thees nach America, und nach andern Europäiſchen Ländern überhaupt erſuchet werde, mit dem Verſprechen, ſo viel Thee in England zu behalten, als der Nation auf 18 Monat nöthig ware; auch daß man 3) verſpräche, keinen größern Dividenten zu machen, als 6 pr. Ct. ſo lange, bis die anderthalb Millionen wieder zurückbezahlet wären, auch nach ſolcher Zeit den Dividenten 8 pr. Ct. nicht überſteigen zu laſſen, und was übrig bliebe an Geld, dahin anzuwenden, die Obligationsſchulden bis auf 1 Million abzubezahlen; 4) dem Parlement alle Jahre die Rechnungen der Compagnie vorzulegen, ſowol von ihren Einnahmen, als Ausgaben, nebſt ihren Verkauf-Rechnungen; 5) allen Ueberſchuß in folgenden Zeiten mit der Schatzkammer (d. i. mit dem Publico) zu theilen. Der morgende Tag iſt angeſetzet, dieſe Dinge dem Unterhauſe vorzulegen. Ueber die 3 letzten Punkte iſt ſehr diſputirt worden. Der Herzog von Richmond, welcher ein Glied dieſer Compagnie iſt, ſprach ſehr viel dagegen, und ſagte, daß man inskünftige keine Directoren mehr haben würde, ſondern das Parlement würde alles dirigiren. Im Votiren aber, welches hier allezeit durch Ballottiren geſchiehet, (d. i. durch ſchwarze und weiße kleine Kugeln) kamen die meiſten Stimmen für den gemeldeten Entſchluß.

Geſtern, den 1ſten März, war St. Davids-Tag, welcher bey Hofe und unter den Landskindern von Wallis feyerlich begangen wird. An dieſem Tage haben die Einwohner von Wallis in alten Zeiten einen großen Sieg wider die Römer erfochten. Es ſtritten in ſolcher Schlacht Männer und Weiber; weil ſie aber kein Feldzeichen hatten, und ein großes Feld mit Lauch vor ſich ſahen, bedienten ſie ſich des Lauchs anſtatt eines Feldzeichens. Die Männer ſteckten einen Lauch auf den Hut, und die Weiber an die Bruſt, welches ſie noch bis auf dieſe Stunde an dem St. Davids-Tage thun. Der König, die Königinn, der Prinz von Wallis, und alle Edelleute dieſes Fürſtenthums, thun eben dieſes zu Ehren des Tages. Es war eine große Aufwartung bey Hofe, und die Ritter der verſchiedenen Orden erſchienen in ihrem Ordenshabit. Es iſt gewöhnlich, daß die hieſigen Einwohner, die aus Wallis gebürtig ſind, an dieſem Tage dem Prinzen von Wallis ihre Aufwartung machen, und er giebt ihnen allezeit 100 Pf. Sterl. zur Unterhaltung ihrer Schulen. Nachher gehen ſie in Proceßion nach der Kirche, und hören eine Predigt in ihrer Sprache. Dieſe iſt geſtern von dem Biſchof von Cheſter gehalten worden. Alsdenn theilen ſie ſich in 2 Theile. Die von Nord-Wallis gehen zuſammen, und halten eine Gaſterey, und die von Süd-Wallis auch. Dabey machen ſie eine Collecte für ihre Armen. Geſtern haben ſie 500 Pf. Sterl. unter ſich geſammelt. Da ſie dieſesmal nach St. James kamen, dem Prinzen von Wallis ihre Aufwartung zu machen, wurde ihnen angedeutet, daß ſie den Prinzen nicht ſprechen könnten; es wurden ihnen aber die 100 Pf. Sterl. gereichet. Der Prinz iſt wohl auf, und machte geſtern eine Promenade zu Pferde.

Man vernimmt von Boſton, der Hauptſtadt in Neu-England, daß ſich alle Einwohner daſelbſt bewaffnet haben. Sie geben vor, daß die Soldaten alle Grenzen gegen die Einwohner überſchreiten, und es nöthig machen, ſich gegen ſie zu bewaffnen, um auf den nöthigen Fall ſich ſelbſt vertheidigen zu können. Es iſt hier kein Geheimniß, daß etliche Regimenter nach America beordert ſind, und ſie führen viele Ammunition mit ſich. Auch iſt eine Artillerie-Compagnie von Wolwich dahin beſtimmt.

In Jamaica iſt ein ſtarkes Erdbeben geweſen, doch wird nichts von einigem Schaden, ſo dadurch verurſachet worden, gemeldet. An die Stelle des verſtorbenen Gouverneurs Trelawney in Jamaica, iſt Herr Montague, Gouverneur von Süd-Carolina, gekommen; dieſem folgt Lord Campbell, und dieſem Herr Legge in dem Gouvernement von Halifax.

Eine von unſern Abend-Zeitungen ſaget, daß in der Inſel St. Vincent ein Treffen vorgefallen ſey, zwiſchen den Engliſchen Truppen und den Carribbiſchen Indianern, in welchem die Engländer den Kürzern gezogen, und auf 100 Mann verlohren haben; desgleichen, daß ungefähr 6 bis 700 Mann der Engliſchen Soldaten gefährlich krank lägen, ſo daß an ihrem Aufkommen gezweifelt würde. — Man weiß aber, daß bey gegenwärtiger Zeit alle ſolche Nachrichten verdächtig ſind, und eben ſowol erdichtet, als wahr ſeyn können.

Die Händel in Pohlen beſchäfftigen das Engliſche Miniſterium nicht weiter, als ſoferne ſie die Freyheit der Handlung betreffen. Der Preußiſche Miniſter, Graf Malzahn, erhält viele Couriers von ſeinem Hofe, und iſt öfters in Unterredung mit dem Staats-Secretaire, Grafen von Rochford. Man will Nachricht haben, daß 7 Schiffe von der Linie zu Barcellona bereit liegen, als eine Obſervations-Flotte nach der Levante zu ſegeln.

Der Name des jungen Prinzen iſt Auguſt Friedrich, und die Taufzeugen waren der Herzog von Sachſen-Gotha, der Prinz Georg von Mecklenburg, und die Prinzeßinn Eliſabeth von Heſſen-Caſſel.

Paris, den 2 März.

Von Toulon wird gemeldet, daß daſelbſt 8 Kriegsſchiffe und einige Fregatten ausgerüſtet werden, die, dem Vernehmen nach, zur Uebung der Seeleute beſtimmt ſind.

Die General-Pächter brauchen nun die genauen Erläuterungen nicht zu geben, welche der General-Controlleur von ihnen verlangt hatte.

Herr Rippert von Monteiar, General-Procureur des Parlements von Aix, ein ſehr gelehrter und beredter Mann, iſt in ſeinem Exilio geſtorben.

In Briefen von Neapolis wird die Aufhebung des Jeſuiter-Ordens als eine gewiſſe Sache gemeldet.

Man ſagt, daß die Regimenter von la Mark und von Royal Baviere Befehl erhalten haben, nach Dünkirchen zu marſchiren.

Warſchau, den 27 Februar.

Von dem Fortgange der Unterhandlungen auf dem Friedenscongreß zu Buchareſt wird verſchieden geſprochen. Die meiſten glauben, der Waffenſtillſtand werde noch verlängert werden.

Aus Crakau wird gemeldet, daß die Gemahlinn des in Kayſerl. Königl Dienſten ſtehenden Generals, Fürſten Poniatowsky, daſelbſt angekommen, und ihre Reiſe in aller Geſchwindigkeit weiter fortſetzen wollen.

Von den Oeſterreichern werden jetzt keine Pferde, ohne ſtarken Zoll, aus dem Lande gelaſſen.

Dieſer Tagen ſind hier die Gemahlinn des Rußiſchen Geſandten, imgleichen der Hofſchatzmeiſter von Litthauen, von Tyſſenhauſen, und der Oeſterreichiſche General von Richecourt angekommen; dagegen ſind der Biſchof von Cujavien, Oſtorowsky, der Caſtellan von Polock, Brzoſtowsky, der Caſtellan von Brzeck, Kruszewsky, der Caſtellan von Przemieck, Gurawsky, und der Litthauiſche Großfeld-Notarius Plater, nach genommenen Urlaub von dem Könige, von hier abgereiſet.

Copenhagen, den 6 März.

Am Dienſtage ſpeiſeten die Königl. Herrſchaften des Mittags auf dem Schloſſe Friedrichsberg, und beſuchten des Abends die Franzöſiſche Comödie. Am Mittewochen hielten Ihro Königl. Hoheit, die Prinzeßinn Charlotta Amalia, Ihre Communion-Andacht in Dero Cabinet, wobey der erſte Däniſche Hofprediger, Herr Quiſt, das Sacrament adminiſtrirte.

Vorgeſtern wurde das höchſte Gericht zum erſtenmal für dieſes Jahr geöffnet. Se. Majeſtät präſidirten in demſelben in höchſter Perſon. Die Aſſeſſores waren folgende:

Zur rechten Seite des Throns ſaßen:

Der Staatsminiſter, Graf von Thott; der geheime Conferenzrath, Graf von Knuth; der geheime Rath, Baron Juel Wind; der Conferenzrath Braem; der Conferenzrath Luxdorff; der Staatsrath Suhm; der Staatsrath Hoppe; der Staatsrath Reiche; der Staats-Rath Sevel; der Staatsrath Ancherſen; der Aſſeſſor Treſcow; der General-Auditeur Bornemann; der Aſſeſſor Colbiörnſen.

Zur linken Seite des Throns ſaßen:

Der geheime Conferenzrath Reventlow; der Staats-Miniſter, Schack-Rathlow; der Kammerherr, Baron Knuth; der Conferenzrath Stampe; der Conferenzrath Hielmſtierne; der Staatsrath, Kofoed Ancher; der Staatsrath, Brink Seidelin; der Staatsrath Cordtſen; der Staatsrath Koren; der Juſtizrath Borch; der Aſſeſſor Debes; der Kammerjunker Juel.

Die Secretairs waren: Der Secretair Rönnemann; der Aſſeſſor Holtermann, und der Secretair Fedderſen.

Die Advocaten: Der Procurator Uldahl, als Citans, und der Kammer-Advocat Bang, als Citatus.

Se. Königl. Hoheit, der Kronprinz, befanden ſich in dem nächſten Gemache, und ſahen durch die Fenſter in demſelben der Eröffnung des höchſten Gerichts zu.

Geſtern Nachmittag war Cour bey Hofe, und des Abends wohnten Se. Majeſtät, der König, in Begleitung des Erbprinzen Friedrichs, der Däniſchen Comödie bey.

Die Kriegsſchiffe, Neptunus und Island, haben vorgeſtern, der Nordiſche Löwe geſtern, und der Kronprinz heute auf die Rheede ausgeleget; imgleichen die Bombardier-Galliote, der Mannhafte, welche als Wachtſchiff auf der hieſigen Rheede liegen bleibt. Heute iſt eine neue Fregatte vom Stapel gelaufen.

Se. Excellenz, der geheime Rath, Graf von Moltke, ſind am Dienſtage Abend von Dero Grafſchaft Bregentved hier angekommen, und deſſelben Sohn, der General, Graf Caſpar Moltke, nebſt ſeiner Schweſter, der Frau Gräfinn von Wedel, von Bregentved nach Fühnen abgereiſet.

Der berühmte Däniſche Schauſpieler Londemann iſt am Mittewochen im 56ſten Jahre ſeines Alters geſtorben. So leicht dürfte die Däniſche Bühne ſeines gleichen nicht wieder bekommen, und iſt daher ſein Tod deſto unangenehmer für die Freunde des Theaters.

Nunmehro iſt die neue Einrichtung der Däniſchen Kanzeley von Sr. Majeſtät approbiret, und werden nun an die neuen Bedienten derſelben die Beſtallungs-Ordres ausgefertiget. Wir haben zwar noch nicht den Einrichtungs-Plan geſehen; wir können aber davon ſo viel Zuverläßiges ſagen, daß 1) Se. Excellenz, der Staatsrath, Graf von Thott, Referendeur bey Sr. Königl. Majeſtät, für die Däniſche Kanzeley bleibe; 2) daß der Conferenzrath Stampe Ober-Procureur; der Conferenzrath

Lürdorf, der Conferenzrath Graah, und der Staatsrath Aagaard Deputirte; der erſte bey den Juſtiz= und der letzte bey den Gratial=Sachen; der Juſtiz=Aſſeſſor im höchſten Gericht, Borch, und der Aſſeſſor im Hof= und Stadt=Gericht, Sklow, Expeditions=Secretairs; der Kanzeleyrath Stampe aber Caßirer bey der Sportel=Caſſe geworden; und daß ferner künftighin in einem jeden Comtoir nur ein Kanzelliſt ſeyn, die übrigen aber Copiiſten genannt werden ſollen. Das Kanzeley=Archiv bleibet ohne Veränderung wie zeithero ſtehen.

Eine Schwediſche Staſette iſt von Hamburg nach Stockholm, und eine andere von Altona hieher, Corſör paßiret. Sonſt ſpricht man von einem Courier, welcher aus Petersburg hier angekommen ſeyn, und wichtige Depeſchen mitgebracht haben ſoll.

Vorgeſtern iſt der, der Stadt Corſör zugehörige Grönlandsfahrer, von Corſör auf den Wallfiſchfang abgeſegelt.

Haag, den 6 März.

Die Generalſtaaten haben den 3ten dieſes von Ihrem Conſul aus Marocco die ſichere Nachricht erhalten, daß der Friede mit dem Kayſer von Marocco auf den Fuß des alten Tractats wieder hergeſtellet ſey.

Uetrecht, den 6 März.

Der Prinz von Heſſen=Caſſel, Holländiſcher General=Major von der Cavallerie, und der Prinz von Naſſau=Weilburg, Holländiſcher General von der Infanterie, ſind durch dieſe Stadt nach dem Haag gereiſet.

Der berühmte Herr Banks, welcher mit dem Herrn Solander die Reiſe um die Welt gemacht hat, iſt von London hier angekommen.

Niederelbe, den 9 März.

Folgender Bericht von Jaffa verdient noch geleſen zu werden, obgleich dieſer Ort, wie bereits gemeldet worden, ſich endlich an Aly Bey und Cheik Daher ergeben müſſen.

Jaffa, den 24ſten October.

“Die Belagerung dieſer Stadt würde eben ſo viel Aufſehens machen, als die Belagerung von Ptolomais (St. Jean d’Acre) unter dem Sultan Saladin, wenn die Belagerer und Belagerten ſolche anſehnliche Perſonen wären. als diejenigen, welche ſich damals aus allen Theilen von Europa bey dieſer letztgedachten Stadt verſammelt fanden. Jaffa, ein ſchlecht beveſtigter und wenig volkreicher Ort, hält ſeit langer Zeit die vereinigte Macht des alten großen morgenländiſchen Kriegers, Cheik Daher und des berühmten Aly Bey zurück. Der Bruder des Pacha von Naplouſe hat daſelbſt das Commando. Die Einwohner, welche von dem Cadhi regieret werden, dem es bekannt iſt, daß er durch die Uebergabe der Stadt ſeinen Kopf verlieret, fahren fort, ſich mit einer Hartnäckigkeit zu vertheidigen, die faſt ohne Beyſpiel iſt. Die Verzweifelung macht ihren Muth größer, und die Feinde werden ſie nur bloß durch den Hunger zur Uebergabe zwingen können. Dieſe braven Leute ſind dieſer Noth nahe, und ſchon ſeit einiger Zeit haben ſie Mangel an Lebensmitteln gehabt. Der Gerſten iſt völlig aufgezehret, und man muß den Pferden jetzt das Korn geben, womit ſonſt die Kameele gefüttert werden. Und auch hievon iſt nur noch auf 3 Tage Vorrath. Die Griechen, Armenier und Römiſch=Katholiſchen haben ſich genöthiget geſehen, den Belagerten mit Geld zu Hülfe zu kommen. Ihre Kirchen ſind abgebrochen, und die Leichenſteine von ihren Gräbern weggenommen worden, um die Oeffnungen in den Mauern wieder auszubeſſern, und in dem Inneren der Stadt Beveſtigungen zu machen. Selbſt die Gräber der Muſelmänner haben zu dieſem Gebrauch dienen müſſen. Eine Fregatte, man weiß aber nicht von welcher Nation, hat die Stadt ſeit verſchiedenen Tagen heftig beſchoſſen, und von einer Batterie, die in dem Garten der Griechen errichtet war, wurde Breſche geſchoſſen. Ein großer Theil der Häuſer iſt von den Bomben zerſchmettert worden. Jaffa iſt nur noch ein Haufen von Ruinen, in welchen ſich die Einwohner eher zu vergraben, als ſich zu ergeben, verſchworen haben. Geſtern thaten ſie einen hitzigen Ausfall, jagten die Truppen des Daher bis zu ihren Retranſchements zurück, und eroberten eine Kanone und viele Bagage. Der Mollah von Jeruſalem (ein Türkiſcher Prieſter, der die öffentlichen Gebete anordnet,) war im Anfange der Belagerung zu Jaffa angelanget, ohne zu wiſſen, daß der Ort mit Feinden umgeben war. Die Einwohner wollten ihm, ſeiner Bitten ungeachtet, nicht erlauben, ſeine Reiſe weiter fortzuſetzen, ſondern befahlen ihm, für ſie zu beten, während daß ſie fechten würden. Der Iman iſt aus Kummer, daß er ſich nicht nach dem Ort ſeiner Beſtimmung begeben können, geſtorben.

Hamburg, den 9 März.

Die Nachricht, welche aus Nr. 20. der Rotterdammer Courant von dieſem Jahr in verſchiedene andere Zeitungen gefloſſen, als wenn Se. Excellenz, der Herr Generallieutenant von Tauenzien, Ihre Erlaſſung erhalten hätten, iſt, wie wir zuverläßig wiſſen, völlig ungegründet.

Von gelehrten Sachen.

Oeuvres du Comte *Algarotti*, avec les Memoires de ſa vie, traduits de l’Italien. 8 Vol. in 8. à Berlin, chez G. J. Decker. Wir können von den verſchiedenen Werken, die in dieſer ſchätzbaren Sammlung der Schriften des Grafen Algarotti anzutreffen, deren Ueberſetzung man ſo lange gewünſcht hat, unſern Leſern nur eine kurze Anzeige geben, wenn wir nicht zu weitläuftig werden wollen. Es iſt faſt keine Wiſſenſchaft, keine Kunſt, keine Art von nützlicher und angenehmer Kenntniſſe, wovon man hier nicht richtige Begriffe einſammeln könnte. Dieſe Werke enthalten zu gleicher Zeit eine Art von Encyclopedie für diejenigen, die eben keine Gelehrte von Profeßion ſind, und die geſunde Philoſophie, die Mannichfaltigkeit der mit ſo vieler Deutlichkeit abgehandelten Materien, der ſchöne Ausdruck, und überhaupt die angenehme Schreibart, die durchgehends herrſcht, muß ſie ungemein empfehlen. Zuerſt alſo:

Memoires concernant la vie et les ecrits du Comte *François Algarotti*, Chevalier de l’Ordre du Merite, et Chambellan du Roi de Pruſſe, par Mr. l’Abbé *Micheleſi*.

Der Graf erſcheint hier als Philoſoph, Litterator, Dichter, Künſtler, Reiſender, Hof= und Weltmann, in einer liebenswürdigen Geſtalt. Er ward zu Venedig den 11ten December 1712 gebohren, ſtudirte zuerſt im Nazareniſchen Collegio zu Rom, und nachher zu Bologna und Florenz, gieng ſodann auf Reiſen, und wurde an verſchiedenen Höfen, beſonders aber von dem Preuſſiſchen Monarchen, vorzüglich geſchätzet. Er ſtarb den 3ten May 1764 zu Piſa im 52ſten Jahre ſeines Alters. —

Nun folgen die Werke des Grafen ſelbſt. Der erſte Band enthält Dialogues ſur l’Optique de *Newton*. Dieſes ſchon längſt bekannte Werk erſcheint hier ſehr verbeſſert, und iſt faſt gänzlich umgeſchmolzen, ſo daß die Ueberſetzung des Herrn **von Perron de Caſtera** davon nunmehr unbrauchbar iſt, wenn ſie auch nicht ſo fehlerhaft wäre, als ſie iſt.

Der zweyte Band enthält: Eſſais ſur les beaux arts, und zwar: 1) L’academie de France etablie à Rome, wo der Nutzen dieſes von Ludewig XIV. errichteten Etabliſſements, und die Vortheile, welche die Franzoſen davon ziehen, gezeigt wird. 2) L'architecture; hier findet man wirklich die Philoſophie der Baukunſt. 3) La peinture. Nichts, was einen vortrefflichen Mahler bilden kann, iſt vergeſſen, und dieſe Abhandlung enthält das Beſte, was wir in dieſer Art haben. 4) L'opera.

Der dritte Band enthält: Eſſais ſur divers Sujets. 1) Sur la neceſſité d'ecrire dans ſa propre langue. 2) Sur la langue françoiſe, wo eine ſchöne Parallel zwiſchen der Franzöſiſchen Akademie und der Akademie de la Cruſca vorkömmt. 3) Sur la rime. Man weiß, daß der Verfaſſer kein Freund des Reims geweſen, und hier findet man die Gründe davon. 4) De la durée des regnes des Rois de Rome. 5) Sur la bataille de Zama. 6) Sur l'empire des Incas. 7) Sur la queſtion, pourquoi les grands genies paroiſſent enſemble, et fleuriſſent dans un même tems. Er ſagt, in den Gegenden, wo die Kunſt und Wiſſenſchaften zuerſt entſtanden, hätten die größten Genies nach und nach erſcheinen müſſen; zu gleicher Zeit aber in den Ländern, nach welchen Künſte und Wiſſenſchaften von einem andern Clima hingebracht worden; und dieſes beweiſet er aus der Natur und der Geſchichte. 8) Sur la queſtion, ſi les differentes qualités des peuples viennent de l'influence du Climat ou de la legiſlation. Er erklärt ſie für beydes, doch mehr für den Einfluß der moraliſchen, als phyſiſchen Urſachen. 9) Sur le paganiſme. Die Nothwendigkeit der Religion zur Regierung der Völker und zum Wohl der Staaten wird hier veſtgeſetzt. 10) Sur *Deſcartes*, deſſen Verdienſte um die Philoſophie, Phyſik und Mathematik gezeiget werden. 11) Sur le Commerce, und 12) ſur *Horace*. (Der Beſchluß folgt.)

In der Johann Andreä Endteriſchen Handlung von Nürnberg wird in bevorſtehenden Frankfurter und Leipziger Oſtermeſſen Joachims von Sandrart deutſchen Akademie der Bau- Bildhauer- und Mahler-Kunſt, ſechſter Band, mit vielen Kupfern, in groß Folio, an die Herren Pränumeranten, gegen abermaligen Vorſchuß von 6 Rthlr. auf den folgenden Band, ausgeliefert.

Demnach bey hieſigem Kloſter zu St. Marien Magdalenen eine Schweſter-Stelle erlediget, und ſolche am Dienſtage, als den 30ſten März a. c. verkauft werden ſoll; ſo wird ſich ein jeder, ſo dazu Belieben tragen möchte, bey dem Præſide der Herren Ober-Alten, und am ſelbigen Tage auf St. Marien Magdalenen Kloſter, Morgens um 10 Uhr, einzufinden haben.

In meinem General-Comtoir werden dieſe Woche folgende Lotterien geſchloſſen, als;

Heute die 53ſte Anſpacher, 20ſte Caſſeler; Freytag Morgen die 67ſte Maynzer, und Abends die 60ſte Coblenzer; Sonnabend die 10te Darmſtädter, 54ſte Gothaer und 40ſte Stralſunder.

Zur 24ſten Altonaer Ziehung kann ein jeder bis zur ſpäteſten Schlußzeit mit ſelbſtgefälligen Billets in meinem General-Comtoir verſehen werden, und ſich der aufrichtigſten Begegnung verſichert halten.

Von dem Vade Mecum, oder Taſchenbuch für die Liebhaber der Zahlen-Lotterien pro 1773. welches wegen der guten Einrichtung ſehr bequem iſt, weil mit einem Blick darinn zu erſehen, welche Lotterien jeden Tag der Woche geſchloſſen, und Nummern ankommen, ſind noch Exemplare, nebſt den Ziehungstagen von den hauptſächlichſten Lotterien, und den in dieſem Jahre bereits gezogenen Nummern, à 1 Mk. bey mir zu haben, ſo wie letzteres den Armen zum Beſten allein für 1 ßl. abzufordern iſt. Hamburg, den 10ten März, 1773. F. Karſtens, an der Börſe.

Vermöge der eingegangenen höchſten Verfügung ſoll das in der hieſigen Schloßſtraße belegene Herrſchaftliche Haus, vormals Grafen-Hof genannt, mit dem dazu gehörigen großen Garten, Vorder- und Seitenplatz, imgleichen dem bisher von der Wittwe Otten bewohnten kleinen Hauſe, am 14ten des inſtehenden April-Monats hieſelbſt in dem Großfürſtl. Kammer-Collegio in öffentlicher Licitation an den Meiſtbietenden verkaufet werden. Der Riß von dieſem Gebäude und dem dazu gehörigen Platz und Garten iſt allhier bey dem Land-Baumeiſter Richter und dem Rentſchreiber Naſſer zu inſpiciren; auch ſind daſelbſt die gedruckten Verkaufs-Conditionen unentgeldlich zu bekommen.

Alle etwanige Liebhaber können ſich alſo am vorbemeldten 14ten April, Vormittags um 10 Uhr, auf dem hieſigen Großfürſtl. Schloſſe in dem Kammer-Collegio einfinden, Both und Gegenboth thun, und gewärtigen, daß dem Meiſtbietenden bis auf höchſte Genehmigung der Zuſchlag geſchehen werde.

An eben dem Tage, und zwar gleich nach vollbrachtem Verkauf des großen Hauſes, ſoll der zwiſchen demſelben und dem neuen akademiſchen Gebäude befindliche Pferdeſtall und Wagen-Remiſe, imgleichen das kleine Herrſchaftliche Haus, welches bisher von der verwittweten Kammer-Aſſeſſorinn Rieben bewohnet worden, ebenfalls an den Meiſtbietenden, jedoch nur als Materialien und in der Abſicht käuflich überlaſſen werden, um ſothane Gebäude wegzubrechen, und den Platz, der zur Vergrößerung der Straße angewendet werden ſoll, zu reinigen, als wovon gleichergeſtalt die gedruckten Conditionen an vorangeführten beyden Orten gratis zu erhalten ſind. Wie es denn übrigens einem jedem Liebhaber frey ſtehet, dieſe ſämmtliche Gebäude 8 Tage vor der Licitation in Augenſchein zu nehmen. Kiel, den 3ten März, 1773.

Der Hochfürſtl. Braunſchweigiſche privilegirte Hof-Lackirer, Georg Siegmund Hohwaſſer, hat bey Herrn Douiller, wohnhaft hinter den Bleichen,

Feine Caffee-Tiſche, Caffee Bretter, Präſentir-Teller, Thee-Schatollen, Triſett-Käſtchen, Pfeifen-Köpfe,

alles von Papier maché, und mit dem Engliſchen Feuer lackirt, wo derſelbige gleich die Probe macht im hellen Feuer und kochend Waſſer. Was nicht vorräthig iſt, kann bey dem Herrn Douiller beſtellt werden.

Es wird hiermit kund gemacht, daß auf der Herrlichkeit, unter dem vergoldten Stern, bey dem Steinhauer Reinken, gutes Engliſches Pflaſter in Commiſſion zu verkaufen, wovon das Loth 4 ßl. koſtet. Es heilet alle faule Schäden, wenn ſie auch 12 bis 16 Jahre offen geweſen ſind, wie auch Brand und Froſt, welchen es herauszieht, wenn er gleich nicht aufgebrochen iſt. Es dienet ferner für Flüſſe im Kopf, wenn es zwiſchen die Schultern gelegt wird, ſo wie in Rückenſchmerzen über das Kreuz. Friſche Wunden, welche vom Hauen oder Schneiden herrühren, heilet es in etlichen Tagen. Es iſt auch gut für den Fieck an Fingern; wenn es daran kommt, ehe er erſt 4 Tage darinn geweſen iſt, ſo ſtirbt er, und kommt nicht durch. Auswärtige werden erſucht, die Briefe franco zu machen, und etwas mehr einzulegen.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte

Zeitung

Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen

CORRESPONDENTEN.

Anno 1773. (Am Freytage, den 8 Januar.) Num. 5.

London, vom 25 und 29 December.

In dem nunmehro verfloſſenen Jahre ſind in dieſer Stadt 9172 Knaben und 8744 Mädchen, zuſammen 17916 Kinder getauft. Geſtorben ſind 13855 Mannsperſonen und 12868 Weibsperſonen, zuſammen 26723. Es ſind alſo in dieſem Jahre 4273 mehr geſtorben, als im Jahr 1771.

Den 23ſten dieſes wurden die Advocaten, welche zum Beſten der Sachen der Oſtindiſchen Compagnie im Unterhauſe geſprochen hatten, vor das Oberhaus gefordert. Sie wandten auch hier für ſelbige alle Beredtſamkeit an, und ſprachen noch ſtärker, als zuvor, über die Unbilligkeit eines Geſetzes post facto. Nachher wurden die Zeugen abgehört, und einige Directoren vor das Haus gerufen. An den Herrn Holt, Ober-Buchhalter der Compagnie, wurden von dem Herzog von Richmond und den Lords Rochford und Gower verſchiedene Fragen gethan, die er zur größten Zufriedenheit des Hauſes beantwortete. Er ſagte unter andern: "daß die Abgaben, welche die Compagnie jährlich bezahlt, und die ſich auf 1 Mill. Pf. Sterl. beliefen; die Schadloshaltung wegen des Thees, und die 400000 Pf. Sterl. welche die Regierung von ſelbiger erhielte, jährlich beynahe 2 Millionen Pf. St. ausmachten — daß die Compagnie während des Anfanges der Schadloshaltung auf den Thee wenigſtens eine Million verlohren, wovon die Regierung 700000 Pf. St. und die Käufer 300000 Pf. Sterl. gezogen — daß der Verkauf von 31 Millionen Pfund Thee in den letzten 5 Jahren 100000 Pf. Sterl. weniger ausgebracht hätte, als der Verkauf von 21 Millionen Pfund Thee in den vorhergehenden 5 Jahren, wodurch die Compagnie 100000 Pf. Sterl. und 10 Millionen Pfund Thee verlohren — daß die Regierung in den vergangenen 5 Jahren von der Compagnie einen Vortheil von 3 Millionen und 395000 Pf. Sterl. gezogen, ꝛc." Hierauf mußten ſich die Advocaten und Directoren wegbegeben, und nachdem verſchiedene Pairs für und wider die Bill geſprochen, ward ſie endlich mit 26 Stimmen gegen 6 gut geheißen. Herr Dempſter that im Unterhauſe den Vorſchlag, daß die Nachricht des geheimen Ausſchuſſes ſollte gedruckt werden; allein, er wurde verworfen. Indeſſen ſoll dieſer Ausſchuß ſeine Unterſuchung auch während der Adjournirung des Parlements fortſetzen. Ein Punkt in dieſer Unterſuchung erreget das Erſtaunen aller derer, die es hören, und dieſer iſt, daß ſeit einer Zeit von 6 Jahren die Bedienten der Compagnie in Indien nicht weniger als 3 Millionen und 200000 Pf. Sterl. in ihre eigene Taſche geſteckt haben. Den Directoren iſt nicht wohl zu Muthe. Sie ſehen, daß ihnen die Territorial-Macht und Einkünfte werden genommen werden. Sie haben deshalb eine Verſammlung der Glieder auf den 29ſten angeſetzt, und ihre Abſicht iſt, den Eignern 3 pro Cent halbjährliches Intereſſe anzubieten, anſtatt 6¼ pro Cent, welches zu dieſer Zeit bezahlt werden müßte. Der Preis der Actien dieſer Compagnie iſt nicht veſt. Vor einigen Tagen war er 168. Nach einer Liſte hat die Compagnie in Indien 9800 Europäer und 54000 Cipais in Sold, welche ſolche große Summen koſten, daß man eine Verminderung zu machen gedenket, wodurch 500000 Pf. Sterl. jährlich ſollen geſparet werden.

Den 24ſten gab der König durch Commißion ſeinen Aſſent zur Bill der Oſtindiſchen Compagnie, und noch zu einigen andern Bills, worauf beyde Häuſer bis nach Neujahr adjournirten.

Den 23ſten langte ein Courier aus Copenhagen hier an, und am 27ſten wurde, ungeachtet es Sonntag war, in dem Pallaſt der Königinn ein Cabinetsrath gehalten, bey welchem die vornehmſten Staatsminiſter gegenwärtig waren. Er ſoll die aus Copenhagen gekommenen Depeſchen betroffen haben. Vor einiger Zeit ſagte man, der Herzog von Grafton würde an den Däniſchen Hof abgeſandt werden; jetzt meynt man, der Graf Townshend, ehemaliger Vicekönig von Irland, werde dieſe Ambaſſade übernehmen.

Aus Italien, vom 23 December.

Die Diviſionen der Rußiſchen Flotte, welche, nach den neueſten Berichten aus Livorno, noch immer längs an den Küſten von Morea und im Archipelago kreuzen, haben die übrigen Schiffe der auf der Höhe von Patraſſo größtentheils ruinirten Türkiſchen Flotille nicht mehr einholen können. Man glaubt daher nach den letzten Briefen, die der Rußiſch-Kayſerlichen Agent aus Paros erhalten, daß ſie entweder nach Durazzo zurückgeeilet, oder in einen Haven von Candia eingelaufen ſeyn müſſen. Sonſt iſt in den dortigen Gewäſſern alles ruhig; an Lebensmitteln äußert ſich nicht der geringſte Mangel, und die Anzahl der Truppen iſt durch die Griechen, welche ſich theils aus Morea, theils aus den übrigen Inſeln eingefunden, beträchtlich verſtärket worden.

Paris, den 29 December.

Man hatte geglaubt, daß die übrigen Prinzen vom Geblüte dem Beyſpiel des Prinzen von Condé in Abſicht ſeiner Ausſöhnung mit dem Hofe folgen würden; bis jetzt aber iſt es noch nicht geſchehen.

Aus Toulouſe wird gemeldet, daß zwiſchen den Söhnen zweyer reichen Kaufleute dieſer Stadt eine Streitigkeit entſtanden, bey welcher der eine den anderen herausgefordert; da aber der Herausgeforderte die Parthey nicht annehmen wollen, ſo habe der andere ihm den Degen durch den Leib geſtoßen, worauf er ſogleich todt auf die Erde gefallen. Der Thäter ſey hierauf ergriffen, in 24 Stunden verurtheilt, und lebendig gerädert worden.

Stockholm, den 29 December.

Am 26ſten dieſes kamen Se. Königl Hoheit, der Herzog von Oſtgothland, allhier an. Geſtern ließ der Tripolitaniſche Abgeſandte bey dem Reichsrath und Kanzeley-Präſidenten, Grafen Ulrich Scheffer, ſeine Ankunft kund machen.

Dem Vernehmen nach, ſind bey Sr. Königl. Majeſtät auf Dero Reiſe von Landleuten erhebliche Klagen angebracht worden, die, in Anſehung verſchiedener hohen Beamten, Folgen haben möchten.

Man ſchmeichelt ſich allhier mit der angenehmſten Hoffnung, in einigen Tagen den König in dieſer Stadt wieder zu ſehen.

Von Gothenburg wird mit den jüngſten Briefen berichtet, daß allda am 22ſten der Königl. Expeditions-Secretair bey dem Kriegs-Departement, und Ritter vom Königl. Nordſtern-Orden, L. Holmcreutz, der ſich unter der Reiſe-Suite Sr. Königl. Majeſtät befunden, an der rothen Ruhr geſtorben.

Die Geſellſchaft pro Patria ſammelt noch beſtändig, unter Aufſicht des Herzogs von Südermannland, mit dem beſten Erfolg, Gelder zur Unterſtützung der Armuth. Man hat daher die gegründete Hoffnung, daß wenigſtens die Noth in Dalekarlien erträglich werden wird.

Sonſt iſt jetzo, da ſich nicht allein der größte Theil des Königl. Hofes, ſondern auch viele andere Herrſchaften, zu Eckholmſund befinden, nichts Merkwürdiges von hier zu berichten.

Warſchau, den 30 December.

Das neugierige Publicum wird anjetzo hier mit verſchiedenen kleinen politiſchen Schriften unterhalten, welche zum Theil von merkwürdigem Inhalt ſind. Es ſollen noch einige im Werke ſeyn, welche in kurzem an das Tagelicht kommen werden. Man glaubt, daß dieſe Schriften bloß in der Abſicht ausgebreitet werden, damit ſie Aufmerkſamkeit erwecken, um ſich ihrer bey dem bevorſtehenden Senatus Conſilio bedienen zu können.

Der Kronjägermeiſter, Graf Branicky, ſoll doch wirklich nach Paris gereiſet ſeyn, und man vermuthet, er habe Geſchäffte vom Könige daſelbſt auszurichten.

Der Kron-Großſchatzmeiſter, Graf Weſſel, iſt nunmehro angekommen, und hat ſein Quartier in dem Riaucourſchen Hauſe genommen. Er lebt in der Hoffnung, daß, ſo bald der Rußiſche Miniſter einen Courier von Petersburg erhält, die Sequeſtration ſeiner Güter werde aufgehoben werden.

Man ſagt, der Fürſt Adam Czartorisky, welcher auf Reiſen iſt, werde nicht erſt hieher zurück kommen, ſondern gerade nach Petersburg gehen, um daſelbſt die Huldigung wegen der Güter, die er in den occupirten Provinzen hat, abzulegen.

Die Ruſſen ſollen in der Moldau 200 Kanonen haben gießen läſſen, welche ſie auf den Schiffen gebrauchen werden, mit welchen ſie auf dem ſchwarzen Meere Handlung treiben wollen, die ihnen, vermöge des mit den Tartaren geſchloſſenen Tractats, zugeſtanden worden. Man ſoll anjetzo verſchiedene Dörfer in der Moldau antreffen, welche von Pohlniſchen Bauern bewohnet werden, und dieſes ſoll daher kommen: Die Ruſſen haben an 1000 Fuhren aus allen Gegenden von Pohlen genommen, welche ihnen Proviant haben nachführen müſſen. Vielen Transport-Bauern iſt der Rückweg aus der Moldau nach ihrer Heimath zu weit geweſen; ſie haben ſich alſo entſchloſſen, ſich auf der Stelle, wo ſie geweſen, niederzulaſſen.

Die Oeſterreicher haben die Huldigung in ihren Pohlniſchen Provinzen auf den 1ſten May veſtgeſetzt. Ihre neuen Einrichtungen ſollen ſie mit gehörigem Nachdruck durchſetzen. Diejenigen, die ihre Inventaria nicht richtig angeben, und etwas zu verſchweigen ſuchen, laufen Gefahr, daß ihre Güter confiſciret werden. Die Oekonomie Sambor wollen ſie für 100000 Ducaten verpachten. Man ſagt, der Graf Potocky ſoll Luſt dazu haben.

Den letztlich gemeldetermaßen in Lemberg entſetzten Staroſten Kicky haben Se. Königl. Majeſtät, unſer allergnädigſter Herr, mit folgendem Schreiben beehret:

Copey eines Schreibens Sr. Majeſtät, des Königs von Pohlen, an den Herrn Kicky, Staroſten von Lemberg.

Ich habe unmöglich ohne Wehmuth Ihren Brief vom 21ſten November zu Ende leſen können, in welchem Sie mir zu wiſſen thun, daß Ihnen eine fremde Regierung anbefohlen hat, ihr den Eid der Treue zu ſchwören; wie Sie ſich deſſen geweigert haben, und dem zufolge Ihres gerichtlichen Amtes, als Staroſte von Lemberg, entſetzt, auch Ihnen die Einkünfte von dieſer Staroſtey abgenommen worden ſind.

Mein Herz empfindet den innigſten Schmerz über die Grauſamkeit unſeres Schickſals, welches zuläßt, daß ein Pohle, der ein anſehnliches Ehrenamt bekleidet, deſſen durch eine fremde Macht um deswillen entſetzt wird, daß er den dem Könige und dem Vaterlande, unter Anrufung des göttlichen Namens, geleiſteten Eid der Treue beobachten will.

Bey dieſem Schmerz empfinde ich dennoch dadurch ein Vergnügen, daß eben Sie, dem ich von langer Zeit her beſonders gewogen bin, ein ſo lobenswürdiges Beyſpiel einer ſtandhaften Tugend, die den Eigennutz überwunden hat, gegeben haben, ſo daß auch die jetztlebenden Pohlen und ihre Nachkommen ein ſolches Beyſpiel zur Richtſchnur ihrer Handlungen nehmen können, ohne daß ſie Urſache hätten, ein Muſter für ſich in den Geſchichten der uralten und jetzt nicht mehr vorhandenen Republiken hervorzuſuchen.

Die Aufführung, welche Sie bezeugt haben, iſt mir um deſto ſchätzbarer, da ſie von keinem Befehle herrührt, ſondern einzig und allein die Wirkung Ihrer eigenen Einſicht und Ihres eigenen Gewiſſens iſt.

Der Ruhm, den Sie ſich hiedurch erworben haben, mag vorjetzt die erſte Belohnung ſeyn, die Sie verdienen; die zweyte iſt diejenige, die Ihnen meine Erkenntlichkeit und meine ſchuldige Achtung zubereiten. Gegeben den 26ſten November, 1772.

Stanislaus Auguſt, König.

(Nachrichten aus Lemberg folgen morgen.)

Wien, den 30 December.

Wegen der vielen geringhältigen nachgeſchlagenen Holländiſchen Ducaten vom Jahre 1766 und folgenden Jahren, die man ſehr ſchwer von den ächten unterſcheiden kañ, ſind durch eine Kayſerl. Königl. Verordnung (wir liefern ſie morgen völlig nach ihrem ganzen Inhalt) die ſämmtlichen Holländiſchen Ducaten in den Erbkönigreichen und Landen Ihro Kayſerl. Königl. Majeſtät vom 1ſten März 1773 gänzlich außer Cours geſetzt, und zwar ſo lange, bis die vorige Sicherheit der Holländiſchen Ducaten wieder hergeſtellet ſeyn wird.

Amſterdam, den 2 Januar.

Die Anzahl der Verſtorbenen in dem vorigen Jahr iſt hier geweſen 10609; folglich 2626 mehr, als im Jahr 1771. Proclamirt ſind 976 Paar, und auf dem Rathhauſe getrauet 617 Paar. In den Reformirten Kirchen der Stadt ſind proclamirt und getrauet 1420 Paar. Bey der Lutheriſchen Gemeine ſind 277 Paar getrauet. Getauft ſind in den Reformirten und Lutheriſchen Kirchen 2376 Knaben und 2231 Mädchen, zuſammen 4607 Kinder.

In den Texel ſind im abgewichenen Jahr 1794 Schiffe eingelaufen, darunter 9 wegen widrigen Windes, oder beſchädiget aus der See.

Berlin, den 5 Januar.

Der König hat den General-Lieutenants, Herrn von Gablenz und Herrn von Bülow, den großen ſchwarzen Adler-Orden ertheilet, und den Domherrn zu Halberſtadt, Herrn Ludewig Friedrich Wilhelm von Schlabrendorf, in den Grafenſtand erhoben. Am Neujahrstage beſchenkte der König den regierenden Landgrafen von Heſſen-Caſſel mit einem koſtbaren, in der hieſigen Porcellain-Fabrik verfertigten Kronleuchter von Porcellain.

Se. Majeſtät haben den hieſigen Predigern eine beträchtliche Summe an baarem Gelde, zur Vertheilung unter die in dieſer Stadt befindlichen Armen, auszahlen laſſen.

Am Sonntage ſpeiſete der König, das Königl. Haus, der Landgraf von Heſſen-Caſſel, der Biſchof von Ermeland, Fürſt Kraſinsky, und viele vornehme Standes-Perſonen, bey Ihrer Majeſtät, der Königinn.

Den 2ten dieſes ſtarb hier Ihro Excellenz, die Frau geheime Staatsminiſterinn, Baroneſſe von der Schulenburg, gebohrne von Klitzing, im 20ſten Jahre ihres Alters.

Am Sonntage ſind aus London 2 Couriers hier durch nach Petersburg und Dresden gegangen.

Niederelbe, vom 7 Januar.

Wann in der Gazette de France Nr. 103. die Entſcheidung des Proceſſes derjenigen gemeldet wird, die falſche Banco-Aßignationen verfertigt hatten: ſo kann man Folgendes, laut ſichern Nachrichten aus Petersburg, zur Berichtigung dieſes Artikels melden. “Nicht der Chef, ſondern der Vicepräſident des Commerz-Collegiums in Moſcau, Namens Sukin, iſt als ein Mitbewußter dieſes groben Verbrechens ſeiner Aemter und Chargen entſetzt, und Zeitlebens nach ſeinen Gütern verbannt worden. Den beyden Puſchkins iſt öffentlich in Petersburg der Degen über den Kopf zerbrochen, und ſie alſo infam erklärt worden. Der eine Bruder iſt nach Siberien verſchickt, um dorten eingeſperrt in einer Veſtung den Reſt ſeiner Tage zuzubringen; der andere aber nach Orenburg relegirt, wo er in der Entfernung und Stille ſein unglückliches Leben beſchließen ſoll. Dem Fremden, der kein Italiener, ſondern ein Franzoſe, und aus einem Kloſter entwichen geweſen ſeyn ſoll, iſt weiter kein Leid zugefügt, als daß er auf immer aus dem Rußiſchen Reiche verbannt worden.

Von gelehrten Sachen.

“Blicke in die Ewigkeit, zur Erweckung heiliger
“Sorgfalt, einer ſeligen Verewigung ſtets fähig und
“gewiß zu ſeyn, nach Veranlaſſung der gewöhnlichen
“Sonn- und Feſttags-Evangelien, gelenket von D. Jo-
“hann Dieterich Winklern, Paſt. zu St. Nicolai und
“Scholarchen in Hamburg. Hamburg, gedruckt und zu
“bekommen bey Johann Philipp Chriſtian Reuß, 1772.”

Der Hochwürdige Herr Verfaſſer erzählet in der Vorrede die Veranlaſſung zu der Wahl der Materie von der Ewigkeit, und die Ausführung derſelben iſt ſo gerathen, wie man es von den bekannten Talenten unſers Herrn Doctors erwarten kann. Der Menſch iſt zur Ewigkeit erſchaffen; in dieſem Leben ſoll er ſich auf ſelbige vorbereiten, und ſein künftiges ewiges Wohl hängt von der Sorgfalt ab, der erſten ſtets fähig und gewiß zu ſeyn. Dieſe Sorgfalt lehrt der Herr Verfaſſer mit der ihm eigenen Gründlichkeit in gegenwärtiger Schrift, die wir allen um ihre künftige Glückſeligkeit Bekümmerten nicht genug zur aufmerkſamen Durchleſung empfehlen können.

* * *

Wien. Herr **Meroni**, ein ſich allhier aufhaltender Gelehrter, hat von ſeinem Freunde aus Conſtantinopel Nachricht erhalten, daß in dem von den Griechiſchen Kayſern allda vorhandenen Bücher-Vorrathe eine vollſtändige Handſchrift vom **Livius** entdeckt worden wäre. Dieſer Umſtand iſt für die Litteratur ſehr intereſſant. Man weiß, daß **Ludwig der Vierzehnte** ehemals 100000 Thlr. anbot, wenn man dem Franzöſiſchen Abgeſandten, Herrn **von Feriol**, erlaubte, wegen des **Livius** in der Bibliothek des Serails nachſuchen zu dürfen.

Nachricht.

Heute wird das zweyte Stück der Wochenſchrift: Angenehmer und lehrreicher Zeitvertreib, ꝛc. bey H. C. Grund am Fiſchmarkt und an den ſonſt gewöhnlichen Orten für 2 ßl. ausgegeben. Auswärtige Liebhaber können ſich bey den reſp. Poſtämtern ihres Orts melden, wo ſie dieſe Schrift auch erhalten können.

Am Montage, als den 11ten Januar 1773, Vormittags um 9 Uhr, wird in Copenhagen die Auction von des ſel. Herrn Gerhard Morell, vormaligen Königl. Däniſchen Kunſtkammer-Verwalters, Bibliothek erſter Theil, von Folianten und Quartanten, angefangen, und auf der Ecke vom Königs-Neumarkte und der Gothers-Straße Nr. 171. gehalten. Zur beliebigen Nachricht der Liebhaber dienet, daß dieſe weitberühmte Bibliothek aus einer anſehnlichen Sammlung der zu allen Wiſſenſchaften gehörigen Bücher, und darunter insbeſonders rarer Schriften beſtehet. Catalogi davon ſind bey Tramburgs Wittwe zu haben.

Die 133ſte Ziehung der, mittelſt gnädigſtem Patent vom 25ſten Auguſt 1764. errichteten Churfürſtl. Pfälziſchen Lotterie, iſt heute in dem großen Saale des Rathhauſes hieſiger Reſidenzſtadt mit gewöhnlichen Formalitäten vollzogen, und nachſtehende Nummern aus dem Glücksrade gehoben worden, als:

Nr. 60. 75. 42. 63. 34.

Die 134ſte Ziehung geſchiehet den 21ſten Januar 1773.

* * *

Ziehungen der Churfürſtl. Pfälziſchen Lotterie
Anno 1773.

135. Donnerſt. d. 11. Febr.
136. Donnerſt. d. 4. März.
137. Mittew. d. 24. März.
138. Donnerſt. d. 15. April.
139. Donnerſt. d. 6. May.
140. Donnerſt. d. 27. May.
141. Mont. d. 14. Junii.
142. Donnerſt. d. 1. Julii.
143. Donnerſt. d. 22 Julii.
144. Donnerſt. d. 12. Aug.
145. Donnerſt. d. 2. Sept.
146. Donnerſt. d. 23. Sept.
147. Donnerſt. d. 14 Oct.
148. Mittew. d. 3. Nov.
149. Donnerſt. d. 25. Nov.
150. Donnerſt. d. 16. Dec.

Mannheim, den 31ſten December, 1772.

Bey der am 4ten dieſes zu Berlin vollzogenen 152ſten Ziehung der Königl. Preußiſchen Zahlen-Lotterie kamen zum Vorſchein:

Nr. 77. 10. 86. 40. 17.

Die 153ſte Ziehung geſchiehet den 25ſten Januar, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Königl. Preußiſchen Zahlen-Lotterie.

Bey der 50ſten Ziehung der Herzogl. Mecklenburg-Strelitziſchen Hof-Zahlen-Lotterie kamen folgende Nummern zum Vorſchein:

59. 37. 73. 90. 23.

Die 51ſte Ziehung geſchiehet den 19ten Januar, und die folgenden von 14 zu 14 Tagen. Sichere Perſonen, welche von dieſer Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, können ſich deshalb bey uns melden. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Herzogl. Mecklenburgiſchen Hof-Zahlen-Lotterie.

Morgen Abend um 6 Uhr wird die Einnahme zur 37ſten Ziehung der Königl. Schwediſchen Zahlen-Lotterie hieſelbſt geſchloſſen. Bis dahin ſind ſowol in unſerm General-Comtoir, als auch bey allen authoriſirten Herren Collecteurs, beliebige Einſätze zu machen. Die Herren Einnehmer werden erſucht, gegen bemeldete Zeit ihre Liſten in triplo im General-Comtoir einzuliefern. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

L. P. & G. Schott,
General-Collecteurs der Königl. Schwediſchen Zahlen-Lotterie.

Bey der 31ſten Ziehung der Königl. Däniſchen privilegirten Zahlen-Lotterie zu Altona ſind aus dem Glücksrade gehoben worden: Nr. 75. 80. 31. 32. 8.
bey der 133ſten Mannheimer: 60. 75. 42. 63. 34.
bey der 42ſten Dillinger: 87. 77. 58. 79. 63.
Alle hiedurch in meinem General-Lotterie-Comtoir gefallene, zum Theil ſehr anſehnliche Gewinne werden ſogleich prompt und ohne den mindeſten Abzug ausbezahlet.

Am Sonnabend wird die 7te Darmſtädter, 51ſte Gothaer und 37ſte Stralſunder geſchloſſen.

Sowol zu dieſen, als allen andern hier gangbaren reellen Lottis kann ein jeder bis zur ſpäteſten Schluß-Zeit mit ſelbſtbeliebigen Billets in meinem General-Comtoir verſehen werden, und ſich der aufrichtigſten Begegnung verſichert halten. Hamburg, den 8ten Jan. 1773.

F. Karſtens, an der Börſe.

Bey der 152ſten Ziehung des Berliner Lotto kamen folgende Nummern zum Vorſchein:

77. 10. 86. 40. 17.

Alle in meinem General-Comtoir gefallene Gewinne werden ſogleich prompt ausbezahlet. Die 153ſte Ziehung geſchiehet den 25ſten Januar, wozu die reſp. Liebhaber bis den 22ſten ejusd. beliebige Einſätze in meinem General-Comtoir machen, und ſich der reellſten Begegnung verſichert halten können. Hamburg, drn 8ten Januar, 1773.

M. Gottſchau,
General-Collecteur der Königl. Preußiſchen Zahlen-Lotterie, wohnhaft an der Ecke vom Pickhuben.

Da die 7te Ziehung der von Sr. Hochfürſtl. Durchl. zu Heſſen in der Reſidenzſtadt Darmſtadt gnädigſt privilegirten Zahlen-Lotterie auf den 8ten Januar veſtgeſetzet; ſo werden die Herren Collecteurs erſucht, ihre Einſatzliſten am Sonnabend bey uns in duplo einzuliefern. Sichere Perſonen, welche für dieſe ſolide Zahlen-Lotterie eine Collecte übernehmen wollen, werden gebeten, ſich dieſerhalb gefälligſt bey uns zu melden, und verſichert zu ſeyn, daß ihnen mit allem dazu Erforderlichen gedienet werde. Hamburg, den 7ten Januar, 1773.

General-Directions-Comtoir bey F. Karſtens.

Den 31ſten December geſchahe zu Dillingen die 42ſte Ziehung der Hochfürſtl. Augſpurgiſchen höchſt garantirten Zahlen-Lotterie, wobey die Nummern:

87. 77. 58. 79. 63.

aus dem Glücksrade gehoben wurden. Alle hieher gefallene Gewinne werden gewöhnlichermaßen ſogleich ohne allen Abzug, wo die Einlage geſchehen, gegen Einlieferung der Gewinnſt-Billets, ausbezahlet. Die 43ſte Ziehung geſchiehet den 18ten dieſes, und die folgenden von 3 zu 3 Wochen. Hamburg, den 8ten Januar, 1773.

Fiſcher,
Chur-Trieriſcher Agent und Commiſſaire.

Ohne die behörig ausgeſtellten Proclamata wird noch hiemit zur Nachricht deren, ſo daran gelegen, der Todes-Fall des weyl. Königl. Däniſchen Kunſtkammer-Verwalters, ſel. Herrn Gerhard Henrich Matthias Morell, und deſſen hinterlaſſenen Frau Wittwe, Maria Eliſabeth Morell, gebohrne Cundern, kund und zu wiſſen gemacht, damit alle und jede, welche an dem Nachlaſſe dieſer beyden Verſtorbenen etwa einige Forrung zu haben vermeynen, ſich binnen gehöriger Zeit bey der Theilungs-Commißion des Königl. Hof- und Stadtgerichts allhier zu Copenhagen deswegen anmelden, da nach Verfließung derſelben keine Forderungen weiter angenommen werden. Copenhagen, den 29ſten December, 1772.

Mit allergnädigſter Kayſerlichen Freyheit.

Staats- und Gelehrte Zeitung Des Hamburgiſchen unpartheyiſchen CORRESPONDENTEN

Anno 1773. (Am Sonnabend, den 9 Januar.) Num. 6.

Aus der Wallachey, vom 27 November.

Als etwas Beſonderes kann man von hier noch melden, daß Osman Effendi, erſter Ambaſſadeur der Pforte, nach Zerreißung des Friedens-Congreſſes, ein Certificat von den Rußiſchen Bevollmächtigten verlanget, um ihm ein gutes Zeugniß ſeines Betragens zu geben, damit er nicht über den ſchlechten Ausgang der Negociationen ſeinen Kopf verlieren möchte. Die Rußiſchen Miniſter aber haben es ihm aus Beſcheidenheit abgeſchlagen, und es ſtehet dahin, ob er dem Schickſal, das bey der Pforte ſo vielen zu wiederfahren pfleget, entgehen werde. Der Großvezier hat ihn nicht zum beſten bey ſeiner Rückkunft empfangen, und bloß aus Achtung gegen dieſen erſten Miniſter hat ihn der Sultan aus dem Exilio zurückkommen laſſen.

Aus Minorca, vom 1 December.

Die Compagnien der Regimenter in dieſer Inſel ſind alle complet, und es wird ſtark an der Verbeſſerung der Veſtung St. Philipp gearbeitet; auch werden einige neue Schanzen angeleget. Dieſes geſchiehet auf Befehl des Kriegsamts in England. Wir finden die Spanier in Majorca ſehr geſchäfftig, Sie haben 2000 Soldaten auf der Inſel, und viele Leute zum Schiffbau. Die Baumaterialien werden von Corſica dahin gebracht. Man glaubt, dieſes ſey die Urſache, daß der Hof ſo wachſam iſt, und die gehörigen Mittel vorkehret, Minorca in einen wehrhaften Stand zu ſetzen, Die Societät der Gewerbe und Künſte in London hat den Vorſchlag einer anzulegenden Seidenmanufactur in dieſer Inſel in Ueberlegung genommen, und ihn gebilliget. Sie iſt bereit, demſelben allen Vorſchub zu thun. In dieſer Inſel ſind ſchöne Salzgruben; die aber bisher faſt gänzlich vernachläßiget worden. Es könnte damit ein großer Gewinn gemacht werden, und es kömmt nur darauf an, daß das Werk von England aus unterſtützt werde. Es iſt ſchon eine Beſchreibung und Plan davon an die vorgemeldete Societät nach London abgeſchickt worden.

Auszug eines Briefes von Gibraltar, vom 1 December.

Eine Schwediſche Fregatte, von 36 Kanonen, iſt von Tanger hier angelanget. Dieſe Fregatte führte einen neuen Schwediſchen Conſul dahin, der den Frieden mit dem Kayſer von Marocco erneuern ſollen. Dieſer Conſul hatte große Geſchenke an Gold, Juwelen, 6 metallene Mörſer, 2000 Bomben, eine Anzahl Kanonen, Kugeln, und andere Kriegs-Nothwendigkeiten bey ſich. Der Werth derſelben beläuft ſich auf ½ Million harter Spaniſcher Thaler. Der Capitain der Fregatte blieb zu Tanger, um das Geſchenk in Begleitung des Conſuls dem Kayſer von Marocco zu überbringen. Wir hören auch, daß ein Portugieſiſcher Geſandte in einer Fregatte von Liſſabon nach Mogador mit reichen Geſchenken abgeſelt ſey, um einen Frieden mit dem Kayſer von Marocco zu ſchließen.

Verfolg der Nachrichten aus London, vom 25 und 29 December.

(Die Briefe vom 1ſten Januar fehlen.)

Man will zuverläßig wiſſen, daß der Herzog von Glouceſter mit ſeiner Gemahlinn eine Reiſe nach Frankreich, und der Herzog von Cumberland eine Tour nach Irland machen werde.

Der Graf von Chatham iſt noch nicht im Parlement geweſen, dürſte auch wol nicht in ſelbigem erſcheinen, wenn nicht Nationalſachen von der äußerſten Wichtigkeit vorfallen ſollten. Der Herzog von Richmond hat declariret, er wolle den 25ſten Januar 1773. wegen der Heiraths-Acte, in Abſicht der Königl. Familie, im Oberhauſe eine Motion machen, auf welchen Tag das ganze Haus berufen worden.

Aus Italien ſind von unſerm Geſandten, dem Herrn Hamilton, der nach Neapolis beſtimmt iſt, und von dem Engliſchen Conſul Dick in Livorno, Couriers angekommen, worauf 4 Kriegs-Schaluppen beordert worden, von Portsmouth nach dem Mittelländiſchen Meere abzugehen. Aus Gibraltar iſt berichtet worden, daß von

Tunis eine Flotte von 9 Schiffen von 50 bis 20 Kanonen, und 11 Schiffe unter 20 Kanonen, die Trupen an Bord haben, nach der Levante gegangen. Die Ruſſen werden ſie ſchon zu empfangen ſuchen; und ſollten ſie Seeräuberey treiben wollen, ſo bringen die gedachten 4 Schaluppen die nöthigen Verhaltungs-Befehle an den Admiral, Peter Dennis.

Am erſten Weihnachtstage ließen Ihre Majeſtäten 1000 Pf. Sterl. unter die Armen dieſer Stadt austheilen. An eben dem Tage wurden von dem Lord Mayor und den Sheriffs der Stadt London 50 Pf. Sterl. auf den Caffeehäuſern und der Börſe für die Schuldenhalber in Verhaft ſitzenden Perſonen geſammelt, und viel Rind- und Hammelfleiſch unter ſie vertheilet. Am zweyten Weihnachtstage ſchenkte die Prinzeßinn Amalia 200 Guineen zum Einkauf von Fleiſch und Kohlen für die Armen in der Nachbarſchaft von Gunnerbury. Die Herzöge von Richmond, Portland und Northumberland haben jeder 150 Pf. Sterl. an die in der Nachbarſchaft ihrer Güter wohnenden Armen geſchenkt, und der Herzog von Marlborough hat 3 Ochſen und 20 Hammel ſchlachten, und das Fleiſch unter ſie vertheilen laſſen. Die Gräfinn von Hirtingdon hat über 40 Cavaliers und Damen zu einer Subſcription von 5000 Pf. Sterl. bewogen, wofür Getraide eingekauft, für ihre Koſten nach verſchiedenen Orten transportiret, und daſelbſt für den wohlfeilſten Preis an die Armen verkauft werden ſoll.

Im Oberhauſe haben 6 Pairs gegen die Bill, der Oſtindiſchen Compagnie nicht zu erlauben, Oberaufſeher nach Indien zu ſchicken, proteſtiret. Man hat noch nicht erfahren, was gedachte Compagnie wegen Austheilung des Dividends am 29ſten beſchloſſen; es heißt aber, daß ſelbige am 7ten Januar eine General-Verſammlung halten wird, in welcher über beſondere Sachen Berathſchlagungen angeſtellet werden ſollen. Ob der Vorſchlag, daß die jährlichen Revenüen von 800000 Pf. Sterl. zur Unterhaltung des Königl. Hauſes mit 200000 Pf. St. möchten vermehret werden, wirklich im Parlement, wie man ſagt, von dem Miniſterio werde gethan werden, muß die Zeit lehren.

Paris, den 1 Januar.

Der Herr le Beau hat wegen ſeines hohen Alters die Stelle eines Secretairs von der Akademie der Inſchriften und ſchönen Wiſſenſchaften niedergeleget. Herr Dupuis hat ſeinen Platz erhalten.

Der König von Preußen hat dem Herrn von Voltaire ein Geſchenk mit einem Porcellain-Service aus der Berliner Fabrik gemacht.

Es gehet hier das Gerücht, als wenn der Herr Ricci, General des Jeſuiter-Ordens, nach Aufhebung deſſelben, zum Cardinal ſollte erhoben werden.

Den 25ſten dieſes iſt hier ein außerordentlicher Courier von Rom angekommen, der, wie man ſagt, die Bulle von der Aufhebung des Jeſuiter-Ordens mitgebracht hat.

Lemberg, den 14 December.

Von dem Statthalter, Herrn Grafen von Pergen, iſt wieder ein Univerſal wegen der Haltung der Schloß- und Landgerichte unterm 1ſten dieſes herausgegeben worden. Die erſtern ſollen morgen ihren Anfang nehmen. Die Staroſten müſſen ihre Eides-Formel mit ihrer Unterſchrift überſenden, und ein jeder ſoll in ſeiner Staroſtey gegenwärtig ſeyn. Die Gerichte ſollen alle Proceſſe auf das geſchwindeſte richten, ꝛc.

Die Eides-Formel der neuen Unterthanen in den occupirten Rußiſchen Provinzen iſt ganz ſimpel, und lautet folgendermaßen:

"Ich Endes-Unterſchriebener ſchwöre zu Gott dem
"Allmächtigen auf das heilige Evangelium, und gelobe
"hiemit, daß ich meiner Allerdurchlauchtigſten Monar-
"chinn und Allergnädigſten Frau, Ihrer Majeſtät, der
"Kayſerinn Catharina Alexiejowna, Selbſtbeherrſche-
"rinn aller Reußen, und zugleich auch dem hochgelieb-
"ten Sohn Ihro Kayſerl. Majeſtät, dem Großfürſten
"Paul Piotrowicz, Erb-Thronfolger aller Reußen, treu
"und ohne falſch dienen, und in allem gehorſam ſeyn
"will, dergeſtalt, daß ich mein Leben und meinen letzten
"Blutstropfen Ihnen aufzuopfern nicht ſchonen werde.
"So wahr mir Gott helfe an meinem Leibe und Seele.
"Auf dieſen meinen Schwur küſſe ich das heilige Evan-
"gelium und das Kreuz meines Erlöſers. Amen."

Verfolg von Wien, vom 30 December.

Hier iſt die Kayſerl. Königl. Verordnung wegen der Holländiſchen Ducaten.

Wir Maria Thereſia, ꝛc. ꝛc.

Entbieten allen und jeden Einwohnern und Unterthanen, wes Würden, Standes, Amtes und Weſens, die in unſern geſammten Erbkönigreichen und Landen ſind, Unſere Kayſerl. Königl. und Erzherzogliche Gnade, und geben euch gnädigſt zu vernehmen: wasmaßen auf eine uns gemachte allerunterthänigſte Anzeige, daß vermöge einer Bekanntmachung der Generalſtaaten der vereinigten Niederlanden die Holländiſchen Ducaten auswärts nach dem Holländiſchen und Uetrechtſchen Münzſchlag vom Jahre 1766 und folgenden Jahren auf eine ſehr künſtliche Weiſe nachgemacht worden, welche aber ſowol im Schrot, als Korn, von den ächten Holl. Ducaten ſehr unterſchieden ſind, Wir zwar in Unſern geſammten Erbkönigreichen und Landen durch die betreffenden Länderſtellen das Publicum vor der Annahme dergleichen nachgemachten ringhältigen Holl. Ducaten, und Bemerkung der von den gedachten Generalſtaaten ſelbſt bekannt gemachten diesfälligen Unterſcheidungszeichen allergnädigſt warnen laſſen.

Nachdem Uns aber des weitern allerunterthänigſt vorgetragen worden, daß in den mit unſern Staaten benachbarten Reichs- und andern Landen dergleichen ringhaltige Holländiſche Ducaten in ziemlicher Menge zum Vorſchein kommen, ſolche auch bey der in Unſern Münz-Aemtern damit veranlaßten Valvation wirklich über 6 pro Cento gegen den ächten dergleichen Goldmünzen ſchlechter, in der äußerlichen Geſtalt und Gepräge hingegen alſo befunden worden, daß ſolche der dem Publicum bekannt gemachten Unterſcheidungszeichen ungeachtet, doch nur bey einer ſehr genauen und mühſamen Unterſuchung einzelner Stücken erkannt, in Schuß- und Poſtenzahlungen hingegen ſo, wie von dem gemeinen Mann gar nicht unterſchieden, folglich für gute Holl. Ducaten jederzeit angenommen werden können; dahero haben Wir, um dem Unſern Unterthanen hieraus entſtehen mögenden bey ſo bewandten Umſtänden faſt unvermeidlichen Schaden und Nachtheil noch in Zeiten wirkſam vorzukommen, Uns gnädigſt entſchloſſen, und befehlen hiemit erſtlich, daß in ſo lange, als die vorige Sicherheit der Holländiſchen Ducaten nicht wiederum hergeſtellet ſeyn wird, und Wir folglich nicht ein Anderes allergnädigſt verordnen werden, die ſämmtlichen Holländiſchen Ducaten ohne Unterſchied in allen Unſern Erbkönigreichen und Landen von dem 1ſten März des nächſtkünftigen 1773ſten Jahres anfangend außer Cours geſetzt, ſo hiemit von dieſem Tage an unter Confiſcationsſtrafe weder bey Caſſen, noch Privatzahlungen, zur Einnahme oder Ausgabe gebrauchet, noch auch unter nämlicher Strafe in Unſere Erblande eingeführet werden ſollen.

Damit jedoch diejenigen Caſſer, oder Privatperſonen, welche dergleichen außer Cours geſetzte Ducaten noch in Händen behalten ſollten, ſich derſelben ohne empfindlichen Schaden entledigen können: ſo geſtatten Wir gnädigſt, daß ſolche von jedermann bis den letzten März des obgedachten 1773ſten Jahres entweder unter der gewöhnlichen Obſignation außer Land verſchicket, oder aber Unſern Münzämtern und Landprobierern gegen zu erhalten habende Vergütung des innerlichen Werthes, und zwar in dem höchſten Goldzahlungspreis, die feine Mark zu 346 Flor. ohne mindeſten anderweitigen Abzug, oder Gebührsentrichtung eingeliefert werden können. Wohingegen nach erloſchenen dieſen Termin, und zwar namentlich von dem 1ſten März des nächſtkünftigen 1773ſten Jahres anfangend, die in Unſern Erbkönigreichen und Landen in Cours noch betretende Holländiſche Ducaten unnachſichtlich conſiſciret werden ſollen.

Gleichwie Wir aber bey dieſer Unſerer allerhöchſten Anordnung lediglich die Sicherheit Unſerer eigenen Aerarial-Caſſen und Unterthanen zum Gegenſtande haben: ſo wollen Wir hingegen dieſen oft beſagten Holl. Ducaten den fernern freyen Tranſito durch Unſere geſammte Erbkönigreiche und Landen gegen dem jedoch allergnädigſt geſtattet haben, daß ſolche bey der Einbruchs-Maut, oder Dreyßigſt-Amts-Station, gehörig angeſagt, ſofort obſigniret, mit einer ordentlichen Tranſito-Paßirpolleten verſehen, und unter dieſer Vorſicht ſicher wiederum außer Land geführet werden ſollen.

Wornach alſo jedermänniglich ſich gehorſamſt zu achten, und vor Schaden zu hüten wiſſen wird; denn hieran geſchiehet unſer ernſtlicher, auch gnädigſter Wille und Meynung. Gegeben in Unſerer Haupt- und Reſidenzſtadt Wien, den 12ten Monatstag December, nach Chriſti unſers Herrn und Seligmachers gnadenreichen Geburt im Siebenzehn hundert zwey und ſiebenzigſten, Unſererer Reiche im drey und dreyßigſten Jahre.

Harlem, den 2 Januar.

Im verwichenen Jahre ſind hier 779 Kinder gebohren, und 1005 Perſonen geſtorben.

Rotterdam, den 5 Januar.

Im abgewichenen Jahr ſind in dieſer Stadt 2443 Perſonen geſtorben, und 525 Paar getraut.

Copenhagen, den 5 Januar.

Die Königl. Däniſche Kanzeley hat unterm 24ſten December v. J. bekannt gemacht, daß Se. Königl. Majeſtät die in Dannemark und Norwegen verfügte Quarantaine-Anſtalten aufzuheben, anbefohlen haben, nachdem Höchſtdieſelben erfahren, daß in Rußland, Pohlen und in den daran grenzenden Ländern die Peſt gänzlich aufgehöret; doch ſollen, ſo lange der Krieg in der Türkey dauert, von den Schiffern Geſundheitspäſſe mitgebracht werden. In Hinſicht der aus der Barbarey, dem Archipelago, der Levante und Türkey directe kommenden Schiffen aber ſoll es bey den gemachten Anordnungen ſein Verbleiben haben.

Den 29ſten December iſt ein Franzöſiſcher Courier von Paris, und eine Schwediſche Staffette von Hamburg, beyde nach Stockholm gehend, Corſör paßiret.

Der Juſtizrath und General-Poſtdirecteur, Herr Pauli, iſt in dieſen Tagen aus Hamburg zurückgekommen.

In der Stadt Helſingör ſind im vorigen Jahre copuliret 27 Paar; gebohren 119, geſtorben 199; folglich 80 mehr geſtorben, als gebohren.

Hannover, den 5 Januar.

Den 1ſten dieſes iſt der Prinz Carl von Mecklenburg-Strelitz mit ſeiner Gemahlinn von Strelitz hier zurückgekommen.

Von gelehrten Sachen.

In Hoffnung, etwas dem Publico Angenehmes, und nicht ganz Unnützliches zu unternehmen, habe ich mich entſchloſſen, mit Beyhülfe einiger Gelehrten, ein neues Journal unter dem Namen des Deutſchen Merkurs herauszugeben. Dieſe Benennung, zu welcher man ſich bloß aus Mangel einer ſchicklichern bequemen mußte, verſpricht eine dem Mercure de France ähnliche Geſtalt und Einrichtung, und (die Räthſel und Logogryphen ausgenommen) wird man wirklich den Plan dieſes beliebten Franzöſiſchen Journals bey dem Deutſchen Merkur zum Grunde legen. Die hauptſächlichſten Artikel werden ſeyn: 1) Poetiſche und proſaiſche Original-Stücke, Erzählungen, Lieder, Briefe, Sinngedichte, und überhaupt alle die Arten, die man in der Poeſie unter dem Namen flüchtiger Stücke begreift; Dialogen, kleine Abhandlungen über hiſtoriſche, philoſophiſche, oder litterariſche Gegenſtände, und andere unterhaltende Aufſätze. 2) Ueberſetzungen auserleſener Stücke dieſer Art, die entweder noch gar nicht, oder doch nicht gut überſetzt worden, aus alten und neuern, ſeltenen und wenig geleſenen Schriftſtellern. 3) Kurze Anzeige der merkwürdigſten neuen Bücher, welche ganz neuerlich in allen Theilen von Europa, beſonders in Deutſchland herausgekommen. 4) Umſtändliche Beurtheilungen neuer Bücher, und 5) Reviſion partheyiſcher, unbilliger und ſchiefer Urtheile, welche über merkwürdige Bücher öffentlich gefällt worden. Man wird ſich bey dieſen beyden Artikeln: a) Hauptſächlich auf Deutſche Bücher; b) bloß auf ſolche, welche in Rückſicht auf die Aufklärung oder Verfinſterung, Verbeſſerung oder Verſchlimmerung der Denkart, des Geſchmacks und der Sitten der Nation intereſſant ſind, einſchranken, und c) in den Beurtheilungen ſowol, als in der Reviſion fremder Urtheile, ſich überhaupt die Beobachtung der Regeln einer ächten Critik, beſonderer Unpartheylichkeit, Beſcheidenheit und Glimpf zum unverletzlichen Geſetze machen. 6) Eine zuſammenhängende Erzählung der wichtigſten neueſten Begebenheiten in der politiſchen Welt, welche jedem Bande von drey Monaten beygefügt werden ſoll. 7) Theatraliſche Merkwürdigkeiten, wobey man Sorge tragen wird, das Publicum mit unzuverläßigen oder nichtsbedeutenden Nachrichten, beſonders die Schauſpieler ſelbſt betreffend, zu verſchonen. 8) Erzählungen einzelner ſchöner Handlungen, intereſſanter Anecdoten, ſeltener Gebräuche, Inſtitute, Geſetze und dergleichen. 9) Anzeige nützlicher neuer Erfindungen. 10) Nachrichten an das Publicum, und andere litterariſche Merkwürdigkeiten.

Da bey einem Vorhaben dieſer Art alles auf die Güte der Ausführung ankommt, von welcher das Werk ſelbſt reden muß; ſo iſt alles, was ich davon vorausſagen kann, daß ich ſelbſt, und die Gehülfen, welche ſich dazu mit mir vereiniget haben, nichts ermangeln laſſen werden, dieſes Journal ſo intereſſant und ſo vollkommen in ſeiner Art zu machen, als es uns nur immer möglich ſeyn wird. Der Deutſche Merkur wird mit dem bevorſtehenden Jahr 1773. ſeinen Anfang nehmen, und es ſollen davon alle Vierteljahr drey Stücke, oder ein Bändchen von 18 Bogen in 8. mithin jährlich vier ſolcher Theile, welche zuſammen drey Alphabet betragen ſollen, ausgegeben werden. Man hat ſowol für das Publicum, als die Unternehmer, das Schicklichſte zu ſeyn geglaubt, bey dieſem Deutſchen Merkur, nach dem Beyſpiele des Franzöſiſchen, den Weg des Abonnement vorzuſchlagen. Diejenigen, welche denſelben einſchlagen wollen, bezahlen an die nachbenannten Herren Collecteurs oder andere bekannte Freunde, welche ſich dieſer Bemühung zu unterziehen belieben wollen, jedesmal nach Empfang des erſten Bandes für den ganzen Jahrgang 2 Rthlr. 12 Gr. Leipziger Cours, oder einen halben Louis d'or in Gold, und erhalten dafür alle drey Monate einen Theil des Deutſchen Merkurs brochirt und franco. Man kann ſich in nachbemeldten Orten bey den folgenden beſonders dazu erbetenen Freunden, oder denjenigen, welche ſie hierzu ſubſtituiren werden, abonniren: Aachen, Herr Haſſelbach, bey der verw. Frau von Clermont; Altona, Frau D. Unzerinn; Amſterdam, Herr Peter Münch; Augsburg, Herr J. Hillebrands Erben. Baſel, Herr Chriſtian von Mechel; Berlin, Herr von Compagne. Carlsruhe, Herr Hofr. Ring; Coblenz, Herr Schwarz, bey Hn. geh. R. von la Roche. Darmſtadt, Herr CR. Merck; Düſſeldorf, Herr HCR. Jacobi. Erfurt, Hr. Hofrath Meuſel; Erlangen, Herr Profeſſor Breyer. Frankfurt am Mayn, Herr J. C. Bölling. Gotha, Herr Gotter. Halberſtadt, Herr Canon. Gleim; Hamburg, Herr Bode; Hannover, Herr Andrea; Helmſtädt, Herr Prof. Kappel. Inſprug, Herr Archivarius Richmann. Königsberg, Herr Prof. Kant. Leipzig, Weidmanniſche Buchhandlung. Mannheim, Herr Hauptmann Dobel; Maynz, Herr Daniel Dümont; Memmingen, Herr Rector Köberle; Magdeburg, Herr Hofrath Köpke. Prag, Herr Prof. Seibt. Stuttgard, Herr D. Storr. Ulm, Herr Rector Miller. Wien, Herr RR. von Sonnenfels. Zelle, Herr Advocat Jacobi; Zürich, Orell- Geßner- und Füeßliſche Buchhandlung. Alle diejenigen, welche ſich zu abonniren gedächten, die vorbenannten Orte aber hierzu nicht bequem finden ſollten, werden erſucht, ſich deshalb entweder an die Weidmanniſche Buchhandlung in Leipzig, oder an mich ſelbſt, zu wenden. Es ſteht einem jeden frey, ſich zu allen Zeiten zu abonniren, und mit jedem Jahrgang wieder aufzuhören. Diejenigen, welchen der Weg des Abonnement nicht gefällig ſeyn ſollte, werden in der Weidmanniſchen Buchhandlung zu Leipzig, und durch ſelbige in allen Buchhandlungen Deutſchlandes ſich mit Exemplarien verſehen können. Dieſen aber wird das Stück nicht anders, als für 6 Ggr. oder der Jahrgang für 3 Rthlr. Leipziger Courant überlaſſen werden. Ich erſuche alle meine Freunde, und die Liebhaber unſerer Litteratur überhaupt, ſich die Beförderung dieſes Vorhabens (wenn ſie es anders für gemeinnütziglich halten) geneigteſt angelegen ſeyn zu laſſen; die erbetenen Herren Collecteurs aber ſowol, als diejenigen, welche ſich etwa von freyen Stücken dieſer Bemühung zu unterziehen belieben wollen, ſo geneigt zu ſeyn, und die Anzahl derjenigen, welche ſich bey ihnen abonniren werden, einſtweilen bis Ausgang des nächſtkommenden Hornungs entweder an mich ſelbſt, oder an die mehrgedachte Weidmanniſche Handlung in Leipzig, einzuſenden. Weimar, den 12ten December, 1772.

Wieland.

Nachricht.

Heute wird allhier bey H. C. Grund am Fiſchmarkt, wie auch bey Vieweg und Matzdorf in Berlin, das 38ſte Stück der Wochenſchrift: De Plattdütſche, ausgegeben. Koſtet 1 ßl.

NOTIFICATION.

Da am 15ten Januar a. c. das an der Alſter belegene Mühlenſchreiber-Haus, imgleichen am 18ten Januar ein auf der großen Veddel belegenes Gebäude, nebſt dabey auszuweiſenden Hof- oder Gartenplatz, nicht weniger zwey daſelbſt belegene unbebauete Plätze, auf dem großen Rathhauſe an den Meiſtbietenden auf immerwährende Grundhauer, unter denen an das Rathhaus und der Börſe affigirten Conditionen, öffentlich verkauft werden ſollen: Als wird ſolches hiemit bekannt gemacht.

Unter der Gräfl. von Nealeſchen Verlaſſenſchaft zu Berlin befindet ſich eine beträchtliche Sammlung von vortrefflichen und auserleſenen Kupferſtichen, welche, ſo viel die bibliſche Geſchichte betrifft, in einem verkauft werden ſollen. Der Catalogus davon kann in unſerm Zeitungs-Comtoir eingeſehen, die Kupferſtiche ſelbſt aber bey denen Gräfl. von Nealeſchen Curatoribus zu Berlin in Augenſchein genommen werden, wozu der Commiſſarius Rehefeldt daſelbſt weitere Anweiſung geben wird.

Von dem Königl. Preußiſchen Hofgericht zu Züllichau, wird der an die 12 Jahre abweſende Chriſtian Seyffert, oder deſſen rechtmäßige Erben, zu Erhebung des älterlichen Vermögens in Termino den 12ten Februar 1773. zu erſcheinen peremtorie vorgeladen, oder haben zu gewärtigen, daß er und ſie per Sententiam pro mortuis declariret, und das Vermögen der näheſten Erbinn ab inteſtato werde zuerkannt und verabfolget werden.

Demnach der vormals allhier wohnende, nachher aber als Medailleur ſich nach Dedtmold begebende weyl. Johann Tobias Braband, daſelbſt fünf Kinder gezeuget, wovon drey frühzeitig verſtorben, die beyden Söhne

Friderich August und
Johann Siegmund

aber ſich zur See begeben, und man von deren Aufenthalt und Leben keine Nachricht erlangen können, und denn dieſe Gebrüdere allhier ein Capital unter Adminiſtration der Wittwe Braband von 1000 Rthlr. ſtehen gehabt, wovon gedachte Wittwe zum Ankauf weyl. der Wittwe Müllern auf dem heil. Kreuz belegenen Hauſes 900 Rthlr. in Solutum angegeben; indeſſen die Müllerſchen Erben wider den Anſpruch gedachter Gebrüdere Braband, da es mit der Wittwe Braband zum Concurs gekommen, geſichert ſeyn wollen, mithin gebeten, ſie dieſerhalben edictaliter vorladen zu laſſen, ſolchem Geſuch auch Statt gethan worden; ſo werden obgedachte Gebrüdere

Friderich Auguſt und
Johann Siegmund Braband

hiemit auf den 17ten März 1773. vermittelſt dieſer Edictalium vorgeladen, daß ſie am beſtimmten Tage, Morgens um 10 Uhr, allhier in Curia erſcheinen, und ihren Anſpruch an dieſem Capital rechtlicher Art nach ausführen, oder zu gewärtigen, daß ſie damit präcludiret werden ſollen. Gegeben Celle, in Senatu, den 14ten December, 1772.

Bürgermeiſter und Rath der Stadt Celle.

Von dieſer Staats- und gelehrten Zeitung werden wöchentlich 4 Stück bey ſel. G. C. Grunds Erben am Fiſchmarkt ausgegeben.

1772

Proiekt.

Iednomyślnością powszechnie umysły Naſze łącząc, w iedno ogniwo spoieni, Senator, Dignitarze, Urzędnicy, Obywatele Ziemi Wieluńskiey y Powiatu Ostrzeszowskiego, zapobiegaiąc wszelkiemu Maiątkow Naſzych uszkodzeniu, y zaradzaiąc publicznemu Ziemi y Powiatu dobru, takowe iako nayuroczyściey czyniemy oświadczenie.

Przestrzegać całości Oyczyzny, Swobod, y Praw Iey zawiasowych, z Obywatelstwa winniśmy, krew, Maiątki, y Życie, ku ratunkowi; iednostaynie na miłą poświęcaiąc ofiarę. Nieodstępność od tey przyrzeczoney Ofiary, w nayuporniéyszym przeciwności losie okazować; nieobojętnie zaręczamy. lecz czego, publicznego Ziemi y Powiatu dobra, wyciąga po Nas czułość, to teraz uswoić; iednomyślnie pragniemy.

Przywłaszczoną sobie Regimentarstwa Ziemi Naſzey, a nie z mocy wybiernictwa od Nas wzorem innych Woiewodztw nabytą, przez WmćPana Maxymiliana Wielewieyskiego Podwoiewodzego Rangę, ponurochętnym ile wśrod ustawnego burzy gwałtowney zgiełdu, przyimowaliśmy umysłem. Użycie tey Jego osobliwie w początkach Władzy, z uciskiem nad Prawo, zwyczay, y powinność, dla Nas. Targnienie się przez Tegoż, na Osoby niektorych Obywatelow, przy wolności zaradzenia Ziemiańskiey, y rowności Podatkowania obstawaiących. Surowość w Exekucyach wykonywać swoie absolutne nakazy; Nas przymuszaiąca. Wypłacanie Monetą ſfałſzowaną Lemingow, a ztąd (: gdy my dobrą wydawaliśmy :) zarażenie Ziemi; Nauczyły Nas smutnym siebie doświadczeniem lepszey ostrożności, piętnuiąc w Sercach obowiązek czuley-starownieyszego nadal, o dobro Ziemi y y Powiatu zabiegu. Skoro zatym WJmćP. Wielewieyski Podwoiewodzy, po ustałym w tych osobliwie Woiewodztwach, broni Narodowey szczęku, dotąd Nam Wypraw Naszych, przykładem w Sąsiedzkich Woiewodztwach praktykowanym nieodesłał, acz o powrocenie Wypraw, z wybranym anticipative Podatkiem, był od Nas wiele żądany. Przeto zapobiegaiąc wszelkiemu Maiątkow Naszych uszczerbkowi. Uroczysty z powodu wymurzonych przyczyn czyniąc naprzeciw pomienionemu WJmćPanu Maxymilianowi Wielowieyskiemu Podwoiewodzemu Manifest. Oświadczamy się: Iż rzeczoną Regimentarstwa Ziemi Naszey y Powiatu Rangę, quovis titulo sobie od WJmćPana Wielewieyskiego dotąd przywłaszczaną, rownie iako y inne wszystkie Officerskie Milicyi Ziemi Naszey Rangi, zupełnie znosiemy, niszczemy, y za niepotrzebne podtenczas Ziemi y Powiatowi, deklaruiemy.

A po takowym Naszym Milicyi Ziemiańskiey skassowaniu, żadney płacy, na tęż Milicyą, ani na Pensye tak JW. JmćPanu Antoniemu Morzkowskiemu Marszałkowi (: ktoremu za podięte dotąd dla Ziemi y Powiatu za granicą fatygi, niesiemy z Osob naszych podziękowanie:) iako też WJmćPanom Officerom, y Innym, od Nas wyznaczoney; nie wydawać, odtąd przyrzekamy oraz daną dawniey moc wybierania od Nas Podatkow, tudzież Pensye powyznaczane, uchyliwszy, y umorzywszy, że takowych pretendować tak JW. JmćP. Marszałek, iako y WW. Officerowie y Inni od Ziemi y Powiatu pod żadnym pretextem iuż odtąd nie mogą; uroczyście sobie ostrzegamy. Rachunki z Summ przez WJmćPana Wielewieyskiego y innych Jchmościów, w Ziemi y Powiecie musiane wybranych, że dotąd ~~od~~ przez Nasz Ziemianow ~~wyznaczonych ostatnią Uchwałą Jaśnie Wielmożnych JmPanow Kommissarzow~~, wysłuchanemi nie są; Przeto tych wysłuchanie w czasie sposobny

Za poprzedzonym od JW. Jm. Pana Ziemi Naszey Kasztelana uwiadomieniem warujemy, y Każdemu Obywatelowi w szczegulnosci uczynioną Krzywdę zaskarżyć, y o nie przyzwoitym sposobem dopomnieć się zostawujemy. A lubo szczegulnieyszym dzieła teraźnieyszego iest celem, zniesienie Milicyi, iako podtenczas Nam niepotrzebney, Ziemiańskiey, aby iednak rowno z Obywatelstwem w Nas własnego ratować Oyczyznę obowiązku, unikać niezdaliśmy się: Przeto: że w czasie nagle wyciągaiącey potrzeby, ~~na ułożoną przez Nas inną Milicyą, z wybraniem od Nas do niey y wyznaczeniem Szeffow, własne maiątki znowu łożyć~~ bę~~dziemy~~, ~~odt~~ Sami w Osobach podług Prawa Naszych, z azardem Maiątkow, ratować Oyczyznę będziemy. statecznie przyrzekamy ninieyszym Manifestem, Ktory Rękami własnemi podpisawszy, do Grodow Wieluńskiego y Ostrzeszowskiego, podany mieć chcemy.

~~A~~ y do niego przystąpienia wszystkich JW. Urzędnikow y Obywatelow podtenczas nieprzytomnych wzywamy y zapraszamy. Działo się w Komlinie Dnia dziewiątego Miesiąca Lipca Roku Pańskiego 1772giego.

Ponieważ Rząd przeszły Polski własnemu kraiowi wiele szkody przyniosł, Monarchom swym powagi umnieyszał, w Innych Państwach zamieszanie czynił, więc tego odmiana ma nastąpić w następuiących Punktach.

1mo Senat skassowany zostanie a Kommissye jedna Wielka w ktorey Krol Głową, druga ktorey Prymas prezydować będzie

2do Marszałkowie z Assessorami mieysce Trybunałow zastąpią, przenosząc się w puł roku z Piotrkowa do Grodna y z Grodna do Piotrkowa.

3tio Ministrowie Status Ci sami zostaną y Officyalistowie nie ktorzy koronni

4to Kancellarye Grodzkie trzech Regentow przysięgłych mieć będą, cum libera Appellatione do Marszałkow, a ci powinni będą graniczne sporki ułatwiać.

5to Patronowie do Spraw z każdey Kondycyi prawo juramento et servato jure bydź maią.

6to Sprawy Mixti Fori in Foro Seculari sądzić się będą dlatego Assessorowie Duchowni zasiadać nie powinni Duchowne zaś in Curyi Archiepiscopali et Nuntiali

7mo Starostwa y krolewszczyzny w Dobra Krolewskie obrócą się

8vo Po Miastach Grodzkich Stołecznych Zamki reparowane będą á in defectu nowe stawiane a w tych Akta będą złożone y Garnizony przydane

9no Dobra Duchowne Swieckie y Klasztorne sekularyzowane będą a Pensye Duchowieństwa naznaczone, za co Oneribus Fundatorum zadosyć uczynić powinni będą.

10mo Parafie wszystkie ~~[illegible]~~ rowne uczynią, ktore y zakonnicy cum cura animarum trzymać będą.

11mo Jura Parochialia od Chrztow Pogrzebow do trzymających curam animarum należeć będą lecz podług Taxy o Biskupow naznaczoney. -

12mo Exercitium Religionis wolne zostanie procz przenoszenia się do innych.

13tio Żydow sposobnieyszym handlu pozwolą innych z Kraju oddalą

14to Rzemieslnikom y Mieszczanom Grunta odbiorą, aby do Rzemiosła drudzy do handlu sposobili się

15to Magazyny Krolewskie w pierwszych Miastach założone będą oraz na wszelkie Trunki zagraniczne Likwory

16to Miody wisniaki piwa y gorzałki w niektorych mieyscach tylko będą pozwolone

17mo Szlachta w Woiewodztwach pod pewną liczbą zo

stan

staną ale bez nie pozwalam.

18vo Poddaństwo niewolnicze zniesione będzie.

19no Rozmiar Gruntow Ziemskich przez Geometrow nastąpi na 500. Stop długo y szeroko na Łan rachuiąc.

20mo Woyska Pancerne y Husarskie skassuią a Infanteryi Kawaleryi y lekkich Ludziów 30000. Postanowią dla tych Krol ammunicyą y Obywatele Żołd dadzą.

21mo Dla Woyska 15000. z trzech Potencyi; obywatele lokacye dadzą bez żołdu.

22do Każdy Szlachcic będzie winien przystawić krolowi niedmuistelnego Żołnierza

23tio Zbytek w Stroiach w każdey Kondycyi Ludzi oddalony będzie a według Stanu każdego postanowiony.

Rozne Zamieszania w Polszcze zachodzące, będąc przy:
czyną do odstręczenia się wielu obywatelow, od
członkow Narodowych, biorących przed się starunek
dokładnego ułożenia z Potencyami temi ktore okazały
prawa swoie do tego Krolestwa; oddaliły ich przeto
od powszechnego Zaspokoienia, ktore wymaga czynności
wszystkich osob w Rady narodowe wchodzących =.
Zatym niżey podpisany Minister Pełno Nayiaśn. cesarzey
Rossyi, uwiadamia przez niniejsze, iz zamiast
sprzeciwienia się do powrotu Magnatow y Dygnita:
rzow; ktorzy złożywszy wielką niechęć y osobistą nienawiść, zachęcą
na łono Oyczyzny swey miłość pokoiu, y prawdziwy
Duch Patryotyczny przynieść, owszem chętnie im .
wydawać będzie wolne passporty byle tylko podług wszystkiego
w tey mierze kształtu swych przeszłych błędow wyrze:
kli się y okazali przez takowy postępek szczerą
chęć, do uleczenia tych nieszczęśliwości ktore doległy
naród Polski dan 7/18 Nov w Warszawie

Baron de Stackelberg

1

2a

1

2

3

4

5

6

7

Punkta.

Z Strony Cesarza JMci podane na przyszłą Wielką Radę czyli Seym Rzpltey Polskiey Roku 1773

1mo Krol Polski Absolutny z Całą Familią swoią

2do Ad casum ustania Familij Krolewskiey do Cesarza JMci będzie należało naznaczyc Krola Polszcze

3tio Niepozwala się więcey iak 30000 Woyska.

4to Dobra Jezuickie na dwie Częsci maią bydz podzielone to iest na Krola y Akademią Rycerską

5to Seymy y Seymiki wszelkie także y Sądy będą zniesione

6to Krol y Rzplta ma dependowac od Cesarza.

7mo W Kraju od Cesarza zabranym Polacy zbędą wszystkie Tytuły

8vo Dobra Zakonnikow zmnieyszą się y ustanowi się dla nich Pensya to iest dla Biskupow po 60000 dla Pralatow 15000. dla Kanonikow 5000. dla Plebanow 1000. dla Zakonnikow 500. Złł. Polk

9no Biskup Każdy 6. Szlachty a Pralat 5. a Prałat 5. Edukowac powinni

10mo Mniszki powinne przyimowac Panny bez Posagu ieden tylko tychże Klasztor w Miescie a inne maią się obrocic na Edukacyą Ubogich Panien w każdym w Woiewodztwie

11mo Biskupi maią dependowac od Prymasa y on ma Jch swięcic po Nominacyi Krolewskiey

12mo Płaca nie ma iść do Rzymu za Sakry, Dyspensy etc tylko Prymasowi aby Pieniądze za Granice nie wychodziły.

13tio Krol wyszle Posłow do Papieża iż odtąd obieranie Biskupow będzie należało do Krolow Katolickich

14to W Polszcze Cesarskiey Polacy będą chodzic po Niemiecku y stosowac się do Jch Obyczaiow iako wspoł Obywatelow.

15to Bez pozwolenia Krola żaden Zakonnik przyięty bydz nie ma iele nie maiący Lat 26.

16to Polacy z Dobr Dziedzicznych Kwartę płacic maią do Skarbu Krolewskiego.

17mo Zrzeczenie dadzą na siebie wszystkich zabranych Krajow.

18vo Poczta ma bydz płacena w Polszcze Cesarskiey iak za Granicą.

19no Cesarz obmysli Żonę dla Krola JMci Polskiego z Familij swoiey.

20mo Polska nie ma wypowiadac Woyny ani zawierac Traktatow bez Cesarza

21mo Kommunikacya z Rzymem dla Duchownych y Swieckich zostanie przecięta ~.

22do Liberum Exercitium wszelakie dla Dyssydentow Ci do wszystkich U
dow w Senacie y Stanie Rycerskim maią być Capaces

23tio W każdym mieście ma być Sala osobna dla Szlachty osobna dla M
szczan także dla Chłopow po Wsiach.

24to Polacy maią się poddać Krolowi swojemu iako Absolutnemu a Elekcy
ma bydź zniesiona iako nieużyteczna y swawolna.

25to Chłopi maią mieć Wolność

26to Cesarz w potrzebie obowiązuie się dać Woyska 30000. Polszcze.

27mo Sol Krolowi gratis będzie dawana inni zas Polacy pod tęż taxy płac
maią

28vo Dobra Pułaskiego maią być skonfiskowane iako Autora Konspir
cyi na Krola y za złapaniem ma gardło dać.

29no Konfederaci stawić się maią na Senatus Consilium pod konfiskatą D
Dziedzicznych.

30mo Starostwa po śmierci maią być obrocone na Krola salvis modernis Possessoribus

31mo Starostwa Polskie Cesarskie na Skarb Jego zabrane być maią y te tylko Fam
Krolewskiey rozdawane być maią.

32do Kordon Cesarski na Granicy Polskiey zawsze stać będzie nie puszczaiąc
żadnego bez Paszportu

33tio Konfederaci na Seymie Krola przeproszą że się ważyli ogłosić bez K
lewie y popełnili Crimen Laesae Majestatis.

34to Sądy w Polszcze będą iak w Absolutnym Państwie Appellacya od tych d
nayprzednieyszego Ministra w Polszcze.

35to Nuncyatura ustanie ale na to mieysce Sądy Prymasowskie y Konsyst
skie ustanowione być maią

36to Rezydent lub Poseł Cesarski zawsze przy Krolu będzie, dla ktorego d
z Skarbu Rzpltey Polskiey ma być wyznaczony.

37mo Urzędy Duchowne y Swieckie sam Krol rozdawać będzie Plebani zas
Biskupow dependować będą.

38vo Towarzystwo Polskie Chorągwie Husarskie y Pancerne zniesione

39no Drukowanie wolne wszystkich Xiąg y wszystkim Osobom bez A
bacyi y Cenzury

40mo Cesarz obowiązuie się dla Edukacyi Polakow 20. Młodzieży trzym
od lat 15 aż do 23. w Collegium Teresianum w Wiedniu

Punkta Moſkiewſkie.

1mo Krol Absolutny z Całą Familią swią

2do Polſka 30000. Woyska mieć ma.

3tio Szlachcie Moſkiewſkiey wolne Dobr kupienie y ſtaranie się o Urzędy w Polſzcze

4to Wierze Dyſuniackiey liber. Exercitium iak w swoim Panſtwie Pozwolone bydz ma w Polſzcze

5to W Kraju zabranym przez Moſkwę zakonnikom ad Certum Numerum rezydowac pozwala się

6to Szlachta w zabranym Kraju y tey wszyſtkie Tytuły y Urzędy będą dependowac y sądzić się u Gubernatorow swoich Prowincyi

7mo Rezydent lub Poseł Moſkiewſki zawſze w Warſzawie rezydowac będzie powinien

8vo Krolestwu Polſkiemu Jmp Roſs. Protekcyą dawac zawſze ofiaruie y Posiłki woienne ieżeliby Woyna naſtąpiła sluſzna.

9no Konfederackie Dobra w Polſzcze przez Moſkwę zabrane na Skarb Imperatorowey JeyMci przyidą.

10mo O stracenie Puławſkiego ktory popełnił Crimen Laesae Meiestatis Jmp solennie domaga się y o odebranie Mu Sta oraz Konfiskowanie Dobr Dziedzicznych.

11mo Polacy dadzą zrzeczenie zabranych Krajow.

12mo O odebranie więzniow Konfederackich Senatorow domaga się Jmp

13tio Poseł lub Rezydent Polſki w Petersburgu zawſze mieſzkac będzie y Rapportowac Interessa Polſkie

14to Żaden Praw Polskich bez Wiedzy Jmp stanowic nie ma ani też Woyny wypowiadac ani Traktatow stanowic.

15to Moneta Moſkiewſka w Polſzcze rowny walor mieć będzie iako w samey Moſkwie

16to Od Turka dawniey zabrane Kraie w Polſzcze Jmp przywrocic deklaruie się y te po skonczeniu Armiſtitium na Skarb Krolewſki obrocic.

17mo Kupcom Moſkiewſkim wolne przedawanie y kupczenie Towarow wszelkich pozwolone będzie

18vo Od Konfederatow żadnego Jmp JKu przeproſzenia nie chce iako od tych ktorych na Początku samym uznała za Hultajow

Buntowników y Rabusiow

19no Cerkwie ab antiquo Grecom pozabierane wszystkie powrocone by
maią.

20mo Za szkody poczynione podczas Woyny konfederackiey Jmp Ca
nym tylko zabranym Krajem kontentowac się przyrzeka.

21mo Na Instancyą Krolewską Jmć Jmu Ordery Polakom wydawac obiecuie

22do Na Ministerium Jmp Osoby krolowi zalecac ~~obiecuie~~ będzie

23tio Stwa w Kraju zabranym na Uzysla Kośś: obrocone będą:

24to Niektore Stwa wydzielone będą dla Posłow y Rezydent Polsk. w Moskw

25to Arcybiskupowi Połockiemu pensya wyznaczona będzie 10.000.
Dobra zas Jego na Skarb Jmp zabrane będą.

26to Pensya Plebanom wyznaczona będzie 1000. złł Zakonnikom 500
zł. Dobra zas na Skarb Jmp.

27mo W Kraiu zabranym Polakom za Granice wyieżdzac nie wo
no będzie bez Pozwolenia Gubernatora swego.

28vo Stosowac się Polacy maią Moskiewscy do Obyczaiow, Praw
Przywilejow Statutow Panstwa Moskiewskiego iako ich wspoł
Obywatelow

Manifest JmćPana Krajewskiego Instygatora Koronnego w Metryce Mnieyszey Koronney uczyniony 1773 Roku Dnia 11 Marca

Przed Aktami Metryki Kancellaryi Mnieyszey Koronney Stanąwszy Urodzony Stanisław Kostka Krajewski Instygator Koronny dopełniaiąc tomu iest zlecono per Resultatum Rady Senatu, w Miesiącu świeżo zeszłym Lutym odprawioney, względem Zaskarżenia niezgodnego z Boskiemi y Ludzkiemi Prawami tych wszystkich Obywatelów Rzpltey Króla, który w Konieczny Sub 28 Augusti Anno Dñi 1770 uformowali pod Imieniem Actus Interregni bezbożny y zuchwały Zapłuwit, a potym po niektórych Grodach ad Acta grożliwie przyjmować roskazali wykonywa powinność; Manifestuie się zatym y Protestuie przeciwko tym wszystkiem, którzy na Zmiankowane Bezkrólewie pisali się, albo sprzysięgali, od niego iednak za niedbywaiąc pokazaney Sobie przez Dobroć Królewską in Circularibus od Senatu Rady drogi do wyyścia, złości niesprawiedliwey roboty, od tego nieodstąpili y przez Recessa do Kancellaryi respective Narodowych oddane nie zrzekli się, lub przed Seymem następuiącym niezrzeką; Deklaruie się dopraszać u Stanów Rzpltey na przyszły Seym zgromadzonych Sprawiedliwey w miarę występków Kary, na trwaiących w tey zaciętości, iako też o Eliminacyę z Xiąg y palenie takowego Aktu Bezkrólewia, y wszystkich innych pism do niego ściągaiących się; powtórnego zaś nineyszego Zastrzeżenia, gdy tego potrzeba wyciągać będzie Sobie zachowuie.

Stanisław Kostka Krajewski
Instygator Koronny mp

Conclusum

Rady Senatu Dnia 15. Febr. 1773. zaszłey.

Doświadczanie coraz większey Nieszczęśliwości Całey Polski y W. X. Litt. z Okazyi Dworow „Wiedenskiego, Petersburgskiego, y Berlinskiego, „ktore Dwory te powiększaią w ostatnich swoich „iednosłownych Deklaracyach de Dnia 2. Cur. Februarij podanych grożą się, ieżeli prętkie pomiarkowanie z niemi przez Seym nie nastąpi względem „Pretensyi namienionych tylko w Deklaracyach także iednosłownych przez Dwory Petersburg„ski y Berlinski sub Dnia 18. a przez Wiedenski „sub Dnia 26. 7bris w Roku przeszłym ale poprzedzaiącym odebraniem w Possessyą swoią Państwo Rzpltey, y coraz głębiey w Polskę wprowadzeniem Woysk swoich naywiększy powszechności Ucisku wspartych, nie zaniedbanie oraz Srodkow ktore tylko mogły bydź przydatne do odwrocenia na Zgubę Krolestwa Polskiego Zamachow, nigdzie zaś nawet nadziej prętkiego Ratunku nie znalezienie determinuią J. E. Kr. Mć P. N. Miły nie tylko do zgromadzenia wszystkich Stanow Rzpltey na Seym, ale też żeby tenże Seym na Dzień w Deklaracyach de Dnia 2. Cur. wytkniety, to iest na Dzień 19. Kwietnia blisko następuiącego naznaczył, dla czego na tym prętsze przyspieszenie Expedycyi Przedseymowey, wygotowanie Oneyże y do Podpisu sobie podanie Wielmożnym Kanclerzom Oboyga Narodow zaleca, żeby zaś tey niedobrowolney, ale za nieodbicie potrzebną uznaney Determinacyi Europeyskie a nay więcey te Potencye, ktore gwarrantowały Traktaty

Oliwsky

Oliwski y Weławski pospiechem do własney Zgub
bydź nierozumiały, Kancellarye Koronne niebaw
Listy do tychże Potencyi z doniesieniem wszystkich
budek do prętkiego złożenia Seymu y z Prozbą aby
per Bona Officia Całości Naszey ratować chciały, w
gotować maią.

Nie zgadza się wprawdzie z wielkością Umysłu
broci y Chrześciańskich Sentymentow JKMci
wniesienie przez Wierną Radę potrzeby Sprawie
dliwości na Kryminał Królobóystwa na Osobie
Królewskiey tentowany y na tych ktorzy w niego
wpływali; lecz że y to prawda, iż Krol nie Sobie
ale Ludowi Swoiemu żyć powinien, a tak na Zyw
Jego zasadzka jest zuchwałą na publiczne Zdrow
odwagą, do tego Opisom Prawa przeciwić się nie
może; przeto zna się obligowanym przychylić W
tą Swoią do tego, żeby Urodzeni Instygatorowie O
ga Narodów względem dochodzenia rzeczonego Krym
natu powinności swoią za znoszeniem się z Laską W
Kor. praeparatorie do Dyspozycyi przyszłego Seymu pełnili
y nato, jako też odtąd na utrzymywanie in detentio
Kryminalistow potrzebnego kosztu Wykład Kommissy
Skarbu Kor. za Rekwizycyą Ministrów Naszych y Rzpl
de quanto y komu solvendo nakazuie. Względem za
publikacyi Bezkrolewia w Piśmie de d. 9. Aug
sti 1770mi do niektórych Dworow Podanym nall
rzonych Instygatorow teraz wkłada powinność za
zanieśli ad Acta publica Manifest przeciwko ty
wszystkim ktorzy się nato Bezkrolewie pisali
przysięgli, dotąd iednak popełnionego Bezprawia

Krzywo

krzywoprzysięstwa przez Reiessa do Kancellaryi respective
Narodowych oddane nie zrzekli sub przed Seymem
nie zrzekę, ato nakoniec ten, żeby kogo Rzplta w Trzech
Stanach Zgromadzona zapozwać każe, y w ten czas gdy Leyże
zdawać się będzie był zapozwany.

„Gdy Bogu Dzięki interessowanie JKMci do Dworu
„Petersburgskiego wielokrotnie czynione od wzięcia w Areszt
„nayprzód Urodzonego Czackiego Podczaszego
„Kor, potym Trzech Senatorów y Posła za Granice
„Królestwa wyprowadzonych, na resztę za wszystkiemi
„Jnnemi w Aresztą, w Niewolę pobranemi tey
„Oyczyzny Synami gdziekolwiek dotąd trzymanemi
„Skutek pomyślny wzięło, nayprzód na Wielebnym
Biskupie Kamienieckim a potym na Osobach Przewielebnego
„Krakowskiego y Wielebnego Kijowskiego
„Biskupów, tudzież Wielmożnego Rzewuskiego Wojewody
Krakowskiego Hetmana Pol. Kor. y Urodzonego
Rzewuskiego Syna Tego już uwolnionych, więc
żeby toż Samo uwolnienie nastąpić niebawnie mogło
na Urodzonym Czackim Podczaszym Koronnym
w Dobrach Swoich dotąd trzymanym y na wszystkich
innych za Granicę y gdziekolwiek in detentione
Woyska Rossyiskiego dotąd będących Jego
Krolewska Mość zlecał podać Notę Ministeryalną
Ministrowi tu przytomnemu Nayiaśnieyszej
Imperatorowey JeyMci Rossyiskiey z podziękowaniem
za uwolnionych, a z Prozbą za
pragnącemi uwolnienia.

Ponieważ Deklaracya ostatnia de 27. Cur.

już

już wyżey dwukrotnie wspomniona potrzebuie
powiedzi Ministrom tu przytomnym Trze
Dworow Sąmsiedzkich, że donoszą o Term
nie zaczęcia Seymu na Dzień przepisany
w Deklaracyach, a wraz dopraszaiąc się żeby
gdy się zadosyć stało woli Dworow tych
nie tylko trwaiące doświadczenia Pogroże
w twardych postępkach Woyska obcych w
Państwach Rzeczypospolitey ustały, ale
też te Woyska z Granic Jey na odprawie
nie Seymu y Seymikow nie pod obroni
y w zupełney Wolności prawnie potrzebne
wyprowadzone były, Wielmożnym Kancler
rzom Obuyga Narodow ułożyć, wygotować, y
podać też Odpowiedzi Jego Królewskiey Moś
roskazuie Resultato praesenti Senatus Consilii
ad praemissa mediante.

Stanisław August Król.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY WOYSKA KORONNEGO

Tak dla przezacnych Obywatelow Prześwietnych Woiewodztw, Ziem y Powiatow (na ktorych Płaca Woyſku Koronnemu ieſt Prawem wyznaczona) nieſzczęśliwościami Kraiowemi wycieńczonych zawſze, ile bydź może względna, iako też o całość Woyſka przez Sny Rzeczypoſpolitey Kommendzie ſwoiey powierzonego powinnie troſkliwa, Uniwerſalnym Obwieſzczeniem ſwoim pod Datą 20. Czerwca w Roku 1772. wyſzłym, y po Grodach rozeſłanym *Publicum* wiadomiła y każdego w ſzczegulności oſtrzegła, aby żadnemu Exaktorowi Regimentu, bądź Deputatowi Chorągwi, Woyſka Koronnego Płaca *reſpective* należąca nie była oddawana, ktoryby wyraźnego na to od Kommiſſyi Woyſkowey Koronney nie miał Ordynanſu; *In Conſequenti* wydała ſwoie do Woya Kommendzie ſwey podległego Ordynanſe, aby dla folgi zniſzczonym Obywatelom Windykacyą etentow do ſpoſobnieyſzych czaſow zawieſiwſzy, ſzczegulnie Ratę 7brową *Anni* 1772. wybierało tym ſamym względności torem y w czaſie teraźnieyſzym bliſko nadchodzącey Raty Marcowey poſtępuc, Wſzech w obec y każdego z oſobna, mianowicie J. OO. J. WW. WW. Ichmciow Panow Dobr Ziemſkich Dziedzicow, Duchownych y Krolewſkich Poſſeſſorow, lub też iakimkolwiek Prawem Dzierżcych ninieyſzym Uniwerſałem po Grodach rozeſłać mianym uwiadomia, y oſtrzega: iż w nieodbitey konieczności iakiegożkolwiek potrzebom Woyſka zaradzenia, wydane będą Ordynanſe Woyſku Koronnemu do władzy Kommiſſyi Naſzey należącemu na wybieranie Dwoch Rat, iedney Marcowey *Anni Currentis*, drugiey zaległey od oſtatniego Kwitu przypadaiącey, takowych iednak Dwoch Rat uſpokoienie Przezacni Obywatele nie inaczey uſkutecznić raczą, aż za okazanym wprzod przez każdego Exaktora lub Deputata na ten koniec wydanym ſobie od Kommiſſyi Naſzey Ordynanſem. Działo ſię w Warſzawie na Kommiſſyi Rzeczypoſpolitey Woyſka Koronnego Dnia 3. Miesiąca Lutego 1773. Roku.

JOZEF ANTONI PODOSKI Woiewoda Płocki Prezyduiący.
JOZEF STEMPKOWSKI Kaſztelan Kiiowſki, z Senatu Kommiſſarz.
FRANCISZEK PODOSKI Kaſztelan Ciechanowſki, z Senatu Kommiſſarz.
HIERONYM WIELOPOLSKI Koniuſzy Wielki Koronny, z Stanu Rycerſkiego Kommiſſarz.
WINCENTY MODLINSKI Pokomorzy Brzeſki Kuiawſki, z Stanu Rycerſkiego Kommiſſarz.
ANTONI CZAPSKI Podkomorzy Chełmiński, z Stanu Rycerſkiego Kommiſſarz.
KAROL MALCZEWSKI Generał Major Woyſk Koronnych, z Stanu Rycerſk. Kommiſſarz.
KAZIMIERZ RADONSKI Generał Major Woyſk Koronnych, z Stanu Rycerſk. Kommiſſarz.

L.S.

1800.

Laudum Przeświętnego Województwa Sieradzkiego. 215

My Rady Dygnitarze y Całe Rycerstwo Województwa Sieradzkiego w tak okropnym kraju naszego szerzącey się nieszczęśliwości stanie, szukając w oddaleniu onych ratunku, na fundamencie Uniwersału Nayiaśnieyszego Stanisława Augusta Króla y Pana Naszego miłościwego Dnia 6tu Miesiąca Lutego Roku teraźnieyszego w Warszawie Datowanego in Ordyne Seymikowania Woiewodzkiego wydanego w Grodzie Sieradzkim y Piotrkowskim oblatowanego dzień 6ti Marca Roku tego obradom Przedseymowym Woiewodzkim determinuiącego, Zad Seymowi Walnemu Extraordynaryinemu w Warszawie dnia Dziewiętnastego Miesiąca Kwietnia oznaczaiącego, do Szadku na miejsce Prawem tym ze obradom determinowane ziechawszy się po Chwalebnym św. Jana z Mącznik Mączyńskiego Kasztelana Sieradzkiego Życia nieskazitelnych Usług z chlubą Województwa Naszego doznanych dowodami, non parcendo Zdrowiu swemu z azardem onego y Fortuny z Miłości Obywatelstwa y Dobra powszechnego oświadczonych gorliwości, Cnoty Znakomitego, Zagaieniu nayprzód Zwyczaiem obradom naszym praktykowanym, Obraliśmy za Marszałka y Dyrektora Koła naszego Wgo Jmci Pana Michała z Słemikowic Boża Radoszewskiego, Starostę Szadkowskiego Zacnością Imienia, praktykowanemi w tymże Województwie Usługami publicznemi dystyngwowanego, którem pro Sociis habenis za Assessorów z Powiatu Sieradzkiego Jmć Pana Macieja Jaxa Krobanowskiego Sieradzkiego Miecznika, z Powiatu Szadkowskiego Wgo Jmci Pana Józefa Bzeszyńskiego Porucznika Znaku Husarskiego Woysk Koronnych z Powiatu Piotrkowskiego Wgo Jmci Pana Macieja Mostowskiego Cześnika Piotrkowskiego z Powiatu Radomskiego Wgo Jmci Pana Kozińskiego Woyskiego Gostyńskiego uprosiliśmy po wykonaney ex mente Legis przez tego Marszałka Koła Naszego y Assessorów przysiędze. Do przedzając dalsze obrady Nasze, do których wezwaliśmy przez delegowanych spośród Koła Naszego Urzędników Wielmożnego Jmci Pana Józefa Bandzyńskiego Chorążyca Łęczyckiego Koressyą Województwa Naszego zaszczyconego agremium obrad Naszych od Nayiaśnieyszego Króla Jegomości Posła delegowanego, który oświadczywszy desideria Maiestati sobie do wypełnienia podane, przystąpiliśmy Zapisu Prawa,

Za Ogłoszeniem

Za ogłoszeniem od Laski Kandydatów do obrania Posłów przeciw Praw Koronnych y Swobód Narodowych Wiadomych. Zacnością Talentów y Cnotą niepospolitą uważaney Województwa Naszego Usłudze dobrze Znanych y Wiadomych, lubo uwieńczeniem Krajowem y Krytycznych Czasów teraźnieyszych przyczyną Wymawiających się Za Usilną Jednak Województwa Naszego obligacyą Uprosiliśmy z Powiatu Sieradzkiego Wielmożnego Pana Józefa na Kowiecmych Zarembach Zarembę Generała Majora Wojsk Koronnych Starostę Sobotnickiego z Powiatu Szadkowskiego Wielmożnego Pana Michała Radoszewskiego Starostę Szadkowskiego, Koła Naszego Marszałka z Powiatu Piotrkowskiego Wielmożnego Pana Ignacego z Suchetyc Sucheckiego Stolnika Sieradzkiego z Powiatu Radomskiego Wielmożnego Pana Jana z Tymowy Tymowskiego Stolnika Piotrkowskiego Podstarostę y Sędziego Grodzkiego Piotrkowskiego, jednomyślnym Koła Naszego Zezwoleniem obraliśmy, Których amore boni publici obliguiąc aby Całości Kraju Naszego iuż w ostatniey toni y upadku Zostającego w Obrębach Granic, podług Praw Kardynalnych Traktatów Sojuszów z Dworami Sąsiedzkiemi y innemi Potencyami też Traktaty Gwarantuiącemi utrzymywali Zalecami. Ponieważ Dekreta Kommissyi Skarbowy Pogłówne przez Konfederacyą wybrane uciśnionych różnemi wydatków gatunkami Obywatelów od Powtórney Solucyi z Akceptowaniem Kwitów Milicyi Ziemiańskiey per rationem nowe emergentiae na Seym pro resolutione odesłały a Kommissya Woyskowa nieczekając Seymowey rezolucyi Uniwersałem Oberszterom y Regimentom w tym Województwie Repartycyą mającym Pierwszą ratę przez z Ziemiańskową Milicyą wybraną wraz z teraźnieyszą Marcową przeciw executioni wydanym odbierać dyspenować się Subveniendo więc ostatniemu Pospolitstwa Upadkowi, z którego my obywatele ich wydźwignąć instatu iuż nie iesteśmy, ile Kordonem Woysk Zagranicznych otoczeni nakładem Liweruntku nieznośnych Ciężarów Pieniężney Kontrybucyi, Stanowiskami Transmarszami tychże Woysk Zniszczeni, Zgoła przez otwarte wszystkich nieszczęśliwości drogi ostatnią nam torują Zgubę głodem wszystkiemu Obywatelstwu grożącą, Przeto też Pogłówne Hyberne, Kwarty Czopowe Szelężne y inne in genere Podatki z Dóbr Ziemskich Królewskich y Duchownych, także Pogłówne Żydowskie od Czasu pomnażającey się

iedney

z iedney od drugiey nieszczęśliwości, in tuamen Obywatelstwu rezerwuiemy daiąc moc Kommissarzom Furażowym w Woiewodztwie Naszym postanowionym, obwieszczenia o tym wszystkich w ogólności obywatelów, aby się żaden z Obywatelów tym że Chorągwiom y Regimentom nieważył wydawać, Sub poena dupli per Contravenientem tey uchwale exolwenda, [illegible]żeli zaś większa od Woiewodztwa Naszego lub tymże postanowionym od Nas Posłom wymagała się wdzięczności, podług przepisu daney im od Nas osobney desiderorum Woiewodztwa Instrukcyi, przychylą Starania Swego do zupełnienia przyprowadzić uskutecznienia. Reliqua activitati et dexteritati tak zupełnemu Woiewodztwa Naszego ocalenia y ubespieczeniu Praw Oyczystych Całości Granic Tych JWW. Posłów polecamy. Interess Obrad Gospodarskich Woiewodztwa Naszego do przyszłego Seymiku Gospodarskiego Czasu Spokoynieyszego odkładamy. Które to Laudum JW Jmci Kasztelanowi Sieradzkiemu Obrady niniejsze zagaiącemu, ex re ułożoney na Marszałka Koła Naszego Funkcyi Rycerskiey tako y temuż JW Marszałkowi z przybranemi Sobie Assessorami do Podpisu oddaiemy. Działo się w Szadku Dnia 22 miesiąca Marca Roku 1773.

4

~~[illegible]~~

Odpowiedź na Notę podaną od JchMci P. Gołęboſk Delega Ziemi Wielunſk y Oſtrzeszowſkiego.

1mo Niedałem pozwoleństwa Ziemi Wieluńskiey y Powiatowi Oſtrzeszowſkiemu z teytam strony Warty leżącą Część pociągnąć do Magazynu Liweruntkowego, y w tey rzeczy do JchMci P. Majora Szulenburka odesłałem ich, który podług moiey instrukcyi ~~moiey~~ sprawować się będzie, y Im nic niesprawiedliwego proponować nie będzie.

2do Wzglendem Liweruntku P. Hirszke y że on~~ze~~ niepłaciół y Kwity od Kaſsira podbierał, napisze do JW JchMci P. Miniſtra Hoima y przyłącze prozbę moię dla dopomożenia temże Diſtrictom.

3tio Że Liwerunek P. Hirſza podług Kontraktu potrącony nie będzie y iak nayprędzey przez exceptyi bydz ma.

4to Lepieyby prawda było żeby Liwerunek pieniędzmi był zaspokoiony, y ~~że~~ ~~y przedtem~~ poniewasz przedtym przez Antepsenerow niechcieli przyimować monetą tylko Złotem, więc teraz ~~ta nie~~ ~~tyk~~ ostro uważać nie będą ale y Srybną monetę przyimować będą. Z Kawiczia 6 Marca 1779

Loſsow.

Jasnie Wielmozni &c

Prozne tam są naystarannieysze Osadzonych na Dostojenstwach Zabiegi gdzie ich powszechne nie wspiera Obywatelstwo Zdoswiadczenia Przezacni Obywatele Ziemi Wieluney y Powiatu Ostrzeszowskiego y Inne Stany skutkiem nie szczęsliwosci Obarczone wyznawać przychodzi to że wypatrzonych dla Dobra Publicznego sposobach Waszym dla uszczęsliwienia własnego nie będąc wsparci Starań Naszych Wykonaniem wiele przez nie komportowanie Oryginalnych kwitow tak Furaziowych iako y Liwerunkowych Pruskich straciliśmy. Pomijam iuż zaspokoiona co do Liwerunkow magazynowych trudnosc ktora nam bez Okaszki kwitow Oryginalnych ledwie ustąpiła to tylko co iest swiezszego przekładam że mocą kontraktu zawartego maiąc moc do słuchania kalkulacyi Jmc P^a Majora y z niey wnosząc sobie że na pretendowany Furaż na Listopad y Grudzien nie mało się okroic miało gdy Nam podaną Tabelle Porcyi y Racyi poznawać przyszło ktorą na stronie Naszey z Regestrow podanych dosc szlakować mogliśmy atoli nie dostatek kwitow Oryginalnych gdy na Regestra nie dać nie chciano, o mileznie a zatym o Strate nie małey kwoty Zboża przyprawił Nas y Mocnieysi poznawszy nie dostatek Nasz nową sobie bez wszelkiego Obawiania się uformowawszy Tabellę do kilkunastu Tysięcy Retentow załozyli y gdyby nie trzymana srodkowa do Oswiadczenia mianych kwitow Oryginalnych podana Tabella utrzymana była ten ieden nie dostatek kwitow Oryginalnych o większą przyprawiłby Nas był stratę. Stanęło więc ze względem załozonych Pretensyi na Żywnosc Eskadronow nowo w 9bri wprowadzonych tak z Ziemi iako y z Powiatu Ostrzeszowskiego razem na Dwa Miesiące 9bra y Decembra Grudnia na Porcye y Racye ugodzilismy się Rachuiąc na Porcyą Miesięczną Żyta na iednego Ćwierć ieden, kaszy garcy 3. Grochu tyleż Siana Funt. 8. Słomy tyleż y Dwa Garcy Owsa na Racyą na Piwo Gorzałkę y mięso do Porcyi po Groszy Pol. 10. na dzień co Wynosi z Restantą na miesięcy Dwa Listopada y Grudnia Żyta Wiert. 1304. Owsa 4130. Siana Pudow. ~~2604~~ 25704. Słomy tyleż Pieniędzy na Porcye y Retenty Zł 409. przystawienie Furażu tego od 25tam prdsięwzię a Terminy Wypłacenia Porcyi pierwszy pro 25 9bris drugi 15 Decemb. tak Ziemi Wieluńs. iako y Powiatom Ostrzeszow. Wyznaczone Więc aby to każdego doszło wiadomości przez Wyższemi Paletami do gotowości czyniony Obwieszczenie Aże tak Universały Nasze iako y Palety względem nieodbitego y nieodstępnego Liwerunku żadnego nie maią początku Więc Ostrzegamy że gdy Powiat Ostrzeszow. do terminu 30 tego Miesiąca nie Wyliweruie musi do Byczyny lub Berlina od 15 Xbra Od Liwerowac a to pod Obowiązkami w Paletach Ostrzeżonemi. Dostawiony zaś iuż Liwerunek lub iego potrącenie tak się Objaśnia iż gdy kto z Powiatu Ostrzeszow. kwitów Magazynowych Szląskich na dzień 14. tego Miesiąca Listopada w Magazynie Szląskim nie Okaże do powtornego Wydawania będzie przymuszony Wsie zaś lub Miasta które z Powiatu Liwerunek powożą Zebrawszy się na ieden Dzień to iest 14. 16. 17 18 tak daley aż do 30 prdsięnają dnie znać tu do Wyniowa Ostawyi swoiey na pierwszy Termin a drugie iuż uczynią przytomności do Odbierania Liwerunku y z niego Zakwitowania Nieustanne Prace Nasze o Dobro uszczęśliwienia Obywatelstwa Niechay Nam w Sercach Waszych iednaią wdzięczności a czynią przyspieszenie Żądań Naszych

P. J. Psarski P Z L K O. swym y Kollegi swego imieniem

Kopia Uniwersału WJmci P. Załoſkowſkiego Kommiſsarza

Poniewaz w wydaniu Paletow y w Repartycyi czterech mieſięcznego Furażu, niedogodziło ſię iſtotnemu wymiarowi Sprawiedliwości że iedne dobra mniey, drugie więcey zostały Paletowane, oświadczam tedy niniejszym obwieszczeniem, że w trzeciey Racie podług Taryffy Łanowey z Grodu Autentycznie wyjętey zupełne w tey mierze uczynię rozporządzenie, aby każdemu zupełna była wymierzona Sprawiedliwość, a że pod Datą 24. Currẽ Februarij przez WJmć Pana Majora de Szulemburg zlecona mi iest nowa Repartycya nowo nałożonego Furażu ad ultimam Junij lecz dla Ziemi y Powiatu Arzytnednego, w tym do WJmć Pana Generała de Lossau, iest wysłany delegowany za którego rezolucyą cały Repartiment zaniesiony zostać. Uwie Żeś in Ante do Szwadronow w Błaszkach y w Wieluniu Stoiących dyspartymentowane Furaże resztuiący z Naſtępuiącemi ratami do Działoszyna odwozić będą. A aby każdego prędszey doszło wiadomości, obwieszczenie niniejsze od wsi do wsi via Cursoria odczytać zlecam y podpisem Ręki moiey stwierdzam. Dat w Walichnowach d. 27 Februarij 1773. ao.

(L.S.)

Hilary z Kaszlowic Załuskowski
S.J.K.Mci P. y Komiſsarz P.O. mp

1mo. Pięc Szwadronow z tychże w Powiecie Sieradzkim

Żyta W. 1207 Owsa 6025 Siana pudow 44078 Słomy tyleż kaszy W. 181 Grochu tyleż na Mięso Pieniędzy Zł. 14600

Kopia Responsu Xcia Prymasa Korony Poll y W X Ltt. do Krola JMci Poll. z Gdańska 29. Januarii 1773 pisanego.

Z powinnym uszanowaniem Majestatu mam honor odpisać na odebrany list Okolny W K Mci P. M. Miłł. wzywaiący mię na Wielką Radę naznaczoną w Warszawie na Dzień 8. Lutego.

Ta wielka Rada rozumiem y spodziewam się, że to będzie tylko zwyczayne Senatus Consilium w większey liczbie zgromadzonego Senatu, każda bowiem inna byłaby przeciwna nie tylko przeciwna Prawu, ale też y nie bespieczna dla Interessow Rzpltey w teraźnieyszych okolicznościach. Usilnych starannośći W K Mści około uszczęśliwienia Oyczyzny ten chyba nie widzi y nie poznaie, kto nie wie, że Szczęśliwość Krolów iest nie rozdzielna od Szczęśliwości Krajów panowaniu Jch od Boga powierzonych. Ja o czynnościach W K Mci Zbawiennych dla Rzpltey nie wątpię, nad tym tylko ubolewam, żem sobie nie umiał zasłużyć na tyle poufałości W K Mci aby się nic nie było działo, podług Opisu Prawa po mimo wiadomość Prymasa.

Dziękuię W K Mci za zaniesiony prowizyonalnie Manifest, na ktory spodziewam się, że cały Senat nie wzdrygnie się pisać przy Całości Oyczyzny za chwalebnym przykładem W K Mci. Uważam iednak, że na odpowiedzi W K Mci, iako naydotkliwszym Żalem przerażony z Serca ubolewam, że nie tylko ta garść nie zbożnych Zaboyców śmiała podnieść świętokradzką rękę na Pomazańca Bożego na ukoronowaną Głowę y na Krola swego, ale też oraz, że włożyć potrafiła, przez ten szkaradny y Swiatu całemu obrzydliwy występek, pozorną potwarz plamiącą Naród, od Wieków osobliwszą wiernością Ku Panom swoim wsławiony, y o podobny występek nigdy od iak naydawnieyszych Dziejopisow nie obwiniony.

Wołasz

Wołasz nas Nayiaśn: Panie do Boku swego y obiecuiesz nam wszelkie bespieczeństwo na mieyscu, w ktorym Bog Ciebie samego osobliwszym prawie Cudem ledwo wyrwał z iako naywiększego niebespieczenstwa.

Doczytuię się z Podscryptum Listu Okolnego W. K. Mci, żeś musiał zbliżyć termin Rady Senatu, przeniosłszy go z pierwszego Marca na Dzień 8 Lutego, a iako się może ktory Senator spodziewać zupełney Wolności mowienia y radzenia tam, gdzie sam W. K. Mść nie mogłeś mieć wolności determinowania czasu pewnego Radzie Senatu..

Z tych y wielu innych przyczyn raczysz W. K. Mść dobrotliwie przyiąć moią Exkuzę, że się do Warszawy stawić nie będę mogł na Dzień 8. Lutego tym więcey, że z moiey tam bytności nie widzę żadnego pożytku, ani dla Usług W. K. Mci ani dla Dobra y uszczęśliwienia Oyczyzny moiey.

Y z tąd iednak ile moia słabość rzeczy poiąć y o nich sądzić potrafi, maiąc przed oczyma obowiązki Przysięgi y Urzędu mego, życzę y radzę W. K. Mci abyś raczył rezyduiącemu w Pretezburgu zalecić Ministrowi Swemu dopomnienie się iako nayusilnieysze u Nay: Imperatt. Jmci, aby ta Monarchini wspaniałością Tronu, rownie iako y wielkością Duszy zaszczycona, w tey niebespieczney Rzpltey Sytuacyi raczyła ziścić Deklaracye swoie wielokrotnie powtorzone utrzymania y obrony Granic y Possessyi naszych.

Powtore życzę y radzę W. K. Mci z tey następuiącey Rady Posłow rozesłać do wszystkich Europeyskich Potencyi w Traktat podziału nie wchodzących, reklamuiąc ich Interpozycyi, Assystencyi y pomocy, a na ostatek y Protekcyi. Znayduiącym się zaś przy niektorych Dworach Ministrom Polskim raczysz W. K. Mść zalecić podobnez reklamowanie.

Seymu

Seymu prędkiego nie radzę, owszem dopiero z odebranych odpowiedzi wezwanych na ratunek Oyczyzny Potencyi pomiarkuiesz WKMść ieżeli y iakiemi Sposobami, będzie można uniknąć tey ostatniey nie szczęśliwości

Te są moie Zdania, ktore składam pod Majestatem WKMci, uznam się bydź szczęśliwym, ieżeli znaydą approbacyą Pańską: Doskonalsze daleko oświecenie WKMci przyda Im to, czego Im ieszcze nie dostaie do iak nayprędszego y nayskutecznieyszych sposobow wydźwignienia Oyczyzny z tey Toni.

Nie zostaie mi nic więcey nad to, abym iako naypokorniey supplikował WKMci abyś WKMść wierzyć raczył, żem cokolwiek tu wyraził, wyraziłem z tą otwartością y wylaniem Serca, ktore Charakteryzuie moy sposób myślenia. Mam honor bydź z nayglębszym Respektem.

WKMci Mego Miłł. Pana.

Wierna Rada y Nayniższy Sługa.

Podoski

Mowa

J. W. Jmt Pa Sosnowskiego Woiewody Smolinskiego d. 10 Februarij 1773. do J. K. M. miana

Raczyłes Dobroczynnie N. K. P. N. M. Osadzic mnie w Rzędzie Senatu Rady, y chciał tego po mnie azebym miał przymioty y własnosci Rządzącemu przyzwoite.

Jakoz doswiadczenie uczy ze radzic przedsie biorącey Umysł Ludzki ma byc zupełnie wolnym swobodnym od wszelkiey passyi, czyto nienawiscia czyli miłoscia smutkiem lub boiaznia Umysł kaziący dalekim ktorakolwiek z tych iednoz nich tylko wmiesza się zaraz tam umysł martwieie Rada niszczyie. nie chlubię się prożnie tym heroizmem azebym smiał y o sobie mowic ze mnie zadna z tych nie obeymuie przywara y owszem w otwartey prostocie moiey przyznac się muszę ze Aktualnego na Oyczyzne moię włozonego nieszczęscia y Ewentualnego nad teraznieyszy gorszego skutku trwogą y boiaznią iestem wskros przenikniony Az do bolesnego czucia wszystkie zmysły we mnie wzruszaiącego ale nie przeto y nie wtey mysli to mowię azebym wtym twardym okropnym razie od Wiarry Panu y Oyczyznie przysięgą przyrzeczoney uchylać się miał rady, bo na głos zanotunia [illegible] stawiłem się chętnie przysłuchałem się pilnie pismom y podpisom przez dwa dni przy tronie W. K. Mści Czytanym. Z tych ostatnia Deklaracya od trzech Mocarstw na Podział Kraiu naszego sprzymierzonych przez ministrow swoich tu przytomnych Dworowi naszemu podana wszystkich pierwszych treści y istotę zawieraiąca iakoby Dekalog Prawa nieprzestępnym byc ~~[illegible]~~ maiącego do zrozumienia nam podaie wyraźnie tam co mamy czynić nakazuie, czego się wazyc niemamy zakazuie a o spustoszeniu ktoregokolwiek z nich Artykułu nieochybne zniszczenie do szczętu odroślinom naszym od Podziału pozostałym zapowiada, Więcey ieszcze taz Deklaracya przyświadcza kiedy przeszły immediate Rady Resultatum iakoby antefactum ex Industria Comparatum nam wymawia refutuie Omylną kalkulacyą

ważyna

nazywa y z indygnacyą, że przyimuie iako niepodchlebne Sobie Jakoż gdybym niemiał honoru Zasiadać na ostatniey Senatu Radzie przesuradelszym z tyże Deklaracyi Zostałbym, że przechodziły przez Zmysły wowczas Zasiadaiących y utkwiły w nas te uwagi, ktore teraz na myśl radzącym przychodzą, ktore rozum y Gorliwość doradzały, że w sprawie własney Sędziamy być niemożemy, że Pośrzednikow do rozeznania y rozsądzenia Pretensyi z iedney Strony, a z drugiey Praw legalności, tylo Traktatami umowioney przez Dwory Francuski Angielski Szwedzki gwarantowaney, wezwać godzi się, y należy; że w czasie Życia dalszym ktory drugim Bogiem w moralnym Sensie nazywać odważamy się wszelkich podług Zmyślnego a cale Życzemy? spodziewaliśmy się. Ale kiedy te wszystkie wyciekły godziny, zgasły nadzieie nasze kiedy żaden z Gwarantow przyiąć Pośrzednictwa nie podeymuie się Coż przy nas pozostaie? Zawieszam odpowiedź na to pytanie Sam sobie Pytam sam sobie odpowiadam przypominam iescze Sobie ispalcze w pierwszych Deklaracyach o złożenie co rychleysze Seymu nalegali Ministrowie Dworow Swoich tu przytomni w tak ważney materyi niedcym pretendowany ale natychmiast wcześna rada deklarowana Została na ktorey dzisiay Zasiadamy y tey poźnieyszey czas uznaczyć in martio raczyłeś W.K.Mść, ale za mocnieyszym tychże Ministrow naleganiem podwyższyłeś Datę w przypisie okolnych Listow rozkazałeś niechciałbym mowić iak się dzieie: / przymuszonym Zostałeś:

Jakiż promyk powinnieyszy przyświecać nam może nadzieie nie przeglądam, y owszem u siebie w tym nieszczęśliwym razie nieznayduię rady na tę ktorą rozlicznemi przypadkami uczczeni doświadczeniem nauczeni Ludzie w Pismach Swoich nam podaią Przestrogę, A Potentioribus licet invalidum defensionis Scutum sed prudens Effugium est, velle quo nobis et quod Saepius ille non suadet ratio eundem aliquando dira necessitas jubet. Zgadzam się na złożenie Seymu

Swiętokradzka Zbrodnia na poświęconey Osobie W.K.Mści dawniey wykonana, iest właściwą Rady teraznieyszey materyą nie z przemysłu ale z wyrażonego Prawa Radzie Senatu poruczona Azeby Mandatow wydanie na Seym było zlecone JmćPanu Instygatorowi Kor. Wszakże mimo Propozycye w Kancellaryi Wydane na przeszłey Senatu Radzie domyślam się upraszać y teraz urowney Gorliwości dopraszam się iako w sprawie wszystek Narod Krolestwa Polskiego Interessuiącey gdybyźmi to ~~omieszk~~ uczynić omieszkali słusznieby następna po nas potomność osądzić by mogła że złoczyńcy zgrzeszyli Commissione mali, tylebyźmi zgrzeszyli Omissione boni.

Mowa Jmt pa Sosnowskiego
Wdy Smolinskiego
1773.